

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MICHEL ZEVACO

pardayanlar serisi:8

PARDAYAN'IN MİLYONLARI

baskan yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

PARDAYAN'IN MİLYONLARI

(Le trésor de Fausta)

**Dünyanın en ünlü tarih, aşk,
macera ve kahramanlık romanı**

BASKAN YAYINLARI

MİCHEL ZEVAÇO

Çeviren :

CEMİL CAHİT CEM

Gölzel Sanatlar Matbaası A. Ş.
tesislerinde dizilmiş ve basılmıştır.
İktibas Hakkı Mahfuzdur.
İSTANBUL — 1972

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Birinci Bölüm

SAËTTA'NIN GAMMAZLIĞI

Saëtta, Dördüncü Henri'nin Maliye Bakanı Sully'-in karşısında durup yerlere kadar eğildi ama, bu aşırı saygı gösterisinde, dalkavukluktan çok, alaycı bir gurur seziliyordu.

Sully, adama, şöyle dikkatli bir bakışla baktıktan sonra, ziyaretçisi hakkında yeterince fikir edinmiş bir insan tavrı takındı. Serbest ve oldukça da soğuk bir edâ ile sordu:

— «Kral'ın hazinesine on milyon getireceğinizi iddia ediyorsunuz?..»

Saëtta, bu sorudaki, aşağılayıcı edâyaya aynı şekilde karşılık verdi:

— «Evet, Monsenyör... Hazineye on milyon getirecek olan benim...»

Sully, bir an, adamın gözlerinin içine baktı. Sonra tavrını hiç değiştirmeden:

— «Pekâlâ,» dedi. «Neredeymiş bu milyonlar bakalım?.. Şöyle çabucak anlatın. Size harcayacak vaktim yok...»

Bakan'ın bu davranışı, kimi olsa sinirlendirirdi. Gelen basbayağı bir halk adamı olsa fena hâlde bozulur; hele Kral Sarayına mensup biri olsa hiddetinden kudururdu. Fakat Saêtta kendisini ne halk tabakasından, ne de saraylılardan sayıyordu. Ne bozuldu, ne de öfkелendi. Tersine, soğukkanlı bir edâ ile başını dikerek, küçümseyici bir tavırla söylendi:

— «Vaktinizin ne kadar değerli olduğunu biliyorum, monsenyör... Zaten sizden istediğim de sadece on dakika... Buna karşılık size on milyon vereceğim... Yâni, dakikanıza bir milyon... Gerçi bakansınız ama, bir dakikanız bir milyon etmez, değil mi? Bu hesapça, ödediğim bedel hiç de fena değil, sanırım.»

Saêtta'nın bu sözleri, oldukça ağırdı. Sully çok kızdı. Hattâ bir an, haddini bilmeyen bu adamı kapı dışarı etmek için, uşağını çağırarak üzere elini çingırağa doğru uzattı. Fakat, her insanın bir zayıf tarafı vardır. Sully'in zayıf tarafı da paraya olan aşırı düşkünlüğüydü. Bu terbiyesiz herifi sonuna kadar konuşturmadan kapı dışarı ederse, on milyonu kaybedecekti. On milyondur bu! Lâf değil!

Bu yüzden, çingırağa uzattığı elini tekrar geri çekti ve daha da aşağılayıcı bir tavırla:

— «Söz söylemeden önce, şöyle bir düşünün,» dedi. «Bunu size tavsiye ederim... Eğer yanılmıyorsa, bu milyonlardan bir kısmını yine siz isteyeceksiniz. Bu hesapça peşin ödeyecek olan siz değilsiniz; yine benim, demektir...»

Bakan bu sözlerinden sonra, karşısındaki adamı yerin dibine geçirdiğinden emin bir tavır takındı. Ama, Saëtta sırtı öyle kolay kolay yere getirilir insanlardan değildi. Neler söyleyeceğini ve bunların, karşısındaki üzerinde ne etki bırakacağını pekâlâ biliyordu. Bu güvenin verdiği cesaret ve kuvvetle, hiç çekinmeden, aynı küstah tavırla devam etti:

— «İşte bunda yanıyorsunuz, monsenyör... Ben bu milyonlara karşılık sizden bir şey istiyor değilim: Hattâ bu milyonları size bağışladıktan başka bir tavsiyede bulunup büyük bir hizmet de edeceğim. Bu hesapça, peşin ödeyen, yine siz değilsiniz, benim.»

Sully, bu sözleri duyunca hayretler içinde kaldı. Karşısındakinin herkese benzemediğini anlıyordu. Gerçi, adam pek terbiyeli konuşmuyordu, burası belliydi ama, eğer gerçeği söylüyorsa, paraya metelik vermeyen biri demektir. Üstelik, bir bakanla böyle küstahça konuşması, kendisinin epey cesur bir kişi olduğunu da gösteriyordu. Böyle bir durumda, boşu boşuna hiddetlenerek hazineyi koca bir servetten mahrum etmenin mânası var mıydı? Şüphesiz hayır. Sully, önce işin içyüzünü öğrenecek, ondan sonra da herifi lâıyk olduğu şekilde cezalandıracaktı.

Sully, bunları kısa bir anda düşündükten sonra tavrını biraz değiştirmeyi uygun buldu ve yumuşak bir sesle söylendi:

— «Buyurun. Sizi dinliyorum.»

Saëtta bu izni aldıktan sonra hemen konuya girdi:

— «Monsenyör, Prenses Fausta'nın hazinelerinden bahsedildiğini hiç duydunuz mu?»

Sully ilgisiz görünmeye çalışıyordu ama, yine de sinsi sinsi kulak kabartmaktan ve can kulağıyla dinlemekten geri kalmıyordu. Saëtta'nın sorusuna önemsemez bir tavırla cevap verdi:

— «Haa, onu mu?.. Duydum tabî... Bu hazinelerin nerede saklı bulunduğundan kimsenin haberi olmadığını da biliyorum. Fakat bana kalırsa, böyle bir hazine yok. Bu konuda söylenenler uydurmadan ibaret.»

— «Size kalırsa böyle ama, gerçekte bu hazine var, monsenyör. İşte ben, bu hazinelerin nerede saklı olduklarını biliyorum ve size bunu haber vermeye geldim.»

Bakan, yine şaşaladı:

— «Biliyorsunuz, ha? Peki, bunu nasıl öğrendiniz bakalım?..»

— «Orası sizin nenize lâzım... Sizin için önemli olan benim bunu bilmem değil mi, monsenyör?..»

Saëtta ceplerini karıştırarak, çıkardığı katlı bir kâğıdı Bakan'a uzattı:

— «Bu kâğıtta, hazinenin nerede saklı olduğu yazılıdır, monsenyör. Kâğıdı okuduktan sonra hazineyi elinizle koymuş gibi bulacaksınız.»

Saëtta, Bakan'a, Yiğit Jehan'ın Concini tarafından hapsedildiği zindanın içinde bulduğu kâğıdı uzatmıştı. Okuyucularımız, delikanlının yeraltı zindanına düştüğü sırada kutunun koltuğundan fırladığını ve içindeki kâğıtların dağılmış olduğunu elbette hatırlayacaklardır. Jehan, hemen bunları toplamaya koyulmuştu ama, zindanın zifirî karanlığında bu işi el yordamıyla ve yarım yamalak yaptığı için, kâğıtlardan bir tanesinin bir tarafa düşüp kalmış olduğunu farkedememişti.

Sully, kâğıdı ilgisiz görünmeye çalışarak aldı ve tetkik eder etmez yüzünde sonsuz bir hayret ifadesi belirdi. Saëtta, bunu hemen farkederek:

— «Arzu buyurursanız, İtalyanca yazılı olan bu kâğıdı size tercüme edeyim, monsenyör.» Dedi. «Be-

nim İtalyan olduğumu herhalde ismimden anlamışsınızdır. Bana inanmazsanız, yapacağım tercümeyi başkalarına da kontrol ettirebilirsiniz. Ama, tercümenin doğru olacağını söylemeye lüzum bile görmem...»

Sully, bir tek kelime söylemeden kâğıdı adama uzattı ve Saêtta yüksek sesle tercüme etti. Bu tercüme Joseph babanın Lâtinceden ve Pardailan'ın İspanyolcadan yaptığı tercüme ile aynıydı.

Saêtta, tercümesini bitirince kâğıdı tekrar Bakan'a uzattı. Bakan:

— «Apaçık meydanda...» Diye mırıldandıktan sonra bir an düşünceye daldı. Şu kâğıda karşılık hiç çekinmeden, bir milyon, hattâ daha fazla para verirdi. Halbuki karşısındaki adam, bu kâğıdı kendisine bağışlıyor ve buna karşılık hiçbir şey istemediğini söylüyordu. Bakan, hazinelere bedava konmak düşüncesini o kadar tatlı buldu ki, Saêtta'nın cayabileceğini düşünerek bir an korktu. Gerçi herif, açık sözlü görünüyordu ama, bu işin içyüzü neydi? Bu milyonları devlet hazinesine bağışlamakta onun ne çıkarı vardı? Sully, buna bir türlü akıl erdiremedi ve bu kadar fedakârlık gösteren şu yabancıya teşekkür etmek gerektiğini düşündüğü hâlde, herifin şımaracağından çekinerek vazgeçti. Bununla birlikte tavrı ve edâsı tamamen değişmişti. İşi biraz ağırdan aldı:

— «Devletimize pek büyük bir hizmette bulunuyorsunuz, mösyö,» dedi...

— «Hele, karşılığında hiçbir şey istememiş olmanız, doğrusu, çok takdire değer.»

Saêtta, Bakan'ın bu tutumunun sebebini hemen sezdi ve biraz alaycı bir tavırla:

— «Evet, evet... Yanılmıyorsunuz. Karşılığında sizden bir şey istiyor değilim.» Dedi.

— «Doğrusu, dünya varlığına karşı gösterdiğiniz ilgisizlik sizin için büyük bir şereftir.»

— «Teşekkür ederim, monsenyör... Ha, şimdi sıra size hazine konusunda bulunacağım tavsiyeye geldi. Gerçi bu hazinenin yerini gösteren belgeyi benden karşılıksız aldınız ama, onu ele geçirmeniz, o kadar kolay olmayacak. Bu uğurda epey uğraşmak zorunda kalacaksınız. Birçok rakibiniz var, monsenyör. Bu hazineyi elden kaçırmamız da mümkündür.»

Sully, hayret içinde doğruldu:

— «O nasıl şeymiş öyle? Fransa Kralı'nın kendi topraklarında, kendi malını kim elinden alabilir? Kimmiş bu işi yapacak? Papa mı? Yoksa İspanya Kralı Philippe mi? Böyle şey olur mu, mösyö?.. Yabancı hükümdarların bizim iç işlerimize karıştıkları devirler çoktan geçti.»

— «Ama, benim bahsettiğim rakip, Papa'dan da, İspanya Kralı'ndan da tehlikeli...»

— «Çıldırıldınız mı?.. Kimmiş bu adam? Söyleyin mösyö...»

Saëtta bu soruyu duymamış gibi devam etti:

— «Bu serseri, serbest kaldığı takdirde sizi istediği anda mahvedebilir. Gerçi ünlü bir siyaset adamı ve kudretli bir bakansınız ama, o sizi yine tongaya bastırır. Canı isterse, sizin Jandarma Komutanı'nızı ve adamlarını, hattâ ordularınızı bile alt edebilir. O eşsiz hazineyi, gözlerinizin önünden alıp götürür de kendisine hiçbir şey yapamazsınız.»

Sully, yarı şaşırmış ve yarı korkmuş bir hâlde selendi:

— «Canım, kimmiş bu adam? Şeytan mı, nedir?»

Saëtta, omuz silkerek cevap verdi:

— «Hiçbir güçlükten yılmayan bir adam, o kadar... Kendisine karşı tedbir almazsanız, hazinenin yerinde yeller estiğini görürsünüz.»

Sully elini uzatarak beyaz bir kâğıdı çekip önüne koydu ve sâkin bir edâ ile seslendi:

— «Şu hâlde bu konu üzerine ciddiyetle eğilmem lâzım. Kimmiş bu eşsiz serseri bakayım?»

Saëtta gayet sâkin bir edâ ile:

— «Yiğit Jehan,» dedi.

Bakan bu ismi kâğıda yazdı. Tekrar sordu:

— «Ee, bu adamı nerede bulacağız?»

— «Arbre-Sec Sokağı'nda, Courbâton Çıkmazı karşısında...»

Sully, herifin söylediği adresi de isminin altına not ettikten sonra sert bir tavırla şöyle dedi:

— «Bu dakikadan itibaren hazine, Kral'ın malıdır... Kim ona elini uzatmaya kalkışırsa, gözünün yaşına bakılmadan cellâda verilecek, boynu vurulacaktır. O Yiğit Jehan dediğin serseriye gelince, kendisi Montmarte Manastırı civarında görünürse, mahvoldu demektir... Bu akşam kendisini yakalatacak ve derhal sorguya çekeceğim.»

Saëtta, sözüne değer verildiğinden ötürü teşekkür edermiş gibi eğilerek sevincini gizledi. İçinden de: «*Bu sefer, Fausta'nın oğlu hapı yuttu.*» Diye söylendi. Sonra başını kaldırıp Bakan'a bakarak, tasasız bir tavırla:

— «Orası sizin bileceğiniz şey, monsenyör,» dedi.

Sully, bir süre daha, soğuk bakışlarıyla adamın yüzünü süzdü. Sonra elini çingırağa götürürken sordu:

— «Başka bir söyleyeceğiniz var mı?»

— «Hayır, monsenyör...»

Bu sözden sonra Saëtta, saygılı bir tavırla eğilip Bakan'ı selâmladı ve hızlı adımlarla odadan çıktı...

Sully, adam çıkıp gittikten sonra dalgın bir tavırla kendi kendine mırıldandı:

«Eğer bu acayip herif, bana gammazladığı adama tükenmez bir kin beslemiyorsa Arap olayım... Acaba bu Yiğit Jehan, gerçekten de bu herifin dediği kadar korkulacak bir adam mı? Ne olursa olsun, bana düşen, gerekli bütün tedbirleri almaktır.»

Sully, bu kararı verdikten sonra çingırağı çaldı ve kendisini bekleyen ziyaretçileri huzuruna kabul etmeye koyuldu.

*

Perdenin ardında, bütün konuşulanları dinleyen Pardaillan, anlatılanlardan bir tek kelime bile kaçırmamıştı. Konuşma sona erince, yâni Sully, Jehan'ı yakalatıp sorguya çekeceğini söyledikten sonra, Şövalye de gizlendiği yerden yavaşça çekilmişti. Pardaillan sokağa çıkınca, uygun bir yerde beklemeye koyuldu. Az sonra Saëtta kapıdan çıktı ve Saint-Antoine Sokağı'na doğru yürümeye başlayınca, Şövalye de sezdirmeden onun peşine düştü.

Aslına bakılırsa, bu adamın kim olduğunu, ne gibi bir amacı bulunduğunu bilmiyordu. Ama, onu tanımanın ve nerede oturduğunu öğrenmenin yararlı olacağını düşünüyordu. Bir yandan, Saëtta'yı gözden kaybetmemeye gayret ederek yürüyor, bir yandan da düşünüyordu:

«Artık Paris'teki bütün kalburüstü insanların bu ünlü hazineyi ele geçirmek için Montmartre Manastırı'na saldıracaklarından hiç şüphem kalmadı. Bu meselede de Concini ile Kral karşı karşıya gelecekler. Doğrusu yazık... Çünkü bu hazine avcılarının hepsi, boşu boşuna birbirlerini yiyecekler ve sonunda yine avuçlarını yalayacaklar. Tam bana göre bir iş çıktı... Can sıkıntısından patlıyordum. Hem eğlenceli, hem faydalı bir macera beni bekliyor demektir.»

Saëtta'yı hiç gözden kaçırmıyordu. Hattâ bir aralık, herife yaklaşmak istiyormuş gibi adımlarını da sıklaştırdı. Acaba birdenbire, kendisine yaklaşıp da onu sorguya çekmek mi istiyordu? Ancak adımlarını tekrar yavaşlatınca böyle bir niyeti olmadığını belli etti. Tekrar düşünmeye koyuldu:

«Yavaş yavaş bu işi ben de garipsemeye başladım... Yiğit Jehan'ın hazineyi ele geçirmek istediğini iddia eden ikinci bir adamla karşılaşıyorum. Yoksa bu delikanlının gerçekten böyle bir amacı mı var?.. Yok, yok. Bu, pek uzak bir ihtimal... Bütün bunların alçakça tasarlanmış bir dolap olduğu, gün gibi belli değil mi? Herif, zavallı delikanlıyı nasıl kötü bir duruma düşürdü? Allahtan ki Jehan kendisini korumasını bilir. Sonra, ben de boş duracak değilim elbet...»

Pardaillan bu düşüncelerle gülümseyerek yoluna devam etti.

Saëtta, Truanderie Sokağı'nda otururdu. Evinin tam karşısında «Aşk Kuyusu» denilen bir kuyu vardı. Bu kuyu üzerine, halkın ağzında birçok efsane dolaşıyordu. Bu bakımdan İtalyan'ın evini bulmak, hiç de zor değildi. Üstelik ev, Pardaillan'ın oturduğu Saint-Dénis Sokağı'na da pek yakındı. Floransa'lı silâh ustası, peşinde bir adam olduğundan tamamen habersiz, evine daldı. Pardaillan da adamın gerçekten bu evde oturduğuna iyice kanaat getirmek için bir süre evin önünde dolaşıp bekledi. Sonra da hanına döndü.

Jehan'ın handa bulunacağını umuyordu ama, delikanlı henüz gelmemişti. Şövalye bunu öğrenince, Arbre-Sec Sokağı'na, delikanlının evine gitmeye karar verdi. Çabucak eve ulaştı. Jehan'ın odasına kadar çıktı. Odanın kilitli olmadığını görünce içeriye girdi. Fakat Jehan'ı orada bulamadı.

Şövalye, odanın fakir hâline düşünceli baktı. Son-

ra dalgın bir tavırla sokağa çıktı. Gözleri Bertille'nin evine ilişkin dudaklarında hazin bir tebessüm belirdi.

Geçmişin buruk ve acı hâtıraları kafasına hücum etmişti. Bir zamanlar o da yirmi yaşındaydı ve o da böyle, saatlerce pencerede bekleyerek karşıkı evi gözetlerdi. Sonra birden o evde altın saçlı bir dilber belirir, yüreğini sevinç ve mutlulukla doldururdu. Bunlar ne tatlı, ne unutulmaz hâtıralardı!..

Şövalye, Saint-Germain kilisesinin saat on biri vurunca, tatlı hülyalarından ayıldı. Mırıldanarak söylendi:

«Sully, ancak bugün öğleden sonra işe koyulacaktır... Demek oluyor ki, önümde en aşağı iki saatlik vakit var. Bu da bana yeter.»

Hana dönüp kendine bir yemek tembih etti. Hancı kadın sofrayı hazırlarken Şövalye de hızla odasına çıkarak bir kâğıda birkaç kelime karaladı. Sonra tekrar aşağıya inip sofrasına oturdu ve yemeği getiren hancı kadına, gayet sâkin bir tavırla şöyle dedi:

— «Madam Nicole... Bu akşam, yatmaya gelemeyeceğimi sanıyorum. Yarın sabah erkenden odama girersiniz. Eğer beni orada göremezseniz hiç vakit kaybetmeden, benim tarafımdan Maliye Bakanı Sully'i görürsünüz. Sakın unutmayın, benim tarafımdan geldiğinizi söyleyeceksiniz. Çünkü sizi, ancak o zaman Bakan'ın yanına alırlar. Siz de o vakit, bu mektubu kendisine verirsiniz. Ondan sonra da artık rahat rahat buraya dönersiniz.»

Madam Nicole, Şövalye'nin uzattığı mektubu aldı. Şüphesiz, çok terbiyeli bir kadındı. Zira, hiç soru sormadı. Yalnız, bu sözleri duyar duymaz yüzünde büyük bir endişe belirmişti. Pardaillan, bunun hemen farkına vardı ve kadıncağızın içine güven gelmesi için

gayet ciddî ve sâkin bir tavırla, kadını büsbütün ürperten şu sözleri söyledi:

— «Size tembih ettiklerimi yaparsınız sağ salım buraya döndüğümü görürsünüz. Fakat eğer bu mektubu kaybederseniz ya da kendi elinizle Bakan'a vermeyecek olursanız, o zaman, bana doyasıya bakmanızı tavsiye ederim. Zira, beni bir daha görememeniz pek mümkündür, madam Nicole...»

Madam Nicole, yüzü bembeyaz kesildi ve bir külçe gibi koltuğa çöküverdi.

Pardaillan, yumuşak ve tatlı bir edâ ile:

— «Ama, hiç meraklanmanıza lüzum yok,» dedi. «Hele siz, dediğimi yaparsanız, herşeyin yolunda gittiğini göreceksiniz...»

Ve bu sefer, artık kadının, bütün tembihlerini, harfi harfine yerine getireceğinden emin, yemeğini yemeye koyuldu.

Bu sırada Madam Nicole de korkunun verdiği bir çeviklik ve hızla odasına koşmuş, Şövalye için hayatî bir önemi olduğunu öğrendiği değerli mektubu, özel odasına gizledikten sonra geriye dönmüştü. Şimdi artık Pardaillan'a sonsuz bir dikkatle hizmet ediyordu.

Şövalye yemeğini bitirdikten sonra gülümseyerek: «*Sakin unutmayın haa!..*» Demek istercesine kadının yüzüne bakarak handan çıktı.

*

Aynı gün öğle üstü saat iki sıralarında, Sully'in oturduğu binanın geniş bahçesinden dışarı bir subayın komuta ettiği on kadar askerin refakatinde kapalı bir araba çıktı. Kafile Arbres-Soc Sokağı'na vardı ve tam Yiğit Jehan'ın evinin önünde durdu. Subay, arabayı Courbâton Çıkmazı'na sokarak, başında altı

asker bıraktıktan sonra, yanına aldığı dört kişiyle eve girip yukarıya çıktı.

Jehan, âdeti olduğu gibi, odasının yine kilitlememişti. Askerler, içeriye, sessizce giriverdiler. Yatakta, pelerinine sımsıkı sarınmış bir adam yatıyordu. Herhalde bu, Yiğit Jehan'dan başkası olamazdı.

Delikanlı o kadar gafil avlanmıştı ki, kımıldamasına meydan kalmadan hemen yakalanarak sımsıkı bağlanıp arabaya bindirildi. Araba derhal Bakanlık binasına yollandı.

Bu tevkif, inanılmaz çabukluk ve ustalıkla başarılmış, kimse bir şeyin farkına varamamıştı.

Mahpus, hemen küçük bir hücreye kapatıldı. Kendisinden çok çekinildiği için ipleri çözülmemişti. Öylece ve olduğu gibi kerevetin üstüne uzatıldı. Oracıkta, kıpırdamadan kalakaldı.

Saat altı sularında, Yiğit Jehan'ın hücreesine, iri yarı dört adam girdi. Mahpusu sırtladıkları gibi birtakım koridorlardan geçirdikten sonra geniş bir odaya getirip bir sandalyeye oturtular. Bütün vücudunu saran ipleri gevşettikleri gibi, başına dolanmış olan ve kendisini havasızlıktan neredeyse boğacak gibi görünen pelerinini de açtılar. Sonra da, arkasına geçip tek sıra hâlinde dizildiler.

Mahpusun yüzü meydana çıkar çıkmaz, tam onun karşısındaki büyük yazıhanenin başında oturan adam, hayret içinde yerinden fırlayıp bağırdı:

— «Şövalye de Pardaillan!»

Pek şaşkın görünen bu adam, Bakan Sully'ydi. Şövalye ise, sabahleyin binbir iltifatla kabul edildiği bu odaya şimdi eli kolu bağlı bir mahpus olarak, sürüklene sürüklene getirilmişti. Fakat Pardaillan'ın yüzünde hiçbir şaşkınlık izi yoktu. Nerede bulunduğunu önceden biliyormuş gibi sâkin, hattâ biraz da

alaycı bir edâ takınmıştı. Fakat Sully, o derece şaşalamıştı ki Şövalye'nin bu hâlini farketmedi. Üstelik Pardaillan da ona söz fırsatı vermeden o bilinen alaycı edâsıyla konuşmaya koyuldu:

— «O budalaca şaka da ne oluyor, mösyö? Adamlarınız delirdi mi, yoksa kudurdu mu?»

Sully o âna kadar, gözlerinin yanlış gördüğünü mü sanıyordu nedir? Şövalye'nin sesini duyunca, artık şüphesi kalmadı. Yerinden fırlayıp, Pardaillan'a doğru koşarken adamlarına bağırdı:

— «Ahmak herifler! Hâlâ ne diye Şövalye'nin iplerini çözmeyip alık alık yüzüme bakıyorsunuz? Yanlış bir iş yaptığınızı hâlâ anlamadınız mı?»

Adamlar hemen Şövalye'nin iplerini kestiler ve Bakan'ın bir işareti üzerine odadan çıktılar.

Pardaillan, Sully'in binbir dil dökerek özür dileyişini, tasasız bir tavırla ve uyuşmuş kollarıyla bacaklarını ova ova dinledi. Sully, özür dileme faslını bitirdikten sonra hiddetle söylendi:

— «Allah Allah! Bu affedilmez yanlışlık nasıl oldu acaba?»

Şövalye gayet ciddî:

— «Onu ben de anlamadım doğrusu. Fakat önemli değil,» dedi.

Sully ısrar etti:

— «Öyle şey olur mu?.. Bu işin içyüzünü muhakkak öğreneceğim. Böyle bir hatâ, cezasız bırakılır mı?»

— «Canım, ceza verseniz, olmuş bir hatâyı düzeltebilecek misiniz? Hayır. Öyleyse bir zavallıyı cezalandırmakta ne mâna var? Bence bu iş kapandı bile...»

— «Siz yüksek kalpli bir insansınız, Şövalye. Ama

ben, emirlerimin nasıl yerine getirildiğini öğrenmeye mecburum...»

— «Yaa... Mademki muhakkak öğrenmek istiyorsunuz, ben size anlatayım. Bir ahabımı, evinde bekliyordum. Bu arada kendimden geçmiş, uyuyuvermişim... Malûm ya, serde ihtiyarlık var. Uyku arasında birden hücumu uğradım. Tek kelime bile söylemeye vakit bulamadan, sımsıkı bağlanıp buraya getirildim. Eğer anlattığım bu kısa hikâyeden bir şeyler anlayabildiyseniz bana da söyleyin, rica ederim.»

— «Bu ahabınız kimdi acaba?»

Pardaillan sâf ve mâsum bir edâ ile cevap verdi:

— «Yiğit Jehan...»

Sully, yerinden sıçrayıp bağırdı:

— «Yiğit Jehan, ha? O hâlde mesele yok. Şimdi işin iç yüzünü anladım.»

Pardaillan, yarı ciddî, yarı alaycı:

— «Doğrusu benden daha anlayışlıymışsınız,» dedi.

Şaşkınlığı bir türlü üzerinden atamamış olan Bakan sordu:

— «Bu Jehan, sizin ahabınız demek, öyle mi?»

— «Öyledir. Ne olmuş?..»

Sully bir an düşündükten sonra:

— «Yiğit Jehan'ın yakalanmasını ben emretmiştim,» dedi. «Anlaşılan bu işle görevlendirilmiş olan subay, sizi orada rahat rahat uyur görünce, ev sahibi sanıp, yakaladığı gibi buraya getirmiş.»

— «Haa, meseleyi şimdi kavradım! İyi ama, Yiğit Jehan'ın yakalanmasına neden lüzum gördünüz? Ahabım olan bu delikanlı ne gibi bir suç işledi acaba?»

Sully, Pardaillan'ın gözlerinin içine bakarak:

— «Şövalye, bu adamdan bana, Kral'a bile karşı gelen, tehlikeli bir serseri diye bahsettiler.» Dedi.

— «Öyleyse size pek yanlış bilgi vermişler, Dük hazretleri... Ben, Yiğit Jehan'ın Kral'a karşı gelmediğini, herkesten daha iyi bilirim. Zaten onun başındaki dert bini aşkın... Benim yakından ilgilendiğim ve şefkat beslediğim bir kızı çılgın gibi seviyor. Halbuki genç kız, şimdi ortadan kayboluverdi. Zavallı delikanlı, gündüzünü, gecesini onu aramakla geçirdiği için değil Kral'la uğraşmaya, başını kaşımaya bile vakti yok.»

Pardaillan, Bakan'ın gözlerinin içine bakarak sözüne devam etti:

— «Onun, serseri olduğu hakkındaki söylentiye gelince...»

Sully, hemen, Pardaillan'ın sözünü kesti:

— «Siz, ahabımdır dedikten sonra artık onun serseriliği söz konusu olur mu efendim? Bu işte bir yanlışlık olmalı... Hem kimbilir, belki de iki Yiğit Jehan vardır. Biri sizin ahabınızdır, öteki de benim aradığım. Bu sizinki nerede oturuyor acaba?»

Pardaillan, göz ucuyla Bakan'a bakıp cevap verdi:

— «Arbre-Sec Sokağı'nda Courbâton Çıkmazı karşısında...»

Sully hayretle:

— «Öyleyse odur,» dedi.

Ve şaşkın bir tavırla ilâve etti:

— «Vallahi bu işten bir şey anlamaz oldum...»

Pardaillan, pek tabii bir tavırla:

— «Ben, Yiğit Jehan'ın, Kral aleyhinde bir şeyler tasarlamadığından eminim... Artık benim de sözümünden şüphe edecek değilsiniz ya...»

Ve Sully'in, başıyla tasdik ettiğini görünce sordu:

— «Acaba size bu haberi vermiş olanın sözlerinden şüphe edilemez mi?»

— «Pekâlâ edilebilir. Doğrusu, bu haberi veren, pek iyi tanıdığım biri değil.»

Pardaillan, şaşkın ve soran gözlerle Sully'e baktıktan sonra:

— «Böyle olduğu hâlde delikanlının yakalanması için emir verdiniz, öyle mi?» Dedi. «Eğer her tevkif emri böyle veriliyorsa, Fransa'da namuslu insanlara rahat kalmadı demektir. Siz de anlıyorsunuz ya...»

Sully, ciddî bir tavırla:

— «Anlıyorum ama, söz konusu olan Kral'dı,» dedi. «Üstelik ben bu delikanlıyı hemen hapse attıracak da değildim. Şöyle bir sorguya çekecek ve alacağım sonuca göre bir karar verecektim.»

— «Güzel ama, benim anladığıma göre, size bu haberi veren, sâdece Yiğit Jehan'dan öç almak isteyen alçağın biridir ve siz de az kalsın, ona suç ortaklığı edecektiniz...»

Sully, düşünceli bir hâl almıştı:

— «Hakkınız var,» dedi. «Öyleyse bu çocuğa dokunmayacağım. Fakat...»

— «Fakat ne?»

Sully yine ciddileşti ve soğuk bir edâ ile sözünü tamamladı:

— «Fakat Montmartre Manastırı civarında dolaşmasın. Birkaç gün sonra bu manastırın çevresi, benim iyice tanımadığım kimseler için pek tehlikeli yerler olacak. Siz, bunu benim tarafımdan Yiğit Jehan'a söyleyiverin.»

Pardaillan alaycı bir edâ ile Bakan'ı selâmladıktan sonra Sully'den gayet dostça sözlerle izin alıp konaktan çıktı ve doğruca hana döndü.

*

Şövalye'nin tekrar hana döndüğünü gören Madam Nicole, sevincinden bir süre ne yapacağını bilemedi. Sonra canla başla sofrayı hazırlamaya koyuldu.

Pardaillan tatlı ve keyifli bir sesle:

— «Madam Nicole, size emanet ettiğim mektubu yine bana verebilirsiniz. Onun hiçbir önemi kalmadı. Gördünüz ya, yine sapasağlam döndüm işte...»

Kadın mektubu getirince, Şövalye kâğıdı parçalayıp ocağa attı.

Bu sırada Jehan da handan içeri girmişti. Şövalye bir çocuk gibi sevinerek bağırdı:

— «Tam vaktinde geldiniz, azizim. Bir kere beni, sizi aramaktan kurtardınız. Sonra bana, yemeği birlikte yemek zevkini vermiş oldunuz. Hemen itiraza kalkışmayın canım. Daha yemek yemediğinizi, yüzünüzden anladım.»

Delikanlı, bitkin bir hâldeydi:

— «Doğrusu, yemek aklıma bile gelmedi,» dedi.

— «Ben anladımdı efendim. Hemen şuraya çöküverin... Zaten yalnız başıma sofraya oturmak hoşuma gitmez. Şimdi sizinle hem atıştırır, hem de çene çalarız...»

Sofranın başına karşılıklı oturdular. Şövalye, Jehan'ın merak içinde, heyecanlı ve çok yorgun olmasına rağmen iştahla yemek yiyişine pek sevindi. Delikanlı, bütün gün aramadığı yer bırakmadığını anlatıyordu. Anlattıkları epey uzun sürmüştü ama, sonuç bir tek cümle ile özetlenebilirdi: Bertille'nin izine hiçbir yerde rastlayamamıştı.

Şövalye, delikanlıyı bitmez tükenmez bir sabır və soğukkanlılıkla dinledi. Onun hesabına kendisini tevkif ettirdiğine dair tek kelime bile söylemedi. Hele Saêtta'nın delikanlıyı gammazladığından hiç söz açmadı.

Nihayet yemek ve sohbet bitip de Yiğit Jehan, izin istemek üzere ayağa kalktığı vakit, Şövalye, delikanlıyı tekrar yerine oturtarak dedi ki:

— «Benim misafirim olmanızı rica edeceğim. Evinize dönmemenizin daha hayırlı olacağını sanıyorum.»

Jehan, hayretle sordu:

— «Neden mösyö?»

— «Çünkü artık sizin orada, pek emniyette olmayacağınızdan eminim... Malûm ya, daha Concini ile de hesabınızı görmüş değilsiniz. Size müthiş bir kin beslediğinden ve ilk fırsatta canınıza kıyacağından şüphem yok. Evinizi de bildiği için, sizi orada bastırırıp tevkif ettirecek kadar sözü geçen bir adam olduğunu siz de bilirsiniz.»

Jehan, tasasız bir tavırla, omuz silkip cevap yerine, eliyle kılıcının kabzasına vurdu.

Pardaillan sözüne devamla:

— «Cesur olduğunuzu ve hiçbir şeyden yılmadığınızı ben de biliyorum,» dedi. «Ama, Concini'nin size apaçık saldırmayacağını da biliyorum. Arkadan ve hiç ummadığınız bir zamanda ansızın hücumuna uğrayacaksınız. Ya kötü bir tesadüf sonucu yakalanır ve yaralanırsanız, sonra Matmazel de Saugis'in hâli ne olur?»

Jehan bu sözleri duyunca sapsarı kesilmişti. Derhal kararını vererek söylendi:

— «Bunda haklısınız.»

Pardaillan, yüzünde hafif bir tebessüm belirerek sözüne devam etti:

— «Gördünüz mü ya? Demek artık, misafirim olmayı kabul ediyorsunuz?»

Jehan, Şövalye'nin bu sözlerinden son derecede memnun kalmıştı:

— «Size bütün kalbimle teşekkür ederim,» dedi. «Ben, tehlike ânında nereye gideceğimi pek iyi bilirim. Bu konuda hiç tasanız olmasın.»

Şövalye, delikanlının, kendisine yapılan teklifi gururuna yediremeyerek reddettiğini anlamıştı. Zaten böyle bir durum karşısında kendisi de, aynı şeyi yapmaz mıydı? Onun için fazla ısrar etmedi. Fakat şu sözleri söylemekten de kendini alamadı:

— «Öyle yapın ki, yeni evinizi kimse bilmesin. Hattâ...»

«*Hattâ babanız bile...*» Diyecekti, fakat susmayı doğru buldu.

Fakat beri yanda, Jehan'ın da şüpheleri, günden güne artmış ve delikanlı, Saétta'nın niyetini her ne pahasına olursa olsun öğrenmeye karar vermişti. Şövalye'nin yarıda kestiği cümlesini tamamladı:

— «Hattâ babam bile, değil mi?» Dedi. «Hiç merak etmeyin...»

Bu sözü pek tabii bir tavırla ve Şövalye'nin, bir bakıma acayip görünecek öğüdünü garipsemeden söylemişti. Pardaillan ise içinden kendi kendine lânet okumaya başlamış, ağzından kaçıracağı söze bin kere pişman olmuştu. Jehan bu meselenin üzerine daha fazla durmaya lüzum görmeden hızlı adımlarla handan çıkarken, Şövalye, arkasından seslendi:

— «Az kalsın unutacaktım ...Truanderie Sokağ'ında, Aşk Kuyusu'nun karşısındaki evde oturan birini tanır mısınız?»

Jehan, bütün dikkatiyle Şövalye'ye bakıp cevap verdi:

— «Evet, tanırım.»

Şövalye, kayıtsız bir edâ ile sordu:

— «Kimdir?»

Jehan cevap verdi:

— «Babam!»

Pardaillan, bütün soğukkanlılığına ve hislerini zaptetmesini bilen bir insan olmasına rağmen, yerinden sıçradı. Delikanlı ise, garip bir şekilde gülümseyerek, bir tek kelime bile söylemeden handan dışarı çıktı ve Şövalye'yi orada yapayalnız, şaşkın bir hâlde bıraktı.

KRAL VE KRALİÇE

Ertesi gün, sabah vakti, Fransa Kral'ı Dördüncü Henri, pek candan dostlarını ve yakınlarını kabul ettiği yatak odasının bitişiğindeki küçük odada Sully ile başbaşa konuşuyordu.

Sully, bir gün önce Şövalye de Pardaillan'ın söylediklerini göz önünde tutarak, Kral'la görüşme dileğinde bulunmuş ve Dördüncü Henri'ye Kraliçe'nin istediklerini yerine getirmesi ve takdis töreni için bir gün tesbit etmesi için ikna etmeye uğraşmıştı. Fakat Kral, öyle uzun boylu düşünüp taşınmadan her düşünceyi kolayca kabul edecek bir adam değildi. Sully, bu yoldan amacına eremeyeceğini anlayınca, Pardaillan'ın kendisine neler anlattığını başından sonuna kadar hikâye etmeye koyuldu.

Fakat Bakan daha ilk sözlerini söylerken, Henri sapsarı kesilmiş ve kendini zorlukla bir koltuğa atabilmişti. Bir gün, birisi tarafından öldürüleceğinden korkuyor ve bu korku, kafasından çıkmak bilmiyordu. Bakan hikâyesini bitirdiği vakit, telâşını saklamayan Kral, ellerini üzüntüyle dizlerine vurarak ayağa fırladı ve inler gibi söylendi:

— «Beni öldürecekler! Beni muhakkak öldürecekler, azizim. Bunu adım gibi biliyorum.»

— «Öyle ama, dostlarınızın tavsiyelerini dinlerseniz, size hiçbir şey yapamazlar, Majeste...»

— «Tavsiyeleri dinlemekle ne olacak? Haydi diyelim ki bu işi gelecek bahara kadar uzattık. Peki, sonra ne yapacağız? Uzatmanın ne faydası olacak sanki?»

— «Size Şövalye de Pardaillan'ın söylediklerini tekrarlayayım, Majeste... O dedi ki: «*Böylelikle bir yıl kazanmış olursunuz. Bir yıl, az şey değildir, sanırım.*» O zamana kadar sizin büyük düşüncelerinizi gerçekleştirmek için yeterince hazırlanmış olacağız, Majeste. İlkbaharda Almanya'ya sefere çıkar ve kaatillerin hançerlerinden kurtulursunuz. Bu seferin büyük bir zaferle sonuçlanacağından hiç şüphemiz yok. Almanya'dan öyle büyük bir şan ve şerefle döneceksiniz ki, sizin için kötü düşünceler beslemek, kimsenin aklına gelmeyecektir.»

Dördüncü Henri, bu sözlere cevap vermedi. Her zaman yaptığı gibi, uzun adımlarla odada, bir aşağı bir yukarı dolaşmaya koyuldu. Bir yandan Bakan'ının söylediklerini dinliyor, bir taraftan da düşünüyordu. Epey ince eleyip sık dokuduktan sonra, yapılan bu teklifi uygulamaktan hiç zarar görmeyeceğini hattâ, belki büyük faydalar elde edeceğini kestirmekte gecikmedi. Nihayet:

— «Peki,» dedi. «Öyle olsun. Bu işin içinden çıkmak için ben de başka çare göremedim. Ama, benim düşündüğüm sefere bu kadar erken, çıkabilmek için çok para lâzım... Bu parayı bulabilecek misiniz?»

Sully, kendinden emin bir tavırla cevap verdi:

— «Gerektiği kadar, hattâ ondan da fazla para bulabilirim. Majesteleri şu kâğıda bir kere bakmaya tenezzül buyururlar mı?»

Sully, bu sözü söylerken Saêtta'dan aldığı kâğıdı Kral'a uzatmıştı. Dördüncü Henri, çok iyi öğrenim görmüş bir kraldı. İyi İtalyanca ve İspanyolca bilirdi. Bu bakımdan, yazılanları anlamak için tercümana ihtiyacı yoktu. Kâğıdı çabucak okudu:

— «Neymiş bu hazine?» Dedi. «Üzerinde durmaya değecek bir şey mi bâri?»

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

— «Bu, on milyonluk bir hazine, Majeste!..»

— «Muazzam bir servet, desene...»

Sully, Fausta'nın hazinesi hakkında neler biliyorsa, kısaca Kral'a anlattı. Sözlerini şöyle bitirdi:

— «Bu milyonlar, savaş hazırlıklarımızı tamamlamakta pek işimize yarayacaktır, Majeste.»

— «Öyle ama, hazine bizim malımız değil ki...»

— «Bunda yanıyorsunuz Majeste... Bu hazine, yirmi yıldan beri size ait olan topraklarda yatıp duruyor ve o kadar zamandır sahibi meydana çıkmadı. Üstelik, hazineyi buraya saklayan kimse, ne sizden önce Fransa Kraliçe'siyle, ne de sizinle hiçbir anlaşma yapmış değildir... Kendisine karşı hiçbir taahhüdünüz yoktur. Kral'ın topraklarında bulunan her şey Kral'a aittir. Bunu da ayrıca hukuk bakımından ispata lüzum var mı?»

Sully, nihayet Kral'ın ilgisini uyandırmayı başarmıştı. Bu hazine yabana atılacak bir servet değildi. Sully Kral'ı dediklerine razı ettikten başka, Yiğit Jehan'ın milyonlarını Kral'ın kasalarına koymak için ne gereklyse yapmak konusunda yetki de aldı.

Henri, bir karar verdiği vakit, bu kararı hemen uygulamak için sabırsızlanır, çabucak harekete geçmek isterdi. Nitekim, şimdi de takdis töreni hakkında vermiş olduğu kararı hemen Kraliçe'ye bildirip bu işi halletmeyi aklına koydu ve kendisini yanına çağırttı.

Kraliçe, bu beklenmedik dâvetten endişelenmişti. Fakat bu endişesi uzun sürmedi. Henri, karısının bir koltuğa oturduğunu görür görmez söze başladı:

— «Madam, dün akşam benimle görüşmek istediğinizi haber vermişlerdi. Acaba yine takdis töreniniz hakkında mı konuşacağız?..»

Marie de Médicis, bir akşam önce kocasıyla konuş-

mak istediğini bildirmiş ve bu haberi yollarken de, tabii yine Concini ile karısının ısrarla teklif ettikleri tören meselesinden söz açmayı düşünmüştü. Fakat Kral'ın, kendisini Sully'in yanında kabul ettiğini görünce, bu sefer de reddedileceğini sanarak, kırgın bir tavır takındı:

— «Gerçi yine o mesele hakkında konuşacaktım ama, görüyorum ki, her zamankinden başka bir sonuç elde edecek değilim, Majeste,» dedi. «Kraliçe zaten artık Kral'a hiçbir dediğini yaptıramaz oldu. Kral yalnız kendi...»

Henri, Marie'nin, sözü döndürüp dolaştırıp yine kendi çapkınlıklarına ve aşk maceralarına getireceğini sezerek tam vaktinde sözünü kesmeyi doğru buldu:

— «Yanılıyorsunuz, madam... Gerçi şimdiye kadar o istediğinizi reddediyordum ama, bugün kabul etmeye karar verdim,» dedi.

Marie de Médicis, hiç ummadığı bu değişiklik karşısında şaşırıp kaldı. Kekeleyerek:

— «Nasıl?» Diye sordu. «Sahi mi? Kabul ediyor musunuz?»

— «Evet, kabul ediyorum. Çünkü Sully ile birlikte bazı önemli kararlar verdik. Önümüzdeki bahara, sefere çıkmam ihtimali var. Dikkat edin, muhakkak sefere çıkacağım demiyorum. İhtimali var, diyorum. Kral burada yokken, siz Kral'a naiplik edeceksiniz, madam... Bu görevi tam yetkiyle yapmanızı isterim. Bu bakımdan, bize büyük masraflara mal olacağı hâlde, sizin takdis töreninizi yaptırmak istiyorum. Hatta, bu tören için 20 Eylül gününü seçtiğimi de söyleyebilirim.»

Kraliçe, Concini kendisini bu törenin yapılmasına zorlarken, ne amaç güttüğünü tabii bilemezdi. Marie'nin, bu törenin üstüne bu kadar düşmesinin sebebi

tamamen kadıncaydı ve kendini göstermek, ihtişamıyla göz kamaştırmaktan başka bir amacı da yoktu. Uzun zamandır Kral'ın reddettiği bu isteğin birdenbire yerine getireceğini öğrenince o kadar sevindi ki, sarayın görgü kurallarını tamamen unutarak yine kadınca bir hareket yaptı ve Kral'a doğru koşup Henri'nin iki elini tutarak, içten gelen bir sevinç ve heyecanla sıkarken, bir yandan da bağırdı:

— «Ne iyi yüreklisiniz, Henri! Size nasıl teşekkür edeyim, bilmem ki... Beni çok sevindirdiniz!»

Kral, garip hüznüyle söylendi:

— «Evet, iyi yürekliyimdir. Bunu, ben artık burada olmadığım zaman daha iyi anlarsınız.»

Marie de Médicis'in, kocasına olan sevgisi hiçbir vakit uzun sürmezdi. Şimdi de çabucak uçuverdi. Kadın fırsatını bulmuşken, Henri'den bir şeyler daha koparmaya yeltenerek:

— «Mademki Kral bugün, bana iyilik yapmak istegindedir, o hâlde kendisinden bir şey daha rica edeceğim,» diye söylendi.

Kral, kaşlarını kaldırarak sordu:

— «Neymiş o rica?»

— «Param kalmadı, Majeste...»

Henri, sinirlendi:

— «Yine mi?»

— «Bu sefer çok az isteyeceğim, Majeste... Yalnız yirmi bin frank...»

Kral alaya başladı:

— «Maşallah! Çok azmış doğrusu... Siz, yirmi bin frangı bu kadar küçük mü görüyorsunuz? Ne sanıyorsunuz, madam? Biz, milletimizi aç gözlü Conci-ni'lerinizin göbeklerini şişirmek için mi çalıştırıyoruz sanıyorsunuz? Size verdiğimiz bütün paraların, onların ceplerine aktığını bilmiyor muyuz sanıyorsunuz?»

nuz. Yok, madam, yok!.. Ben iyi yürekliyim ama, aptal değilim!»

Kraliçe de adamakıllı kızmıştı. Pek hırçın ve dokunaklı bir edâ ile dedi ki:

— «Metreslerinizi memnun edeceğiniz zaman bu kadar ince eleyip sık dokumuyorsunuz ama...»

Henri, ayağını öfkeyle yere vurdu:

— «Buranın efendisi benim, madam! Ben ne istersem o olur.»

Marie alaycı bir tavırla Kral'ı selâmladı:

— «Pekâlâ, öyle olsun... Ben, manastırı için yardım dilemiş olan Montmartre başrahibesine, Tanrı adına istediği parayı verecek kadar zengin olmadığını söylerim. Benden para isteyeceğine, gitsin Madam de Verneuil'den istesin. Çünkü buranın efendisi olan Kral, karısına vermek istemediği şeyi ona bol bol veriyor.»

Ve az önce Kral'ın kendisini sevindirdiğini bile unutarak, kızgın adımlarla kapıya doğru yürüdü.

Fakat Kral'la Sully, Montmartre başrahibesinin para istemiş olduğunu duyunca birbirlerine bakmış, meseleyi hemen anlamışlardı. Kral, derhal yumuşayıp, karısının arkasından seslendi:

— «Bir dakika durun, madam. Aceleniz nedir? Ben demek istedim ki eğer istediğiniz paralar, o yüz-süz İtalyan'ların ceplerine gidecekse vermem. Fakat dediğiniz gibi hayırlı bir işte kullanacaksanız, o başka... Hem zaten kendilerini Tanrı'ya adanmış kızları, bir Kraliçe olarak eli boş döndürmeniz doğru olmaz. Anlatın şu işi bana, neymiş bakalım...»

Kraliçe, Henri'den istediği parayı koparacağını anlamıştı. Kral, kendisine oldukça ağır sözler söylemişti ama, o istediğini elde edeceğini anladıktan sonra, bu çeşit hakaretlere kulak asmazdı... Onun için,

yüzü de hemen güldü. Kral'da da, Léonora'nın kendisine göstermiş olduğu gibi bir kâğıt bulunduğunu bilmediği için, hiç farkında olmadan, ağzından önemli bir sır kaçırıldı:

— «Sadece şu, majeste... Başrahibe, Montmartre Manastırı'nın altında bir mahzen ve bu mahzende de Saint - Denis zamanından kalma küçük bir mihrap bulunduğunu haber almış. Buralarda araştırmalar ve kazılar yapmak, bir kutsal mihrabı meydana çıkarmak istiyor. Böyle bir araştırma, epey paraya mal olacak. Oysa manastırın kasası tamtakır. Pek tabii olarak memleketin kraliçesine, bana başvurdu. İstedğim yirmi bin frank bu işe yatırılacaktır. Bu, Fransa sarayına şeref verecek bir iş değil mi?»

Henri bu sözleri dinlerken, Sully'in yüzüne bakmıştı. Bakan da, ona yaklaşarak kulağına bir şeyler fısıldadı. Marie de Médicis, bu gizli konuşmayı, endişeli bakışlarla seyrediyordu. Çünkü Sully maliye bakanıydı ve Kraliçe'ye olduğu kadar, Kral'ın yavuklularına da parayı o verirdi. Bununla birlikte, Marie'nin endişesi uzun sürmedi. Kral pek nâzik bir tavırla söze koyuldu:

— «Sizi, böyle hayırlı bir işe yardımda bulunmak zevkinden mahrum etmek istemem. Mösyö de Sully, istediğiniz parayı versin. Ama, ufak bir şartım da var...»

— «Nedir o, Majeste?..»

— «Bu iş bana pek hayırlı bir iş görüldüğü için, yalnız paraca yardım etmeyi yeterli bulmuyorum. Araştırmalar sırasında orayı muhafaza altına almak, hattâ araştırmaları kendim yönetmek istiyorum. Bunu, benim tarafımdan, lütfen başrahibeye, söyleyiverin.»

Marie de Médicis, Kral'ın bu sözleri neden söylemiş olduğunu bilmediği için, Henri'nin gerçekten

bu kutsal işe katılmak istediğini sandı ve kocasından koparmış olduğu şeye pek sevinerek mutlu bir tavırla söylendi:

— «Elbette... Kral daima efendidir ve onun iste-
diği olur.»

Ve aylardan beridir kendisini takdis töreni için kışkırtıp duran Concini ile karısına, nihayet Kral'ı razı ettiğini müjdelemek için etekleri zil çalarak o-
dan çıktı.

Ne Léonora, ne de Concini, Marie de Médicis'den bu haberi aldıkları vakit, Fausta'nın hazinelerini ele geçirmek uğrundaki uğraşmalarında Kral ve Acqua-
viva ile karşılaşacaklarını asla akıllarına getirmediler.

YENİ BİR HAYAT

Yine o gün, akşam yemeği vakti, üç sâdık arkadaşına bir vedâ yemeği vermek isteyen Yiğit Jehan, Escargasse, Carcagne ve Gringaille'yi bir meyhaneye götürmüştü. Delikanlı, bu üç arkadaşına pek sert ve ters davranırdı ama, onlara çok derin bir arkadaşlık sevgisiyle bağlıydı. Artık üç arkadaşından ayrılmak zorunda oluşuna fena hâlde üzülmüyordu.

Fakat üç ahabap çavuşlar, elebaşlarının, kendilerini bu akşam neden meyhaneye götürdüğünü bilmiyorlardı. Bu yüzden, pek neşeli bir yemek yediler ve bol bol içtiler. Jehan da, onların keyfini kaçırmamak için, hem yemek boyunca bir şey çıtlatmadı, hem de sevinçli görünmeye çalıştı. Fakat nihayet yemek bitip de, tekrar sokağa çıktıkları vakit, üçünün de adamakıllı çakırkeyif olduklarını görünce, söyleyeceği şeyi söylemenin sırası geldiğine hükmederek, o kadar uğraşmasına rağmen soğukkanlılığını koruyamayıp heyecanlanarak, birdenbire konuşmayı kısa kesmek kararını verdi ve söylendi:

— «Sevgili ve cesur arkadaşlarım, bundan böyle eski yaşayışımıza devam edemeyeceğiz, ayrılmamız gerekiyor. Siz buradan sağa yönelin; ben de sola gideyim. Yolunuz açık olsun...»

Jehan bir nefeste söylediği bu sözlerden sonra hemen ayrılmaya kalktı ama, üç ahabap çavuşlar, delikanlının söylediklerini duymamışçasına yolu üzerine dikilip sordular:

— «Ne emir buyuruyorsunuz, reis?»

Jehan'ın ne demek istediğini anlamamışlardı. An-

lamamışlardı ama, işin altından acı ve kötü bir şeyler çıkacağını da hissetmiş oldukları için, keyifleri kaçırvermişti. Delikanlı gayet tatlı bir tavırla:

— «Artık sizlere verilecek emirlerim yok, arkadaşlar!» Dedi. «Ben bundan böyle reisiniz değilim... Anlıyor musunuz? Artık aramızda herşey bitti. Bir-birimizle vedalaşıp, ebediyen ayrılmamız gerekiyor.»

Üç ahbap çavuşlar, ne yapacaklarını, ne diyeceklerini şaşırılmış bir hâlde, birbirlerinin yüzüne baktılar. Yüzlerinde renk namına bir şey kalmamış, sarhoşlukları bir an içinde uçup gitmişti. Endişeli tavırlarla sormaya koyuldular:

— «Bizi kovuyor musunuz?»

— «Bir suç mu işledik?»

— «Siz olmazsanız, bizim hâlimiz ne olur?»

Jehan, aynı tatlı sesiyle:

— «Sizi kovduğum filân yok!» Dedi. «Bir suç işlemiş de değilsiniz. Fakat artık ayrılmamız gerekiyor.»

Tamamen ayıldıkları için, meseleyi artık iyice anlamışlardı. Hattâ, ilk defa olarak Jehan'dan da çekinmediler. Nitekim Gringaille, hiç çekinmeden bağırdı:

— «Ayrılacakmısınız! Lâf! Neden ayrılıyormuşuz, efendim? Mahkûmlara bile, neden hüküm giydiklerini söylerler be!..»

Öteki ikisi de, onun söylediğine katıldılar:

— «Öyle ya! Sebep neymiş? Neye ayrılıyormuşuz?»

Jehan, üzüntülü bir tavırla:

— «Çünkü, bundan böyle yaşamaya karar verdiğim yeni hayatta, benimle beraber olmaya kalkışırsanız, aklıktan ölürsünüz...»

Üç ahbap çavuşlar, yine hayret içinde birbirlerine bakındılar. Yine bir şey anlamıyorlardı. Ellerini, kılıçlarının kabzasına vurarak:

— «Neden açlıktan ölecekmişiz?.. Bu sağ olsun! Nasıl olsa, yanımızdan ayıracak değiliz ya...» Dediler ve az öteden geçen temiz giyimli bir yolcuyu gösterek, onu soyabileceklerini anlatan işaretlerle sözlerine eklediler:

— «Nasıl olsa, böylelerinin de bini bir para!»

Jehan, hemen cevap verdi:

— «İşte ben, artık bunu yapmak istemiyorum... Buna basbayağı hırsızlık derler.»

— «Hırsızlık mı?..»

Bu soru, üç ağızdan aynı anda fırladı. Yüzlerinde endişeyle karışık bir şaşkınlık ifadesi belirmişti ve birbirlerine: «*Acaba çıldırdı mı?*» Demek istercesine bakıyorlardı.

Onların aklından geçeni derhal seziveren Jehan, bağırdı:

— «Anlamıyorsunuz, değil mi? Elbette anlamazsınız... Bir zamanlar ben de sizin gibi yoksulun payını zenginin sırtından çıkarmanın dürüst ve haklı bir şey olduğunu sanırdım. Ama şimdi bana yanıldığımı öğretiler. Artık gerçeği biliyorum. Yıllardır hırsızlık yaparak yaşadığımı biliyorum. Evet, ben hırsızdım... Bunu düşündükçe utancımın yerin dibine giriyorum. Tekrar o eski hayata dönmektense, ölmeyi tercih ederim.»

Delikanlı, ciddi konuşuyordu. Vay canına! Üç arkadaş, artık bunu anlamış ve ne diyeceklerini şaşır-mışlardı. Ne olmuştu bu Yiğit Jehan'a? Şimdi bir türlü anlayamadıkları şu acayip düşünceleri nereden edinmişti?..

Göz ucuyla birbirlerine bakıp hemen anlaştılar.

Mademki Jehan böyle düşünüyordu. Öyleyse, onlar da onun istediği gibi yapacak, onun gibi yaşayacaklardı. Onlar da Jehan gibi dürüst, davranacak, namuslu bir ömür süreceklerdi. Yeter ki onun emrinde kalsınlardı...

Bu düşüncelerini delikanlıya, dillerinin döndüğü kadar anlattılar...

Jehan, üç arkadaşının, kendisine karşı gösterdiği bu bağlılıktan pek duygulandı. Fakat, bundan sonra kendisi yoksulluk çekmeye karar verdiyse, onları da sefalete zorlamaya ne hakkı vardı?.. Buna gönlü bir türlü razı olmuyordu. Bu düşüncesini onlara da açtı.

Gringaille, pek tasasız bir tavırla:

— «Ölüm hepimizin alınında yazılı... Bir gün nasıl olsa ölecek değil miyiz? Eğer beni kovmakta ısrar ederseniz, ben kendimi Yeni Köprü'den nehre atıveririm vallahi!»

Öbür ikisi de bir ağızdan haykırdı:

— «Biz de öyle...»

Jehan, üç arkadaşının teklifine boyun eğmekten başka çâre göremedi.

Üç ahbap çavuşlar her gün olduğu gibi, yine sabahları Jehan'a uğrayıp vereceği emri sormayı kararlaştırdılar. Bundan sonra da ona, bütün varlıklarıyla ve her zamankinden daha fazla bağlı kalacaklardı. Jehan da durumunun pek yakında düzeleceğini umuyordu. Üç arkadaş, o zamana kadar kendi başlarının çâresine bakacaktı. Fakat para kazanmak için artık dürüst ve namuslu bir yol seçeceklerdi. Bu hususta üçü de teker teker yemin ettiler.

Zaten şimdiki hâlde, Concini'den sızdırmış oldukları para ve mücevherlerle epey zenginleşmiş, üstlerini başlarını yenilemiş, eksikliklerini tamamlamış, hattâ kendilerine göre bir ev tutmuşlardı. Buna rağ-

men ceplerinde de yine bir sürü para kalmış, üstelik İtalya'dan getirdikleri mücevherlere hiç dokunmamışlardı. Bu kadar varlık, iyi günler gelinceye kadar onları bol bol idare ederdi...

Zaten Jehan'ın onlardan ayrılmak istemesinin tek sebebi, onları geçindiremeyeceğini aklının kesmiş olmasıydı. Şimdi onların durumlarının kendisinininkinden bile sağlam olduğunu görünce rahatladı. Üstelik arkadaşlarıyla yine beraber olacaktı. Bu düşünceyle keyiflenen Jehan neşeli adımlarla, üç ahbap çavuştan ayrıldı.

Escargasse, Gringaille ve Carcagne, sokağın ortasında durup, delikanlının uzaklaşmasını hüznle seyrettiler. Yiğit Jehan gözden kaybolunca, onlar da yiyip içerek biraz efkâr dağıtmak üzere evlerine döndüler.

Üç ahbap çavuşlar, Jehan'ın kendilerine söylediği sözlerden, hasta olduğu sonucuna vardılar. Hattâ, bir zamanlar az kalsın papaz olacak olan ve arkadaşlarının arasında bilgin geçinen Carcagne, Jehan'ın aklını şeytana kaptırmış olması ihtimalinden sözetti. Ona kalırsa, Jehan'ı birkaç defa kiliseye götürmeli, okutup üfletmeli ve şeytandan kurtarmalıydı. Bu görüşe, öteki iki arkadaşın da akılları yattı. O kadar ki, delikanlıyı okutup üfletmek için gerekli parayı hemen bir kenara ayırıverdiler.

Carcagne nihayet dayanamayıp söylendi:

— «Canım, bu reisi bir türlü anlayamıyorum ki... Biz hep namuslu insanlar olarak yaşamadık mı?»

Escargasse atıldı:

— «Tabii... Şimdiye kadar bir kimse karşımıza çıkıp da bize: '*Siz hırsızsınız, namussuzsunuz!*' dedi mi? Demedi. Eee, öyleyse?..»

Gringaille itiraz etti:

— «Canım, sizinki de lâf mı? Jehan, böyle düşünüyor işte...»

Mademki Jehan böyle düşünüyordu, şu hâlde akan sular dururdu. Üç ahbap çavuşlar, Jehan'ın sözünü dinler görünüp el altından yine bildikleri gibi haydutluk, soygunculuk etmeyi akıllarından bile geçir-mediler. Çünkü sözünde durmamayı büyük bir şeref-sizlik sayarlardı. Nitekim, şimdi de nasıl namuslu birer insan olacaklarını tasarlamaya çalışıyorlardı. Mademki Jehan istiyordu, onlar da bu isteğe boyun eğeceklerdi. Fakat namuslu olabilmenin yine paraya dayandığı sonucuna varmakta gecikmediler. O zaman, ne kadar paraları olduğunu hesaplamak ihtiyacını duydular. Hesap sonunda, dört yüz frank kadar bir paraları olduğu anlaşıldı. Az değildi ki... Üstelik Concini'den sızdırdıkları mücevherler de vardı.

O akşam bu mücevherleri derhal paraya çevirmeye karar verdiler, ertesi gün de bu işi hallettiler. İtalyan'dan kopardıkları mücevherler, iki bin sekiz yüz frank tuttu. Artık ellerinde üç bin iki yüz frank para vardı. Bu kadar para ile bir yıl, bolluk içinde yaşamak işten bile değildi. Ama...

Gringaille'nin, Perrette adlı, çok güzel bir kız kardeşi vardı. Okuyucularımız, Gringaille'nin, kız kardeşinden bahsetmiş olduğunu hatırlayacaklardır. Çocukluğu hastalıklar içinde geçen bu yavrucak, şimdi on sekiz yaşında, dilber bir kız olmuştu. Gerçi Perrette, bir serserinin evlâdıydı. Fakat o, ağabeyi gibi, babasının izinde yürümemiş, hayatını namusuyla ve alnının teriyle kazanmak yolunu tutmuştu. Gerçi çok zarif ve narin yapıydı, fakat öyle olmasına rağmen, ağır bir meslek olan çamaşırcılıkla geçinirdi. Son derece sâf, iyi ahlâklı ve akıllı bir kız olan Perrette, ömründe aşk nedir bilmemişti. Ama, onu deli gibi seven biri vardı: Carcagne...

Carcagne, bu genç kızı deli gibi seviyordu ama, bir serseriden, bir hayduttan başka neydi ki? O kız ona varır mıydı? Fakat Carcagne, işin burasını düşünmedi. Gringaille'ye gidip kız kardeşini istemekten çekinmedi. Gringaille de bu isteği garipsememiş olacak ki, meseleyi kız kardeşine açtı. Fakat Perrette, ağabeysinin Carcagne'yi göklere çıkarmasına rağmen, bu evlenme teklifini pek ters karşıladı. Henüz evlenmeyi aklına bile getirmediğini söyleyerek kesip attı. Ama Gringaille pek sabırlıydı. Geldi gitti, Perrette'ye bu konuyu açtı ve sonunda kızcağız o kadar bezdi ki ağabeyisini başından savmak için:

«*Dur bakalım. Bir-iki yıl daha geçsin de...*» Gibi belirsiz sözler söylemekten başka çâre bulamadı.

Bizim zavallı âşık bu belli belirsiz vaadi duyar duymaz, sevincinden delirecek gibi oldu ve bütün âşıklar gibi, sevimlikten hiçbir vakit ümidini kesmeyerek, genç kıza nişanlısı gözüyle bakmaya başladı. Ancak, aşkının derinliğine ve büyüklüğüne rağmen, bir âşığa yakışmayacak şekilde tıka basa karın doyurmaktan, körkütük sarhoş olmaktan, horul horul uyumaktan da vazgeçmiş değildi. Ancak evlendikten sonra derli toplu, düzenli bir koca olmayı düşünüyordu.

Böyle olmasına rağmen, Carcagne, hiç de bencil bir insan değildi. Ellerinde epey para bulunduğunu görür görmez, Perrette'nin çok narin bir kız olduğunu hatırlayarak, çamaşırcılığa devam edemeyeceğini düşündü. Zaten genç kızın en büyük emelinin, bin frank kadar bir sermaye toplamak ve bununla bir çamaşırhane açıp, işçi çalıştırarak zenginlerin çamaşırlarını yıkamak olduğunu biliyordu. Bu iş, Perrette için hiç yorucu olmayacaktı. Carcagne, Gringaille'ye Perrette'nin emelini gerçekleştirebilmek için, birlikte genç kıza bin iki yüz frank vermelerini teklif etti. Gringaille, bu teklife pek sevindi ve hemen razı oldu.

Bunun üzrine, ellerindeki parayı üçe böldüler. Fakat üçe bölünen parayı seyreden Escargasse, iki arkadaşının, kendi paylarından altı yüzer frank ayırıp da bir tarafa koyduklarını görünce, bunun neye vardığını sormadan edemedi. Meseleyi hemen ona da anlattılar. Vay sen misin anlatan? Escargasse bir kızdı, bir köpürdü... Nasıl olurdu da güzel Perrette'ye yardım etmek şerefinde onu mahrum ederlerdi?..

Sonunda Escargasse de kendi parasından altıyüz frank ayırıp, ötekilerin ayırdığı paraya katıverdi.

Böylece, dilber Perrette, bin frangın hayâlini kurup dururken bir anda bin sekiz yüz frank sahibi oldu ve Gringaille, mağrur kız kardeşinin, ağabeysinden başka kimseden bir metelik almayacağını bildiği için bu parayı kalkıp kendi eliyle Perrette'ye verdi.

Öte yandan, üç arkadaşın servetleri de böylece bir anda bin dörtyüz franga inmiş oldu. Ama onlar, bunu umursamadılar bile. Bu kadar para ile hiç olmazsa altı ay, tasasız bir ömür süreceklerdi ya...

AC ÂŞIK

Evdeki hesabın çarşıya uyduğu nerede görülmüş? Üç ahbap çavuşların elindeki bin dörtyüz frank, altı ayda değil, tam on beş günde suyunu çekti.

Ama, doğrusunu söylemek lâzım gelirse, üç arkadaş, hiç de vur patlasın, çal oynasın diyerek paraları yemediler. Tersine, pek sönük ve mütevazı bir hayat sürmeye gayret ettiler. Fakat nereden akıllarına estiyse, kumara heveslendiler. İş yalnız şansa kalsa, yine bu para tükenmezdi. Ne var ki kendileri namuslu olmaya karar verdiler diye, Paris'in bütün serserilerinin de namuslu olduğuna inanmışçasına hareket ediyorlardı. Oysa bir gün, bir meyhanede, kumarda hilekârlığın ustası olan üç kumarbaza rastladılar. Oyuna başladıklarından beri bir saat geçmemişti ki, kaz gibi yolunmuş, ceplerindeki para son meteliğine kadar üç hilekârın cebine inmişti. Bu yüzden, meyhaneciye olan borçlarını bile ödeyemeden oradan sıvışmak zorunda kaldılar.

Birdenbire son derece kötü bir duruma düşmüşlerdi. Eskiden olsaydı, bir köşe başında birini soyup zararlarını çıkarırlardı. Ama şimdi bunu nasıl yaparlardı. Çünkü artık namuslu olmaya söz vermişlerdi. O hâlde yedikleri haltın cezasını çekecek, açlığa ve sefâlete göğüs gereceklerdi.

İlk işleri, sırtlarındaki yeni elbiseleri satıp eskilerini giymek ve güzelim silâhlarını okutup paslı kılıçları kuşanmak oldu. Ama, bu değişikliğin getirdiği para da onları bir haftadan fazla idare etmedi. Jehan'a durumları hakkında hiçbir şey söylemedikleri gibi,

delikanlı da onların kılıklarındaki değişikliğe dikkat etmemiş olduğu için, bir şeyin farkına varmıyordu.

Haziranın ilk günlerinden bir gün öğleden sonra, saat dört sularıydı. Gringaille, Escargasse ve Carcagne, midelerini buran açlığı hissetmemek için kemerlerini adamakıllı sıkmışlar, sokaklarda serseri serseri dolaşıyor, nâmus kurallarına ters düşmeden, parasız yemek yemenin çâresini arıyorlardı. Böylece, farkında olmadan Arbrec-Sec Sokağı'na girdiler.

Henüz bu sokakta bir-iki adım atmışlardı ki, Carcagne, birdenbire elini şak diye alnına vurarak bağırdı:

— «Buldum!»

İki arkadaş, ümit ve heyecanla sordu:

— «Ne buldun?»

— «Bedava karın doyurmanın yolunu... Hattâ belki de bir süre için geçinebileceğimiz bir kapı buldum. Şimdi siz hiç sesinizi çıkarmadan şu Courbâton Çıkmazı'na girip orada bekleyin. Ben sizi çağırınca ya kadar, sakın yerinizden kımıldamayın, tamam mı?»

Bu sözler, Colline Colle'nin evinin önünde konuşuluyordu. Carcagne, tam bu evin önünden geçerlerken, aralanan perdenin arasından kadının karaltısını görür gibi olmuş ve bir zamanlar onun, kendisine pek iltifat ettiğini, hattâ evine dâvet bile edecek kadar yakınlık gösterdiğini hatırlamıştı.

Gringaille'yle Escargasse, Carcagne'nin ne düşündüğünü anlamakta gecikmediler ve ümit içinde çıkmaz sokağa dalıp orada beklemeye koyuldular.

Carcagne, istifini hiç bozmadan, azametli tavırlarla basamakları çıkarken, Colline Colle de kapıyı açtı. Adam içeriye girip de kapıyı kapadığı vakit, kadın utangaç bir edâ ile gözlerini yere indirdi. Carcagne

ne, bir şeyler söylemek gerektiğini görüyordu. Niha-yet, bir söylev verir gibi konuşmaya başladı:

— «Dilber kadın! Sizi görür görmez, kalbimi bu-rada unutmuş olduğumu hemen anladım. Eğer onu bulduysanız saklayın. Sizden geri isteyecek değilim. Fakat Allah aşkına ona karşılık kalbinizi bana verin, yoksa dayanamam, ölürüm... Aşkınızla nasıl eriyip bitiyorum, görmüyor musunuz?»

Sonra, söylediği sözleri pek zarif ve etkili bulmuş olacak ki kurumlu bir edâ ile bıyık burmaya koyul-du.

Colline Colle, herhalde ömrü boyunca böyle şeyler duymamıştı. Mutluluktan alıklaşmış bir hâlde Car-cagne'nin yüzüne bakakaldı. Adamın yüzü, iki gün-lük açlığın etkisiyle sapsarıydı. Öte yandan, giriştiği işin ne sonuç vereceğini de adamakıllı merak ediyor-du. Gerçi kadının gönlünü kazanmak işten bile de-ğildi ama, ya yemek ikram etmezse diye ödü kopu-yordu. Colline Colle, adamın bu hâlini, aşk heyecanından sanarak, pek sevindi. Ama, şu soruyu sormak-tan da geri kalmadı:

— «Mademki bu kadar üzüntü çektiniz, öyleyse neden o kadar zaman beklediniz, zavallı delikanlı? Ben sizi, evime davet etmemiş miydim? Daha önce gelseydiniz, ne olurdu sanki?»

Carcagne, yalandan iç çekerek cevap verdi:

— «Ah, bilseniz ne kadar hasretinizi çektim, gü-zel kadın!.. Neyleyim ki ünlü bir prensin yanında ça-lışıyorum ve onunla birlikte bir yolculuk yapmak zo-rundaydım.»

Bu makul yalana Colline Colle derhal inandı. He-le Carcagne'nin, bir prensin yanında çalıştığını söy-lemesinden çok memnun kaldı. Delikanlının ağzın-dan, öğrenmek istediklerini kolayca alabileceğini ta-sarlıyordu. Demek o maskeli adam bir prensti?.. Bu-

nunla birlikte Colline Colle, hiç istifini bozmadı. Carcagne'ye acımış göründü ve göğüs geçirerek:

— «Vah benim zavallı sevgilim!» Dedi.

Sonra yine bir utangaçlık numarası yaparak gözlerini yere indirirken, Carcagne'nin elinden tuttu:

— «Benim adım Brigitte... Ya sizinki?..»

— «Benimki de Carcagne... Ah, Brigitte!.. Kalbimin eşsiz kraliçesi!..»

Size ölünceye kadar bağlı kalacağım! Sizsiz yaşayamayacağımı iyice anlıyorum, biz, birbirimiz için yaratılmışız... Bundan başka... Ne diyecektim?.. Burnuma pek lezzetli bir kızartma kokusu geliyor... Of! Başka ne diyecektim canım?.. Diyeceğim şu ki sizi çılgınca seviyorum!»

Gerçekten de burnuna gelen kızartma kokusuyla adamakıllı başı dönen Carcagne, şaşkınlığını belli etmek için pek kahramanca bir çare buldu ve Colline Colle'yi kucaklayıp bir tüy hafifliğiyle kaldırarak kemiklerini kırarmışçasına göğsünde sıktıktan sonra sıska ve çökük yanaklarına bir-iki öpücük konduruverdi. Ondan sonra da, az önce açlığını belli edecek kadar kendini koyuvermiş olmasından ötürü kırıldığı potu tamir ettiğinden emin bir hâlde, kadını tekrar yere bıraktı.

Kadını, göğsünde o kadar sıkımişti ki Colline Colle, körük gibi soluyordu. Fakat bu çılgınca sevgi gösterisine kızmak şöyle dursun, sevgilisinin kuvvetine hayran kalmıştı. Bu hayranlığını belirtmekten de çekinmedi:

— «Aman ya Rabbi!..» Dedi. «Ne kadar kuvvetlisiniz! Ne kadar ateşlisiniz!.. Beni bu kadar seviyorsunuz demek, ha?.. Şu anda dünyanın en mutlu kadını benim!»

Carcagne, artık oynadığı oyunu, kadına iyice yut-

turduğunu düşündü. Colline Colle'nin kendisine tamamen vurulduğunu hesaplayıp hükmeden bir erkek edâsı takındı ve dedi ki:

— «Artık anlaştık demektir. Bundan sonra burada kalacak ve sizi hiç terketmeyeceğim, sevgili Brigitte!..»

Kadın, bu sözleri duyar duymaz düşündü: «Vay! Vay!.. Bu da nesiymiş böyle? Herif burayı kendi evi mi sandı?.. Hele ben ondan öğreneceğimi öğreneyim de bak, bir dakika daha burada durabilir mi?»

Fakat Colline Colle, bu düşüncelerini hiçbir suretle sezdirmemeye gayret ettiği için Carcagne, kadını kandırdığını sanarak işi daha da ileri götürdü. Açlığını saklamaya lüzum görmedi. Bangır bangır bağır-maya başladı:

— «Yemek vakti gelmedi mi, Brigitte? Mideme kalırsa, vakit çoktan gelmiş de geçiyor olacak...»

Kadın bu sözlere aldırılmaz görüldüğü için adamın içi de endişeden titremiyor değildi. Colline Colle, düşünceye dalmıştı. Cimriydi ama, kaz gelecek yerden tavuğu esirgeyecek soyundan da değildi. Bu herifin ağzından lâf almak için bol şaraplı bir yemeğe kıymak gerektiğini düşünüyordu. Nihayet kararını verdi ve Carcagne'ye, tatlı bir tavırla dedi ki:

— «Birazcık sabret, sevgilim. Sana çabucak yemeği hazırlarım...»

Colline Colle, artık masrafı göze almıştı. Mutfağa inip ateş yaktıktan sonra mahzene girerek şarap çıkarmaya koyuldu. Fakat o daha odadan çıkar çıkmaz, Carcagne de pencerelerin birinden başını dışarıya uzatarak Gringaille'yle Escargasse'ye baktı. Arkadaşları sabırla bekliyorlardı. Carcagne pencereden ayrılıp dolaşmaya başladı. Fakat bu da uzun sürmedi. Birdenbire kapının eşiğinde durdu. Pencereden vuran güneş ışığı, hemen kapının yanında bulunan

konsola vuruyordu. Bu konsolun, yarı açık çekmece-
lerinden birinde gümüş gibi parıl parıl yanan bir
şey vardı. Carcagne'nin gözü bu nesneye ilişince,
adam artık dayanamaz oldu. Namuslu olmaya söz
verdiğini bir anda unuttu. Bu esrarengiz ve parlak
şeye baktıkça gözü kamaşmıştı. Elini uzatıp baktı,
bir kutuya benziyordu. Acaba içinde ne vardı? İster
misin, bir de altın dolu olsundu? Yavaşça sallayıp da
bir tıngırtı duyunca, kutunun boş olmadığını anladı.
Telâş ve heyecan içinde kutuyu cebine atarak odadan
çıktı.

Fakat çıkmasıyla yaptığına pişman olması da bir
oldu. O, namuslu kalmaya söz vermemiş miydi? Öy-
leyse bu yaptığı neydi? Hemen geriye dönüp kutuyu,
aldığı yere bırakmak aklına geldi. Gerisin geriye dö-
nüyordu ki birdenbire Colline Colle karşısına çıktı.
Eyvah! Geç kalmıştı!.. Yaptığı işten o kadar utanmış
ve heyecanlanmıştı ki ne yapacağını şaşırıp yalandan
öksürmeye koyuldu.

Fakat daha öksürüğü bitmeden, sanki dışarıya bir
parola vermişmiş gibi, sokak kapısı vuruldu. Colline
Colle, merak içinde Carcagne'nin yüzüne baktı.
Adam: «*Ben buradayken bir şeyden korkulur mu?*»
Gibilerden, bıyıklarını burarak göğsünü gererken,
Colline Colle de, bir koruyucu bulmuş olmasının se-
vinciyle gülümsedi.

Fakat bir yandan da kapıya vurulan yumruklar
şiddetleniyor ve dışarıdan bir ses bağıırıyordu:

— «Heey, Carcagne! Öldün mü, kaldın mı be?
Öldünse haber ver de bizi bekleyen o güzelim sofr-
adaki yemekler soğumasın...»

Carcagne, sevinçli bir yüzle:

— «Aa, arkadaşlarım geldi!» Dedi. «Haydi Bri-
gitte, kapıyı aç da girsinler.»

Ama, Brigitte'nin suratı birdenbire asılmıştı. Kadın bu yeni ziyaretçilerden hoşlanmamış olacaktı ki duymazlıktan geldi.

Carcagne, kadının, yerinden kımıldamadığını görünce, kapıya yürüdü. Kapının üstünde duran anahatarı çevirdikten sonra sürgüyü çekti ve arkadaşlarını, pek yüksekte bakan bir edâ ile içeriye aldı. Sonra kadına dönerek gayet nâzik bir tavırla arkadaşlarını tanıştırdı. Fakat Colline Colle, ikisini de öyle karşıladı ki, karşısında bu iki zavallı aç yerine başkaları olsa, utançlarından yerin dibine geçerlerdi. Ama, iki serseri, bu davranışı görmemezlikten geldiler ve yerlere kadar eğilip selâm verdiler. Escargasse, yılışık ve küstah bir edâ ile söylendi:

— «Başbaşa bulunduğunuz bir dakikada sizi rahatsız edip pişmiş aşı soğuk su kattığımız için özür dileriz. Ama, bizim Carcagne, galiba kendisini akşam yemeğine davet etmiş olduğunuzu unuttu.»

Gringaille, hiç arkadaşlarından geri kalır mıydı? O da lâfa karıştı:

— «Bilmezsiniz, sanırım. Paris'in en lezzetli yemekleri Grand-Passe-Partout Hanı'nda pişirilir. Biz de yemeğimizi orada yiyeceğiz işte...»

Colline Colle tekrar endişelendi. Gözlerini Carcagne'ye dikerek: «*Sakın beni bırakıp onlarla yemeğe gitmeyesin!*» Demek istercesine baktı. Tam şu herifi eline geçirip konuşturmaya başlayacağı ve günlerdir beklediği fırsattan istifade edeceği sırada bütün ümitleri boşa mı çıkacaktı?

Fakat Carcagne, birdenbire:

— «Yoo, sayın arkadaşlar,» diye söylendi. «Bugün imkânı yok sizinle gelemem, kusuruma bakmayın...»

Gringaille'yle Escargasse, sahte bir kırgınlıkla surat asarak, fena hâlde burulmuş göründülerse de

Carcagne, kendi kesesinden bir ikramda bulunuyormuş gibi, pek serbest bir tavırla devam etti:

— «Ne kızılıyorsunuz, yahu? Yemeği birlikte yememiz için başka çâre mi yok? Ben sizinle gelemiyorsam, siz benimle kalırsınız, olur biter. Hiç şüphem yok ki madam, sizi de sofrasında görmekten pek memnun kalacaktır. Allah ne verdiyse yeriz, canım...»

Colline Colle, bu yüzsüzlüğe o kadar kızdı ki daha fazla dayanamayıp ağzını açtı:

— «Siz burasını meyhane mi sandınız? İşim gücüm yok da ben, sokaklardaki serserilerin karnını mı doyuracağım?»

Carcagne lâfa karışmasaydı, Colline Colle, ağzına geleni söyleyecekti. Fakat adam, kendisi için hazırlanmakta olan yemeği tepip aç kalmayı bile göze alarak, hakarete uğramış bir insanın şaşkınlığı ve öfkesiyle haykırdı:

— «Bunlar ne biçim lâflar, madam? Size lütfen verilen bir şerefe böyle mi karşılık gösteriyorsunuz? Ben burada olmasam, bu asîlzâdeler buraya ayak basarlar mıydı sanıyorsunuz? Haydi gidelim arkadaşlar! Çok yanılmışım. Ben madamı asîl ve yüksek ruhlu bir kadın sanmıştım. Halbuki sonradan görmenin ve cimrinin biriymiş... Ne duruyoruz, gidelim!»

Colline Colle, bu sözleri duyunca kendinden geçecek gibi oldu. Sen aylarca, bu fırsatı bekle de, sonra tam yakalayacakken elinden kaçır... Kadın yaptığına bin kere pişmandı. Koskoca bir servete karşılık beş franklık bir masraftan kaçılır mıydı? Hemen hatâsını düzeltmeye koyuldu:

— «Aman, ne oluyorsunuz asîlzâdeler?.. Beni yanlış anladınız herhalde... Ben demek istedim ki evim meyhane olmadığı için, her gün bol bol yemek

bulunmaz; benim hazırlayacağım fakir sofraya da, sizler oturmak tenezzülünde bulunmazsınız.»

Söylediği sözlerin kadını bu duruma getirmesine en fazla şaşan, yine Carcagne oldu. Bu kadını bu derece etkisi altına alabileceğini hiç ummazdı. Şimdi birdenbire, kadını tamamen kendine esir etmiş olduğunu görüyordu... Üç arkadaş kadının tavrını değiştiriverdiğini görünce, derin bir nefes alıp sevinçle, gizliden gizliye birbirlerine göz kırptılar. Beri yandan, kadının böyle aşağıdan alış karşılarında, bu işin üstünde fazla durmamayı doğru bularak, alçakgönüllü ve olgun insanlar gibi davrandılar. Gringaille, elinden geldiği kadar nazik bir tavır takınarak:

— «Biz zaten gözü tok insanlarız,» dedi.

Escargasse de lâfa karışmak zamanının geldiğine hükmederek ilâve etti:

— «Bir-iki lokmacık bir şey de olsa karnımız doyar.»

Carcagne ise, kadına çapkın bir tavırla baktı:

— «Sizin sofranızda yemek yemek, bize paha biçilmez bir mutluluk ve şeref verir,» dedi.

Nihayet, üç arkadaşın bu kadar zorlukla kazandıkları sofra hazırlandı. Bu sofrada, Carcagne'nin kokusunu almış olduğu kızartma ile biraz sebze ve ufak bir parça domuz pastırmasından başka şey yoktu. Bu kadar yemekle üç arkadaştan ancak biri yarım yamalak doyabilirdi.

Colline Colle, bu yoksul sofraya iki şişe de şarap getirmek cömertliğini gösterdi.

Üç arkadaş, sofranın sözde tamamlanmış olduğunu görünce, yüzlerini buruşturarak birbirlerine baktılar. Fakat Carcagne, artık endişesizdi. Biraz zorbalıkla kadını nasıl olsa yola getireceğini anlamıştı. Colline Colle'nin elinden anahtarları kapığı gibi ki-

lere inerek oradan altı şişe şarap, on iki yumurta ve epey domuz pastırması alarak geri döndü. Colline Colle, öfkesinden neredeyse delirecekti ama, ses çıkaramadı. Hattâ hiç içinden gelmediği hâlde sırttı. Carcagne, kadının bir şey demediğini görünce, sofrayı süslemek için biraz daha gayret göstererek etrafı bir kolağan edince, iki-üç kavanoz reçel ve biraz meyva buldu.

Brigitte, görünüşte gülümsüyordu ama, içi kan ağlıyor ve kızgınlığından saçını başını yolmamak için kendini zor tutuyordu. Biricik düşüncesi, öğreneceğini öğrenir öğrenmez, bu üç serseriye kapı dışarı etmektir.

Nihayet, üç arkadaşın iyice çakır keyif olduklarını görünce, artık ağızlarından söz almak zamanının geldiğine hükmederek sordu:

— «Mösyö Carcagne, ünlü bir prensin hizmetinde çalıştığınızı söylemişsiniz, değil mi? Adı nedir o prensin?»

Carcagne cevap vermek için ağzını açmıştı ki, birisinin var gücüyle ayağına bastığını hissederek sustu. Cevabı, onun yerine, çabucak Gringaille verdi:

— «Prens Florentini!»

Escargasse de ilâve etti:

— «Kendisi kraliçe Marie de Médicis'in yeğenidir...»

Kadının gözlerinde bir sevinç ışığı yandı ve neşesinden ağzı kulaklarına vardı. Nihayet, kiracısı genç kızı kaçırان adamın ismini öğrenmiş oluyordu. Bu adı, Kral'ın muhabbet tellâhı Fouquet'e bildirecekti, Ama, kaç?... Hem belki, Fouquet'ten önce Kral, bu raya kızı görmeye gelirse, o zaman meseleyi doğrudan doğruya Kral'a açardı. Fakat Kral'dan yüklü bir para koparmadan bu işi yapar mıydı hiç? Şimdi doğ-

rusu, şu üç serserinin, kilerindeki onbeş günlük yiyeceği silip süpürmüş olmalarına hiç üzülüyordu.

Son derece ilgisiz bir tavırla bir soru daha sordu:

— «Prensimiz Paris'ten ayrıldı, demiştiniz, değil mi? Yakında dönecek mi?..»

Bu defa Carcagne cevap verdi:

— «Kendi memleketine, Floransa'ya gitti. Bir daha da dönmeyecek...»

Kadın bu sözü duyunca, kafasına bir balyoz yemiş gibi oldu ve endişesinden dili dolaşarak kekeledi:

— «Eee!.. Ya benim kiracım olan o genç kız?.. O nerede?»

Sözü Gringaille alarak:

— «Aaa!» Dedi. «Siz bilmiyor musunuz? O genç kız şimdi Kral'ın yanında ve onun himayesi altında... Denildiğine göre, kendisi pek asıl bir soydan gelmemiş. Hattâ Kral'ın yakın akrabasıymış...»

Colline Colle, Bertille'nin Kral'ın kızı olduğunu zaten biliyordu. Şimdi, bu cevabı alınca, bütün emellerinin suya düştüğünü anladı. Ümitsizliğinden perişan bir hâle gelmişti. Öyle ya, mademki genç kız, Kral'ın yanındaydı, şu hâlde onun nerede olduğunu Kral'a söyleyip bir para koparmak tasarısı, tamamen iflâs ediyordu. Üç serserinin yüzlerine bakınca, onların söylediklerinden çok daha fazla şeyler bildiklerini ve kendisini alaycı gözlerle süzdüklerini gördü. Buna pek içerledi ve adamları kapı dışarı etmeye karar vererek ayağa fırladı. İki elini kalçalarına dayayıp korkunç bir sesle bağırdı:

— «Yaa!.. Demek, efendiniz, prens, memleketine döndü, öyle mi? Öyleyse, siz de işsiz kaldınız...»

Escargasse, pek kederli bir tavırla cevap verdi:

— «Yazık ki öyle...»

Bu, pek yersiz bir cevaptı. Bunun böyle olduğunu sonradan Escargasse de anladı ama, iş işten geçmişti.

Colline Colle, şöyle bir çevresine bakınarak, korkmaya hiç sebep olmadığını kestirdi. Dışarısı aydınlık ve sokak da epey kalabalıktı. Bir seslenirse, imdâdına koşacak bir sürü insan bulabilirdi. Kadın, bu durumdan emin olunca pencereye koştu. Kanadı ardına kadar açıp avaz avaz haykırmaya koyuldu:

— «Yangın var! İmdat! Adam öldürüyorlar, yetişin!»

Üç arkadaş, biraz daha gecikirlerse, bütün mahal-
lelinin gazabına uğrayacaklarını hemen kestirdiler. Çabucak sıvıştılar ve bir hamlede evin kapısını açıp dışarıya fırladıktan sonra, basamakları üçer-beşer indiler. Sokakta arkalarına bile bakmadan tabanları yağlayıp tâ Paris'in Saint - Honoré kapısına kadar koşuktan sonra ancak orada, peşlerinden kimsenin gelmediğini görerek durdular.

Sonra evlerine girdiler. Ötekiler hemen yatıp uyudukları hâlde, Carcagne nâmus yolundan sapmasına sebep olmuş olan kutuyu gizlice gözden geçirdi. Bu, tenekeden yapılmış, değersiz bir nesneydi. Kapağını açınca, içinde, demirden yapılmış, yine değersiz bir yüzük ve yabancı bir dilde yazılmış bir kâğıt buldu. Kendisini nâmus yolundan döndüren bu nesnenin kıymetsiz bir şey oluşuna âdetâ sevinerek ferahladı. Yüzüğü eline alıp evirdi, çevirdi ve nihayet:

«*Gringaille'ye söyleyeyim de bunu Perrette'ye versin. Belki kızın hoşuna gider,*» diye söylendi.

Kutuyu da, çoktandır giymediği eski ve yırtık ceketinin cebine yerleştirdi. Ondan sonra gayet rahat bir vicdanla ottan şiltesine uzanıp yorganını burnuna kadar çekti ve deliksiz bir uykuya daldı.

Carcagne, bu küçük kutunun, Colline Colle tarafından Bertille'den aşırıldığını tabîî bilmiyordu. Zaten Colline Colle de bu kutuyu attığı çekmecedeki unutup gitmemiş miydi?

Beşinci Bölüm

NİHAYET

Bertille ortadan kaybolalı beri bir ay geçmişti. Bu arada Montmartre Manastırı'nın çevresine yüksek bir tahta perde çevrilmiş ve içinde araştırmalara başlanmıştı. Daha toprak pek az kazılmıştı ki bir merdivenin üst basamakları belirivermişti. Bu hâl, kâğıtlarda yazılı şeyin doğru olduğuna, pek belli bir işaret değil miydi?

Fakat bu ilk sonuç alınır alınmaz, çalışmalara daha büyük bir ihtiyatla devam karar verilmiş, böylece, ünlü hristiyan ermişi Saint-Denis'in, kendi tarikatinden olanları toplayıp tapındığı yeraltı kili-

sesi zedelenmemek istenmişti. Yeraltı kilisesi meydana çıkarıldıktan sonra, buranın herkes tarafından ziyaret edileceği ve böylece manastıra epey gelir sağlayacağı düşünülmüştü.

Araştırma ve kazma işlerine nezaret edecek biri aranıldığı vakit, Kral'ın günahlarını çıkaran papaz Coton baba, ne yapmış etmiş, kendini bu göreve tâyin ettirmişti. Hem Kral, hem de Kraliçe, onun kendilerine son derece bağlı olduğundan emindiler... Halbuki Coton baba, aslında, Acquaviva'nın kuklalarından biriydi.

Fakat bütün bu işler olup biterken, hazine lâfını kimse ağzına almıyordu. Herkes sâdece yeraltı kilisesinin meydana çıkarıldığından söz ediyordu, o kadar. Bu kutsal ve hayırlı bir işti. Böyle bir işin başına, bir papazın tâyin edilmesi kadar tabii şey mi olurdu? Hem Coton baba, görevini de hakkıyla yapıyordu... Bir yandan kazılara nezaret ediyor, bir taraftan tahta perde içine alınan sahanın korunmasına bakıyordu. Tahta perdenin içine kimse sokulmuyordu. Fakat manastırın çevresinde dolaşmak yasak değildi. Ancak buralarda da her köşeye bir casus yerleştirilmişti. Bu casuslar, kilise civarından geçen kimseleri gözlüyorlardı. Tabii, Coton baba, her tarafa yalnız başına yetişemeyeceği için, onun emrine bir sürü papaz verilmişti.

Bu saydığımız tedbirler, Kral ve Kraliçe adına alınmış ve onlar tarafından da beğenilmişti. Fakat onların dışında, birbirlerinden pek çekinen Sully ile Concini de kendilerine göre bazı gizli tedbirler almışlardı. Bu suretle, kilisenin dörtbir yanı âdetâ gizli bir kuşatma altına alınmış oluyordu.

Concini, hazine uğrundaki bu sinsi mücadeleden zaferle çıkacağından emindi. Yanından ayrılan Yiğit Jehan, Escargasse, Gringaille ve Carcagne'nin

yerine, dört asîlzâde silahşor almıştı. En yaşlıları yirmialtı ve en gençleri de yirmiiki yaşında olan bu dört adamın adları, Eynaus, Roquetaille, Longval ve Saint - Julien'di. Concini, bir gün Fransa'nın başına geçtiği vakit kendisi için kuracağı muhafız kıtasının çekirdeğini bu dört silâhşor teşkil edecekti. Şimdilik, bu kadar önemli bir işleri yoktu. Kendilerine bir tek görev verilmişti: Yiğit Jehan'ı muhakkak bulmak ve diri olarak ele geçirmek...

Concini, adamlarını karşısına almış, Jehan'ı, canlı olarak yakalayıp karşısına getirdikleri takdirde herbirine beşer bin frank vereceğini söylemişti. Bu dört delikanlının dördü de çok güçlü ve cesur kimselerdi. Bir tek kişiyi yakalayıp efendilerine getirmek gibi kolay bir görev alınca, beşer bin franklarını ceplerinde sanarak daha şimdiden sevinmeye koyulmuşlardı.

Tabii, Yiğit Jehan'ın, neyin nesi olduğunu nereden bilsinlerdi?.. Ama, Concini, delikanlıyı pek iyi tanıyordu. Üstelik, kendisine ihanet eden Escargasse, Gringaille ve Carcagne'yi de unutmamıştı. Bunun için, dört asîlzâdeden başka ayrıca otuz kadar da ipten kazıktan kurtulma haydudu hizmetine aldı. Bu haydutlardan sekizer kişilik kollar teşkil ederek her kolu, dört asîlzâdeden birinin komutasına verdi. Bu kollar, kilise çevresinde nöbet bekleyeceklerdi. Concini, Yiğit Jehan'ın da bu hazineyi ele geçirmek isteyeceğinden zerre kadar şüphe etmiyordu. Onun için, son derece ihtiyatlı bulunmak kararındaydı.

Ama, şimdiye kadar Paris kazan, onlar kepçe, Yiğit Jehan'ı aradıkları hâlde bir türlü izine rastlayamadılar.

*

Oysa delikanlının saklandığı filân da yoktu. Yalnız, yerinde duramıyor, boyuna dolaşıyor ve her ne-

dense hep şehrin kenar mahallelerini araştırıyordu. Yiğit Jehan, o gün de, yâni 13 haziran günü de, bütün vaktini, Seine nehrinin sol kıyısındaki mahallelerin daracık sokaklarında dolaşmakla geçirmişti. Epey yol yürümüştü. Ümitsizlikten kafası bomboş, yüreği paramparçaydı ve nereye gittiğini bile bilmeden yürüyüp duruyordu. Böylece Saint - Honoré Sokağı'na geldi. Sokağı bir boydan bir boya geçerek Saint - Honoré kapısından şehir dışına çıktı. O gün at pazarı vardı. Bu pazar, biraz ötede, Saint - Roch tepesinin eteğinde kurulurdu. Onun için buraları pek kalabalıktı ve Jehan da dalgın dalgın bu kalabalığa karıştı. Bu sırada Concini de, peşinde dört asîlzâdesi olduğu hâlde pazardan geçiyordu. Birdenbire, kendisine arkası dönük olmasına rağmen Jehan'ı hemen farkettiler. Gözlerinde müthiş bir parıltı yandı; dudaklarında korkunç bir gülümseme belirdi. Eli kılıcının kabzasına uzanırken avının üstüne atılmaya hazırlanan bir canavara benziyordu.

Concini, adamlarına kısa birtakım emirler verdikten sonra, pelerinine sarınarak bir kenara çekildi. Adamlarından biri, hemen koşa koşa uzaklaştı; öteki üçü de Jehan'ın birkaç adım ötesinde durarak delikanlıyı gözden kaçırmamaya gayret ettiler. Bu arada saklanmaya lüzum görmüyorlardı. Çünkü Jehan onları ne tanır, ne de Concini'ye yarıdakçılık ettiklerini bilirdi.

Jehan bir süre durup etrafa bakındıktan sonra tekrar dalgın dalgın yürümeye koyuldu. Üç silâhşor da hemen peşinden gittiler. Şapkasını gözlerine kadar indirmiş, pelerinine de iyice sarınmış olan Concini, epey geride yürüyordu.

Tam bu sırada birdenbire boğuk bir sesin bağırıldığı duyuldu:

— «Tanrı size mutluluk ve zenginlik bağışlasın!.. Böyle dalgın dalgın nereye, Yiğit Jehan?..»

Delikanlı, irkilerek dönüp baktı. Ravaillac'ı görünce dudaklarında zayıf bir gülümseyiş belirdi; tatlı ve yumuşak bir sesle:

— «Siz misiniz, Ravaillac?» Dedi. «Demek benim için Tanrı'dan mutluluk ve refah diliyorsunuz. İnşallah diledikleriniz olur, ama, biraz şüpheliyim... Şimdi ne düşünüyorum, biliyor musunuz? Bağrıma bir hançer saplayayım da bu acılı hayat artık sona ersin diyorum. Görüyorsunuz ya, yüreğimde mutluktan eser bile yok. Zenginliğe gelince, cebimde topu topu üç ekü var...»

Jehan, bu sözlerle bir solukta içini boşalttıktan sonra acı bir kahkaha attı...

Ravaillac ona, acıyan bir tavırla baktı... Delikanlının kederi, kendisini de üzmüş gibi yüzünü kırıştırdı ve başını dertli dertli salladıktan sonra.

— «Vah vah!» Dedi. «Yüzünüzün rengi solmuş, iyice zayıflamışsınız. Gözlerin kıpkırmızı... Yoksa hasta mısınız?..»

Yiğit Jehan yüreğini işaret ederek:

— «Hasta olan ben değilim, bu!» Dedi.

Ravaillac sarardı. Gözlerinde sonsuz bir keder okunuyordu. Kendi kendisiyle mücadele hâlindeydi. Konuşmak için ağzını açtı ama, dudaklarının arasından, ancak boğuk bir inilti çıkabildi...

Şimdi de Jehan ona dikkatle bakıyordu. Bu sefer de delikanlı kendi derdini unutmuş, ona acımaya başlamıştı:

— «Siz de çok değişmişsiniz, Ravaillac,» dedi. «Yine hep boş kuruntularla mı vakit geçiriyorsunuz? Kendinize ne diye ezâ ve cefa ediyorsunuz? Bir insanın, bu kadar da kendi kendinin cellâdı olduğu görülmüş mü? Size yazık değil mi? Daha gençsiniz. Okumuş, yazmış, yakışıklı bir adamsınız. İsterseniz,

kendinize mükemmel bir hayat kurabilir, iyi bir iş ve mutlu bir yuva sahibi olabilirsiniz. Siz bunları bırakıyor, saçma hayâller peşinde koşuyorsunuz. Bu hayâller sizi nereye sürükleyecek biliyor musunuz?»

Ve Ravailac'ın koluna girerek tatlı bir edâ ile devam etti:

— «Haydi gelin de gidelim. Söyledim ya işte... Epey zenginim... Üç eküm var. Size bir ziyafet çekeyim... Güzel bir yemek, nefis bir şarap içelim. Vallahi dünyayı bambaşka görürsünüz...»

Ravailac cevap vermedi. Fakat şefkat dolu, bakışlarla Jehan'a baktı. Kirpiklerinde iri bir gözyaşı damlası belirip cılız yanağına doğru akarak, pis kırmızı sakalına karıştı. Sonra, birdenbire Jehan'ın elini yakalayıp, dudaklarına götürdü. Jehan bu davranış karşısında hem şaşırmış, hem de sıkılmıştı...

— «Bana neden bu kadar saygı gösteriyorsunuz? Ben neyim ki?» Diye söylendi.

Ravailac, heyecandan titreyen bir sesle cevap verdi:

— «Siz, yüksek kalbliliğin canlı heykelişiniz. Sizin derdiniz başınızdan aştığı hâlde, bana teselli vermek için kendi dertlerinizi bile unuttunuz. Halbuki bir bilseniz...»

Jehan, mânalı bakışlarla baktı:

— «Sizin sandığınızdan çok daha fazlasını biliyorum,» dedi.

Ve Ravailac'ın kendisine endişe içinde, baktığını görünce, yapmacık bir neşeyle ilâve etti:

— «Meselâ, saatin beşe yaklaştığını, halbuki öğle yemeğini unuttuğumu, açlıktan ve susuzluktan bitkin hâle geldiğimi biliyorum. Öyle ya! Şimdi anladım. Bana dünyayı kara gösteren de bu açlık ve susuzluk olsa gerek. Gel azizim gel. Karnımızı doyur-

rursak bambaşka adamlar olup çıkacağız. Bak göreceksin.»

Ravaillac, büyük bir kararsızlık içindeydi. İçinden:

«Ben ne kötü yürekli bir insanım!» Diyordu. *«O seviliyor, ben sevilmiyorum diye kendisini kıskanıyorum. Oysa bana ne kadar iyi davranıyor... Bu delikanlıya bildiklerimi söylemeli ve şimdiye kadar işlediğim hatâları affettirmeliyim...»*

Ravaillac nihayet tereddüdünü yenerek Jehan'la birlikte yürümeye koyuldu.

Kır meyhanelerinden birine girerek bir çardağın altında oturdular. Karşılarındaki çardağın altına da Concini'nin adamları yerleşti. Aralarında epeyce uzaklık vardı. «Üç silâhşor, Jehan'la Ravaillac'ın neler konuştuklarını duymuyorlardı ama, kendilerine gösterilmiş olan delikanlıyı gözden kaçırmıyorlardı...

Jehan, masanın üstüne bir ekü atarak meyhaneciye seslendi:

— «Bize bu kadarlık yiyecek ve içecek getirin.»

Sonra Ravaillac'a dönerek tatlı bir edâ ile söyledi:

— «Şimdi azizim, iki tane eküm kaldı. Bunları da kardeş payı yapalım.»

Ravaillac'ın tüyleri yine diken diken oldu ve hakkında bu kadar kötü şeyler düşünmüş olduğu bu delikanlı, eline bir eküyü sıkıştırırken kendi kendine utanarak ona şefkat ve sevgi dolu gözlerle baktı.

İkisi de açtı. Jehan, öğle vaktinde yemeği unutmuştu. Hiçbir şey konuşmadan bir süre yediler. Karınları biraz doyunca Ravaillac söze başladı:

— «Canınıza kıymayı bile düşündüğünüze bakılırsa, çok dertli olmanız gerekiyor... Yoksa, sizin gibi bir adam, öyle kolay kolay hayatından bezmez.»

Jehan, dertlerini hiçbir vakit başkalarıyla paylaşacak kadar zayıflık göstermeyi sevmezdi. Fakat bugün, muhakkak surette içini birine boşaltmak ihtiyacını hissediyordu... Nitekim derdini açtı. Fakat Ravaillac'ın da Bertille'yi gizliden gizliye sevdiğini sezdiği için, hikâyesini anlatırken ona elinden geldiği kadar acı vermemek inceliğini gösterdi. İsmi söylemeden, Concini'nin, genç kızı nasıl kaçırdığını, kendisinin onu tekrar kurtarışını ve emin bir eve götürüşünü; sonra da bütün tedbirlere rağmen onun yine ortadan kaybolduğunu ve bugüne kadar yaptığı araştırmalardan bir sonuç alamadığını ve genç kızı bir türlü bulamadığını uzun uzadıya anlattı...

Ravaillac, hiç sesini çıkarmadan, ciddi bir yüzle dinliyordu. Kendi bildiklerini Jehan'a anlatmak hususundaki kararı, gittikçe kesinleşiyordu. Ama, henüz tek kelime söylememişti. Sanki Jehan'ın gerçekten çok ümitsiz bir durumda olup olmadığını, yapacağı fedakârlığın onun hayatını kurtarıp kurtarmayacağını merak ediyordu. Yahut da henüz verdiği kararı yerine getirecek kadar cesaretini toparlayamamıştı da, ondan tereddüt ediyordu.

Jehan'ı epey dinledikten sonra nihayet, kısık bir sesle şöyle söylendi:

— «Genç kız, baktı ki Kral, evinin etrafında fazlaca dolaşiyor. Kalktı, kendini tehlikenin erişemeyeceği bir yere gizledi. İyi yaptı. Doğrusu pek cesur ve temiz bir kız.»

Jehan tepeden tırnağa titredi. Ravaillac, bir ihtimal öne sürüncesine konuşmuyor, pek iyi bildiği bir gerçekten bahsediyor gibiydi. Delikanlı gözlerini Ravaillac'ın gözlerinin içine dikerek:

— «Bunda yanılıyorsunuz,» dedi. «Onun Kral'dan korkmasına bir sebep yoktu ki...»

Ravaillac, Jehan'a dehşet içinde baktı. Sapsarı ke-silmiş, titremeye başlamıştı. Kekeleyerek sordu:

— «Bundan emin misiniz?»

— «Kesinlikle eminim. Kral'ın bu işte parmağı yoktur. O zavallı kızın birçok düşmanı var. Onu yine alçakça bir tuzığa düşürdükleri muhakkak.»

Ravaillac, Jehan'ın konuşmasından, yanılmasına imkân olmadığını hemen anlamıştı. Delikanlının söy-lediklerine hemen inanarak düşündü:

«Öyleyse Bertille tehlikede... Bu meseleyi bir aydır bildiğim hâlde kimseye bir şey söylemedim. Ya başı-na bir felâket geldiyse?.. Ya onu öldürürlerse! Aman ya Rabbi! Onu bile bile öldürttüm mü yoksa?.. Al-lah korusun!»

Artık hiçbir tereddüdü kalmamıştı. Endişeden titreyen bir sesle:

— «Dinleyin,» dedi. «Şimdiye kadar hiçbir şey söylemedim, çünkü kendisini kurtarmak için kaçıp saklandı sanıyordum. Oysa yanılmışım. Şimdi size hepsini anlatacağım. İnşallah fazla geç kalmamı-şımdır.»

Ravaillac, genç kızı, bir köylü kadınla birlikte giderken nasıl gördüğünü, nasıl peşlerine düştüğü-nü ve nihayet Montmartre Manastırı'na girdiklerini nasıl kolladığını anlattı.

Jehan, bu hikâyeyi sonuna kadar dinleyememiş, bir ok gibi fırlamıştı. Fakat pek uzağa gitmeden, yi-ne aynı hızla çardağa döndü. Ravaillac'ın ellerini tu-tup, gözlerinin içine bakarak, alçak sesle:

— «İyiliğe iyilik,» dedi. «Beni ümitsiz bir du-rumdan kurtardın. Ben de seni, aynı durumdan kur-taracağım. Kimden bahsettiğimi anlıyorsun, değil mi?»

Adamı, kendisine doğru çekerek, daha yavaş bir sesle devam etti:

— «Dinle Ravaillac. Kral'ı, genç kızın evinin etrafında dolaşırken gördüğün için kıskanıyor ve öldürmek istiyorsun. İnkâra kalkışma. Ben, ne dediğimi biliyorum. Fakat senin, böyle bir cinayetle ellerini kirletmene razı olamam, Ravaillac. Kral'ı hiç kıskanma, azizim. Kral, Bertille'nin babasıdır, anlıyor musun? Öz beöz babası! Haydi bakalım, şimdi yüreğin varsa, git Kral'ı öldür.»

Jehan, bu sözleri söyledikten sonra, Ravaillac'ı bırakıverdi...

Ravaillac'ın ağzından boğuk bir inilti çıktı. Adam âdetâ taş kesilmişti. Sonra şaşkın ve korkunç gözlerle, uzaklaşmakta olan Jehan'a bakakaldı.

MÜTHİŞ ÇATIŞMA

Jehan, sevincinden ne yaptığını bilmeksizin çılgın gibi koşuyor, bir yandan da şöyle düşünüyordu: «Tanrıya şükür, sağmış!.. Artık nerede olduğunu da biliyorum. Gerekirse manastırın taşlarını teker teker söküp bir gedik açar, onu yine kurtarırım!»

Bir an önce manastıra varmak için o kadar hızlı gidiyordu ki yolu üstündeki Concini'nin silâhşorlarına şiddetle çarptığı hâlde, özür bile dilemeden koşmaya devam etti. Kaybedecek vakti yoktu. Heriflerin fena hâlde kızdıklarını, ardından küfürler yağdırdıklarını duyduğu hâlde hiç aldırmadı. Fakat berikiler, zaten onunla hır çıkarıp dövüşmek için fırsat aradıklarından, hemen peşine düşüp, arkasından koşmaya niyetlendiler. Ama, bu, pek kısa sürebildi. Çünkü Concini, hemen arkalarından yetişip hepsini durdurmakta gecikmedi. İtalyan, Jehan'ın koştuğu yöne bakınca, Monmartre Manastırı'na gittiğini kestirmiş ve yüreği sevinçle kabarak mırıldanmıştı:

«Bu sefer seni kısıkvrak yakaladım demektir.»

O sırada, yardım istemek için yolladığı bir adamı da, beraberinde sekiz kişiyle geri dönmüş, böylece hepsi o niki kişi olmuşlardı. Concini, hiç vakit kaybetmeden, adamlarını alarak Jehan'ın peşine düştü.

Jehan ise, Capucin Manastırı'nı geçtikten sonra sağa dönmüş ve birdenbire, pek hızlı koştuğunu fark ederek:

«Ben de amma koşuyorum haa!» Demişti. *«Kondisinin nerede olduğunu bildikten sonra bu kadar koşmaya ne gerek var? Artık, onu kurtaracağım dan*

hiç şüphem yok ki... Acaba bu iş, sandığım kadar kolay mı olacak? Meseleyi o kadar hafife almamalıyım. İhtiyatlı hareket etmem, çok tedbirli davranmam lâzım. Herkesin merakını uyandıracak, ilgisini çekecek davranışlardan sakınmalıyım... Onun için de böyle deliler gibi koşturmalı, tam tersine yavaş yavaş yürümeliyim. Önce şu manastırı bir yakından görüp gözden geçireyim, ondan sonra bir karar veririm...»

Dediğini yaparak, adımlarını yavaşlattı. Hava almak için gezmeye çıkmış bir adam tavrı takındı. Kendisini takip ettiklerinin farkında değildi. Dıştan sâkin görünmesine rağmen, Bertille'nin yerini öğrendiği için heyecanlıydı. Sevincinden şarkılar mırıldanıyordu.

Derken, arkasında bir koşuşma duydu ve aynı zamanda da birtakım adamların bağırdıklarını işitti:

— «Tutun! Yakalayın!»

Yiğit Jehan'ın arkasına dönmesiyle kılıcını çekmesi ve küçük bir yamacı tırmanmakta olan on iki kadar saldırgana karşı vaziyet alması bir oldu. Bu sırada, adamlarının arkasından gelen Concini'nin de şöyle seslendiğini duydu:

— «Sakin onu öldüreyim demeyin! Diri yakalayacaksınız! Bana onun canlısı lâzım!..»

Jehan bu sesin sahibini tanır tanımaz alaylı bir dille haykırdı:

— «Vaay!.. Sinyor Concini hazretleri arkamdan geliyormuş da haberim bile olmadı. Eh, böyle olacak elbet, o pis suratında tokadım şakladığından beri korkusundan hep böyle sinsice saklanıyor.»

Concini'nin adamları, Yiğit Jehan'ın alayına:

— «Vurun! Yakalayın!» Sesleriyle karşılık verdiler.

Bunlardan Eynaus, Roquetaille, Longval ve Saint -

Julien, delikanlıya önden saldırdılar... Sekiz kadar haydut da sağdan soldan saldırıyor, Jehan'ı sarmaya çalışıyorlardı. Arkada bulunan Concini, boyuna bağıyordu:

— «Öldürmek yok, diri yakalayacaksınız!..»

Bu söz henüz duyulmuştu ki boğuk bir feryat işitildi. Ondan sonra bir inilti derken, bir çığlık ve nihayet yürekler paralayıcı bir haykırış... Bu sesler, Yiğit Jehan'ın yıldırım hızıyla kullandığı kılıcının, bir anda dövüş dışı ettiği dört kişinin. Haydutlar, ilk saldırışlarının bu kötü sonucunu görünce dehşet ve şaşkınlık içinde duralayıverdiler. Jehan seslendi:

— «Haydi, sıra kimdeyse o gelsin!..»

Hiç ummadıkları bu korkunç savunma, haydutları fena hâlde sinirlendirmişti... Artık Concini'nin emirlerini dinleyecek hâlde değildiler.

— «Gebertelim! Öldürelim!» Diye avaz avaz bağıarak yeniden hücumla geçtiler.

Ama, zaten Concini de hiddetinden kendini kaybetmiş bir hâlde.

— «Gebertin! Sağ bırakmayın!..» Diye bağırma-ya başlamıştı.

Herifler, Jehan'ın ölüsüne, dirisine aldırmayacaklarını belli eden korkunç bir hiddetle yeniden hücumla kalktılar.

Bu çatışma da pek müthiş oldu. Jehan'ın cehen- nemden çıkma kılıcı, yine korkunç bir hızla dönüyor, vınlıyor, ıslık çalıyor, iniyor, kalkıyor, dürtüyordu.

Bu seferki vuruşma sonucunda, Concini'nin adamlarından, aralarında Saint-Julien'in de bulunduğu dördü daha yerlere serilmişti. Concini hiddetinden köpürüyor, saçını başını yoluyordu.

Kısacık bir zaman içinde sekiz adamı, ya yaralı, ya da ölü olarak yerlere serilmişti. On iki kişinin, bir kişiyle baş edemediği bu acayip mücadeleden ayakta kalabilen dört kişi, şaşkınlıklarından ağızları bir karış açık, korku içinde bakıyorlardı. Eğer bunlar da silâhşor olmayıp da parayla tutulmuş birer haydut olsalardı, tabanları kaldırıp kaçmakta bir an bile tereddüt etmezlerdi. Fakat ayakta kalanların üçü Eynaus, Roquetaille ve Longval'di. Bunların dışında kalan dördüncü haydut ise kaçmayı onuruna yedirememişti.

Jehan, yine alaycı ve gevrek bir kahkaha savurdu:

— «Çok fena kesip biçiyor bizim kılıç!.. Haydi, ne duruyorsunuz? Yaklaşın bakayım, süt kuzuları! Gelmiyor musunuz? Eh, öyleyse ben size yaklaşayım bâri!»

Ve bu sefer saldıran, Jehan oldu.

Fakat aynı saniyede arkasından, karmakarışık birtakım bağırıp çağırmalar duyuldu:

— «Hücum! Hücum!»

Concini, yardıma koşan adamlarını görünce, vahşi bir sevinçle bağırdı:

— «Yetişin! Şu köpeği tutun! Hücum!»

Aynı anda kendisi de adamlarıyla birlikte hücumu katılarak, onları büsbütün coşturdu.

Jehan, saldırmaya başlamışken duraklamıştı. Başını geriye, seslerin geldiği tarafa çevirdi. On-on iki kişilik bir haydut sürüsü, nâralar atarak, delikanlıya doğru koşuyordu. Jehan pek sıkışık bir durumdaydı. Üstüne gelmelerine az kalmıştı. Delikanlı bunu kavrar kavramaz içinden söylendi: «*Hayır, onu kurtarmadan önce ölmeyeceğim!*»

Şöyle, etrafını bir gözden geçirdi. Sağında geniş kırlar vardı. O tarafa kaçıp gitmeyi aklının ucundan bile geçirmedi. Solunda yüksek ve aşılmaz bir duvar

bulunuyordu. Fakat bu duvarda, bir basamakla ulaşılan ufak bir kapı da görünüyordu. Jehan'ın kafasında bir ümit ışığı belirdi... Bu kapıya sırtını verirse, düşmanları ona çaresiz karşıdan saldırmak zorunda kalacaklar; böylece hiç değilse, arkadan hücumla uğramaktan kurtulacaktı. Ama, bu işi yapmak da zordu... Haydutlar yetişmeden davranmak ve kapı girintisine ulaşmak gerekiyordu. Jehan, bu kararı verince, iki ayağı üzerinde yaylanıp ok gibi fırladı. Ardından bir ses:

— «Vuruldu! Yaralandı!» Diye haykırdı.

Yalan değildi, delikanlı, etrafını gözden geçirirken, omuzuna bir kılıç yemişti. Fakat bu darbe herhalde pek etkili değildi ki Jehan farkına bile varmamıştı... Şimdi kapı girintisine de varmıştı. Bir saniye durup, bir nefes aldı. Sonra bulunduğu yeri kolağan etti. Arkasındaki basamağa çıkıp, kapıya yüklenerek, açık olup olmadığını yokladı. Ne yazık ki kapalıydı. Tekrar basamaktan inerek, toplanmış olan düşmanlarını saydı: On beş kişiydiler. Kendi kendine:

«İçlerinden birkaç kişiyi daha haklarım,» dedi.

«Ama, sonra ne olacak?..»

Bu arada bir araya gelen iki haydut sürüsü, Jehan'ın karşısına dikilmişlerdi. En önde Longval, Eynaüs ve Roquetaille yer almışlardı. Hiç beklemeden büyük bir şiddetle saldırdılar... Concini ise, artık delikanlının ele geçeceğinden tamamen emin, kılıcını kınına yerleştirerek yeniden seslendi:

— «Diri yakalayın, diri! Sıkıştırın alçağı! Haydi aslanlarım!..»

Jehan alay etti:

— «Kendin gelip yakalasana! Nerede sende o yürek, değil mi? Sünepe, ödle herif!..»

Bu sözü, boğuk bir feryat takip etti:

— «Ah şeytan!»

Bu, Jehan'ın kılıcını yer yemez yere yıkılan Eynaüs'un haykırışıydı. Onun hemen arkasından haydutlardan daha ikisi temizlenince şimdiye kadarki dövüşte Concini'nin kayıp sayısı on ikiye çıkmıştı.

Fakat bu çatışma, Jehan'a da epey zarar vermemiş değildi. Delikanlının üstü- başı paramparça olmuş ve kan içinde kalmıştı. Vücudu kılıç yaralarıyla doluydu. Böyle olduğu hâlde, kalabalık düşmanlarına bütün gücüyle karşı koyuyordu. Ama, durup dinlenmeden, bu kadar kalabalığa karşı dövüşmek yüzünden, adamakıllı yorulmuştu. Artık, bütün vücudunu bir halsizlik sarıyordu... Kılıç tutan parmaklarında bir gevşeklik hissediyordu.

Concini, delikanlının gittikçe bitkinleştiğini sezer sezmez, sevinç içinde bağırdı:

— «Saldırın! Yakalıyoruz!»

Jehan, soluk soluğa cevap yetiştirdi:

— «Daha dur bakalım...»

Son bir gayret daha göstererek, ağır kılıcına, havada yine ısıklar çaldıran bir çember çizdirdi. Bir inilti duyuldu, haydutlardan biri daha:

— «Ah! Vurulдум...» Diyerek yerlere yuvarlandı ve bir daha kalkmadı.

Bu, Longval'di. Böylece Jehan'ın kılıcı onüç kişiyi dövüş dışı etmiş oluyordu. Bir tek kişi, tam onüç kişinin hakkından gelmişti. Zaten Jehan'a ilk saldırılarında Concini ile birlikte onüç değil miydiler? Şu hâlde, ilk saldırgan kafilesi, tamamen temizlenmişti... Doğrusu bu, Yiğit Jehan için büyük bir başarıydı... Fakat bu mücadele, gittikçe sonuna yaklaşıyordu... Jehan'ın halsizlikten gözleri kararmaya başlamıştı.

Roquetaille son olarak arkadaşı Longval'in yere serildiğini görünce fena hâlde sinirlenerek Concini'nin tembihlerini unuttu ve ileriye doğru korkunç bir hamle yaptıktan sonra:

— «Geber, köpek!» Diye bağırıp kılıcını kolunun bütün kuvvetiyle indirdi. Ve indirmesiyle birlikte, ağzından sunturlu bir küfür fırladı.

Çünkü, kılıç boşa gitmişti.

Jehan, birdenbire ortalıktan kaybolmuş, sanki kuş olup uçmuştu.

Haydutlar, şaşkınlıktan ağızlarını bir karış açarak, donup kaldılar. Ortalığı, derin bir sessizlik kaplayıverdi. Fakat bu pek kısa sürdü. Hemen arkasından, küfürler, bağırıp çağırımlar, tehdit ve nâralar yeri göğü inletti. Bütün sürü, kapıya saldırdı. Ne çâre ki kapı gayet sağlamdı... Bütün omuzlayışlara ve tek-melere dayandı. Haydutlar, kapıyı kırıp içeriye giremeyeceklerini anlayınca, duvar boyunca deliler gibi koşuşmaya ve içeriye girecek bir delik aramaya koyuldular. Concini bir yanda ümtisizlik ve öfkeden rengi kaçmış bir hâlde yerlerde kanlar içinde yatan adamlarına bakıyordu...

Birden aklına Escargasse, Gringaille ve Carcagne geldi. Ya bu üç serseri, duvarın ardındaysalar?.. Ya şimdi hep birden dışarıya fırlayıverirlerse?.. Bu serserilerin teki, on üç kişiyi yere serdikten sonra, dördü bir araya geldikleri takdirde neler yapmazlardı? Concini'nin ve kalan adamlarının onların elinden kurtulmasına imkân mı vardı? En iyisi, burada fazla eğlenmeden kalkıp gitmekti. Öyle ya, korkulu rüya görmektense, uyanık yatmak hayırlı değil miydi?

Concini hemen adamlarını yanına çağırdı. Ölü ve yaralıları da yanlarına alarak hep birlikte, başları önlerine eğik ve suratları asık, Paris yolunu tuttular.

KURTARICI MELEK

Jehan, son bir gayret daha gösterip de Longval'i yere serdiği sırada, arkasında birtakım gürültüler duymuştu. Hemen kulak kabarttı... Bu sesler, yavaş yavaş çekilen bir kapı sürgüsünün gıcirtısına pek benziyordu. Delikanlı, kapının açılmakta olduğunu derhal anladı. Ama, hiç şaşmadı. Aklına ilk gelen düşünce: «*Nasıl, ben onu kurtarmadan önce ölmeyeceğim, demedim mi?*» Oldu. Boşta olan sol elini yavaşça arkaya uzatarak, kapının aralanıp aralanmadığını yokladı.

Bir yandan da bütün soğukkanlılığıyla düşmanlarını kolluyor ve her yandan çılgınca hiddetle uzanan kılıçlara karşı koyuyordu.

Birden, arkasından kapının hızla ardına kadar açıldığını işitti. Bakmaya bile lüzum görmeden hızla geriye sıçrayıverdi. O içeri girer girmez, meçhul bir elin kapıyı itmesiyle sürgüleyip kilitlemesi bir oldu... Aynı meçhul el, anahtarı kilitten çıkardıktan sonra şaşkınlığından mı, yoksa ihtiyat tedbiri olarak mı, nedir, hemen yokediverdi...

Bu işler, göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir zaman içinde olmuş ve Jehan kendini duvarın ardında, emniyette bulmuştu. Hava kararıyordu... Jehan, karşısında yoksul kılıklı zarif bir kadın silüeti buldu. Fakat bakıp teşekkür etmesine meydan kalmadan kadın mırıldandı:

— «Hiç sesinizi çıkarmayın!»

Sonra sırtını Jehan'a döndü, kapının kanadına kulağını dayayıp dışarıyı dinleyerek:

— «Gidiyorlar. Vazgeçtiler. Gelin...» Dedi ve

Jehan'a döndü. Bu, uzunca boylu, gayet güzel ve sevimli bir genç kızdı. Zarif ve ince bir vücudu vardı. Teni göz alacak kadar beyazdı ve açık kumral saçlarının çevrelediği heyecanlı ve ciddi yüzünde vakur ve asîl bir ifade vardı. Halbuki, kendisi Paris'li bir işçi kızıdan başka bir şey değildi. Yiğit Jehan, genç kızı yakından görüp de kendisini tanıyınca hayretle bağırdı:

— «Aaa! Perrette!.. Sen misin? Sen burada ne arıyorsun, kardeşim?..»

Grinagille'nin kızkardeşi ve Carcagne'nin delice âşık olduğu Perrette, Jehan'a gülümseyerek bakıyordu ama, delikanlının kendisine «*kardeşim*» dediğini duyunca, yüzünde bir hüznün ifadesi belirdi... Ama, bu hâli pek kısa sürdü ve genç kızın kıvrık dudaklarını süsleyen tatlı tebessüm, tekrar görüldü. Çünkü Jehan, genç kızı yakaladığı gibi havaya kaldırmış, pembe yanaklarından bir ağabey şefkatiyle öpmüştü. Genç kız rengi biraz uçararak, hafif bir sesle:

— «Gelin,» dedi.

Jehan'ın yapmış olduğu insanüstü mücadeleden kendisinde hiçbir iz kalmamıştı ama, hiç ummadığı bir sırada Perrette'yle karşılaşması onu pek şaşırtmıştı. Genç kızın peşine düştü ve bahçenin ortasında yükselen eve kadar gitti.

Eskiden beri Perrette'nin gönlünde, Jehan'ın karısı olmak arzusu yatardı. Ama, Jehan'ın, kendisinden çok üstün bir soydan geldiğini hissetmişti. Günün birinde, delikanlının geçmişini örten esrar perdesinin kalkacağına ve asaletinin meydana çıkacağına muhakkak gözüyle bakıyordu. Onun için kendi kendine şöyle düşünmüştü:

«O benim olamaz. Hiçbir zaman benim olamayacaktır. En iyisi, bu sevdadan vazgeçmeliyim?»

Perrette, yalnız zekî değil, aynı zamanda çok güzel bir kızdı. Kendisi de bunun farkındaydı. Bu bakımdan, güzelliğinin, bir gün Jehan'ı etkileyebileceğini ve imkânsız sandığı şeyin bu sâyede gerçekleşebileceğini, zayıf bir ümit şeklinde de olsa, düşünmüyor değildi. Fakat onurlu bir kız olduğu için, gizli duygularını saklamayı biliyor ve Jehan'a hiçbir şey sezdirmemeye çalışıyordu. Nihayet Jehan'ın kalbini başka birine verdiğini öğrendi. Bir gün böyle olacağını bilmiyor değildi. Hattâ bekliyordu da. Yine de bu gerçeği öğrenmek onu çok sarstı.

Eve varınca, Perrette, Jehan'ı, çamaşırlık olarak kullandığı bir odaya götürdü. Perrette, orada işçilerinden birine seslendi. Bu, elli yaşlarında kadar, tıknazca bir kadındı. Perrette, kadına fısıfısıf bir şeyler söyledi. Jehan henüz şaşkınlıktan kurtulamadığı için, Perrette'nin kadınla konuşmasına dikkat edememişti. Keyifli olduğu kadar heyecanlı bir sesle genç kıza sordu:

— «Böyle tam zamanında imdadıma nasıl yetişbildin Perrette? Sana hayatımı borçluyum! Sen olmasaydın, Yiğit Jehan'ın hesabı tamamdı!»

Perrette, her zamanki ciddî tavrıyla cevap verdi:

— «Siz de birçok kimse için aynı şeyi yaptınız... Başkalarının hayatını kurtardığınız vakit hiç de öyle önemser görünmüyorsunuz. Bir kapıyı tam vakitinde açmış olmak da o kadar gözde büyültmeye değer mi?»

Jehan, şaşkınlığını gizlemek için gülmeye koyuldu. Sonra devam etti:

— «Peki ama, o kapıda ne işin vardı senin? Burarlarda ne yapıyorsun?»

— «Burası benim evim...»

— «Yaa!.. Sen Paris'ten çıktın da şimdi böyle sayfiyede mi çalışıyorsun?»

— «Görüyorsunuz ya işte...»

— «Demek epey para kazandın ki?..»

— «Hayır. Ama, ağabeyim bana yüklüce bir para verdi. Ben de buraya yerleştim. Tanrıya şükür, işlerim iyi gidiyor. Eğer böyle devam ederse, belki de zengin olacağım...»

Jehan, keyifli keyifli güldü:

— «Sen ne olursan ol, yine de şu ciddi, ağırbaşlı tavrını bırakmayacaksın Perrette!..»

Perrette konuyu değiştirdi:

— «Konuşurken pek fazla kımıldamayın!.. Biraz rahat durun. İstirahate pek...»

Jehan, genç kızın sözünü keserek sordu:

— «Sen ne yapıyorsun orada öyle?..»

— «Sargı, kompres filân hazırlıyorum.»

— «Neden hazırlıyorsun bunları?»

— «Sizi tedavi etmek için, mösyö...»

Jehan, itiraz etti:

— «Benim bir şeyim yok ki...»

— «Bu kadar emin misiniz? Belki de yaralarınız sandığınızdan çok daha ağırdır.»

— «Yaram ağır olsa, ben farkına varmaz mıyım, canım?»

Perrette, pek sevimli bir şefkatle:

— «Şimdi görürüz,» dedi.

Jehan, harıl harıl bir şeyler yapan ihtiyar kadını göstererek sordu:

— «O ne yapıyor öyle?»

— «Yatıp uyumanız için size yatak hazırlıyor. Sonra yemek de hazırlıyor. Eğer yaralarınız yemek yemenize engel olmazsa, karnınızı doyurursunuz.»

Jehan, şaşkın bir tavırla sordu:

— «Hayrola? Siz beni buraya yerleşecek mi sanıyorsunuz?»

Perrette ciddi bir edâ ile delikanlıya baktıktan sonra dedi ki:

— «Siz, bana ve anneme yorulmadan ve bıkmadan haftalarca bakmadınız mı? Şimdi hayatta olmamı size borçlu değil miyim? Sizi birkaç saat tedavi etmekle ve bir-iki gün burada dinlendirmekle, size olan borçlarımı ödeyebilir miyim sanki?..»

— «İyi ama, ben dinlenmek filân istemiyorum!»

Genç kız birdenbire gayet mahzun bir tavır takındı:

— «Dikkat edin. Bizim gibi küçük kimseler, misafirimiz olmaya tenezzül etmediğinizi düşünebilir ve kırılabiliriz!»

Jehan itiraz etti:

— «Aklına böyle şeyler getirme!»

— «Öyleyse izin verin, yaralarınıza bakayım.»

Delikanlı, Perrette'ye bir an şefkatle baktıktan sonra:

— «Sana bütün kalbimle teşekkür ederim, Perrette.» Dedi. «Fakat inan bana... Öyle ufak tefek şeyler için kaybedecek vaktim yok. Epey dinlendim. Şimdi gitmem lâzım.»

Perrette, elinde tuttuğu sargıları sinirli sinirli sıktı. Sonra içini çekerek elindekileri masanın üstüne bıraktı. İçten gelen bir endişeyle ve fakat aynı zamanda azarlar gibi söylendi:

— «Bu hâlde mi gideceksiniz? Sizde hiç düşünce yok mu? Bir kere hâlinize baksanıza, mösyö... Çeketiniz paramparça, pantolon ve çizmeleriniz delik deşik... Üstelik, her tarafınız kan içinde... Bu hâlinizle neye benzediğinizi biliyor musunuz?»

Jehan, bu sözleri duyunca, gerçekten perişan haldeki üstüne başına hüzünlü gözlerle baktı. Hiç sesini çıkarmıyordu ama, yaraları oldukça acı veriyordu. Üstelik parasızdı. Perrette, delikanlının bakışlarındaki mânayı pek çabuk sezerek söylendi:

— «Bu kılıkla sokağa çıkamazsınız. Yarın size uygun bir elbise bulurum.»

Jehan, tasasız bir tavırla omuz silkti ve kesin karar vermiş bir insan haliyle:

— «Gitmem lâzım,» dedi. «Zaten çok vakit kaybettim. Şimdilik hoşça kal, Perrette. Sana gerektiği gibi teşekkür etmek için tekrar uğrayacağım.»

Jehan, genç kızın elini tutmuştu. Perrette, hafifçe sarardı ve sâkin bir sesle:

— «Bu saatte nereye gideceksiniz?» Dedi. «Bakın hava iyice karardı. Birazdan mumları yakmak gerekecek.»

Jehan, kızgın bir tavırla:

— «Doğru, yapacağım iş için çok geciktim!» Dedi. «Ah alçak Concini!.. Bu iş sana öyle pahalıya mal olacak ki...»

Birdenbire öfkeye kapılan Jehan, odada bir aşağı bir yukarı dolaşmaya, önüne gelen herşeyi itip karmaya, masaya yumruklar indirerek düşmanları hakkında tehditler savurmaya koyuldu. Perrette, gözüyle onu süzüyordu. Hiç bırakmadığı sâkin tavrıyla Jehan'a yaklaştı ve onu durdurmak istiyormuşçasına karşısına dikildi; gözlerini, delikanlının gözlerinin içine dikerek:

— «Montmartre Manastırı'na mı gitmek istiyordunuz?» Dedi.

Jehan bu soruya yine bir soruyla karşılıklıta bulundu:

— «Neden sordun?..»

Perrette, ilgisiz görünmeye çalışan bir tavırla, fakat hafifçe titreyen bir sesle cevap verdi:

— «Belki orada merak ettiğiniz bazı şeyler vardır. Eğer öyleyse, size biraz yardımım dokunabilir. O takdirde de oraya kadar gitmenize lüzum kalmaz. Çünkü yapmaya niyet ettiğiniz işin, sizin için epey tehlikeli olacağı düşüncesindeyim...»

Jehan bu sözleri duyunca hemen sordu:

— «Manastırı iyi mi bilirsin?»

— «Elbette... Montmartre rahibeleri benim müşterilerimdir. Zaten burasını işyeri olarak seçmemin bir sebebi de manastıra yakın oluşudur.

— «Manastıra sık sık gider misin?»

— «Her hafta giderim.»

— «Peki, bir daha ne zaman gideceksin?»

— «Önümüzdeki çarşambaya...»

— «Beş gün sonra, ha? Çok uzun, canım...»

Jehan birdenbire genç kızın az önce bahsettiği «*tehlikeli iş*» aklına gelerek Perrette'nin gözlerine baktı:

— «Sen, demin bana yapacağım işin tehlikeli olduğunu söyledin! Ne demek istiyordun?..»

Perrette, hiç tereddüt etmeden ve ağırbaşlı tavrını bırakmadan cevap verdi:

— «Bir aydan beri manastırda bir mahpus kız var. Genç bir kız... Eğer onu kurtarmayı düşünüyorsanız, o taraflarda dolaşmanız, sizin için epey tehlikeli olur.»

Jehan, bir anda Perrette'nin ellerini tutarak heyecanla sıklık ve yüzünün bütün kanı çekilmiş bir hâlde:

— «Ne dedin?» Dedi. «Bir daha söyle!.. Bu mahpus kızı gördün mü?»

— «Gördüm. Hiç merak etmeyin... Kendisini, oraya hapsedmişler, ama ona başka bir fenalık yapmış değiller. Genç kız orada pek iyi muamele görüyor... Bunu bana kendisi anlattığı için biliyorum.»

— «Demek onunla konuştun, haa?.. Peki, başka ne söyledi?»

— «Ne söyleyecek? Adınızı hiç ağzından düşürmedi.»

Jehan çılgınca bir sevinç içinde genç kızı birdenbire kucaklayıp, havaya kaldırdıktan sonra yanaklarından şapır şupur öptü ve bağırdı:

— «Perrette, cici Perrette!.. Sevgili kardeşim!.. Ah, beni ne kadar mutlu ettin bilsen!.. Hiçbir vakit bu kadar sevinmemiştim... Demek o yaşıyor?.. Ve benden bahsediyor, haa?.. Ah, bu iyiliğini sana nasıl ödeyeceğim, bilmem ki!.. Beni kurtarıyorsun!.. Bizi kurtarıyorsun, Perrette!.. Meğer Concini'nin bana burada saldırması, benim için ne paha biçilmez bir talihmiş... Böyle olmasa, sen işe karışamayacak ve bütün bunları bana anlatamayacaktın. Ah, ne talih, ne bahtiyarlık!..»

Gözünü bile kırpmadan yirmi haydudun birden hücumuna uğrayıp, kendisini aslanlar gibi savunan, yaralarının müthiş sızısına aldırmayıp, tedavi edilmekten kaçınan bu gözüpek delikanlı bu son sözleri söyledikten sonra birdenbire çöktü. Başını elleri arasına alarak, bir çocuk gibi hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Perrette, sapsarı kesilmişti. Bir tek kelime bile söylemeden uzun uzun ona baktı...

Fakat delikanlının, manastırdaki genç kıza karşı duyduğu sevgi onu üzmedi ve ağlatmadı. Vaktiyle kurmuş olduğu o aşk rüyası çoktan yıkılmıştı. Böyle olduğu hâlde, Jehan'ın, başka bir genç kız için hıçkırması, Perrette'nin yüreğini dağlıyordu. Nihayet

kendisini toparladı... Ciddi tavrını tekrar takındı. Sargıları yine eline alarak yaklaştı ve şefkatli bir sesle:

— «Artık sizi tedavi etmeme müsaade edersiniz, umarım.» Dedi.

— «Ne istersen yap, Perrette'ciğim! Fakat bana ondan bahset. Ne biliyorsan anlat.»

— «Elbette anlatacağım. Hattâ size yardım da edeceğim. Hiç merak etmeyin, onu oradan muhakkak kurtaracağız. Zaten bugün buraya gelmemiş olsaydınız bile ben sizi yarın arayacak, size haber ulaştıracaktım.»

— «Ah, Perrette! Sen bir meleksin!.. Benim kurtarıcı meleğimsin!..»

BİR ÜMİT IŞIĞI

Marie-Ange'nin, Bertille'yi kandırarak götürüp kapattığı Montmartre Manastırı bahçesindeki küçük evi iki kısımdı: Bir yatak odası, bir de oturma salonu... Ev güzel döşenmiş ve rahattı. Pencerelerindeki demir parmaklıklar da olmasa, genç kıza burada mahpus olduğunu hatırlatacak hiçbir şey yoktu... Hele buranın, genç Luçon piskoposu ile Léonora Concini'nin söyledikleri gibi mezara benzer hiçbir tarafı yoktu.

Bertille, eve girdiği gün ve ertesi gün, kimsenin yüzünü görmedi. Üçüncü günün sabahı oraya, Kral'ın emriyle kapatılmış olduğunu kendisine haber verdiler. Ayrıca, bu mahpusluğunun uzun sürmeyeceğini de bildirdiler. En çok, üç-dört ay sonra onu serbest bırakacaklardı... Kendisine mümkün olduğu kadar iyi bakılacak, sıkılmaması için ne gerekirse yapılacaktı... Evin kapısını da sabahtan akşama kadar açık bırakacaklar ve Bertille, oraya istediği gibi girip çıkabilecekti. Yalnız, kendisine gösterilen bazı hudutları aşmaması şartıyla... Kaçmaya kalkıştığı veya dışarıyla herhangi bir ilişki kurmaya yeltendiği takdirde, kendisine bu davranışının, onu eve, bir daha çıkmamak üzere hapsedilmekten başka bir sonuç vermeyeceği anlatılmıştı.

Gerçekten de Bertille evden dışarıya, manastırın bahçesine rahat rahat çıktı. Fakat kendisine gösterilmiş olan sınıra fazlaca yaklaşırsa, karşısına zebellâ gibi iki kadın dikiliveriyordu... Bertille bunları görünce, sıkı bir göz hapsi altında bulunduğunu anlamakta gecikmedi.

Şimdilik kendisine pek iyi bakıyor, canını sıkma-
maya uğraşıyorlardı... Bertille de, göz hapsinde bu-
lunduğunu bildiği için ona göre tedbirli davranıyor-
du. Günün büyük bir kısmında yalnızdı. Hizmetini
gören rahibe de, işini bitirince çekilip gidiyordu...
Bertille, vaktini ya odasında düşünmekle ya da bah-
çeye çıkıp hava almak üzere gezinmekle geçiriyordu.

Böylece, mahpusluğunun ilk haftasını geçirdi.

Buraya gelirken, yanında giyecek olarak fazla bir
şey getirmemiş olduğu için manastır başrahibesi ilk-
önce kendisine, lüzumlu elbise ve çamaşırları gön-
derdi. Sonra da bunları yıkayacak olan bir çamaşırcı
yolladı.

Bu çamaşırcı, dilber Perrette'ydi.

Perrette, Gringaille, Escargasse ve Carcagne'nin
hediye ettikleri bin sekiz yüz frankla güzel bir çama-
şırhane açmıştı. Kendisi hem ciddî ve dürüst, hem
de gayet nazik, becerikli bir kız olduğundan kısa za-
manda iyi müşteri tuttu. Bu arada manastır başrahi-
besinin de gönlünü ve güvenini kazanmakta gecik-
medi.

Perrette, Bertille'nin yanına girdiği zaman da ya-
nında, ağır çamaşır bohçalarını taşıyan iriyarı bir
kadın da vardı. Bertille, onu güleryüzle ve dostça
karşıladı. Perrette, bu genç kızın, asâletine güvene-
rek karşısındakilere tepeden bakan soyundan olmadı-
ğını derhal anladı. İki genç kız, kadınlara vergi ba-
kışlarla birbirlerinin nasıl insanlar olduklarını he-
men sezdiler. Çabucak kanları kaynayıverdi. Belki
sohbet de edeceklerdi ama, Bertille'nin hizmetine
bakan rahibe de yanlarında bulunduğu için sadece iş-
le ilgili birkaç kelime konuşabilirler, o kadar...

Perrette, hafta boyunca hep bu genç ve güzel, fa-
kat çok mahzun görünen genç kızı düşündü:

«Hiç şüphesiz, istemediği hâlde ailesi tarafından zorla manastıra kapatılmış bir kızcağız olacak... Acaba büyük bir suç mu işlemişti? Hiç benzemiyor. O kadar berrak, ıslıl ıslıl ve saf mavi gözleri var ki bu gözlerin sahibinde ancak çok temiz ve mâsum bir ruh bulunabilir. Suçlu olmaktan çok bir kurban olsa gerek... Zavallıya ne kadar acıyorum!»

Perrette, ikinci defa Bertille'nin yanına gittiği zaman hizmetçi rahibe, yine karakedi gibi aralarındaydı. Çamaşırcı kız, bu sefer de genç kızla hiçbir şey konuşamadı. Sâdece hâli ve bakışlarıyla kendisine çok acıdığını, elinden gelen her türlü yardımı yapacağını anlatmaya çalıştı. Bertille, sessizce ifade edilmiş olan bu sözleri anladı, ama yine tedbiri elden bırakmadı. Ya kendisine yeni bir tuzak hazırlamışlarsa? Fakat bu düşünceyi kafasından kovmakta da gecikmedi. Zaten onların elinde değil miydi? Tutup kendisine yeni tuzaklar hazırlamalarına ne lüzum vardı? Hem zaten Perrette'nin yüzünde de derin bir dürüstlük ve saflık okunuyordu. Bu sefer de Bertille, bütün hafta, bu iyi kalbli işçi kızı aklından çıkaramadı ve kendi kendine şöyle düşündü:

«Eğer bu kızcağızı, Jehan'ı bulmaya ve benim nerede olduğumu kendisine söylemeye razı edebilirsem, bu bana yeter. Çünkü Jehan ne yapar eder, beni buradan kurtarır.»

Perrette, üçüncü defa temiz çamaşırları getirip kirlileri almaya geldiği vakit yalnızdı. Bu sefer, hizmetçi rahibe her nasılsa orada yoktu. Bertille'nin eline belki de bir daha böyle bir fırsat geçmezdi. Genç kız büyük bir tereddüt içinde kıvranmaya başladı. Acaba kafasından geçirdiklerini söylemeli miydi? Acaba, çamaşırcı kız, teklifine ne diyecekti? O böyle, kafasında her türlü ihtimali evirip çevirmekle meşgulken Perrette, gayet ciddî ve metîn bir sesle dedi ki:

— «Madam, sizi tanımıyorum. Fakat o kadar mahzun, o kadar üzgün görünüyorsunuz ki yüreğim sızlıyor. Eğer size bir yardımım dokunabilecekse çok memnun olacağım!..»

Perrette, ardına kadar açık duran kapıyı kollayacak bir yerde duruyordu. Böylece hizmetçi rahibe gelirken daha uzaktan görebilecekti. Bir yandan da işe ait gayet basit şeyler söylüyormuş gibi bir tavır takınarak çamaşırları masanın üstüne istif ediyordu. Bertille'ye gelince; tereddüdünü hâlâ yenememişti. Bir yandan düşünürken, bir yandan da gözleriyle işçi kızın hafif hareketlerle çamaşırları devşiren ellerini seyrediyordu. Birden gözleri onun parmağındaki yüzüğe ilişti ve hayret içinde duraladı. Perrette, onun sustuğunu görünce, tatlı sesiyle devam etti:

— «Siz de beni tanımıyorsunuz, madam. Ve benden belki de, pek haklı olarak, çekiniyorsunuz. Yemin ederim ki benden size bir kötülük gelmez. Bana güvenin... Kararınızı çabuk verin madam... Neredeyse rahibe ile benim işçi kadın gelirler. O zaman iş işten geçmiş olur. Çünkü rahibeyi bu sefer bir bahaneyle uzaklaştırdım ama, gelecek sefere bunu yapamam.»

Bertille cevap yerine, Perrette'nin elini heyecanla tutarak, gözlerini onun gözlerine dikti ve sordu:

— «Siz bu yüzüğü nereden buldunuz?»

Genç kızın sorduğu yüzük, Carcagne'nin, Colline Colle'den aşırıldığı teneke kutunun içinden çıkan demir yüzüktü... Gringaille, arkadaşının ricası üzerine yüzüğü kız kardeşinin parmağına geçirmişti ve Perrette de her nedense bu değersiz yüzüğü bir daha parmağından çıkarmamıştı. Çamaşırcı kız, Bertille'nin bu beklenmedik sorusu üzerine hayret içinde kaldı.

Bertille'nin lüzumsuz bir soru sormayacağı ve şu kıymetli saniyeleri boşuna geçirmeyeceği muhakkak

olduğuna göre, yüzükle ilgili sorusunun önemli bir sebebi olmalıydı. Bununla birlikte Perrette, içinde hiçbir korku olmadığı için hiç çekinmeden cevap verdi:

— «Bu yüzüğü bana ağabeyim hediye etti.»

Bertille, bu cevabın doğruluğuna hemen inandı ve tatlı bir tarzda tekrar sordu:

— «İsrar ettiğim için beni affedin. Bu yüzüğün benim için önemi pek büyüktür. Ağabeyinizin bu yüzüğü nereden aldığını biliyor musunuz?»

Perrette gittikçe artan bir hayretle:

— «Hayır,» dedi. «Orasını bana söylememişti...»

— «Ağabeyiniz ne iş yapar? Adı nedir?..»

— «Adı, Gringaille, madam...»

Bertille bir an düşündü: Kafasında bu ismi evirip çevirdi. Sonra birdenbire gözleri parıldadı, güzel yüzünde bir sevinç tebessümü belirerek:

— «Hatırladım,» dedi. «Ağabeyiniz, bir delikanlının hizmetinde çalışır, değil mi?»

Perrette, göğsü heyecanla daralarak:

— «Evet, Mösyö Yiğit Jehan'ın yanında çalışır...»
Dedi.

Bertille heyecanla atıldı:

— «Ayy! Siz onu da tanır mısınız?»

Perrette bembeyaz kesilmişti. Ateşli bakışlarını Bertille'ye dikti. Sonra tereddütsüz cevap verdi:

— «Çocukluğumdan beri tanırız... Beni hep «minik kardeşim!» diye çağırır. Ben de onu ağabeyim gibi severim. Peki ama, siz madam? Siz de onu tanır mısınız?»

Bertille, içinden gelen bir hareketle kollarını Perrette'nin boynuna doladı. Onu şefkatle öptü. Sonra suadetine kıpkırmızı bir hâlde, genç kızın kulağına fısıldadı:

— «Öyleyse ben de kardeşiniz olacağım. Çünkü onun nişanlısıyım. Ah, ne olur, Allah aşkına ona söyleyin de beni buradan kurtarsın!»

Perrette, kendini derhal Bertille'nin kollarından sıyırdı ve biraz soğuk bir tavırla mırıldandı:

— «Susun! Rahibe ile benim işçi kadın geliyorlar.»

Bertille şüphe uyandırmamak için gayet kayıtsız bir tavır takınmış olan Perrette'ye çamaşırları teker teker vermeye başladı. Rahibe içeri girdiği zaman ikisini de çamaşırlarla meşgul buldu. Fakat bu sâkin hallerine rağmen ikisini de şüpheli bakışlarla gözden geçirmekten kendini alamadı. Ama, iki genç kız, rollerini o kadar güzel oynadılar ki saf rahibenin şüpheleri çabucak yatıştı.

Bertille'nin beklenmedik itirafı, aşkını unutmaya çalışan zavallı Perrette'nin yüreğini parçalamış, fakat azimli kız, hiçbir şey belli etmemeyi başarmıştı. Bununla birlikte Bertille'nin kollarından sıyrılıp bir adım gerilemekten de kendini alamamıştı. Allahtan ki o anda rahibe gelivermiş, Perrette de, genç kızın karşısında güç bir durumda kalmaktan kurtulmuştu. Şimdi, artık kendisini tamamen toplamış bulunuyordu.

Nitekim, içinde çarpışan hislere rağmen, evden çıkarken Bertille'ye samimî ve vaat dolu bir bakışla bakmakta kusur etmedi. Bertille, bu bakışın mânasını hemen anladı. Sevinç, saadet ve ümit içinde çırpanan yüreğinin sesini rahibeye duyurmaktan çekiniyormuş gibi elini kalbinin üstüne bastırdı.

TAVUK HIRSIZLARI

Montmartre tepesinde Saint-Pierre kilisesiyle Martire kilisesi arasında bulunan yolun tam ortasında, bir meydancık vardı. Bu meydan, kuzeyde kırlar ve birkaç bina; güneyde kiliseye kadar uzanan büyük bir çayır; doğuda Montmartre Manastırı'nın yüksek dış duvarı, batıda da küçük bir patika ile çevriliydi.

Kuzeyde, But çeşmesine, güneyde de kiliseye kadar uzanan bu yol boyunca, kırlar, tarlalar ve bunların ortasında, manastıra ait bir çiftlik vardı. Bizim şimdi anlatacağımız olaylar, işte bu çiftlikle ilgilidir. Bu çiftlikte manastırdaki rahibelere hizmet eden bir karı-koca otururdu. Çiftlikte, ortasından bir çitle ayrılmış, genişçe bir çayır bulunuyordu. Bu, çitle bölünmüş çayırın bir yarısında yüzlerce tavuk dolaşıyordu, ortasında büyükçe bir su birikintisi bulunan öteki yarısında da ördek ve kaz sürüleri geziniyorlardı. Bu hayvanların gezindiği çayırliklar da, meydana dan oldukça sağlam bir çitle ayrılmıştı.

Yolun ortasındaki meydanda üç köşeli harap bir türbe bulunuyor, evin az ötesinde de dikili bir haç duruyordu.

İşte, bizi ilgilendiren olaylar, böyle bir yerde geçiyor.

Şimdi de bu olayın kahramanlarından bahsedelim. Bu kahramanlar, hepimizin çok iyi tanıdığı Gringaille, Escargasse ve Carcagne'ydi. Üç ahbap çavuşların Colline Colle'den kopardıkları o unutulmaz yemeğin üzerinden tam onbeş gün geçmişti. Günlerden cumaydı.

O gün, üstleri başları lime lime, saçları karmakarışık, sıskalıktan iğne ipliğe dönmüş üç arkadaş, ne yaptıklarını, nereye gittiklerini kendileri de bilmeden Paris'ten dışarıya çıktılar. Bugüne kadar nasıl yaşamışlardı? Orasını Allah bilir... Bunu sormaktansa, nasıl olmuştu da bugüne kadar açlıktan ölmemişlerdi demek daha yerinde olur...

Üç ahbap çavuşlar, şehrin dışına çıkınca konuşmaya bile mecalleri yokmuş gibi, ümitsiz adımlarla sessiz sadasız yürümeye koyuldular. Açlıktan o kadar bitkinleşmişlerdi ki Montmartre tepesine tırmanan yolu bile güçlkle çıkabildiler. Sonra manastır kapısının önünden geçen sağdaki yola değil, kümeslerin bulunduğu tarafa saparak But çeşmesine giden yola yöneldiler. Buraya gelişleri sadece bir tesadüf eseri idi. Yolun tam ortasında bulunan küçük meydana ulaştıkları vakit ortadaki üç köşeli harap türbeyi gördüler. Duraladılar. Ölümü hatırlayıp endişe içinde birbirlerinin yüzüne baktılar.

Çünkü bu yapı, etrafı duvarla çevrili ve üstünde cellâdın kelleler kopardığı bir idam sehпасıydı. Üç arkadaşın bu çeşit şeylere karşı besledikleri derin nefreti ise eskiden beri biliriz.

Gerçi bu idam sehпасının yıllardır kullanıldığı yoktu. Çok eskimiş ve çürümüştü. Fakat ne de olsa, kendi ayaklarıyla bu idam sehпасına kadar sürüklenmiş olmayı, hiç de hayra alâmet saymadılar ve çekingen bakışlarla etrafı bir duvarla çevrili bu uğursuz yapıyı ürküntüyle seyrettiler. Duvarda ufak bir kapı vardı ve bu kapı, üç arkadaşın geldiği yola açılıyordu. Carcagne, Escargasse ve Gringaille, bu görünüş karşısında taş kesilmiş gibi duruyorlardı ki birdenbire yolun kenarındaki çitin altında bulunan bir delikten çıkan bir tavuk tıngır mıngır yürüyerek, darağacının duvarı dibindeki bir delikte

kayboldu. Bunu ilk farkedenden Escargasse oldu ve sevinçle seslendi:

— «Aa! Tavuklara bakın, tavuklara!..»

Ötekiler de haykırıştılar:

— «Bir daha çıktı!»

— «Yahu, bu yenir be!..»

Fazla bir tek lâkırdı etmediler. Ne yapmak gerektiğini hemen kestirmişlerdi. İdam sehпасının verdiği korku, bir anda uçup gitmişti. Bir sıçrayışta kapıya atıldılar. Kapalıydı. Kapıya yüklendiler. Kolay kolay açılacağına benzemiyordu. Girilecek başka bir yer yok muydu acaba? Biraz bakınınca, duvarın üstündeki sahanlığa tırmanan küçük bir merdiven gördüler. Oradan, idam sehпасının üstüne çıkmaları kolay oldu.

Yukarıda, sevinçlerini iki kat yapan bir şeyle karşılaştılar: Sahanlığın bir tarafı çökmüş, böylece içeriye inmek için geniş bir delik açılmıştı. Hiç dururlar mı? Hemen bu delikten aşağıya indiler.

İçeriden, üç zafer çığlığı duyuldu. Bu sesleri, çılginca kovalama ve koşuşmalar, şaşkınlıklarından kanat çırparak, bağırışarak kaçmaya savaşılan tavukların bağırışları takip etti. Hemen arkasından, yine üç arkadaşın sevinç çığlıkları duyuldu. Sonra da tavukların darağacı duvarındaki delikten dışarıya fırladığı görüldü.

Ama, olan olmuş, üç arkadaşın herbiri birer tavuk yakalayıp kafasını kopartıvermişti.

İdam sehпасının içinden şimdi de hayret ve hayranlık ifade eden sesler, hayır dualar gelmeye başlamıştı. Ne oluyordu acaba?.. Mesele basitti: Üç arkadaş ilkönce birer tavuk yakalayıp boğazladıktan sonra, bulundukları yerde, küme küme yumurta olduğunu görmüşlerdi. Bu yumurtalar, üçünü, onbeş gün

rahat rahat besleyebilirdi. Şu nimet karşısında hayranlık duyulmaz, hayır dua edilmez de ne yapıldı? Üç zavallı açın ilk işleri, follukların üstüne atılarak taze yumurtaları teker teker kırıp çiğ çiğ içmek oldu. Böylece gözleri parıldadı, yüzlerine biraz kan geldi...

Escargasse:

— «Oooh!» Dedi. «İnsan kendine geliyor yahu!..»

Carcagne ilâve etti:

— «Amma da taze yumurtalarmış!..»

Gringaille de sevinçle söylendi:

— «Doğrusu yumurtalar tam zamanında yetişti. Ne zamandır midemiz boş...»

Neşelerinden basıyorlardı kahkahayı... Öyle ya... Bir süre için de olsa açlıktan ölmemenin çaresini bulmuşlardı. İşin garibi, mideleri yumurta dolduktan sonra yumurtayı beğenmemeye başlamışlardı. Gringaille, tiksindir gibi yapıyor:

— «Boyuna çiğ yumurta da yenmez ki, birader,» diyordu.

— «Çok doğru...»

— «Acaba ne yapsak?..»

— «Hem, haydi yumurtaları çiğ çiğ yuttuk. Bu üç tavuğu da mı çiğ çiğ yiyeceğiz yâni?»

Şimdi bu işe harıl harıl bir çare düşünüyorlardı. Bu çareyi ilk bulan Gringaille, oldu ve bulduğunu da, kafasına bir yumruk indirmek suretiyle belli ederek:

— «Aklıma bir şey geldi,» dedi. Mösyö Jehan'ın odasına gidip, ne kadar mutfak malzemesi varsa almalı ve buraya getirmeliyiz. Hem, bundan sonra buraya pekâlâ yerleşebiliriz de...»

— «Niye yerleşmeyelim? Pekâlâ yer... Serin de... Bu sıcak havalarda bundan iyi yer mi bulacağız?»

— «Burada bizi kimse rahatsız da etmez, azizim.»

— «Çok doğru... Üstelik ne kira parası ödemek, ne küstah ev sahibinin kahrını çekmek, ne de can sıkıcı komşuya katlanmak var. Burada kaldık gitti... Yalnız, şimdi kabı kacağı kim gidip alacak?»

Carcagne, tereddüt bile etmeden:

— «Ben giderim,» dedi.»

Carcagne çok uysal bir arkadaşı ama, kafası pek fazla işlemezdi. Hemen ilâve etti:

— «Kabı kacağı getirmek iş değil... Asıl mesele yağla ekmekte... Ne bir lokma yağımız, ne de ekmeğimiz var...»

Escargasse'yle, Gringaille gülmeye başladılar. Gringaille gayet ciddi bir tavırla yumurta yığınlarından birini gösterdi:

— «İşte yağ burada...»

Escargasse de aynı ciddiyetle başka bir yumurta yığınına işaret ederek söylendi:

— «Bu da ekmek...»

Bu sefer, Gringaille, kafası kopuk tavuklardan birini bacaklarından yakalayıp Carcagne'nin gözlerinin önünde salladı:

— «İşte bu da şarap...»

Şaşkınlığından gözleri faltaşı gibi büyüyen Carcagne, itiraf etti:

— «Doğrusu hiçbir şey anlayamadım!»

— «Canım, senin anlamana ne lüzum var... Hele sen gideceğin yere git de... Döndüğün vakit dediğimiz doğru muymuş, değil miymiş görürsün.»

Carcagne, yine bir şey anlamış olmadı ama, nişanlısının kardeşi diye baktığı arkadaşına, sarsılmaz bir inancı vardı. Söz dinledi ve hemen çıkıp gitti. O gittikten sonra Escargasse'yle Gringaille de kucakların

da bir sürü yumurta, ellerinde, pek ustalıkla kafalarını kopardıkları tavuklardan biri olduğu hâlde yola düzüldüler.

*

Yarım saat sonra tekrar dönmüşlerdi. Bu sefer ellerinde tavuk da yoktu, yumurta da... Ama, buna karşılık büyükçe bir paket tereyağı, bir şişe şarap, altı tane kadar taze ekmek ve iri bir domuz pastırması getirmişlerdi... Az önce götürdükleri tavukla yumurtaları, pek kârlı bir şekilde değiş-tokuş etmişlerdi. Gideceği yer, epeyce uzak olan Carcagne'yi beklerken vakitlerini boş geçirmektense kendilerine ev olarak seçtikleri bu yeni yeri adamakıllı bir gözden geçirdiler. Görünüşe göre burası, vaktiyle marangozhane olarak kullanılmıştı. Birçok marangoz âletinden başka bir çivi kutusu, tahta parçaları v.b. buldular. Bütün bunların üstleri kalın bir toz tabakasıyla örtülü olduğu için buraya yıllardır kimsenin girmemiş olduğu belliydi. Ortalığı kolaçan etme işi bitince, bir köşede taştan bir ocak hazırladılar ve oraya bir sürü talaş ve tahta parçası yığdılar. Carcagne'nin getireceği kabı kacağı ocağın üzerine oturtur oturtmaz, bu talaşlara bir ateş vermek yetecekti.

Bu işler bittikten sonra Gringaille'nin gözü kapıya takıldı. Kapı sağlamdı. Anahtarla kilitlenmişti ve ayrıca bir de sürgüsü vardı... Gringaille, bunlara baktıktan sonra yeni evlerinin kapısı dururken, oraya bacadan girmenin hiç de hoş bir şey olmadığını söyledi. Sonra yerde bulduğu bir demir çubuğu alıp birkaç vuruşta kilidi kırdı. Kilide ne lüzum vardı ki... Yalnız sürgü, sıkıcı ziyaretçilere karşı kapıyı kapamaya yetmez miydi? Zaten böyle bir ziyaretçi beklemenin de anlamı yoktu. Korkunç idam sehpası, yoldan gelen geçeni öyle bir ürkütüyordu ki en baba-

yiğit kabadayılar bile buradan, istavroz çıkararak çabucak savuşup geçmeyi tercih ediyorlardı. İki arkadaş, herşeyi böylece tasarladıktan sonra oturup Carcagne'yi beklemeye başladılar.

Bu arada Gringaille'nin gözüne ilişen başka bir şey, önünde bulunan delik oldu. Bu delik, duvarda açılmıştı ama, sonradan tavuklar da rahat geçebilmek için, deliğin toprağa rastlayan kısmını iyice eşelemişler, derinleştirmişlerdi. Gringaille, Escargasse'yle konuşurken farkında olmadan, kılıcının ucuyla bu deliğin toprağını kazmaya koyulmuştu. Birden, hayret içinde bağırdı:

— «Aa! Bu ne?..»

Deliğin üstüne doğru eğildi. Toprağı acele acele elleriyle eşelemeye başladı. Biraz sonra ortaya, kocaman bir demir halka çıkmıştı.

Escargasse, arkadaşının eşeleyip çıkardığı halkaya, gözlerini tarif edilmez bir merakla dikmişti... Nihayet heyecan içinde söylendi:

— «Azizim, burada bir halka bulunduğuna göre bu halkanın bağlı olduğu bir şey, meselâ bir kapak taşı filân da vardır. E, kapak taşı olduğuna göre, onun altından bir şeyler çıkacaktır.»

Gringaille, garip bir tavırla söylendi:

— «Sakın altta bir mahzen filân olmasın?..»

Escargasse:

— «Bu işi meydana çıkarmalıyız, dostum... Kimbilir neler göreceğiz? Bir de bakmışsın, efendime söyleyeyim...»

Gringaille, arkadaşının sözünü kesti:

— «Öyleyse hiç durmayalım.»

Hemen kolları sıvayıp elleriyle toprağı kazmaya koyuldular. Bu o kadar uzun çalışmaya lüzum göstermedi. Biraz sonra ortaya iri, dört köşe bir taş çık-

mişti. Gringaille, iki eliyle halkaya yapışarak bütün kuvvetiyle çekti. Ağır taşı yerinden kımıldatamadı bile:

— «Tüh, Allah kahretsin!..»

Diye söylendi ve yerdeki bir demir çubuğu yakalayıp halkaya geçirdi. İki arkadaş çubuğun birer ucundan tutarak, birlikte taşı yerinden oynatmaya çalıştılar ama, bu gayret de bir sonuç vermedi.

Bunun üzerine Gringaille halkayı tutup sinirli sinirli sağa - sola, yukarıya - aşağıya sallamaya başladı. Sanki onu yerinden sökmek istiyordu. Birden:

— «A!» Diye bağırdı: «Bu ne?..»

Halkanın dibinden oynadığını hissetmişti. Bu sefer, halkayı yavaş yavaş ve ihtimamla oynatmaya koyuldu. Bunu yapmaya başlayalı henüz bir-iki saniye olmuştu ki, boşanan bir yay sesi duyuldu ve ikisinin de hayretle açılan gözleri önünde, kocaman taş, ağır ağır aşağıya indi. Toprağın içine doğru inen bir taş merdivenin basamakları ortaya çıktı.

Bu sırada, kulaklarına dışarıdan, pek iyi tanıdıkları adım sesleri geldi. Kapıyı aralayıp baktılar. Carcagne gelmişti. Ona, kapının açılmış olduğunu belirten bir işaret yaptılar ve içeriye girdikten sonra da sürgüyü hemen dibine kadar ittiler. İçeriye girer girmez, Carcagne'nin ilk işi, muzaffer bir edâ ile bağır-mak oldu:

— «Tam üç şişe şarap buldum!»

Bu haber, iki arkadaşını pek sevindirdi. Hemen Carcagne'yi, taşıdığı ağır yüklerden kurtararak kendisine, aynı muzaffer edâ ile oraya yığmış oldukları yiyecekleri gösterdiler. Carcagne, hayran hayran ağzını açarak:

— «Desenize, artık yemeğimizi pişirmekten başka işimiz kalmadı...» Dedi.

Herşeyi inceden inceye düşünmeye meraklı olan Gringaille atıldı:

— «Yoo! Durun bakalım... Şimdi burada ateş yakarsak, duman çıkar.»

— «Tabii çıkar...»

— «Çıkar ama, idam sehпасının tepesinden birdenbire dumanlar tütmeye başladığını görenler, hemen buraya damlarlar ve bizi buradan kapı dışarı ederler.»

— «Doğru... Buna bir çâre bulmalıyız.» Biz, az önce şu yer altındaki mahzeni bir gözden geçirelim. Sonra kararımızı veririz.»

Öteki iki arkadaş, hemen kabul etti ve aynı anda da merdivenlere doğru yürüyüp aşağıya inmeye kalktılar. Fakat Gringaille, ikisini de durdurdu:

— «Hele durun bakalım. Üçümüzün birden oraya inmemiz doğru olmaz. Bir de şu kocaman kapak taşı kendiliğinden üstümüze kapanıverirse ve oraya gömülüp kalırsak ne haltederiz?»

Carcagne'yle Escargasse:

— «Amanın!.. Sahi be!..» Diyerek korkuyla gerilediler.

Gringaille devam etti:

— «Önce oraya ben yalnız başıma ineyim. Escargasse, sen halkanın, taşı nasıl açıp kapadığını gördün. Taş üzerime kapanacak olursa, vurduğumu duyar duymaz, açarsın anladın mı?»

— «Tabii anladım. Sen hiç merak etme...»

Gringaille, yerdeki kuru talaşları toplayıp bir meşale hâline getirdikten sonra basamaklardan aşağıya inmeye başladı. Birkaç basamak indikten sonra inik kapak taşını kaldırmaya uğraştıysa da, başaramayınca:

«*Dur bakalım. Herhalde, bunu kapayan bir gizli yay olmalı.*» Diye düşündü.

Basamakları sayarak inmeye koyuldu. Henüz ayağını altıncı basamağa basmıştı ki o kadar uğraşıp da kaldıramadığı ağır kapak taşının kendi kendine kal-karak deliği kapadığını gördü. Kendi kendine:

«*Güzel,*» diye söylendi. «*Mesele gayet basitmiş me-ğer... Şimdi bu meretin, içeriden nasıl açıldığını an-lamak lâzım.*»

Ama, içerisi zifirî karanlıktı. Hemen kuru talaş-lardan yaptığı, meşaleyi yaktıktan sonra geri kalan basamakları da indi. Merdiven oniki basamaktı. Grin-gaille taşı açıp kapamaya yarayan düzeni bulamayın-ca, basamakları tekrar çıkmaya başladı ve yukarıdan altıncı basamağa gelince durdu. Taşı kapayan bu basamağın uçlarından biri çatlaktı. Denemek için ayağını bu çatlak parçaya basıverdi. Birdenbire deliği kapayan taş oynadı ve delik yine açıldı. Bu durum-da, aynı basamak hem taşı kapıyor, hem de açıyor demekti. Gringaille, emin olmak için birkaç defa ay-nı basamağa basarak taşı açıp kapadıktan sonra:

«*Çok güzel!.. Hârika!..*» Diye söylendi.

On dakika geçmeden, yukarıda buldukları bütün âletleri, demir çubuğu, odun ve tahta parçalarını, kuru talaşları, sözün kısası, işlerine yarayacağını tah-min ettikleri ne varsa hepsini mahzene taşımışlardı. Deliği tekrar kapattılar ve artık kimsenin kendilerini göremeyeceğinden emin olarak, iç rahatlığıyla yerleş-tiler. Gringaille:

— «Burada, gayet emin bir yerdeyiz,» dedi. «Bizi artık kimse rahatsız etmez. Dumanı kimsenin gözü-ne çarpmayacağından, çekinmeden, burada ateş de yakarız. Şimdi önce şu mahzenin içini bir gözden geçirelim de, ondan sonra yemeğimizi pişirmeye ba-kalım.

Burası on adım uzunluğunda ve yedi adım genişliğinde küçük bir mahzendi. Fakat her yanı kapalı değildi. Merdivenin tam karşısına rastlayan yerde, yanyana yürüyen iki kişinin rahat rahat geçebileceği bir dehliz başlıyordu. Bu dehliz, oldukça dik bir meyille aşağıya doğru iniyordu. Hep birlikte buraya daldılar. Yirmi adım kadar yürümüşlerdi ki başka bir mahzene, daha doğrusu yüksek tavanlı, geniş bir mağaraya ulaştılar. Bu mağaranın, başka bir çıkışı yok gibi görünüyordu. Fakat burada, kendilerini, daha bir sürü sürpriz bekliyordu.

Bu geniş mağarada ilk gözlerine çarpan şey, bir köşede bulunan bir düzine kadar kuru ot demeti ve onların yanındaki bir yığın çıra oldu. Hemen bu çiralarından birini yaktılar. Zira ellerindeki yonga meşale tükenmeye yüz tutmuştu ve çıra kadar iyi ışık da vermiyordu. Nitekim, yeni yaktıkları meşalenin parlak ışığında, bu geniş mağaranın içini daha iyi görmek mümkün oldu. İki fıçı gördüler. Yokladılar. İkisi de şarap doluydu. İlk işleri şarabın tadına bakmak oldu. O kadar hoşlarına gitti ki sevinç içinde birbirlerini kucakladılar... Fakat buldukları sâdece fıçılar değildi... Dört tane de kocaman sandık gördüler. İlk ikisini açıp baktılar. İkisinin içi silâh doluydu: Kılıçlar, hançerler ve kamalar, tabancalar, ağızdan dolma arkebüz tüfekleri... Sözü'n kisası, bir takım askere bol bol yetecek kadar silâh... Sandıkları tekrar kapadıktan sonra Gringaille:

— «Kimbilir, belki bunların da işimize yarayacağı bir zaman gelir,» dedi.

Sonra üçüncü sandığın kapağını kaldırdılar. Ağızına kadar kül doluydu ama, külleri biraz eşeleyince içinden pastırmalar, sucuklar ve külde saklanabilir daha bir sürü yiyecek çıktı.

Bu manzara, günlerdir aklıktan kıvranmış olan üç

zavallıyı sevinçten çılgına çevirdi. Keyiflerine diyecek yoktu. Gülüyor, şakalaşıyor, birbirlerini dirseklıyorlardı. Bu ne bolluktu Allahım!.. Ömürlerinde böyle şey görmüş değillerdi... Bir tek kuruş harcamadan mükemmel bir barınak ve aylarca karın doyurabilecek kadar yiyecek bulmak, az şey miydi?

Dördüncü sandığı, belki de içi altın veya mücevherle doludur diyerek pek büyük bir ümit ve heyecanla açtılar. Fakat kapak açılınca karşlarına yine sekiz tane ufak fıçı çıktı. Yine mi şarap?.. Eğer öyleyse bunlar pek değerli cinsten olacaktı. Zira kaliteli şarapları böyle ufak fıçılara koymak âdeti. Küçük fıçılardan birini yoklayınca, pek o kadar ağır olmadığını gördüler. On kilo var, yoktu... Fıçının dibinde bir delik açtılar. Hiçbir şey akmadığını görünce hayret ettiler. Gringaille:

— «Allah Allah! Ne var bunun içinde yahu?..» diye söylendi.

Fıçıyı parçalamak akıllarına geldi. Bir-iki tekmede dağıtıverdiler. Fakat içinden yerlere saçılan şeyi görür görmez, üçünün de beti benzi uçtu ve dehşetle gerilediler. Bereket versin, ellerindeki meşaleden saçılan kıvılcımlarla fıçı ateş almamıştı. Yoksa halleri dumandı. Çünkü bu fıçının içi barut doluydu.

İlk şaşkınlıkları geçer geçmez, öteki fıçıları da yokladılar ve nihayet, küçük fıçılardan altısında barut, ikisinde de kurşun bulunduğunu anladılar. Gringaille, bu hâli görünce hayret içinde söylendi:

— «Şöyle böyle, on kuşatmaya bile dayanabilecek kadar silâh ve cephanemiz var.»

Sonra düşünceli bir tavırla ilâve etti:

— «Dünya hâli bu, belli olmaz ki...»

Oracıkta hemen bir ocak kurup ateş yaktılar ve iki tavuğu güzelce kızarttıktan sonra bir de omlet pişirdiler. Pastırma ve sucukları da ekleyince sofraya ta-

mam oldu. Bundan sonra macera dolu hayatlarının en iştahlı yemeğini yediler.

Karınlarını iyice doyurduktan sonra Gringaille, ayağa kalkıp önemli bir söylev verecekmiş gibi bir tavır takınarak:

— «Arkadaşlar!» Diye söze başladı. «Şurasını da aklınızdan çıkarmayın ki bizim tarafımızdan hiç rahatsız edilmedikleri sürece tavuklar, bize yumurta yumurtlamaya devam edeceklerdir. Biz o yumurtaları toplayıp çarşıya götüreceğiz ve üstünde sevgili Kralımız Henri'nin resmi bulunan paracıklarla değiş-tokuş edeceğiz. İşte onlar sayesinde, her istediğinizi almamız mümkün olacak. Uzun lâfın kısası biz, bir altın madeni bulduk. Sanıyorum bu sâyede çok geçmeden zengin olacağız.

Escargasse söze karıştı:

— «Mösyö Jehan'ın bize, namuslu insanlar olduğumuz takdirde aç kalacağımızı söylemekle ne kadar hatâ ettiğine bundan daha büyük delil olamaz.»

Bundan sonra kuru ot demetlerini yere serip üstüne uzandılar ve hemen deliksiz bir uykuya daldılar...

PARFAIT - GOULARD'IN OYUNU

Gringaille, Escargasse ve Carcagne, beş günden beri mağarada, ömürlerinin en kaygısız, en rahat günlerini yaşamışlardı. Yukarıda, tavuklar onlara durmadan taze yumurta yetiştiriyor; aşağıda sandık dolusu yiyecek ve fıçılarla şarap, sofralarını süslemekte devam ediyordu... Şimdilik bir tek düşünceleri vardı: Üstlerindeki paçavraları atıp şöyle doğru dürüst birer elbise giyinmek...

Carcagne, silâhların ve barutun bir kısmını satarak mükemmel elbiseler edinebileceklerini ileri sürdüyse de, Gringaille buna şiddetle karşı çıktı:

— «Burada bulunan herşeyden, hiç çekinmeden istifade edebiliriz, ama, barut ve silâhlara gelince, Mösyö Jehan'a haber vermeden onlara dokunmasak iyi olur. Hattâ bence, bu silâhları iyice bir elden geçirelim ve gerekenleri temizleyip tamir edelim. Zaten işsizlikten canımız sıkılıyor... Hiç değilse bir işle oyalanır, vakit geçirmiş oluruz...»

Üç arkadaş, o andan sonra savaşa hazırlanıyor-muşçasına silâhları temizlemeye ve tamir etmeye koyuldular. Bu işte usta oldukları kısa zamanda meydana çıktı ve iki sandık dolusu silâh, pırıl pırıl bir hâle geldi.

*

Üç arkadaşın mağaraya girdiklerinin beşinci günü aynı zamanda Jehan'ın da güzel Perrette'nin evinde geçirdiği onikinci gündü... Günlerden çarşambaydı ve Perrette manastıra yine çamaşır götürecekti.

Genç kız o gün de büyük bir sepet içinde çamaşır taşıyan bir işçi kadınla birlikte evden çıktı. Bu işçi kadının başında, o zamanlar bütün yaşlı kadınların örttükleri gibi bir atkı vardı ve bu atkı, yüzünü de iyice kapatıyordu. İki kadın, böylece yavaş yavaş manastıra tırmanan yolu çıkarlarken, tepeden aşağıya inen bir adamla karşılaştılar. Bu, Saëtta idi. Perrette, bu adamdan hiç hoşlanmazdı ama adam, genç kıza oldukça iyi ve kibarca davranırdı. Perrette, herifin yanından hafif bir gülümsemeyle geçmek istediye de yakayı kurtaramadı.

Saëtta, genç kızın yolunu keserek söylendi:

— «Amma da mağrur oldun be kızım? Artık eski ahbaplara da merhaba yok mu?»

Perrette'nin kendi açısından çekindiği bir şey yoktu. Genç kızın asıl sinirine dokunan ve heyecanını büsbütün artıran şey, Saëtta'nın, onunla konuşurken dik dik yanındaki işçi kadını süzmesiydi. Perrette:

— «Ben mağrur filân değilim, Mösyö Saëtta,» dedi. «Manastıra çamaşır götürmem lâzım. Çok geciktim de onun için acele ediyorum. Müsaadenizi rica ederim.»

Perrette bu sözleri, hem yumuşak, hem de kesin bir edâ ile söylemiş ve geçip gitmek istemişti. Fakat Floransa'lı tekrar karşısına dikildi ve:

— «Canım hele, bir dakika dur bakalım,» dedi. «Artık işleri epey ilerlettin galiba... Şimdi işçi de kullanıyorsun, öyle mi? Tebrik ederim. Demek artık patron oldun?..»

Ve Perrette'ye doğru eğilerek alaylı bir tavırla ilâve etti:

— «Bu mu senin işçin? Senin gibi uslu ve namuslu bir kızın bu çeşit kimselerle sokağa çıkması yakı-

şık alır mı? Hiç olmazsa şu işçine söyle de atkısının altından görünen bıyıklarını kessin.»

Perrette, şaşkınlığından donakalmış, sesini bile çıkarmamıştı. İşçi kadına gelince, yüzünü örten atkıyı bir anda çekip indirince Yiğit Jehan ortaya çıkıverdi. Saêtta, hayretler içinde söylendi:

— «Aaa, sen miydin, oğlum?..»

Jehan, genç kıza, tatlı bir tavırla:

— «Perrette,» dedi, «siz biraz yürüdedurun... Benim Saêtta'ya iki çift sözüm var. Peşinizden yetiştirim.»

Perrette ağır ağır yola koyulurken Jehan, Saêtta'ya bağırdı:

— «Sen delirdin mi be?.. Beni ne diye yolumdan alıkoyuyorsun?.. Mademki beni tanıdın, bu kılıkta gezmemde bir sebep olacağını da tahmin etmen lâzımdı.»

Saêtta, büyük bir samimiyetle cevap verdi:

— «Kim demiş ben seni tanıdım diye? Bıyık gibi bir şey gördüğümü sandım ve merak edince, işin içyüzünü anlamak istedim.»

Jehan son derece sinirliydi:

— «Neymiş anlamak istediğin?» Dedi. «Söyle bakalım. Senin için harcayacak uzun boylu vaktim yok.»

Saêtta, sesini alçaltıp sordu:

— «Bir dakika dursan ölür müsün? Demek niha yet definenin izi...»

— «Evet, definenin izi üstündeyim... Gittikçe hedefe yaklaşıyorum...»

Saêtta, esrarengiz bir sevinçle bağırdı:

— «Ben de seni bu işten vazgeçti sanıyordum... Halbuki...»

Jehan, öfkeli öfkeli omuz silkti:

— «Öyleyse daha beni anlamamışsın. Ben, onbeş günden beri izin üstündeyim. Fakat onbeş gün önce bu taraflarda dolaşırken üstüme yirmi kişi birden saldırdı. Sağ kalışıma hâlâ hayret ediyorum. Oralarını adamakıllı muhafaza altına almışlar ama, yine de herşeyi iyice düşünememişler... Şimdi bu kılıkta manastıra giriyorum... Bir saat sonra oradan çıktığım vakit, milyonların nerede olduğunu da öğrenmiş olacağım... O zaman, istedikleri kadar tedbir alsınlar... Muhafız koysunlar, ortalığı casus ve hafiyelerle doldursunlar, yine de milyonlar benim olacaktır. Anlıyor musun, Saêtta!.. Ne yaparlarsa yap-sınlar, milyonları ele geçireceğim. Şimdi merakını giderdim mi?.. Artık gidebilir miyim?..»

Gözlerinde kıvılcımlar çakan Saêtta, soluk soluğa:

— «Git git oğlum,» dedi. «Dur da şu atkını düzelteyim... Bıyıklarını kestirsen daha iyi olurdu ya... Haydi git. Talihin açık olsun...»

Jehan, Floransalı'dan ayrıldıktan sonra hızlı hızlı yürüyerek Perrette'yi yakaladı ve yanıyana yürür-lerken düşünmeye koyuldu:

— «Eğer yanılmıyorsam, ben bunları söyledikten sonra ne yapıp edecek, manastırın kapısını da muhafaza altına aldıracaktır. O zaman kapıdan çıkmamıza imkân kalmayacak... Lânet olsun! Saêtta, harekete geçmeden durur mu hiç?... Bir türlü bitmek bilmeyen şu oniki gün içinde aldığım biitün tedbirler boşa mı çıkacak? Tasarladığım plân suya mı düşecek? Ama, hiç değilse, yanılıp yanılmadığımı; ondan haksız yere şüphe edip etmediğimi anlayacağım ya... Bana kalırsa şüphelerim yersiz değil... Onun için o bana ihanet edecekmiş gibi davranmalıyım... Daha önce kurduğum planlar altüst oldu ama başka çâre yok...»

Jehan, bunları aklından geçirdikten sonra kendisini dikkatle dinleyen Perrette'ye yeniden, Bertille'yi nasıl kaçıracaklarını ve manastırdan nasıl çıkacaklarını anlattı.

*

Saëtta, dudaklarında garip bir gülümseyiş, Jehan'ın gidişini arkadan seyretti. Sonra hızlı adımlarla tepeyi aştı ve kilisenin yanından geçerek But Çeşmesi'ne giden sol taraftaki yola sapıp yürümeye koyuldu. Kilise duvarının üstünde büyük bir kapı vardı ve kilise bahçesinde çalışan işçiler, kazdıkları yerden çıkan toprağı bu kapı deliğinden dışarıya atıyorlardı. Akşamleyin, iş sona erdiği vakit bu kapı sımsıkı kapanıyordu. Nitekim, duvarın iç tarafında durup işçilerin çalışmasını kontrol eden bir adam, kapıya yaklaştı. Bir an Saëtta'ya ters ters baktıktan sonra sordu:

— «Ne istiyorsun? Burada ne bekliyorsun?»

Saëtta hiç istifini bozmadan cevap verdi:

— «Nöbetçi subayı ile konuşmak istiyorum. Çok önemli bir diyeceğim var.»

Adam bütün dikkatiyle bu yabancıнын gözlerinin içine baktıktan sonra kapıdan dışarıya çıkarak söylendi:

— «Nöbetçi subayı benim. Ne istiyorsun, söyle?»

Saëtta gülümsedi:

— «Zaten tahmin etmiştim,» dedi.

Ve adamı bir kenara çekerek, kulağına uzun uzun bir şeyler fısıldadı.

Daha Saëtta tepeyi aşmadan, yolun kenarındaki hendekte gizlenmiş olduğu anlaşılan bir adam meydana çıkarak uzun zaman Saëtta'yı ve Jehan'la Per-

rette'nin birlikte gözden kayboluşlarını seyretti. Bu, Papaz Parfait Goulard'dı. Papaz arkasını tepeye dönerek, aşağıya inmeye başladı ve ikiyüz adım kadar yürüdükten sonra birdenbire, körkütük bir sarhoş gibi yalpalamaya ve şarkı söylemeye koyuldu.

Yolun öbür yanında, sarhoş papazın çıkmış olduğu hendeğin biraz ötesinde kocaman bir meşe vardı. Meşenin gölgesinde bir adam uzanmış yatıyordu. Saêta, Jehan'dan ayrıldıktan sonra bu adamın yanbaşından geçmişti, ama kendisini görememişti. Yatmakta olan adam, Şövalye de Pardaillan'ın ta kendisiydi.

Şövalye de tıpkı Parfait Goulard gibi, yavaş yavaş ve ihtiyatla yerinden kalktı. Gerçi çok soğukkanlı hareket ediyordu ama, adamakıllı heyecanlanmış olduğunu anlamamak da imkânsızdı. Tepeden aşağıya inen papaza doğru baktıktan sonra:

«Bu herif yolda yürürken sarhoş görünüyor. Onu her zaman böyle gördüğüm için hiç şaşmamıştım. Fakat gerek saklanırken, gerek saklandığı yerden çıktığı vakit tamamen ayık ve kendine hâkimdi. Şimdi nasıl oluyor da birdenbire dört bir yana yalpa vura vura ve danalar gibi böğüre böğüre zil zurna sarhoş gidiyor?.. Bu hâline ne anlam vermeli?» Diye düşündü. Bir an bu bilmeceyi çözmeye uğraşır gibi düşünceli kaldıktan sonra Martire Kilisesi'ne doğru yürüyen Saêta'yı gördü ve mırıldandı:

«Demek Saêta da bu?.. Öteki adıyla Guido Lupini... Zaten ben anlamıştım ya... Öyleyse yine eski düşüncem doğruymuş... Gidip şununla biraz konuşayım bakayım.»

Pardaillan bir an derin bir düşünceye daldı, sonra kiliseyi çevreleyen çitin etrafını dolaşmakta olan Saêta'ya bakarak mırıldandı:

«Acaba bu haydut orada ne yapacak? Çok merak

ediyorum doğrusu... Biraz şu papazı gözetleyelim bakalım...» Sonra olduğu yerde iyice sinerek Parfait Goulard'ı gözetlemeye koyuldu. Parfait Goulard da tıpkı Pardaillan gibi Jehan'la Saëtta arasındaki konuşmanın bir kelimesini bile kaçırmamıştı. Gizlenmiş olduğu hendekten ihtiyatla çıktığı vakit kendi kendine söyleniyordu:

«Saëtta, delikanlıyı, Sully'in adamlarına haber vermeye gitti. Bundan hiç şüphem yok. Tabii bu abuk sabuk herif, öç almaktan başka bir şey düşünmez... Neme lâzım, ne düşünürse düşünsün... Beni ilgilen-diren burası değil. Asıl sinirime dokunan mesele Fausta'nın oğlunun, gittikçe bize engel olmaya başlaması. Yoo, bu böyle yürümez. Bu oğlanın vücudunun kalkması lâzım. Şimdi bu iş için tam fırsat. Manastırdan çıkar çıkmaz hemen enselenecek. Ben de hemen gidip Concini'ye haber vereyim. Nasıl olsa delikanlıyı sağ bırakmaz. Hele benim tavsiyemi yerine getirirse Yiğit Jehan öldü demektir.»

Parfait Goulard bu kararı verdikten sonra tekrar sahte bir sarhoş edâsı takınıp şarkı söylemeye ve sendeleye sendeleye yürümeye koyuldu; Perrette'nin evinin önünden geçerken Saint-Honoré Sokağı'na yöneldi.

Pardaillan da gizli gizli arkasından geliyordu. Parfait Goulard yola koyulduktan sonra yolun üstünde nereden çıktığı anlaşılmayan bir papaz daha belirmişti. Şövalye bu papazı görür görmez söylendi:

«Tamam. Tahmin ettiğim gibi çıktı işte. Bakalım şimdi ne olacak?»

Parfait Goulard, karşıdan gelen papazı pekâlâ gördüğü hâlde yolda yalpa vururken ona çarpmaktan da geri kalmamıştı. Bu çarpışma sırasında, sözde yere yuvarlanmamak için adamın boynuna sarılmış, o da yetmiyormuş gibi herifi öpmeye kalkmıştı.

Bu sefer, aralarında adamakıllı bir  ti ip kakı ma başladı. Papaz silkindi, Parfait Goulard'ın elinden kurtuldu ve sert bir hareketle sahte sarho u yere yıktı. Parfait Goulard ise yerde yatarken bir yandan tepinmeye, bir yandan da avaz avaz ba ırmaya koyuldu.

Yabancı papaz, bu rezaleti kimsenin görmemesi için bütün hızıyla oradan uzaklaşmaya ve arkasına bakıp sarho a, bir sürü lânet okumaya başladı. Parfait Goulard da, yerden güçlükle kalkıp sallana sallana  ehre doğru yürüdü.

Pardaillan olup bitenleri uzaktan seyrettikten sonra düşündüklerini şöyle özetledi:

«*Ne de m kemm l bir oyun oynadılar ama...*»

Sonra yerinden do rulup kiliseye yöneldi.

Parfait Goulard'ın çarptığı papaza gelince, yukarıdaki olayın üzerinden be  dakika ge meni ti ki Concini'nin yordak ılarından Roquetaille ile bir görüşme yaptı, bundan sonra da Roquetaille'nin emriyle bir atlı, d rt nala Paris'ye yollandı.

BAŞI SARILI ADAM

Bu işler olup biterken Jehan'la Perrette de manastıra ulaşmışlardı. Dilber çamaşırcı, bir hafta önce çarşamba günü de oraya, yüzünü Jehan gibi örtmüş bir işçi kadınla beraber geldiği için kapıcı rahibe, hiçbir şeyden şüphelenmedi.

Manastırın içine girince ikisi de derin bir soluk aldılar. Ama, daha iş bitmiş değil, ancak yeni başlamıştı. Bertille'nin yanına gitmeden önce Perrette'nin rahibelere getirdiği temiz çamaşırları teslim etmesi ve yıkanacak çamaşırları da teslim alması gerekiyordu. Neyse ki bu işler de aksamadan, mükemmel bir şekilde sona erdi. Manastıra girdiklerinden ancak yarım saat sonra sıra, Bertille'nin mahpus bulunduğu eve girmeye geldi. Eve varır varmaz, hizmetçi rahibe tarafından karşılandılar ve hep birlikte içeriye girdiler.

Perrette'yi eve soktuktan sonra Jehan tam kapının arkasında durdu. İki genç kızın, çamaşırları kontrol etmeye dalmış olduklarını görünce eliyle birdenbire hizmetçi rahibenin omuzundan tutarak, kesin bir edâ ile söylendi:

— «Madam, eğer sesinizi çıkarmayacağınıza söz verirsiniz size hiçbir kötülüğüm dokunmaz. Ama, bağırmaya kalkarsanız sizi, gözümü bile kırpmadan boğazlayıveririm!»

Rahibe, dehşet içinde, tir tir titreyerek yalvarıp yakardı ve ses çıkarmayacağına söz verdi.

Bertille sırtındaki beyaz entarinin altına, daha önceden bir işçi elbisesi giymişti. Bu yüzden kıyafetini

çarçabuk değiştirmesi zor olmadı. Perrette, hemen ona da tıpkı Jehan'ınki gibi bir atkı verdi. Jehan'ın bir işareti üzerine büyük bir çamaşır sepetini boşaltarak içine sadece Bertille'nin elbiselerini koydular. Sonra genç kız, sepeti koluna taktı. O zaman Jehan, Perrette'ye küçük bir hançer uzatarak, korkusundan yüzü bembeyaz kesilen rahibeye dönüp sert bir sesle:

— «Madam,» dedi. «Buradan hep beraber çıkacağız. Siz, bu iki genç matmazelin arasında ve onlarla birlikte yürüyeceksiniz. Yolda birilerine rastlarsak ve bize bir şey sorarlarsa siz cevap verecek; başrahibenin emri üzerine bizi onun yanına götürdüğünüzü söyleyeceksiniz...»

Sonra Perrette'ye dönüp söylendi:

— «Madam ufacık şüpheli bir harekette bulunmaya kalkışırsa onu hemen hançerleyeceksin Perrette!»

Rahibe o kadar korkmuştu ki denilenleri yapacağını hiçbir şey söylemeden ürkek bir baş işaretiyle belirtti. Delikanlı, rahibenin sözünde duracak kadar korktuğunu anlamıştı. Artık ona, pek önem vermeden binanın arkasına koşarak oradan uzun merdiveni aldı, sonra tekrar iki genç kızın yanına döndü. Bu işler, epey hızlı davranmasına rağmen on dakika sürmüştü.

Rahibe, Perrete'yle Bertille'nin arasına girdi ve birlikte evden çıktılar. Delikanlı önde gidiyordu. Kendilerine bir şey soran çıkmadı. Manastır duvarının kendilerine en yakın olduğu tarafa varınca Jehan, merdiveni duvara dayadı. Rahibeyi kolundan tuttuktan sonra tatlı bir sesle Bertille'ye dedi ki:

— «Atkınızı çıkarın. Şu pelerini sırtınıza alın. Duvarın öbür yanına geçince pelerinin yakasını fazlaca kaldırmaz ve yüzünüzü iyice örtmezsiniz. Artık

işçi kıyafetinde olmayacaksınız ama, kadın olduğunuz tâ uzaktan seçilebilmelidir.»

Genç kız cevap vermedi. Sevgilisine tatlı bakışlarla bakarak dediklerini yaptı. Jehan, onun hazır olduğunu görünce merdiveni işaret etti:

— «Şimdi çıkın bakalım... Duvarın öte yanına inince hiç acele etmeden, arkanıza bakmadan ve beni hiç tanıımıyormuş gibi davranarak yürüyün.»

Bertille, endişe ve tereddütle duralayıp sordu:

— «Ya siz ne olacaksınız?»

— «Siz benim için hiç meraklanmayın. Benim dediğimi yaparsanız kurtulabilirsiniz.»

Bertille, tartışmanın gereksizliğini anlamıştı. Zaten delikanlının kuvvet ve zekâsına sarsılmaz bir güveni vardı. Jehan, merdiveni tırmanırken heyecandan kısıklaşan bir sesle Perrette'ye:

— «Kardeşim! Bertille'yi sana emanet ediyorum. Kendisini evine götür ve hiç gözünden ayırma...» Dedi.

Perrette, her zamanki ciddî tavrıyla cevap verdi:

— «Hiç tasalanmayın. Onu doğru bize götüreceğim ve bir dakika bile yanından ayrılmayacağım.»

Bundan sonra Perrette de merdiveni tırmandı. Bu sefer Jehan, rahibeye dönerek seslendi:

— «Madam, şimdi ben de çıkacağım. Yanınızdan uzaklaşacağım diye benden kurtulabileceğinizi sanmayın. Yanımda tabancam var... En ufak bir ses çıkarırsanız kurşunu yersiniz...»

Tabancası filân yoktu ama, rahibe bu palavraya hemen inandı. Jehan, kadının heykel gibi kalakaldığını görünce bir hamlede merdiveni tırmanarak duvarın üstüne çıktıktan sonra merdiveni yukarıya çekip öbür tarafa aktardı. Bertille ile Perrette indiler.

Delikanlı da bir anda üstündeki kadın elbiselerini çıkarıp attı.

İki genç kız, ortasında idam sehpası bulunan küçük meydanın tam karşısında toprağa ayak basmışlardı. Yol, duvar boyunca uzanarak manastır kapısının önünden geçiyordu. Jehan, onlara, meydanın öbür tarafında bulunan ve idam sehpasının yanından geçen yolu işaret etti. Sonra manastır bahçesine doğru eğilerek, rahibeye:

— «Madam, size karşı zor kullandığım için beni affedin.» Dedi. «Başka türlü yapmama imkân yoktu.»

Ve hızla merdivenden inerek toprağa ayak bastı. Aynı anda, duvarın öte yanında keskin bir çığlık duyuldu. Bu, birdenbire cesaretlenip feryada başlayan rahibenin sesiydi. Jehan, genç kızlara baktı. Perrette'nin, sepeti almış ve Bertille'nin koluna girmiş olduğunu gördü. İkisi de hızlı hızlı küçük meydanı geçtiler. Jehan, yolun alt tarafında, manastırın kapısında bir kalabalığın toplandığını farketti. Gülümseyerek söylendi:

«Saêtta'nın beni neden bu kadar ısrarla hırsızlığa teşvik ettiğini şimdi anlıyorum... Demek suçüstü yakalanmamı istiyormuş...»

Bakışlarını, yeniden iki genç kıza çevirdi. İçinde bir tereddüt vardı. İki kızın peşinden mi yürümeliydi; yoksa ters yönde gidip, buralardan büsbütün uzaklaşmalı mıydı? İki genç kız, şimdi tehlikede değillerdi. Eğer Jehan peşlerine düşerse, düşmanlarına kendini göstermiş ve iki genç kıızı tehlikeye atmış olmayacak mıydı? Tereddüt içinde bocalarken birden idam tribününün arkasından bir adamın çıktığını gördü. Onu hemen tanıdı ve sevinç içinde :

— «Mösyö de Pardaillan!..» Diye bağırdı. «Sizi Allah gönderdi! Artık Bertille kurtuldu demektir!»

Pardaillan'ı Bertille de tanımişti. Genç kız sevinç içinde ona doğru koştı ve durumu anlattı. Şövalye, genç kıza teselli edici birkaç kelime söyledikten sonra harekete geçti.

Bu sırada, kalabalık bir asker kafilesi, tepenin eteğinden göründü. Pardaillan bunu hemen farkettili ve Jehan'a dönerek, hiçbir şey söylemeden, kendisine pekâlâ anlayacağı işaretlerle genç kızları himayesine aldığını, artık onları merak etmemesini, tepenin eteğinde tehlike bulunduğı için, henüz serbest olan yukarı yoldan gitmesini anlattı. Sonra iki genç kızın ortasına geçti ve emin adımlarla tepeden inmeye koyuldu. Yolun yarısında, kafilenin yanından geçmek zorunda kaldırlarsa da, askerler onlarla hiç meşgul olmadan, tepeyi hızlı hızlı tırmanmaya devam ettiler.

Burada hemen belirtmemiz gereken bir husus, Şövalye de Pardaillan'ın, daha önceden, manastır kapısının önünden geçmiş olmasıdır. Dolayısıyla Şövalye, Concini ile subayın orada ne gibi tedbirler aldıklarını görmüştü. Manastırın kapısında, yarısı asker ve yarısı da Concini'nin ücretli haydutlarından ibaret kırk kişilik bir kuvvet vardı. Tepenin eteğı, böylece sıkı bir göz hapsine alınmış oluyordu ama, üst tarafta hiçbir tedbir alınmamış olduğunu, Pardaillan çabucak sezmişti. Hem Concini, hem de subay, Jehan'ın muhakkak surette manastırın kapısından çıkacağını umdukları için oradan başka tarafları da kontrol altına almayı ihmal etmişlerdi. Şövalye, delikanlıya, bu yüzden, yukarıdan gitmesini işaret etmiş ve artık onun tehlikeyi atlattığından emin, iki kızla beraber rahat rahat yola koyulmuştu.

Bir yandan gidiyor, bir yandan da düşünüyordu:

«Jehan şimdi epey uzaklara gitmiştir. Concini, kapıda beklemekten bıkip da tepenin üstünü araştırma-ya karar vereceğı vakit, iş işten geçmiş olacaktır. Bu

iki kızcağızın da artık Concini ile karşılaşmalarına imkân yoktur. İtalyan'ın manastır kapısından ayrılacağını hiç ummam.»

Böyle düşünüyordu ama, ne olur ne olmaz diye de etrafı kolaçan etmekten geri kalmıyordu. İkide bir, başını çevirip peşlerinden gelen olup olmadığına bakmaktaydı... Böylece, hiçbir tehlike ile karşılaşmadan, yarım saatlik bir yürüyüşten sonra Perrette'nin evine vardılar. Şövalye, artık kimsenin peşlerinden gelmediğinden ve Bertille'nin bu sefer saklandığı yerin kimse tarafından görülmediğinden emindi. Jehan için de hiçbir endişe duymuyor ve delikanlının, çoktan Saint-Denis Kapısı'ndan geçerek Paris'e girdiğini tahmin ediyordu.

Öte yandan Jehan, Perrette'nin evine ancak iki-üç gün sonra gelmek kararında olduğundan, bu arada Bertille de yerinden hiç kımıldamayacağından işler tamamen yolunda gidecek ve hiçbir aksaklık olmayacaktı.

Pardaillan'la iki genç kız, iki hafta kadar önce Jehan'ın müthiş bir dövüş sonunda, onüç kişiyi hakladığı o meşhur kapının önüne varışlarından az önce, kafası adamakıllı sarılmış bir adam, buralarda dolaşmış durmuştu. Bu kapının tam karşısında, yol boyunca uzayıp giden bir çit vardı ve öbür yandaki çayırı, yoldan ayırırdı. Adam, nihayet bu çitin arkasına geçti. Çitte, küçük bir aralık görünce yere uzandı ve bu aralıktan etrafı gözetlemeye koyuldu. Çok beklemedi. Az sonra Pardaillan, Perrette ve Bertille çıkageldiler. Perrette'nin kapıyı açarken:

— «Burası artık sizin eviniz demektir, Matmazel Bertille...» Dediği de kulağına çarptı.

Adam, Bertille adını duyunca, yerinden sıçradı ve ateşli gözlerini genç kızdan ayırmadan baktı.

Bu adam kimdi? Orada ne arıyordu? Bunları öğrenmekte gecikmeyeceğiz.

ÜÇ ZEBANİ

Y iğit Jehan, iki genç kızın, meydanın dönemecinde gözden kaybolduklarını görünce derin bir nefes aldı. Artık onları hiç merak etmiyordu.

Pardaillan'ın himayesinde olduklarına göre, herhalde sağ, salim Perrette'nin evine varacaklardı. Bu bakımdan endişesi kalmayınca biraz da kendi durumuyla meşgul olmak gereğini hissetti. Kadın elbiseleri giydiği sırada, ucu görünmesin diye kılıcını çıkarıp boynuna takmıştı. Onu çözüp beline taktı. Bir yandan da manastırın kapısında bekleyen kalabalığa, alaylı alaylı baktı. Sonra hızlı adımlarla yola koyuldu. Gittiği yol, Saint- Pierre Kilisesi önünden geçtikten sonra Saint-Denis Kapısına varan büyük yola çıkıyordu. Fakat oraya çıkmadan önce, tepenin eteğinde, epey bir kıvrım yaparak, yan tepeyi dönüp dolaşıyor ve ondan sonra büyük yola varmadan, dikili haçın önünden geçiyordu.

Jehan buradan geçmek zorundaydı.

Henüz tepenin üstündeydi ki birdenbire uzaktan tozu dumana katarak dörtlü gelen atlılar gördü. Bu atlıların da kendisini yakalamaya geldiklerinden hiç şüphesi yoktu. Biraz daha ilerlerse atlılarla karşılaşacak, göz göre göre onların eline düşecekti. Onlarla kapışmayı akla getirmek bile delilik olurdu, çünkü pek kalabalıktilar.

Delikanlı, tekrar geriye dönüp geldiği yolu geçmekten başka çare bulamadı ve kendi kendine:

«*But Çeşmesi'nin önünden geçer ve Saint-Honoré Kapısı'ndan Paris'e girerim.*» Diye düşündü. Fakat

tam geriye dönmüş ve Monceau Şatosu istikametini tutturmuştu ki birdenbire o taraftan da Montmartre'ye doğru dörtmala at koşturan bir kafilte gecikmedi:

«*Galiba iki ateş arasında kalacağım.*» Diye mırıldanmakla beraber, soğukkanlılığını hiç kaybetmeden idam sehпасının bulunduğı meydana doğru yoluna devam etti.

Koşmuyordu. Elinde kılıcı hızlı hızlı yürüyordu.

Meydana varınca dudaklarında alaycı bir gülümseme olduğı hâlde mırıldandı:

«*Bu sefer de Concini'yi atlattım.*»

İdam sehпасına birkaç adımlık yolu kalmıştı ve onu da geçtikten sonra kurtuldu demekti. Hemen çitlerde bulunan bir delikten geçecek ve böylece kendisine erişmelerine imkân kalmayacaktı.

Delikanlı bunları düşünürken, Pardaillan'la iki genç kızın, yolda karşılaşmış oldukları asker kafiltesi meydana göründü. Bunlar, yirmi kişi kadar vardı. Roquetaille'nin komutasındaydılar.

Karşılarında, birdenbire aradıkları delikanlıyı görür görmez, müthiş nâralar atarak önünü kesmek üzere seğırttiler. Aralarından bir tanesi de karşıdaki yolun başına koşarak, avazı çıktığı kadar bağırmaya, etraftaki diğer askerlerden yardım istemeye koyuldu. Buna, tepenin eteklerinden sevinç feryatları, bağır-malar cevap verdi.

Jehan'ın arkasından, sağından ve solundan bastığı toprağı bile titreten gürültüler geliyordu. Bunlar gittikçe yaklaşan atlıların nal seslerinden başka bir şey olamazdı. Az sonra şüphesiz onlar da küçük meydana ulaşacaklardı. Roquetaille ile adamları ise delikanlının önünü zaten kesmişlerdi.

Önden, arkadan, sağdan ve soldan gelen atlıların

nal sesleri saniyeden saniyeye yaklaşıyor, her yerden feryatlar yükseliyordu:

— «Tutun! Saldırın! Yakalayın!»

Ve bütün bu düşmanların yüzü gülüyordu. Jehan'ı kısıkvrak yakaladıklarından emindiler. Bu kadar kalabalığın önünden kaçmak mümkün müydü?

Jehan kılıcını çekti. Ümitsiz bakışlarla çevresine bakındı. Sığınacak hiçbir yer, kaçacak hiçbir delik yoktu. Birkaç adım daha ileride bulunmuş olsa yakayı sıyıracaktı ama, artık bu birkaç adımı atmaya da imkân bulamamıştı. Tam kurtulacağı sırada burada böyle kısıkvrak yakalanmak, mahvolmaya mahkûm olmak, gerçekten acıydı. Delikanlı hiddetinden, kendi kendini yiyordu.

Bu sırada Concini, askerlere komuta eden nöbetçi subayı ve yanındakiler de meydana ulaşmışlar, idam sehпасına doğru koşuyorlardı. Altmış kişi kadar vardılar. Yarım daire hâlinde ilerliyorlardı.

Jehan, müthiş bir öfkeyle söylendi:

— «Demek bu iş buraya kadar... Lânet olsun... Beni sağ ele geçiremezler vallahi!.. Ölmeden önce birkaçını kendimle birlikte mezara götürmezsem, ben de Jehan değilim!»

Artık, soğukkanlılığını tamamen ele almıştı. Gözleri idam sehпасına çıkan merdivene ilişti. Bir hamlede sehpanın üstüne çıktı. Dudaklarında müthiş bir gülümseme belirdi. Artık kolay kolay aldedilemeyeceğinden emindi. Zira bulunduğu yer, topraktan epey yüksekti. Ona saldırmak için muhakkak yukarıya çıkmaları gerekecekti. Halbuki merdiven, ancak bir kişinin çıkabileceği genişlikteydi. Şu hâlde teker teker geleceklerdi. O da onları, teker teker temizleyecekti.

Jehan, merdivenin en üst basamağında, kılıcının

ucunu çizmesinin kenarına dayayarak durup beklemeye başladı.

Bu sırada çevresini saran çember de adlamakıllı daralmıştı. Concini, Roquetaille ve subay, idam sehpaşının dibine kadar sokulmuşlardı. Concini, bu sefer, son derece ihtiyatlı davranmış, Jehan'ı yakalamak için âdetâ bir orduyu harekete geçirmişti. Adam, Jehan'ın sehpanın tepesine tırmandığını görünce, acı acı güldü ve:

— «Bakın,» diye söylendi. «Sonunun ne olacağını ne de güzel biliyor. Darağacına bile kendi isteğiyle çıktı. Şimdi yalnız cellât eksik...»

Jehan, tepeden, gür sesiyle karşılık verdi:

— «Kim demiş cellât yok diye? Sen varsın ya... Cellâtlık sana yakışmaz da kime yakışır? Ama, belki de cellâtlar bile senin gibi alçakları meslekdaşlığa kabul etmek istemezler...»

Concini bu hakareti duyunca dişlerini gıcırdatarak yüzbaşıya döndü. Subay bunun mânasını anladı ve merdivene yaklaşarak, emreden bir sesle bağırdı:

— «Kral adına teslim olun!»

Jehan alay etti:

— «Ne duruyorsun? Gelip teslim alsana...»

— «Bu kadar kalabalığa karşı dayatmaktan ne çıkar, mösyö? Haydi, aklınızı toplayın da kılıcınızı bana teslim edin...»

— «Bu kılıç teslim olmaz. Ancak senin karnını deşer, o kadar.»

Subay, omuz silkerek, tasasız bir tavırla:

— «Siz bilirsiniz,» dedi.

Ve adamlarına dönerek emretti:

— «Haydi, tutun şunu!»

Kral'ın askerleri ve Concini'nin ücretli kaatilleri

karmakarışık saldırdılar. Birbirlerini iteleye kakalaya, merdivene tırmanmaya çalışıyorlardı. Jehan, onların yaklaşmalarını bekledikten sonra kılıcına şimşek hızıyla çemberler çizdirmeye başladı.

Çıglıklar, bağırtilar, iniltiiler birbirini takip etti ve bunlardan sonra yere düşen vücutların gürültüsü duyuldu. Merdivenin dibinde dört kişi, yaralı veya cansız yere uzanmıştı. Ötekiler, birdenbire gerilemiş, merdiven altında, şaşkın bir hâlde duralamışlardı. Jehan, daha ilk çarpışmada kendisi için bir zafer anıtı hâline gelen bu uğursuz idam sehpasının üstünde dimdik duruyordu. Yüzünde korkunç bir alay tebesümü belirmişti.

İlk hücumdan aldıkları dersle daha tedbirli ve daha ihtiyatlı bir hücumla kalkan kalabalık, bu sefer artık onu diri yakalamak düşüncesinden vazgeçerek, öfkeden kudurmuşçasına saldırdı. Yiğit Jehan, bu sefer de onların yaklaşmalarını bekledi. Sonra o müthiş kılıcıyla havada bir-iki çember daha çizdi ve aynı kılıcı, birkaç defa daha inip kalktı. Yeniden feriyatlar, iniltiiler, birbirine karıştı. Haydut sürüsü, yeniden geriledi. Hücumun başından beri dokuz kişi yerlere serilmişti ve kanlar içinde yatıyorlardı.

Halbuki bütün işler, ancak bir dakika sürmüştü.

Ortalığı allak bullak eden bu müthiş gürültü arasında Jehan'ın alaycı ve aşağılayıcı kahkahası çınlamakta gecikmedi. Subay, Concini'ye döndü ve şaşkınlıktan ne yapacağını şaşırmış bir hâlde söylendi:

— «Bu kim böyle, canım? Şeytan mıdır nedir?»

Concini, âcizliğin verdiği hiddetle dişlerini gıcırdatarak söylendi:

— «Ben size söylemedim mi?»

— «Evet ama, bu kadarı da olmaz canım. Ne müthiş kılıç o... Bir dakika içinde dokuz kişiye yere

serdi. Ya öldüler ya da yaralandılar. Halbuki kendisinde bir tek çizik bile yok.»

Bu anda, zıt yönlerden gelen yeni atlı grupları da meydana girmişlerdi. Elli kişi kadardılar ve başlarında bir yüzbaşı vardı. Bu iki kafileye de Longval ve Eynaus yol göstermişti. Yeni gelenler, hemen Concini ile subayın yanına seğirttiler. Nöbetçi subayı, sorumluluktan kurtulduğuna pek sevinerek durumu, yeni gelen yüzbaşıya anlattıktan sonra hemen onun emrine girdi.

Jehan, idam sehпасının üstünde rahat rahat dinleniyordu.

Yüzbaşı mırıldandı:

— «Doğrusu yazık. Pek cesur bir delikanlı. Fakat Kral'ın emri var. Kendisini muhakkak ele geçireceğiz.»

Bundan sonra da derhal tertibat almaya koyuldu. Darağacının her cephesine onar kişi dikti. Ayrıca on kişi de merdivenin karşısında yer aldı. Yüzbaşı hepsine ayrı ayrı talimat verirken Jehan da alayla onları süzüyordu.

Birden yüzbaşının, elini kaldırarak emir verdiği görüldü:

— «Hücum!..»

Askerler, düzenli bir şekilde ilerlediler ve merdivenin önünde bulunanlar, kılıçlarını ileri uzatarak basamakları ihtiyatla çıkmaya koyuldular. Diğerleri ise birbirlerine omuz vererek, darağacının üstüne tırmanmaya çalışıyorlardı. Jehan, hâlâ, yerinden kımıldanmıyordu. Derken birdenbire korkunç bir sesle:

— «Savulun! Burada Yiğit Jehan var!» Diye haykırdı.

Aynı saniyede de öne doğru eğilmesiyle doğrulması bir oldu. O anda kocaman bir şeyi kaldırıp merdivenden tarafa fırlattığı görüldü.

Jehan, aynı hareketi dört defa tekrarladı ve her seferinde de koskoca bir taş, merdiveni tırmanmaya çabalayanların üzerine indi.

Her yandan bağırmalar, feryatlar ve inilti-ler yükseldi. Ama, delikanlının gür sesi bütün gürültüleri bastırdı.

— «Savulun! Yiğit Jehan geliyor!..»

Bu kargaşalık almış yürümüşken, birdenbire yerin derinliklerinden bir ses yükseldi:

— «Savulun! Yiğit Jehan geliyor. Yaşasın Yiğit Jehan!»

İdam sehпасının duvarındaki tahta kapı birdenbire açılmış, içeriden cehennem zebanisi gibi üç kişi fırlamıştı. Yalın kılıç saldıran bu üç korkunç adam, müthiş nâralar atarak zaten şaşkınlık içinde bocalayan askerlerin kafalarını büsbütün allak bullak ettir-ler.

Ve tabii, içlerinden birçoğunu da yere sermekte gecikmediler.

Bu cehennem zebanileri, herhalde Jehan'ın yabancı olmayacaklardı. Çünkü delikanlı onları görür görmez, idam sehпасının tepesinden yere atlayıp onların yanında savaşa katılmış, kılıcını yıldırım hızıyla kaldırıp indirmeye ve haykırmaya koyulmuştu:

— «Savulun! Yiğit Jehan geliyor.»

İdam sehпасının çevresinin temizlenmesi, ancak birkaç saniye sürdü. Başta Concini olmak üzere subaylar, askerler ve ücretli haydutlar, bu dört adamın ölüm saçan saldırısına dayanamayıp oradan hızla uzaklaşverdiler. Ortalıkta toz toprak ve kanlar içinde yerlere uzanmış olan otuz kadar insan leşinden başka bir şey kalmadı.

Yüzbaşı hiddet ve utancından mosmor kesilmişti. Concini ise hırsından kuduruyordu. Roquetaille, Ey-

naus ve Longval, aczin verdiği kızgınlıkla, saçlarını başlarını yoluyorlardı. Askerlerle haydutlar da ağız dolusu küfürler savuruyorlardı.

Karşılarında, müthiş kahkahalar atan dört şeytandan başka kimse yoktu.

Nihayet yüzbaşı kendine gelerek kısa bir emir verdi. Askerler, çabucak toplandılar. Doldurulan tüfeklerin şakırtısı duyuldu. Arkasından Yüzbaşı'nın komutası yükseldi:

— «Ateş!»

Aynı saniyede yeri göğü titreten korkunç patlamalarla birlikte etrafı bir duman bulutu sardı ve idam sehпасına bir kurşun yağmuru başladı. Sonra silâhlar sustu, etrafa bir ölüm sessizliği çökmüştü.

Fakat silâh sesleri diner dinmez, dört kişinin aynı şeytanî kahkahası, ortalığı tekrar cınlattı ve aynı hançerelerden, tüyleri diken diken eden bir nâra yükseldi:

— «Savulun! Burada Yiğit Jehan var!»

Barut dumanı dağılmıştı. Concini ve adamları merak ve heyecanla soluyarak bakıyorlardı.

Dört şeytan ortadan kaybolmuş ve idam sehпасının açık kapısı da kapanmıştı.

Onüçüncü Bölüm

KORKUNÇ PATLAMA

Tahtaboşun üstünde, düşmanlarının hücumunu savuşturan Yiğit Jehan; Carcagne, Gringaille ve Escargasse'yi hemen tanımış ve yıldırım hızıyla onların yanına fırlamış, onlarla birlikte çarpışmaya koyulmuştu.

Ancak, Yüzbaşı: «*Ateş!*» Emrini verir vermez, dördü birden hemen yüzükoyun yere uzanmışlar ve kurşunlar üzerlerinden ıslık çalarak geçip gitmişti. Ateş kesilir kesilmez, daha barut dumanı dağılmadan ayağa fırlamışlar ve hemen darağacının kapısını sür-gülemişlerdi.

Yüzbaşı, düşmanlarının bulunduğu yere baktığı vakit attıkları kurşunların boşa gittiğini gördü. Kra-

lın emrine karşı gelen âsilerin dördü de ortadan kaybolmuştu. Fakat subay, soğukkanlılığını kaybetmeyecek, hemen adamlarına, idam sehпасının etrafını sarmalarını emrettikten sonra bir süre istirahat verdi.

Bu süre içinde o da düşünmeye fırsat bulacaktı. Çünkü düşünmeye gerçekten ihtiyacı vardı.

Bunca yıllık askerdi. Fakat şimdiye kadar böyle, akılları durduracak bir macera yaşamış değildi.

Dört kişi, yüzyirmi kişiye karşı koysun ve otuzunu da dövüş dışı etsin!

Şaşıyor, kızıyor ve düşmanlarına ister istemez hayranlık duyuyordu.

İdam sehпасını iyice kuşattığı için, buradan kimsenin kaçamayacağını biliyordu. Bu fırsattan istifade ederek ölü ve yaralıları toplattı. Hücüm için aceleye lüzum yoktu. Bu dört kişiyi, ölü veya diri, ele geçirmeye karar vermişti. Fakat bu işi başarırken, mümkün olduğu kadar az kurban vermeliydi. Şimdiye kadar çarpışma dışı edilen otuz kişi, zaten ağır bir kayıp değil miydi?

Öte yandan, Yiğit Jehan da vaktini boşuna geçir-miyordu. İlk işi, mahzeni gözden geçirmek oldu. Gringaille, Escargasse ve Carcagne, mahzene indikten sonra, ihtiyat tedbiri olarak, gediğı kirislerle iyice kapamışlardı. Bu suretle ansızın bir hücumu uğramak tehlikesi kalmamıştı. Hattâ bu yetmiyormuş gibi, tavukların girip çıktıkları ufak tefek bazı duvar deliklerini bile tıkadılar. Bu iş için gerekli araçlar, bol bol vardı. Bununla birlikte idam sehпасının her üç duvarında ve özellikle ön yüzünde birkaç delik bıraktılar.

Jehan, bu işler bittikten sonra hemen mağaraya indi. Üç ahbap çavuşlar, reislerine, orada yığılı cep-hane, silâh ve erzakı muzaffer bir edâ ile gösterdiler.

Sandıkta, şöyle böyle onbeş tüfek ve bir o kadar tabanca vardı. Dördü birden derhal bu silâhları doldurarak yukarıya çıkardılar. Arkasından da kurşun sandıklarıyla ve barut fiçileri çıkarıldı. Sonra duvarlarda, mahsus bırakılan her deliğe bir tüfeğin namlusunu yerleştirdiler. Artan tüfekleri de doldurup yedeğe ayırdıktan sonra herbiri, elinde bir silâh olduğu hâlde bir deliğin başında beklemeye koyuldu.

Nihayet Yüzbaşı, harekete geçmeye karar verdi. Elllerinde kocaman bir kirişi taşıyan altı asker kapıya doğru yaklaşmaya başladı. Ağır ağır ilerliyorlardı. Onların çevresinde de, yardımcı olarak oniki kadar haydut, bir çember hâlinde yürüyordu. Herhalde kirişi koçbaşı şeklinde kullanarak kapıyı kıracaklardı.

Fakat tam bu sırada üstüste dört silâh sesi duyuldu. Kirişi taşıyan askerlerden dördü yıkıldı. Öteki ikisi de kirişi yere bırakıverdiler. Askerler ve haydutlar bir süre şaşkın ve hareketsiz kaldılar. Derken, dört tüfek sesi daha işitildi ve aynı anda haydutlardan dördü yere serildi.

Fakat bu sonuncu silâh sesleri ayakta kalanları öyle bir telâşlandırdı ki itişe kakışa müthiş bir kaçışmadır başladı.

Hemen aynı anda iki tüfek daha patladı, paniğe kapılmış olanlardan ikisi daha boylu boyunca yere uzandı. Bunlar da Concini'nin adamlarındandı.

Arkalarda kalmış olan askerlerle haydutlar, hayret içinde birbirlerine ne olduğunu soruyorlardı. Ama, kendilerine bir şey olmadığı için bulundukları emniyetli yerden kımıldamaya pek niyetli görünmüyorlardı.

Bu sırada üstüste dört silâh sesi daha duyuldu. Bunun sonucu da o zamana kadar durumlarından emin görünenlerden üç kişinin daha yere serilmesi oldu. Bunlar da Concini'nin ücretli haydutlarındandı.

Canım, bugün Concini için ne talihsiz bir gündü böyle!..

Haydut ve asker saflarında panik başgöstermişti.

Şimdi, idam sehpasının sadece ön cephesinden değil, sağ tarafından da ateş edilmeye başlanmıştı. Silâhların art arda patlamasıyla kaçanlardan üç kişinin daha kanlar içinde yere serilmesi bir oldu.

İdam sehpasının çevresi, birkaç saniye sonra tamamen boşalmıştı. Askerler ve haydutlar artık idam sehpasından atılacak kurşunların erişemeyeceği bir yere varmış bulunuyorlardı.

Concini, adamlarını sayınca, hiddetinden küplere bindi. Dört silâhşoru hesap dışı edilirse, para ile tuttuğu kırk hayduttan kala kala onyedi kişi kalmıştı. Çılgına dönen İtalyan avaz avaz haykırmaya başladı:

— «Bu serserinin kellesini getirene onbin frank vereceğim!»

Artık Jehan'ı diri yakalamaktan vazgeçmişti. Adamlarının hangisinde bu işi başaracak mâneviyat kalmıştı ki... Düşmanlarının ölüsünün de onbin frank ettiğini duydukları hâlde, hiçbiri idam sehpasına yaklaşmaya niyetli görünmüyordu.

Yüzbaşı'nın hâli de Concini'ninkinden farklı değildi. Adam hiddetinden bıyıklarını ısırp ağız dolu su küfürler savuruyordu.

Öte yanda Jehan, mahzende gayet sâkin bir tavırla arkadaşlarına.

— «Bu ders onları epey düşündürür,» dedi. «Sanırım ki yarım saatten önce yerlerinden kımıldanamazlar. Bu zamanı boş geçirmeyelim.»

Hep birlikte, mağaraya indiler. Sandıklardan birinin kapağını sökerek yukarıya çıkardılar. Arkasından da üç fıçı barut getirdiler. Fıçılardaki barutu yere boşalttıktan sonra ağzı açık sandığı, yerdeki barut

yığınının üstüne kapatıverdiler. Sonra da yere barut serpmek suretiyle bir çizgi çektiler. Bu çizgiyi sandığın altındaki barutu ateşleyecek fitil ödevini görmek üzere hazırlıyorlardı. Sandık, nasıl barutu gizliyorsa, bir uzun tahta da fitilin üstüne örtülerek onu gizledi. Bundan sonra yukarıda ne kadar silâh varsa, hepsini toplayıp aşağıya indirdiler. Sandıktan söktükleri kapakla da mağaraya inen merdivene açılan gedigi kapadılar. Bu delik de böylece gizlenmiş oluyordu.

Jehan'ın istediği bütün hazırlıklar, böylece tamamlandı. Delikanlı, üç arkadaşını mağaraya indirdikten sonra kendisi, yukarıda tek başına kaldı ve beklemeye başladı.

Concini'nin onbin franklık vaadinin haydutlar üzerindeki etkisi vakit geçtikçe artıyordu. Bunlar arasından bazıları idam sehпасının sol taraftaki duvarından, şimdiye kadar hiç silâh patlamamış olduğuna dikkati çektiler. Gerçi bu, içeridekilerin bir kurnazlığı da olabilirdi ama, belki de o tarafta silâh yoktu. Bundan emin olmak için oraya kadar giderek araştırdılar, oranın tehlikesiz olduğunu anladılar. İçlerinden birkaçı, merdivene tırmanıp sehpanın üzerine çıkacak kadar cesur davrandı. Bu hareketi yaparken her an tüfek kurşunlarına hedef olmak endişesiyle binbir ihtiyatla hareket ediyorlardı. İdam sehпасının üstünde bir uçtan öbür uca kadar rahat rahat gezinebildiler. Burası oldukça harap durumdaydı. Ötesinde berisinde, aşağıya inmeye imkân verecek çöküntüler vardı. Fakat toplu bir hücumla elverişli bir gedik yoktu. Bunu yapabilmek için bir sürü âlet getirerek yavaş yavaş ve sessiz sadasız çalışmaya koyuldular. Böylece kısa zamanda tahtalar sökülme-ye, kalaslar kesilmeye başlandı.

Bunu yaparken, aşağıdakilerin hiçbir şey farket-

memelerine çalışıyor ve ses gelmediğine göre bunu başardıklarını da sanıyorlardı.

Concini ile silâhşorları, darağacının aşağısında, kurşunların erişemeyeceği bir yere sinmiş, gittikçe artan bir sabırsızlıkla bu çalışmaları seyrediyorlardı.

Yüzbaşı da, Concini'nin adamlarının ne yapmak istediğini anlamıştı. Fakat o, bu işe katılmak istemedi. Onun da kendine göre bir düşüncesi vardı ama bu, tam mânasıyla mert bir askere yaraşır bir düşünceydi. Nitekim askerlerini idam sephasının yanlarına ve önüne, hücumu hazır bir durumda dizdiktikten sonra nöbetçi teğmenle beraber ilerledi. İkisi de kılıçlarını çekmeden yürümüşlerdi. Büyük bir cesaretle idam sephasının kapısına yöneldiler. Bu yürüyüş sırasında kurşun yağmuruna tutulmadıklarına hayret ediyorlardı. Fakat hiç duraklamadan, az önce askerlerin taşımış oldukları kirişe kadar geldiler. Düşmanlarının kendilerine bir tuzak hazırlamış olabileceğini de düşünmüyor değillerdi ama bu, onları ilerlemekten alıkoymuyordu. İkisinin de kılıcı kınındaydı. Yüzbaşı ayrıca, kapıyı uçurmakta kullanmak üzere bir kestane fişegi almıştı.

Böylece kapıya beş-on adım kalıncaya kadar yaklaşmışlardı ki birdenbire kapı açılıverdi ve eşikte Yiğit Jehan belirdi.

Onun da kılıcı kınındaydı.

Delikanlının, apansız ortaya çıkıverışı, öyle umulmadık bir zamanda olmuştu ki iki subay, şaşkınlıklarından oldukları yerde mihlanmış gibi kalakalmışlardı. Ardlarından gelen askerler de duraklamışlardı. Askerlerin hepsinin bellerinde tabancaları olduğu hâlde hayretlerinden midir, yoksa bu delikanlının delice cesaretine karşı duydukları hayranlıkla-

rından mıdır, bilinemez, tabancalarını çekmeyi akıllarına bile getirememişlerdi.

Küçük meydana, ansızın, bir ölüm sessizliği çökmüştü. İki subayın ardından gelen askerler, ne olacağını merak ederek yaklaşmışlardı. Concini'nin haydutları da idam sehpasının üstündeki işlerini bırakmışlardı. Hiddetinden köpüren İtalyan'la silâhşorları ise arkalarında adamları olduğu hâlde hemen oraya seğırtmişlerdi.

Yiğit Jehan, şapkasını çıkarıp eğilerek, iki subayı zarif bir şekilde selâmlayınca iki subay da bu asıl harekete, ellerinde olmaksızın ve hiç düşünmeden, şapkalarını çıkararak karşılık verdiler. Bunun üzerine delikanlı, son derece sâkin bir tavırla sordu:

— «Ne arzu ettiğinizi sorabilir miyim, mösyöler?..»

Şimdiye kadar olanlardan sonra damdan düşer gibi sorulan bu soru, yüzbaşayı epey hayrete düşürdü ama adam kendini çabuk toparlayıp sert bir sesle cevap verdi:

— «Sizi Kral namına tevkif etmeye geldim. Kılıcınızı bana teslim edin mösyö!»

Ve elini uzatarak ileriye doğru iki adım attı.

Öte yanda, artık sabrı tamamen tükenmiş olan Concini ise saçını başını yolarak söyleniyordu...

— «Aman ya Rabbi! Eline hemen kelepçe vurmak varken bu serseri ile lâf ebeliği yapılır mı?»

Yüzbaşı'dan ümidini kesen İtalyan, yanındaki silâhşorlara, peşinden gelmelerini söyleyerek idam sehpasının yan tarafına gitti ve yüzbaşaya duyduğu hiddeti, sehpanın tepesinde çalışan adamlarından çıkardı:

— «Ne duruyorsunuz, haydutlar? İşinize devam etsenize! Elinizi çabuk tutun, yoksa...»

Bu zılgıtı yiyen haydutlar, hemen yine işlerine koyuldular.

Bu sırada Jehan, yine yüzbaşıya soruyordu:

— «Beni tevkif etmek istediğinizi söylediniz, değil mi?»

Yüzbaşı nazikçe cevap verdi:

— «Doğrusu, buna çok üzgünüm, mösyö. Çünkü siz, cesur bir gençsiniz. Ama, ne yapayım, böyle emir aldım ve bunu yerine getirmek zorundayım.»

Jehan nazik olduğu kadar ciddî ve heyecanlı bir sesle:

— «Öyleyse buraya girip beni yakalamanız gerekecek.» Dedi. «Bunun için de, bu kapıyı kırarak zorunda kalacaksınız. Bu, pek zor bir iş değil. Kapı kırıldıktan sonra içeriye girebileceksiniz. Ben de üstünüze ateş etmiyeceğimize söz veririm. Ama, size kesinlikle söyleyeyim ki mösyö, buraya girenler, buradan sağ çıkamayacaklardır. Ben şu kapıyı, size bunu söylemek için açtım.»

Ve yüzbaşının, bu garip tehdit karşısında hissettiği şaşkınlıktan kurtulmasına fırsat vermeden, içeri girerek kapıyı kapattı. Subay, bir süre kapanan kapının önünde düşünceli bir hâlde kaldı, sonra kendi kendine söylendi:

«Doğrusu pek cesur delikanlı... Üstelik, pek terbiyeli ve nazik. Yazık olacak ama, ne yapayım ki emir, emirdir.»

Sonra adamlarına dönüp bir işaret verdi. Koçbaşı işini gören kiriş tekrar ele alındı üçüncü vuruşta kapının kanadı, paramparça olarak devrildi. Askerler, içeriye dalmak istedikleri zaman yüzbaşı, önlerini kesip onları durdurdu ve:

— «Durun,» dedi. «İçeriye girenin sağ kalmayacağını söylediğini duymadınız mı? Önce ben yalnız başıma giriyorum.»

Ve tek başına, idam sehpasının kapısından içeri girdi.

Fakat ortalıkta kimseyi göremedi.

«Gizli bir yeraltı geçidinden kaçmış olacaklar!»
Diye düşündü. Fakat delikanlının söylemiş olduğu sözler de bir türlü aklından çıkmadığı için gözlerini dikkatle çevresinde gezdirdi. Kapak taşını örten sandık kapağını, barut fıçısını kapatan sandığı ve fitili saklayan tahtayı farkettili. İçinden söylendi:

«Bunların altında toprağın derinliklerine inen bir delik yoksa adam değilim. Oradan kaçtılar muhakkak...»

Tam tahtalara doğru gidecekti ki o sırada tepeden çalışanların gayretleriyle kopan bir kalas parçası, gü-rültüyle yere düştü. Concini'nin adamları, nihayet bir gedik açmayı başarmışlardı.

Fakat kalas düşünce yerde uzayan barut fitilini ör-ten tahtanın bir ucuna rastlayıp onu yerinden oynat-mıştı. Yüzbaşı, fitili görür görmez meseleyi derhal an-layıp dehşet içinde geriye sıçradı ve haykırdı:

— «Burada barut var!»

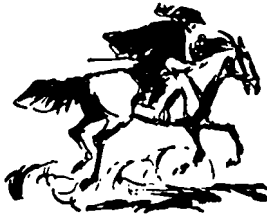
Yazık ki yüzbaşı içeriye girdiği sırada birkaç as-ker de kapıya yığılıp içeriye bakmaya yeltenmişler ve biricik çıkışı kapatmışlardı. Bu yüzden doğan bir-iki saniyelik gecikmenin sonucu pek korkunç oldu.

Sandık, akla durgunluk verecek bir hız ve şiddet-le havaya uçtu. Tavana kadar korkunç bir ateş fıski-yesi yükseldi... Kulakları sağır eden bir patlama işi-tildi. Tavan yarılıp havaya uçarken, duvarlar zangır zangır titredi. Sonra göğ-e doğru bir ateş sütunu uza-dı ve yol üstünde neye rastladıysa... İnsan vücutla-rını, taşları ve tahtaları da baş döndürücü bir hızla beraberinde aldı götürdü. Bunu, tüyler ürpertici bir yağmur takip etti: Kan, taş, insan uzuvları, kol ve bacak yağmuru...

Korkunç bir kargaşa başgösterdi. Sağ kalanlardan kimisi can havliyle kaçıyor, kimisi yaralanmış, acı acı feryat ediyordu.

Kapının kırılmasından bu yana ancak yarım dakika geçmiş olabilirdi. Böyle olmasına rağmen, yüzbaşı ile onu dinlemeyerek içeriyi gözetlemek için kapağa yığılan askerlerden ve idam sehpasının üstünde çalışan Concini'nin ücretli onyediy haydudundan geriye dört-beş kişiden başka kimse kalmamıştı. Ötekiler, artık insana ait olduğu anlaşılamayan küçük ve kanlı et parçacıkları hâlinde idam sehpasının dört bir yanına serpilmişlerdi.

Şimdi, artık alevler, idam sehpasının her yanını sarmaya başlıyordu. Biraz sonra ancak birbirlerine dayanmak suretiyle ayakta durabilecek üç kara duvardan başka bir şey kalmayacaktı. Ve içinde insan et ve kemiklerinin kavrulduğu müthiş bir cadı kazanına benzeyen bu üç duvar arasından, iğrenç kokular saçan kalın bir duman sütunu, ağır ağır göğe doğru yükseliyordu.

SAËTTA'NIN İTİRAFI

Saêtta, Montmartre tepesinde, etrafı kolaçan etmek üzere kalmıştı. Neler olup bittiğini görmeden, oradan ayrılmak istememişti.

Bir çitin arkasına gizlenerek, bütün dövüşü uzaktan seyretmiş ve Jehan'ın kendisini ne korkunç bir azimle koruduğunu görünce hiddetinden kendi kendini yiyerek söylenmişti:

«Onu yine yakalayamayacaklar! Bu kadar müthiş bir herif olduğunu ben de bilmezdim doğrusu.»

Fakat sonradan Jehan'ın, idam sehпасının içine gizlendiğini görünce biraz içi rahatlamış;

«Kendi kendine kapana kısıldı. Bu sefer yakayı kurtaramaz.» diye düşünmüştü.

Ama bu sevinci pek kısa sürmüştü, yine hayıflanmaya koyulmuştu:

«İmkânı yok, onu diri diri yakalayamayacaklar. Öldürürlerse ben ne olurum? Ulu Tanrım, beni yirmi yıl beklettikten sonra öç almak fırsatını yine benden esirgeyecek misin?»

Sonra hiç ummadığı bir anda o müthiş patlamayı duydu. Darağacının darmadağın olup havaya uçtuğunu gördü. Yüzünün bütün rengi uçtu ve dehşet içinde bakan kızarmış gözlerinden kızgın göz yaşları, morarmış yanaklarına döküldü. Saêtta ağlıyordu. Yirmi yıldır o kadar büyük bir sabırla beklediği hâlde öcünün istediği gibi alınamayışına yanıyordu.

Artık saklandığı yerde durmaya tahammülü kalmamıştı. Dövüş sırasında evlerinden çıkmayı göze

alamayan Montmartre köylüleri de müthiş patlamadan sonra oraya seğırtmişlerdi. Askerler, yaralıları, en yakın kulübe ve evlere taşıdıkları için köylüler de dövüşün ne şekilde bittiğini öğrenmişler, artık korkuları kalmadığı için meydana çıkmışlardı. Facianın son izlerini dehşet içinde seyretmeye koyuldular. Saëtta hemen bu kalabalığa karıştı. Ön saflara kadar sokuldu. İdam sehпасının bir yıkıntıdan ibaret kaldığını gördü. Yiğit Jehan'la üç arkadaşı da. herhalde ümitsiz direnişlerinin kurbanı olmuşlardı. Onların vücutları da hiç şüphesiz, yanıp parçalanarak meydanın dört bir tarafına dağılmış olacaktı. Floransalı kılıç hocası, iş işt en geçtiğini görerek kendi kendini teselli etmeye çalıştı:

«Eh, ne yapalım,» dedi. «Ben onu idam sehпасının üstünde öldürtmek isterken o, altında öldü.»

Şehre dönmek kararını verdiği vakit hava karar-maya yüz tutmuştu. Sert ve sık adımlarla yola koyuldu. Kendince bir teselli bulmaya uğraşıyordu ama yediğı bu sillerin altında ezilmişti. Bir türlü kafasını toparlayamıyordu. Tepeden inerken boyuna homurdanıyor ve gittikçe artan bir kızgınlık içinde:

«Hıncımı kimden alayım?» Diyordu. *«Şu dakika-da kimse bana yan bakmasın... İçimde müthiş bir adam öldürmek hırsı var. Kana susadım! Birisiyle düelloya tutuşup onu gebertmezsem, içim rahat etmeyecek.»*

Ölüleri araştırıp toplamakla uğraşan askerlerden ve onları seyreden köylülerden başka kimseye rastlamadı. O kadar aradığı hâlde içini rahatlatmak için öldüreceğı zavallıyı bulamadı. Böylece yürüye yürüye yol kavşağında dikili haça kadar geldi ve sağa, Pochéron şatosu tarafına saptı. Henüz dilber Perrette'nin evinin kapısını geçmişti ki kapı, birdenbire açıldı. Eşikte Pardaillan belirdi. Kapı iyice kilitlenin-

ceye kadar bekledi. Eski bir alışkanlıkla etrafını ko-
lağan edince az ileride, hızlı hızlı uzaklaşan Saëtta'yı
hemen seçti:

«*Mükemm'el bir fırsat,*» diye mırıldandı. «*Bu aş-
ğılık herifle ne zamandır biraz konuşmak istiyor-
dum... Tam sırası işte...*»

Birkaç adımda Saëtta'ya yetişerek alaycı bir sesle
bağırdı:

— «Hey, Sinyor Guido Lupini! Bu ne acele böy-
le, canım?»

Kendisinin hiç ummadığı bir isimle seslenildiğini
duyan Saëtta, fena hâlde kızarak birden döndü ve öf-
keyle haykırdı:

— «Bana mı sesleniyorsunuz?»

— «Yolda ikimizden başkası var mı ki başkasına
sesleneyim?..»

Saëtta, ürkütücü bir edâ ile sordu:

— «Benim adım neymiş bakayım?»

Bir yandan gözlerini bu yabancının yüzüne dikmiş
ve kendisini evvelce bir yerde görüp görmemiş oldu-
ğunu hatırlamaya çalışıyordu. Pardaillan aynı sâkin
tavıyla:

— «Adınız Guido Lupini değil miydi, sinyor?»
Diye sordu. Ve saf bir edâ ile ilâve etti:

— «Benim bildiğime göre, bazı kirli işlerinizde
bu ismi kullanıyor olacaksınız.»

Saëtta'nın sıkıntısı birden yok oluverdi. Birisiyle
dövüşmek istemiyor muydu? İşte fırsatların en iyisi-
ni bulmuştu. Hem içindeki kızgınlığı çıkaracak, hem
de kendisini pek iyi tanıdığı anlaşılan bu adamdan
kurtulmuş olacaktı. Hemen bütün soğukkanlılığını
takınıp etrafına bakınarak yalnız olduklarına kanaat
getirdikten sonra:

— «Mösyö,» dedi, «ben sizi tanımıyorum, ama görüyorum ki hakkımda kimsenin bilmemesi gereken şeyleri biliyorsunuz. Onun için derhal kılıcınızı çekin ve gözünüzü açın... Zira sizi öldüreceğim, mösyö...»

Aynı anda hemen kılıcını kınından çekerek dövüş vaziyeti aldı:

Pardaillan pek alaycı bir tavırla söylendi:

— «Aman ya Rabbi! Ben ne haltettim? Hay size sesleneceğime dilim kopsaydı. Meğer ben sizi değil, Azrail'i çağırmışım...»

Bunları söylerken bir yandan da kılıcını çekmiş ve dövüş hazırlanmıştı.

Saëtta, söylediği gibi öldürmek amacıyla hemen saldırdı ve üstüste birkaç hamle yaptı. Fakat bütün hücumlarının, akıl ermez bir ustalıkla savuşturulduğunu gördü. Düşmanını için için takdir etmekle beraber bir şey söylemedi. Kendi ustalığından emin olduğu için endişe duymuyordu. Hattâ karşısında, kendi hamlelerine biraz olsun dayanabilecek bir rakip bulduğuna seviniyordu bile... Biraz daha gayrete gelerek yeniden ve çok şiddetle hücumla geçti ve sırrını yalnız kendisinin bildiğinden emin olduğu, ustaca bir-iki hamle daha yaptı. Fakat bunların da şimdiye kadarkiler gibi kolaylıkla savuşturulduğunu görünce biraz duraklayıp söylendi:

— «Tebrik ederim, mösyö... Şimdiye kadar hedefini hiç şaşırmayan bir hamlemi savuşturdunuz.»

Şövalye, pek alçakgönüllü bir tavırla:

— «Biraz kılıç kullanırım,» dedi.

— «Ama, hiç hücumla geçmiyorsunuz bakıyorum.»

— «Çünkü müdafaam daha kuvvetlidir. Hücum-

da zayıfımdır. Hele karşımda sizin gibi bir rakip olursa...»

Şövalye bu sözleri, pek yapmacık ve alaycı bir edâ ile söylemişti ama, Saêтта farkına varamadı. Bununla birlikte Floransalı, çok zorlu bir rakiple karşılaşmış olduğunu nihayet anlamıştı. Hattâ içine, ansızın bir endişe düştü. Bu, yaralanmak veya ölmek endişesi değildi. Hayır, cesurdu ve Jehan'dan da istediği gibi bir öç alamadıktan sonra artık hayata metelik bile verdiği yoktu. Ama içinden şöyle söyleniyordu:

«Olur şey değil be... Ben sanurdım ki dünyada yalnız Şövalye de Pardaillan benimle boy ölçüşebilecek kırıttadır. Bu adam da nereden çıktı böyle?.. Kimin nesi acaba? Sakın Pardaillan olmasın? Olabilir de. O da şimdi bu yaşlardadır. Ama benim bildiğim, Pardaillan amansızca saldırır. Halbuki bu adam kendini korumaktan, hem de pek mükemmel korumaktan başka bir şey yapmıyor... Ne olursa olsun, artık onun işini bitirmeliyim...»

Saêтта, buna karar verince, birçok ustaca oyunu uygulayıp nihayet pek güvendiği o namlı yıldırım hücumunu hazırladı. Bu darbeyi yıllarca çalışıp geliştirmişti ve kimsenin buna karşı koyamayacağına güveni tamdı ve onun sırrını kendisinden başka bilen yoktu. Şiddetli bir hamle yaparak İtalyanca bağırdı:

— «İşte yıldırım!»

Pardaillan bu hamleyi de aynı saniyede savuşturarak cevap verdi:

— «İşte bu da böyle savuşturulur.»

İyice afallayan Saêтта, gerisin geriye sıçrayıp Pardaillan'ın kılıcından yakayı sıyırdıktan sonra dehşet içinde kendi kendine mırıldandı:

— «Bu da ne demek oluyor?»

Fakat fazla düşünmesine vakit kalmadı. Şövalye bir yıldırım hızıyla herifin üzerine yürümüş, müthiş bir hücumla geçmişti. Pardaillan öyle şiddetle saldırıyordu ki Saëtta, bütün bilgisini ve ustalığını kullanarak Şövalye'nin hücumlarını zorlukla savuşturabiliyordu. Şimdi dövüşün tamamen kendi aleyhinde döndüğünü anlamıştı. Ama artık vakit çok geçti. Nitekim Pardaillan'ın son bir vuruşundan sonra Floransalı'nın kılıcı elinden fırladı ve havada bir kavis çizdikten sonra Şövalye'nin arkasına düştü. Saëtta, dehşetle geriye sıçradı ve birdenbire kafasında bir gerçek şimşegi çakmışçasına bağırdı:

— «Siz Pardaillan'sınız!»

Şövalye sadece:

— «Evet,» dedi.

Saëtta, yuvalarından uğramış gözleriyle onu süzüyordu. Yüreğini sonsuz bir ümitsizlik ve keder doldurmuştu. Demek öcünü istediği gibi alamaması yetmiyormuş gibi kader onun karşısına, Jehan'ın ölümünden az sonra onun babasını da çıkarmıştı. Bu da kâfi gelmemiş olacaktı ki kendisini kılıçta yenilmez sanırken bir çocuk gibi silâhını elinden kaptırmıştı. Kendi kendine lânetler okuduktan sonra:

«Başımda bir felâket ve uğursuzluk dolaşüyor,» diye söylendi.

Birden kollarını kavuşturup başını kaldırdı ve Şövalye'ye meydan okurcasına bakarak haykırdı:

— «Eee... Haydi beni öldürsenize!..»

Pardaillan gayet sâkin, kılıcını kınına yerleştirdi ve omuz silkerek:

— «Eğer sizi öldürmek isteseydim bunu, kendinizi savunabilecek bir durumda olduğunuz sırada yapardım,» dedi. «Benim şimdi sizi öldürmekten

çok daha önemli bir işim var. Sizinle biraz konuşmak istiyorum.»

Saëtta, tiz bir kahkaha attı:

— «Öyle ya... Az kalsın unutacaktım... Benden oğlunuz hakkında bilgi isteyeceksiniz tabii, değil mi? Öyleyse size pek taze, pek yeni havadislerim var, mösyö. Hem bunları söylememde artık hiçbir sakınca da yok...»

Pardaillan, hayretinden donup kalıverdi. Bu adamı söyletmenin zor olacağını düşünmüştü. Onu korkutmaya çalışmakla bir sonuç elde edemeyeceğini biliyordu. Adamı nasıl söyleteceğini kafasında evirip çevirip durmuş bir çare bulamamıştı. Halbuki şimdi Saëtta'nın çenesinin, âdetâ kendiliğinden açıldığını görüyordu. Üstelememek en iyisiydi. Kimbilir, şimdi belki Saëtta, bir tek kelimeye takılıverir, çenesini kapardı. Şövalye hiçbir şey söylemeden, adamın, dilinin altındaki baklayı kendiliğinden çıkarmasını bekledi.

Saëtta, sanki her söylediği sözü Pardaillan'ın yüreğine işletmek istermiş gibi konuştu:

— «Oğlunuz, değil mi? Oğlunuz, öyle ya... Bundan onsekiz yıl önce, onu ben kaçırdım. Ve kendisini tam mânasıyla bir serseri olarak büyüttüm. Şimdi kendisine Yiğit Jehan derler. Benim niyetim, onu cellâda öldürtmekti. Tıpkı anasının, benim biricik kızım Paolina'yı öldürttüğü gibi öldürtmek istiyordum. Anlıyor musunuz? Ama olmadı. Ne yapalım? Alnımızın yazısı böyleymiş. Eğer siz şimdi oğlunuzu görmek isterseniz, doğru Montmartre'ye gidin. Orada hâlâ dumanları tüten bir harabe var. Taşı, toprağı biraz eşerseniz, belki oğlunuzun kemiklerini fi-lân...»

Sözünü tamamlayamadı. Pardaillan'ın çelik eli,

gırtlacağına yapışmıştı. Şövalye, Saêta'yı titreten bir sesle:

— «Ne dedin?» Diye sordu. «Sefil herif! Tekrar et bakayım, ne dedin? Oğlum...»

— «Oğlunuz, Montmartre'deki eski idam sehpa-sının altında ölüp gitti. »

Şövalye, herifi tek eliyle havaya kaldırıp salladı. Saêta, son saatinin geldiğine hükmederek gözlerini kapadı. Fakat Pardaillan, adamı fırlatırcasına yere atarak müthiş sesiyle kükredi:

— «Yıkıl karşımdan! Senin gibi solucanı ezip de ayağımı kirletmem. Defol git!..»

Pardaillan'ın ateşler saçan bakışlarını gören Saêta, hayatında duymadığı, garip bir korkuya kapıldı. Başını öne eğdikten sonra köpekler gibi uluya uluya, birtakım dualar okuya okuya, tabana kuvvet kaçmaya başladı.

Şövalye, onun ardından bakmaya bile tenezzül etmedi.

«*Bu alçak herif belki de yalan söylemiştir,*» diye düşündü.

LÉONORA'NIN EMİRLERİ

Concini'nin, Yiğit Jehan'ı yakalamak için Montmartre tepesine topladığı kırk kişilik haydut sürüsünden bir tanesi bile kalmamıştı. Onbeşi, ölmüşlerdi. İdam sehpasını havaya uçuran o müthiş patlayıştan, mucize kabilinden kurtulabilen beş-altı kişi de dehşetlerinden yarı delirmiş ve darmadağın bir hâlde kaçıp gitmişlerdi. Diğerleri ya ağır ya da nisbeten hafif bir surette yaralanmışlar, fakat herhalde bir zaman için yatakta kalmaya mahkûm olmuşlardı.

Floransalı'nın yanında, ufak tefek berelerle yakayı kurtarmış olan üç asîl silâhşordan başka kimse kalmamıştı. Yiğit Jehan'ın o korkunç patlamada öldüğünden emin olmakla beraber, karanlık basıncaya kadar Montmartre tepesinden ayrılmayan Concini, nihayet sağdaki yola saparak oradan uzaklaştı. Tam o yola koyulmuşken, Pardillan da soldaki yoldan tepeye tırmanıyordu.

Concini, düşünceli ve durgun bir edâ ile adamlarının başında yürüyordu. Yol kavşağındaki haça yaklaştıkları zaman başı sarılı bir adama rastladılar. Bu, Şövalye de Pardaillan, Perrette'yle Bertille'yi, çamaşırıcı kızın evine götürdüğü sırada, orada bir çitin arkasına sinerek gözetlemiş olan adamdı. Concini'nin arkasından yürüyen üç asîzlâdeden biri, bu adamı görünce seslendi:

— «Çok geç kaldın, Saint-Julien...»

Saint-Julien dedikleri adam, endişelendi:

— «Yoksa serseri yine ele geçmedi mi?»

Concini, sevinçten çok üzüntü ifade eden bir hâl-le söylendi:

— «Öldü!..»

Saint-Julien hayret etti:

— «Kırk kişiden fazlaydınız. Herifi diri diri ele geçiremediniz mi? Yazıklar olsun, yahu!..»

Longval, soğuk bir edâ ile söze karıştı:

— «Kırk kişiydik ya!..» «Ama, şimdi say bakalım, kaç kişiyiz?..»

Roquetaille de dertli dertli başını salladı:

— «Nasıl sağ kaldığımıza biz de hâlâ şaşıyoruz. Öyle değil mi, monsenyör?..»

Concini, başıyla bu sözü tasdik etti. Saint-Julien büsbütün şaştı:

— «Demek dövüş bu kadar müthiş oldu, ha? Öyleyse pek yaman bir herifmiş, desenize...»

Concini ile üç silâhşoru, dişlerini gıcırdatarak ağız dolusu küfürler savurup lânetler okudular. Saint-Julien ise içini çekerek devam etti:

— «Halbuki bu herifin ciğerini sökmek emelimdi.»

Concini, mânalı bir edâ ile:

— «Sahi, sen ona pek içerliyordun, Saint-Julien,» dedi.

— «Hakkım yok mu, monsenyör?.. Ben, bayağı yakışıklı bir adam değil miydim? Bakın, sefil serseri, yüzümü ne hâl'e getirdi?.. Bundan sonra çirkin bir adam olarak yaşamaya mahkûmum...»

Eynaus da söze karıştı:

— «Bizim yüzlerimize dokunmadı ama, bizi de rezil kepaze etti. Sanki biz ona içerlemiyor muyduk?»

Bir an sustular. Sonra Concini sordu:

— «Senin burada ne işin var? Nasıl olsa yaralı-sın, dövüşemezsin diye evde kalman kararlaştırılma-mış mıydı?»

— «Doğru, monsenyör... Ama, ben de bu işte si-ze hiçbir faydam dokunamayacak diye az kalsın deli oluyordum. Kendi kendime, dövüşmesem bile kendi-mi yormadan dışarıya çıkabilirim ya, dedim. Sonra birden aklıma pek mükemmel bir fikir geldi. Size, eşsiz bir intikam alma fırsatı hazırladım, monsen-yör...»

— «Neymiş o bakayım?..»

Konuşa konuşa Perrette'nin evinin önüne kadar gelmişlerdi. Saint-Julien, hepsini durdurduktan son-ra sordu:

— «Bu kapıyı hatırladınız mı?»

Roquettille atıldı:

— «Hatırlamaz olur muyuz? Serseri herif, geçen gün tam kendisini kısıtırıp enseleyeceğimiz sırada bu-radan sıvışmamış mıydı?..»

— «Tamam, işte o kapı... Şimdi şu çiti de görü-yor musunuz? Ben, bu öğle üstü bütün vaktimi, bu çitin arkasında saklanarak geçirdim işte... Bilseniz neler gördüm, neler monsenyör?..»

— «Ee... Anlat bakalım...»

— «Bize, her yerde durmadan arattığınız genç kı-zın adı Bertille'ydi değil mi, monsenyör?..»

Concini ümidin verdiği heyecanla soluyarak sor-du:

— «Evet!.. Yoksa o kızı buldun mu?»

Saint- Julien gülümsedi:

— «Biraz sabırlı olun, monsenyör... Bu, uzun boylu, ince, şöyle onaltı yaşlarında kadar, sarışın ve mavi gözlü...»

Concini, daha fazla sabredemeyerek adamın sözünü kesti:

— «Ta kendisi, ta kendisi... Gördün mü onu? Ne vakit gördün? Nerede? Söylesene canım!..»

Saint-Julien kapıyı göstererek:

— «Monsenyör,» dedi. «Öyleyse o genç kız buradadır.»

Concini derin bir iç çekişiyle soluduktan sonra bir tek kelime dahi söylemeden sert adımlarla kapıya yöneldi. Fakat Saint-Julien hemen Floransalı'nın yolunu kesti. Sonra saygılı bir tavırla sordu:

— «Ne yapmak istiyorsunuz? Önceden enine boyuna düşünmek lâzım. Bu genç kız, sıkı muhafaza altında... Sizi, bir kere görürlerse onu yeni baştan kaybetmeniz ihtimali var. Hem bu sefer, onu bir daha bulmanıza da hiç imkân kalmayabilir.»

Concini, hemen kapıdan uzaklaştı ve söylendi:

— «Doğru söylüyorsun. Çok haklısın. Ama, nasıl yapsak da bu işi yoluna koysak?..»

— «Birkaç gün sabretmemiz lâzım... Siz bu işi bana bırakın ve emin olun ki bu kızı size teslim edeceğim.»

Saint-Julien, vahşi bir kinle ekledi:

— «Şu serserinin ölmüş olmasına pek yanıyorum. Bu kızı ele geçirdikten sonra ondan, öyle güzel bir öç alacaktık ki... O fırsat artık chediyen elimizden kaçmış bulunuyor... Neyse sizden ancak iki-üç günlük bir mühlet istiyorum, monsenyör...»

Concini, heyecanla:

— «Benim o kadar sabrım yok,» diye bağırdı. «Hırsımdan ölür giderim.»

— «Canım, ondan hiç haber alamadığınız hâlde

bir ay pekâlâ yaşadınız ya, monsenyör... Bir-iki gün daha sabrederseniz ne olur?»

Concini, kısa bir tereddüt geçirdikten sonra bütün iradesini toplayarak razı oldu:

— «Pekâlâ, bu işi sana bırakıyorum. Fakat, en fazla bir-iki gün içinde bu işi halledeceğine söz vermelisin.»

— «Ondan hiç şüphemiz olmasın... Bir-iki gün içinde genç kıızı size teslim edeceğime söz veririm. Ama, bir şartla... Bu zaman içinde gelip bu evin önünde dolaşmayacaksınız.»

Concini homurdandı:

— «Sen de çok şey istiyorsun, hani...»

— «İleri sürdüğüm bütün şartlar, sizin yararınıza, monsenyör... Meselâ buralarda görünmeniz hiç doğru değil. Çünkü sizi görür görmez, hemen tanıyacaklardır. Sonra bizler de kıızı yakalamak için buraya geleceğiz ve bir de bakacağız ki kafes bomboş... Kuş uçalı çok olmuş...»

— «Doğru... Merak etme, buralarda görünmekten kaçınacağım. Fakat Allahaşkına beni pek fazla bekletme...»

— «O bakımdan hiç tasalanmayın, monsenyör... Çünkü ben, bir yandan sizin için çabalamakla beraber, öte yandan da kendi öcümü almaya çalışıyorum. Bu işin başarıyla sonuçlanması benim de başlıca amacımdır.»

Saint-Julien doğru söylüyor ve Concini de bunun böyle olduğunu biliyordu. Ona inandığını gösterir bir işaret yaptı. Yolun bundan ötesinde de sessiz sadasız yürüdüler. Concini, evine döndü. Roquetaille, Eynaus ve Longval da birlikte uzaklaştılar. Üç silâhşor, patronlarının Saint-Julien'e gösterdiği bu güveni bi-

raz kıskanmaya başlamışlardı. Fakat o bunun farkında değildi ve biraz işi olduğunu söyleyerek onlardan ayrıldı.

*

Concini o gün Louvre sarayında görevliydi... Akşam sekize doğru evinden çıkarak saraya yollandı...

Fakat arkasından, epeyce uzaktan bir karaltı, sindiği yerden fırlayıp gizlice onun peşine düştü. Bu karaltı, yine Saint-Julien'den başkası değildi. Nitekim, efendisini saraya kadar izleyip de oraya girdiğini gözleriyle gördükten sonra geriye döndü ve artık gizlenmeyi gereksiz bularak Concini'nin konağına gitti. Konağa geldikten iki dakika sonra Léonora'nın karşısındaydı.

Concini'nin karısının, hemen sorduğu soruya, Saint-Julien, resmî bir rapor veren bir adam edâsıyla kısaca cevap verdi:

— «Monsenyör; yanımızdan hiç ayrılmadan, Montmartre Manastırı'ndan doğruca buraya döndü ve buradan da Louvre'ye gitti. Serseri Yiğit Jehan'a gelince...»

Léonora, adamın sözünü kesti:

— «Haber aldım... Dediklerine göre, adamlarını da, kendini de havaya uçurmuşmuş... Bana söyleyeceğiniz başka bir şey var mı, mösyö?..»

— «Evet. Monsenyörün bir aydan beri boşu boşuna aradığı kızı da tesadüfen bulduğumu söyleyecektim...»

Kadının yüzünde en ufak bir hareket belirmedi. Fakat bu haberin kendisine indirdiği sille de oldukça ağırdı... Luçon piskoposu, Kraliçe'nin özel papazlığına tayin edilmesinden ötürü kendisine teşekkür

geldiği vakit Bertille'nin nereye kapatılmış olduğunu da söylemişti... Léonora bu haberi alınca hemen Montmartre Manastırı'na gitmiş ve başrahibeye, genç kızın sıkı bir kontrol ve muhafaza altında bulundurulmasını Kraliçe adına tembih etmişti. Şimdi Saint-Julien'in verdiği haberi duyunca beyninden vurulmuş gibi oldu. Ama görünüşte, hiçbir şey belli etmemeye çalışarak gözlerini casusunun gözlerinin içine dikti:

— «Yaa, öyle mi? Nasıl oldu bu iş? Anlatsanıza bakayım.»

Bunun üzerine adam, kimin olduğunu bilmediği evi nasıl gözetlediğini, bir asîlzâde himayesinde gelen iki genç kızın oraya nasıl girdiklerini ve bunlardan birinin isminin Bertille olduğunu nasıl öğrendiğini anlattı.

Léonora, düşünceliydi. Kızın manastırdan nasıl kurtulduğunu merak ediyordu. Nihayet sordu:

— «Öteki genç kız kimmiş, biliyor musunuz?»

— «Bilmiyorum madam. Çok güzel bir genç kızdı. Halbuki üstünde de pek basit bir işçi elbisesi vardı. Başka bir bildiğim yok.»

— «Yaa, peki, o asîlzâde kimmiş?»

— «Onun ismini bilmiyorum. Kendisine Pardaillan denildiğini duydum. Ellisini geçmiş bir adam. Oralardan geçen Saëtta ile dövüşe tutuştu. Benim bildiğim Saëtta, pek müthiş bir kılıç ustası ve güçlü kuvvetli bir adamdı... Fakat bu Pardaillan, ömrümde görmediğim bir kolaylıkla onun elinden silâhını fırlatıp atıverdi. Bu adamın kollarında, insanüstü bir kurdet olacak... Rakibini bir tüy hafifliğiyle havaya kaldırdı. Yere çalıp kafasını darmadağın edecek sanmıştım ama, Saëtta'ya acıyıp tekrar yavaşça yere bırakıverdi. Sonra Saëtta ne yaptı, biliyor musunuz? Şeytan görmüşçesine kaçtı, madam!..»

Léonora, düşünceli bir tavırla sordu:

— «Acaba neden dövüştüler dersiniz?»

— «Orasını bilemiyorum, madam... Çok uzakta olduğum için neler konuştuklarını duyamadım.»

— «Peki, bu asîlzâdenin adının Pardaillan olduğunu nereden biliyorsunuz?»

— «Saêtta, avazı çıktığı kadar '*Pardaillan*' diye bağırdı da ondan...»

— «Haa... Şu mesele... Peki, siz monsenyöre, aradığı kızı bulduğunuzu söylediniz mi?»

— «Evet, madam. Hattâ genç kızın sığınmış olduğu evi de gösterdim.»

Léonora epeyce sinirlenmişti:

— «Bu kadar aceleye ne lüzum vardı acaba?»
Dedi.

— «Tesadüfen oldu, madam... Monsenyöre rastladıktan sonra bu evin önünden geçiyorduk. Sizden bu konuda açık bir emir almadığım için kendisine söylemekte bir sakınca olmadığını sandım. Ama, yine de tedbirli davrandım ve kendisini, evin pek sıkı bir muhafaza altında bulunduğuna inandırdım... Halbuki bunun aslı yoktu, madam. Mösyö de Pardaillan çıktıktan sonra iki genç kız, evde yalnız kalmışlardı. Öte yandan, Bertille'yi oradan kaçırma görevini de üstüme aldım ve bu iş için monsenyörden iki günlük mühlet istedim. Yâni, demek istiyorum ki sonuç olarak siz yine her türlü hareket serbestliğine sahip ve duruma hâkim bulunuyorsunuz...»

Léonora, bu sözleri dinledikten sonra biraz rahatlamıştı:

— «Zeki bir hizmetkârsınız, Mösyö de Saint-Julien,» dedi. «Size istikbal ve servet temin edeceğim.»

Léonora'nın casusu yerlere kadar eğildi.

Kadın, elini şakağına dayamış, derin düşüncelere dalmıştı. Saint-Julien hiç kımıldamadan emir bekledi. Léonora, nihayet başını kaldırdı ve sâkin bir sesle:

— «Şimdi yapacağınız işler şunlar...» Dedi.

Bundan sonra kısık bir sesle bir sürü şey anlattı. Bu konuşma bir çeyrek saat kadar sürdükten sonra Saint-Julien oradan ayrıldı. Sokağa çıkınca önce çevresine işkilli bakışlarla baktı. Şüpheli bir şey göremeyince acele acele yürümeye koyuldu.

Halbuki Concini'lerin konağının, karşısında bir meyhane vardı. Léonora'nın casusu uzaklaşırken bu meyhanenin kapısı açıldı ve Eynaus, Roquetaille ve Longval dışarıya çıkarak uzaklaşmakta olan Saint-Julien'den tarafa baktılar. Eynaus, hayret içinde söylendi:

— «Gel de şimdi buna anlam ver. Bu adam bu saatte, hele Concini'nin bulunmadığı bir sırada onun evinde ne arıyor?»

Longval:

— «Eğer Concini'nin karısı suratına bakılmayacak kadar çirkin olmasaydı; Concini'nin Kral'a oynamakta olduğu oyunu Saint-Julien de, Concini'ye oynuyor, derdim,» dedi.

Roquetaille; ilâve etti:

— «Böyle bir şey varsa bayılırım, hani!..»

— «Üçü birden gevrek gevrek güldüler, sonra kol kola girerek Saint-Julien'in gittiği yönün tam tersi yöne yollandılar...

JEHAN'IN KEŞFİ

Pardaillan hızlı hızlı yürüyerek Montmarte tepesine tırmanmış, darağacının bulunduğu meydana ulaştıktan sonra gözünü kırpmadan yıkıntılar arasına girmişti. Askerlerle köylüler hâlâ oradaydılar. Bir kısmı orayı muhafaza ediyordu. Bu kalabalığın, meydana gelen korkunç felâketten başka bir şeyden bahsetmesine elbette imkân yoktu... Pardaillan, kalabalığın arasına girer girmez, o zamana kadar bilmediği bir gerçeği, yâni burayı, bizzat oğlunun havaya uçurmuş olduğunu öğrendi. O zaman, başını dikti ve gözleri parıldayarak kendi kendine mırıldandı:

«Öyleyse iş değişir. Mademki burasını kendisi havaya uçurdu; demek ki elinde barut vardı... Başına gelecekleri önceden bilip buraya barut depo etmesine imkân olmadığına göre demek ki silâh ve cephaneye bulunan mağarayı keşfetti. Öyleyse yakayı kurtarmıştır, şimdi sağ, salimdir. Bunu anlamayacak ne var?»

Orada bulunan subaya, nâzik bir selâm vererek yaklaştı. Komutayı devralmış olan nöbetçi teğmendi. Cesur Yüzbaşı, idam sehпасının kapısından içeriye girdiği vakit teğmen de adamlarına bazı emirler vermek için bir aralık oradan uzaklaşmak zorunda kalmış ve canını da bu sayede kurtarmıştı. Şövalye, istediklerini öğrenmek için bundan daha mükemmel bir fırsat bulamazdı. Nitekim genç subay, bütün olayı, başından sonuna kadar anlatmakta gecikmedi. Akıllara durgunluk veren bu müthiş macerayı din-

lerken Şövalye'nin içi içine sığmıyor, gözleri parıldıyordu. İçinden:

«Pardaillan'ın oğlu, babasına bile şeref verecek bir delikanlı...» Dedi. Sonra subaya dönüp sordu:

— «Peki ama, nasıl oldu da bu yiğit delikanlılar, manastıra ait olan bu harap yapının içinde silâh ve cephane bulabildiler?.. Mübarek darağacı değil, cephanelik...»

— «Doğrusu, biz de kendi kendimize bu soruyu sorduk. Ama, işin içyüzünü öğrenmemiz, tabii, mümkün olamadı. Zaten bu idam sehpasının yıllardır kullanıldığı yoktu... İçine kimse de girmiyordu. Buraya vaktiyle barut depo edilmiş olduğunu hatırlayan da yok. Bu bakımdan, buradaki bütün bu silâh ve cephanenin, yine bu âsiler tarafından buraya yığılmış olduğunu kabul etmek lâzım...»

Pardaillan, istediğini öğrenmiş olduğu için genç subaya teşekkür ederek ilgisiz bir tavırla oradan ayrıldı.

*

Yiğit Jehan, yüzbaşıya buraya gireceklerin bir daha buradan sağ çıkamayacaklarını söyledikten sonra hemen merdivene yöneldi. Birkaç basamak indikten sonra ancak kafası topraktan dışarıya çıkacak şekilde durdu ve kulakları kırışte, soğukkanlılıkla beklemeye koyuldu.

Fakat kapının saldırganların darbeleriyle zorlandığını görür görmez, barut varillerinden deliğe kadar uzanan fitili ateşe verdi. Sonra deliği açıp kapayan basamağa atladı. Ağır kapak taşı hemen kalktı ve delik kapandı.

Delikanlının, mahzenden geçip mağaraya ulaşması, bir-iki saniye sürdü. Yukarıda müthiş bir patlama

meydana geldiği zaman kendisini merak eden üç arkadaşının yanına, çoktan varmış bulunuyordu. Üç ahbap çavuşlar, yerin hafifçe sarsıldığını hisseder etmez, kendilerini yüzükoyun yere atmışlardı.

Gürültü ve sarsıntı geçer geçmez, hemen ayağa fırladılar ve vahşi kahkahalarla gülmeye başladılar.

Escargasse, sevinçle haykırdı:

— «Bana öyle geliyor ki yukarıdaki herifler, gökteki yolculuklarından hâlâ geri dönmemişlerdir.»

Carcagne:

— «Aceleleri ne?» Dedi. «Ebediyen gökte kalacak değiller ya...»

Gringalle de ilâve etti:

— «Ama artık ne hâlde geriye dönerler orasını Allah bilir.»

Jehan, sert bir sesle:

— «Susun,» dedi.

Sonra mahzun bir tavırla ilâve etti:

— «Ama, ne yapayım? Suç bende mi? Ben onlara haber verdim. Zavallılar... Benden günah gitti. Nihayet, kendimizi korumaktan başka bir şey yapmış değiliz. Bir insanın, kendisini koruması kadar haklı bir davranış olamaz. Bertille, böyle söylemedi mi?»

Gayet alçak bir sesle söylenmiş olan bu sözleri duyan üç ahbap çavuşlar, şaşkın şaşkın birbirlerinin yüzlerine baktılar. Hiçbir şey anlamıyorlardı... Şu şeytan delikanlıya ne olmuştu böyle? Son zamanlarda ikide bir garip ve anlaşılmaz şeyler söyleyip hepsini hayrette bırakmaktan âdetâ zevk duyuyordu.

Yiğit Jehan, arkadaşlarının yüzlerindeki garipliği görünce, onların da canlarını sıkmış olduğunu fark ederek üzüldü ve güler yüzle sordu:

— «Şimdi anlatın bakayım. Nasıl oldu da tam vaktinde imdadıma yetiştiniz? Burada mı yerleşmişsiniz? Hem de bu durumda, öyle mi?»

Jehan, paylarmışçasına konuşuyordu. Fakat üç ahbap çavuşlar, delikanlının, âdet yerini bulsun diye bu edâ ile konuşmakta olduğunu anlayınca, keyiflendiler ve başlarından geçenleri, sonra nasıl olup da Tanrının lütfu sayesinde bu yeni yeri bulduklarını anlattılar. Hattâ Colline Colle'nin evindeki ziyafetten söz etmeyi bile unutmadılar. Delikanlı, bu hikâyeleri dinledikçe onlarla birlikte kahkahayı basıyordu. İçinden de söyle düşünüyordu:

«Zavallı çocuklar... Bana olan sevgileri ve bağlılıkları yüzünden başlarını derde soktular... Eskisi gibi yaşamaya devam etselerdi, imkânı yok bu kadar yoksulluk çekmezlerdi. Bu kadar sevgi ve bağlılığın karşılığını nasıl ödeyeceğim?»

Korkunç patlamanın üstünden iki saat geçmişti. Fakat vaktin nasıl gelip geçtiğini anlayamamışlardı, bile. Üç ahbap çavuşun anlatacakları o kadar çoktu ki... Jehan da onları kırmamak için sözlerini kesmiyor, o dinlendikçe onlar da coşup konuşuyorlardı... Bu suretle Jehan, onların küçük servetlerinin yarısını Perrette'ye vermiş olduklarını da öğrendi. Perrette de onlar sayesinde yeni çamaşırhanesini açmıştı. Bu durumda Jehan, hem hayatını, hem de nişanlısının kurtulmasını yine üç arkadaşına borçlanmış oluyordu.

Üç babayiğit, sonu gelmez gevezeliğe dalmışlardı ve hiçbirisi bu yer altından nasıl çıkacaklarını düşünmüyordu. Mademki Jehan yanlarındaydı. O emir verince çıkıp gideceklerdi buradan... İşte bu kadar...

Üçü birden harıl harıl işe koyularak kuru ot demetlerinden yataklarını hazırladılar. Sonra da yemek pişirmek için ateş yaktılar. Bu arada Jehan da mağa-

ranın dört bir yanını dolaşıp ortalığı iyice gözden geçirdi. Araştırma sırasında birçok kere taş merdiveni tırmandı, yukarıya kulak verdi. Fakat bir şey duymadı. Kendi kendine:

«Bir şey duyulmuyor. Herhalde yangın henüz tamamiyle sönmemiş olacak... Acaba yangın yarına kadar söner mi?.. Sanırım ki söner. Şimdilik ne acelemiz var? Bekleriz. Hem de böylesi, Perrette'nin evinin etrafında dolaşmaktan hayırlıdır,» diye söylendi.

Bertille için hiçbir endişe duymuyor, çünkü Pardaillon'a sarsılmaz bir güven besliyordu... Mademki Şövalye, genç kızın korunmasını omuzlarına yüklenmişti. Şu hâlde delikanlının artık o yönden hiç korkusu yoktu.

Yiğit Jehan mahzenin sağını solunu araştırırken, bir köşede parıldayan küçük bir şey gördü. Onu yerden alırken söylendi.

— «Bu da ne?» «Bu, Colline Colle'nin; Bertille'nin çekmecesinden aşırıldığı, Carcagne'nin de ondan çaldıktan sonra herhalde burada düşürmüş olduğu küçük teneke kutuydu. Jehan, kutuyu açarak içindeki kâğıdı çıkardı. Ne Carcagne, ne de Colline Colle, bu kâğıdı okumayı becerebilmişlerdi. Çünkü kâğıt İtalyanca yazılıydı. Pardaillon'ın oğlu mükemmel İtalyanca bilirdi. Hemen okumaya koyuldu.

Bu kâğıt da, sarhoş papaz Parfait Goulard'ın, Colline Colle'den binbir ustalıkla aldığı lâtince yazılı kâğıdın dördüncü bir kopyasından başka bir şey değildi. Jehan bu kâğıdı okuduktan sonra öfkeyle büyüküp gelişigüzel attı. Kutuyu da bütün kuvvetiyle taş basamaklara fırlatarak kendi kendine söylendi:

«Nereye el atsam, karşıma bu uğursuz hazine çıkıyor! Sanki şeytanî bir kuvvet beni boyuna bu hazineyi çalmaya zorluyor. Hırsızlık yapmaktansa bileklerimi keserim. İyi ama bu da nesi ya?..»

Jehan'ın şu son sözü söylemesine sebep şuydu: Kutuyu açtığı vakit içinde bir tek kâğıt bulmuştu. Bundan hiç şüphesi yoktu. Bu kâğıdı okumuş, sonra buruşturup atmıştı. İşte!.. Attığı kâğıt, merdivenin dibinde bumburuşuk duruyordu... Fakat sonradan taş basamaklara fırlattığı kutu kırılmış mıydı nedir?.. İçinden başka bir kâğıt daha fırlayıp merdivenin dibine, öbür kâğıdın yanına düşmüştü.

Delikanlı hayret ve merakla baktı. Kısa bir tereddütten sonra omuz silkerek mırıldandı:

«Bu kâğıtta ne yazılı olduğunu öğrenmek de bir suç değil ya... Nasıl olsa bu hazine, gözlerimi kamaştırmıyor... İşin içinde on milyon değil, on milyar olsa yine hırsızlık yapmam.»

Gidip kutuyu aldı. O zaman, kutunun içinden bir değil, iki kâğıdın fırladığını farketti ve gülümseyerek söylendi:

«Meğer kutu iki gözlüymüş... Ben hızla yere çarpınca anlaşılan, ikinci gözü de açılıverdi...»

İki kâğıttan birini açtı. Bu, demin okuduğu kâğıdın Fransızca kopyasıydı. Öteki kâğıdı da açtı... Hayret!.. Bu ikinci kâğıt bomboştu. Üstünde de bir tek kelime bile yazılı değildi. Evirdi, çevirdi, sonra merakla mırıldandı:

«Acaba bu da neyin nesi?»

Artık sabrı tükenmişti ve bu kâğıdı da diğeri gibi buruşturup atacaktı ki tesadüfen ikisini birbirine yaklaştırınca aynı boyda olduklarını gördü. Kâğıtları tekrar iyice gözden geçirdi ve farkında olmadan ikisini üstüste koydu. O zaman gördüğu şey karşısında sevinçle bağırmaktan kendini alamadı:

«Vay canına!.. Ben nasıl oldu da bunu akıl edemedim?..»

Bu ikinci kâğıt, birincinin üstüne konulunca üze-

rinde birtakım cümleler beliriyor ve birinci kâğıttaki mânayı kökünden değiştiriyordu.

Şimdi; Joseph babanın Lâtinceden, Saëtta'nın İtalyancadan, Pardaillan'ın İspanyolcadan ve nihayet Jehan'ın da yine İtalyancadan okuduğu kâğıttaki yazı; bu beyaz kâğıtla üstüste koyunca şöyle okunuyordu:

«Manastırın idam tribünü altında, oniki basamaklık bir taş merdiven vardır. Bu basamakların onikincisinin dibi, meydana dört köşe bir kapak taşı çıkıncaya kadar kazılmalıdır. Taşın altından bir tabut çıkacaktır... Hazine bu tabutun içindedir.»

Delikanlı, okumayı bitirince uzun bir zaman son basamağın önünde dalgın dalgın durup düşüdü:

«Demek şu meşhur milyonlar, bu basamağın altındaymış... Acaba bir baksam mı?.. Haydi canını. Hazine neyime gerek benim?..»

Kıs kıs gülerek söylendi:

«Ötekiler; Kral, Kraliçe, Concini ve daha bilmediğim birçoğu da kilisenin altını üstüne getiredursunlar bakalım... Aradıklarını orada bulamayınca kimbilir ne yapacaklardır?.. Doğrusu, o zaman yüzlerinin ne hâle geleceğini görmek isterdim...»

Elindeki iki kâğıdı katladı. Az önce buruşturup yere atmış olduğu kâğıdı da aldı ve ceketinin iç cebine sokarak mırıldandı:

«Acaba bu kutu buraya nasıl geldi? Kimbilir ne zamandır da burada? Onu buraya birisi mi düşürdü?.. Yoksa bile bile mi bıraktı? Kimbilir? Neyse artık bununla kafa çatlatmayalım!..»

Mağaraya, arkadaşlarının yanına döndü ve ne gariptir ki bulduğu şeylerden onlara hiç bahsetmedi. Çok acıkmışlardı. Bundan, vaktin epey ilerlemiş olduğu sonucunu çıkardılar. Yalan değildi. Dışarıda karanlık basalı epey olmuştu. Hemen sofraya hazırla-

maya koyularak bir sandığın üstüne, fıçılardan birinden doldurdukları dört şişe şarabı yerleştirdiler. Sucuk, pastırma ve ekmeği de koydular. Yumurtaları boldu ve birkaç da tavukları vardı. Üç ahbap çavuşlar, bir köşede yaktıkları ateşte iki tavuk kızartmaya koyuldular. Jehan da omleti pişirmeyi üzerine aldı.

Çok geçmeden yemek hazırlanmıştı. Jehan, ceke-
tini çıkarıp kollarını sıvazlayarak keyifle bağırdı:

— «Haydi bakalım, sofraya başına, arkadaşlar!.. Şu omletin tadına bir bakın da omlet nasıl pişirilirmiş görün bakalım...»

Bu sözler henüz söylenmişti ki berrak bir ses ortalığı çınlattı:

— «Şu lezzetli omletten, bana da ufak bir pay ayırın!..»

TANRI MİSAFİRİ

Dört adam hayret ve dehşetten donmuş gibi bir an durakladıktan sonra hızla yerlerinden fırladılar. Mağarada bir yabancı belirmişti. Nereden çıktığını bir türlü anlayamadıkları bu adam, gülümseyerek ağır ağır onlardan tarafa geliyordu...

Jehan, geleni tanıyınca sevinç ve şaşkınlık içinde seslendi:

— «Mösyö de Pardaillan!»

Delikanlı şaşkın şaşkın çevresine bakınarak faltaşı gibi açılmış gözleriyle bu beklenmedik ziyaretçinin nereden geldiğini araştırıyor ve söyleyecek lâkırdı bulamıyordu... Şövalye, birdenbire meydana çıkışının uyandırdığı şaşkınlığın farkında değilmiş gibi keyifle gülümsedi ve alaylı bir edâ ile söylendi:

— «Benim ya... Ta kendisi!»

Sonra karşısındakileri paylıyormuş gibi ilâve etti:

— «Aşkolsun! Beni böyle karşılayacaktınız demek? Açlıktan ve susuzluktan bitkin bir hâle gelmiş olan bu ihtiyar Tanrı misafirine bir lokma yemek, bir yudum şarap ikram etmek yok mu? Bu hareketinizin hesabını sizden kıyamet günü yakanıza yapışarak sorarım!»

Jehan, bir kahkaha atarak cevap verdi:

— «İnsafınıza sığındık, mösyö... Kıyamet günü yakamıza yapışırsanız hâlimiz nice olur sonra? Cehennemini boylamaz mıyız?»

— «Hah şöyle... Yola gelin bakayım...»

— «Sizi burada göreceğimi aklıma bile getirme-

diğim için şaşkına döndüm... Kusuruma bakmayın...»

Pardaïllan yine samimiyetle güldü:

— «Kusura bakmam ama bir şartla... Elinizle pişirdiğiniz şu omletten ben de pay isterim. Hem sonra şu nefis tavuklardan, pastırmalardan ve o güzelim şaraplardan tatmak da hakkım, tabî...»

Pek keyiflenmiş olan Pardaïllan tekrar neşeli neşeli güldü. Bu durumu gören üç ahbap çavuşlar da makaraları koyverdiler. Mağaranın yüksek tavanı, kahkahadan çın çın öttü. Nihayet, Jehan ciddileşerek seslendi:

— «Böyle ne bekliyoruz yahu? Omlet buz kesildi. Haydi bakalım delikanlılar, soframıza şeref veren Mösyö de Şövalye'ye bir yer hazırlayın!»

Üç arkadaş bir koşuda, koca bir sandığı havalandırıp sofranın yanına bıraktılar. Pardaïllan'la oğlu buraya çöktü. Ötekiler de onların karşısında yere oturdular ve beşi birden büyük bir iştahla yiyeceklerle saldırdılar.

Pardaïllan'ın ilk dikkatini çeken şey, Jehan'ın, Bertille hakkında hiç soru sormaması oldu. Delikanlı, Şövalye'nin buraya nasıl girmiş olduğunu da merak ediyor gibi görünmüyordu. Pardaïllan hunun sebebini, delikanlının kendisine karşı hissettiği sarsılmaz güvende bularak çok sevdiklerine göstereceği samimiyetle ve müşfik bir sesle:

— «Bertille hakkında hiçbir şey sorduğunuz yok,» dedi, «yoksa merak etmiyor musunuz?»

Jehan, sâkin bir tavırla cevabı yapıştırdı:

— «Neden merak edeyim, mösyö?.. Siz burada olduktan, yüzünüz de güldükten sonra işlerin yolunda gittiği besbelli değil mi? Hem sonra mademki onun muhafazasını üstünüze aldınız, bu işin merak

edilecek tarafı kalır mı? Ben sadece size olan bu şükran borcumu nasıl ödeyeceğimi düşünüp duruyorum.

Pardaillan, aldırıışsız bir edâ ile:

— «Canım, şimdi bunu bırakalım,» dedi. «Şuraya nasıl girdiğimi herhalde çok merak ediyorsunuz. Öyle değil mi?»

Jehan içten gülümseyerek itiraf etti:

— «Doğrusu öyle, mösyö! Çok merak ediyorum ama sormaya utanıyor ve kendiliğinizden bahsettinizi bekliyordum.»

Pardaillan, yavaşça başını salladıktan sonra cevap vereceği yerde, beklenmedik bir soru sordu:

— «Peki siz, buradan nasıl çıkmayı tasarlamıştınız?»

Delikanlı, Pardaillan'ın böyle beklenmedik sorularına, artık alışmıştı. Onun için hiç şaşmadan cevap verdi:

— «Gayet basit... İdam sehпасının altında, buraya inen bir merdiven bulunduğunu biliyorsunuz, umarım.»

— «Biliyorum.»

— «Oradan çıkacaktık işte...»

— «Öyle ama, idam sehпасı tamamen çöktü. Merdivenin üstündeki kapağı taş, toprak kapatmıştır. Açılır açılmaz bütün molozların içeriye dökülüp deliği büsbütün tıkamayacağı ne malûm?...»

— «Olabilir... Bu ihtimali göze almıştık. Ben de zaten ona göre bir çâre arayacaktım.»

— «Adamakıllı gecikmiş olacaktınız... Bundan eminim... Onun için diyorum ki benim geldiğim çok iyi oldu. Benim size göstereceğim yol, sizin geçmeyi tasarladığınız yoldan çok daha emindir.»

Bundan sonra Pardaillan, iki genç kızı nasıl eve bıraktığını ve Jehan'ın, kurtulabilip kurtulamayacağını merak ederek tepeye kadar nasıl çıktığını, sonra da darağacının havaya uçuşunu nasıl öğrendiğini anlattı. Fakat Saëtta ile karşılaşışı hakkında hiçbir şey söylemedi. Bundan başka kimsenin bilmediği bu gizli mağarayı, nasıl olup da öğrendiğinden de hiç bahsetmedi.

— «Nasıl olsa buradan çıkacak bir yol bulacağınızdan emindim,» diye devam etti. «Ama, belki yine buraya dönmek zorunda kalacağınızı düşündüm. Buradan daha emin bir sığınağı hiçbir yerde bulamazdınız.»

Jehan, saf bir edâ ile: .

— «Fakat neden yine buraya tilki gibi saklanmak zorunda kalalım, mösyö...»

— «Allah Allah!.. Canım, sizin sağ olduğunuzu anlarılarsa rahat bırakırlar mı?»

— «Orası öyle... Henüz Concini ile hesaplaşmış değiliz.»

Pardaillan, delikanlının sözünü kesti:

— «Yoo, bu sefer karşınızda Concini değil, Kral var!»

— «Kral mı var? Anlamadım. Ben ona karşı bir suç işlemedim ki...»

Pardaillan, bütün dikkatiyle delikanlının gözlerinin içine baktı. Jehan, düşüncesinde gayet samimî görünüyordu. Şövalye bunu anlayınca devam etti:

— «Orası öyle... Size kalırsa siz, kendinizi savunmaktan başka bir şey yapmadınız. Böyle davranmaya yerden göğe kadar hakkınız var... Yaptığınız iş, yerinde bir harekettir.»

Jehan yavaşça:

— «Bu söylediklerinize pek sevindim, mösyö,» dedi.

Ama, Pardaillan sözünü bitirmemişti. Devam ederek dedi ki:

— «Halbuki bizi idare edenlere göre siz, büyük bir suç işlemiş bulunuyorsunuz. Kral, zaten sizin kendisine karşı gelmenizi bir kere affetmişti. Bu sefer affetmeyecektir ama... Bundan şüpheniz olmasın... Üstelik, Montmartre Manastırı'na ait topraklarda epey zarar ziyan da yaptınız. Bu kadar suçtan sonra Jandarmalar ve askerler sizin peşinizi bırakırlar mı?.. Sizi ölü veya diri ele geçirinceye kadar kovalayacaklardır.»

— «Bakın bunlar hiç benim aklıma gelmemişti.»

— «İşte bu tehlikeleri düşündüğüm için buranın gizli çıkış ve giriş yerlerini sizlere de öğretmeye karar verdim. Bu yolları Fransa'da benden başka kimse bilmez. Onun için burada kaldığınız zamanlar, rahat rahat uyuyabilirsiniz. Böyle bir yer olduğunu kimse bilmediği için buraya gelen olmaz.»

Jehan, içten gelen bir saygı ve sevgiyle cevap verdi:

— «Bizlere gösterdiğiniz bu yakınlıktan ve yaptığınız iyiliklerden ötürü çok mahcubum... Size rastlayışım, benim için büyük bir talih oldu. Gerekirse buraya sığınacağım... Ama, tabii başka hiçbir çarem kalmazsa bunu yapacağım. Bu düşüncemi belki de tuhaf bulursunuz ama, mösyö, havasız, ışıksız yerde yaşamak elimden gelmez... Ben burada boğulurum... Şimdi bile burada bir dakika daha fazla durmak niyetinde değilim, ama ne yapayım ki vakit geç... Bu saatte Paris'in, kapıları herhalde kapanmıştır. Açık olduğunu bilsem, bir dakika bile burada durmam...»

Pardaillan aldırışsız bir tavırla:

— «Bir gece, nasıl olsa geçer,» dedi. «Sabahleyin, şafakla beraber çıkar gideriz.»

Jehan utanmış gibi söylendi:

— «Şimdi size kötü bir yemek yedirdiğimiz yetmiyormuş gibi benim yüzümden bu gece rahatsız da olacaksınız. Size karşı öyle mahcubum ki mösyö...»

— «Siz, benim ilk defa mı ot üstünde yattığımı sanıyorsunuz? Aman evlâdım, ben şimdiye kadar kaç kere taşlar üstünde yatmak zorunda kaldım. Kötü dediğiniz bu yemek de, ömrümde yediğim en lezzetli yemeklerden biridir.»

Jehan, Pardaillan'ın yüzüne dik dik baktı. Şövalye gayet ciddî ve samimî konuşuyordu. Bunu anlayınca delikanlının içi rahat etti. Fakat bu sefer de içinde doğan yeni bir endişeyle Pardaillan'ın gözlerine bakarak söylendi:

— «Ama ben de burada sanki kendi ev sahibiymişim gibi atıp tutuyorum. Halbuki belki burada da biz sizin misafiriniziz...»

Pardaillan hayretle sordu:

— «O da ne demek?..»

— «Öyle ya canım... Mademki buraları sizden başka bilen yok... O hâlde belki, burada ne varsa, hepsi sizindir...»

Delikanlının, bakışlarını, Şövalye'nin gözlerinden ayırmayışı, bu söylediklerine fazla önem verdiğini gösteriyordu...

Pardaillan gülümseyerek:

— «Buranın sahibi olan kadın, şöyle böyle, bundan yirmi yıl kadar önce Fransa'dan çıktı gitti. Ama şimdi asıl memleketi olan İtalya'da mıdır? İspanya'da mıdır? Hattâ hâlâ yaşıyor mu? Hiçbir şey bilmiyorum.»

Ve ansızın ciddileşerek ilâve etti:

— «Pek iyi bildiğim varsa o da şudur: Eğer sizin burayı kullandığınızı öğrense muhakkak şöyle diyecektir: *«Oooh! Pek iyi yapmışsınız. Burada ne varsa kendi malınızmuş gibi kullanın ve hiçbir şeye aldırış etmeyin.»*

Pardaillan'ın bu sözleri söylerken takındığı edâ, Jehan'ın dikkatini çekti. Vaktiyle Saëta'dan, on milyonluk hazinenin, Prenses Fausta'ya ait olduğunu öğrenmişti. Pardaillan'ın söylediği kadının da aynı kadın olduğundan hiç şüphesi yoktu. Bir ara bu mağarada ne varsa hazineyle birlikte Şövalye'ye ait olup olmadığını düşünmüştü. Fakat Şövalye'nin sözüne inanmazlık edemezdi. Kafasından, şu Prenses Fausta'nın kimin nesi olduğunu sormak geçti, ama sonra yine caydı. Artık Pardaillan'ı iyice tanımıştı. Şövalye istemiş olsaydı, tam konu açılmışken Fausta hakkında bir sürü şey anlatabilirdi. Anlatmadığına ve bu konuyu pek kısa kestğine göre demek ki kendince bazı sebepler vardı. Delikanlı bir şey sormadı ve sadece dedi ki:

— «Doğrusu, bu sözlerinizi duyunca vicdan azabından kurtulup bayağı ferahlık hissettim, mösyö...»

Baba-oğul, bir yanda böyle konuşurlarken üç ah-bap çavuşlar da, hiçbir şey anlamadıkları bu lâkırdı-ları dinlemekten bıkip ot demetlerinin üstlerine uzanmış, birbirleriyle yarışırcasına horlamaya başlamışlardı.

Şövalye ile Yiğit Jehan daha epey zaman çene çaldılar. Daha doğrusu Pardaillan, konuşmayı kurnazlıkla idare ederek oğlunu söyletti durdu... Bu konuşma sırasında Jehan'ın, Bertille'yi de, Ravailac sâyesinde bulduğunu, Ravailac'ın da bu kıza delicesine tutkun olduğunu öğrendi. Sonra garip bir tavırla sordu:

— «Bu Ravailac, hani bizim, birlikte Kralı bek-

lediğimiz sırada sizi bıçaklamaya kalkan adam değil mi?»

— «Ta kendisi, mösyö... Maşallah hiçbir şeyi unutmuyorsunuz... Asıl meseleyi size anlatmakta artık bir sakınca yok. Ravaillac, Kral'ı kıskandığı için öldürmek istiyordu. Ben de bu düşüncesinden vazgeçmesi için ona, Kral'ın, Bertille'nin babası olduğunu söyledim. Tabii, Kral, hayatını bu suretle bana borçlanmış olduğunu bilmez bile...»

Pardaillan, garip bir tavırla söylendi:

— «Ben galiba bu Ravaillac'ı, papaz Parfait Goulard'la beraber de gördüm.»

— «Görmüşsünüzdür tabii.. Onlar pek sıkıfıkı konuşurlar. Hattâ, bu kadar yakın dost olmalarına şaşmıyor da değilim hani... Zira ne huyları, ne de yaşayışları hiç te birbirine uymaz...»

Pardaillan, bir şey söylemedi ama sarhoşluğunun yapmacık olduğunu tesadüfen öğrendiği bu papazın, Kral'ı öldürmek isteyen Ravaillac'la ahbap olmakla ne amaç güttüğünü kendi kendine soruyor ve buna bir cevap bulmaya uğraşıyordu.

Baba-oğul, artık konuşacakları bir şey kalmayınca ot döşekler üstüne yanyana uzandılar... Jehan, hemen uyuyuverdi. Pardaillan ise uzandığı yerde, o günkü olayları düşünmeye koyuldu.

*

Pardaillan, Bertille'yi, Perrette'nin evine götürüp bıraktığı sırada genç kızla uzunboylu konuşmuş ve ondan, yıllardır yanında sakladığı kâğıtlar hakkında her türlü bilgiyi almıştı. Şövalye zaten bu işin içyüzünü bilmiyor değildi. Fakat genç kızdan dinledikle-

ri de kendisine bazı ayrıntıları öğretmek bakımından epey yararlı oldu.

Bertille, hazinenin saklı olduğu yeri gösteren kâğıtların içinde durduğu teneke kutunun kayboluşuna pek üzülmüştü. Bu kutunun başka ellere geçtiğini de, Perrette'nin parmağında, Fausta'nın demir yüzüğünü görmek suretiyle öğrendiğini okuyucularımız hatırlayacaklardır. Pardaillan'ın, her ne pahasına olursa olsun, oğlunun hazinelerini kurtaracağını söyleyerek genç kızı yatıştırmaya çalışmıştı. Yüzüğü Perrette'ye ağabeyi Gringaille verdiği göre Pardaillan, kutunun da Gringaille'de olacağını tahmin ediyordu. Gringaille'nin bu kutuyu nasıl eline geçirdiği onun için önemli değildi. Üstelik bu kutunun şimdi kendi oğlunun eline geçmiş olması da pek mümkündü... Yattığı yerde, gözlerini kapayıp içinden söylendi:

«Bu hazine meselesi iyice anlaşılmadan, delikanlıya bir şey söylemem... Onu bir serbest bırakayım da, peşinden kollayayım bakayım... Bana kalırsa, şimdi o teneke kutunun içindeki kâğıtları bulmuş ve hazinenin yerini çoktan öğrenmiştir... Acaba bu hazineye el uzatacak mı?.. Böylesine büyük bir servetin çekiciliğine dayanabilecek kadar kuvvetli bir karakter sahibi mi, değil mi? Burasını çok merak ediyorum.»

Pardaillan, o gün Bertille'yle konuştuğu sırada kendisine Jehan'ın kim olduğunu da söylemişti. Fakat kendisi izin verinceye kadar kimseye bundan söz açmayacağına dair ondan söz almıştı. Şimdi artık genç kızın, Jehan'a hiçbir şey söylemeyeceğinden kesinlikle emindi.

Bu güvenin ve bir karar vermiş olmanın verdiği ferahlıkla rahat rahat uyudu.

BİR TESADÜF

Ertesi perşembe sabahı, beşi de şafakla beraber ayağa kalktı. Pardaïllan'ın ilk işi, belindeki kemeri çözmek oldu. Bu kemeri boşaltınca ortaya yüz altın çıktı. Şövalye bu parayı oğluna uzattı ve delikanlının almaya hiç yanaşmadığını görünce şefkatli bir tavırla söylendi:

— «Bunu almaktan çekinmeyin. Gerçi ben zengin bir adam değilim, ama, bu yüz altını size vermekle sıkıntıya düşmüş olmam. Hem zaten bunu size ödünç veriyorum. Paranız olduğu zaman... Ki pek yakında şüphesiz paranız olacak... Bana tekrar ödersiniz... Ama, şimdi bu paraya fazlasıyla ihtiyacınız var. Bu delikanlıları, bu hâlde mi bırakacaksınız?..»

Gringaille, Escargasse ve Carcagne, gözlerini kâh ufak altın yığınınına, kâh üstlerindeki partallara kaydırıyorlardı. Delikanlının ne mağrur olduğunu bilirlerdi. Jehan'ın bu parayı reddedeceğinden de emin oldukları için daha Jehan bir şey söylemeden suratlarını astılar. Fakat hayret!.. Jehan, uzunboylu direnmeden parayı alınca üçünün de ağızları bir karış açık kaldı.

Delikanlı, Şövalye'ye teşekkür etmek için bir şeyler söylemeye kalkışacağı sırada Pardaïllan, tatlı bir tavırla onun sözünü kesti ve emreden bir sesle:

— «Haydi bakalım, gidiyoruz!» Dedi.

Sonra mağaranın görünürde hiçbir şey bulunmayan bir köşesine ilerledi. Orada bulunan gizli bir kapıdan geçince epey dar olmasına karşılık, uzun bir dehlize girdiler. Dehlizin sonunda bir başka gizli ka-

pı daha vardı ve Pardaillan bunun da nasıl açıldığını, dört arkadaşa güzelce anlattı. Bu yol, Montmartre tepesinin batıya bakan eteğine çıkıyordu. Tepenin üstünde, yanyana beş tane yeldeğirmeni vardı. Daha uzakta, kuzey tarafında tek başına bir değirmen daha bulunuyor ve But çeşmesine giden yolun bir kolu da bu değirmenin önünden geçiyordu. Beş yeraltı yolcusu, dehlizlerden ve gizli kapılardan geçtikten sonra bu değirmenin yakınından yeryüzüne çıktılar.

Jehan, üç arkadaşına biraz para verdi. Onlar da yola koyularak Saint-Honoré kapısından Paris'e girdiler. İlk işleri, bir eskiciye uğrayıp iyi kumaştan, az kullanılmış birer elbise almak oldu. Hemen oracıkta giyindiler ve sonra ceplerinde şingırdayan paraların verdiği keyifle kolkola girerek, neşeli neşeli gezinmeye koyuldular.

Pardaillan'la Jehan da, değirmenden yüz adım kadar ileride bulunan But çeşmesine doğru yürümüş, tepenin etrafını dolaştıktan sonra kilisenin yanından geçerek Perrette'nin evine ulaşmışlardı.

Şövalye, oğlunun, bugünü, nişanlısının yanında geçirmesinin uygun olacağını düşünmüştü. Pardaillan bu suretle belki de delikanlının da düşman gözlerden uzakta, emniyette olacağını hesabetmişti. Jehan, Şövalye'nin bu fikrini seve seve benimsemişti. Evin önüne vardıktan sonra içeri girmeden önce ortalığı şöyle bir kolaçan ettiler ve şüpheli hiçbir şey göremeyince içeriye girdiler.

O gün, hem delikanlı, hem de genç kız için şaşırtıcı bir hızla geçip gitti. İkisi de tatlı bir rüya görüyormuş gibiydiler. Jehan, çok mutluýdu ama, kafası hep meşguldü. Bir aralık Pardaillan, Bertille'yle konuşurken o da Perrette'yi bir kenara çekmiş ve genç kıza bazı şeyler tembih etmişti. Bu arada yanındaki

paranın büyük bir kısmını da ona bırakmış, üstünde pek az şey alıkoymuştu.

Baba-oğul, akşama doğru Montmartre kapısından tekrar Paris'e dönmüşlerdi. Nasıl buraya gelirken evin çevresinde şüphelenecek hiçbir şey görmedilerse, gidişlerinde de dikkati çekecek, hiçbir şeye rastlamamışlardı. Böyle olmasına rağmen o gün Escargasse, Gringaille ve Carcagne'nin de iki genç kıza, nöbetleşe ve uzaktan uzağa göz kulak olmaları kararlaştırılmıştı.

Şövalye, oğlunu, akşam yemeği için Grand-Passe-Partout Hanı'na götürmeyi başardıysa da Jehan, geceyi orada geçirmek teklifini kesinlikle reddetti ve:

— «Arbre - Sec Sokağı'ndaki evime gideceğim,» dedi. «Artık hepsi beni ölmüş bildiklerine göre oradaki evimde de pekâlâ emniyet içindeyim, demektir.»

Sonra karar verdiği gibi yaptı. Ertesi sabah, erkenden kalkmış, odasında bir aşağı-bir yukarı dolaşmaya ve düşünmeye koyulmuştu. Epey bir zaman böyle gezindikten sonra kafasındakileri, yüksek sesle kendi kendine söylediği şu sözlerle özetledi:

«Bütün bunlardan çıkan neticeye göre yolumun üstündeki mutluluğa erişebilmenin tek yolu, servet sahibi olmamdır.»

Servet sahibi olmak... Bunu akıl eder etmez, kafasında bir şimşek çaktı. Teneke kutunun içinden çıkardığı kâğıtları, tekrar cebinden çıkarıp uzun uzun gözden geçirdi. Sonra birdenbire kâğıtların üçünü de yakarak söylendi:

«Hah şöyle... Hiç değilse, bu suretle artık bu düşünceden de kurtulmuş olurum...»

Saat onbuçuğa doğru sokağa çıktı. Nereye gideceğini, ne yapacağını bilmiyordu. Kafasında bir tek düşünce vardı: Ünlü, soylu bir adam bulmak ve onun

yanında kendisine iyi ve şerefli bir mevki sağlamak...

Fakat bu ünlü ve soylu adamın kim olabileceğini bilemiyordu. Önce aklına Kral gelmişti ama, sonradan bunu düşünmenin saçmalığını anlanıştı. Zira Kral, ne kadar temiz yürekli bir adam olursa olsun, Jehan'ın kendisine kılıç çektiğini de unutamazdı ya... Kaldı ki Jehan son olarak giriştiği büyük ve kanlı dövüşle kendini unutturmak şöyle dursun, tam tersine büsbütün göze batacak duruma gelmişti. Kral'ın bu son dövüşü er-geç duymamasına imkân mı vardı? Böyle bir macera, Jehan'a saray kapısını değil, ancak zından kapısını açabilirdi. Onun için Kral'ı tamamiyle aklından çıkarmalıydı.

Ah, ona bir hizmette bulunsaydı da kendini affettirebilseydi!.. Ama, ne biçim bir hizmet olabileceğini bilmiyordu.

Artık kendini, kaderin eline bırakmıştı. Tasasız bir edâ ile yürüyor ve gizlenmeyi, aklına bile getirmiyordu. Bu hâlde, Concini'nin evinin önünden bile geçti. Bu geçiş, Concini'den korkmadığını göstermek için değildi. Hayır, sadece canı sıkılıyor, vakit geçirmeye çalışıyordu. Tesadüfen Saint-Honoré Sokağı'na girmişti. Ama, Concini'yi birdenbire görmüş olsa da, bunun için yolunu değiştirmeyeceği kesindi.

Tam Trahoir kavşağından geçiyordu ki birdenbire biri yoluna dikildi ve sonsuz şaşkınlıkla bağırdı:

— «Allah Allah! Siz, Yiğit Jehan değil misiniz?.. Hem de böyle sapasağlam! Nasıl oluyor bu iş?..»

Jehan, birden, dalgınlığından sıyrılarak kendisine seslenen adama baktı. Bu, çok genç, olsa olsa onsekiz yaşlarında bir delikanlıydı. Üstüne kendisine pek yakışan, son moda bir elbise giymişti. Pek gençti ama kendisine sonsuz bir güveni olduğu, vakur ve asîl duruşundan belliydi. Bu delikanlı Candale Kontu, Hen-

ri de Nogaret'ti. Babası Dük d'Épernon, Kral Üçüncü Henri'nin eski ve yakın dostlarındandı.

Delikanlının gözlerinden büyük bir sevinç okunuyordu. Karşısındakini, asâletinin ve zenginliğinin verdiği üstünlükle czmeyi aklına bile getirmeyen bu genç, Jehan'a, kendisinden çok üstün bir kahraman gözüyle bakıyor gibiydi. Jehan, bunu çabucak sezmekte gecikmedi ve alaycı bir edâ ile sordu:

— «Sapasağlam oluşuma neye şaşıyorsunuz. Kont? Yoksa ölümümü mü bekliyordunuz?»

Delikanlı, gayet samimî bir hararetle hemen atıldı:

— «Amma da yaptınız... Kurtarıcımın ölümünü nasıl beklerim?.. Siz benim canımı kurtarmadınız mı? Böyle bir iyilik unutulur mu?.. Öldüğünüzü iddia etmişlerdi de, kederimden deliye dönmüştüm.»

Jehan aldırıışsız bir tavırla:

— «Bana gerçekten büyük bir şeref veriyorsunuz,» dedi. «Ama ben de şaşıyorum doğrusu... Kimmiş bu benim gibi sefil bir serseri ile meşgul olmaya tenezzül eden ve size öldüğümü söyleyen zat?..»

Candale kollarını havaya kaldırdı ve bağırdı:

— «Kimler mi? Başta Kral'ın kendisi olmak üzere bakanlar, sarayın ileri gelenleri... Dün, bütün gün sarayda sizden başka bir şeyden bahsedilmedi. Bugün de bütün Paris, aynı şeyi konuşuyor, Yiğit Jehan!.. Siz, günün kahramanı olunuz da, bunu kendiniz bilmeyin, ha?..»

Jehan, delikanlının sesinin, yoldan gelen geçenlerin dikkatini üzerlerine çektiğini görünce karşı durulmaz bir hareketle onu yana çekilmeye mecbur ederek sâkin adımlarla Saint-Honoré Sokağı'ndan aşağıya doğru inmeye koyuldu.

Genç Kont de Candale, bu davranışa yerinmedi. Samimî bir edâ ile Jehan'ın koluna girdi ve onunla birlikte yürümeye başladı, Jehan, bu hareketten sıkıldıysa da, yüzünden hiçbir şey belli etmeyerek saf bir tavırla sordu:

— «Acaba bu ünlü kimseler, bana neden benimle meşgul olmak şerefini veriyorlar?»

— «Bu da sorulur mu, canım?.. Montmartre'deki olaydan ötürü, tabî... Konuşulan tek şey buydu, mösyö... Ah, Tanrım, kimbilir ne heyecanlı, ne güzel bir dövüştü o!.. Ben de orada olsaydım, sizinle birlikte kılıç oynatırdım. Aklın alacağı gibi değil mösyö... Bir tek adam, yüzden fazla insana karşı koysun ve bunlardan bilmem kaçını öldürüp bilmem ne kadarcı da yaralasın... Bu işitilmemiş bir şey!»

— «Bunlar benim marifetim değil... Talih bana yardım etti, o kadar...»

— «Amma yaptınız haa!.. Ya sonradan orayı havaya uçuruşunuz?.. Denildiğine göre önceden hepsini mertçe uyardıysınız da... Ve sözde onları kendinizle birlikte havaya uçurmuşsunuz, ama işte yine sapasağlamsınız. Bu mucize azizim, mucize!.. Hem de bütün bunları yalnız başınıza yapmış olmanızı akıl almıyor.»

— «Ben yalnız değildim. Yanımda pek değerli yardımcılarım vardı.»

— «Evet, biliyorum. Üç kişi mi ne varmış?.. Ama onlar, aşağı-yukarı, her iş bittikten sonra oraya gelmişler.»

— «Görüyorum ki meseleyi benden daha iyi öğrenmişsiniz. Ama bir şey merakıma dokunuyor mösyö... Acaba sarayda herkes sizin gibi bu olayı hoşgörü ve hayranlıkla mı karşılıyor?..»

— «Size doğrusunu söyleyeyim mi, mösyö?.. Bazıları işin enini sonunu düşünmeden size hayran ka-

lıverdiler. Bir kısmı, size olan hınçlarından deliye dönmüş durumdalar... Özellikle Mösyö de Sully ile Jandarma Komutanı bunların başında geliyor... Çok dikkatli olmalısınız, mösyö... Eğer sizin sağ olduğunuzu öğrenirlerse peşinizi bırakmayacaklardır.»

Yiğit Jehan, umursamaz bir tebessümle:

— «Orasını biliyorum,» dedi. «Peki ama bu işe Kral ne diyor acaba?..»

— «Görünüşte size kızanların tarafında yer alıyor, ama babam d'Épernon, Kral'ın kendisiyle konuştuğu vakit size olan hayranlığını saklamadığını ve sizin gibi bir kahramanın ölümüne son derece üzüldüğünü söyledi.»

Jehan sadece:

— «Yaa!..» Dedi ve içinden de düşündü:

«Zaten Mösyö de Pardaillan da Kral iyi adamdır, demez miydi?»

Sonra yeni ahababından ayrılmak için izin istedi. Fakat genç Kont, Jehan'ın koluna sımsıkı yapışarak:

— «İmkânı yok, sizi böyle bırakmam,» dedi. «Sizi babamla da tanıştıracam. Babam sizi tanır ve hayatımı kurtardığınız için size teşekkür etmek fırsatını bulursa çok sevinir. Onun için muhakkak geleceksiniz, Şövalye...»

Jehan'ın soğuk bir edâ ile:

— «Mösyö, bana, hakkım olmayan bir ünvan veriyorsunuz. Ben Şövalye değilim. Hattâ asâletim de yok...»

— «Haydi canım, mösyö... Buna kim inanır? Sizin asıl bir insan olduğunuz, hâlinizden belli. Belki şimdi Şövalye bile değilsinizdir, ama yakında bir Dük, hattâ Prens olursunuz.»

Delikanlı bu sözleri pek ateşli bir samimilik ve

kesinlikle söylemişti. Jehan, ister istemez gülümsedi ve:

— «Doğrusu hakkımda pek iyimser şeyler düşünüyorsunuz...» Demekle yetindi.

Jehan bu sırada Saint-Honoré Kapısı tarafına dönmüştü ve arkadaşıyla konuşurken bu kapıdan doğru üç altının muhafazası altında bir arabanın gelmekte olduğunu gördü. Jehan, cümlesini bitirirken araba da Bons-Enfants Sokağı'na ulaşmıştı. Pardaillan'ın oğlu, keskin gözlere sahipti. Nitekim arabanın çevresindeki atlıları hemen tanıdı ve yüzündeki gülümseme derhal kayboldu. Yerine, sert bir ifade geldi.

Bu atlılar, Concini'nin dört asıl silâhşorundan üçü, Eynaus, Roquetaille ve Longval'di. Jehan bunların herbirini ayrı ayrı tanıdıktan başka, dördüncüleri olan Saint-Julien'in de sargılı suratıyla ortalıkta görünmekten çekindiği için şimdilik onlara katılmadığını da biliyordu.

Yiğit Jehan'ın yüzündeki değişikliği Kont de Candale anlayamadı. Sırtı, caddeye dönüktü ve gelen arabayı görmemiş, delikanlının birdenbire ciddileşmesini de, kendisinin Dük d'Épernon gibi ünlü bir asîlzâdeyle tanışmaktan çekindiğine vermişti. Bu yüzden, Jehan'ın içine güven getirmeye çalışarak söylendi:

— «Bizzat Kral'ın bile sizin, asıl bir ailenin çocuğu olduğunuzu söylediğini, babam anlattı. Kral'ın sözünden şüphe edecek değiliz ya... Onun için hiç tasalanmayın, mösyö... Babam sizi, bir asîlzadeye yaraşacak şekilde kabul edecektir.»

Ve pek gözle görülür, elle tutulur bir delil vermek istiyormuşçasına.

— «Hem, canım,» dedi, «sizin, kendi seviyemde bir insan olmadığınızı bilsem, size böyle mi muamele ederim?»

Jehan için bütün bu söylenenler arasında bir husus önemliydi: Kral, kendisinin asıl bir ailenin oğlu olduğunu söylüyormuş. Ama bunu neye dayanarak söylüyordu. Bu sırrı nasıl ve ne zaman öğrenmişti? Kafasından geçen bir sürü soruya cevap veremedi ve aceleyle sordu:

— «Dük d'Épernon, Kral'dan benim gerçekte kim olduğumu öğrenmiş mi?»

— «Hayır, Kral, fazla bildiği varsa bile, söylememiş. Ama bunun ne önemi var? Haydi siz benimle gelin... Biliyorsunuz, babam Fransa ordusunun yüksek komutanlarından biridir. Onunla tanışırsanız, sizi yakalamaya kalkışacaklara engel olabilir. Kendisi, maiyeti için değerli insanlar arıyor. Sizin gibisi nerede bulunur? Onun maiyetinde görev almaya razı olursanız, çok sevinecek ve ne yapıp edip sizi affetti-recektir.»

Yiğit Jehan, düşündü: *«Bu teklifi kabul etmekle ne kaybım olabilir? Hiç... Bir de bakarsın, büyük bir mevkie kavuşurum. Mademki sağda, solda benim aslen kim olduğumu bilenler de var. Onları bulur ve kimin nesi olduğumu da pekâlâ öğrenirim.»*

Sonra gayet alçakgönüllü bir tavırla genç Kont'a, dönüp sanki pek büyük bir lütufta bulunuyormuş gibi:

— «Mademki bu kadar ısrar ediyorsunuz, gidelim, bakalım.» Dedi.

Genç Kont, bu söze memnunlukla gülümseyerek karşılık verdi:

— «Emin olunuz ki babam, sizin gibi Kral'ın bile hayranlıkla bahsettiği kahraman bir genci kendisine getirdiğime pek sevinecektir.»

Kont de Candale, Jehan'ın koluna girdi. Delikanlıyı Grenelle Sokağı'na doğru sürükledi. Jehan, bir

aralık arkasına dönüp baktı. Az önce gördükleri araba ile onu muhafaza eden üç atlının peşlerinden geldiklerini gördü.

O zaman Jehan'ın dudaklarında müthiş bir tebessüm belirdi. Fakat ne Eynaus, ne Longval, ne de Roquetaille, tabii bu tebessümü göremediler... Zaten üç silâhşor, Montmartre'deki idam sehпасının yıkıntıları altında kaldığından emin bulundukları serseriyi, şimdi akıllarına bile getirmiyorlardı.

KAPI ARKASINDA

Jehan, Dük d'Épernon'un bir saray yavrusu olan büyük konağın ardına kadar açık kapısından giren, çıkan asîlzâdeler, subaylar, askerler, muhafızlar, hizmetçiler kalabalığını görünce epey şaşaldı. Concini'nin konağında bile bu kadar kalabalık görmemişti. Neyse ki genç Kont, kendisini epeyce sâkin olan özel dairesine götürdü.

Bundan sonra genç Kont'un ilk işi, iyi cinsten bir şişe şarap açmak ve bardağını Jehan'ınkiyle tokuşturduktan sonra da hemen misafir getirdiğini babasına haber vermek için odadan çıkmak oldu. Ama beş dakika geçmeden geri döndü ve sıkkın bir tavırla:

— «Babam şu sırada bazı misafirlerle konuşuyormuş,» dedi. «Onlar gidince hemen sizi kabul edecek. Biraz beklemenizi rica etti.»

Delikanlı, bu sözlerden; kendisine özel bir önem verildiğini sezerek gayet nâzik bir şekilde:

— «Ne zararı var, beklerim,» dedi.

— «Ama, maalesef ben de yanınızda kalamayacağım. Bir emri yerine getirmem gerekiyor. Bununla birlikte işim çok kısa sürecek... İsterseniz sizi, bekleme salonlarından birine götüreyim...»

— «Yok, teşekkür ederim. Bekleme salonları ağzına kadar doludur. Ben, yalnızlıktan hoşlanırım. Sizce bir sakıncası yoksa burada bekleyeyim.»

— «Ne sakıncası olacak? Şimdi gideyim de, çabuk geleyim. Beni beklerken bu şişeyi boşaltın ve bu-

rada, kendi evinizde olduğunuzu da unutmayın. Bir isteğiniz olursa çingırağı çalıverirsiniz.»

Candale gidince Jehan, odada bir aşağı bir yukarı gezinmeye başladı. Tam bir kapıyı gizleyen kalın bir perdenin önünden geçiyordu ki öte tarafta yerleri değiştirilen koltukların çıkardığı gürültüye benzer, birtakım gürültüler duyar gibi oldu. İster istemez durup kulak kabartınca şu sözleri işitti:

— «Sayın madam, burada bizi hiç kimsenin duyması tehlikesi olmadan, istediğimizi konuşabiliriz. Şimdi oğlum Candale'nin dairesinde bulunuyoruz. Üstelik ihtiyatlı davranıp onu da başımdan savdım.»

Canı sıkılan Jehan:

— «*Hay aksi şeytan!*» Diye mırıldandı. Perdenin öte yanında konuşanlara burada birinin bulunduğunu anlatmak için öksürmeye niyetleniyordu ki bir kadının karşısındakine şöyle cevap verdiğini duydu:

— «Dük!.. Rahip milletinden hoşlanmadığınızı bildiğim hâlde bugün size bir de papaz getirdim. »

Pardaillan'ın oğlu düşündü:

«*Bu, Concini'nin karısı... Şimdi iş değişti. Concini'ler beni öldürmek istiyorlar. Onların el altından ne dolaplar hazırladıklarını öğrenmem benim için yararlı olabilir. Onun için can kulağıyla dinlemeliyim.*»

Az önce kendisini ilgilendirmeyen konuşmaları dinlemek istemeyen iyi ahlâklı bir adamın yapacağı şeyi yapmaya niyet ederken şimdi birdenbire sessizleşmiş ve yerinden kıpırdamaz olmuştu. Üstelik perdeyi hafifçe aralamış ve soluğunu kesip içeriyi gözetlemeye koyulmuştu.

İçeride, üç kişi oturuyodu. Bunlardan biri Concini'nin karısı Léonora idi. İkincisi Dük d'Épernon, üçüncüsü de tatlı yüzlü, uzun boylu yaşlı bir papazdı.

Dük d'Épernon, papazı görünce soğuk bir edâ ile Léonora'ya cevap verdi:

— «Madam, mademki kutlu babamızı siz getirdiniz, şu hâlde hoş geldiler derim.»

Léonora hafifçe gülümsedi ve sessiz duran papaza, gizlice bir göz attıktan sonra ciddî bir tavırla devam etti:

— «Size takdim ettiğim kutlu babamız, Kraliçe'nin büyük güvenini kazanmış bir kimsedir. Şimdiye kadar gizli bulunduğu yerden bize rehberlik ediyordu. Fakat artık saklanmasına lüzum kalmadığına kanaat getirmiş bulunuyor. Size sadece şu kadarını haber vereyim: Şimdi karşınızda bulunan şu papazın adı Claude Acquaviva'dır. Bundan böyle doğrudan doğruya kendisiyle temas edeceksiniz...»

Dük d'Épernon'un, kendi seviyesinde olmayan insanlara karşı takındığı aşağılayıcı tavır, rüzgârla üfürülmüşçesine uçup gitmişti. Fransa'nın en ünlü kişilerinden biri olmasına rağmen hemen yerinden fırlayıp Jehan'ın şaşkın bakışları karşısında rahibin önünde saygıyla eğilerek kekeleydi:

— «Affınızı dilerim, monsenyör... Kim olduğunuzu bilemezdim tabii...»

Jehan düşündü: *d'Épernon'un bile saygı gösterdiği bu papaz da kimmiş acaba?... İşler gittikçe çattallaşıyor... Aman dikkat kesilelim.»*

Acquaviva, Dük'ün birdenbire saygıyla af dilemesini de hiç değişmeyen çehresiyle karşılamıştı. Fakat bundan sonra konuşmanın idaresi artık kendisine verilmişçesine bir tavır takındı ve tatlı bir edâ ile:

— «Oturun evlâdım,» dedi. «Bana sadece kutlu babamız, diyebilirsiniz...»

d'Épernon, bir kere daha eğildikten sonra itaat edip yerine oturarak endişe içinde mırıldandı:

— «Demek Paris'e geldiniz, kutlu babamız? Biraz tedbirsizce bir iş değil mi bu? Yoksa...»

— «Evet, vakit yaklaşıyor mösyö. Bunu söylemek istiyorsunuz, değil mi?»

d'Èpernon, başıyla tasdik etti. Bu söylenenlerden hiçbir şey anlamamış olan Jehan, papazın sözleri üzerine Dük'ün bembeyaz kesilerek heyecanlandığını gördü. Léonora ile Acquaviva da adamın bu hâlini farkederek gözücuyla bakıştılar. Sonra papaz sözüne devam etti:

— «Mösyö, Angoulême'den getirttiğiniz ve kendisine pek güvendiğinizi söylediğiniz, o Ravailac, pek müteredit görünüyor.»

— «Doğru buyuruyorsunuz, kutlu babamız... Bir zamandır, benden de kaçıyor ve gözüme görünmek istemiyor. Korkarım caymıştır.»

Jehan, birdenbire bu üç insanın neler konuştuklarını anlayıvermişti. Tiksinti içinde tüyleri diken diken oldu: «İyi ki dinlendim. Bunun da Concini'den hiç farkı yokmuş, desene...» Diye düşündü. Sonra alaycı ve aşağılayıcı bir gülümseyişle kendi kendine söylendi:

«Benim bu meseleden, herkesten fazla haberim var... Alçak ve hain Dük! Ravailac'ın senden niçin kaçtığını bana sor...»

Bu sırada Léonora söze karıştı:

— «İyi ama, biz bu delinin harekete geçmesini mi bekleyeceğiz? Başka birini bulamaz mıyız?»

Dük cevap verdi:

— «Ben de tıpkı sizin gibi düşünüyorum madam. Ravailac isterse bu işten vazgeçsin. Ben başka birisini buldum bile... Hem de pek yaman birisini buldum. Oğlum Candale getirdi onu bana...»

Jehan, öfkesinden tir tir titreyerek elini kılıcının kabzasına attı ve içinden söylendi:

«*Ne demek?.. Kralı öldürecek olan adam ben miyim yoksa?.. Hay namussuz herif hay... Onun ünvanı da, asâleti de yerin dibine batsın. Kılıcımı karına bir sokuversem şu keratanın yok mu... Ama dur bakalım, aceleye gelmez, daha ortalıkta dönen dolapları adamakıllı öğrenmedik. İşler pek karışık...*»

Papaz gayet sâkin bir tavırla:

— «Oğlumuz Candale, böyle öncmli işlerde fikrinden yararlanılamayacak kadar gençtir,» dedi.

— «Daha iyi değil mi ya kutlu babamız?.. Genç olduğu için getirdiği adamı, benim ne işte kullanacağımın farkına bile varamaz.»

Léonora da söze karıştı:

— «Ravaillac artık faydasız bir adam olup çıktı. Faydasından vazgeçtim, hattâ belki de tehlikeli bir adam hâline geldi...»

Acquaviva, Dük d'Épernon'a:

— «Onun için siz, Ravaillac'ı yine memleketine, valisi bulunduğunuz Angoulême'ye yollayıverin. Anlıyor musunuz, Dük cenapları?..»

d'Épernon sinsi bir gülümseyişle:

— «Anlıyorum,» dedi. «Memleketine dönünce artık tehlikeli olamaz. Emrinizi yerine getireceğimden emin olabilirsiniz...»

Acquaviva, bir baş işaretiyle memnunluğunu belirtti. Léonora hafifçe gülümsedi. Beri yanda Jehan ise kendi kendine şöyle dedi:

«*Eğer ben de bu zavallı Ravaillac'ın, Dük d'Épernon'un, valisi olduğu şehre dönmemesi için elimden geleni yapmazsam, bana da yiğit Jehan demesinler.*»

Bir süre sustular. Sonra Acquaviva sordu:

— «Söylediğiniz bu adam kim acaba?..»

— «Şimdi herkesin ağzında adı geziyor. Kendisine Yiğit Jehan diyorlar.»

Perdenin ardından bu sözleri dinleyen Jehan, isminin söyleneceğini bildiği için ne şaşıtı, ne de kızdı. Yalnız karanlıkta gözleri ışıldadı ve müthiş bir gülümseyişle düşündü:

«İşte, boşa geçmemiş bir gün diye buna derler.»

Bu sırada papaz, Dük'ün sözlerine karşılık şu soruyu sordu:

— «Yiğit Jehan mı?.. Peki, herkes onun Montmartre'deki patlama sırasında hayaya uçtuğunu söylemiyor mu?..»

Léonora, da kendisini tutamayıp heyecanla atıldı:

— «Yoksa sağ mıymış?..»

d'Épernon sinsi sinsi gülümseyerek cevap verdi:

— «Sağ... Hem de oğlumun dediğine bakılırsa hiçbir yerinde bir çizik bile yok. Hani insan neredeyse Allah, bu ayak takımını koruyor, diyecek. Düşünün bir kere, kahraman bir yüzbaşı ile onbeş asker ve gönüllünün mahvolduğu bu korkunç patlamadan bu baldırıçıplağın kurtulması, mucize değildir de nedir? Ama ne olursa olsun, kurtulduğu iyi oldu. Neticede yine bizim işimize yarayacak.»

Léonora ile Acquaviva bir kere daha kaçamak bir tarzda bakıştılar. Kadın, şüpheli görünüyordu. Nitekim papaz da gözlerini kırparak aynı şüphede olduğunu belirttikten sonra sâkin sesiyle sordu:

— «Siz bu delikanlıyı gördünüz mü?»

— «Hayır, henüz görmedim. Siz gittikten sonra yanıma girecek...»

— «Öyleyse şu anda sizin konakta bulunuyor...»

— «Elbette? Candale, kendisini affettireceğime ve iyi bir işe yerleştireceğime onu inandırmış. Bu ba-

kınından kendisi beni görmeden buradan çıkıp gitmez.»

— «Şimdi nerede acaba?...»

— «Nerede olacak, herhalde bekleme salonlarından birindedir...»

Léonora, daha fazla sabredemeyip atıldı:

— «Öyleyse buradan çıkmaması lâzım...»

d'Épernon hayretle:

— «Neden?..» Diye sordu ve papaza baktı.

Acquaviva cevap verdi:

— «Madamın hakkı var. Bu delikanlı, sizin konaktan çıkmamalı...»

Bu sözler, yüksek sesle ve kesin bir tavırla söylenmişti.

Jehan, kendini tutamayıp irkildi ve dikkatle papaza baktı:

«Haydi Concini'nin karısının beni yakalatmak isteğini anladım. Ama, bu uyuz papaza ne oluyor? Kendisini daha tanımıyorum bile... Ona ne zararım dokundu ki yaşına, başına ve sırtındaki rahip elbisesine bakmayıp beni yakalatmak veya öldürtmek istiyor?» Diye düşündü.

Dük d'Épernon, papazın sözlerine hiç itiraz etmedi. Saygılı bir tavırla cevap verdi:

— «İstediğiniz gibi olsun... Şimdi şu delikanlıyı yakalamalarını emredebim.»

Jehan, sert bir hareketle kılıcını kınından yarıya kadar çekerken bir eliyle de kapıyı tutarak mırıldandı:

«Hele bir yerinden kıpırda da içeriye girip üçünüzün de canınızı cehenneme yollayıvereyim.»

Dük, ayağa kalkmak üzere bir hareket yapınca Acquaviva söylendi:

— «Az sonra gidersiniz, mösyö...»

Jehan, tekrar kılıcını kınına yerleştirdi, içinden şöyle şöylendi:

«*Hah şöyle... Papazın yine bir düşündüğü var galiba. Hele bekleyelim bakalım.*»

Papaz sözüne devam ederek:

— «Mademki sizden iş istemeye gelmiş, demin de söylediğiniz gibi sizi görmeden, gitmeyecektir,» dedi. «Biz şimdi konuşmamızı bitirelim, onu nasıl olsa sonra da yakalatabilirsiniz.»

Léonora, endişe içinde söze karıştı:

— «Bu işi şimdi halletsek daha iyi olur, kutlu babamız. Bu delikanlının o kadar şansı var ki biraz sonra elimizden kaçmayacağını kimse temin edemez.»

Acquaviva tatlı bir sesle:

— «Hayır madam,» dedi. «Hiç merak etmeyin. Dük'le muhakkak konuşmak isteyecektir. Hem sonra bizim de konuşacağımız daha başka önemli şeyler var.»

SUIKAST

Léonora fazla üstelemedi, ama papazla aynı düşüncede olmadığı besbelliydi. İş kendisine kalsaydı, hiç vakit kaybetmeden Jehan'ı yakalatırdı. d'Épernon, hiç sesini çıkarmıyor, papazla kadının bu konudaki konuşmalarını bitirmelerini bekliyordu. Jehan'a gelince o, asıl önemli konuşmanın bundan sonra yapılacağını sezmişti. Kendi kendine:

«Şimdiye kadar işittiklerim, bundan sonra duyacaklarımın yanında hiç kalacak galiba...» Diye mırıldanıyordu. «Bakalım bu üç hain daha neler yumurtlayacaklar?..»

Acquaviva, Jehan'ın ne zaman yakalanacağı meselesi, istediği gibi bir karara bağlandıktan sonra hükmeder bir edâ ile:

— «Dük! Şimdi size Majeste Fransa ve Navarre Kraliçesi adına soruyorum: Kraliçe size, kayıtsız ve şartsız güvenebilir mi?» Dedi.

— «Majesteleri kendilerine bütün varlığımla bağlı olduğumu bilirler.»

Acquaviva devam etti:

— «Büyük oğlunuza Dük ünvanı, ortanca oğlunuza bir alay komutanlığı, küçüğüne de bir yüzbaşılık verilecek. Öte yandan, her üç oğlunuza da yetkiniz dahilindeki en yüksek makamları verebileceksiniz. Size gelince elinize bir milyon frank geçecek... Bugünkü valiliğinizden başka Normandiye valiliği de size bırakılacak. Ayrıca, kurulacak olan gizli Nâipler Kurulu'na üye olacaksınız. Bu kadarı yeter mi?»

d'Épernon'un gözlerinde bir sevinç ışığı yanmıştı. Kendisine teklif edilen şeyler, asla istenmeye cesaret edemeyeceği kadar fazlaydı. Fakat sevincini, yüzünden belli etmemeye çalışarak kayıtsız bir tavır takındı:

— «Bu teklifler, bana da oldukça mâkul görünüyor,» dedi. «Majestenin benden bekledikleri nelerdir?»

— «Önce, Temsilciler Meclisi'nde, Kral'ın ortaya koyduğu şartların hiçbirine boyun eğmeden, Kraliçe'nin nâip tâyin edilmesini isteyeceksiniz.»

Acquaviva bu sözden sonra soğuk bir edâ ile ekledi:

— «Bunu da ancak zorla elde edebilirsiniz.»

d'Épernon, sinsi bir tebessümle elini kılıcının kahasına götürdü ve:

— «Güzel,» dedi. «Maiyet askerlerinden iki tabur ve kendi muhafızlarımdan da yüz kadar adamı bir araya getirince Kuruldaki üyelerden, istediğimi koparabileceğime emin olabilirsiniz. Onların hangi dilden anladığını çok iyi bilirim...»

Papaz, bunun üzerine korkunç bir soğukkanlılıkla söylendi:

— «Vakit geldi geçiyor, mösyö...»

Yüzünden, bütün kanı çekiliveren d'Épernon, heyecanla yerinden sıçradı:

— «Peki ama, ya Kral?..»

Acquaviva, aynı korkunç edâ ile cevap verdi:

— «Kral mı? Size Kral'ın dünyaya kazık kakacağını kim söyledi, mösyö? Bu ölümlü dünya, ona mı kalacak?»

Bir an durdu ve sonra tekrar söze koyuldu:

— «Şu anda Kral, yanında hiçbir muhafız bulun-

madığı hâlde arabasına binmiş Louvre Sarayı'ndan çıkmış bulunuyor. Saint-Germain-des-Prés'e gidiyor. Atlarına da su verilmiş değildir. Su yerine bu hayvanlara belki de tesirli bazı ilâçlar içirildi. Ama neyin nesi olduğunu pek iyi bilemiyorum.»

Papaz bakışlarıyla Léonora'ya sordu. O da sinsi bir gülümseyişle:

— «Evet, bazı ilâçlar,» dedi.

— «Arabanın atları, bir süre uslu uslu yol alacaklardır. Fakat bir süre sonra kendilerine içirilmiş olan ilâçlar etkisini gösterecek ve arabacı, hayvanları zaptedemez olacaktır. O zaman hayvanlar, gemi azıya alacak ve arabayı parçalayınca kadar delicesine koşacaklardır. Belki de araba Saint-Germain-des-Prés yolu üzerindeki ırmağa düşecektir. Bu su oldukça derindir.»

Bu sözleri duyan Yiğit Jehan, tüyleri diken diken olarak:

«*Namussuzlar! Alçak kaatiller!*» Diye mırıldandı.

Sonra hemen soğukkanlılığını toparlayarak düşündü:

«*Mademki Kral Louvre'den henüz çıkıyor. Atlar bir süre uslu gideceklerdir. Bu felâkete tam zamanında engel olmak için belki de imkân var. Öyleyse hiç vakit kaybetmemeliyim!*»

Daha fazla düşünmeden odadan fırlayıp yıldırım hızıyla merdivenlere atıldı. Allahtan, hafızası kuvvetliydi ve dışarıya çıkacağı yolu unutmamıştı. Yoksa bu karmakarışık koridorlarda yolunu kaybedeceği kesindi. Oysa böyle bir durumda kaybedilecek bir dakika, felâketi önlemesine engel olabilirdi.

O hızla avluya çıktı. O zamana kadar Concini'nin adamları aklına bile gelmemişti. d'Épernon'un he-

men o anda kendisini yakalatmak için emir vermiş olabileceğini de hesaplamamıştı. Şimdi aklında bir tek düşünce vardı: Kral... Bertille'nin babası...

Jehan avluya çıktığı sırada kapının birkaç adım berisinde, Léonora'nın arabasının yanında Eynaus, Roquetaille ve Longval, atları gemlerinden tutmuşlar, şakalaşıp gülüşüyorlardı. Delikanlı, avluya çıkarken henüz ne yapacağını kararlaştırmış değildi ama, Concini'nin adamlarını, arabanın atlarının başında görür görmez ne yapacağını hemen kestiriverdi:

«Kral'ı öldürmek isteyen Concini olduğuna göre hiç değilse onun atlarından biri, Kral'ın kurtulmasına hizmet etsin,» diye söylendi.

Aynı anda yönünü değiştirip hiçbir şeyden şüphelenmeyen üç silâhşora doğru yürüdü. Bir yandan da gözleriyle hangi atın daha çok işine yarayabileceğini kestirdi. Roquetaille'nin atı, içlerinde en iyisiydi.

Yiğit Jehan âni bir hareketle hayvanın dizginlerini Roquetaille'nin elinden koparırcasına aldıktan sonra silâhşoru bir itişte üç-dört adım öteye yuvarlayıverdi. Roquetaille düştüğü yerden ulur gibi:

— «Köpek herif! Serseri kerata!» Diye haykırdı.

Eynaus'la Longval da bir ağızdan bağırdılar :

— «Bu cehennem kaçkını gebermemiş mi be? Hâlâ yaşıyor mu?.. Tuh Allah belâsını versin! Tutun şunu!»

Jehan, dizginleri eline aldıktan sonra düşmanlarının toparlanmasına fırsat vermeden gür bir sesle:

— «Size şimdi, lâyıık olduğunuz şekilde terbiyenizi verirdim, ama ne yazık ki vaktim yok... Şimdilik şu kadarı size yetsin...» Demesiyle ayağını hızla kaldırarak tekmeyi savurması bir oldu. Boşta kalan eliyle de şimşek gibi bir yumruk indirdi. Göz açıp kapa-

maya bile fırsat vermeyecek bir hızla yapılan bu iki hareket, iki silâhşora, kımıldayacak kadar bile vakit bırakmamıştı. Göğsünün ortasına tekme yiyen Eynaus, yere yığılıp kan tükürmeye başlarken, Longval de çenesine inen balyoz gibi yumrukla kendisini kaybedip boylu boyunca uzanmıştı.

Aynı anda Roquetaille, korkunç kin ve hiddet nâraları atarak ayağa fırladı.

Fakat çok geç kalmıştı. Jehan çoktan hayvanın üstüne sıçramış, dörtlü sokak kapısına yollanmıştı.

Tam bu sırada Dük d'Épernon, Acquaviva, Léonora Concini ile Kont de Candale, binanın cümle kapısında belirmişlerdi... Yıldırımlar saçan gözleriyle dört bir yanını kolaçan eden Jehan da onları görmüştü. Yüzünde hem alaycı, hem de korkunç bir tebesüm belirmişti.

Dük, gür bir feryatla seslendi:

— «Tutun! Yakalayın! Kapıyı kapayın!»

Roquetaille avazı çıktığı kadar bağırdı:

— «Kaçıyor! Kapayın kapıları...»

Sonra ne yaptığıнын kendi de pek farkında olmaksızın sağa sola koşmaya, nâralar atmaya devam etti. Fakat bu anda Jehan'ın, avluyu çın çın öttüren bir kahkahası duyuldu. Uzaktan, eliyle zarif bir selâm göndererek:

— «Geç kaldınız!..» Diye bağırdığı işitildi.

Aynı anda atını mahmuzladı ve yıldırım hızıyla fırladı gitti.

Konağın kapısında genç Candale, babasının müthiş bakışları önünde saçını başını yolarcasına tekrarlıyordu:

— «Çok geç...»

Öfkesinden çılgına dönen d'Épernon:

— «Böyle serserileri, özel dairene kadar sokman, senin ne budala olduğunu pekâlâ gösteriyor.»

— «Peki ama, babacığım, siz bana demediniz mi ki...»

— «Sus! Hemen odana dön ve iznim olmadan da çıkayım deme sakın!..»

Candale, hiç cevap vermedi. Askerce bir selâm çaktıktan sonra kızgın bir tavırla uzaklaştı.

Acquaviva da olanları, bir şey söylemeden, her zamanki sâkinliğiyle ve biraz da alaycı bir tavırla seyretmişti. Léonora ise sırayla bir papaza, bir Dük'e, soran bakışlarla bakıyordu. Yüzünün rengi uçmuş olduğu hâlde oldukça sâkin bir sesle:

— «Geliniz kutlu babamız, böyle boşu boşuna ve şaşkın şaşkın durmakla kaybedecek vaktimiz yok,» dedi.

Papaz, aynı sâkin hâliyle eğildi ve yavaş bir sesle:

— «Beni merak etmeyin, siz gidin kızım,» dedi.

Léonora ısrar etmedi. Bir baş işaretiyle hem papazı, hem Dük'ü selâmladı, sonra sert ve hızlı adımlarla arabasına yönelerek, üç silâhşorun acınacak hâllerine bakmadan emretti:

— «Eve... Dörtnala...»

Bu sırada Acquaviva da, herkesin kendisini basit bir rahipten başka şey sanmaması için Dük'ün önünde pek saygılı bir tavırla eğiliyor ve şöyle diyordu:

— «Siz delirdiniz mi Dük? Şu kadın da size soğukkanlı davranmak ve çabuk karar vermek konusunda örnek olmuyor mu?.. Hemen ata binmeniz ve ne pahasına olursa olsun, bu delikanlıyı yakalamanız lâzım... Yoksa hepimiz mahvolduk demektir...»

d'Épernon, kendi kafasına bir yumruk indirerek:

— «Hakkınız var,» diye mırıldandıktan sonra hızla koşup avludaki adamlarına seslendi:

— «Atlara binin!.. Çabuk olun! Buradan kaçan haydut, Yiğit Jehan'dır. Onu ne pahasına olursa olsun, ölü veya diri, ele geçirmemiz lâzım...»

Avludaki subaylar, asker ve muhafızlar karmakarışık bir hâlde koşuşuyor ve tekrarlıyorlardı:

— «Yiğit Jehan'mış!.. Buradan kaçan Yiğit Jehan'mış!..»

Bu âna kadar d'Épernon ve adamları en azından beş dakika kaybetmişlerdi. Olduğu yerde duran Acquaviva ise avludaki kargaşalığı gülümseyerek seyrediyordu. Az sonra koşuşmalar durdu ve avlunun ortasında atlılar toplandı. d'Épernon da hemen atına atlayıp elli kadar atlıyı peşine takarak dört nala dışarıya fırladı.

Dük'ün peşinden giden atlılardan sonuncusu da avludan çıkınca, Acquaviva cübbesinin kukuletesini gözlerine kadar indirdi. Kollarını göğsünde kavuşturdu. Sonra iki büklüm bir hâlde sokağa çıktı. Henüz birkaç adım atmıştı ki papaz Parfait Goulard'la karşılaştı. Goulard, hiçbir şey söylemeden ve hiçbir işaret yapmadan Acquaviva'nın yanından geçti ve o zaman şöyle bir şey oldu: Acquaviva, sâkin sâkin ilerlerken dörtbir yandan iriyarı papazlar çıkmış, rahibin etrafında yürümeye başlamışlardı. Acquaviva, kısa bir zamanda ve sıkı bir muhafaza altına alınmıştı ve hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi yürüyerek manastırına kadar gelmişti.

*

d'Épernon'a gelince, önce Jehan'ın kendilerini haber vermek için dosdoğru Louvre Sarayı'na gittiğini sanmıştı. Bu yüzden o da peşindekilerle birlikte Gre-

nelle Sokağı'ndan geçip Saint - Honoré Sokağı köşesine ulaştığı vakit, yolda rastladıklarından biri, aradıkları adamın Trahoir Sokağı'na doğru dörtlünlere uzaklaştığını söyledi. d'Épernon, hemen yön değiştirdi ama, böylece hiç değilse iki dakika daha kaybetmiş oldu. Tam Trahoir Sokağı'na ulaşmışlardı ki orada Jandarma Komutanı Neuvy ile karşılaştılar. Neuvy, peşinde yirmi atlı olduğu hâlde Louvre'den geliyordu. Burada da duruldu ve iki taraf, durumu birbirlerine anlattılar. Neuvy, haydut Yiğit Jehan'ın hâlâ gebermemiş olduğunu haber alınca hiddetinden kudurmuşça dönerek hemen d'Épernon'a katılmak kararını verdi.

*

Léonora Concini, doğru evine dönmüştü. Orada kocasını buldu ve olanları bir bir anlattı. Concini, dehşetinden mosmor kesildi. Fakat çabuk karar vermeye alışık bir insan olduğu için vaktini d'Épernon gibi boş geçirmedi. Hemen eli altında bulunan on adamını peşine taktı. Adamları, aceleyle atlara eyer vururlarken, karı-koca da konuşmaya koyuldular. Léonora, akıl almaz bir soğukkanlılıkla diyordu ki:

— «Kral, Louvre'den çıkmıştır. Şüphesiz Yiğit Jehan da şimdi ona yetişmeye çalışıyordur. Bu işte iki ihtimal var: Ya Jehan vaktinde ona yetişecek ve meseleyi haber verecek; ya da gecikecek... Eğer gecikirse duruma biz hâkimiz demektir... Onu, Kral'ın öldürmekle suçlatır, yakalatır ve idama mahkûm ettiririz.»

Bu sözleri büyük bir dikkatle dinleyen Concini, soluk soluğa sordu:

— «Evet, ama ya tam zamanında Kral'a yetişirse?..»

Léonora, şaşırtıcı bir kesinlikle cevap verdi:

— «O zaman daha büyük bir şiddetle kendisini suçlarız. d'Épernon'a da seninle ağız birliği etmesini söyle... Daha olmazsa Jehan'ın, Kral'ın ahırlarına girdiğini gördüklerini söyleyecek tanıklar da buluruz... Kısacası onu mahvetmenin bir yığın çâresi var...»

Concini, sevinç ve heyecanla seslendi:

— «Hakkın var... Hem kendimizi kurtarmış, hem de onu mahvetmiş olacağız... Bir taşla iki kuş vurmak diye buna derler işte... Ne zekî kadınsın Léonora!.. Hayran oluyorum sana!..»

— «Kral'ı neden öldürmek istediğine gelince, ortaya kıskançlığını süreriz, anlıyor musun?.. Zaten kıskançlığı yüzünden bir kere daha Kral'a saldırma-ya kalkışmamış mıydı?»

Léonora bu sözleri söyledikten sonra kocasını aşk ve heyecanla öptü ve tatlı bir sesle ilâve etti:

— «Git, Concini'ciğim!.. Tedbirli davranırsan hepimizi kurtaracaksın.»

Concini kendinden emin bir tavırla:

— «Sen merak etme...»

Diye seslendikten sonra sokağa fırladı ve atına atlayıp adamlarıyla birlikte dörtnala uzaklaştı... Concini'nin evi, Trahoir Sokağı'na yakın olduğu için bir iki dakika içinde oraya ulaştı ve Jehan'ın ne tarafa gittiğini öğrenmek için durmuş olan d'Épernon'la Neuvy'i orada buldu... Tabii o da derhal onlara katıldı... İlk işi d'Épernon'u bir kenara çekmek ve Léonora'nın plânını ona anlatmak oldu... Dük bu plânı, mükemmel bulduğu için çabucak anlaşımakta gecikmediler.

Aldıkları haberlere göre Jehan, yıldırım hızıyla Arbrec Sec Sokağı'ndan geçmiş ve yeni köprü yönü-

ne yollanmıştı. Bunun üzerine üç şef de hemen ne yapacaklarını kararlaştırarak, adamlarının başında dörtnala yeni köprü tarafına yollandılar.

Fakat bu durmalar, konuşmalar, karar vermeler, en aşağı onbeş dakika kaybetmelerine sebep olmuştu.

Müthiş bir hızla Arbre-Sec Sokağı'na dalan kafiye, yüz kişi kadar vardı. Her gün, yüzlerce süvarinin atlarını koşturarak sokaklardan geçmesine alışmış olan Paris halkı, bunları da yadırgamadı.

Concini'ye dört silâhşoru da katılmıştı. Saint-Julien'in başı hâlâ sarılıydı. Eynaus ve Longval de henüz Jehan'dan yedikleri tekme ile yumruğun etkisinden kurtulmuş değillerdi. Ama böyle olmasına rağmen, sırf ondan öç alabilmek için canlarını dişlerine takıp gelmişlerdi.

Concini, karısından öğrendiklerini harfi harfine uygulamaya başlamıştı. Dört silâhşoru ile d'Épernon'un adamlarından birçoğu hemen faaliyete geçmişlerdi. İlk iş olarak, ortalığa, yıldırım hızıyla şu söylenti yayıldı: Kral, tesadüfen arabasıyla yalnız başına gezmeye çıkmış, müthiş bir haydut da Kral'ı öldürmek için arabasının peşine düşmüştü... Bu atlılar da herifin tasarladığı cinayete engel olmak için haydudu kovalıyorlardı. Bu arada Yiğit Jehan'ın adı geçiyor, Montmartre'deki patlama olayı büsbütün başka bir şekilde uyduruluyor, delikanlının üstüne alçakça cinayetler atılıyordu. Sokaklarda, bunları duyanlar delikanlıya lânetler okumaya, küfürler etmeye başlamışlardı. Bir kısım halk da Kral'ın imdadına koşan atlılara hayır dualar ediyordu.

Concini ile adamlarının uydurduğu müthiş yalanlar Paris sokaklarında büyük bir hızla yayılıyor, hattâ onları uydurmuş olan atlılardan daha süratli koşuyordu. Haberlerin az zamanda, Yiğit Jehan'ın,

bir çeteyi, hattâ bir orduyu peşine takarak Kral'ı öldürmeye koştığı söylenmeye başlandı. Bu çete, Kral'a kıydıktan sonra bütün Paris'i kana ve ateşe boğacak, her tarafı yağma edecekti...

Concini, d'Épernon ve Neuvy'nin geçtikleri yerler, büyük bir heyecan içinde çalkalanıyordu. Dük-kânlar hemen kapatılıyor ve paniğe kapılan halk, kaçışmaya koyuluyordu. Bazıları da evlerinden birer silâh kapıp kafiye katılıyorlardı.

Bu sırada bütün bu heyecana bilmeden sebep olan Jehan, henüz Kral'ın arabasını görmeden Buci kapısına ulaşmıştı. Tam bu anda, arkasında nal sesleri duyar gibi olarak kendi kendine söylendi:

— «*d'Épernon peşime takılmış olacak. Concini de hiç şüphesiz onunla beraberdir.*»

Fakat başını çevirip arkasına bakınca hiçbir şey göremedi. Kapıdan geçip Buci şosesine girince birkaç kişinin yüksek sesle bir arabanın tehlikede olduğundan ve gemi azıya alan atların çılgınca bir hızla Saint-Germain manastırı istikametine doğru kaçtıklarından, bu gidişle arabayı parçalayacaklarının kesin olduğundan bahsettiklerini duydu.

Delikanlı, bütün hızıyla manastırın batı yüzündeki duvar boyunca uzanan Colombier sokağına daldı ve arkasındaki nal seslerini tekrar duydu. Yine döndü baktı. Peşinde, atını yıldırım hızıyla koşturan ve git-tikçe kendisine yaklaşan bir atlı belirmişti. Jehan buna pek aldırmadı.

Çünkü ne de olsa, peşinden gelen bir kişiydi ve bir kişinin hakkından gelmek kolaydı. Onun için hiç umursamadan yoluna devam etti.

Ama meçhul atlı da bir yandan hızla yaklaşıyordu. Nitekim Jehan bir aralık adamın iyice yaklaştığını

sezerek dönüp niye peşine takılmış olduğunu sormaya karar verdi. Fakat daha onun ağzını açmasına fırsat kalmadan, arkadan gelen atlının seslendiğini duydu:

— «Heey! Genç ahbap!.. Bu hızla nereye böyle?»

Jehan, sevinç içinde bağırdı:

— «Şövalye de Pardaillan!»

PARDAILLAN NELER GÖRDÜ?

Bu anda Pardaillan'ın burada nasıl olup da bulunduğunu anlatabilmemiz için birkaç saat öncesine dönmemiz gerekiyor.

Jehan'ın odasında dolaşarak ne yapacağını düşündüğü sırada Pardaillan da handan çıkmış ve yola koyularak kendi kendine şöyle söylenmişti:

«Kral'ı görmem lâzım... Kimbilir, oğlum hakkında kendisine ne uydurma raporlar verdiler. Gidip ona işin içyüzünü anlatmalıyım.»

Ama doğrusunu söylemek gerekirse kendisine ait bir iş için Kral'a başvurmak da epey ağırına gidiyordu. Bunu, hâlimden anlamak mümkündü. Adımları iyice yavaşlamış, yüzü asılmıştı. Üstelik, saraya yaklaştıkça tereddüdü de artıyordu. Nihayet birdenbire durup söylendi:

«Kendisinden yardım dileniyormuşum gibi olacak. Halbuki ben şimdiye kadar işlerimi hep kendim gördüm ve bu yüzden bir zarara da uğramadım. Öyleyse şimdi de ona başvurmakta ne mâna var?»

Petit-Bourbon Sokağı'na ulaşmıştı. Buradan geçip rıhtıma doğru yürüdü. Sağa sapsa, Louvre Sarayı'nın bahçe kapılarından biriyle karşılaşacaktı. Fakat hiç hoşuna gitmeyen bu ricadan caymak için sebep arıyordu. Nitekim, birdenbire geriye döndü. Biraz önce geçmiş olduğu dar bir sokağa girince birden irkilerek duraladı. Sokağın ortasında Léonora Concini gidiyor, arkasından da kayıtsız bir tavırla Saëtta yürüyordu.

Léonora şüphesiz saraydan çıkmıştı ve Saëtta da

gizli bir şekilde onu koruyarak ardından yürüyordu.

Pardaillan birdenbire içinde bir sıkıntı hissetti. Saêta ile karşılaşmayı hiç istemiyordu. Adam, kendini tanımasın diye pelerinin yakasını yüzüne doğru kaldırdı ve hızlı hızlı yürümeye koyuldu.

Fossés-Saint-Germain Sokağı'nın köşesine vardığı vakit Jean-Tison Sokağı'ndan gelmekte olan bir papaz gördü ve onu hemen tanıdı. Bu, Parfait Goulard'dı. Léonora'ya rastlayışında olduğu gibi bunda da bir fevkalâdelik yoktu ama Şövalye, bu iki rastlaşmada bir ilgi sezer gibi oldu ve Léonora ile papazın, birbirlerine bir şeyler söylemek için mahsus oradan geçtiklerini düşündü.

Acaba bu şüphesinde haklı mıydı? İyice emin olmak istedi ve etrafına bakınarak bir harabe görünce, hemen oraya yönelip yıkık bir duvarın arkasına sindi.

Tahmini doğru çıkmıştı. Parfait Goulard, tam Şövalye'nin önünden geçmiş ve tasasız bir tavırla mendiliyle yüzünü yelpazeleyerek yürüyen Léonora'ya yönelmişti. Papaz, kadına yaklaşıncaya, Léonora'nın elindeki mendil yere düştü. Kadın, mendili almak için eğildiyse de, papaz daha çabuk davranarak hemen atıldı ve mendili kaldırıp Léonora'ya uzattı. Kadın gülümseyerek teşekkür etti ve papaz da Petit-Bourbon Sokağı'na doğru yoluna devam etti. Bu olayın, kimsenin dikkatini çekecek, ilgi değer bir tarafı yoktu. Fakat Pardaillan, gizlendiği yerden, olayları hiçbir şey kaçırmamacasına seyretmişti. Saklandığı yerden çıktığı vakit şöyle söylendi:

«Papaz, mendili ona uzatırken kadın kendisine bir şeyler söyledi. Dudaklarının oynadığını gözlerimle gördüm. Acaba ne söyledi?..»

Bir an düşünceli bir tavırla kadının ve sonra da rahibin arkasından baktı ve kendi kendine:

«*Bu iş, papazın gittiği tarafta halledilecek,*» dedi. «*Bu adamın hâli zaten merakımı uyandırıyor. Kendisini şöyle bir yakından gözetlemek, hiç fena olmayacak...*»

Kararını verince papazın peşine takılarak, uzaktan uzağa onu izlemeye koyuldu.

Parfait Goulard, sarayın önünden geçtikten sonra Saint-Honoré Sokağı'na sapmış ve şehrin kapısına doğru inmeye başlamıştı. Acele etmiyor ve her zaman olduğu gibi sağa, sola hafifçe yalpa vura vura yürüyordu. Bugün çok sarhoş görünmüyordu. Daha doğrusu, sarhoşluk rolünde fazla ileri gittiği yoktu.

Pelerininin yakasıyla yüzünü iyice örtmüş olan Pardaillan, papazı hiç gözden kaçırmıyordu. Parfait Goulard'ın da takip edilmek hiç aklına gelmiyor olacaktı ki bir kere bile arkasına dönüp bakmıyordu. Parfait Goulard, şehir içinde pekâlâ uslu uslu yürüdüğü hâlde şehir dışına çıkar çıkmaz birdenbire keyiflenerek yüksek sesle şarkılar söylemeye başladı. Yürüdüğü yolun soluna Saint-Roch kilisesinin hemen karşısında, küçük bir meyhane vardı. Bu meyhanenin kapısının üstündeki levhada:

«*Üç Güvercin Hanı ve Meyhanesi*» Yazılıydı. Parfait Goulard, bu meyhanenin önünde durup yukarı kata doğru seslendi.

— «Heey! Orada mısın, Jean François? Orada mısın?»

Yapının üst katındaki küçük pencereden Ravail-lac'ın soluk ve zayıf yüzü görüldü. Adam hummalı gözleriyle bir an sokağı süzdü. Kendisini çağıranı hemen tanıdı ve garip bir gülümseyişle nâzik bir tarzda söylendi:

— «Merhaba Parfait Goulard kardeş... Bir isteğiniz mi var?»

— «Günaydın Ravaillac. Aşağıya insenize... Bugün paralıyım. Canım, size bir ziyafet çekmek istiyorum.»

— «Yook, Goulard kardeş... Bugün cuma. Oruçluyum... Dua ediyorum.»

— «Canım, şimdi orucun sırası mı? Bugün paralıyım diyorum size...»

Ravaillac, kesin bir tavırla reddetti:

— «İmkânı yok, kardeşim.»

Parfait Goulard, sabırsızlanıp bağırdı:

— «Haydi, haydi... Günahlarınızı peşin olarak çıkarıyor ve sizi orucunuzdan da, duanızdan da affediyorum.»

— «Teşekkür ederim ama, ben kendimi affetmiyorum ki...»

Parfait Goulard birdenbire hem hükmeder, hem de yılışık bir tavır takındı ve:

— «Sana in aşağıya diyorum,» dedi. «Yoksa pencerenin altından ayrılmam ve öyle bir gürültü ederim ki duanı da şaşırırsın, orucunu da... Ya da yanlış dua eder, cehennemlik olursun. Haberin olsun...»

Ravaillac, bu sarhoş papazın inadını tanıyor ve dediğini yapacağını da biliyordu. Boyun eğmezse elinden kurtulamayacağına akli kesmişti. Buna rağmen son bir defa daha direnerek pencereden görünüp soyunuk olduğunu anlattı. Fakat Parfait Goulard buna da lâf buldu:

— «Onun ne önemi var?» Dedi. «Ben şimdi manastırdaki papaz kardeşlere birer kadeh içki ısmarlayıp döneceğim... O zamana kadar sen de giyinmenin çaresine bak.»

Ondan sonra da, yeniden böğüre böğüre şarkı söylemeye koyulup iki yanına yalpa vurarak, manastırın kapısına gitti.

Şövalye, iki adamın, yüzlerce adım öteden bile duyulacak kadar yüksek sesle konuştuklarını görünce orada durmaya lüzum görmemiş, daha uzağa gitmişti. Bu manastırda da bazı garip işler olabileceğini kestirerek ileride, manastırın kapısının karşısında bulunan küçük bir kilisenin arkasına saklandı.

Parfait Goulard, manastırın kapısında durmuş, keyifli bir şarkı tutturmuştu. Bu şarkı bitince kahkahayla gülmeye koyuldu. Sonra biraz daha kapıya yanaştı ve hayâlindeki bir dâvete cevap olarak bağırdı:

— «Hayır... İçeriye girmem. Sizin evinizde içecek bir şey mi bulunur? Bugün cebim para doldu. Git, bu dediklerimi, o şeytan başpapazına söyle...»

Ve tekrar sallana sallana arkadaşı Ravailac'ın penceresinin altına geldi.

Pardaillan, saklandığı yerden, oldukça hayâl kırıklığına uğramış bir hâlde çıktı. Yeniden papazın peşine takılırken söyleniyordu:

«Manastırın kapısında söylediği o şarkı, herhalde bir işaret olacak. Söylediklerinin de gizli bir anlamı olmalı... Ama, ne? Bunu muhakkak öğrenmeliyim.»

Bu sırada Ravailac, hanın kapısında görünmüş ve Parfait Goulard da kendisini keyifle karşılamıştı:

— «Gel benimle kardeşim Ravailac... Bugün gönlümden koptu. Sana mükemmel bir ziyafet çekeceğim!»

Ravailac yavaşça sordu:

— «Neden «Üç Güvercin» meyhanesinde yiyip içmiyoruz?»

— «Öyle şey mi olur? Buranın yemekleri pek

berbat... Biraz ötede çok iyi bir meyhane biliyorum. Orada keyfimizce hem eğlenir, hem de yer, içeriz.»

Parfait Goulard, Ravailac'ı, onbeş gün kadar önce Yiğit Jehan'la birlikte karnını doyurduğu meyhaneye götürdü. Şövalye de adım adım peşlerinden gitti ve garsonun eline sıkıştırdığı bir altın sayesinde, onları mükemmelen görüp dinleyebileceği bir pencerenin önüne yerleşti.

Bu sırada Parfait Goulard, arkadaşıyla birlikte bir masa başına çökmüş; yemekleri ısmarladıktan sonra keyifli keyifli bağırmıştı :

— «Bak göreceksin, Ravailac. Burada yemeklerin nefasetinden parmaklarını yiyeceksin.»

Ravailac, sâkin bir sesle sordu:

— «Neden bana Ravailac diyorsunuz? Kutsal Marie Madeleine babanın, düşüncelerimi aykırı bulduğu için beni manastırdan kovduğunu ve bu yüzden papaz olamadığımı siz de pekâlâ bilirsiniz.»

— «Sahi, öyle ya... Hep aklımdan çıkıyor işte...»

Parfait Goulard, nefîs yemekler ısmarlamıştı. Parası vardı ve harcamaktan da çekinmiyordu. Masayı, çeşit çeşit şarapla süslemeyi de ihmal etmedi. Fakat yine de aralarında ufak bir tartışma oldu. Ravailac, masadaki bol et yemeklerini görünce günlerden cuma olduğunu hatırlatıp et yiyerek günaha girmek istemediğini söylemeye yeltendiyse de, Parfait Goulard kızarak bağırdı:

— «Ne demek?.. Ben seni oruçtan affetmedim mi?.. Benim affetmeye hakkım var değil mi? Ama olmasa da, sen bana boyun eğmek zorundasın! Eğer, mutlaka oruç tutmak istiyorsan, Allahın günü mü yok?...»

Ravailac, ancak sarhoş herifin isteklerini yerine getirerek rahat edebileceğini düşünerek ses çıkarma-

dı. Zaten vicdanı rahattı. Parfait Goulard'ın, orucunu affetme hakkı vardı. O affettikten sonra mesele kalmıyordu.

Yemek boyunca iki ahbap, Şövalye'den başka herkesin cesaretini kıracak kadar basit ve münasebetsiz şeylerden bahsettiler. Fakat Pardaillan, kendi kendine:

«*İsrarla içirdiği şarabın bu zavallıyı etkilediğini görünce ağzından baklayı çıkaracaktır!*» Diye düşünüyordu.

Nitekim, yemek bittiğinde, Ravailiac bulut gibi olmuştu. Soluk yanakları kızıllaşmış, gözlerinde humma ışıkları belirmişti. Kahkahalarla gülüyor, neşeleniyor, gevezelikler yapıyordu. Oysa pek fazla içmiş de değildi. Alışık olmadığı için birazcık şarap, fena hâlde başına vurmuştu. Şimdi onda belli bir değişiklik vardı. Her zamanki ürkek ve dalgın hâlin-den sıyrılmış, bütün benliğini yaşama isteği sarmış gibiydi. Âdetâ çevresindeki yeşillikleri ve çiçekleri bile hayretle seyrediyordu.

Parfait Goulard, birdenbire içtenlikle söylendi:

— «Görüyorsun ya!.. İnsan iyi yemek yiyip bir de iyi şarap içerse dünyayı nasıl pembe görüyor!»

— «Doğru... Bana, bambaşka bir adam olmuşum gibi geliyor.»

— «Sen, geçen sefer günahlarını d'Aubgny baba-ya çıkarttırmadın mı? Sana ne söyledi bakayım?..»

Ravailiac, arkadaşının bu sorusunu duyunca mahzun ve üzüntülü bir tavır takındı :

— «Saçma düşüncelere saplandığımı, kendime iyi bakmamı ve memleketime dönmemi söyledi... Çıkıp bana bir frank da para verdi.»

Parfait Goulard, hemen atıldı:

— «Yerden göğe kadar hakkı var, şu kutsal baba-

nın. d'Aubgny baba, boş adam değildir. Dürüst ve bilgili bir insandır.»

Sonra cebinden bir kese çıkararak masanın üstüne boşalttı. Aşağı yukarı yirmi altın çıktı. Bu para, Ravailac gibi basit bir papaz için önemli sayılacak ölçüdeydi. Parfait Goulard, hayretinden küçük dilini yutmuşa dönen Ravailac'a doğru on altın iterek:

— «Ama, sana az para vermiş,» «Buradan d'Angoulême'ye kadar gitmek için bir frank yetmez. Al bu on altını da senin olsun. Benden hediye olsun sana... İçimden koptu.»

Ravailac, şaşkın şaşkın sordu:

— «Ne yapacağız bu paraları?...»

— «Ne mi yapacaksın? Bu da lâf mı yani? Yol parası yapıp memleketine döneceksin. Ben sana ne diyorum? *'d'Aubigny'in hakkı var,'* demiyor muyum? Artık bu şeytanca fikirleri kafandan çıkarıp at!..»

Sonra da zavallı kaçığı duygulandıran bir heyecanla sözüne devam etti:

— «İnan bana, Jean François... Dön memleketine... Orada hem için rahat olur, hem de mutlu olursun. Evlenirsin, çoluk çocuğa karışır, sen de öteki insanlar gibi olursun.»

Bu sözlerden sonra aralarında bir tartışma başladı. Ravailac, ısrarla Paris'te kalmak istediğini söylüyor; fakat bunun sebebini açıklamıyordu. Parfait Goulard, kuvvetli çenesi sayesinde, arkadaşını dediklerine inandırdı. Ravailac, on altını aldı; ertesi günü d'Angoulême'ye doğru yola çıkacağına söz verdi. Papaz da istediğini elde ettikten sonra hesabı gördü. Arkadaşını, hanına kadar götürüp orada kendisine vedâ etti.

Saat onbuçuk sularıydı. Tam bu anda Yiğit Jehan da Arbre-Sec Sokağı'ndaki evinden çıkıyordu.

Pardaillan hâlâ Parfait Goulard'ın peşindeydi ama, oldukça hayâl kırıklığına uğramış ve söylenmeye koyulmuştu:

«Doğrusu, çok tuhaf bir iş... Papazın, bu zavallıyı Kral'ı öldürmeye kışkırtacağını sanıyordum. Hattâ bundan emindim... Oysa umduğumun tamamen tersi oldu... Ravailac'ı memleketine gönderiyor. Nasıl oluyor bu iş? Benim bu kadar yanılmama imkân var mı?»

Bu meseleyi düşünüp dururken ansızın aklına bir şey geldi:

«Salcın Ravailac'ı artık faydasız buldukları için böyle yapmasınlar? Öyleyse, ellerine bu işi gördürecekleri başka biri geçti demektir. Herhalde Ravailac'tan daha güvenilir, daha sağlam biri olmalı... Hattâ bu yeni âlet, belki de faaliyete geçmiştir bile... Bunun içyüzünü nasıl öğrenebilirim?..»

Parfait Goulard, tekrar Paris kapısına dönmüş; birisini bekliyormuşçasına adımlarını ağırlaştırmıştı. Artık şarkı da söylemiyor, kimsenin dikkatini çekmemeye çabalıyordu... Tam kapıya yaklaşmıştı ki oradan, yanında hiç muhafız bulunmayan bir araba çıktı. Papaz durdu ve gözleriyle arabayı takip etti... Araba, biraz ilerledikten sonra iki değirmenin biraz yukarısında durdu. Parfait Goulard da hemen geri döndü ve «*Üç Güvercin*» hanına kadar yürüdü. Han, tam Saint-Roch kilisesinin karşısındaydı. Papaz, kilisenin merdivenlerine tırmandı.

Pardaillan herifin peşini hiç bırakmıyordu...

Parfait Goulard, şimdi de kilisenin çevresinde geziniyordu. Şövalye, onun buralarda kimsenin dolaşıp dolaşmadığını anlamak için etrafı gözetlediğini sandı. Fakat papaz, dışarıyı gözden geçirdikten sonra kilisenin içine girerek orayı adamakıllı kolağan et-

meye başladı. Adamı hiç gözden kaçırmayan Pardaillan, bu hâli görünce gülümseyerek mırıldandı:

«*Nihayet sabrımın mükâfatını göreceğim...*»

Parfait Goulard, kilisenin dışında ve içinde kimse-
nin bulunmadığına kesin olarak inandıktan sonra
merdivenlerin en üst basamağına kadar tırmandı ve
oradan uzakları seyrederek, bu taraflara kimsenin
yaklaşıp yaklaşmadığını gözetlemeye koyuldu. Oysa
bu, gecikmiş ve işe yaramaz bir hareketti. Çünkü
Pardaillan, rahibin dalgın bir ânını bularak kilise-
nin içine kaymış ve bir tarafa sinmişti; Parfait Gou-
lard'ın kendisini görmesine imkân kalmamıştı.

Bütün bunlar, ince düşünülmüş ve önceden hazır-
lanmış şeyler olacaktı. Zira Parfait Goulard'ın, mer-
divenin üst basamağında ortalığı gözden geçirmeye
başladığı anda, birdenbire Saint-Roch kilisesi manas-
tırının kapısı açıldı ve dışarıya Acquaviva çıktı. Ar-
kasından ikişer ikişer, düzgün sıra hâlinde iriyarı
oniki papaz geliyordu.

Parfait Goulard, merdivenin en üst basamağına
ulaştığında, Acquaviva da yanına yaklaşmıştı.

Şövalye'nin gözleri, yeni gelen papazın azametli
tavrını görünce ıslıl ıslıl yandı: «*Nihayet, artık bütün
bu dalaverenin içyüzünü öğreneceğim,*» diye düşün-
dü.

Parfait Goulard, Acquaviva'nın ağzını açmaya te-
nezzül etmeden, işaretle sorduğu soruya karşılık:

— «Merak buyurmayınız, burada yalnızız,» dedi.

Acquaviva sesini alçalttı:

— «Ne olursa olsun... Yine de dikkatli bulun-
malı...»

Sonra da papaza, tedbirli davranması gerektiğini
hatırlatan öğütler verdi. Nefesini keserek, can kula-
ğıyla dinleyen Pardaillan, çok alçak sesle yapılmış

olan bu konuşmaların bir tek kelimesini kaçırmamıştı. Parfait Goulard, hemen asıl konuya geçti:

— «Atlara çok kuvvetli bazı ilâçlar verildi?»

— «Öyle mi?»

— «Kesinlikle emin olabilirsiniz.»

— «Peki, nereye gidecekmiş?»

— «Saint-Germaine tarafına...»

— «Ya kızıl saçlı?..»

— «O da yarın memleketine dönecek.»

— «İyi... Kadın nerede?..»

— «Arabası sizi bekliyor.»

Başka bir şey konuşulmadı. Acquaviva, hemen dışarı çıkarak perdeleri inik arabasında kendisini bekleyen Léonora Concini'nin yanına bindi. Bu arabanın sonradan nereye gitmiş olduğunu biliyoruz.

Araba hareket ettikten sonra Parfait Goulard da kilisede fazla beklemedi; acele acele uzaklaştı.

Pardaillan da artık orada işi kalmadığını düşünerek yola koyuldu. Hem uzun adımlarla yürüyor, hem de kendi kendine söyleniyordu:

«Bütün bu uğraşmadan elime ne geçti? Bu uğursuz papazın peşinde tam üç saatimi boşu boşuna harcadım. Sonunda, öğrene öğrene ne öğrendim? Hayvanlar bir şey içmiş; bilmediğim bir adam Saint-Germaine'ye doğru gitmiş; bir kadın da çok önemli birisi olduğu anlaşılan şu uzun boylu papazı bekliyormuş... İyi ama, bunların benimle ne ilgisi var? Yoksa gittikçe aptallaşmaya mı başladım?.. Haydi, haydi, bunlarla kafa patlatacağımıza, gidelim bakalım, oğlumuz ne yapıyor?..»

Saint-Honoré Sokağı'na varınca, biraz önce şehir dışında gördüğü perdeleri inik arabayla karşılaştı. Bu sefer arabanın yanında üç muhafız silâhşor da

vardı. Şövalye bunları hemen tanıdı ve kendi kendine söylendi:

«*Haa, desene, ihtiyar papazı bekleyen kadın, Madam Concini'ymiş. Fose Sokağı'nda yere mendilini düşürdüğü sırada o sahte sarhoş papaza, randevu vermiş olacak. Bu işin de içyüzünü anlamalı. Dur bakayım, sakın... Haydi, haydi, bana ne bunlardan?..*»

Dört atın çektiği arabanın ardından yürüdü. Farında olmadan Arbrec-Sec Sokağı'na doğru gidiyordu. Zira, şimdi kafasında oğlundan başka bir düşünce yoktu. Daha doğrusu, başka bir şey düşünmediğine kendi kendini inandırmaya çalışıyor ve diyordu ki:

«*Bakalım gizli mağaraya gitmiş mi, gitmemiş mi? Burasını öğrenmeli... Hazineyi çıkarmaya gittiği zaman, ben de mutlaka orada bulunmalıyım. Acaba hazineye göz koydu mu, çıkarmaya gidecek mi? Bu oğlan da kendisi hakkında bir fikir edinmemi ama zorlaştırıyor canım...*»

Trahoir Sokağı'na gelince, birdenbire soldan geri dönerek mırıldandı:

«*Hayır, hayır... Bu işin altında umduğumdan da büyük sır olmalı... Öğrenmezsem çatlarım.*»

Bu kararı verince bütün sıkıntısı kayboldu. Hızlandı, Louvre'ye doğru yürüdü. Saray'da, kendisinden bir şey öğrenmek istediği ilk adam, Kral'ın onbeş dakika kadar önce dışarı çıkmış olduğunu söyleyince Pardaillon, tereddüt etmeden sordu:

— «Ne tarafa gitti? Saint-Germain'e mi?..»

— «Evet mösyö...»

Şövalye'nin zihni allak bullak oldu ve: «*Vay alçaklar, vay! Şimdi için içyüzünü anladım. Vaktinde yetişebilsem...*» Diye düşündü. Hemen nöbetçi subayının adını sordu. «*Mösyö de Vitry,*» dediler. Bu, Şövalye'nin tanıdığı biriydi. Doğru yanına gitti ve selâmlaşmayı falan bir yana bırakarak:

— «Mösyö de Vitry,» diye söylendi. «Muhafızsız çıkmış olan Kral'a hemen yetişmem gerekiyor. Çok hızlı giden bir at istiyorum... Bir tek saniye bile kaybetmeye gelmez.»

Vitry, Pardaillan'ı tanırdı. Çok önemli bir şey olmasa, Şövalye'nin bu şekilde konuşmayacağı muhakkaktı... Hiçbir şey sormadı. Bir an olsun duraksamadan:

— «Gelin, Mösyö de Pardaillan...» Dedi. «Size en iyi atımı vereceğim...»

Birkaç saniye sonra Şövalye, mükemmel bir atın üstüne sıçrayıverdi; dört nala ve yıldırım hızıyla Seine Nehri rıhtımları boyunca Saint-Germain'e doğru yol almaya başlamıştı. Böylece kendinden önce yola çıkmış olduğunu asla hatırına getirmedığı oğluna nasıl yetiştiğini de biliyoruz.

CEHENNEM YARIŞI

Çevik bir hayvanla yola çıkan Pardaillan, oğlunu görünce, hemen iyice yanına yaklaşarak seslendi:

— «Nereye böyle hızlı hızlı?»

Jehan, eliyle ileriye işaret etti ve sadece:

— «Kral!» Diye bağırabildi.

Heyecandan nefesi kesiliyordu. Kral'a yetişme azmiyle atını gittikçe daha hızla sürmekteydi; başka bir şey düşündüğü de yoktu. Şövalye'nin bir tek kelimeyle durumu kavramış oluşuna da hiç şaşmadı.

Böylece bir tek kelime konuşmadan, dörtmala yollarına devam ettiler. Colombier Sokağı'nın sonunda, manastırın bahçe duvarı biter bitmez, Kral'ın arabasını gördüler; çılgınca bir hızla ilerliyordu. Arabacı, tehlike korkusunun verdiği güçle ayağa fırlayarak dizginlere asılıyor, fakat âdetâ kuduran hayvanları bir türlü yavaşlatamıyordu.

Araba, böylece bir kasırga hızıyla Saint-Pères kilisesini de geçti. Buradan itibaren evler adamakıllı seyrekleşiyor, yolun iki yanında ağaçlıklı geniş kırlardan başka bir şey görünmüyordu. Daha ileride de Seine Nehri'nin bir kolu akıyordu; yolun kenarı burada sarp bir uçurum hâlinde nehre inmekteydi. Zaten Léonora'nın kasedettiği yer de burasıydı. Yolun sağında bahçeler, bunların ortasında bir tepe ve tepenin üstünde bir yeldeğirmeni vardı.

Atlar, gemi azıya alan bütün hayvanlar gibi, dümdüz bir çizgi üstünde, durmak dinlenmek bilmemece-sine, ilerideki akarsuya doğru koşuyorlardı. Herhal-

de hayvanları, bu suya çeken, dayanılmaz bir şey vardı. Yoksa, onları sudan ayıracak yönler boyunca devam eden yolu bile bırakıp, burunlarının dikine, kırlara dalarlar mıydı? Anlaşılan, içirilen ilâçlar, hayvanları dayanılmaz derecede susatmıştı. Bu yüzden, arabacının bütün çabasına rağmen, hiçbir şeye aldırmadan yalnız suya koşuyor olacaktı... Fakat gittikleri yoldan suya ulaşabilmek için, mutlaka tepesinde değirmen bulunan sırtın eteğinden geçmek zorundaydılar. Biraz ötede, sol taraflarında da yüz-yıllık iki iri meşe ağacı vardı. Ondan sonra, manastıra ait küçük bir yapı geliyordu. Eğer araba, yol üstündeki bu ağaçlara veya binaya çarpıp da parçalanmazsa, bundan sonraki düzlükte artık yolunu kesecek hiçbir şey yoktu ve atlar suya atlayacak; araba da, içindekilerle birlikte derin uçuruma yuvarlanacaktı.

Pardaillan'la oğlu, hayvanlarını kestirme yola, bahçelerin içine sürüverdiler ve çiçek tarlalarını çiğneyip, ortalığın darmadağın olmasına aldırmadan yıldırım hızıyla yol almaya koyuldular. Oğlunun solunda giden Pardaillan, sâkin sâkin:

— «Dosdoğru şu küçük binaya ulaşmamız ve arabadan önce oraya varmamız gerekiyor,» dedi. «Orada yere inip bekleyeceğiz. Tam araba bizim hizamıza gelir gelmez, yaylanıp hayvanların yelelerine sarılacağız. Ben soldaki atın boynuna sıçrayacağımı, sen de sağdakinin. Anlıyorsun, değil mi?»

— «Tabii, mösyö...»

Kimseden emir almayan ve böyle bir şeyi aklına bile getirmeyen Yiğit Jehan, Şövalye'den emir almayı tabii bulmuştu. Önemli bir işe gireceği zamanlar, bütün soğukkanlılığını ele almasını bilen Pardaillan, yan gözle delikanlıya baktı. Onu da kendinden emin ve soğukkanlı görünce, memnunlukla gülümsedi.

Bu aralık, yıldırım hızıyla giden arabadakiler de, atlarını dörtnala bahçelere süren iki süvariye gördüler. Arabadan iki baş uzandı ve ikisi de bağırmaya başladılar:

— «İmdat! Yetişin!..»

Dördüncü Henri, arabada yalnız değildi. Yanında Dük de Bellegarde'yle Dük de Liancourt vardı. Her ikisi de Concini'nin amansız düşmanıydılar. İki Dük, pencerelerden uzanmış, imdat istiyorlardı ama, Kral hiç görünmüyordu.

Pardaillan'la Jehan, bir ağızdan bağırıştılar:

— «Sabırlı olun!..»

— «Geliyoruz!..»

Manevra, Pardaillan'ın tarif ettiği gibi yapıldı:

İki atlı, binaya arabadan önce ulaştılar. Kendilerini hemen yere attılar ve arabanın geçeceği yolun iki kenarında hızla eğilerek yaylanıp, atlamaya hazır durumda beklediler.

Pardaillan, ne yapılmak gerektiğini bir-iki basit kelimeyle anlatmıştı ama, arabayı sürükleyen atlar da yıldırım hızıyla baba-oğulun üstüne doğru geliyordu. Şimdi, artık bir ölüm-kalım meselesiyle karşı karşıyaydılar. Arabacı henüz soğukkanlılığını kaybetmemişti; iki adamın yol üstüne eğilip beklediklerini görünce, ne yapmak istediklerini derhal sezererek, son bir gayretle dizginlere bir kere daha asılıp hayvanları biraz olsun yavaşlatmaya çalıştı.

O anda Kral da başını arabanın kapısından çıkarak merakla olup bitenleri izlemeye başladı. Yüzü sapsarıydı, fakat şaşalamış değildi. Bir tek kelime bile söylemediyse de, aklından:

«Bu iki zavallı boşuboşuna kendilerini ezdirecekler. Hiç bu hayvanlar tutulur mu?» Diye geçirdi.

Aynı saniyede arabanın öndeki atları, iki gözüpek

asîlzâdenin tam hizâsına ulaşmıştı. Baba-oğul, bir tek yaydan fırlamışçasına atıldılar. Göz açıp kapayıncaya kadar herbiri bir hayvanın boynuna sıçramıştı. Hemen dizginlere yapışıp, öteki elleriyle de hayvanların duman saçan burunlarını ve ağızlarını mengeneyle almışçasına sıkmaya başladılar. Bir yandan da bütün ağırlıklarıyla asılıyor, azgın hayvanların kendilerini sürüklemesine engel olmaya çalışıyor; fakat birdenbire durdurulamayacak kadar gemi aızıya almış iki beygirin hizasında koşmayı da ihmal etmiyorlardı.

Hayvanlar, önce hızlarından pek kaybetmedilerse de, çelik mengeneler gibi sıkın ellerin tesiri çabuk görüldü ve kısa sürede iki azgın beygirin nefesleri kesiliverdi. Sağ kapının penceresinden bakan Dördüncü Henri, Jehan'ın nefesini kesmeye çalıştığı hayvanın, şiddetle başını sallayarak silkinmeye çalıştığını ve can acısıyla kişnediğini farkettti.

İki azgın beygirle iki cesur adamın mücadelesi, uzun süre devam etti. «Şövalye ile Jehan, kırk adımlık yolu, bir yandan iki atın dizginine asılarak, öte yandan da burunlarını sıkarak koşmakla aştılar. Hayvanlar kişniyor, debeleniyor, kurtulmaya çabalıyorlardı, ama gittikçe nefesleri kesiliyor, yavaşlıyorlardı...

Dük de Bellegrade arabanın epeyce yavaşladığını görünce Kral'a döndü:

— «Artık tehlikesizce inebiliriz,» dedi.

Sonra da yalvararak söylendi:

— «Allah aşkınıza önce siz ininiz, Majeste...»

O kapıyı açarken Dük de Liancourt da:

— «Bu iki yiğit, dört azgın atı elbetteki tamamen durduramayacaklardır. İniniz majeste, hemen ininiz,» dedi.

Dördüncü Henri de aynı şeyi düşünüyor olacaktı. Hiç itiraz etmeden basamağa indi. Oradan da dikkatle ve ağır ağır yere atladı. Ayağını yere basar basmaz:

— «Ooof!» Diye mırıldandı. «Tam zamanıymış...»

Şaşkınlık ve korkularından yüzlerinde bir damla kan kalmamış olan Liancourt'la Bellegrade de herhalde bunu bekliyorlardı ki hemen Kral'ın peşinden yere atlayarak derin nefes aldılar.

Ne var ki bu ihtiyat tedbirinin boşuna alındığı kısa sürede anlaşıldı. Arabalarında rahat rahat bekleselerdi, bir şey farketmeyecekti: Yere inmelerinden birkaç saniye sonra öndeki iki hayvan nefessizlikten titreyerek ter ve köpük içinde duralayıverdiler.

Pardaillan'la oğlu, öndeki hayvanları bırakır bırakmaz, arkada azgınlaşmaya, çifte atmaya ve ötekilerin üstüne atılmaya başlayan iki hayvanın üstüne çullandılar ve kısa zamanda onları da yola getirdiler.

Şimdi, dört zavallı at, içirilmiş olan azdırıp susatıcı ilâçların etkisinden kurtulmuş; dördü de bitkin ve âdetâ yere yıkılacak kadar yorgun, oldukları yerde duruyordu.

Pardaillan'ın ilk işi, arabacıya seslenmek oldu:

— «Hayvanlara su içirseniz bir şeyleri kalmaz.»

Dördüncü Henri, bu zamana kadar iki adamdan sadece Jehan'ı arkadan görmüş; onun da kim olduğunu seçememişti. Pardaillan'ın orada bulunduğu aklının köşesinden geçmezdi. Zaten onu pek görmüyordu. Fakat yüzlerini görür görmez, ikisini de hemen tanıdı. Kendine hâkim olmaya çalışmasına rağmen, heyecanını zaptedemeyerek iki elini uzatıp Pardaillan'a doğru yürüdü ve:

— «Hay Allah lâyiğınızı versin be dostum!» Dedi. «Anlaşılan, sizinle her karşılaşmamızda benim hayatımı kurtarmak için canınızı tehlikeye atmanız, alnımın yazısı... Bilmem ki size nasıl teşekkür edeyim?»

Pardaillan, Kral'ın uzattığı eli sıkarken, yaptığı işi önemsemezmişçesine cevap verdi:

— «Yok canım, bu iş teşekkürle bile değmez...»

Henri, Şövalye'ye hayran hayran baktı:

— «Zaten siz hep böyle söylersiniz, ama bu sefer az kalsın kemiklerimiz parçalanacaktı.» Sonra samimî bir tavırla ilâve etti: «Artık bu sefer olsun, size şükranımı göstermeme fırsat vereceksiniz, değil mi?»

Dördüncü Henri, ya önemsememeyi düşündüğünden, ya da kendisine nasıl davranacağını tasarlayabilmek için vakit kazanmak istediğinden, Yiğit Jehan'ı görmemiş gibi yapıyor ve delikanlıya sırtını çeviriyordu. Hem bu işte o kadar tabîî davranıyordu ki Kral'ın huyunu pek bilmeyen Jehan, bu hâlin bir rastlantıdan ileri geldiği düşüncesiyle, Henri'nin kendinden yana dönmesini bekledi. Zâten Kral'dan bir şey umduğu yoktu. Gösteriş meraklısı da değildi. Hayatı pahasına kurtardığı insan, onun için «Kral» da değildi. Hayır, kral mıral değil, sadece Bertille'nin babası... Kurtarmış, istediğini yapmıştı ya... Öte yanını umursamıyordu bile...

Fakat Şövalye, Kral'ın huyunu, suyunu pek iyi bildirdi. Bilmese bile kolay kolay atlatılamayacak kadar eski kurtlardan olduğundan, oğlunun rastlantı sandığı şeydeki gizli amacın kokusunu hemen almıştı. Gözlerinde, hoş bir oyun oynamaya hazırlanan insanın kurnaz gülümseyişi belirdi. Jehan'ı kolundan tuttuğu gibi Kral'ın karşısına çekti ve samimî bir sesle bağırdı:

— «Mademki Kral mutlaka teşekkür etmek niyetindedir, öyleyse teşekkürünü bu delikanlıya ifade etsin. O, teşekkürü, benden çok daha fazla haketti. O olmasaydı, Majestelerini bir daha görememek felâket ve kederine uğrayacaktık...»

Henri, delikanlıya bakmaya mecbur kaldı. Ama

bu bakışı, hiç de hoş olmadı ve Kral, hiçbir şey söylemedi... Daha doğrusu, ne söyleyeceğini bilemediğinden ağzını açamadı. Bu delikanlı hakkında çok kötü şeyler duyuyor; fena raporlar alıyordu. Ne var ki için için ondan hoşlanmaktan ve ona hayran olmaktan da kendisini alamıyordu...

Beri yanda da cezasız bırakılmasına gönlünün razı olmadığı şu son Montmartre olayı da vardı. Şimdi ne karar versin ve ne desin?..

Adamakıllı canı sıkılan Pardaillan, Kral'ın soğuk davranmasını hiç farketmemiş gibilerden, ciddî ciddî anlatmaya koyuldu:

— «Bu delikanlı olmasaydı, ben burada bulunamayacak ve sizi muhakkak bir ölümden kurtarmak için kendisine yardım edemeyecektim. Canımı, uğrunuzda tehlikeye attığımı söylediniz Majeste... Haklısınız, ama benim gibi bir ayağı çukurda bir adamın, pörsük vücudunu tehlikeye atması büyük fedakârlık değildir. Bir de karşınızdaki gence bakın! Daha hayatının baharını yaşıyor. Seviyor ve seviliyor. Kendisine uzun bir ömür dilemek için ortada birçok haklı sebep var. Böyle olduğu hâlde, canını sizin için tehlikeye atmakta bir saniye bile tereddüt etmedi. Majeste... Bu yüzden, tekrar ediyorum: Eğer Kral, teşekkür etmek istiyorsa, ona teşekkür etmelidir.»

Bu sözler, Henri'yi hemen karar vermek zorunda bıraktı. Fakat Kral, soğuk tavrından birdenbire sıyrılmıvermedi ve yine Pardaillan'a dönerek söylendi:

— «Ben bu delikanlıya, kendisini unutturmasını tembih etmiştim. Hayır, ben öyle dememişim. «Aman, şu son günlerde senin lâfından başka bir şey duymayayım,» demişim sanki... Ondan, çok, hem de gerektiğinden çok bahsediliyor. Öldüğü sanılıyordu. Ölmüş olsa, hakkında daha hayırlı olurdu; çünkü çarpılacağı en hafif ceza, idam! Ama, mademki

siz, hayatını ona borçlu olduğumu söylüyorsunuz, öyleyse ben de onu affediyorum. Böylelikle ödeşmiş oluyoruz, değil mi?»

Hiç kıınıldamadan, olduğu yerde durup kendisini dinleyen Jehan'a dönerek sözüne devam etti:

— «Size, Paris'ten çıkıp gitmeniz için kırksekiz saatlik süre tanıyorum. Bu kırksekiz saat içinde size kimse yan bakmayacaktır. Fakat sonrası için hiçbir sorumluluk yüklenemem. Sizin için yapabileceğim şey, bundan ibarettir, delikanlı...»

Jehan, tamamen babasını andıran o ağırbaşlı ve zarif tavrıyla eğilip selâm vererek:

— «Paris'ten ayrılıp gitmeme imkân olmadığını Majestelerine bir kere daha söylemek şerefine erişmiştim!..» Diye cevap verdi.

— «Öyle mi? Demek ki maalesef demin söylediğim tehlikeyle karşı karşıya kalacaksınız.»

— «Ben de diyorum ki sayın Kral, bir daha böyle söylemeyecektir...»

— «Bu da ne biçim lâf?»

Kral'ın bu sorusundaki aşağılayıcı tavır, saraylılardan herhangi birini korkusundan yerin dibine geçirmeye yeterdi. Fakat Jehan, bu sözden sonra da ne bir korku, ne de tepki gösterdi. Bellegrade ve Liancourt ise hayretle karışık bir merhametle Kral'ın fena hâlde kızmaya başladığını sezemeyen bu zavallı delikanlıya bakıyorlardı.

Pardaillan söze hiç karışmıyor ve memnunluk ışıkları saçan gözlerle oğlunu süzüyordu.

Kral: «*Bu da ne biçim lâf?*» Dedikten sonra aşağılayıcı bir tavır takınarak yüzünü öte yana çevirdi. Bu hareketi, artık delikanlıyla konuşmak istemediğini ortaya koyuyordu. Bunu sezmek için sarayın göreneklerini bilmeye gerek yoktu. Fakat Yiğit Jehan

aldırmadı. Pardailan'a gizlice bakarak, bir düşüncesi olduğunu ve kendine güvendiği için Kral'ın kızmasını umursamayacağını Şövalye'ye de anlattı. Pardailan tecrübesiz gencin ileri-geri konuşabileceğini düşünerek çekindi: «*Aman bir pot kırmasın...*» Diye olanca dikkatiyle karşısındakileri izlemeye başladı.

Bu sırada Jehan, yerinden bile kıpırdamadan, ağır ağır, kelimelerin üstüne basarak sordu:

— «Acaba Majeste, atlarının yoktan yere mi gemlerini azıya aldıklarını sanıyorlar?»

Henri, zehirli bir yılan ısırılmışçasına, yerinde sıçrayarak döndü. O zamana kadarki gururlu ve yukarıdan bakan tavrı hemen kaybolmuş, yüzünde gözle görülür bir korku belirmişti. Heyecanla sordu:

— «Demek istediğiniz nedir?»

Jehan, aynı ağırbaşlılıkla cevap verdi:

— «Kral, bu adama sorsun... Görüyorum ki şimdi o da gerçek sebebini öğrenmiş bulunuyor.»

Arabacıyı gösteriyordu. Adam yere inmiş, atların ansızın azmalarının sebebini anlamak için, hayvanları sıkı sıkı incelemeye koyulmuştu; bu arada birinin ağzını açar açmaz yüzüne vuran keskin kokuyu duyunca gözleri yuvalarından uğrayacakmışçasına açılmış ve yüzü sapsarı kesilmişti. Dördüncü Henri, hızla ona döndü. Bellegrade ve Liancourt dükleri de her türlü teşrifatı unutup Kral'ın peşinden seğirttiler... Şövalye ile Jehan, yerlerinden kımıldamadılar. Delikanlı, babasına yine sinsi sinsi gülümsüyordu.

Henri, heyecanla arabacıya sordu:

— «Sebebi neymiş bakayım?»

Arabacı, dehşet içinde cevap verdi:

— «Majeste! Alçak bir cânî, hayvanları sarhoş etmiş. Bu kazâ falan değil, alçakça tertiplenmiş bir suikasttir.»

Henri mosmor kesildi. Bir cinayete kurban gitmek korkusu, bütün ömrünü zehirleyip durmuştu. Onun kadar beti benzi uçmuş olan iki arkadaşına dönerek:

— «Görüyor musunuz alçakları?» Dedi. «Ben diyorum zaten... Beni öldürecekler... Bu şehirden sağ çıkamayacağım...»

Sonra geriye dönerek Pardaillan'la Jehan'ın yanına geldi ve sordu:

— «Siz bunu biliyor muydunuz?»

Şövalye ile oğlu, başlarını «evet» anlamında salladılar. Kral hiddetle yumruklarını sıkarak bir küfür savurdu. Jehan da hemen ve yukarıdan bakan bir tavırla konuşmaya koyuldu:

— «Evet Majeste, biliyorduk... İyi ki tam vaktinde yetiştik... Ama, acaba bir daha sefere ne olacak? Şuna emin olunuz ki Majeste, bugün başarılmayan bu suikast, başka bir gün, başka bir şekilde tekrarlanacaktır.»

Elini uzattı. Gelecekten haber veriyormuş gibi:

— «Ölüm, çevrenizde dolaşıyor, Majeste,» diye söylendi. «Azrail'i yanınızda görüyorum. Etrafınızda dönüyor, size el uzatıyor. Onu, gözlerimle görüyorum ve bir daha sefere de vaktinde yetişip kovalayabilme-yi diliyorum. O zaman - yani belki de yarın - Kral, emrine rağmen, Paris'te kalmış olmama pişman olmayacaktır sanırım.»

Bu sözlerin söyleniş tarzı da Kral'ı korkunç denecek kadar etkileyip tepeden tırnağa ürpertti. Ama, Jehan bir yandan böyle konuşuyor, öte yandan da kurnazlık pırıltıları farkedilen gözleriyle Şövalye'ye bakıyordu. Pardaillan bu bakışın anlamını hemen kavrayarak düşünmeye başladı:

«Hiç de fena numara değil... Kral'ın âlicenaplığından koparamadığı affı, ölüm korkusundan kopa-

racak. Aferin şuna... Kafası iyi işliyor kâfirin...»
Sonra da ister istemez, gururla gülümseyerek: «*Hani hık demişim de burnumdan düşmüş, yezit oğlan.*»
Dedi.

Henri, bu sırada bir imdat beklermişçesine Şövalye'ye dönmüştü. Pardaillan: «*Hele dur, ben de seni bir hâle yola koyayım.*» Diye düşünüp ciddî ve emin tavrıyla Kral'a:

— «Bu delikanlı, durumu mübalâğalandırmak şöyle dursun, tam tersine, hafifletiyor bile...» Dedi.
Kral'ın yüzü iyice buruştu:

— «Vay şeytan herif vay!»

— «Mösyö de Sully, Kral'ı bazı törenlerde uyanık davranmaya dâvet etmemiş miydi?»

— «Evet... Hattâ size bu yüzden de teşekkür borçluyum...»

— «Teşekkür edilmesi gereken ben değilim, Majeste, yine bu delikanlıdır. Perde arkasında hazırlanan şeyleri Mösyö de Sully'e haber verişimi de şu gence borçluyum.»

Jehan kulak kabarttı. Şövalye'nin neden bahsettiğini anlayamamıştı. Pardaillan'ın asla yalan söylemediğine de emindi.

Beri yanda, Dördüncü Henri'nin de Şövalye'ye karşı yıllanmış ve sarsılmaz bir inancı vardı; Pardaillan'ın sözlerinden şüphe etmeyi aklından bile geçirmezdi. Şövalye'nin söylediklerini duyduktan sonra elini heyecandan terleyen alnına götürerek Jehan'a sordu:

— «Demek benim ölümümü isteyen sefillerin kim olduklarını biliyorsunuz, öyle mi, delikanlı? Demek siz beni bir kere daha ölümden kurtardınız, öyle mi?»

Pardaillan, Jehan'ın yanlış bir sözle işleri karış-

tırmasından çekindiğinden, ona fırsat bırakmadan atıldı:

— «Yanılıyorsunuz Majeste... Bu delikanlı, şimdiye kadar sizi iki defa daha ölümden kurtarmıştır: Birkaç gün önce, onun tek kelimesi, bir adamın elinden hançerini düşürdü. İşte o adam sizi...»

Jehan, Şövalye'nin sözünü kesti:

— «Mösyö de Pardaillan, çok rica ederim. Kral'a bundan bahsetmeyiniz.»

Dördüncü Henri heyecanla bağırdı:

— «Söylesin, söylesin!.. Kral, hiçbir şahsî çıkar beklemeden bu kadar cesaretle kendisine bağlılık gösteren kahramanlarını tanımalıdır!..»

Pardaillan, gülümsemeye çalışarak devam etti:

— «Doğrusu aranırsa Jehan, pek çok şey biliyor Majeste... Onu, Majeste'nin gözünden düşürmek isteyişlerinin sebebi de herhalde budur. Ayrıca, ileride yine Kral'ı kurtarmak fırsatının eline geçmesi ihtimalinden bahsederken mübalâğa etmediğinden eminim, Majeste... Kanaatimce Kral, onu Paris'ten uzaklaştırmakla kendisine sınırsız bir bağlılık gösteren savunucusundan kendini göz göre göre mahrum edecektir. Böylece Majeste'nin canına kıymak isteyenler de serbest kalmış olacaklardır.»

Bu sözleri kesin ve inandırıcı bir tavrıla söyleyen Pardaillan, içinden de: «*Şimdi gel de ayıkla pirincin taşını bakalım,*» diye devam etti.

Henri'ye gelince o, hem dehşet içinde kalmış, hem de fena hâlde kızmıştı. Kendini tutamadı:

— «Şimdi, iş büsbütün değişti öyleyse...» Diye söylendi.

Pardaillan'la oğlu, kaçamak bakışlarla birbirlerini süzdüler. Korku, Kral'ın üstünde umdukları tesiri yapmıştı; bu korku yüzünden, Jehan'a karşı takındığı tavrı da değişti. Şimdiye kadar delikanlıya tam

anlamıyla soğuk davranmışken birdenbire samimileşiverdi; hattâ lâubali olmaya bile başladı:

— «Demek ki Paris'te sırf bizi korumak için kalmak istiyorsunuz, öyle mi delikanlı?» Diye sordu.

Jehan karşısındakinin Kral olduğunu umursamadan, açıkyüreklilik ve mertlikle cevap verdi:

— «Sırf bunun için demek, biraz mübalâğalı olur... Fakat burada kalmak isteyişimde, bunun da epeyce rolü vardır.»

Pardaillan, oğlunun bu dobra dobra cevabından çok hoşlanmıştı. İçinden: «*Mükemmel...*» Dedi. «*Fakat bu genç, saraylılık ve Kral nedimliği yapamaz...*»

Cevap, Henri'nin de hoşuna gitti. Gülmeye başladı:

— «Mertliğine bayılıyorum, delikanlı! Doğrusu çok hoşuma gidiyorsun.»

Liancourt ile Bellegarde de Kral'ın bu tanımadıkları delikanlıya yeniden gülümsediğini görünce, hayatlarını onun kurtarmış olduğunu hatırladılar ve onlar da Jehan'a tatlı tatlı gülümsemeye koyuldular.

Kral'ın yüzünde birdenbire kurnaz bir ifade beliriverdi. Jehan'ın gözlerinin içine baktı:

— «İyi, hoş ama, ben sizi değişmiş buluyorum.» Dedi. «Bunun sebebi nedir acaba?.. Çünkü aklımda pek iyi kaldığına göre, şimdi bu kadar kahramanca koruduğunuz canımı, bir zaman önce de kendi elinizle almaya kalkmıştınız.»

Jehan, en ufak bir tereddüt bile göstermeden, ciddiyetle cevap verdi:

— «Çünkü şimdi bildiğimi o zaman bilmiyordum.»

— «Yaa!.. Neymiş bu yeni öğrendiğiniz şey bakayım?»

Jehan, saygı dolu bir reverans yaparak:

— «Sizin, onun babası olduğunuz...» Dedi.

HESAP GÖRÜLÜYOR

Dördüncü Henri, bu sözlerle neyin kastedildiğini hemen anladı. Biraz önce duymuş olsaydı, belki Jehan'a şüpheyle bakar; hattâ belki de içerler, kızıp köpürürdü. Fakat artık delikanlıya karşı duyguları değiştiği için, bu sözlerin anlamı da değişiyordu: Bertille'nin babasına karşı saygılı davranmak, Kral'a gösterilen sadakatten daha büyük ve samimî bir hareketti. Bu yüzden Kral, hem delikanlıya iyice güvenmeye başladı, hem de bu cevaptan, bundan öncekinde olduğu gibi pek hoşlandı.

Fakat hiçbir şey söylemedi ve bir an gözlerini Par-daillan'ın oğluna dikerek derin derin düşündü: Kızını hatırlamıştı... Kızına, kendisiyle ilgileneceğini belirterek söz vermemiş miydi? Neden bu sözünü tutmamıştı? Kendi kendini affedebilmek için, işinin çokluğunu bahane etti. Aslında, genç kızın kendisini karşılayış tarzından ürkmüş, çekinmişti. Bir hakem gibi karşısına dikilerek hesap soran bu kız, onu şaşırtmış, afallatmış, utandırmıştı. Hele, ona teklif ettiği servet ve unvanı, baba sevgisini ve şefkatini hemen ağırbaşlı bir tavırla reddedişi karşısında mahcuplulğundan yüzüne bakamaz olmuş ve bir daha da onun karşısına çıkabilmek cesaretini kaybetmişti. Ama şimdi, artık bu kızcağızla ilgilenmek gerektiğini düşünüyordu. Genç kıza, hiçbir yardım kabul ettiremese hiçbir şey yapamasa bile kendisini koruyan şu müthiş delikanlının akıl almaz kuvvetinin ve çılgınlık derecesine varan cesaretinin övgüsünü yapamaz mıydı? Kendi kendine, hiç değilse bu işi yapmaya söz veriyordu. Fakat acaba, genç kızın yüzüne bakabile-

cek kadar cesur olacak mıydı? Düşünmekle yapmak arasında uzun bir yol vardır. Bir insanda babalık sevgisi Henri'ninki kadar zayıf olur, resmen kızı olduğunu ilân edemeyeceği genç kızda da bu babayı her saniye şaşırtacak huylar bulunursa, verilen kararlar, elbetteki kolay kolay uygulanamaz.

Zaten Dördüncü Henri'nin, bu aklından geçenleri, Louvre'ye döner dönmez unutacağına hiç şüphe yoktu. Daha şimdiden: «*Zaten genç kız da benim kendisiyle ilgilenmemi istemiyor ki...*» Diye düşünerek kendi kendine bir mazeret bulmaya çalışıyordu.

Birkaç dakikadan beri, içinde bulundukları bahçenin ilerisinden doğru, gittikçe yaklaşan nal sesleri gelmeye başlamıştı. Bu seslerin ne anlama geldiğini bilen Jehan'dan başka hiç kimse işin farkında bile olmamıştı.

Henri düşüncesinden kurtulmuş ve delikanlıya bir cevap vermeye hazırlanmıştı ki başlarında d'Épernon, Concini ve Neuvy bulunan atlı kafilesi, bu yöne doğru ilerlemeye başladı. Artık iyice yaklaşmış olan gürültü, Kral'ın da dikkatini çekmişti. Kral hemen döndü ve değirmenin eteğinden doğru hızla yaklaşan atlı kalabalığını görünce, içine büsbütün güven geldi. Memnunluğunu gösterir bir şekilde gülümserken Jehan'a cevap vermeyi de unuttu.

Yanıdakiler de dört nala yaklaşan atlı kafilesini seyrediyorlardı.

Yiğit Jehan da dönmüş bakıyordu. Oğlunu bir dakika bile gözden kaçırmayan Pardaillan, delikanlının gözlerinde müthiş hiddet ışıklarının yandığını hemen sezdi. Jehan, bir yandan da kemerine çekidüzen veriyor kılıcını sıyrıyor ve kaçınılmasını imkânsız sandığı dövüşe hazırlanıyordu. Şövalye bu hâli görünce hemen işi sezdi; süvarileri gözden geçirdikten sonra Kral'a döndü, fakat hiçbir şey söylemedi.

Ne var ki dudaklarında hemen keskin bir gülümseyiş belirdi. Aynı anda da kılıcını hızla çekerek dövüşe hazırlandı.

Athların başında gelen d'Épernon, Neuvy ve Concini de, küçük grubun en önünde duran Kral'ı görmüşlerdi. Hep birlikte şapkalarını çıkararak, ciğerlerinin bütün gücüyle haykırdılar:

— «Yaşasın Kral!..»

Peşlerindeki kalabalık da coşkunlukla bu şakşakçılığa katıldı:

— «Yaşasın Kral!»

Bunu, daha arkadan, epeyce uzaktan, yankı hâlinde, daha gürültülü bir «*Yaşasın Kral!*» bağırışı izledi. Haykıranlar, meraklanıp telâşlanarak atlıların peşine takılan Paris halkıydı. Ne Kral'ı görmüşlerdi, ne de bu bağırışmalarının sebebini biliyorlardı, ama alkışta geri kalmamak için çılgılığı basmışlardı.

Kral bu seslerden çok hoşlandı ve elini sallayarak gelenleri selâmlarken:

— «Teşekkür ederim,» diye cevap verdi.

Sonra yanındakilere dönüp, keyifli ve mutlu olduğunu ortaya koyan bir gülümseyişle sözüne devam etti:

— «Canımıza kıymaya uğraşan sefiller var ama, bunlara karşılık sâdık ve cesur kullarımız da yok değil... Hem de onlardan daha kalabalık! Bu hâli gördükçe hoşlanıyorum doğrusu!»

Kral'ın sağında Bellegrade ve Liancourt dükleri, solunda da Pardaillan'la oğlu bulunuyordu. Kral, son sözünü, delikanlıya bakıp gülümseyerek söylemişti. Jehan hiç cevap vermediyse de, alaylı bir tavırla eğilip teşekkür etti. Doğrulurken, kafilenin başındaki üç adama, canlarını alacakmışçasına baktı. Henri, bu lıkkışın da farkına varmadı. Bütün dikkatini, yaklaşan

süvarilere vermişti; ne var ki gelenleri henüz adamakıllı seçemiyordu. Kral artık yaşlanmıştı; gözleri de epey zayıflamıştı. Dikkatle bakmaya devam ederken yanındakilere tembih etti:

— «Mösyöler, bu olayla ilgili herhangi bir şey söylememenizi çok rica ederim. Mesele, basit ve önemsiz bir kaza olarak bilinsin. Bunu unutmayınız.»

Cevap beklemeden iki-üç adım öne yürüdü. Sabırsız yaradılışı yüzünden, uzun zaman aynı yerde duramazdı.

Kral ilerleyince, Pardaillan'la Jehan, gelen süvarilere hiç de sempatik denemeyecek bakışlarla bakan iki Dük'ün ilerisinde ve onlarla Kral'ın arasında kalmışlardı. Atlılar, adamakıllı yaklaşmışlardı. Başlarında Concini'nin de bulunması, İtalyan'a düşman olan iki Dük'ü bütün kafileye düşman etmeye yetmişti. Zaten yarıda kalan bu suikasti hazırlayanlardan birinin Concini olması ihtimali, onların da akıllarına gelmişti. Bunu düşünürken hiç yanılmış olmadıklarını biliyoruz. Üstelik iki Dük'ü kızdıran asıl mesele, İtalyan'ın böyle bir suikasti tam kendilerinin Kral'la birlikte çıktıkları sırada yapmaya kalkışması ve böylece Kral'dan başka, onları da öldürmeyi tasarlamış olmasıydı. Herhalde bu düşüncelerinde yanılmış değillerdi.

Pardaillan, bir an oğluyla yalnız kalmayı fırsat bildi ve oğlunun gözlerinden okunanları anladığını ortaya koyarak, yavaş sesle:

— «Bu sâdık ve cesur kullar arasında bir kaatil de yok değil.» Diye cevap verdi.

Jehan, babasının, kendisini bu kadar iyi anladığını olmasına şaşmadı. Zaten Pardaillan'dan herşeyi umuyor ve artık onun hiçbir şeyine hayret etmiyordu. Pardaillan'ın gözlerinden okuduğu gerçeği ayrıntılarıyla anlatabilmek için yavaş sesle söylendi:

— «Bir kaatil değil, kaatiller dersiniz daha doğru olur. Daha tedbirli davranıp evlerine dönmüş olanlarla manastıra kapanmış olanlar da başka...»

Pardaillan, oğlunun, herşeyden kendisi kadar, hattâ belki daha da fazla haberi olduğunu anlayarak sordu:

— «Yoksa Jandarma Komutanı da mı onlardan?»

— «Henüz onun suikastçilerle birlik olup olmadığından emin değilim.»

Şövalye, Dördüncü Henri'ye merhamet dolu gözlerle bakıp mırıldandı:

— «Zavallı Kral...»

Kafilenin başındaki üç atlı, Kral'ın yanına ulaşınca atlarından inip birkaç adım ilerledi. Neuvy önden geliyor, Concini ile d'Epernon da, ne olur ne olmaz diye, geride kalmayı tercih ediyorlardı. Yolda gelirken kurnaz davranmış ve Neuvy'yi kafese koymaya uğraşmışlardı. Bunda güçlük çekmediler. Zaten Jandarma Komutanı, eskiden beri Yiğit Jehan'ı «başedilmez bir zorba» diye tanıyor ve ondan her türlü kötülüğü bekliyordu. Arbre-Sec Sokağı'ndaki dövüşte, bu delikanlının bir sürü jandarmayı nasıl hakladığını unutamadığı gibi onu da affedememişti. Bu işi yapan adamdan neler beklenmezdi? Bu yüzden, yol boyunca d'Epernon ve Concini'nin bire bin katıp anlattıklarına inanmamazlık edememişti.

Bu işte bütün temiz yürekliliğiyle hareket eden ve onların elinde oyuncak olduğunu farketmeyen Neuvy'di. Nitekim, Kral'ın karşısına gelip de selâma durunca Henri sordu:

— «Nedir bu telâşınız, Neuvy?»

Jandarma Komutanı, gerçekten de pek telâşlı ve heyecanlıydı. Bağırarak:

— «Ah, Majeste!» Dedi. «Ben telâşlanmayayım

da kim telâşlansın? Eğer başınıza bir felâket gelmiş olsaydı, gidip kendimi doğruca nehre atacaktım.»

— «O ne demek?»

— «Kral'ı korumak için yine çok gecikmiş buluyorum... İkinci defadır ki böyle oluyor.»

— «Sizi bu yüzden paylayacak değilim. Gerçi şehrin güvenliğinden sorumlusunuz ama, basit bir kazayı da önceden tahmin etmeyi sizden isteyemeyiz.»

Sonra, herkesin duyabileceği kadar yüksek sesle ve bu sefer azarlar gibi bir tavırla sözüne devam etti:

— «Ama dünyada benim kadar kötü korunan bir kral daha olmadığından da eminim. Anlaşıyor ki seyisler, atlara su vermeyi unutmuşlar. Zavallı hayvanlar, susuzluktan ölmek derecelerine geldikleri için yakınlarda su bulunduğunu hisseder etmez, beni az kalsın çaya yuvarlayacaklardı. Mösyö Bellegrade, saraya dönünce hayvanlarıma su vermeyi unutan seyisler kimlerse ibret olacak bir şekilde cezalandırılmaları için emir verin.»

Hem Saray Ahırları Yöneticisi, hem Saray Nazırı olan Dük de Bellegrade saygıyla eğilip selâm vererek:

— «Başüstüne Majeste!» Dedi.

Concini'yle d'Epernon, karşılıklı bakışarak ferahladıklarını birbirlerine anlattılar. Yâni Yiğit Jehan kendilerini ele vermemiştii. Kralın sözlerinden bu anlaşıyordu. Demek ki üstelememek ve işleri olurluna bırakmak daha iyi olacaktı. Şimdi, «bu zorbayı ele geçirelim» diye bütün meselelerin deşilmesine yol açmak akıl kârı mıydı? Onu nasıl olsa, er-geç ele geçireceklerdi. Varsın bu iş biraz daha geciksindi. Acelelinin sırası mıydı? İki kürek kemiği arasına saplanacak bir hançer bile işini bitirmeye yeterdi

Fakat bu düşünceyi Neuvy'e de anlatmak ve onun ileri-geri söylenmesinin önüne geçmek gerekiyordu.

Bu işi, Kral'ın önünde, ona ve kimseye çaktırmadan yapmak, başlıbaşına bir mârifetti. Kral'a daha yakın olan d'Epernon, Neuvy'in sözlerini, daha konuşmaya başlamadan ağzına tıkamak ödevini hemen üstüne alarak ileri atıldı. Concini askerce bir saygı duruşuna geçmiş, sessiz sadasız beklerken, d'Epernon, Jandarma Komutanı'na fazla gevezelenmek fırsatı vermeden söze karıştı:

— «Bu kazayı, biz de tesadüfen öğrendik ve gördüğünüz gibi, geciktiğimiz için çok üzgünüz Majeste... Fakat Kral'ımızın bu uğursuz kazadan sapa-sağlam kurtulmuş olduğunu görmekten ileri gelen sevincimiz de sonsuzdur.

Henri, d'Epernon'un sözlerinden, Dük'ün, işin aslını bildiği, fakat kalabalıkta açılmak istemediği sonucuna vardı. Ancak, bütün bu kalabalığın yardımına koşmasından çok hoşnut kalmıştı:

— «Teşekkür ederim, Dük!..» Diyerek memnurluğunu belirttikten sonra öteki atlılara dönerek seslendi:

— «Hepinize çok teşekkür ederim, mösyöler!»

Kalabalık, bir ağızdan bağırdı:

— «Yaşasın Kral!»

d'Epernon, Jandarma Komutanı'nın konuşmasına engel olmak üzere ortaya atılıp da Kral'a söz söylerken «kaza» kelimesi üstünde fazlaca durmuş; bu arada Neuvy'in yüzüne ısrarla bakmaktan da geri kalmamıştı. Fakat Neuvy, açıkyüreklilikle hareket ediyordu. Eski kanısını birdenbire değiştirmesine sebep yoktu. Üstelik ısrarlı bakışlardan da bir şey anlayamamıştı. Bu yüzden, Concini'yle d'Epernon'un korktukları başlarına geliverdi ve Jandarma Komutanı'nın birdenbire parlarcasına söylendiği duyuldu:

— «Bu iş kaza maza eseri değildi, Majeste... Alçakça tertiplenmiş bir suikastti.»

Henri, kendisinin örtmek istediği bir meselenin, Jandarma Komutanı tarafından patavatsızca açığa vurulmasına fena hâlde içerledi. Neuvy'e kızgın kızgın bakarken, hayret etmiş gibi bağırdı:

— «Siz ne diyorsunuz Allahaşkına? Aklınızı mı oynatıyorsunuz yoksa?»

Neuvy cevap verecekti ama, fırsat bulamadı; atlıların arkasından bir bağırış yükseldi:

— «Yaşasın Kral!.. Yaşasın sevgili Majestemiz!..»

Paris'te yayılan binbir türlü söylentiden sonra halk, kafileler hâlinde atlıların peşine takılmıştı; işte çayırılığı doldurmaya başlıyor, fırsat buldukça Kral'ı alkışlıyordu. Dördüncü Henri eliyle teşekkür etti. Fakat hemen arkasından göklere yükselen sesler duyuldu:

— «Kaatil! Sefil! Şeytan!.. Gebertin canavarı! Suya atın!.. Çarmıha gerin!.. Hayır, hayır, onun kolunu, bacağı koparmalı!.. Bize verin de biz paralayalım!.. Yüreğini söküp köpeklere yedirelim!..»

Pardaillan, gözucuyla oğluna baktı. Jehan, sert yüzüyle Kral'ın birkaç adım gerisinde duruyordu. Kımıldamamıştı bile... Gülümsüyordu ama, müthiş bir görünüşü vardı. Şövalye: «*Arslan gibi saldıracak... Pençesine düşenin vay hâline!*» Diye düşündü. «*Ama, bu kalabalık, neden kaatil diye onu gösteriyor? Hep bir ağızdan onu işaret ediyorlar. Neden bu?*»

Neuvy, Kral'ın öfke dolu bakışları karşısında belki de susup kalacaktı. Ne var ki bu umulmadık bağırtılar üzerine birdenbire cesaret bularak, eskisinden daha emin ve gür bir sesle söylendi:

— «Majeste... Bu halk, adalet istiyor, suçlunun cezalandırılmasını bekliyor. Onların sesini dinleyin. Böyle alçakça bir teşebbüs cezasız bırakılmaz. »

— «Canım, size bir saattir, 'Bu, kazadır,' diye çe-

ne patlatmıyor muyum? Siz ise ‘*suikasttir*,’ diye yır-tınıp duruyorsunuz. Öyle mi? Suikast mi?.. Pekâlâ, öyleyse... Bulun suçluyu bakalım. Zaten sizin göre-viniz bu değil mi?»

Neuvy, zafer kazanmış bir komutan gibi bağırdı:
— «Onu çoktan bulduk, majeste!..»

O anda jandarmalarına bir işaret çaktı ve adamlar, kaçmasına engel olmak üzere Jehan’ın etrafını sar-maya koyuldular. Neuvy de, kollarını geniş göğsün-de kavuşturup kendini bekleyen delikanlıya doğru koştu.

Concini ile d’Epernon, endişeli bakışlarla birbirle-rini süzdükten sonra, bir kenara çekilmişlerdi. Dük, ne kaş göz işaretinden, ne de sözden anlayan bu dan-galak Jandarma Komutanı’na içinden lânetler okuyor ve küfredip duruyordu.

Neuvy, bir heykel kadar hareketsiz duran Jehan’a yaklaştı. Şaşkın şaşkın bakınan Kral’ın önünde say-gıyla eğildikten sonra:

— «Mademki Kral, suçluyu yakalamamı emir buyuruyor; görevim, emirlerini hemen yerine getir-mektir,» dedi.

Doğrulup Jehan’a doğru bir adım attıktan sonra elini uzatarak bağırdı:

— «Sizi tevkif ediyorum!»

Ne var ki daha sözünü bitiremeden, acı bir çığlık atarak iki adım geriye sıçrayıverdi.

Çünkü delikanlı, Komutan’ın yanaşmasını bekledi ve eli tam omuzuna ineceği sırada, bu elin tersine müthiş bir yumruk indirdikten sonra otoriter bir ta-vırla bağırdı:

— «İndir elini!..»

Kral’ın önünde olup bitenler, doğrudan doğruya bir isyan demekti ve oradakiler, şaşkınlıklarından do-

nakaldılar. Sonra uzaktaki halkın müthiş ölüm tehditleri yeniden yükseldi. Bir yandan da jandarmalar, Komutan'a yardım etmek için ileri fırladılar.

Delikanlı, onlardan yana dönüp haykırdı:

— «Basın geriye, kuduz köpekler!.. Basın geriye, diyorum size!..»

Bir an, onların karşısında o kadar korkunç ve müthiş bir hâlde durdu ki jandarmalar, oldukları yerde mihlanmışçasına kalakaldılar. Jehan üzerlerine yürüyüp bir daha haykırdı:

— «Size geri basın demedim mi?»

Aynı anda sağ ve sol yumruklarını sallayıp iki jandarmayı boylu boyunca çayıra seriverdi. Sonra da en yakınında duran jandarmayı tepeden tırnağa süzdü. Bu, iriyarı, çam yarması gibi biriydi. Delikanlının iki elinin omuzuna inmesiyle adamın ayaklarının yerden kesilmesi arasında ancak bir saniyelik süre geçti. Jehan, hem herifi havada lobut gibi savuruyor, hem de korkunç sesiyle haykırıyordu:

— «Nasıl, bu canlı lobutu kafasına yemek isteyen var mı?»

Jandarmalar, bu hâli görünce, bir lobut hâline gelmekten de, bir lobutu kafaya yemekten de korktuklarından, çilyavrusu gibi dağılıp gerileyiverdiler.

Bu sırada Neuvy toparlandı ve kendisine sırtını dönmüş olan Jehan'a doğru atılarak:

— «Ölü olsun, diri olsun, mutlaka yakalayın!..» Diye bağırdı.

Ne var ki bir-iki adım atar atmaz o da Pardaillan'a çarpıverdi. Şövalye, ne bir tek kelime söylüyor, ne bir tek hareket yapıyordu. Sadece gülümsüyordu. Hem de en zarif tavrını takınmıştı. Yolunu keserken de o kadar tabîî davranmıştı ki Neuvy, bunun bir rastlantıdan ileri geldiğini düşünmek saflığını gösterdi.

Böyle bir durumda akla gelen ilk şeyi yapmaya kalkışıp Şövalye'nin sağından geçmeye niyetlendiyse de, Pardaillan da sağa kaydığı için tekrar karşılaştılar. Şövalye, yine en sevimli tebessümüyle gülüyordu... Neuvy dilinin ucuna geliveren küfürü savurmaktan kaçınarak bu sefer soldan geçmeye niyetlendi fakat Şövalye'yi tekrar karşısında buldu. Hem bu defa Şövalye'nin çizmesi Jandarma Komutanı'nın ayağını ezmişti. Neuvy, hiddetinden köpürerek bağırdı:

— «Ne oluyorsunuz mösyö? Yolumu kesmek mi istiyorsunuz yoksa?»

Pardaillan, soğuk bir tavırla:

— «Bunu anlayacak kaabiliyette değilsiniz galiba, mösyö?» Dedi.

Neuvy'in eli, kılıcının kabzasına gitti.

d'Epernon'un asîlzâdeleri de bu küstahlığa kızıyor, gittikçe sabırsızlanıyorlardı. Halk da tekrar coşmuş, çılgınlık atmaya başlamıştı... Jandarmalar ise havada fırıldak gibi döndükçe bağırtısı kulakları sağır eden iriyarı arkadaşlarının feci durumuna rağmen tekrar saldırmaya hazırlanıyorlardı. Bir saniye daha geçer ve Kral yine işe karışmazsa asîlzâdeler de, zaptiyeler de, halk ta bu iki adamın üstüne üşüşüverecekti.

Fakat bu saniye geçemedi. Kral, otoriter bir sesle bağırdı:

— «Kimse yerinden kımıldamasın!»

Bu, herkesi birer heykel hâline getirmeye yetti.

Pardaillan'ın dudaklarında tekrar alaycı bir gülümseme belirdi. Jehan, jandarmaların uzaklaştığını görünce elindeki canlı lobutu yere bıraktı ve aşağılayıcı bir tavırla:

— «Haydi git, küçük!..» Dedi. «Hem de bu kulağına küpe olsun ve bir daha yanıma yaklaşma!.. Ne kadar işime yaradığını gördün ya!..»

Çam yarması, hiçbir şey söylemeden, hızla uzaklaşarak arkadaşlarının arasına karıştı. O kadar komik bir şaşkınlık ve perişanlık içindeydi ki Kral bile kendini gülmekten alamadı. Sonra artık kımıldamayan Jehan'ı kaçamak bir bakışla süzerek hayran hayran mırıldandı:

— «Ulu Tanrım! Ne kolları varmış meğerse!..»

Şimdi, daha fazla hayran kalınacak sıra değildi. Jandarına Komutanı'nın, bu ithamının neye dayandığını anlatması ve olayı ayrıntılarıyla açıklaması gerekiyordu. Dördüncü Henri'nin sert bir işareti üzerine, herkes bir kenara çekildi. Bellegarde ve Liancourt dükleri bile biraz uzakta durdular... Kral'ın yanında Pardaillan, Yiğit Jehan ve Neuvy'den başka kimse kalmamıştı. Kral, üçüne de arabasına kadar gelmelerini işaretledikten sonra, arabaya doğru yürürken yaklaşan Jandarma Komutanı'na dönerek:

— «Mösyö,» dedi, «benim neredeyse bir suikast teşebbüsüne kurban gideceğimi üçümüz de biliyorduk. Fakat bunu herkesin önünde bağıra çağıra açıklamanın bir anlamı yoktu. Hele ben de «kaza» diye bu işi geçiştirmek istedikten sonra...» Soğuk, tehdit dolu bir ifadeyle ekledi: «Doğrusu, bir Jandarma Komutanı'na yakışmayacak kadar şaşkınlık ve beceriksizlik gösteriyorsunuz.»

Neuvy'nin rengi uçtu. Kekeledi:

— «Majeste, merak endişe ve korkudan ne yapacağımı bilemez olmuştum. Şaşırmıştım. »

— «Evet şaşkınlığının derecesi, önü de alınmazsa, ihmâl kadar acınacak bir kusur oluyor.»

Neuvy, dehşet içinde, birtakım saygı sözleri mırıldanarak eğildi. Bir an için Yiğit Jehan'a «bütün bunlara sebep sensin» gibilerden, öyle kin dolu bakışlarla baktı ki delikanlı, bundan böyle, Jandarına Komu-

tanı'nı da en amansız düşmanları arasında saymak gerekeceğini hemen sezdi.

Kral, şimdi biraz sâkin görünüyordu ama, soru sorarken yine sesindeki hiddet belli oluyordu:

— «Bu delikanlıyı tevkif etmek istiyorsunuz. Söyleyin bakayım bana, neyle suçlandırıyorsunuz onu?.. Şöyle apaçık anlatın!»

Kral belki de farkında değildi ama, sözlerinden, Jehan'ı himayesine aldığı ve onu sevdiği açıkça belli oluyordu. Komutan, herşeyden önce bir saray adamıydı. İşin ucunda mevkii ve belki de hayatı olmasa, Kral'ın Jehan'a takındığı tavır karşısında işi tatlıya bağlamaya çalışacağı, ne bıyığa, ne de sakala tükürmeden bu kötü durumdan sıyrılmaya uğraşacağı muhakkaktı. Fakat iş, şimdi öyle değildi... Kral'ın sorusu, kendisinin tehlikeli bir haydut olduğunu ileri sürdüğü Jehan'ın önünde sorulmuştu. Bu yüzden, aşağılanmaya asla tahammül edemezdi. Bunun acısını ne pahasına olursa olsun çıkarmaya azmetti; sert bir sesle söylendi:

— «Bu adam, Kral'a suikast yapmaktan sanıktır. Atların yemine bazı ilâçlar karıştırarak Kral'ın kutsal hayatına kastetmek teşebbüsünde bulunmuştur.

Jehan:

— «Yalan söylüyorsun!» Diye bağırdı.

Kral, gururlanarak, otoriter bir tavırla:

— «Delikanlı!» Dedi. «İzin almadan Kral'ın önünde söz söylemeye kimsenin hakkı yoktur.»

Jehan hemen cevap verecek, Kral'ı filân umursamadığını gösterecekti ama, Pardaillan'ın kendisine anlamlı anlamlı bakması, delikanlıyı susturdu.

Zaten Kral da, başka söz söylemeye fırsat vermeden devam etmişti:

— «Bu işte herkes hakettiği karşılığı alacaktır.»

Sonra Jandarma Komutanı'na döndü ve sâkin bir sesle:

— «Bu delikanlı,» dedi, «kuduran hayvanlarımdan birinin üstüne atılarak benim uğrumda kendi hayatını tehlikeye atmıştır. Burada hazır bulunan mösyö de Pardaillan'ın yardımıyla atlarımı zaptetmeyi başardı. Şu anda sağ isem, canımı ona borçluyum da ondan... Siz, herhalde bu işin farkında değilsiniz, mösyö... Yoksa onu böyle suçlandırmaya kalkışmazdınız.»

Kral, artan heyecanıyla devam etti:

— «Daha bilmediğiniz bir sürü şey var. Altı haftadan az bir zaman içinde, iki kere suikast teşebbüsünde bulunuldu. İkisinden de, böyle uluorta suçlandırdığınız şu delikanlı sayesinde kurtuldum. Siz Jandarma Komutanım olduğunuz hâlde, onun bildiklerinden de habersizsiniz. Bilmiyorsunuz ki gizliden gizliye beni öldürmeye uğraşanlar ve bugün suya düşen bu suikast teşebbüsü, yarın belki de tekrarlanacaktır. Siz, bir Jandarma Komutanı olarak affedilmeyecek derecede bilgisizlik içindesiniz ve ben de bu yüzden, sizin görevinizi şu delikanlıya vermenin çok daha hayırlı bir iş olup olmayacağını düşünüyorum.»

Pardaillan'la Jehan birbirlerine baktılar. Kral'ın bu suçlandırmaya kızmadığını anlamışlardı. Kurnaz Kral, bu olaydan yararlanarak kendisini gerektiği şekilde korumadıklarını ortaya koymak istiyordu.

Neuvy ise, bir an mahvolduğunu sandı. İşinden olduğunu, bütün servetinin elinden alındığını, hattâ hapishaneye bile atıldığını görür gibi oldu. Ümitsizliğin verdiği kuvvetle, kendini sonuna kadar savunmak azmiyle dikildi ve:

— «Bu adamın, Kral'ın atlarını zaptetmiş olduğunu biliyorum, Majeste,» dedi. «Fakat aynı zamanda bunun, kendi hazırladığı şeytanca bir kurnazlık

olduğunu da biliyorum. Haince suikastinin anlaşıldığını hissedince bu kurnazca çâreyle işin içinden yakayı sıyırmayı tasarladı. Geçmişteki ve gelecekteki suikastlere gelince; onları da bu adamın tertiplendiğinden eminim... Majeste, isterseniz beni tevkif ettiriniz. Eğer görevimde bir ihmalimi gördüyseniz, beni mahkemeye veriniz. Bir hatâ yaptıysam, kellemle ödemeye hazırım. Fakat yalvarırım size, bu adam da yargılansın... O zaman, onun söylediğim bütün suçları işlediği meydana çıkacaktır.»

Dördüncü Henri, şüpheli bir insan değildi; her-kese kolayca inanırdı ama, o anda hâlâ Jehan'ın, Pardaillan'ın desteklediği sözlerinin tesiri altında bulunuyordu. Jandarma Komutanı'nın söylediği bu sözleri duyunca, zihni allak bullak oldu ve Jehan'a şüphe dolu bakışlarla bakarak:

«*Nasıl olur?*» Diye düşündü. «*Şu delikanlının yüzünde mertlik ve asâletten başka ne okunuyor? Ya böyle, yahut da ben hiçbir şey bilmiyorum.*»

Pardaillan, Kral'ın düşüncelerini sezmiş ve şüphesini de bakışlarından okumuştı. Ncuvy'in kurnaz manevrasının, delikanlının tevkifine bile sebep olacağını hemen kestirerek, işe müdahale etmek gerektiğini düşündü. En sert tavrını takınarak Kral'a döndü:

— «Siz haklısınız, Majeste,» dedi. «Bu delikanlı, kendisine vurulmak istenen cânılık damgasına lâıyk değildir. Açıkyürekli bir insan olan Mösyö Neuvy'in yanıldığına inanmak isterim. Ben, bu gencin suçsuz olduğunu kesin olarak iddia ediyorum ve Kral, hiçbir vakit yalan söylemediğimi pekâlâ bilir...»

Dördüncü Henri, kurnaz bakışlarını Pardaillan'ın berrak mavi gözlerine dikerek yavaşça:

— «Hiçbir zaman yalan söylemediğinizi bilirim

ama,» dedi, «yanılmanız ihtimali olduğunu da bilirim.»

Pardaillan:

— «Bu işte yanılmıyorum,» dedi.

Kral hiç sesini çıkarmadan, bir an ona baktı. Sonra Jandarma Komutanı'na dönerek, yumuşak bir tavırla:

— «Peki, Neuvy,» dedi. «Mademki bu kadar kesin bilgiler edinmişsiniz, söyleyin bana bakayım, bu delikanlının beni öldürmek istemesinin sebebi nedir?»

Neuvy, derin bir nefes aldı. Kral, münakaşaya başlamıştı. Demek ki kendisi henüz mahvolmuş değildi. Kral'ı, ortaya atacağı önemli delille hemen kendine inandıracağını düşünüp sevinerek:

— «Kral hazretleri, bu adamla Arbrec-Sec Sokağı'ndaki bir evin balkonunun altında ne şartlar altında karşılaşmış olduklarını herhalde unutmamışlardır.» Dedi.

— «Peki, sonra?»

— «Majeste, bu adam sözü geçen evde oturan genç kıza çıldırasıya âşıktır. İşte, yüreğinde büyüyen kıskançlık, kendisini sizin canınıza kıymaya sevk ediyor.»

Henri, alaylı alaylı gülümsedi. Artık, anlayacağını anlamıştı. Neuvy'in delil diye öne sürdüğü şeyin iler tutar tarafı mı vardı? Jehan, daha birkaç dakika önce kendisinin Bertille'nin babası olduğunu bildiğini söylememiş miydi? Jandarma Komutanı'nın gözlerinin içine bakarak sordu:

— «Demek kıskançlığından dolayı beni öldürmek istiyor, haa?»

Neuvy, karşısındakine güven vermek isteyerek:

— «Bundan eminim,» dedi:

Henri, gülümseyerek Jehan'a baktı. Delikanlı, Pardaillan'ın söze karıştığından beri, elini kolunu kavuşturmuş, hareketsiz bir hâlde duruyordu. O kadar sâkin görünüyordu ki sanki söz konusu olan onun kellesi değil, pek önemsiz bir şeydi. Kral bu sefer de Pardaillan'a döndü ve hiçbir şey söylemeden baktı. Pardaillan, kayıtsız bir tavırla, omuz silkerek karşılık verdi:

— «Görüyorsunuz ya, Majeste... Emin olunuz ki bu delikanlı aleyhine gösterilecek ne kadar delil varsa, hepsi de en aşağı bunun kadar çürük olacaktır. Demin de Majestelerine söylediğim gibi, bu işin içyüzü şudur: Ondan, ne bahasına olursa olsun, kurtulmak istiyorlar.»

Henri, hiçbir şey anlamayan Neuvy'e müthiş bir bakışla baktı. Şövalye bu bakışı da gördü ve yalnız Kral'ın duyabileceği kadar alçak sesle:

— «Onun herhangi bir kötünîyet taşımadığını sanıyorum.» Dedi. «Fakat farkında olmadan ötekilere âlet oluyor.»

Henri de aynı kısık sesle sordu:

— «Bunu nereden biliyorsunuz?»

— «Görmüyor musunuz, kendine ne kadar güvenerek ortaya atıldı. Emin olunuz ki ortaya çıkmaktan çekinen kişiler, bu işi planlayanlardır.»

Henri, düşünceli bir tavırla:

— «Galiba hakkınız var,» dedi.

Bir an, gülümseyerek Pardaillan'a ve Jehan'a baktı. Sonra birden Şövalye'nin koluna girerek onu arasına doğru sürükledi ve en yakın ahbablarına karşı takındığı saygılı lâubalilikle:

— «İşte bakın, dostum,» dedi. «Galiba özel bir görüşme yapmamız gerekiyor.»

— «Ben de aynı fikirdeyim, Majeste...»

— «Öyleyse, arabama kadar çıkalım.»

Yüksek sesle söylenen bu sözler, aynı zamanda Kral'ın arabasından uzaklaşma emri demekti. Neuvy ile arabacı, bunu hemen anlayarak arabanın yanından uzaklaştılar... Pardaillan da, yerinden kıpırdamamış olan Jehan'a dönerek, yumuşak bir sesle:

— «Evlâdım,» dedi, «beni lütfen birazcık bekle-yin. Kral'la iki çift konuşacağız.»

Pardaillan, büyük bir serbestlikle hareket etmişti. Kral, kendisi lâubali olduğu hâlde karşısındakinin aynı şekilde davranmasını, asla affetmezdi. Pardailan'ın bu hareketine alınmak şöyle dursun, kendisi de Jehan'dan tarafa dönerek, tatlı bir gülümseyişle ve ahbapça bir tavırla, delikanlıya biraz sabretmesini işaret etti. Jehan, bu işarete saygılı bir selâmla karşılık verdi.

Concini ve d'Epernon bir yandan yanlarına gelen Bellegrade'yle Liancourt'la görüşüyor; öte yandan da Kral'ı ve yanındakileri bir saniye olsun gözden kaybetmeden izliyorlardı. Bir şey duydukları yoktu ama, yapılan hareketlerden ve yüzlerdeki anlamdan neler konuşulduğunu sezer gibi oluyorlardı. Bu yüzden, endişeleri de gittikçe büyüyordu. Zira Kral, çok çekindikleri adama karşı pek iltifatlı davranıyordu.

HENRI, MÜCADELEDEN ÇEKİLİYOR

Bu sırada Dördüncü Henri ile Pardaillan, arabanın içinde karşı karşıya oturmuşlardı. Söze Kral başladı:

— «Azizim, size büyük ve tam bir itimadım olduğumu bilirsiniz...» Dedi. Pardaillan'ın, oturduğu yerde saygıyla eğildiğini görünce, devam etti: «Yâni, demek istiyorum ki madem siz bu Yiğit Jehan'ın bana karşı iyiniyetli olduğunu söylüyor ve ona âdetâ kefil oluyorsunuz...»

Şövalye, Kral'ın sözüne nasıl devam edeceğini kestiremeden duraksadığını görünce atıldı:

— «Evet, majeste, kefil oluyor ve bütün sorumluluğu üzerime alıyorum...»

— «Mademki böyledir, bundan böyle delikanlıyı kimse rahatsız edemeyecektir. Bu hususta size söz veriyorum. Ama hakkında bu derece kesin hüküm verdiğinizize göre, demek ki kendisini çok iyi tanıyorsunuz.»

— «Şüpheşiz, Majeste... Yoksa sorumluluğu üzerine alıp kefil olur muydum?»

— «Öyle ya... Ben de zaten bunu söylemek istiyordum.»

Kral, Şövalye'nin gözlerinin içine baktı:

— «Ama benim de bazı şeyleri bilmem gerekiyor. Bana bazı şeyler öğretebileceğiniz içime doğuyor... Meselâ bu delikanlı kim oluyor? *'Yiğit Jehan,'* bir insanın tanınmasına yarayacak isim olamaz. Kimin nesi bu? Hakkında çok kötü raporlar alıyorum.»

Pardaillan da, Henri'nin gözlerinin içine baktı ve sâkin bir sesle cevap verdi:

— «Benim oğlum, Majeste...»

Dördüncü Henri, iki elini kasıklarına bastırıp sevinçle bağırdı:

— «Sahi mi?.. Vallahi benim de aklıma gelmedi değil... Gördün mü işi? Artık yüreğim tamamen rahat...»

Sonra içtenlikle ilgilenerek:

— «Demek İspanya'dan dönüşünüzden beri aradığınız bu çocuğu nihayet buldunuz ha?» Diye sordu. «Yanılmıyorsam, yirmi yıldır bu çocuğun peşindediniz... Doğrusu, çok sevindim, dostum. Dilerim ki babasına yapamadığım iyiliği oğluna yapar da şu sonsuz şükran borcumdan kurtulurum...»

Pardaillan tekrar saygıyla eğilirken, dudaklarından Kral'ın bu ümidinin gerçekleşeceğine hiç inanmadığını belirten bir gülümseme belirdi.

Henri devam etti:

— «İyi ama, bana öyle geliyor ki bu çocuk, sizin babası olduğunuzun farkında değil...»

— «Çok iyi anlamışsınız... Bilmiyor, Majeste. Daha bir süre de bilmemesi gerekiyor...»

— «Neden?..»

— «Bir düşüncem var da...»

Henri, Pardaillan'ın fazla açılmak istemediğini sezince:

— «Peki canım, peki,» dedi. «Size aile sırlarınızı sormak istemem. Demek oğlunuz oluyor ha?.. Hem de beni öldürmek isteyenleri tanıdığını söylüyorsunuz.»

— «Eh, hiç olmazsa birkaçını tanıyor, Majeste...»

Kral'ın alnında merak kıvrışıklıkları belirdi. Fakat

ancak yavaş yavaş ve epeyce tereddüt ederek sorabildi:

— «Haa, demek öyle... Peki, meselâ ben size veya oğlunuza rica etsem... Hani şu düşmanları bana da tanıtsanız diye...»

Pardaillan, dimdik durarak, âdetâ karşı konulmaz bir ifade takınıp cevap verdi:

— «Kral, benden herşeyi isteyebilir... Canımı bile... Hayatımı, onun için tehlikeye koyabilirim. Bunu şimdiye kadar ispat edebildiğimi sanırım.»

— «Doğru, sizden herşey istenebilir. Fakat birilerini gammazlamanız, asla...»

— «Haklısınız, Majeste...»

— «İyi ama, bakalım oğlunuz da sizin gibi mi?.. Belki o söyler...»

— «Hiç sanmıyorum, Majeste... Yine de bir deneyebilirsiniz...»

Henri, Şövalye'nin kendinden emin hâlini görünce, bu konudaki herhangi bir tecrübenin sonuç vermeyeceğini hemen anlayarak üzüntüyle içini çekti ve:

— «Hani, '*Anasına bak, kızını al,*' derler ya... Böyle babanın oğlu da tabîî böyle olur... Bu meseleyi kapayalım artık...» Dedi.

Kral ümidini büsbütün kesmişti. Pardaillan da cevap vermeyi gerekli görmedi. Fakat bu hareketinin pek mâkul olduğunu belirtecek bir tutum takınmıştı. Ama, onun kendisine göre bâzı düşünceleri olduğu gibi Kral'ın da vardı. Şövalye, bunları sezmiyor değildi. Fakat hiçbir şey çıtlatmadı ve Henri'nin, ağzından baklayı çıkarmasını bekledi.

Kral, bir an susup düşünceleriyle başbaşa kaldıktan sonra:

- «Belki de bir zaman gelir, oğlunuz beni gör-

mek ister...» Diye devam etti. «Malûm ya bu gizli fesatlar içinde hiç belli olmaz.»

Pardaillan, kaçamaklı davranarak:

— «Olabilir...» Dedi.

— «Onun için sarayda benim yanıma girmeniz kolay olmalı... Hem siz, hem de o, *Pardaillan* adını verir vermez, hemen yanıma sokulacaksınız... Gündüz veya gece... Saat de söz konusu değil... Bilmem, ne demek istediğimi anlıyor musunuz, Pardaillan?..»

— «Çok iyi anladım, Majeste... Siz, demek istiyorsunuz ki geç kalmak tehlikesiyle karşılaşmaktan-
sa bu çeşit... Nasıl diyeyim? Bu çeşit kazâları, önceden haber verebilmemiz daha iyi olur, demek istiyorsunuz.»

Henri, sevinçle:

— «Hah!» Dedi. «Bunu söylemek istiyordum işte... Şimdi size bir şey daha soracağım, azizim... Söz aramızda, söyleyin bakayım... Hem elinizi vicdanınıza koyarak söyleyin... Şu son kanlı olaylar ve patlama meselesi sırasında oğlunuzun, Montmartre başrahi-
besinin topraklarında ne işi vardı bakayım?»

— Bir hileye kurban gidip manastıra hapsedilmiş bulunan sevgilisini kurtarmaya çalışıyordu.»

— «Bertille de Saugis'in sözünü mü etmek istiyorsunuz?»

— «Evet, Majeste...»

— «Ne demek? Onu mu Montmartre manastırında zorla hapsedtiler? Kim cesaret etti buna? Hem de ne sebeple?»

— «Kim olduğunu ben de bilmiyorum... Ama neden olduğunu biliyorum. Bu genç kıza, bir zamanlar lâzı kâğıtlar emanet edilmiş. Bu kâğıtları çalmışlar ve olayın meydana çıkarılmasından korktukları için de onu hapsedtiler.»

— «Bu işi neden bana haber vermedi? Benim bu genç kızla ilgilenmediğimi ve ona el sürenleri, fenalık yapmak isteyenleri, kim olurlarsa olsunlar, cezalandırmayacağımı mı sanıyorsunuz?»

— «Demin Majeste de söylediler ya... Böyle babanın oğlu da tabii böyle olur... Anlaşılan oğlum da benim gibi, işlerini kendi başına görmekten hoşlanıyor... Bana kalırsa haklı. Sonra Majesteleri de pekâlâ bilirler ya... Oğlum, sevgilisini kendi savunacak kadar kuvvetlidir.»

Kral, bir an düşündükten sonra endişeyle sordu:

— «Peki ama, bâzı kimselerin meydana çıkmasından korktukları bu önemli kâğıtlar neymiş böyle?»

Kral'ın bu endişesini hemen sezen Pardaillan:

— «Majeste, hiç merak buyurmasınlar,» dedi. «Bunlar, Kral Hazretlerini uzaktan-yakından ilgilen-dirmeyen aile işleridir.»

Kral, ferahlayıp derin bir soluk aldıktan sonra:

— «Umarım, artık bu genç kız emniyettedir?» Diye sordu.

— «Doğrusunu söylemek gerekirse, ancak bir zaman sonra... Yâni birkaç hafta, belki de birkaç ay sonra tam bir güvenlik içinde bulunabilecek...» Arabanın birkaç adım ötesinde gezinen Jehan'ı gözücuyla işaret etti:

— «Zaten şimdilik onun mükemmel bir koruyucusu var. Hem bu koruyucu, öyle herkesten yardım isteyecek kıratla değil...»

— «Bu doğru bir şey değil, Pardaillan... Şurasını biliniz ki eğer bu genç kız, şu anda benim yanımda ve şerefli bir mevkide bulunmuyorsa, bunun tek sebebi kendisine ısrarla ve iyiniyetle yaptığım bütün teklifleri şiddetle reddetmesidir. Onu tehdit edenler varsa, bana haber verilmesini isterim doğrusu... Bu kızın damarlarında benim kanım akıyor, Şövalye...»

Pardaillan bu sözleri başıyla doğruladıysa da dudaklarındaki gülümseyiş, aynı kanıda olmadığını belirtiyordu. Kral, kısa bir sessizlikten sonra devam etti:

— «Artık oğlunuz konusunda tamamen anlaştık... Yalnız, ona benim tarafımdan söyleyin, bir süre şu Montmartre manastırı çevrelerinde dolaşmasın... Böylelikle, kanlı olayların önü alınmış olur... Ne dersiniz?»

Şövalye hafifçe güldü. Kral, tam istediği meseleye dokunuyordu. Sorduğu soruya cevap vereceği yerde:

— «Bakıyorum, Majeste Kral, oğlumla ve benimle meşgul olmak lütfunda bulunuyorlar da, bu çocuğun anasını hiç merak buyurmuyorlar?» Dedi.

Kral'ın ilgisi uyandı:

— «Sahi, kimmiş annesi?..»

Pardaillan, Henri'nin gözlerinin içine bakarak cevap verdi:

— «Prenses Fausta!..»

Kral, önce söylenen adı önemsemedi. Daha doğrusu, Şövalye'nin bu adı söyleyerek kendisine hatırlatmak istediği şeyi kavrayamadı. Yâni Fausta'nın definesini ve bunu Sully'in kendi hazinesine aktarmak istediğini aklına getiremedi. Sâdece Pardaillan'ın karısı sandığı prensesin güzelliğini merak etti. Parıldayan gözlerle Şövalye'ye bakarak, hayranlığını ve takdirlerini ortaya koyan bir ıslıkla:

— «Tebrik ederim, Şövalye!..» Dedi. «Bu prensesin, dünyanın en güzel kadını olduğunu söylerler. Yazık ki kendisini hiç tanıyamadım...»

Pardaillan, ciddiyetle:

— «Evet, Majeste,» dedi. «Çok güzel kadındır ama tanımamış olmakla siz kazançlısınız!» ~~Kayıtsız~~ görünmeye çalışarak devam etti: «Hem harikü'l-âle güzel, hem de son derece zengin bir kadındır...»

Henri'nin tüyleri diken diken oldu. Birdenbire hazine aklına gelmiş ve bunun hiç de yüzünü aartarak bir mesele olmadığını düşünmüştü. Sırayla bir Pardaillan'a, bir de dışarıda gezinen oğluna endişeyle bakıyordu. şövalye ise, bu  n  değişikliği hiç farketmemiş gibi, tasasız tasasız devam ediyordu:

— «Hem  yle zengindir ki kendini hiç sıkıntıya sokmadan ve pek önemsiz bir para g m yormuşcasına Paris civarında bir yere, oğlu için on milyonluk hazine gizledi.»

şövalye, hem söylüyor, hem de Kral'ın gözlerinin içine bakıyordu. Henri düşünceliydi; hem de acı şeyler düşünüyordu. Pardaillan'ın Martire Kilisesi yanındaki araştırmalardan haberi olduğu belliydi... Muhakkak ki şimdi karşısındakinin Kral olduğuna aldırmadan taşı gediğine koyacak ve bu milyonlar üstünde hiçbir hakkı olmadığını, bu araştırmalardan vazgeçmesi gerektiğini, yüzüne s yleyiverecekti.

Bu milyonların Pardaillan'ın oğluna ait olduğu da besbelliydi. Bu hakkın ink r edilecek tarafı yoktu. Hattâ krallığına güvenerek zorbalığa kalkışmak, bu paranın üstüne oturmaya yeltenmek; karşısındaki hiçbir şey beklemeyen, kendisine bunca yardım ve fedak rlıkta bulunmuş olan bu iki adamla mücadeleye kalkışacak derecede düşmek, bir krala yakışır mıydı? Asla!.. Buna, «*alçaklığın daniskası*» derlerdi.

Henri, usta bir oyuncuydu ve gözünü kırpmadan mağl p olmasını da pekâlâ bilirdi. Hazine işinin kaybedilmiş bir oyun olduğuna hemen aklı kesti. Bu ağır hapı, yüzünü bile ekşitmeden, erkekesine yutmak gerektiğini anladı. Bir kere bu kararı verdikten sonra, artık karşısındakilere aşağılamak fırsatını vermemek için şövalye'nin ağız açmasına meydan bırakmadan, son derece şaşırmış gibi bir tavır takınıp bağırdı:

— «Vay canına!.. Şeytanın işine bakın! Öyleyse ben, demek ki harıl harıl size ait bir malı ele geçirmeye uğraşıyordum, Şövalye!..»

Kral, Pardaillan'ın da hayretler içinde kalmış gibi davranacağını, gülüp işi alaya alacağını sanıyordu ama, umduğu olmadı. Şövalye, kendi kendine: «*Tanrı'ya şükürler olsun... Nihayet baklayı ağzından çıkardı,*» diyordu. Sonra yüksek sesle:

— «Biliyorum Majeste...» Dedi. «Mösyö de Sully, İtalyanca yazılı ve hazinenin bulunduğu yeri apaçık gösteren bir kâğıttan edindiği bilgilere dayanarak Martire Kilisesi bahçesinde araştırmalar yaptırıyor.»

Şaşmak sırası Henri'ye gelmişti:

— «Yaa!.. Bütün bunları nereden biliyorsunuz?»

Pardaillan güldü:

— «O kâğıt Mösyö de Sully'e verildiği vakit ben de oradaydım...»

— «Bana bir şey söylemedi de...»

— «Söyleyemezdi tabii... Çünkü, kâğıdı kendisine veren adamla konuştuğu sırada, benim de orada olduğumdan haberi yoktu.»

Pardaillan, bu sözleri tabii bir şekilde söylemişti. Henri, hayretinden donmuş kalmışçasına, bir an ona baktıktan sonra hayranlığını ve takdirlerini açığa vurdu:

— «*Müthiş adam doğrusu...*» Sonra yüksek sesle devam etti: «Peki, mademki Mösyö de Sully'in oğlunuza ait olan bu serveti ele geçirmeye çalıştığını daha ilk günden beri biliyordunuz da, ne diye bu işe engel olmaya kalkışmadınız?..»

— «Lüzum görmüyordum da ondan...»

— «Neden lüzum görmediniz?»

— «Çünkü bu milyonlar, arandığı yerde değil Mösyö de Sully bazı bilgilere ve işaretlere körü körü-

ne inanıyor. Muhakkak bulunacaktır ümidiyle kili-
senin altı allak bullak edilirken hazinenin gömüldü-
ğü yere kimsenin dokunmayacağını bildiğim için çok
rahatım.»

Kral, birdenbire hiddetlenerek homurdandı:

— «Lânet olsun!.. Bu araştırmalar uğrunda, hazi-
nelerimizin son mevcudunu bile harcıyorduk. Doğru-
su bravo Sully'e... Bana iyi para kazandırıyor hani...»

Pardaillan, hafif bir alayla:

— «Ama, siz üzülmeyin.» Dedi. «Bu milyonlar,
arandığı yerde olsa ve meydana çıkarılsaydı, sizin eli-
nize yine de bir şey geçmeyecekti...»

— «Ne demek? Bunu anlayamadım işte...»

— «Demek istiyorum ki başkaları, bu milyonları
Sully'in gözüniün önünde alıp götüreceklerdi.»

— «O pek olmaz ya... Yapacak adamı görmek
isterdim.»

Pardaillan, sâkin sâkin anlattı:

— «Majeste, benim oğlum, Roma'da, Saint-Ange
şatosunun bir hücresinde dünyaya geldi. Evlâdımın
oradan sağ olarak çıkabilmesinin tek sebebi, o zaman-
ki Papa Beşinci Sixte'nin, oğlum hesabına bir yerde
bu milyonların saklanmış olduğunu bilmesi ve çocu-
ğumun peşine takılarak bu milyonları bulabileceğini
ummasıdır. Papa, çocuğu, anasının emektar hizmet-
çisiyle birlikte serbest bırakırken, İtalya ve Fransa'da
ne kadar papaz varsa, hepsini onların peşine taktı...
Bu çocuk veya kadın sâyesinde paraların mutlaka üs-
tüne oturacağını sanıyordu.»

— «Haa, demek işin içinde iş var!..»

— «Var ya!.. Bakın, yirmi yıl geçti, Papa Sixte
öldü... Fakat kilise adamları, bu milyonları ele geçir-
mek ümidini hâlâ kaybetmediler. Bu yüzden, siz mil-
yonları meydana çıkarsaydınız bile onlar, yine sizden

önce davranacaklardı. Öyle değil mi? Bir kilise civarı, kilise adamlarına ait arazidir. Onlar, orada ne de olsa kendi yerlerinde sayılırlar. Kendi yerlerindeyse, sizden kuvvetlidirler. Majeste... Zâten bu çocuğu, sizin gözünüzde kötölemek istemelerinin bir sebebi de onu ölüme mahkûm etmenizi sağlayarak hazinenin gerçek sâhibini ortadan kaldırmak ve üstelik sizi de *'parasını ele geçirmek için adamı öldürttü'* diye damgalamaktır...»

— «İşe bak!.. Şimdi meseleyi iyice kavradım. Bu kilise adamları, bu papazlar, ele avuca sığmaz mahlûklar. Her yere girer, maksatlarına ulaşmak için hiçbir şeyden çekinmezler...»

Kral, bu sözleri düşünceli bir tavırla, mırıldanır gibi söyledikten sonra, yüzünde beliren endişe ve dehşeti saklamaya lüzum görmeden itiraf etti:

— «Beni de onlar öldürecek, dostum. Benim canıma da bu adamlar kıyacak. Hiç şüpheniz olmasın!»

Beti benzi uçmuş, gözlerinde müthiş bir korku ifadesi belirmişti... Pardaillan, acımdan kendini alamadı. Kral'ın düşüncelerini çelmek için, kendisi de inanmadığı hâlde, büyük bir güven duyuyormuşçasına:

— «Hiçbir şey yapamazlar, Majeste...» Dedi. «Sizi, size de, kimseye de belli etmeden gizliden gizliye koruyan birçok sâdık dostunuz var. Bu dostların gizli kalmaları iyidir. Çünkü kaatiller de gizli kalıyor. Demek şimdi oğlumun, başrahibenin topraklarına karşı neden tetikte bulunmak ve bu yüzden niçin Montmartre'ye gitmek zorunda kaldığını anladınız... Ne yapsın zavallı?.. Kendine kalan mirası korumaya çalışıyor. Bu da onun hakkıdır...»

— «Tabii hakkıdır. Ben de onun yerinde olsaydım, böyle yapardım.»

— «Bu sözü Kral'ın ağzından duymak beni mutlu

kılıyor. Montmartre'deki acıklı ve kanlı dövüşe gelince böylece onun sebebini de izah etmiş oluyoruz... Zaten bu işi, Kral'ımıza bildikleri gibi anlatmışlardır. Aslında, orada bal gibi hırsızlık yapacaklardı. Oğlum ne yapsın? Hem canını, hem de anasından kalan mirası korumak zorunda kaldı. Haydutlar tarafından yolu kesilen yolcu da bundan başka bir şey mi yapar?»

Kral, Pardaillan'ın sert kelimeler kullanmasının biraz kendisine de dokunduğunu aklına bile getirmede. Zâten Şövalye de, Kral'ı iğnelemek istemiyordu. Onun asıl kasdettiği, Concini'ydi. Oysa Henri, Şövalye'nin, papazlardan bahsetmek istediğini sanarak:

— «Sully'e hemen emir vereceğim.» Dedi. «Bu kazılardan vazgeçsin...»

Pardaillan hemen atıldı:

— «Yok, Majeste... Sakın bunu yapmayın... Tam tersine, harıl harıl kazmaya devam etsin... Bu, bana lâzım... Yalnız, hem Mösyö de Sully'e, hem Jandarma Komutanı'na, hem de bütün güvenlik kuvvetlerinize emir buyurun. Jehan'ı rahat bıraksınlar. Tabîî 'kanunlara aykırı işler yapmadığı takdirde rahat bıraksınlar,' diyorum.»

Henri, hiç tereddüt etmeksizin, kayıtsız bir tavırla:

— «Nasıl isterseniz öyle olsun, Pardaillan.» Dedi. «Fakat size bir soru daha soracağım: Mademki bu kadar çok şey biliyorsunuz, elbet buna da cevap vereceksiniz... Söyleyin bana... Nasıl oldu da oğlunuz, yıllardır içine insan girmeyen o idam tribününün altında barut buldu?.. Nasıl oldu da binayı havaya uçuran ve bunca kişinin canına malolan o müthiş patlayıştan sapasağlam kurtulabildi?»

Pardaillan, gülümseyerek anlattı:

— «Çok basit, Majeste... Bu idam sehпасının altında kimsenin bilmediği bir mağara vardır. Prenses

Fausta da meşhur hazinesini işte o mağaraya gömmüştü.»

Henri, merakla ve soluk soluğa:

— «Yaa!» Dedi. «Demek oğlunuz, bunun için oradaydı. Peki ama barutu nereden buldu?»

— «Efendim, Prenses, bu servetin peşine düşüleceğini pekâlâ biliyordu. Bu uğurda bütün tedbirleri almaktan geri kalmadı. Önce Montmartre başrahibe- siyle bir anlaşma yaptı. Bu anlaşma yazılıydı ve yapılmasına tek sebep de, herkesin, bu hazinenin manastır arazisi içinde saklı bulunduğuna inanmasını sağlamaktı...»

Henri, gittikçe artan bir hayret ve ilgiyle sordu:

— «Oysa hazine, manastır arazisi dışında ve her gün bir sürü insanın geçtiği bir meydanlığın altına gömülüydü, değil mi? Doğrusu çok zeki kadınmış...»

— «Ne demezsiniz?.. Prensesin zekâsı da, icatları da pek müthişti... Ben bu hususta pek tecrübeliyimdir.»

Şövalye, bir an için, kendine hâkim olamayarak gözlerini bir noktaya dikti. Birkaç saniye, dalgın dalgın bakarak gençliğinin en hararetli ve heyecanlı anlarını yaşadı. Fausta adlı o kötülük dâhisi, hari- kulâde dilber kadınla yaptığı müthiş, tüyler ürper- tici ve uzun mücadeleleri hatırladı.

Kral, Şövalye'yi, acı ve karanlık düşüncelerinden sıyırmak için samimî bir tavırla:

— «Ne durdunuz? Devam etsenize, dostum...» Diye seslendi.

Pardaillan silkindi ve söze koyuldu:

— «Bu dediğim mağara, daha büyük bir mağa- raya bitişiktir. Fausta oraya, uzun bir kuşatmaya da- yanacak kadar silâh ve cephane yerleştirmişti. Ben bu mağarayı, İspanya'nın Sevilla şehrindeyken ken-

di ağzından öğrenmişim. Oraya nasıl girileceğini de anlatmıştı. Paris'e gelince, girip dolaştım ve bol silâh olmasına rağmen, yiyecek hiçbir şey bulunmadığını gördüm.»

— «Kuşatmaya karşı koymak için bol silâh bulunması şart ama, en aşağı beş günlük yiyecek de ister.»

— «Haklısınız, Majeste... İşte ben de bu yüzden oraya erzak götürdüm ve bozuldukça tazeledim... Tabii, eskidikçe daha nefis bir hâl alan şaraplara hiç dokunmadım. Üst tarafını anlatmaya lüzum yok, değil mi?.. Oğlum, annesinden kalma silâh ve cephaneye kendini savundu.»

Henri, gülerek sözü tamamladı:

— «Babasının yığdığı erzakla da karnını doyurdu... Şimdi anlaşılmayan bir taraf kalmadı... Demek ki oğlunuz, binayı havaya uçurduğu zaman bu mağarada bulunuyordu ve kendisine bir şey olmadı. Fakat ne de olsa buraya barutu ateşledikten sonra, fakat patlamadan önce girebilmek kolay mesele değil... Azizim, ben size bir şey söyleyeyim mi?.. Bu sizin oğlan esaslı bir delikanlı... Hani, kimin tohumu olduğu hemen belli oluyor.»

Pardaillan bu iltifat karşısında zarif bir reverans yaptı... Hazinesinin nerede bulunduğunu Pardaillan'ın apaçık söyleyişi, Kral'ın dikkatini çekmiş ve onun kendisine bu derece güvenmesi çok hoşuna gitmişti. Fakat bu konuda herhangi bir şey söylemedi.

Pardaillan istediğini elde etmiş, artık konuşulacak bir şey kalmamıştı. Kral'ın, oğluna karşı tarafsız kalmasına uğraşmış, bunda başarı sağlamıştı. Henri'nin Jehan'a bu kadar hoşgörüyü davranmaya karar verişine, yalnız kendi canından korkusunun yol açmadığını biliyordu. Fakat bu noktanın artık önemi yoktu. Yeter ki Kral, kendisine ve oğluna karşı bir rakip

olmaktan çıksın ve mücadeleden çekilsin; öte yanı kolaydı. Şövalye, ne Concini'yi, ne d'Epernon'u, ne kilise adamlarını, ne de Léonora ile Marie de Médicis'i önemsiyordu. Zira hepsini kolayca ortadan kaldırabileceğine emindi.

Konuşma bitmişti; Kral'dan izin isteyerek arabadan indi ve oğluna, yanına gelmesini işaret etti.

Dördüncü Henri arabada kalmış, bir kenarda bekleyen yakınlarını yanına çağırmişti. Hepsi de koşuşup geldiler. Arkalarında, askerler, jandarmalar ve halk toplandı. Kral, arabasının kapısına yaklaşıp, ileride toplanmış olan kalabalığın en gerisindekilerin bile duyacakları kadar gür sesle bağırdı:

— «Neuvy, size yanlış haber vermişler... Şu gördüğünüz Mösyö, Yiğit Jehan, gerçekten kahraman ve mert bir asîlzâdedir, herkesin hayranlık ve saygısına da lâyıktır. Az önce, kendi hayatını tehlikeye atarak canımı kurtardı.»

Henri'nin bu sözlerinden sonra ortalığı derin bir sessizlik kapladı... Fakat saray halkıyla asîlzâdeler, tavır ve hareketlerini Kral'ınkine uydurmakta zorluk çekmediler. Artık Jehan'a bakarken hepsinin yüzü gülüyordu.

Concini de bunlardan biriydi ama, içten içe köpürüyordu. Zorla gülümsemeye mecbur kaldığı için, tebessüme benzetmeye çalıştığı vahşî ve asabî bir çizgi, üst dudağının ucunu yukarıya doğru kaldırmış; yüzünü daha beter ekşitmişti. İçini boğucu bir hiddet bürürken, kendi kendine söyleniyordu:

«Allah belâsını versin! Bu uğursuz serseri olmasaydı, Kral çoktan geberip gidecekti. Ve ben, bütün Fransa'ya hâkim olacaktım. Ama bunu, senin yanına bırakmayacağım, Pardaillan'ın oğlu... Seni mahvedinceye kadar bana durmak, dinlenmek yok.»

Öyle müthiş bir hayâl kırıklığına uğramış ve o ka-

dar kızmıştı ki artık her türlü ihtiyat tedbirini unuttu. Kral'ın yakın dostlarından olmadığını, bu yüzden de söze karışmaması gerektiğini hesaplayamadı ve ileriye doğru iki adım atarak bağırды:

— «Majeste!.. Bu kahraman asîlzâde benim hizmetimde çalışırdı. Size, kendisi hakkında istediğiniz bilgileri verebilirim...»

Dördüncü Henri, bu zibidi İtalyan'a aşağılayıcı, kibirli bakışlarla baktıktan sonra, soğuk bir sesle:

— «Gereği yok, mösyö,» dedi. «Yeter derecede bilgi aldım.»

Pardaillan'ın oğlu, bu çeşit hakaretler karşısında ağzını kapayıp kalacak kıratta bir insan değildi. İki adım öne fırlamasıyla söze başlaması bir oldu:

— «Majeste, sizden rica ederim. Concini'nin söylemek istediklerini söylemesine, içini dökmesine izin verin. Kendisi benim amansız düşmanlarımdan olduğu için hakkımda söyleyeceklerinin bence pek büyük bir önemi vardır. Yine düşmanlarımdan biri olan d'Epernon'un lâkırdıları da paha biçilmez değerde olacaktır. Hattâ düşmanlarımdan üçüncüsü olan ve şimdilik burada bulunmayan bir kilise adamının söyleyeceklerine de lütfen kulak vermek tenezzülünde bulunursanız... Concini! d'Epernon! Nasıl, o rahibi de buraya çağırtalım mı?»

Jehan bu soruyu sorarken, meydan okuyormuş gibiydi. Kral da bu sözlerde gizlenen tehdidi farkettil. Fakat ne biçim bir tehditti? Babasına çok benzeyen bu müthiş adam, acaba yine neler tasarlıyordu?.. Concini'yle d'Epernon'un yüzlerine bakarak Jehan'ın tehditlerinin mânasını anlamaya çalıştı.

Hiddetinden bembeyaz kesilerek ilerlemiş olan Concini, cellâdın baltasını görürmüşçesine irkilmiş ve gerileyip afallamıştı. d'Epernon ise, tam tersine, öne doğru ilerledi ve mırıldandı:

— «Ne yapıyorsunuz? Delirdiniz mi siz? Bizi mahvetmek mi istiyorsunuz?»

Sonra hemen Kral'a döndü ve yüksek sesle:

— «Majeste... Bu sayın asîlzâdenin yiğitlik ve mertliğini alkışlar ve överim.» Dedi. «Fakat benim kendisine düşman olduğumu söylemekle hatâ ediyor. oğlum Candale'nin hayatını kendisine borçlu olduğumu henüz unutmadım.»

Dük'ün bu sözleri Concini'nin kendisini toparlmasına fırsat vermişti. Kral, İtalyan'ın bir şeyler söylemesini bekliyormuş gibi duruyor, aynı zamanda: «*Söyleyeceğin sözlerle dikkat et... Ben de ona göre cevap vereceğim.*» Demek isteyen bir tebessümle ona bakıyordu. Concini, kızgınlığından tir tir titreyerek:

— «Majeste,» diye kekeledi. «Ben ve mösyö bir-birimizi hiç sevmeyiz. Bununla beraber, kendisinin gayet dürüst bir insan olduğunu söylemek istemiş-tim.»

Jehan'ın hafifçe başını eğmesi, bu söze bir diyeceği olmadığını gösteriyordu. Pardaillan, İtalyan'ın sözünden dönmesine güldü. Kral, işi kapatmayı daha doğru bulup konuyu değiştirdi ve hâlâ saygıyla eğilmiş duran asîlzâde kalabalığını süzerek:

— «Efendiler,» dedi, «size Mösyö Jehan'ın dostlarımdan olduğunu söylemek isterim. Dostlarımı, gerektiğinde nasıl koruduğumu sizler pekâlâ bilirsiniz. Burası unutulmasın!»

Eğik başlar, biraz daha büküldükten sonra doğruldu ve sanki bir işaret verilmiş gibi, hep bir ağızdan bağrıştılar:

— «Yaşasın Kral!»

Gerideki halk topluluğu, bu sözleri yine büyük bir coşkunlukla tekrar edip durdu. Fakat bu sefer paralamak istediği adamı, bir kurtarıcı olarak omuzlarına

taşımak istediği görülüyordu. Bütün bu değişiklik, Kral'ın, Jehan'ı arkadaş tanıdığını yüksek sesle ilân etmesinden ileri gelmişti. Devir böyleydi çünkü...

Henri, Jehan'a döndü ve tatlı bir ses tonuyla:

— «Mösyö de Pardaillan, size önemli bazı şeyler söyleyecektir,» dedi. «Onları gözönüne almanızı bil-hassa rica ederim...»

— «Majeste Kral'ımın arzuları, benim için emir-dir!»

— «Evet ama, emirlerimin hoşunuza gitmesi şartıyla... Bir zaman böyle söylemişsiniz. Aksiliğe bakın ki emirlerim de her zaman hoşunuza gidecek gibi olmuyor.»

Jehan, ister istemez güldü:

— «Ama, yanılmıyorsam o zaman Kral, kendisine itaat etmememin yerinde bir davranış olduğunu tasdik buyurmuşlardı. Zâten benim itaatsizliğim, sadece Majeste'nin hayatını kurtarmak uğrunda olmadı mı?»

Henri, başıyla onayladı ve hiç sesini çıkarmadı.

Bellegrade ve Liancourt, arabadaki yerlerine oturmuşlardı. Arabacı da dizginleri yakaladı. Kopan fırtınanın, kendisine bir zarar vermeden geçip gittiğine sevinen Jandarma Komutanı da arabaya yanaşarak Kral'a sordu:

— «Majestelerini uğurlamak şerefine erişecek miyiz?»

Kral, bir-iki saniye düşündükten sonra cevap verdi:

— «İstemem, Neuvy... Mösyö de Pardaillan'la, Mösyö Yiğit Jehan, sanırım, beni Louvre'ye uğurlamaktan kaçınmayacaklardır.»

Pardaillan'la oğlu, bir sıçrayışta atlarına atlayıp arabanın iki yanına geçiverdiler.

Artık atlar da tamamen kendilerine gelmiş, sâkinleşmişlerdi. Araba yola koyulurken Kral, pencereden elini sallayarak:

— «Allahaismarladık!» Diye bağırdı.

Asîlzâdelerle halk, bir ağızdan cevap verdiler:

— «Yaşasın Kral!»

ROQUETAİLLİ'NİN ATİ

Kral'ın arabası Buci kapısı yönünde uzaklaşınca Concini, d'Epernon ve Neuvy de birbirlerinden ayrıldılar. Herbiri kendi kendine, için için kanlı intikam projeleri kurarak bir tarafa gitti. En arkaya kalan Concini, dört asîlzâdesini de yanına çağırđı:

— «Saint-Julien, kızı kaçırma işi ne oldu?»

Yüzü sarılı olan silâhşor, Concini'nin hiç beklemediğı bir endişe ve tereddütle cevap verdi:

— «Efendimiz, öyle umuyorum ki yarın herşey hazır olacak. Fakat kesin bir iddiada bulunmaya da pek cesaretim yok. Bana öyle geliyor ki bu işi başarmak istiyorsak acele etmemeliyiz.»

Concini, bir an derin bir düşünceye dalmış, plânlar hazırlıyormuş gibi göründü; hiç cevap vermedi. Saint-Julien'in endişesi, onun bu hâlini gördükçe artıyordu. Çünkü Floransa'lı, özellikle aşk işlerinde, hiç de sabırlı adam değildi. Ters bir karar vererek Saint-Julien'in projelerini altüst edebilirdi. Fakat silâhşorun umduğı çıkmadı. Concini kararını verdi ama, herhalde bu karar kendisi için de pek zor ve acıydı ki yüzü buruştu ve derin bir iç çekişle ıstırabını belli etti. Sonunda, Léonora'nın ikiyüzlü hafiyesini pek sevindiren şu cevabı verdi:

— «Doğrusu... Bu işin, aceleye gelir yanı yoktur. Bugün cuma, değil mi? Biz bu işi gelecek haftaya bırakalım. Meselâ gelecek çarşambaya...»

Bu sözleri, pek derin bir üzüntüyle söylemişti. Bertille'nin kaçırılmasının bu kadar gecikmesine fena hâlde üzüldüğü belliydi. Bir süre daha böyle düşün-

celi kaldı ve nihayet, karşısında duran dört silâhşoruna:

— «O zamana kadar, o küçük evi bir dakika olsun gözden kaçırmayacaksınız,» dedi.

Saint-Julien hayretle sordu:

— «Evi kuşatacak mıyız?»

— «Böyle bir şey söyleyen var mı? Uzaktan uzağa göz hapsinde tutacak ve kimseye bir şey fısıldamayacaksınız. Evdekilerden kimse, evin gözetlendiğini anlamamalı...»

— «Pekâlâ... Buna göre işi düzenleriz. Siz meraklanmayın. Şeytan bile bir şey çakamaz.»

Concini, hafif bir baş işaretiyle bu sözden memnun kaldığını belirttikten sonra, sert sert:

— «Durun,» dedi. «Hepsi bu kadar değil. Kızı ele geçirinceye kadar Yiğit Jehan'a hiçbir şey yapmayacaksınız.»

— «Bunun sebebi ne? Yoksa monsenyör, bu men-debur heriften öç almaktan vaz mı geçti? Ben kendi hesabıma vazgeçmem doğrusu...»

— «Monsenyör arzu ederse, beni yanından kovalabilir, fakat hançerimi o alçak keratanın kaburgalarına saplamaktan beni alıkoyamaz.»

— «Onun canını cehenneme göndermeden içimin rahat etmesine imkân yok.»

— «Ya ben?.. Onun canını almama babam bile engel olmaya kalkışsa, doğrusu öz babamı temizlemekten bile çekinmem...»

Concini, dört fedaisine, birkaç saniye memnun memnun baktıktan sonra:

— «Boşu boşuna heyecanlanıyorsunuz,» dedi. «Benim bir şeyden vazgeçtiğim yok. Sadece biraz gerileyorum. Sebebi de, hız alıp daha iyi sıçrayabilmek... Anlıyor musunuz?»

Dört arkadaş, efendilerinin kafasında yine müthiş bir dolap dönmekte olduğunu sezerek merakla yanaştılar. İçlerinden biri, saygılı bir tavırla sordu:

— «İşin içinde iş var. şunu bize de anlatsanıza, efendimiz.»

Concini, bir an, müthiş bir düşünceye dalar gibi durdu. Sonra sapsarı yüzünü kaldırdı:

— «Bu sefil kcratayı beş-altı gün boşu boşuna, yâni gidip sevgilisiyle koklaşsın diye mi serbest bırakıyorum sanıyorsunuz? Hayır, amacım ona güven vermek ve Kral'ın savurduğu tehditten sahiden korkmuş olduğuma onu inandırmak... Hepsi o kadar... Ama, bu beş-altı günü de boş geçirmeyecek ve yardımınızla, ağımı iyice gereceğim... Sonradan o, açın içine kendiliğinden düşecek. Ondan sonra da, emin olun ki yeryüzünde onu bizim elimizden kurtaracak bir kuvvet daha yoktur.»

Dört kibar haydut memnunluklarını da, biraz önceki kızgınlıkları kadar coşkunlukla ortaya koydular. Concini bir işaretle, onları biraz daha yanına yaklaştırarak düşüncelerini teker teker anlattı.

Concini'nin nasıl bir plân kurmuş olduğunu yakında göreceğiz. şimdilik şu kadarını söyleyeyim ki Floransa'lı sözlerini bitirince, dört arkadaşın yüzlerinde vahşî bir sevinç belirdi ve efendilerini hayranlıkla süzerek, ne dediyse hepsini onayladılar. Sonra hep birlikte atlarına atladılar ve Concini'nin konağına döndüler.

Bu sırada Pardaillan'la oğlu da arabanın yanında Louvre sarayına ulaşmış ve kendilerine büyük bir sevgi ve iltifat gösteren Kral'dan, ayrılma izni istemişlerdi. Sarayın avlusuna girerken, şövalye'nin gözüne ilk çarpan insan, yüzbaşı Vitry oldu. Pardaillan, onu görür görmez gülümsedi ve bu sırada yanında bulunan Dük de Bellegrade'nin koluna ahbapça yas-

lanarak, önden giden Kral'ın duyabileceği bir sesle yüzbaşıya şöyle dedi:

— «Mösyö de Vitry... Buyurun, atınızı getirdim. Doğrusu, pek mükemmel bir hayvan. Beni kuş gibi uçurup tam zamanında Kral'a yetiştirdi. Hem de pek mutlu bir raslantı sonucu olarak, tam Majeste'nin arabasının hayvanları susuzluktan çaya doğru hızlandıkları sırda yetiştim. Bu yetişiş Kral'ımızın hayatını kurtardıysa, hiç şüphesiz, Majeste, canını, benden ziyade size borçludur.»

Vitry, Dördüncü Henri'den tarafa baktı. Kral da hiç durmadan ve başını çevirmeden keyifle seslendi:

— «Vitry, bunu unutmayacağım. Hiç merak etme...»

Cevap beklemeden kendi dairesine girdi.

Yüzbaşı, Pardaillan'a yaklaşarak elini uzattı:

— «Doğrusu, Mösyö de Pardaillan, ömrümde sizin kadar kibar ve yüce gönüllü bir asîlzâde tanımadım. Bana bundan sonra en sâdık ahbablarınızdan biri olarak bakmanızı çok rica ederim.»

— «Mösyö, bahsettiğiniz dostluktan, büyük bir şeref duyduğuma inanınız. Bana bu işte yapmış olduğunuz yardımı Kral'a bildirmem gerekirdi.»

Tam bu sırada Yiğit Jehan'ın sesi duyuldu:

— «Vay canına! Ben de atımı başkasından aldığımı az kalsın unutuyordum. Şimdi aklıma geldi.»

Vitry, Kral'ı uğurlayanlardan birinin de Jehan olduğunu görmüştü. Bu, çağın en namlı insanların bile nâil olamadıkları büyük bir şerefti. Bu hesapça, şu delikanlı da, şüphesiz basit bir insan değildi. Zeki yüzbaşı, bir Pardaillan'a, bir de Jehan'a anlamlı anlamlı bakmaya başlamıştı. Pardaillan hemen onun ne demek istediğini kavrayarak delikanlıyı, yüzbaşıya takdim etti. «*Yiğit Jehan*» adını duyar duy-

maz, Vitry'in gözleri, yuvalarından uğrayacakmışçasına büyüdü:

— «Nasıl, Yiğit Jehan mı dediniz? Sakın bu mösyö, o akıllara durgunluk veren Montmartre olayının kahramanı olmasın?»

Pardaillan güldü:

— «Ta kendisidir, yüzbaşı... Hakkında birçok söylenti çıkarılmış olan bu delikanlının, Majeste'ye büyük hizmetleri dokunmuştur. Bu yüzden Kral da kendisini sevgi ve iltifatıyla şerefletiriyor.»

Zaten Vitry de, Kral'ın delikanlıya gösterdiği sevgi ve saygıyı hemen sezmiş, kendi hesabına o da saygılı davranmakta gecikmemişti. Pardaillan'a, yalvarır gibi bir tavırla:

—«Mösyö de Pardaillan,» diye söylendi. «Mademki bu attan hoşlandınız. Lütfen bunu size olan sevgimin ve şükran borcumun küçük ve değersiz bir belirtisi olarak size hediye etmeme izin veriniz.»

Şövalye, her zaman yaptığı gibi, bu sefer de reddedecekti ama, oğlunun, bu ata pek hayranlıkla baktığını sezince caydı. Kurnaz kurnaz gülümseyerek:

— «Mösyö,» dedi, «doğrusu bu kadar ısrarla verdiğiniz bir hediye kabul etmemeye cesaretim yok. Ama, benim atım var. Üstelik birkaçını birden besleyecek kadar da zengin değilim. Onun için bu değerli atı, genç arkadaşşıma bağışlıyorum... Onun atı yok... Oysa her asîlzâde gibi onun da bir ata ihtiyacı var.»

Yine kurnaz kurnaz gülümseyerek oğluna döndü. Jehan diremiyor, başıyla kabul etmek istemediğini gösteren hareketler yapıyordu. Fakat gözlerinde, bu kadar güzel bir hayvana sahip olmanın verdiği sevincin parıltıları da vardı.

Yüzbaşı ise atının bir başkasına bağışlanmasına bi-

raz içerlemişti. Ama hiçbir şey belli etmedi ve aynı nâzik tavırla söylendi:

— «Mademki bu at sizindir, Şövalye, ne isterseniz yapabilirsiniz tabî...»

Jehan, şimdi bir yandan ata olan müthiş tutkusuyla, öte yandan da fazla arsız görünmek korkusuyla boğuşuyordu. Şövalye'ye döndü:

— «İyi ama, mösyö, bu kadar değerli bir hediyeği nasıl kabul ederim?»

Pardaillan âdetâ azarladı:

— «Aman, size verdiğim bu hediyeği reddetmeye kalkarak bana hakaret etmeyiniz.»

Jehan, Vitry'in yüzüne baktı. Yüzbaşı, bu bakışı kaçırmamıştı:

— «Kabul edin, mösyö,» dedi. «Bu asîl hayvan Mösyö de Pardaillan'dan sonra yakışsa yakışsa ancak size yakışır.»

Jehan, teşekkürünü belirtmek üzere eğildi ve atı daha yakından seyredebilmek için Şövalye'yle yüzbaşidan biraz ayrıldı. Bunu fırsat bilen Pardaillan, hemen Vitry'e eğildi ve dedi ki:

— «Mösyö, bu atı Yiğit Jehan'a verdiğinizi Kral'ın kulağına ulaştırmaya çalışınız. Bakın Kral o zaman ne kadar iltifat edecek.»

Vitry, atın bu delikanlının eline geçmesinin kendisine Kral'ın gözünde itibar kazandıracağını duyunca artık pişmanlık duymaz oldu. Pardaillan'a:

— «Benim, sizin kadar yüce gönüllü ve sâdık bir ahabım daha yok!» Dedi.

Jehan birkaç adım ilerlemiş, yeni sahip olduğu atı, büyük bir dikkatle inceliyordu ki Pardaillan sordu:

— «Peki, sahibinden zorla aldığınız öteki atı ne yapacaksınız?»

— «Tekrar sahibine göndermek istiyordum ama

bilmem ki... Şaşırdım kaldım! Zira bu at, Concini'nindi.»

— «Yaa, demek öyle haa?»

— «Öyle yaa... Şimdi, Concini'nin benim bu atın üstüne yatmak istediğini sanmasına tahammül edemem. Fakat kendi elimle atı götürüp ona teslim etmek de bana ağır gelecek...»

Gözücüyla oğluna bakan Şövalye:

— «Öyleyse, bâri atı birisiyle gönderin,»-dedi.

Jehan yine itiraz etti:

— «O zaman da götürmekten korktuğumu sanmayacak mı?»

Pardaillan yine güldü:

— «Öyleyse birlikte gidelim.»

Bunun üzerine binbir teşekkürle ve nâzik sözlerle Vitry'den izin aldılar. Yüzbaşı da hediye ettiği atı Pardaillan'ın oturduğu hana göndereceğini bildirdi.

Jehan, Roquetaille'nin atını dizginlerinden tutarak yedeğine aldı ve birlikte Concini'nin evine kadar gittiler. Konağa vardıklarında, Floransa'lı ve adamları da henüz gelmişler, atlarından iniyorlardı. Jehan babasının kulağına:

— «Doğrusu, koşulların bu kadar uygun olduğu bir zamanda geleceğimizi tahmin etmemiştim,» diye fısıldadı.

Şövalye, dövüşe hazır bir kenarda beklerken delikanlı, atı Concini'yle ücretli haydutlarının yanına kadar sâkin sâkin getirdi.

Floransa'lı da, muhafızları da, delikanlıyı görünce şaşkınlıklarından taş kesilmiş gibi kalakalmışlardı. Fakat hemen kendilerini toparlamakta ve homurdanıp düşmanca tavırlar takınmakta gecikmediler. Hele Roquetaille, elinden zorla alınan atı görünce, kızgın-

lığından küplere bindi. Zaten Jehan'ın, atı geri getirip vermeye cesaret edeceğini hiç ummamıştı.

Concini, dört silâhşorun homurtularını duyunca onlardan tarafa dönerek alçak sesle söylendi:

— «Ses yok!.. Kimse kımıldamasın!»

Dört arkadaş, hemen seslerini kısıp gözlerini efendilerine diktiler ve onun emrini beklemeye koyuldular.

Jehan da sâkin duruyordu ama, o da şaşırıp kalmıştı. Burada kendisini kılıçlarla karşılayacaklarını ummuş; ona göre de bir karşılık vermeye hazırlanmıştı. Gerçi bu adamlar dostça bakmıyorlardı ama, dövüşe başlayacaklarını belirtir bir hâlleri de yoktu. Delikanlı, Concini'ye güvenemediğinden Floransa'nının yeni bir tuzak hazırlamış olduğunu düşündü ve tetik davranmaya başladı.

Küçük gruba, aralarında iki adım kalasıya kadar yaklaşınca, şapkasını çıkarıp zarif bir selâm verdi. Bu zarif selâm pek alaylı bir tavırla verildiği için ötede bekleyen Pardaillan bile kendini gülmekten alamadı. Concini, hiddetlenmiş, benzi atmıştı ama, bozmadı. O da şapkasını çıkarıp selâmı karşıladı. Dört haydut - efendilerinin bu nâzik selâmına şaşmakla beraber - tavırlarını onunkine uydurup Jehan'ı selâmladıktan sonra saygılı bir tavırla durdular. Bu hâle büsbütün şaşırان Jehan, Roquetaille'ye dönerek:

— «Mösyö,» dedi, «sizden ödünç aldığım atı getirdim. Gerçi bu atı, pek nâzik ve uysal bir şekilde almadımdı ama, her asîlzâdenin saygı duyacağı bir mâzeretim vardı. Size, sadece Kral'a hizmet edebilmek uğrunda kabalık yaptım.»

Bir yandan bunları söylerken, öte yandan da hayvanın dizginlerini, hayretinden donup kalmış olan Roquetaille'nin koluna geçiriverdi. Concini bile adamının aptallaşmasına kızarak sert sert Roquetaille'ye

baktı ve bunun üzerine silâhşor hemen kendine geldi. Sonra Jehan'ın nâzik selâmına, kendini adamakıllı zorlayıp kibar davranmaya çalışarak bir selâmla karşılık verdi.

Jehan, derin bir reveransla yeniden eğildi ve Concini'yle adamlarının yüzlerine bakarak, ağır ağır, onları kışkırtmak istemeyen bir tavırla söylendi:

— «Yine görüşelim, baylar...»

Floransa'lı, Roquetaille, Longval, Eynaus ve Saint Julien, bu reveransa karşılık aynı zoraki nezâket gösterileriyle eğilip selâm verirlerken, delikanlı, artık arkasına bakmayı bile gereksiz görerek gerisin geriye yavaş yavaş çekilip gitti.

O, avludan çıkar çıkmaz, Concini'nin adamları, bir ağızdan bağırmaya koyuldular:

— «Allah'ın belâsı, şeytan herif!...»

— «Burnumuzun dibine kadar sokulup bizimle imansızca alaya kalkıştı!»

— «Domuz herifin gırtlığına sarılmamak için kendimi tutmaktan mahvoldum!»

Sonra bir ağızdan devam ettiler:

— «Yüreğini söküp köpeklere yem etmeli! Ateşte cazır cazır yakmalı! Barsaklarını deşmeli! Gözlerini oyduktan sonra canını cehenneme yollamalı!»

Concini, hiç ses çıkarmıyordu. Yüzünün bütün rengi uçmuştu. Vücudu tir tir titriyor, alnında iri ter taneleri parlıyordu. Kendini tutmak için o kadar zorlanmıştı ki harap olmuştu. Fakat delikanlının uzakta gözden kaybolduğunu görünce, o da artık dayanamadı ve dişlerini gıcırdattı:

— «Sabreden derviş, muradına ermiş,» dedi. «Birkaç gün daha sabredin. Size yemin ederim ki bu uğursuz herifin küstahlığına son vereceğim. Ona, bütün bu yaptıklarının topunu birden ödeteceğim ve dün-

yada hiçbir intikam, benim ona hazırladığım intikam kadar korkunç olmayacak!»

Dört adam, tehlike geçtikten sonra göğüslerini şişirerek hindiler gibi kabardılar:

— «Zaten biz de kendimizi, bunu düşünerek zaptettik ya, monsenyör. Yoksa buradan onun leşinden başka bir şey çıkmazdı!»

JEHAN GERÇEĞİ ÖĞRENİYOR

Yiğit Jehan, Concini'nin avlusundan çıkarken Pardaillan'ı unutmuş gibiydi. Şövalye, bir-iki adımda oğluna yetiştii ve keyifli keyifli:

— «Gidip Nicole kadının mutfağına şöyle bir göz atsak, acaba nasıl olur?» Dedi. «Yemek vaktinin çoktandır geldiğini karnımın zil çalması haber veriyor. Siz ne dersiniz?»

— «Ne mi derim?.. Açlıktan neredeyse yerlere se-rileceğim. Şöyle güzel bir yemek, hiç reddedemeye-ceğim tek şey olacak.»

Hemen kolkola girip Saint Denis sokağına doğru yollandılar...

Jehan, bir süre sessiz yürüdükten sonra söze baş-ladı:

— «Doğrusu, Concini'nin, beni karşılayış şekline hâlâ şaşıyorum,» dedi. «Hemen üstüme saldıracak-larını sanıyordum. Oysa beni en nâzik tebessümle-riyle karşıladılar. Gerçi biraz zoraki gülüyorlardı ama, gülüyorlardı ya... Acaba diyorum, Kral'ın ba-na gösterdiği iltifat, bu herifi, biraz olsun yıldır-dı mı?»

Pardaillan:

— «Bence böyle düşünmeyin.» Diye cevap verdi. «Sanırım, Concini yine kötü bir oyun hazırlıyor. Onun için, her zamankinden daha uyanık bulunmalı-sınız. Bundan eminim.»

Jehan, önemsememişçesine omuz silkti. Bu ara-da hana ulaşmışlardı. Nicole kadın, iki adamı güle-rek karşıladı. Pardaillan'ın karınlarının açlığından

bahsettiğini duyunca da hizmetçiler ve hademelere çarpa çarpa, mutfığa yemek hazırlamaya koştu.

Sofra hazırlanırken, yüzbaşı de Vitry'in erlerinden biri, artık Jehan'a ait olan «*Rüzgâr*» adlı atı getirdi. Delikanlı, hayvanı görünce, Concini'yi de, d'Epernon'u da, Kral'ı ve en önemlisi açlığı da unuttu. Ne zamandır beklediği oyunağa sonunda kavuşmuş bir çocuk sevinciyle, hayvanı kendi eliyle ahıra götürdü; yapının en rahat köşesine bıraktı. Önüne bol yem de koyduktan sonra oradan istemeye istemeye ayrıldı.

Delikanlıyı ahıra kadar takip eden Pardaillan da onun sevincine ortak olmuştu. Hanın yemek salonuna dönünce pek lezzetli yiyecek ve içeceklerle donatılmış sofranın başına çökerek iştahla atıştırılmaya başladılar. Jehan, yemek sırasında tekrar attan bahsederek sevinçle:

— «Bu belki de benim için servet ve mutluluğun başlangıcıdır, mösyö,» dedi. «Eğer öyleyse bunun da, sizi tanımak bahtiyarlığına eriştiğim günden beri sizden gördüğüm iyilikler gibi, yine sizin bir eseriniz olduğunu unutmayacağım.»

Pardaillan, alaycı bir tavırla:

— «Demek öyle sanıyorsunuz ha?» Diye sordu.

— «Mösyö de Vitry, bu güzel hayvanı size hediye etmedi mi?»

Pardaillan ciddileşti:

— «Canım, ben size attan bahsetmiyorum. '*Bunu, gerçekten servet ve mutluluğun başlangıcı mı sanıyorsunuz,*' diye soruyorum...»

— «Böyle sanmakta haklıyım, mösyö... Kral yine sizin aracılığınızla ve sizin sâyenizde, bana dostça davrandı. Hem öyle sanıyorum ki...»

Pardaillan, oğlunun sözünü tamamladı:

«Kendisine bu kadar yararlık gösterdiğinizden dolayı tabii o da sizinle ilgilenecek.»

«Evet, öyle umuyorum.»

Pardaillan, kadehindeki şarabı keyifle süzerek bir yudumda içtikten sonra birdenbire sordu:

— «Mösyö de Vitry'in size verdiği at, ne kadar eder dersiniz?»

— «Sanırım zarif eyeriyle birlikte, en zorba at cambazına ikibin Frank'a satılır.»

— «Evet, ikibin eder.»

Biraz düşündükten sonra ve gözlerini delikanlının gözlerinin içine dikti:

— «Siz Kral'ı kurtarmak için hayatınızı hiç saydınız. Şimdi saf saf düşünüyorsunuz ve *'Kral bu fedakârlığınıza karşılık hiç değilse geleceğinizi garanti altına alır,'* diyorsunuz. Oysa gösterdiğiniz yararlık size şu attan ve - eğer onu satarsanız - getireceği ikibin Frank'tan başka beş paralık bir yarar sağlayamayacaktır, delikanlı... Eğer başka ümitlere kapılırsanız, acı bir hayâl kırıklığına uğrarsınız.»

Jehan'ın neşesi, bir saniyede kayboldu:

— «Doğrusu, hiç de cesaret verici değil,» dedi.

— «Ama, böyledir işte...»

Sonra aralarındaki havayı daha da soğutan bir sessizlik oldu. Jehan, gözleri bir yere dalmış, düşünüyordu. Pardaillan, delikanlıyı hiç gözden kaçırmıyordu; gözlerinde, boyuna onu denemekte olduğunu belirten kurnaz bir kıvılcım parılıyordu.

Şövalye, bir an böyle sustuktan sonra devam etti:

— «Sanıyorum ki bu durum sizi Kral'dan biraz soğutacak. Majeste'yi bir kazâdan kurtarmak gerekirse epey düşüneceksiniz...»

Jehan doğruldu:

— «İşte bunda yanılıyorsunuz, mösyö... Ben

Kral'a, canının daima tehlikede olduğunu belirtirken, «Bartmalı konuşup kendime bir hisse çıkarmayı aklıma bile getirmedim. Kral gerçekten tehlikededir. Ben ise, gizliden gizliye, onu öldürmeye çalışanların izindeyim. Gerçekirse, onu kurtarmak için kendimi tekrar tehlikeye atımdan çekinmem de...»

— «Neden? Kral'a bağlılığınızdan mı?»

— «Öyle değil, mösyö... Şimdi meselâ, ben Concini'den nefret ediyorum, değil mi? Concini'yi, kılıcımın ucunda bulduğum anda, kılıcı bile kıpırdatmadan, hiçbir vicdan azabı duymadan canını cehenneme yollayacak kadar nefret ediyorum, değil mi? Fakat buna rağmen, Concini'nin de bir tehlikeyle karşı karşıya bulunduğunu öğrensem, hiç tereddüt etmeden onu da korumaya çalışırım. Ama bu, yine meşru bir kavgada, kendisini hiç duraksamadan gebertmeme engel olmaz.»

Pardaillan'ın gözlerinde, sınırsız bir memnuniyet parıltısı belirdi ve takdir edici birkaç kelime mırıldandığı duyuldu. Jehan, devam etti:

— «Doğrusunu söylemek gerekirse, Kral'ı korumaya çalışmamda başka bir sebep de var...»

— «Neymiş bu sebep?»

— «Kendisine de söyledim ya... Kral, Bertille'nin babasıdır.»

— «Öyle ya... O da var. Ben işin o tarafını unutmuş gitmiştim...»

Pardaillan, önündeki şarap kadehini, yine bir hamlede dikip içtikten sonra kayıtsız bir tavırla sordu:

— «Siz, Kral'ın hayatının tehlikede olduğunu nasıl öğrendinizdi? Henüz bana anlatmadınız.»

Jehan, yolda genç Kont de Candale'yle karşılaşmalarını ve onun kendisini evine götürüşünü anlat-

tı. Sonra orada, d'Epernon, Léonora ve Acquaviva arasındaki konuşmayı tesadüfen dinlemiş olduğunu söyledi. Olup bitenleri en ince noktalarına kadar ortaya koyuyor, Şövalye de oğlunu derin bir dikkatle dinliyordu. Jehan'ın anlattıklarında, Pardaillan'ın da bilmediği birçok şey vardı; şimdi kafasında aydınlanmadan kalmış bir sürü şey açıklığa kavuşuyordu. Jehan'ın anlattıkları bitince:

— «Madam Concini ile birlikte gelmiş olan paz, neden bu kadar ısrarla benim öldürülmemi istedi?»

Birdenbire Pardaillan'ın yüzü asılmıştı. Çevresine şüpheli bakışlarla baktıktan sonra Jehan'a doğru eğilerek sordu:

— «Bu Claude Acquaviva kimdir, biliyor musunuz?»

— «Bilmiyorum doğrusu, mösyö...»

— «Bu adam, müthiş Cizvit Papazları Kurulu'nun en yüksek başkanıdır.»

— «Cizvit Kurulu mu?.. Bu, Kral'ı öldürmek için birçok kimseyi cinayete teşvik ettiği söylenen şu müthiş teşkilât değil mi?»

— «Ta kendisi... Bugün de yine Kral'ın canına kıyması için Ravailac'ı kışkırtıp duruyorlar.»

Jehan, bir an dalgınlaştı. Sonra birdenbire silkinerek söylendi:

— «İyi ama, bu Cizvit elebaşısının, benim gibi basit bir serserinin canına kıymakla eline ne geçeceğini yine de anlamış değilim.»

Pardaillan bir süre ses çıkarmadan delikanlının yüzüne baktı. Şimdi, tutup ona: «Çünkü sen onların elde etmek istedikleri hazinelerin asıl sâhibisin...» Diyemezdi. Bunu söylemek, oğluna bu kadar çabuk açılmak istemiyordu. Ne var ki delikanlıyı bu tehli-

keye karşı uyanık bulundurmayı da ihmal edemedi. Jehan'ı tehdit eden tehlikenin pek müthiş olduğunu iyice anlamıştı. Ama, işin aslını söylemeden, onu bu tehlikeye karşı nasıl uyarmalıydı? Kafasını yoran bu düşünceyi epeyce evirip çevirdikten sonra nihayet bir çare buldu:

— «Elbette sizden kurtulmak isteyecek. Çünkü neler tasarladığını biliyorsunuz,» dedi.

Bu kadarcık bir sözle kurtulacağı ve onu inandıracağı ümidindeydi. Ne de olsa Jehan gençti ve fazla sorup soruşturmayı gerekli görmezdi. Hani, düşüncesi bir dereceye kadar yanlış da değildi. Bundan birkaç hafta önce olsaydı, bu sebep Jehan'a hiç de aykırı veya kof gelmezdi. Fakat Şövalye, haftalardan beri oğluyla bir arada olduğunu ve farkında olmadan onu eğittiğini unutuyordu. Oysa daha ilk karşılaştıkları andan itibaren oğlunun, kendisini örnek aldığını ve boyuna kendisine benzemeye çalıştığını aklına bile getirmiyordu. Aslında, tâ ilk günden beri söylediği her söz ve takındığı her tavır, oğlunun gözünden kaçmamış; delikanlı, bunları elemiş, dokumuş, hepsinden de yararlanmasını bilmişti.

Nitekim Jehan, Pardaillan'da daima takdir ettiği hattâ ondan aynen almış bulunduğu o sâf ve açık-yürekli hâliyle sormakta gecikmedi:

— «İyi ama, mösyö, bu papazın benim öldürülmemi ısrarla istediği sırada, benim kendi tasarılarını bilip bilmediğimden hiç haberi yoktu ki... Eğer kendisini dinlediğimi bilmiş olsa, bu kadar apaçık konuşur muydu?»

Bu sözler, son derece saf bir tavırla söylenmiş olmakla beraber, çok mâkuldü. Pardaillan, şaşkınlığını gizlemek için şiddetli bir öksürüğe tutulmuş göründü. Öksürdüğü sırada ne cevap vereceğini düşündü ve sonra, Jehan'a acımış gibi görünerek:

— «Çocukça düşünmeyin,» Dedi. «Haydi onun tasarılarını bilmiyordunuz, diyelim; ya Concini'nin kileri de bilmiyor muydunuz?»

— «Biliyordum ama, onun papazla ilgisi ne?»

— «Ben size bir şey söyleyeyim mi? İster bile- rek, ister bilmeyerek yapmış olsunlar; Concini'yle karısı, hence bu papazın elinde basit birer kukladır- lar. Sizi Rat Sokağı'ndaki evin o daracık zindanına hapsettiği vakit savurduğunuz tehdidi, gidip o pa- paza yetiştirmeden durabilirler miydi?»

Jehan'ın aklı yattı:

— «Olabilir,» dedi.

Pardaillan, işin üstüne bastı:

— «Böyle olduğu muhakkak... Siz, Concini'nin tasarılarını bilmediğiniz sürece Cizvit'lerin elebaşısı bu işi Concini'ye idare ettirdi. Fakat onun tanındığı- nı sezer sezmez idareyi hemen ele almakta gecikme- di.»

Jehan biraz daha düşündü:

— «Belki de böyledir. Gittikçe, dediklerinize ak- lım yatıyor.»

Pardaillan, oğlunu iyice inandırmaya uğraştı:

— «Öyledir, öyle... Cizvit Kurulu'nun Paris'te birçok binası olduğu hâlde basit bir manastırda ve papazlar arasında kendini belli etmeden yaşayan Acquaviva artık foyasının meydana çıkarıldığını ve bu yüzden tehlikeyle karşı karşıya bulunduğunu bi- liyor. Eminim ki şu anda manastırdan da çıkmış, başka bir yere gizlenmiştir. Ama, yine de çok iyi bi- liyor ki - ne kadar saklanırsa saklansın - sizden ya- kayı kurtaramayacağı için, her ne pahasına olursa olsun, sizi ortadan kaldırması gerekir. Çünkü artık bu, Concini meselesi filân değil; doğrudan doğruya kendisi ve Cizvit Kurulu'nun menfaatleri tehlikeye

düştü. Aman evlâdım, dikkat edin ve gözünüzü dört açın... Acquaviva, sizin peşinizi bırakmayacak ve sizi mahvetmedikçe durup dinlenmek bilmeyecektir.»

Bu sözleri, içinden şöylece tamamladı: *«İyi ki ben de buradayım. Bu işin içinde ben de varım. Bu çocuğun, sinsî hilelere kurban edilmesine asla fırsat bırakmayacağım.»*

Bu sözler, Jehan'da, en ufak bir telâşa bile sebep olmamıştı. Yüzünde sadece şaşmış olduğunu gösteren bir anlam vardı. Nitekim tasasız bir tavırla söylenmekten kendini alamadı:

— «Şaka söylüyorsunuz sanırım,» dedi. «Bu âciz ve pinpon papazın bu kadar tehlikeli bir adam olabileceğine, hiç akıl erdiremiyorum doğrusu...»

— «Ne şakası?.. Şakanın sırası mı? Böyle bir şey aklıma bile gelmez. Şimdi her zamankinden daha ciddiym. Beni tanırırsınız, evlâdım. Öyle kolay kolay ve yoktan yere telâşlanacak bir adam olmadığımı da elbette bilirsiniz. Onun için bu sözlerime mim koyun... Sizin âciz ve pinpon dediğiniz bu papaz, dünyanın dört bucağına kol salmış binlerce casusun elebaşısıdır. Onun casusları, her yere burunlarını sokmuşlardır. Şehirlere olduğu kadar köylere, saraylara olduğu kadar kulübelere ve manastırlara, hattâ Louvre'ye bile... Onun muazzam bir bütçesi vardır ve gerekirse milyonlar harcar. Fakat Papa'yı da, Kral'ı da, tahtları üstünde tir tir titretir. Siz, onun için nersiniz ki? Eğer gözünüzü açmazsanız, sizi bir kaşık suda boğar ve benim şu bardağı avucumda kırışımından daha kolaylıkla eziverir.»

O anda boş bardağı elinde kıvrıverdi:

Jehan, yarı alaylı yarı ciddi:

— «Mösyö, beni telâşlandırıyorsunuz,» dedi.

— «Sizi telâşlandırmak, ya da korkutmak niye-

tinde değilim. Yalnız size, tahmin ettiğinizden, aklınıza gelebileceğinden çok daha güçlü-kuvvetli bir düşman karşısında bulunduğunuzu gözden uzak tutmamanız gerektiğini ifade etmek istiyorum.»

Jehan yine alay edecek oldu:

— «Biraz da mübalâğa ediyorsunuz ya...»

Şövalye, omuz silkerek devam etti:

— «Bir yandan Neuvy sizi ele geçirmeye çalışacak. Öte yandan Concini, ikide bir haydutlarını üzerine saldırtacak. Bu onların eski âdetidir. Onlardan, bundan başka bir şey beklenemez ve biraz zekâ, bir parça da cesaret oldu mu, her ikisinin sataşmalarını da önlemek imkânı vardır. Çünkü ikisi de hiç değişmeyen usullerle saldırırlar.»

— «Sanki şu ihtiyar papaz, daha fazla şeyler mi yapar?»

— «Gerçi Acquaviva, size karşı kin beslemiyor ama o, hepsinden daha tehlikelidir. Çünkü o size apaçık bir şekilde saldıracak değildir. Onun size kuracağı tuzaklar, alçakça ve esrarengiz şeyler olacaktır. O sizi görünmeyen, beklenmeyen tehlikelerle karşı karşıya bırakacak ve kendinizi korumanıza imkân vermeyecektir.»

Jehan hâlâ inanmıyordu:

— «Öyleyse ben şimdiden hazırlanayım. Vah zavallı Jehan vah!» Dedi.

— «Eh, siz gülün ve alay edin bakalım... Bu hâliniz, hoşuma gidiyor. Fakat siz yine sokakta yürürken dikkat edin. Belli olmaz, belki de basacağınız toprağın altına barut yerleştirilmiştir ve bir anda havaya uçarsınız... Gözünüzü yukarıdan da ayırmayın. Ansızın bir dam çökebilir, altında ezilebilirsiniz. Arkanıza ve تنها köşelere göz-kulak olun. Çünkü kafanıza, nereden geldiği belli olmayan bir kurşun yi-

yebilirsiniz. Fırıncıdan aldığınız ekmeğe, açtığınız şişedeki şaraba iyi dikkat edin, içinde zehir bulunabilir. Evinize girmeden önce, ortalığı iyice araştırın. Odanıza da barut yerleştirmiş ve fitillemiş olabilirler. Yine aynı odada, tavanın kafanıza çökmesi de mümkündür. Yahut da döşeme, ayağınızın altında yıkılıverir. Daha... Ne bileyim işte... Bunlar akıldan çıkmasın ve gözünüzü dört açmayı unutmayın. Ama hayatınıza değer vermiyorsanız, o başka tabii...»

— «Hayatıma neden değer vermeyeyim?.. Şimdi her zamankinden fazla önemsiyorum. Söylediğiniz sözlere tamamen inandığımdan emin olunuz. Bundan sonra çok uyanık bulunacağım.»

Şövalye, sözlerinin tesir ettiğini anlayınca, memnun oldu. Jehan ise birdenbire konuyu değiştiriverdi:

— «Peki ama siz, bütün bunları nereden biliyorsunuz, mösyö? Lütfen bana da söyler misiniz?»

— «Elbette söylerim. Çünkü benim başımdan geçenleri öğrenmenin size de epeyce faydası dokunacaktır.»

Şövalye, papaz Parfait Goulard'ı nasıl takip ettiğini ve gerçeği nasıl öğrendiğini anlattı.

Jehan, hayretler içinde kalmıştı:

— «Olur şey değil... Bizim obur, ayyaş Parfait Goulard da Cizvit casuslarından biri miymiş? Zaten, her nedense, bu adamın zavallı Ravailac'a gösterdiği dostluğun arkasında sinsî ve gizli bir amaç bulunduğunu sezer gibi olurdum. Ne var ki bu mendebur herifin bir Cizvit ajanı olduğu hiç aklıma gelmemişti!»

— «Parfait Goulard'ın bu gizli kurulun elebaşlarından biri olduğuna artık hiç şüphem yok. Dediklerimin mübalâğalı olmadığını, şimdi artık iyice kavradınız ya?»

Jehan, içtenlikle ve tam bir inançla cevap verdi:

— «İnanıyorum size, mösyö... Gözlerimi açtığınız için çok teşekkür ederim.»

Sonra da, Şövalye'den izin almak için ayağa kalktı. Pardaillan sordu:

— «Bugün ne yapacaksınız bakalım?»

— «Bertille'den haber almak için Gringaille'yi görmeye gideceğim. Sonra da Ravailac'ı bulmaya çalışacağım.»

«Neden? Angoulême'ye dönmekten vazgeçirmek için mi?»

— «Hayır... Bir an önce oraya dönmeye ikna etmek için... Bu sabah onu memleketine göndermek istiyorlardı ama, bugünkü suikast teşebbüsleri suya düşünce, Ravailac'ı tekrar Paris'te alıkoymaya uğraşacaklardır... Bilmem siz ne dersiniz, mösyö?..»

Pardaillan bu düşüncede olduğunu başıyla belirterek sordu:

— «Bu gece Arbrec-Sec Sokağı'ndaki evinizde mi kalacaksınız.»

— «Tabii.»

Şövalye, bir saniye düşündükten sonra:

— «Bugün de orada kalmanızda bir mahzur yok,» dedi. «Henüz size tuzak hazırlamaya vakitleri olmamıştır. Fakat, dinleyeceğinize söz verirsiniz, size bir öğütte bulunmak isterim.»

Jehan, gülümseyerek:

— «Neyin nesi olduğunu bilmeden nasıl söz vereyim?» Dedi. «Hele siz bir söyleyin de...»

— «Yarından tezi yok, evinizden taşının; Montmartre'ye gidin ve mağarada yatın. Gerçi, mağarada yatak namına kuru ot demetinden başka bir şey yok ama, hiç olmazsa tehlike de yoktur...»

Jehan, dalgın dalgın:

— «Size hayır demiyorum,» dedi. «Fakat bu geceyi herhalde Arbrec-Sec Sokağı'nda geçireceğim.»

— «Öğleyin saat bire doğru ben de gelirim. Birlikte nişanlınızı görmeye gideriz.»

Jehan, heyecanla Şövalye'nin ellerini tutarak bağırdı:

— «Bana o kadar büyük bir şefkat ve ilgi gösteriyorsunuz ki mösyö, babam olsaydınız daha fazlasını yapamazdınız.»

Pardaillan, ömründe ilk defa olarak, gözlerine dikilen ıslak bakışlara dayanamadı ve yüzünü çevirmek zorunda kaldı. Oğlu çevik adımlarla uzaklaşırken Şövalye de uzun uzun ardından bakıp kendi kendine mırıldandı:

«'Babam olsaydınız, daha fazlasını yapamazdınız,' dedi. Keşke babası olduğumu söyleyiverseydim.» Birdenbire hiddetle tepindi: «Nasıl olsa o mağaraya gidecektir. Sanırım, milyonların nerede olduğunu da biliyor. Evet, evet, mutlaka biliyordur. Oysa bana herşeyi söylediği hâlde hazineye dair bir tek kelime bile çıtlatmadı... Neden acaba?.. Ah, bu kararsızlık içimi yiyor. Şu oğlanın ne biçim bir karaktere sahip olduğunu kesinlikle tezelden öğrenmezsem, bütün rahatım kaçacak.»

KASVETLİ EV

Pardaillan, Acquaviva'nın manastırdan çıkmış ve başka bir yere saklanmış olması gerektiğini söylerken hiç de yanılmıyordu.

Cizvit teşkilâtının ihtiyar elebaşısı, manastıra döner dönmez başpapaz Joseph babayla kısa bir konuşma yapmıştı... Yarım saat sonra manastırın kapısı ardına kadar açılmış ve Acquaviva, bir katır üstünde dışarıya çıkmıştı. Peşinden kapıya gelen Joseph baba, herkesin duyması için, sesini gerektiğinden fazla yükselterek:

— «İyi yolculuklar dilerim, kutsal babamız...»

Diye kendisini uğurlamış ve Acquaviva da aynı şekilde:

— «Konukseverliğe çok teşekkür ederim...» Demişti.

Sonra ağır demir kapı gıcırdayarak kapanmış ve Acquaviva da cübbesinin kukuletesini gözlerinin üstüne kadar indirerek, katırın nal sesleriyle tıngır mıngır oradan uzaklaşmıştı...

Katır, Gaillan Sokağı'na yaklaşırken, Saint-Roch Kilisesi'nin merdivenli, taraçaya benzeyen giriş kapısında birdenbire bir papaz belirmiş, hızla merdivenleri indikten sonra, yolunu şaşırmışçasına, sağa mı sola mı gideceğini bilmez hâlde yolun ortalık yerinde durmuş, çevresine bakınmaya koyulmuştu.

Acquaviva, bu papaza yaklaşıncı, esrarengiz bir işaret çıktı. Papaz da benzeri bir işaretle karşılık verdi.

Cizvitlerin reisi, katırını durdurmadan bu papazın

yanından geçti ve geçerken de sadece şu kelimeyi mırıldandı:

— «Ruilly!»

Papaz, bu sözü duyar duymaz, şaşkınlığından sıyrılmıyordu. Ve birdenbire öyle bir hızla, Paris'e doğru yollanmaya başladı ki kısa zamanda katırı arkada bırakıp gözden kayboldu...

Acquaviva'ysa, Paris'e Saint-Honoré kapısından girdi ve hiç durmadan tâ şehrin öbür ucuna, Saint-Antoine kapısına kadar yol aldı. Bu yolculuk boyunca hep yavaş yavaş ilerlemişti. Saint-Antoine'ye gelince katırını tırısı kaldırdı ve böylece hızlanarak Saint-Antoine manastırının dış duvarına ulaştı. Sonra ansızın sağa saptı ve kısa bir zamanda Ruilly köyüne ulaştı. Köyün başlangıcında, birbirlerinden düzensiz aralıklarla ayrılmış birkaç ev vardı. Acquaviva ıssız bir yapı önünde durdu. Burası köyün eski Kral köşküydü. Papaz, babasının evine girermişçesine serbest serbest içeri girdi.

Aradan bir çeyrek saat henüz geçmişti ki Saint-Roch kilisesinin önünde nereye gideceğini şaşkın şaşkın düşünen papaz, daha doğrusu Parfait Goulard, Acquaviva'ya ulaştı. Konuşma sona ererken Cizvit'lerin elebaşısı, sahte sarhoşa şöyle dedi:

— «Şimdi, siz gidin evlâdım... Dediklerimin hiçbir noktasını unutmayın... Bilhassa, bu delikanlının tezelden ölmesi gerektiği hiç aklınızdan çıkmasın... Cizvitliğin istikbalinin buna bağlı olduğunu daima gözönünde bulundurun.»

Parfait Goulard, sâkin sâkin, fakat müthiş bir tavırla ve kesinlikle:

— «Ölecektir!» Dedi.

Yine o gün, akşamüstü Acquaviva, tekrar katırına bindi ve en ıssız yollardan geçerek Paris'e yöneldi. Şehre ulaştığında, kale kapılarının kapanmasına az

kalmıştı. Papaz, şehrin içinde de تنها yolları tercih etti ve nihayet Montmartre başrahibesinin zindanının bulunduğu çıkmaz sokağa girdi.

Kadınlar kulesi zindanı, bu çıkmazın dibinde, üç katlı, iç karartıcı eski bir yapıydı... İçinde o zamanın hapishanelerinde bulunan herşey vardı: Gardiyanlar muhafızlar, cellâtlar ve bunların yamakları... Öte yandan çeşitli zindanlar, mahkûmları bağlamaya yaran kalın zincirler, işkence odaları, işkence âletleri ve daha bir sürü şey...

Biraz ileride, hapishanenin bitişiğinde iki katlı bir yapı daha vardı... Bu yapı her zaman kapalı pencereleri ve kapılarıyla yanındaki zindan kadar korkuttu. Hattâ zındandan daha da kasvetliydi... Çünkü hapishanenin kapı ve pencereleri, hiç değilse arada sırada açılır, içeriye papazlar girer çıkardı... Oysa bu yapının herhangi bir pencere veya kapısının bir kerecik olsun açıldığını oldum olası gören olmamıştı... Her hâliyle esrarengiz ve dehşet vericiydi... Sahibinin kim olduğunu bilen olmadığı gibi içinde kimin oturduğu da belli değildi.

Hava adamakıllı karardığı sırada Acquaviva, bu yapının kapısına yöneldi. Ne vurmasına, ne de seslenmesine lüzum kaldı... Kapı kendiliğinden açılıverdi... Kanadı açan, Parfait Goulard'dı. Sahte sarhoş, efendisini evin üst katına çıkararak iyi döşenmiş bir odaya soktu.

Acquaviva, girdiği yeri, pek önemsemediğini belirten bakışlarla süzdükten sonra kısaca:

— «Gidelim,» dedi.

Parfait Goulard, küçük bir pencere açtı. Acquaviva, dışarıya doğru eğilirken anlattı:

— «Arkada küçük bir bahçe vardır. Şu yüksek duvarın öte yanında Vieille Monnaie Sokağı uzanır.»

Acquaviva, yine kısaca:

— «Gidelim,» dedi.

Parfait Goulard, pencereyi kapayarak bir ufak kapı açtı. Dışarıya uzanan dar bir sofa vardı. Bir yanda, yukarıya çıktıkları merdiven bulunuyor, tam karşıda da iri sürgülü bir kapı görünüyordu. Parfait Goulard, bu kapıyı gösterdi:

— «Tavan arasına gider ama, çıkacak yer yok... Kimsenin ayak bastığı bir yer değil...»

Sonra bu kapının tam karşısındaki duvara doğru yürüdü ve elindeki lambayı kaldırarak duvarda bulunan küçük bir üğmeyi aydınlattı. Parmağını bu düğmeye dokundurur dokundurmaz, duvarda o zamana kadar hiç belli olmayan küçük bir kapı açılıverdi. Bu kapıdan öte yana geçtiler. Girdikleri yer, demin çıktıkları odadan çok daha ufaktı... Pek sâde döşenmişti... Parfait Goulard, yine anlattı:

— «Şimdi artık Montmartre rahibelerinin binasına çıktık.»

Sonra gizli kapıyı, ufak odanın içinden de açıp kapayan mekanizmayı gösterdi.

Acquaviva, bu mekanizmayı dikkatle süzdükten sonra yine:

— «Gidelim,» dedi.

Tekrar küçük sofaya dönerek dar merdivenden alt katın dehlizlerine indiler... Burada da, önünde ilk durdukları şey, yine gizli bir kapı oldu ve Parfait Goulard, bunun da nasıl açılıp kapandığını efendisine gösterdi. Buradan geçerek dar bir dehlize girdiler. Bu dehlizin tavanı da alçak olduğundan, Acquaviva boynunu eğerek yürümek zorunda kaldı. Bir zaman yürüdükten sonra başka bir merdivene ulaştılar ve basamakları çıkınca bir avluya vardılar. Parfait Goulard:

— «Şimdi Vieille Monnaie Sokağı'nın altından geçtik ve öte yana çıktık. Burası sokağın köşesidir... Pencerenizden burayı seyredebilirsiniz... Burada, daima bir adam bekleyecektir. Gerekirse kendisine işaretlerle emrinizi bildirebilirsiniz.» Dedi.

Acquaviva memnun olmuştu:

— «Mükemmel doğrusu!» Dedi; sonra da hemen: «Haydi dönelim...» Diye ekledi.

İki dakika geçmeden, esrarengiz ve kasvetli yapıya dönmüşlerdi. Üst kata çıkarlarken, Parfait Goulard sordu:

— «Acaba monsenyör, gizli ve mekanizmalı odaları da görmek ister mi?»

Acquaviva, önemsemezmişçesine:

— «Gereği yok,» dedi, «odaya çıkalım.»

Küçük odaya girdiler. Acquaviva, odadaki biricik koltuğa çöktükten sonra Parfait Goulard'a bir iskemle göstererek sordu:

— «Şimdi söyleyin bana, oğlum. Ravaillac meselesi ne oldu? Pardaillan'ın oğlu, işlerimizi allak bulak etti. Şimdi Ravaillac'a yeniden ve her zamankinden fazla ihtiyacımız var.» Acquaviva başarısızlıklarını belirten bu sözleri, hiç kızmadan, her zamankinden sâkin ve tatlı tatlı söylemişti. Devam etti: «Ravaillac'ı memleketine dönmeye kandırmak için akla karayı seçtiniz... Şimdi onu tekrar burada alıkoymak için bütün kurnazlığınızı göstermek ve kimbilir ne kadar uğraşmak zorunda kalacaksınız... Nasıl, bu işi başarabileceğinizi umuyor musunuz?»

— «Efendim, bu işin en zor tarafı, onu, şüphesini uyandırmadan buraya kadar getirebilmekte... Ama bunu da yoluna koyacağımdan eminim. Bir kere bu eve girerse, üst tarafı kolaydır. Demin size göstermek istediğim mekanizmalı, gizli odalarda herşey hazırla-

nyor... Bir kere benim hazırladıklarımı seyrederse verdiği karardan hemen cayar... Bundan emin olun.»

— «Ya Yiğit Jehan?»

Parfait Goulard, bu soruya gülümseyerek cevap verdi:

— «Bu işin de çâresini düşündük, efendim. Onu ortadan kaldıracığımız güne kadar, bir an bile peşini bırakmayacağız!..»

— «Elimizi çabuk tutmalıyız, oğlum. Bu işin sürüncemede kalmaya hiç tahammülü yoktur.»

— «Orasını merak buyurmayın... Şu dakikada belki herşey olup bitmiştir bile...»

— «Ben de öyle olmasını dilerim, evlâdım...»

Acquaviva bir saniye düşündükten sonra:

— «Martyr Kilisesi'nin oradaki kazılar ne âlemde?» Diye sordu.

— «Yüzdük yüzdük kuyruğuna getirdik, sayılır, monsenyör. Kâğıtta yazılı mihrap tamamen meydana çıktı gibi bir şey... Herhalde birkaç gün sonra hazineyi saklayan kapak da meydana çıkacaktır.»

Tam bu sırada kapıya hafifçe vuruldu. Goulard, hemen ayağa kalkarak gidip kapıyı açtı. Çam yarması gibi bir papaz içeriye girdi ve «monsenyörün, ne yemeği emrettiklerini» sordu. Acquaviva, hep aynı tatlı tavrıyla:

— «Biraz ekmek, biraz meyve ve su getirin!» Dedi.

İriyarı papaz gidince, Parfait Goulard'la konuşmasına devam ederek bir sürü tembihlerde bulundu.

Beş dakika sonra dev papaz, emredilen yiyeceği içeriye getirdiğinde, Parfait Goulard ortadan kaybolmuştu.

TEHLİKE, JEHAN'I KOVALIYOR

Yiğit Jehan, Pardaillan'dan ayrıldıktan sonra Montmartre kapısından çıkmış ve dilber Perrette'nin evinin önünden geçmekle beraber, onlarda hiç durmamıştı... Hem yürüyor, hem de ıslıkla şarkı söylüyordu. Porcherons Şatosu'na yaklaşırken, Gringaille saklı bulunduğu yerden fırlayıp arkasından yetişti. Jehan:

— «Ne var ne yok?» Diye sordu.

— «Herşey yolunda, reis...»

— «Güzel! Fakat, her ihtimale karşı, evi dikkatle gözetlemeye devam ediniz. Gerçi bu görev can sıkıcıdır ama, yakında bu işten kurtulacağınızı umuyorum.»

Gringaille, samimiyetle itiraf etti:

— «Doğrusu, gerçekten de can sıkıcı bir iş... Burasını gizleyemeyiz, reis... Fakat bu işi asıl nişanlınız uğrunda yaptığımızdan, hiç yılmıyoruz. Hattâ gerekirse onun için canımızı bile seve seve veririz. Öte yandan, işin içinde kardeşim Perrette de var. Cargnac, kardeşime, her zamankinden daha vurgun; bu yüzden işi sıkıcı bile bulmuyor. Sevgilisinin tenefüs ettiği hava içerisinde yaşadığına ve bazan da onu geçerken seyrettiğine pek memnunmuş. Ondan daha mutlu kimse var mı?.. Nöbetine vaktinden önce girdiği bile oluyor.»

Jehan, ister istemez gülümseyerek sordu:

— «Hâlâ Bou-du-Monde Sokağı'ndaki evde mi oturuyorsunuz?»

— «Yine oradayız... Hani, özenilecek bir tarafı

yok ama evi, manzarasından ötürü seviyoruz. Kirayı verince, ev sahibiyle yine can ciğer kuzu sarması oldu.»

Jehan, çekinilecek bir şey olmadığını anlamamanın verdiği memnunlukla Gringaille'nin elini sıkarak oradan ayrıldı. Gringaille, kendisine gösterilen bu iltifata delice sevinirken, delikanlı da Ravaillac'ı aramaya gitti. Yazık ki onu «*Üç Güvercin*» Hanı'nda bulamadı. Hancı, Ravaillac'ın memleketine döndüğünü söylüyordu. Jehan, bu habere adamakıllı sevindi ve yine şehre yönelip Saint-Honoré kapısından girdi.

Dalgın dalgın yürüyordu. Pardaillan'ın Kral'la ilgili sözlerini hatırlamış; kolayca elde edivereceğini sandığı mevki ve servetin, gittikçe kendisinden uzaklaştığını düşününce keyfi kaçmıştı. Peki şu Montmartre harabeleri altında boşu boşuna yatıp duran muazzam hazineye ne demeliydi? Yine, ister istemez o hazineyi hatırlamıştı. Şövalye'nin, Acquaviva'nın kendisine oynayacağı hâince oyunları açıklayan sözleri tamamen aklından çıkmıştı. Şimdi yalnız yerin dibinde yatan o milyonları düşünüyor ve kendi kendine:

«*Şuraya gitsem de baksam mı acaba?*» Diye söyleniyordu.

Jehan, birdenbire fikrini değiştirdi. Atına binip şöyle bir kırlarda gezinse ve hava alsa, hiç fena olmayacaktı. Üstelik, bu «*Rüzgâr*» adlı atın değeri hakkında bir fikir edinmiş olurdu.

Bu kararı verince, Saint-Denis sokağına yönelerek hanın ahırına girdi. Atını kendi eyerledi ve üstüne biner binmez, dörtnala şehirden çıkıp kırlara yöneldi. Bu gezinti onu o kadar avuttu ki neşesizliğinden kurtuldu. Hem bol temiz hava aldı, hem de gerçekten bir rüzgâr gibi uçan atının fevkalâde bir hayvan

olduğunu görerek sevindi. Hava kararırken Paris'e döndü. Atını yine kendi eliyle ahıra bağladıktan sonra aynı sokaktaki ufak bir lokantada karnını doyurmaya gitti.

Buradan çıktığında, vakit epeyce ilerlemişti. Sokaklar karanlık, ıssız ve sessizdi. Gidip bir an önce yatabilmek için hızlı hızlı yürümeye başladı.

Tam Betisy sokağına ulaşmış ve evine birkaç adım-
lık yolu kalmıştı ki arkasında ansızın hafif bir tıkır-
tı duyar gibi olunca, hemen yana sıçrayıverdi.

Tam vaktinde davranmıştı... Yüzünün yanibaşın-
dan ıslık çala çala bir kurşun geçti. Arkasından ikin-
ci bir silâh sesi daha duyuldu... Jehan, birdenbire
yüzükoyun yere yuvarlandı; birkaç defa debelendik-
ten sonra kımıldamadan kalakaldı.

Karanlıkta bir ses işitildi:

— «Vuruldu!»

Ellerinde hançerleri parıldayan iki karaltı, binala-
ra sürtünerek delikanlıya yanaştılar. Deminki ses:

— «Öldü galiba,» dedi.

Başka bir ses cevap verdi:

— «Ne olursa olsun, işi sağlama bağlamalıyız...
Az para da almadık... Bu kadar cömertçe ödeme yap-
tıklarına göre, işi yarım yamalak bırakmaya gelmez
doğrusu...»

Jehan, hiç kımıldamıyordu. Ölmediyse bile, bayıl-
dığı besbelliydi. İki karaltı yavaşça yaklaştı. Üzerine
doğru eğildiler ve hızla havaya kalkan hançerleri,
karanlıkta şimşekler gibi parıldadı.

Fakat ikisinin de kolları aşağıya inemedi; aynı an-
da gırtlaklarından çıkan inilti-ler duyuldu.

Jehan vurulmamıştı... İlk kurşun, yüzünün yanı-
başından vınlayarak geçtiğinde, Pardaillan'ın sözleri
de kafasında bir şimşek gibi çakmıştı. Bu yüzden, si-

lâh patlar patlamaz, kendisini yere atıvermişti. İki karaltının, kendine yaklaştığını görmüş, fısıldaşmaları da duymuş, fakat hiç tınmamıştı. Ne var ki gelenler üstüne eğildikleri sırada, neye uğradıklarını anlayamamışlar ve delikanlının iki ayağının havalanmasıyla, tekmeleri göğüslerinin orta yerine yemeleri bir olmuştu. Kaatillerin ikisi de birkaç adım öteye fırlamışlardı.

Jehan, bunun üzerine: «*Şimdi dillerini çözmeli...*» Diye düşündü. Bir sıçrayışta iki herifin üstüne çökecek, olanca gücüyle gırtlaklarını sıkmaya başladı. Bu sıkışla, heriflerin dillerini çözmek şöyle dursun, ikisinin de öteki dünyayı boylayacakları muhakkaktı. Fakat bu usulün verimsiz olmadığı az zamanda görüldü. İkisinin de gözleri yuvalarından uğramışçasına büyüdü ve boğuk hırıltılarla yalvardılar:

— «Merhamet, monsenyör!..»

Jehan bağırdı:

— «Merhamet ha?.. Sizi namussuz köpekler sizi! Beni öldürmeniz için size kimin para vermiş olduğunu söylerseniz, bu yaptığınızı bağışlayacağım. Söylemezseniz, ikinizin de işi bitiktir.»

Hem söylüyor, hem de gırtlaklarını daha şiddetle sıkıyordu. Heriflerin biri, son bir çaba harcadı ve gırtlğından ancak çıkabilen boğuk bir sesle:

— «Söz veriyorum, herşeyi söyleyeceğim,» dedi. «Ama bu kadar sıkmayın beni boğuvere...»

Delikanlı, parmaklarını gevşetti. Yanıbaşında duran iki hançeri, bir ayak vuruşuyla tâ ötelere fırlatarak:

— «Kim para verdi bu iş için size?» Diye yınırsordu.

— «İnanınız ki bilmiyorum, monsenyör...»

— «Yalan söyleme!.. Gebertirim seni!.. Çabuk çıkar baklayı dilinin altından!..»

Herifin boğazına yapışivermişti. Adam, inleyerek hırıldayarak bağırdı:

— «Namusum hakkı için bilmiyorum. Doğru sö...»

Delikanlı, herifin doğru söylediğini anlıyordu. Gırtlığını bir daha bıraktı, fakat:

— «Az önce bu iş için size para verildiğini kendiniz söylemiyor muydunuz?» Demekten de geri kalmadı. «Haydi, diyelim ki tanıımıyorsunuz. Hiç olmazsa kılığını-kıyafetini anlatın bakayım.»

— «Görmedik yüzünü... Hiç görmedik... Kukuletesiyle yüzünü örtmüştü. Yalnız, papaz olduğu muhakkaktı.»

Jehan, anlayacağını anlamıştı... Daha fazla ısrar etmedi...

— «Peki, size acıyor ve canınızı bağışlıyorum, köpek herifler!..» Dedi. «Çabuk yıkılın karşımdan!.. Hem bir daha da yoluma çıkayım demeyin, yoksa ikinizin de leşini çıkarırım!..»

İki haydut, güç-belâ ayağa kalkabildiler. Fakat yere basar basmaz dehşetin verdiği hızla öyle bir kaçtılar ki şeytan bile kovalasa tutamazdı.

Jehan'ın gözü açılmıştı... Odasına döner dönmez, ilk işi kapıyı sürmelemek oldu... Bunu, ömründe ilk defa yapıyordu.

Hemen, soyunmayı gerekli görmeden, kendini yatağının üstüne bırakarak, başından geçenleri düşünmeye başladı:

«Acquaviva'nın harekete geçtiği anlaşılıyor. Mös-yö de Pardaillan, nasıl her söylediğinde haklıysa bunda da haklıymış... Eğer bu böyle devam edip gidersse hayatım tahammül edilmez bir hâl alacak.» Fakat tasasızlığı ve dünyayı pembe görme huyu yine uyar basınca: *«Haydi canım, elbette bunun da bir çâ-*

resini buluruz. Şimdiye kadar nelerini gördük... Yi-ne de sapasağlam gezip duruyoruz işte...» Diye dü-şündü.

Fakat odasını da iyice gözden geçirmeyi ihmâl edemedi. İyice araştırıp hiçbir tehlike olmadığına inandıktan sonra da rahat bir uykuya daldı. Ertesi sabah, tam odasından çıkmaya hazırlanıyordu ki bir-den kapının vurulduğunu duydu... Her zaman yap-tığı gibi kapıyı bir hamlede ardına kadar açmadı ve ihtiyatlı davranarak ayağını dayayıp şöyle hafifçe araladı. Gelen adam, Grande-Passe-Partout hanının garsonlarından biriydi. Adam, elinde bir sepetle içe-riye girdi. Masanın üstüne altı şişeyle bir paket bı-raktıktan sonra sadece:

— «Mösyö Şövalye de Pardaillan tarafından,» dedi.

Jehan şişelere baktı: En çok sevdiği iki cins şa-rap... Paketi açtı. Çeşitli börek ve boğaçalar...

Bunları keyifli bir tebessümle süzdükten sonra düşündü:

«Ne iyi, ne sâdık dost... Herşeyi düşünüyor... Hem de eksiksiz olarak...»

Sonra gülerek, yüksek sesle söylendi:

— «İşte, hiç çekinmeden ve düşünmeden yiyip içebileceğim şeyler... Zehirlenme tehlikesi yok!..»

Bu söz, garsonu da güldürdü. Delikanlının uzattığı bir Frank'ı başını sallayarak reddetti:

— «Alamam, Mösyö Şövalye duyarsa canı sıkılır. Canı sıkıldığı zamanlarda ise pek berbattır.»

Jehan, adamcağızın garip endişesine gülerek ısrar etti:

— «Sen al, canım. Mösyö Şövalye'nin bundan hu-beri bile olmayacak, merak etme...»

Bu sözden sonra garson parayı aldı ve uzun uzun teşekkür ederek çekilip gitti.

Jehan, hemen şişelerden birine yapışarak açmaya koyulduysa da, birdenbire Pardaillan'ın o gün kendisine uğrayacağını düşündü.

«Hayır,» diye söylendi. «*Mademki kendisi saat birde buraya gelecek, birlikte oturur, içeriz. Böyle si daha iyi!*»

O gelene kadar vaktini boşa harcamak istemediği için Bou-du-Monde Sokağı'na doğru yürüdü. Escargasse, Carcagne ve Gringaille bir aradaydılar. Dilber Perette'nin evinde hiçbir olağanüstü durum olmadığını ve işlerin yolunda gittiğini öğrenince ferahlık ve sevinç duyarak tekrar odasına döndü.

Saat tam biri çalarken Pardaillan da, Jehan'ın oda kapısını tıkırdatıyordu. Şövalye içeriye girer girmez, delikanlının ilk işi, hediyeler için teşekkür etmek oldu. Fakat Pardaillan, Jehan'ı adamakıllı şaşırtan şu cevabı verdi:

— «Ben size, hediye filân göndermedim.» Masanın üstündeki şarap şişelerine, açık çörek paketine bakarak, telâşla: «Bunların tadına filân bakayım demediniz ya?» Dedi.

— «Az kalsın şaraptan içecektim. Sonra 'ilk şişeyi Şövalye ile birlikte boşaltayım bâri,' dedim.»

Pardaillan:

— «Çok iyi etmişsiniz,» diye söylendi.

İkisinin de renkleri uçuştu... Pardaillan, bunları kimin, nasıl getirdiğini sorunca Jehan, hem garsonun gelişini, hem de bir gece önceki saldırıyı anlattı. Sözüünü bitirdiğinde, Pardaillan:

— «Nasıl?» Dedi. «Size, Acquaviva'nın ne kıratı bir adam olduğunu söylediğim sırada mübalâga ediyorum sanıyordunuz... Hâlâ aynı düşüncede misiniz, bakayım?»

— «Fikrim tamamen değişti. Desenize, bu men-debur papaz, tam bir cehennem zebanisiymiş...»

Şövalye, düşünceli düşünceli:

— «Daha bu, başlangıçtır,» dedi. «Bakın ardından neler çıkacak...»

Jehan, gittikçe içerliyordu. Sonunda kendini tutamadı:

— «Öyle mi?» Diye bağırdı. «Onunla da hesaplaşırız öyleyse... Yâni, size şu kadarını söyleyeyim ki bu sırık boylu ve pinpon papaz, bir elime geçerse onu bir daha kimseye kötülük edemeyecek hâle koyacağım.»

Şövalye, hafifçe gülümsedi. Hiç cevap vermeden, şişelerden birini alarak kenara koydu; ötekileri de yüz yıkama leğenine boşalttı. Çöreklerle poğaçaları da paketiyle ocağın içine fırlattı. Şişeyi aldı; beraberce Passe-Partout hanına yollandılar. Zehirli şarapları getirmiş olan garson, handa işiyle uğraşıyordu. Şövalye'yi Jehan'la bir arada görünce şaşalar gibi oldu ve bu hâli Şövalye'nin gözünden kaçmadı.

Pardaillan, hiç sükûnetini bozmadan garsonun önüne bir şarap kadehi koyduktan sonra, şişeyi açıp kadehi ağzına kadar doldurdu ve yine istifini bozmadan:

— «Bu sabah, benim adıma, Mösyö Yiğit Jehan'a altı şişe şarap götürdünüz, değil mi?» Dedi.

Garson, işin nereye varacağını pek de sezmeden:

— «Evet,» dedi.

Pardaillan, garsona, önüne koyduğu bir bardak şarabı içmesini işaret etti.

Garson bir an tereddüt eder gibi olduysa da, bu pek kısa sürdü ve hemen ağzı kulaklarına varan bir keyifle güldü. Gözleri parıldadı ve kadehi saygılı bir tavırla alıp havaya kaldırarak söylendi.

— «Başüstüne!.. Mösyö Şövalye'nin ve genç mösyönün şerefine içiyorum.»

Hiç çekingenlik göstermeden kadehi ağzına götürdü. Pardaillan'la Jehan gözücuyla bakıştılar. Zavalı adamın, ölümün ta kendisini içmek üzere olduğundan hiç haberi olmadığı muhakkaktı. Tam dudakları şaraba değmeye hazırlanıyordu ki Şövalye kolundan yakalayarak, yumuşak bir sesle:

— «İçme,» dedi.

Garson hayretle, hayal kırıklığı içinde sordu:

— «Neden?»

Pardaillan, soğuk bir sesle:

— «Bu şarap zehirlidir de ondan,» dedi.

Adamcağız bu sözü duyar duymaz titremeye başladı; beti benzi de uçuverdi. Bardağın elinden fırlamasıyla taş döşemelerde parçalanması bir olmuştu. Yerlere dökülen zehirli şaraptan ürkmüşçesine gerisin geriye sıçradı ve dehşet içinde bağırdı:

— «Ah sefil papaz!»

Bundan sonra anlattıkları da pek kısaydı: Pardaillan handa bulunmadığı bir sırada bir papaz, bunları getirmiş ve Şövalye'nin gelemeyeceğini, paketle şişelerin Mösyö Yiğit Jehan'a gönderilmesini tembih ettiğini söylemişti. Tabii garson da hiçbir kuşku duymadan Şövalye'nin dileğini yerine getirmişti.

Kendisine, rahibin yüzünü tarif etmesi söylendiğinde, o da, bir gece önceki iki haydut gibi, papazın kukuletisini iyice yüzüne indirmiş olduğunu, bundan dolayı, yüzünü hiç göremediğini anlattı.

Pardaillan'la oğlu, artık burada yapılacak bir şey olmadığını anlayınca, handan çıkıp Bertille'yi görmeye gittiler. Fakat bu gidiş, her zamanki serbestlikle yapılmadı. Artık Jehan'ın başından geçmiş olanlardan ders almak ve ona göre davranmak gerekiyordu. Delikanlının peşine düşecek casusları şaşırtmak için binbir hileye başvurdular ve sonunda içlerine,

bu casusların hepsinin atlatılmış olduğu yolunda tam bir inanç geldi.

İki sevgilinin başbaşa geçirdikleri saatleri uzun uzun anlatmaya kalkışmayalım... Ne kadar ifade etmek istersek isteyelim, sevinç ve mutluluklarını gerektiğı kadar yansıtamayacağız.

Oradan, ancak akşam bastırduğında ayrıldılar. Jehan, Şövalye'nin ısrarlarına rağmen geceyi geçirmek için yine Arbric-Sec Sokağı'ndaki evine gitti.

Her gece yaptığı gibi, yatağına girerken yorganını kaldırdı. Bu sırada gerinerek esnedi. Fakat bu geriniş sırasında gözleri tavana ilişiverince hayretle bağır-maktan kendini alamadı:

— «Aa... Bu ne?»

Yatağının tam üstünde, tavan kalaslarının aralanmış olduğunu ve kalın bir kalasın boylu boyunca uzadığını farketti. Hemen şamdanı alarak bir sandalyenin üstüne çıktı ve yakından bakarak mırıldandı:

«Bu garip işte... Hemen her gece gözlerimi tavana diker ve saatlerce düşünürüm... Şimdiye kadar tavanda hiç yarık görmemiştim.»

Kulağına derinden bir çatırtı da gelince, iskemlesinden inmesiyle, pelerinini ve kılıcını kaptığı gibi, şamdanı üfleyip dışarıya fırlaması bir oldu.

Ancak sokağa çıkınca durup yukarıya baktı. Yapının üst katında müthiş bir çatırtı işitildi. Bunu daha büyük bir gümbürtü takip etti ve ansızın, bir saniye önce odasının duvarı olan yer açılarak kapka-ra bir delik oluverdi. Bir toz dumanı kasırgası ortalığı kapladı.

Jehan mırıldandı:

«Tam zamanında kapağı aşağı atmışız!..»

Pelerinine sarınarak hızlı adımlarla yolu koyulurken, hiddetle söyleniyordu:

«*Freey, artık fazla oldun, Acquaviva! Ben de senden bunların hesabını sormazsam!..*»

Nereye gideceğini hiç düşünmeden, rastgele yürüyordu... Birdenbire durup, kendi kendine sordu:

«*İyi ama, geceyi neredé geçireceğim?*»

Bir an olduğu yerde kalakaldı. Sonra:

«*Gidip Gringaille'ye misafir olmalı,*» dedi.

Montmartre Sokağı'ndan geçerek Bou-du-Monde sokağına girdi. Bütün bu yolculuğu sırasında, her adım başında kendisine hücum edilmesini beklemiş fakat hiçbir olayla karşılaşmamıştı. Sonunda, üç arkadaşın evine vardı ve o geceyi kuru ot minderlerin üstünde, üç ahbapla bir arada geçirdi...

Sabahın saat dokuzuna doğru çıktı. Ev tamir ediliyordu; etrafına tahta perde çevrilmiş, iskele kurulmuştu. Jehan, tam iskelelerin altından geçiyordu ki önüne koskoca bir kaya yuvarlandı. Yüzünü tesadüfen yana çevirmemiş ve adımını yavaş atmamış olsaydı kafası ezilecekti.

Delikanlı, bir sıçrayışta kendini sokağın ortasında buldu ve başını kaldırarak yukarıya, iskelelerin üstüne baktı. O gün pazardı; tatil gününde işçiler çalışmıyordu... İskelenin üstünde kimseyi göremeyince hiddetle söylendi:

«*Görünüşe aldanmamalı, iyice kanaat getirmeliyim.*»

Hızla merdivenlere atılarak Escargasse, Gringaille ve Carcagne'yi de yardımına çağırdı. Dördü birlikte, evin aranmadık yerini bırakmadılar. Fakat hiçbir şey bulunamadı. Suikasti düzenleyen adam, buhar olmuşçasına uçup gitmişti.

Jehan, artık kızgınlığından köpürüyordu. Bu alçakça ve sinsî suikastlerden, böyle inatla kovalanışından, bu saldırıların hızından anlıyordu ki dört bir

tarafı casus doluydu ve pek mükemmel bir teşkilât tarafından sonuna kadar takip olunuyordu. Hiç olmazsa şunlardan birini eline geçirebilseydi!.. Şimdiye kadar değil ele geçirmek, en ufak bir iz bile bulamamıştı. Oysa kulakları iyi duyardı, gözleri keskindi ve üstelik - gözü açıldı açılalı - büyük bir dikkatle hareket etmeye başlamıştı.

Zâten asıl endişelendiği de buydu ya...

Tekrar üç arkadaşın sefil odasına döndü. Sinirli sinirli ortada dolaşıyor, gizli düşmanlarına lânet ve tehdit savuruyordu...

Üç ahbablar, havanın fırtınalı olduğunu görünce bir köşeye sinmişler; ses bile çıkarmaktan çekiniyorlardı.

Şimdi Jehan onları düşünmüyordu bile... Artık Acquaviva'yı da, casusları da unutmuştu... Sadece, kendi kendiyile müthiş bir mücadele hâlindeydi. Montmartre'deki idam sehпасının yıkıntıları altında bulunan mağaraya sığınacak mıydı? Görünüşte çok basit olan bu mesele, Jehan için o kadar önemli ve öyle ciddi bir şeydi ki ona, etrafında dolaşan tehlikeyi de, kaatil papazları da unutturuyordu...

Eğer sığınırsa, o gizli mağarada her türlü tehlike-den uzak olacaktı. Ama, o mağarada milyonluk bir hazine saklıydı. İşte Jehan'ı asıl korkutan, tereddüde sürükleyen şey de buydu... Sâdece canını koruma meselesi söz konusu olsaydı, önemli değildi. Ne var ki canını koruduktan başka bir de, kimbilir kime ait olan o paraları çalarak kendi kendini lekelemek... Bu alçaklığa kalkışmaktansa, yüz kere ölmek daha iyi olurdu.

Sonunda gezinmeyi bıraktı; Gringaille, Escargasse ve Carcagne'nin önlerinde durdu. Fakat onları görmedi ve ayağını yere vurup bağırdı:

— «Hayır, gitmeyeceğim!.. Oraya gidersem da-

yanamam, diye korkuyorum... İstemiyorum çünkü... Zorla değil ya, istemiyorum!»

Üç ahbap, şaşkın şaşkın birbirlerinin yüzlerine baktılar. Acaba Jehan'ın demek istediği neydi? Nereye gitmek istemiyordu? Oraya giderse neye dayanamayacağından korkuyordu?

Delikanlı, yavaş yavaş sâkinleşti. Bu, kararını vermiş olduğunu ortaya koyuyordu.

Gringaille'ye dönüp sordu:

— «Buna, birkaç gün için güvenilir bir ev bulabilir misin?»

Gringaille, bir süre düşündükten sonra:

— «Buldum bile...» Dedi. «Şehir dışında olabilir mi?»

Jehan, bir saniye duraksadıktan sonra cevap verdi:

— «Öyle de olsa olur...»

— «Öyleyse tamam!.. Perette'nin işçilerinden bir Martine kadın var. Tanırsınız değil mi?»

Jehan, başını eğip onaylayınca, Gringaille devam etti:

— «Bu Martine'nin kaynının, Montmartre civarında küçük bir evi var. Bakın, buradan bile görünür. Şu ev işte!..»

Evin arka tarafına bakan pencereyi iyice açarak dışarıya eğildi... Jehan da onun gibi yaptı... Gringaille anlatıyordu:

— «Bakın, solunuzda büyük bir duvar var... Bu duvarın çevrelediği bahçenin içinde birbirinden aralıklı üç ev görünüyor!.. Görüyorsunuz değil mi?.. İşte, bu evlerin üçüncüsü, dediğim evdir... Hani şu, tam duvarın köşesine rastlayan evi diyorum!.. Martine'nin kaynı, hiç şüphesiz, odalarından birini size kiraya vermekten şeref duyacaktır. Ama, oda deyin-

ce, aklınıza rahat bir yer gelmesin... Tamtakır, kuru bakır bir oda işte...»

Jehan, işin bu tarafının önemsiz olduğunu belirtmek isteyerek omuz silkti. Sonra:

— «Öyleyse, bu evle ilgileniver!» Dedi. «Geceyi orada geçirmem lâzım.»

— «Onun ilgilenilecek bir tarafı yok. Martine'nin kayını Tekgöz Simon'un eline bir frank sıkıştırdık mıydı, bir ay için odasını, sevine sevine bize hazırlar... İsterseniz hemen taşının oraya...»

— «Hayır, ben sâdece yatmak için istiyorum orayı...»

Jehan, bu işi böylece hallettikten sonra gidip Pardaillan'ı buldu. Baba-oğul, atlarına binip şehirden çıkarak kırlarda gezinmeye koyuldular. Delikanlı, bu gezinti sırasında Pardaillan'a, odasının tavanının çöküşünü ve inşaatın önüne yuvarlanan koca kayayı anlattı. Aynı zamanda Gringaille'nin bulduğu yeni evi de târif etti... Şövalye, delikanlının ev değiştirmesinden pek memnun kaldı:

— «Zaten beni dinleseydiniz, Arbre-Sec Sokağı'na bir daha uğramazdınız ve ev değiştirmekte bu kadar gecikmemiş olurdunuz.» Dedi.

— «Yine fazla bir şeye yaramazdı, mösyö... Arbre Sec Sokağı'ndaki odamdan gece çıktım. Sabahleyin, o geceyi nerede geçirdiğimi yine keşfetmişlerdi. Kafama taş yuvarlamaya kalkıştılar. Sanki Gringaille'nin gösterdiği yeni evi de hemen bulamayacaklar mı? Hattâ, bu akşam yeni evimde tekrar suikaste uğramayacağım ne belli?»

Şövalye, delikanlının, bütün başından geçenlere rağmen pek o kadar endişeli görünmediğini farkedince, bundan epeyce hoşlanarak gülümsedi:

— «Eh,» dedi, «ben yine bir şey söylemiş olmayayım ama, eninde sonunda Montmartre'deki hara-

belir altına sığınmak zorunda kalacağınızı siz de göreceksiniz... Bunu, bir an önce yapsaydınız, en doğru hareket olurdu.»

Delikanlının yüzünden, canının sıkıldığı belli oldu ve:

— «Elbette icabına bakarız!» Gibisinden baştan savma bir şey söyledi.

Ortalık kararmaya başlayınca şehre döndüler. Paris surlarının kapılarının kapanmasına az kaldığını gören Yiğit Jehan, şehrin dışında bulunan yeni evine bir an önce yerleşebilmek için Pardaillan'dan ayrılarak hızla Montmartre kapısına yollandı.

Pardaillan, delikanlının, biraz uzaklaşmasını bekledikten sonra, peşinden yürümeye koyularak söylendi:

«Acaba geceyi, kapının önünde nöbet bekleyerek mi geçirsem? Ama, peşinden kimsenin gelmediğinden eminim... İstedikleri kadar kurnaz olsunlar, bu geceyi nerede geçireceğini bulup çıkarabilmelerine imkân yok. Bu bakımdan, geceyi rahat geçireceği muhakkak. Hem, artık peşinden yetişmeme de imkân kalmadı. Sur kapısı kapanıyor işte...»

Geriye döndü ve hızlı adımlarla Saint-Denis Sokağı'na girerken mırıldandı:

«Şu Parfait Goulard'ın peşine takılmak zamanı geldi de geçiyor bile... Beni Acquaviva'nın yanına ancak o götürür. O herifle konuşacaklarım var.»

*

Yiğit Jehan, o gün Gringaille'nin kendisine gösterdiği eve ulaştığında, Pardaillan gibi, bugün kendisini kimsenin takip etmemiş olduğundan emindi. Fakat yine de kapıyı çalmadan önce şöyle bir an duralamaktan ve etrafı kolaçan etmekten kendini alama-

dı. Dikkati çekecek hiçbir şey olmadığı kanısına varınca, kapıyı vurdu.

Delikanlıyı yaşlı bir kadın karşıladı; nâzik bir tavırla:

— «Nihayet gelebildiniz mösyö,» dedi. «Sizi beklerken az kalsın sabrım tükenecekti. Benim yaşımda insanlar, bu kadar geç yatmaktan pek hoşlanmazlar da... Haydi size odanızı göstereyim.»

Jehan, daracık merdivenlerden çıkarken:

— «Affedersiniz ama ben burada bir kadın değil, bir erkek bulunduğunu sanıyordum, madam,» dedi. «Buranın sâhibi, *'Tekgöz Simon'* adlı biriymiş dedilerdi.»

— «Simon buradan çıktı. Bugün, şanslı çıkıp evini sattı... İşte odanız, mösyö... Eğer bir ihtiyacınız olursa döşemeye bir-iki defa vurursunuz. Aşağıda yattığım için, hemen duyar, gelirim. Şimdilik geceniz hayırlı olsun.»

Kadın, elinde getirdiği şamdanı eski bir masanın üstüne bıraktıktan sonra çekilip gitti.

Yalnız kalan Jehan kuşkuyla söylendi:

«Hımmm! Bugün birdenbire evin satılmış olması, biraz midemi bulandırdı. Sonra, bu odanın hâli nedir böyle? Gerçi Gringaille de tamtakır, kuru bakır demişti ama, bomboş bir oda bulacağımı da hiç ummamıştım, Acaba çıkıp gitsem daha iyi olmaz mı?»

Bir süre daha düşündükten sonra o da aynen Par-daillan'ın vardığı sonuca ulaşarak söylendi:

«Bu saatte nereye gideyim? Hem zaten bu geceyi burada geçireceğimi kestirebilmelerine imkân yok. Burayı bulabilmek için hiç değilse Gringaille'nin de peşine düşmüş olmaları gerekirdi. Tabîî olabilir, ama akla yakın bir şey değil... Canım, artık iş bu raddeye geldikten sonra başımıza geleni çekeceğiz.»

Bu kararı verdikten sonra odayı bütün dikkatiyle gözden geçirmeye koyuldu... Kapı sağlama benziyordu. Sağında kuvvetli bir sürgü vardı. Hemen sürgüyü itti ve küçük pencereyi açarak dışarıya sarktı. Hem bakıyor, hem de kendi kendine mırıldanıyordu:

Hemen sürgüyü itti ve küçük pencereyi açarak dışarıya sarktı. Hem bakıyor, hem de kendi kendine mırıldanıyordu:

«Demek ki ikinci kattayım. Hem de avluya bakan tarafta. Şurada, solda bir duvar var... Pencereye adamakıllı yakın... Ama, bu tarafta pek o kadar tehlike yok gibi. Şimdi artık uyuyalım... Uyuyalım ama ilk ve son gece olsun... Yarın sabah sağ sâlim çıkar sam, buraya bir daha ayak bile atmam.»

Her nedense, bu evden iyice kuşkuluyor, her tarafta şüphelenilecek bir şey buluyordu. Evin kendisi de, ihtiyar da, kadının pek kısa kestiği sözleri de garipti. Yiğit Jehan, yine bu kadar kuruntuya kapılışından ötürü kendi kendine kızdı ve kendini bir güzel payladı...

Ne var ki içindeki endişeyi de söküp atamadı. Pelerinine iyice sarınıp kılıcını kınından çıkararak yanına uzattıktan sonra yatağa boylu boyunca serildi. Şamdanı da üfleyip söndürdü:

«Haydi bakalım, uyuyalım artık!» Dedi.

Kendini zorlamasına rağmen bir türlü uyuyamıyordu. Eli kılıcının kabzasında, sinirleri gerilmiş bir hâlde kalakaldı.

Ancak uzun süre sonra ortalığın sessizliği onun da sinirlerini yatıştırmış olacak ki uyku bastırdı.

Gecenin ortasında, birdenbire yerinden sıçrayarak uyandı. Oda, yoğun bir karanlık içindeydi. Boğazı yanıyordu; havada, öksürme arzusu veren bir yakıcılık vardı. Gözlerini açar açmaz, gözbebeklerine milyonlarca iğne batıyormuş gibi oldu. Hemen

gözlerini tekrar kapadı. Fakat aynı anda çevresinde korkunç çatırtılar duyunca ve bunun ardısıra altından doğru gelen ve gittikçe kuvvetlenen bir çatırdı belirince, uykusundan büsbütün sıyrıldı. Birdenbire kulağına çarpan bu garip sesler, ona o kadar korkunç gelmişti ki söylenmeye başladı:

«*Aman Allahım! Bu ne korkunç bir kâbus böyle... Boğulacağım galiba... Hemen uyanmak lâzım, hemen...*»

Boğazını ve genzini yaktığını hissettiği boğucu kokuyu rüyada duyduğunu sanıyordu ama, bu kokunun gittikçe artması ve artık soluk almasını bile zorlaştıracak hâle gelmesiyle, işin pek de rüyayla ilgisi olmadığını anlayıverdi. Öte yandan, odanın içini fırına çeviren bir sıcaklık, büsbütün kuvvetini kesiyor, ağırlık veriyordu... Âdetâ ümitsizce çabalar harcayarak mırıldandı:

«*Hâlâ uyanmayacak mıyım ben?*»

Tam bu anda odanın içini, kapalı duran gözlerini bile kamaştıran kuvvetli bir ışık dolduruverince, gözleriyle birlikte zihninin de kamaştığını farkettiler ve artık kâbus görmediğini, acı bir gerçekle karşı karşıya bulunduğunu iyice anladılar.

Bütün vücudunu uyuşturan, ağırlaştıran meçhul kuvvet, birdenbire dağılıvermişti... Bir sıçrayışta ayağa fırlamasıyla çevresine bakınıp haykırması bir oldu:

— «*Yanıyoruz! Yangın var!...*»

Yangın belki de saatlerce önce başlamıştı; zira şimdi en korkunç safhasındaydı. Fakat Jehan, bir tehlikeye karşısında bulunduğunu anlar anlamaz, tıpkı babası gibi, o müthiş soğukkanlılığını hemen takıvermişti... Gözleri hemen pencereye ilişti. Kanatlar ardına kadar açıldı. Acaba yatarken hiç kapamamış veya sadece şöyle iliştiriverip geçmiş miydi? Ha-

tırlamıyordu... Kimbilir, belki de yangının tesiriyle açılmıştı. Bu açık pencereden, hiç durmamacasına kapkara bir duman bulutu fışkırıyordu.

Bunu görünce, uyanmasına bir türlü imkân vermeyen ağırlığın sebebini keşfediverdi: Odaya hücum eden duman, onu yavaş yavaş boğmaya başlamıştı. Zehirlenme başlangıcı yüzünden, epey bir zaman kendini rüyada sanmıştı... Fakat sonradan, her nasılsa pencere açılmış, duman çıkıp da içeriye biraz temiz hava girince, üzerindeki boğucu tesir de hafiflemiş ve delikanlı nihayet biraz kendine gelebilmişti. Demek ki pencerenin açılmış olması sâyesinde kurtulmuştu.

Kurtulmuş muydu? Henüz kurtulma söz konusu olabilir miydi?

Odanın durumu da gittikçe berbatlaşıyordu. Pencere kapalıyken havasızlıktan ateş alamayan döşemeler, kanatlar açılır açılmaz parlayıvermiş, her yanı kızgın alevler sarmıştı. Jehan, daha fazla düşünmekte fayda yerine zarar olacağını kestirerek, bir hamlede pencereye sıçradı. Ne var ki eğilip aşağıya bakmasıyla, geri çekilip söylenmesi bir oldu:

«Atlarsam, kemiklerim tuzla buz olacak!»

Ama, daha fazla dırılanmanın da sırası değildi... Kemiklerin tuzla buz olması pahasına da olsa, bahçedeki çiçekler üstüne atlamak gerekiyordu... Alevler, kızgın dillerini şimdiden ondan yana uzatmaya başlamışlardı bile...

Birden gözleri, soldaki duvara ilişti... Akşam, pencereye pek yakın görünen duvar, şimdi de öyle uzak görünüyordu ki...

Ne olursa olsun, bir karar vermek gerekiyordu! Verdi de!..

Hemen pencereden aşağıya sarktı. Pencerenin taş kenarı ısınmıştı; parmaklarını yakıyordu... Aldır-

madı... Alt kat pencerelerinden fışkıran alevler de sinsi sinsi çizmelerinin tabanlarını kavurmaya başlamıştı. Buna da aldırmadı. Gözüyle duvara olan uzaklığı hesapladı. Şöyle bir hız aldı ve birdenbire ellerini bırakarak duvara sıçradı.

Tam duvarın üstüne düştü. Bir an kımıldamadan durdu... Sonra yavaş yavaş doğruldu. Dudaklarında alaycı bir gülümseyiş belirdi ve söylendi:

«Bu sefer de olmadı! Şu zavallı Acquaviva, gerçekten de talihsiz bir adam...»

Etrafına bakınıp duvarın üstünde Saint-Denis yönünde yürümeye koyuldu. Böylece, alevler içindeki binadan epeyce uzaklaştıktan sonra yere atladı ve kirlardan geçerek ilerledi.

Yarım saat sonra, Montmartre'deki idam tribünü yıkıntısının altındaki mağaradaydı. Yaktığı meşalenin ışığında, yine kafese sokulmuş canavarlar gibi gezinip duruyor, bir şeyler homurdanıyordu. En sonunda, kendini, kuru ot yığınlarından birinin üstüne atarak:

«Mösyö de Pardaillan'ın bu konuda da hakkı varmış. Dedi. «Döndüm dolaştım, yine buraya geldim... Ama, şu uğursuz merdivenden tarafa bir adım yürümektense, ellerimi, ayaklarımı bağlatıp kendimi Acquaviva'ya teslim ettirmeye razıyım.»

UMULMADIK BİR TESADÜF

Y iğit Jehan, ertesi sabah şafakla beraber mağaradan çıktı. Görülecek acele bir işi yoktu ama mağarada, merdivenin bu kadar yakınında bulunmaktan korkuyordu. Altında milyonlar bulunan bu merdiven kendisini o kadar çekiyordu ki oraya yaklaşmamak için bir an önce çıkıp gitmekten başka çare bulamamıştı.

Dışarıya açılan gizli kapıdan çıkmadan önce, çevresine bakınarak oralarda bu kapıyı öğrenebilecek herhangi bir kimse olmadığı kanısına vardı. Başka bir tedbir almayı da gerekli görmedi.

Kendi kendine:

«Ne kadar uğraşsam nafile,» diyordu. *«Bu, bizim bildiğimiz basit casusluklara benzemiyor. Kılı kırk yarsak, yine heriflerin ellerinden yakayı kurtaramıyoruz. İyisi mi, kendimizi hiç yormayalım daha iyi...»*

Artık gizlenmeyi, saklanmayı gerekli görmeden Paris'e döndü. Saint-Denis Sokağı'na, Pardaillan'a gidiyordu... Bir yandan da:

«Vakit de amma erken haa...» Diye düşünüyordu. *«Hani Mösyö Şövalye, ortada fol yok, yumurta yokken kendisini bu saatte tatlı uykusundan uyandırdığım için beni kapıdışı etse, pekâlâ haklıdır. Fakat onun kadar iyi ve yüce gönüllü bir adam, elbette böyle şey yapmaz. Onun için, onun bu iyiniyetini istismar etmeye kalkarsam, yılışıklık etmiş olurum... Şimdi bu işten vazgeçmeli.»*

Bu kararı verince, vakit geçirmek için yürümeye başladı ve hiç farkına varmadan Dük d'Epernon'un konağının önüne kadar geldi.

Buraya, herhangi bir kasıtle veya d'Epernon'la adamlarına meydan okumak için gelmiş değildi. Neden geldiğini kendisi de bilmiyordu. Fakat, artık geldikten sonra da adımlarını hızlandırmayı erkeklığıne yediremedi. Bu yüzden, hızlanmak şöyle dursun, tam tersine, yavaşladı ve rahat rahat geçmeye, bu arada alaylı alaylı gülmeye koyuldu.

Cümle kapısının eşiğinde d'Epernon'un tanınmış silâhşorlarından üçü duruyordu. Ne var ki Jehan'ı gördükleri hâlde, yerlerinden bile kıpırdamadılar. d'Epernon'un Concini'yle görüşüp anlaştığı ve adamlarına ona göre emir verdiği anlaşıyordu.

Jehan, yoluna devam ederek, Sainte-Honoré sokağına girdi. Tam Concini'nin evinin karşısındaki meyhanenin önünde Longval, Eynaus, Saint-Julien ve Roquetaille'yle karşılaştı. İlk işi, tetikte, bulunmak ve en ufak bir harekette kılıcını çekmeye hazırlanmak olduysa da, dört silâhşor, tam bir soğukkanlılıkla yanından geçip gittiler. Ona kötü bakmak, alaya yeltenmek şöyle dursun, üstelik Roquetaille, şapkasını çıkararak nâzik bir selâm verdi. Bu durum, delikanlıyı o derece şaşırttı ki az kalsın selâma karşılık vermeyi unutacak ve büyük bir kabalıkta bulunacaktı. Yoluna devam ederken mırıldandı:

«Sanırım, Mösyö de Pardaillan bu işte yanılıyor. Concini, işini bilir. Kralın tehdidi, herhalde herifin gözünü açmış, onu kötü düşüncelerinden caydırmıştır.»

Grand-Passe-Partout hanına vardığında, Pardaillan da dışarı çıkmaya hazırlanıyordu. Delikanlının ilk işi, o gece, âdetâ bir mucize sonucu yakayı sıyırdığı yeni suikast teşebbüsünü anlatmak oldu. Fakat

Pardaillan, hiçbir şeye aldırılmıyor; daima aynı noktaya dokunuyordu. Jehan bu noktaya dikkat etmiyorsa da, Şövalye'nin bir tek amaç peşinde koştuğu belliydi. Nitekim, bu sefer de:

— «Demek, olup bitenler sizi, sonunda bir türlü istemediğiniz yere, yâni mağaralara götürdü,» dedi.

— «Ne yapalım? Başka çâre bulamadım.»

Pardaillan, Jehan'ın gözlerinin içine bakarak sordu :

— «Şimdi yeni sığınaklar aramaya niyetiniz var mı?»

— «Hayır, mösyö... Artık bir kere, istemeye istemeye de olsa, oraya gittim. Fikrimce orada kalmak daha hayırlı olacak...»

— «Yapmaya karar verdiğiniz en doğru hareketlerden biri muhakkak ki budur.»

Sonra, Şövalye'nin tavrı birdenbire değişti. Çok önemli bir işi olduğunu, bütün gün hana dönmeyeceğini, hattâ belki ertesi gün de gelemeyeceğini anlattı.

Pardaillan'ın bu önemli işi, Acquaviva'ya ulaşabilmek; bunun için de Parfait Goulard'ı araştırmaktı.

Yiğit Jehan, gününü oldukça sıkıntılı geçirdi. Akşam bastırınca, تنها arka yollardan Montmartre kapisına doğruldu. Saint-Jack sokağından geçerken, kulağına uzaktan silâh sesleri, koşuşmalar, bağırışmalar çalındı. Bunlar, alışık olduğu seslerdi. Yakınlar da bir yerde, büyük bir kavga yapıldığını hemen anladı.

Hızla, gürültülerin geldiği tarafa yöneldi. Birkaç adım henüz atmıştı ki karanlıklar içinden bir kadının çığlığı işitti:

— «İmdat! Kaatil var! İmdat!»

Bu ılıkta hiçbir heyecan ve hiçbir gerçek korku ifadesi sezilmeyişi, delikanlının garibine gitti. Öte yandan, bu sesin, kendisine hiç de yabancı gelmediğini anladı.

Jehan, ılığı duyar duymaz koşmaya başladı. Bir saniye bile tereddüde düşmemişi. Bir kadın imdat istiyor, o da imdadına koşuyordu. Bundan daha tabii ne olabilirdi?

Önünde dar bir sokak uzanıyordu. Delikanlı, fırtına hızıyla bu sokağı daldı.

Yedi-sekiz kişi, bir tek adama saldırıyordu. O da pervâsızca onlara karşı koyuyordu. Cesur bir adam olduğı belliydi; gık bile demiyordu. Bu bir tek adamın arkasında, sessiz ve hareketsiz duran bir karaltı seziliyordu. Bir pelerine sarınmış olan bu karaltı, belki bir kadın, belki de bir râhipti. Kadının yanında ayrıca bir karaltı daha görünüyordu. Bu, arasına ılık atan kadındı. Fakat öyle heyecansız ve kayıtsız bir sesle bağırıyordu ki gerçekten imdat mı istediğı, yoksa keyfinden mi ılık attığını belli değildi.

Dövüş, bir çıkmaz sokağın üç-beş adım berisinde oluyordu. Düşmanlarına tek başına karşı koyan adam, görünüşe göre bu çıkmaza sığınıp arkasını ve yanlarını emniyete almak, aynı zamanda yanındaki kadınları da oraya sokmak istiyordu.

Jehan, bir bakışta bütün durumu kavradı. Birdenbire içinde hem tereddüt, hem de endişe belirdi. Bütün bu kargaşalığın, belki de kendisini tuzağı düşürmek için hazırlanmış bir dalavere olacağı şüphesi, ansızın kafasına dank etti.

Tam bu sırada kadın bir ılık daha atınca, Yiğit Jehan'ın:

— «Dayan geliyorum!» Diye haykırarak kalabalığa saldırmasıyla kılıcının kabzasını birkaç kişinin

kafasına indirmesi bir oldu. Böylece kalabalık arasından kendine yol açarken, alayla:

— «Biraz temizlendi sanırım.» Diye söylendi.

Üç kişi yere yıkılmıştı. Üstlerine pek âni gelmiş olacak ki ayakta kalan beş kişi de şaşkınlıkla durakladılar. Tek başına bu kalabalığa karşı koyan adam, şaşkınlığı fırsat bilerek ileri atılıverdi ve şaşkın şaşkın bakınanlardan birini omuzundan şişleyerek, yolun ortasından akan pis suların içine yuvarladı...

Jehan, göz açıp kapayıncaya kadar, tek başına dövüşen meçhul karaltının yanında yer almıştı. Aynı anda kılıcını havaya fırlatıp döndürmüştü ve kabzasından yakalayarak yıldırım hızıyla saldırmıştı.

Ortaya çıkan bu yeni silâhşorun hızı heriflerin gözlerini mi korkutmuştu, yoksa Yiğit Jehan'ı tanımışlar mıydı? Her nedense, birdenbire kaçışmaya başladılar. Karanlığa karışıp ortalıktan yok oluvermeleri yarım dakika bile sürmedi.

Jehan, bir kahkaha atarak kılıcını kınına yerleştirdikten sonra, tam vaktinde imdadına yetiştiği meçhul yabancıya döndü. Fakat kahkahası dudaklarında kaldı: Karşısında Saêtta duruyordu.

Bu sırada, durmadan çığlık atan kadın da, sırtı kendisine dönük olan Jehan'dan yana yürüdü. Pelelerine sıkı sıkı sarınmıştı; yüzünü görmeye imkân yoktu...

Saêtta, kadının yanaştığını görünce, birtakım işaretler yaptı. Kadın bu işaretleri görmedi. Yahut, gördüyse de ne anlama geldiğini kavrayamadı. Yavaşça:

— «Benim ve kutsal babamızın hayatını kurtardınız, mösyö!» Dedi. «Bu büyük iyiliğinizin karşılığını veremeyecek kadar fakiriz. Fakat size ölünceye kadar minnettar kalacağız. Acaba, zayıf tarafı kuru-

mak için gözünüzü çöpten sakınmayarak hayatını tehlikeye atan kahramanın adını sormak cesaretinde bulunabilir miyim?»

Bu sözler üzerine papaz da yaklaştı. Onun da yüzü sımsıkı kapalıydı. Sâkin sâkin sordu:

— «Lütfen isminizi söyler misiniz? Bu adı, dualarımızda yâdetmek isterdik.»

Saêtta, ne demek istediğini anlatamadığına içermiş, bir şeyler mırıldanıyordu.

Jehan, kadına doğru döndü ve kendini tanıtmak istemesine rağmen, epey hiddetlendiğini belli eden bir sesle:

— «Adımı mı soruyorsunuz, madam?» Dedi. «Baksanıza Saêtta size işaret vereyim diye yırtınıp duruyor. Siz hiç beni tanımaz olur musunuz?»

Kadın, büsbütün şaşalayaarak bir çığlık attı:

— «Yiğit Jehan!»

Bir sürü haydudun saldırısına uğradığı sırada bile soğukkanlı görünen bu kadının, şimdi, kurtarıcısının karşısında dehşet duyduğunu açığa vurması, gerçekten de pek garipti. Papazın o zamana kadar gösterdiği soğukkanlılıktan da eser kalmamıştı. Önce, ileriye doğru iki adım atmışlarken, bu sefer hızla dört adım geri fırladılar.

İkisinin de korkusu, o kadar gözle görünür hâle gelmişti ki Saêtta bir iş yapıyormuş gibi Jehan'la yanındakilerin arasına girerek kabadayıca bir tavırla elini kılıcının kabzasına attı.

Jehan bütün bunları gördü ve hafifçe gülümseyerek, alaylı alaylı:

— «Hele hele... Gördünüz mü? Tanıdınız beni işte...» Dedi. «Saêtta, sen aradan çekil... Ben, madamla ve şu kutsal babayla üç-beş kelime konuşacağım. Sana; '*Çekil oradan ve kılıcını bırak,*' dedim.

Kılımı bile kıpırdatmadan seni gebertmekten çekinmeyeceğimi unutma. Şu meşhur Saêtta oyununu biliyorsun ya... Hani şu, bana bir türlü öğretmek istemediğin oyunu... Şimdi ben artık onu biliyorum. Yalnız onu değil, senin bilmediğin daha bir sürü oyunu da... Hattâ, senin gibi bir kılıç üstadının elinden kılıcı nasıl alınır; onu da biliyorum. Artık bunu kimden öğrendiğimi tahmin etmek de senin anlayışına bağlı!»

Pardaillan'la yaptığı dövüşün îma edildiğini anlayan Saêtta, hiddetinden, utancından ne yapacağını bilemedi. Onun artık herşeyi bildiğini sandı: Pardaillan'ın oğlu olduğunu da, son defa kendisinin Pardaillan'a yenildiğini de... Herşeyi...

Yanıliyordu! Jehan'ın hiçbir şey bildiği yoktu. Şimdi söyledikleri de, sadece Pardaillan'ın kendisine öğrettiği kılıç oyunlarıydı. Fakat onun, aynı oyunlarla Saêtta'yı yendiğini aklına bile getirmemişti.

Saêtta ansızın korktu. Bu, Jehan'ın kendisini öldüreceğini sanmasından ileri gelmiyordu. Oldum olası canına pek değer vermemişti. Üstelik, gözüpek adamdı. Ne var ki hayatlarını korumak için kendisini angaje etmiş olan şu iki insan, onu yenilmez bir silâhşor diye tanırlardı.

Şimdi, bu iki insanın önünde kılıcının elinden alınması düşüncesiyle korkudan yüreği hop etti. Bu yüzden de, fazla bir şey söylemeye lüzum görmeden, Jehan'ın sözünü dinleyerek kenara çekildi.

O zaman Jehan, Léonora Concini ve Claude Acquaviva'ya doğru pervâsızca ilerledi. Karşısındakiler, bir evin duvarına toslayıp da durmaya mecbur kalıncaya kadar gerilediler.

Jehan, yeniden söze başladı:

— «Ben, hem sizi, hem de monsenyör cenaplarını hemen tanıdım,» dedi. «İster misiniz madam, adınızı

yüksek sesle söyleyeyim? Siz mösyö, ister misiniz, sizinkini de hemen söyleyivereyim?»

Acquaviva ile Léonora, bütün soğukkanlılıklarına rağmen ürktüler.

Jehan güldü:

— «Görüyorsunuz ya... Boş yere yüzlerinizi saklıyorsunuz!..»

Kadın da, rahip de, kukuletelerini açmışlar; ikisi de hemen o ünlü soğukkanlılıklarına bürünmüşlerdi. Şimdi Acquaviva, bütün dikkatiyle delikanlının mert yüzünü süzüyor ve hafifçe gülümsemeye başlıyordu. Bir ara, delikanlıyla yalnız başına konuşmak istediğini anlatmak için, Léonora'nın kolunu sıktı.

Jehan, aynı sâkin ve alaycı sesiyle devam etti:

— «Sakın korkmayın... Mademki tesadüf sizi kurtarmamı istedi, onun yaptığını benim bozmaya niyetim yok. Sizi jandarmalara haber verecek de değilim. Böyle âdiliklerle uğraşmak, âdetim değildir.»

Sonra birdenbire heyecanlandı:

— «Oysa madam,» dedi, «siz, beni Kral'ı öldürmeye kışkırtmıştınız. İstedığınızı elde edemeyince de kocanızla elbirliği ederek, kaç kere canıma kastetmeye uğraştınız. Ya siz, çok kutsal babamız? Hele siz yok musunuz? Beni tabancayla vurdurtmak istediniz, olmadı. Zehirlemeye yeltendiniz, olmadı. Odamın tavanını yıktırıp beni pestile çevirmek istediniz, yine başaramadınız. Kafama kayalar savurturdunuz, hattâ sığındığım evi kundaklayıp beni de kebab etmek istediniz, o da olmadı. Kısacası, ne yaptınızsa olmadı, olmadı... Yalan mı söylüyorum?»

Acquaviva çekinerek itiraf etti:

— «Doğrudur...»

— «Peki, bana yaptığınız bu fenalıklar için ikinizin de kafasını ezsem, haklı değil miyim?»

Acquaviva, aynı tonda:

— «Yerden göğe kadar haklısınız!» Dedi. Fakat hemen: «Siz bunu yapmayacaksınız.» Diye ekledi.

Jehan, hiddetle bağırdı:

— «Yapmayacak mıyım? Neden? Beni bundan alıkoyacak mı var?»

— «Sizi kim alıkoyabilir? Olsa olsa yine kendiniz...» Pardaillan'ın oğlunu, kendisine hayretle baktığını görünce: «Bu madamı öldürmeyeceksiniz. Çünkü kadındır, zayıf ve kendini savunmaktan âcizdir.» Diye devam etti. «Beni de öldürmeyeceksiniz. Çünkü ihtiyarım. Artık bir ayağım çukurda demektir. Sizin gibi bir insan, ancak bizim gibi zayıfları savunmak için silâh kullanabilir, mösyö... Sizin elinizden bizim gibilere fenalık gelmez. Şimdi, ben size sorayım: Öyle değil mi? Sizi iyi anlamış mıyım?»

Delikanlı, bu kadar tanınmış olmasına içerledi:

— «Bunlar boş sözler, mösyö! Madam zengin ve ünlüdür. Size gelince, en müthiş bir din kurulunun elebaşısısınız. Elinizde o kadar korkunç bir kudret var ki Fransa Kralı'nı bile tahtının üstünde titrettiğiniz söyleniyor. Sizlerin yanında, pazusundan başka hiçbir güvenecek şeyi olmayan benim gibi baldırıçıplağın lâfı mı olur?»

— «Doğru söylüyorsunuz. Pazunuzdan başka güvenecek şeyiniz yok ama, bu pazu pek kuvvetli... Şu anda, silâhsız ve âciz durumda, elinizde bulunuyorum. Beni kolayca mahvedebilirsiniz. Fakat korkmuyorum. Şu âciz kadın da elinizde bulunduğu hâlde, konuştuklarımızı hiç ürkmeden dinliyor... Çünkü o da, sizden fenalık gelmeyeceğini biliyor. Bizi savunan şu adama bile, '*seni öldürürüm,*' demenize rağmen, neden bir şey yapmıyorsunuz? Çünkü onu öldüremeyeceğinizden eminsiniz.»

Jehan, daha fazla dayanamadı:

— «Doğru!..» Diye bağırdıktan sonra, asıl bir tavırla devam etti: «Haydi gidiniz. İkinizi de affediyorum.»

Acquaviva, yerinden bile kıpırdamadı. Konuşmanın bu şekilde kapanacağından emindi:

— «Bize gösterdiğiniz merhamete ve bizi affedişinize karşı teşekkür borçluyuz.» Dedi. «Fakat bunu canıma değer verdiğim için yaptığımı sanmayın. İnsan benim yaşıma ulaşınca, ebedî istirahatden başka bir şey arzulamaz, delikanlı... Fakat Tanrı adına başladığım birtakım önemli işleri başarıyla sonuçlandırabilmem için, daha birkaç yıl yaşamam gerekiyor.»

Sonra bu konuşmayı, hiç ses çıkarmadan dinlemiş olan Léonora'ya dönerek:

— «Siz gidiniz madam,» dedi. «Mösyönün beni evime kadar uğurlamak lütfunda bulunacağından eminim.» Jehan'a dönüp sözüne devam etti: «O büyük iyilikseverliğinizi kötüye kullanıyorum ama, sizi fazla alıkoyacak değilim, mösyö... Şu çıkmaz sokağın dibinde otururum...»

Jehan, soğuk bir tavırla eğildi, fakat reddetmedi. Acquaviva, karanlıkta sinsî sinsî güldü. İnsanların tâ içini okuyan keskin bakışlarıyla kendisini tanımayan bu gencin düşündüklerini de anladığına memnundu. Léonora, rahibin sözlerini doğrulamak için başını eğmişti. Fakat ayrılmadan önce Jehan'a dönüp:

— «Gerçi size karşı birçok suçumuz oldu, mösyö...» Dedi. «Fakat şu birkaç gündür kocamın size hiçbir düşmanlık yapmadığını herhalde farketmişsinizdir.»

— «Farkındayım, madam, farkındayım...»

— «İleride de böyle olacağını umarım. Zâten canımı sizin o sınırsız mertliğinize borçlu değil miyim?»

Jehan, soğuk soğuk:

— «Ben de böyle devam edeceğimi umuyorum.»
Dedikten sonra hemen ekledi: «Zaten böyle olması, sizin çıkarınızdır.»

Léonora, delikanlıya gülümseyerek baktı. Kukuletesiyle yüzünü örtüp, Saëtta'nın muhafızlığında hızlı hızlı Saint-Denis yönünde yürüdü.

Acquaviva ile Jehan, kadınlar hapisanesinin bitişiğindeki değil de, Vieille-Monnaie sokağının köşesindeki eve doğru yürüdüler. Bu iki evin, gizli bir yeraltı dehliziyle birbirine bağlı olduğunu, okuyucularımız da bilirler. Böylelikle, kurnaz papaz, sözde Jehan'a evinin nerede olduğunu göstermekten çekinmiyor ve güven gösteriyordu ama, aslında tedbirli hareket etmekten de geri kalmıyordu.

Evin önüne varınca kapıya birkaç kere, özel parola gereğince vurdu. Kanat hemen, sessizce açılıverdi. Acquaviva eşikte durup Jehan'a döndü:

— «Bin kere affınızı rica ederim, mösyö,» dedi. «Benim kim olduğumu öğrendiğinizi sezince, hemen beni haber vereceğinizden çekinmiştim. Sizi tanımadığım için size karşı-şimdi çok üzüldüğüm-bazı teşebbüslerde bulundum. Sizi tanımış olsaymışım, bütün bunlara hiç lüzum kalmayacakmış. Bugün sizinle tanıştım. Hakkınızda bir fikir edindim ve görüyorsunuz ki size evimi göstermekten bile çekinmiyorum.»

Jehan düşünüyordu: «*Amma geveze papaz be!.. Beni işimden alıkoydu. Artık şehrin kapıları da kapanmıştır; dışarıya çıkamam. Şimdi nerede yatacağım? Bilseydim, imdatlarına koşar mıydım? Hiç olmazsa şu haydutlar, beni Léonora'dan da, hâlâ güvenemediğim şu mendebur papazdan da kurtarırlardı.*»

Bu sırada Acquaviva'nın cebinden acayip şekilde kesilmiş bir madenî parça çıkardığını gördü. Râhip:

— «Benim yüzümden, kapıların kapanış saatini kaçırdınız.» Diyordu. «Bu hatâmı tamir etmem gerekiyor. Şehrin hangi kapısından çıkmak istiyorsunuz?»

Jehan: «*Acaba herif düşüncelerimi mi anladı?*» Diye düşündü; sonra rastgele:

— «Montmartre kapısından...» Dedi.

— «Öyleyse, muhafız çavuşunu çağırtın... Kendisine bu parayı gösterin ve 'Ruilly' deyin. O size hemen küçük kapıyı açar ve siz de geçen geceki yangından sonra sığındığınız yere gidebilirsiniz.»

Delikanlı, yalnız şaşmakla da kalmadı. Bu basit papazın elindeki müthiş kuvvetten endişeye düşmeye başlamıştı. Ne var ki Acquaviva, bu endişeyi onun yüzünden okumak zevkine eremedi. Çünkü Jehan'ın yüzünde sâkin bir tebessümden başka bir şey yoktu. Papaz, delikanlının sustuğunu görünce, tatlı tatlı devam etti:

— «Benim hayatımı kurtardınız. Aslında, bunun hiçbir değeri yok. Fakat kendime ödev edindiğim işi sonuçlandırabilmem bakımından çok önemli... Bu yüzden, ben de size bir iyilik yapmak zorunda olduğumu hissediyorum.»

Jehan, gururla:

— «Sizden hiçbir şey kabul edemem. Zaten bana hiçbir şey borçlu değilsiniz.» Dedi.

— «Biliyorum. Kendi vicdanınızı tatmin etmeniz size yeter. Zaten ben de aynı şeyi yapacağım. Bu andan itibaren, canınıza karşı herhangi bir suikaste bulunmaya kalkışmayacağım...»

Jehan:

— «Doğrusu büyük bir lütuf... Yüksek duygularınızın hayranıyım.» Dedi.

Acquaviva, bu alaya aldırmadı; sert sert devam etti:

— «Ama dikkatli olun delikanlı... Bazı işlerimde bana engel oluyorsunuz. Sizin peşinizde adam koşturmayacağım ama, yine de elime düşmekten sakının...»

— «Ya elinize düşmek felâketine uğrarsam ne olacak?»

Acquaviva:

— «Öleceksiniz!»

Dedikten sonra, bir tek kelime daha söylemeden içeriye girerek kapıyı kapadı.

RAVAILLAC'IN KURUNTULARI

Pardaillan, papaz Parfait Goulard'ı aramaya koyulmuştu.

Şövalye bu kararını, sahte sarhoş Goulard'ın Acquaviva'nın bellibaşlı casuslarından biri olduğu gerçeğine dayanarak vermişti. Çünkü onu şimdiye kadar öyle yerlerde ve öyle işler görürken yakalamıştı ki bu adamın ikiyüzlülüğünden artık hiç şüphesi kalmamıştı. Zaten Cizvit birliğinden olmayanlar içinde, Parfait Goulard'ın oynadığı oyunun farkına varanın, yalnız kendisi olmadığından da emindi. Teşkilâtta bu derece önemli işler gören bir casusun sık sık ve doğrudan doğruya Cizvit'lerin elebaşısıyla buluşup görüşmesinden daha tabii bir şey olamazdı. Yani, Parfait'in peşine düşmekle, kısa zamanda Acquaviva'ya ulaşacağı muhakkaktı. Yalnız, Cizvit'lerin elebaşısıyla karşılaştığı takdirde ne yapacağını henüz bilemiyordu. Bir çaresini bulacak ve oğluna karşı ardı arkası kesilmeden süregelen suikastlere bir son verecekti.

Şövalye'nin, bir rastlantı sonucu oğlunun Cizvit elebaşısıyla karşılaştığından ve hiç farkında olmadan kendisine karşı yapılagelmekte olan suikastlerin önünü aldığından haberi yoktu.

Bu yüzden Parfait Goulard'ın her zaman uğradığı yerleri, yâni meyhaneleri ve aşçı dükkânlarını dolaşmaya başladı. Uzun süren aramalardan sonra papazı Trois-Vaches Sokağı'ndaki meyhanelerden birinde bulunca, artık gözden kaçırmamaya dikkat etti.

Papaz, meyhanede bir süre kaldıktan sonra, dışa-

rıya çıktı. Paris'in dar ve dolambaçlı arka sokaklarında dolaştı durdu. Vieille-Monnaie Sokağı köşesindeki evin önüne geldi ve yapının Écrivains Sokağı tarafındaki kapısından girdi.

Pardaillan, yapının Vieille-Monnaie Sokağı'na da kapısı bulunduğunu hemen farketti. O da Savonnerie Sokağı'ndaki küçük bir meyhaneye daldı; bir şişe şarap getirtti. Bir yandan içerken öte yandan da evin iki kapısını birden gözetlemeye koyuldu.

O sırada papaz da gizli kapıdan yeraltı dehlize girmiş; oradan da esrarengiz eve ulaşarak, Acquaviva'nın yanına çıkmıştı. Yarım saat kadar sonra kadınlar hapishanesi kapısından çıkıyordu.

Sabahın onbiriydi. Papaz, Savonnerie Sokağı'na girince, bir an, sağa mı, sola mı gideceğini kestiremeden, öylece kalakaldı. Sol tarafa doğru yürürse, Pardaillan'ın önünden geçecekti. O zaman Şövalye, evler arasındaki gizli dehlizi keşfedecekti.

Yazık ki papaz, birdenbire sağ tarafa, yâni Saint-Denis istikametine yöneldi ve yine dolambaçlı bir yolla bir sürü sokağa girip çıkan Saint-Jack Sokağı'na ulaştı. Bu sokakta, müşterileri askerlerle aşağı tabakadan insanlar olan, basit bir hanın önünde durdu. Ravailac, Angoulême'ye dönmemiş ve papaza izini kaybettirmek için bu hana sığınmıştı. Fakat Parfait-Goulard için onun izini bulmak bir mesele değildi. Şimdi, işte onu görmeye gelmişti.

Papazın, Ravailae'a kendisiyle birlikte gelmesi için neler söylediği, onu nasıl kandırdığı belli değil. Ancak bir zaman sonra Parfait-Goulard'la Ravailae handan birlikte çıktılar ve papaz, arkadaşını geldiği yoldan kadınlar hapishanesine götürdü. Hapishaneye ulaşınca, Parfait'in Acquaviva'yla birlikte girdiği hücreye yöneldiler. Burası yalnız ufak değil, aynı zamanda penceresiz bir yerdi. Kapının üstündeki

camdan odaya sızan zayıf ışıkla oda, yarı aydınlıktı. İçeride mobilya olarak iki dar kerevet, bir masa ve iki sandalyeden başka bir şey yoktu. Masanın üstüne kurulan mütevazı sofrada üç şey vardı: Kuru ekmek, suda haşlanmış sebze ve bir testi su...

Ravaillac'la papaz, sofradakileri yemeye başladılar. Ravaillac, iştahla yiyordu. Parfait-Goulard ise isteksiz isteksiz, içini çekerek arkadaşına katılıyordu. Ravaillac sudan içti ve bunun serin, iyi bir su olduğunu söyledi. Papaz, bir yudum aldıktan sonra, tiksinerek söylendi:

— «Böyle münasebetsiz şey de içilir mi? Şarap dururken, bunlar ağıza bile alınmaz.»

Yemek bitince ayağa kalkıp kerevetlerden birinin üstüne uzandı ve arkadaşına da yatmasını tavsiye etti. Ravaillac, hemen arkadaşının sözüne uydu.

Beş dakika sonra derin bir uykuya dalmıştı.

Parfait Goulard, arkadaşının uyuduğunu görünce hemen doğrularak başucunda bulunan gizli bir düğmeye basıp, görünmez kapıyı açtı. Kapıda, iki iriyarı papaz belirdi. Derin uykuda bulunan Ravaillac'ı ayaklarından ve omuzlarından kavradılar; karga tulumba edip götürmeye başladılar. Parfait-Goulard da peşlerine düştü. Bu işler olup biterken bir kelime bile söylememişti.

Beş dakika geçmeden, iki papaz, Ravaillac'ı başka bir eve getirmişler, bu evin bir odasına girmişlerdi. Fakat buranın, demin çıktıkları hücreden hiç farkı yoktu. En dikkatli bir insan bile, iki oda arasında en ufak bir fark bulamazdı.

Tabii yatak işini gören kerevetler de tamamen birbirine benziyordu. Birinin üzerine, uyuyan Ravaillac yatırıldı. Ötekinin üstüne de Parfait-Goulard uzandı ve uyur gibi, hareketsiz durmaya devam etti.

Ravaillac'ın uykusu bir saat kadar sürdü. Uyanınca eski odadan çıkarılıp başka bir odaya taşındığını elbette farkedemedi. Ne kadar uyumuş olduğunu da pek kestiremedi. Yatağında doğrulup, karşıki kerevete uzanmış olan ahabasına baktı ve:

«*Amma da çabuk uyumuş haa!*» Diye söylendi.

Sonra üzüntüyle başını sallayarak: «*Demek günah çıkarma törenini böyle sanıyor ve itikâfa çekilmekten de bunu anlıyor.*» Diye düşündü. «*Başkalarına karşı gösterdiği müsamahayı, kendisine karşı da göstermekten başka bir şey yaptığı yok. Ne yaptığıнын farkında bile değil... Fakat ne de olsa iyi bir adamdır.*»

Kerevetten inip ayağa kalktığı anda, bacaklarının tutmadığını hissetti. Yere yıkılmamak için masaya dayanmak zorunda kaldı. Bütün vücudunda müthiş bir sıcaklık hissediyordu. Bu ateş, döşemelerin altından ve özellikle karşısındaki kapıdan geliyor gibiydi. Sanki odanın dışarısında, çepeçevre, muazzam ateşler yakılmıştı.

Birden testiye yapışarak dikti ve kana kana su içti. Sonra Parfait-Goulard'ın yanına yaklaşarak bir süre onu seyretti. Hiç kıınıldamadan yatan papazın da yüzü ter içindeydi ve nefesi daralıyordu... Ravaillac hiç telâşlanmadan, sâkin sâkin söylendi:

«*Havada bir ağırlık var. Galiba fırtına kopacak.*»

Tekrar kendi kerevetinden yana dönerek, masayla kerevet arasında diz çöküp duaya başladı. Böylece kederli bir hâlde, kendinden geçmişçesine saatlerce kalakaldı. Belki de bu hâli sadece birkaç dakika sürdü. Kendisi de bunun farkında değildi. Dinî bir cezbe kapılıp kendinden geçtiği böyle anlarda, gerçekte hiç ilişkisi kalmazdı. Fakat bu sırada yalnız dua etmekle kalmıyordu; gözlerini kapamış, için için kendi kendine mücadele ediyordu. Bir ara gözlerini

açtı ve o zaman, odadaki loş ışığın da büsbütün kaybolduğunu, ortalığı derin bir karanlık kapladığını farketti. Bütün vücudu, dehşetle ürperdi. Başını çevirip bakmayı akıl etseydi, bu karanlığın kapının üstündeki camın örtülmesinden ileri geldiğini çabuk kestirirdi. Fakat o, ortalığı böyle karanlık görmesine içindeki mücadelenin sebep olduğunu sanarak göğsüne güm güm vurup mırıldanmaya başladı:

«İşte yine ebedî karanlık içindeyim. Ruhumun yüzyıllar boyunca içinde çırpındığı cehennem karanlığı da bu değil mi? Bana merhamet et Tanrım!»

Bir hayâle kurban olup olmadığını anlamak için gözlerini tekrar açıp kapadı ve rüya gördüğünü sandı. Bu esrarengiz karanlık onu her yandan sarmış ve zavallının binbir kuruntu içindeki kafası, bu karanlığın tesiriyle büsbütün dengesini kaybetmişti.

Sonunda, bir isyan hıçkırığıyla içindeki mücadelenin sebebini ortaya koyarak söylendi:

«Ulu Tanrım, beni esirge!.. Onu öldürmek istemiyorum. Çünkü ne de olsa o kızın babası...»

Bu sözü duyan Parfait-Goulard, yatağında yavaşça kımıldadı. Eli, karanlıkta bir şeyler aradı; duvardaki küçük bir düğmeye bastı. Aynı anda, duvarlardan birinde kapkara bir delik açıldı ve bu delikte birisi belirdi... Papaz, kafasını deliğe doğru uzattı. Yaptığı şeyi karanlıkta Ravallae'ın göremeyeceğinden emin, delikteki adamın kulağına bir şeyler fısıldadı. Sonra, düğmeye bir daha basarak deliği kapattı ve yine kımıldamadan kalakaldı...

Ravallac, hiçbir şeyin farkına varmamıştı.

Döşeme öylesine kızmıştı ki artık dizlerini yakmaya başlamıştı. Fakat Ravallac ne ayağa kalkmayı akıl ediyordu, ne de bulunduğu yerden başka bir tarafa çekilmeyi... Zâten yer değiştirirse de neye ya-

rardı? Zavallı adam, Tanrı'nın, kendisini cehennem ateşiyle karşı karşıya getirdiğine inanıyordu. Nereye çekilse, aynı ateşle karşılaşacak değil miydi? Bundan kurtulmaya imkân mı vardı?

Böylece uzun süre kaldı... Ravailac boyuna inledi, dövündü, yırtındı, dua etti ve ancak yine kendisinin duyabildiği birtakım sözler söylendi.

Birdenbire karşısındaki duvarın hiç farkedilmeden ortadan kaybolduğunu ve karşısında gözleri kamaştıran bir ışıkla beraber alevler fışkırdığını gördü. Saçları diken diken olmuştu. Bir sıçrayışta ayağa fırlayıp ulurcasına haykırmaya başladı. Parfait-Goulard da sanki bu gürültü üzerine yatağında doğrulmuş gibi keyifsiz keyifsiz bağıırıyordu:

— «Heey, Jean François! Nedir bu gürültü be? Boğazlanan danalar gibi ne böğürüyorsun? Odanın ortasında durup durup şu duvara ne diye bakıyorsun? Ne var orada? Benim gibi yatıp uyusana... Kendin rahat edip de beni de rahat bıraksana!...»

Bu dost sesi, zavallı Ravailac'a biraz cesaret verdi ve kendini toparlamasına sebep oldu. Ama, bir yandan da duvarda beliren bu gözkamaştırıcı ışığa bakıyor ve sıcaktan boğulacak gibi oluyordu. Kendini, bir kuruntu krizi içinde olduğuna inandırmak istediği belliydi.

Hemen Parfait-Goulard'ın kerevetine koşarak onu bütün kuvvetiyle kucaklayıp kekeledi:

— «Oraya bak! Şuraya, şuraya! Görüyor musun?»

— «Ha, görüyorum, duvar değil mi?»

— «Hayır, canım... Ne duvarı? Işık gözlerini kamaştırmıyor mu?»

— «Sen aklını mı oynattın? Her yer zifirî karanlık... Hangi ışıktan bahsediyorsun?»

— «Canım, peki ateş de hissetmiyor musun? Vücudumuzun yandığının farkında değil misin?»

— «Evet, havada biraz ağırlık var. Fırtına kopacak galiba...»

— «Ne ağırlığı? Bu, cehennem işte!.. Şu gördüğüm de cehennemin ateşi!.. Sen bir şey görmediğine, bir şey hissetmediğine göre demek ki yalnız ben cehennemlik oldum! Yalnız ben Tanrı'nın lânetine uğradım!»

Bu sözlerin hepsi de, gittikçe artan bir dehşet içinde söylenmiş ve birer hıçkırıkla son bulmuştu. Fakat papaz, hiddetle silkinip kendini ondan kurtardıktan sonra öfkelenip bağırdı:

— «Saçmalayıp durma... Cehennemin dibine kadar git istersen... Allahın delisi, sen de... Boş kuruntularla uykumun canına okudun!»

Ravaillac tekrar hıçkırıp inledi:

— «Vallahi görüyorum. Sıcaklığı duyuyorum. Yanıyorum, diyorum sana!.. Cehennemdeyim işte!.. Cayır cayır yanıyorum!..»

Parfait-Goulard, sinirli sinirli ayağa kalktı. Ravaillac'ı elinden tutup, alevlerin fışkırdığı yere kadar götürdü. Aslında yok olan duvar varmış da, oraya dayanıyormuş gibi yaparak, içerlemiş bir sesle :

— «İşte,» dedi, «burada duvardan başka bir şey var mı? Baksana duvara!..»

Ravaillac, yine sızıldandı:

— «Yanıyorum, yanıyorum. Orada dipsiz bir uçurum var. Her yanı ateş içinde...»

Papaz, varı yok görmekte ısrar ederek bağırdı:

— «Eee, Mösyö Ravaillac, artık çok ileri gidiyorsunuz, azizim... Sizin hemen yatmanız lâzım. Yarın yola çıkacağınızı ve uzun bir yolculuk yapacağınızı çabuk unuttunuz?»

Ravaillac, dehşet içinde kapıya kadar geriledi. Gözlerini, duvardaki alev uçuşumundan bir türlü ayıramıyordu... Bu sırada korkunç bir gök gürlemesi odayı sarsıverdi. Ravaillac korkuyla yerinden sıçradı, sordu:

— «Duydunuz mu?»

Parfait Goulard yine hiddetli bir tavır takınıp bağırdı:

— «Neyi duydum mu? Hiçbir şey duymadım. Çünkü ortada sizin saçma sapan kuruntularınızdan başka bir şey yok. Rica ederim azizim, eğer sizin uymaya niyetiniz yoksa uyumayın ama, hiç değilse beni rahat bırakın. Benim dinlenmeye ihtiyacım var, azizim. Sizinle beraber yolculuk yapacağıma söz vermedim mi?»

Sonra hiçbir şey duyup işitmemeye karar vermiş bir insan hâliyle yatağına gömülerek, pelerininin kukuletisini iyice yüzüne örttü.

Tam o sırada, uzaktan gelen birtakım sesler duyuldu:

— «Jean François! Jean François! Orada mısınız!»

Dehşetinden çıldıracak gibi olan zavallı Ravaillac inleyerek bu meçhul seslere cevap verdi:

— «Buradayım!»

— «Bak, Jean François! Dinle!.. Halkı inim inim inleten bir zâlimi öldürmekten çekindiğin için seni bekleyen âkıbete bak!.. Sen bizim olacaksın, Jean François... Bizimle beraber geleceksin!..»

Ravaillac, duvarda açılmış olan deliğin içindeki uçuşumun dibinde; kızılı, yeşilli, mavili alevler arasında can acısıyla kıvranan, koşuşan ve ellerini ona doğru uzatıp tehdit edici tavırlarla bağırان insanlar gördü.

— «Gel; Bizim yanımıza gel! Sen de bizden olacaksın!» Diyorlardı.

Fakat hemen aynı anda bütün bunlar, esrarengiz bir rüzgâr tarafından silinip süpürülmüşçesine, ortadan kayboluverdi ve Ravailac, uçuğunun dibinde genç, güzel bir kadından başka kimseyi göremez oldu. Bu kadının tatlı yüzünde kederli bir ifade vardı. Gözlerini Ravailac'a dikerek şöyle dedi:

— «Bana iyi bak, Jean François! Ben Bertille'nin annesiyim. Sen, alçağın birini, Bertille'nin babasıdır diye öldürmekten cayıyorsun, değil mi? Sen delisin, bin defa delisin... Ben, sırf onun yaptıkları yüzünden cehennemlik oldum ve burada acı içinde kıvranıp duruyorum. Onun yüzünden günahkâr oldum. Şiddet kullanarak iffetimi kirletti. Dünyanın en aşağılık suçunu işleyerek çocuğumun babası oldu. Böyle babalığın bir değeri mi olur? Şimdi burada kıvrınmamın sebebi, o sefil ruhlu adam yüzünden kendimi öldürmüş olmam, değil mi? Duyuyor musun beni, Jean François?»

Cehennemde kıvranan kadın, cevap beklermiş gibi bir an durduktan sonra acı çektiğini anlatan bir tavırla sözüne devam etti:

— «Ona, gerçek bir baba gözüyle bakılamaz. Kızım da ondan nefret ediyor. Ben, kızımın ve benim öcümü alacağını ummuştum. Bunu yapsaydın, kimbilir acımız ne kadar hafiflerdi. Meğer sen de korkağın, alçağın biriymişsin. Korktuğun için o zâlim herifi öldürmekten vazgeçtin. Bu yüzden ben ve onun kurbanları olan hepimiz sana lânetler okuyoruz. Fakat senin gibi korkakların da yeri burasıdır. Sen de buraya, cehenneme geleceksin, Jehan François!..»

Saçları diken diken olan Ravailac, inledi:

— «Öldüreceğim! Vallahi sağ koymayacağım! Ben bilmiyordum ve sanıyordum ki iyi bir iş yapıyorum!

Mademki o büyük bir suç işleyerek onun babası olmuştur, mahvolmayı da haketmiş demektir. Geber-teceğim onu!..»

Tekrar müthiş bir gökgürültüsü işitildi ve hemen onun arkasından da ortada ne hayâl kaldı, ne de o derin uçurum...

Duvar yerine gelmiş, kapının üstündeki camı kapayan örtü de kaldırılmış, içeriye yine zayıf bir ışık sızmaya başlamıştı. Odanın ortasında, taş kesilmişçesine kalmış olan Ravailac, kendi kendine bir rüya görüp görmediğini sordu. Fakat ortalığın dayanılmaz sıcaklığı ve parmağını dokundurduğu duvarın yakıcılığı, zavallıya başından geçenlerin bir rüya olmadığını anlattı. Zaten uyanıktı. Ayakta, gidip geliyor ve kerevetinin üstüne uzanmış olan papazı da görüyordu. Tam bu sırada Parfait-Goulard ona, uyumadığını ispat etmek istiyormuşçasına sordu:

— «Hâlâ kuruntularından yakanı sıyırmadın mı? Yoksa artık uzanıp dinlenmeye mi karar verdin?»

Ravailac yavaşça cevap verdi:

— «Hayır, dua edeceğim.»

— «Güzel! Canın dua etmek istiyorsa, et... Ama danalar gibi böğürme!.. Tanrı, yavaş sesle de dua et-sen duyar, sağır değildir.»

Ravailac hiç cevap vermedi. Dizüstü çökerek, vecd içinde dua etmeye başladı.

Az önce odayı sarmış olan o dayanılmaz sıcaklık yavaş yavaş kayboluyordu. Şimdi hücreye âdetâ bir serinlik yayılmaya başlamış; odanın havasını nereden geldiği bilinmeyen tatlı kokular sarmıştı. Yerde dizüstü dua eden zavallı da içini bürümüş olan korku ve heyecandan kurtulmuştu.

Bu sırada birdenbire kutsal bir müziğin nağmelerini duydu. Başını kaldırıp ortalığa bakınca, derin

bir karanlık içinde kalmış olduğunu gördü. Yeniden bütün vücuduyla ürperdiyse de, bu seferki ürperisinde tarif edilmez bir tatlılık da vardı.

Aradan bir-iki saniye geçince, duvar yine ortadan kayboldu ve oda, loş ışıklarla doldu. Ravailac ellerini göğsünde kavuşturarak açılan deliğe yaklaştı. Derin ve aşılmaz uçurumu yine görüyordu. Fakat bu sefer, alev yerine, gözlerinin önüne ömründe görmediği cinsten güzel çiçekler, yeşillikler ve ağaçlar serilmişti. Bu olağanüstü bahçeden, havaya sarhoş edici bir koku yayılıyordu.

Orada, çok uzakta, o nefis bahçenin ortasında Tanrı, kiliselerdeki resimlerde görüldüğü gibi, altından bir taht üstünde oturuyordu. Sağındaki yerlerden biri boştu. Çevresinde, olağanüstü güzellikte melekler şarkılar söylüyor, danslar ediyorlardı. Bir yandan da orglar ve harplarla, şimdiye kadar hiç duymadığı bir müzik çalınıyordu.

Tanrı'nın çevresindeki meleklerden herbirinin başında altın bir çelenk vardı ve bu çelenklerin üstünde, şimdiye kadar Kral'ı öldürmeye teşebbüs etmiş olan adamların adları yazılıydı. Ravailac, tam onsekiz ad saydı. Sonra söylenen şarkılara dikkat edince bu şarkılarda da Kral'a suikast yapmış ve bu uğurda hayatlarını fedâ etmiş kimselerin kahramanlıklarının övüldüğünü anladı.

Bu müzik, bir zaman daha devam ettikten sonra bitti ve Tanrı konuşmaya başladı:

— «Jean François!» Dedi. «Git kutsal ödevini başlar. Cennetin en şerefli yeri seni bekliyor.»

Eliyle, yanındaki boş yeri işaret ediyordu.

Ravailac, çılgıncasına, heyecanla bağırdı:

— «Emrine uyacağım, ulu Tanrım, uyacağım!»

Gırtlaklığını boğarcasına tıkayan sevince dayanama-

dı, boylu boyunca yere serilip bayıldı. Acaba, Ravailac'ı bayıltan sevinç miydi, yoksa o sahte çiçeklerin kokusundaki uyuşturucu maddeler mi?

Bu baygınlık pek uzun sürmedi. Kendine geldiğinde, kapanmış olan duvarın iki adım kadar önünde bulunduğunu gördü. Çevresine şöyle bir bakınıp da ilk defa girmiş olduğu basit odada bulunduğunu anlayınca, keyfi kaçtı.

Parfait-Goulard, Ravailac'ın yanında diz çökmüştü; onu ayıltmaya çalıştığı belliydi. Nitekim, zavalının gözlerini açtığını görünce sevinçle bağırdı:

— «Nihayet duanı bitirdin, ha? Amma da uzun duaymış be kardeşim. Bu kadar uzun dua olur mu? Tanrı, kullarından bu kadar çok şey istemez, canım... Dua edelim diye, kendimizi harap etmemizi hiç istemez. Herşeyin bir ölçüsü vardır!»

Ravailac, üzüntüyle sordu:

— «Ben uyuyakaldım, değil mi?»

— «Kim demiş? Bir saniye bile gözlerini kırpmadın. Durmadan dua edip bir sürü kuruntulara kapıldın. Eğer uyumuş olsaydın, yorgunluğundan baygın düşmezdin... Ne uyuması, kardeşim? Beni uyutmuyorsun diye seni az mı haşladım? Unuttun mu yoksa?»

Ravailac, hemen sevinçle cevap verdi:

— «Hatırlıyorum, hatırlıyorum. Peki siz, hiçbir şey duyup görmediniz mi?»

Papaz, tekrar azarladı:

— «Hoppala! Yine saçmalamaya mı başlıyorsun yoksa?»

Ravailac, gülümseyerek mırıldandı:

— «Tabii duymadınız. Çünkü sizin cennetten nasibiniz yok.»

Kendisini kurban ettikleri bu haince komedi, bu zayıf iradeli adamı, hiçbir kuvvetin silemeyeceği derecede etkilemişti. Bütün bu kurnazca oyunu düzenlemiş olan Parfait-Goulard, Ravaillac'ın hâlini görünce şeytanca gülümsedi, fakat Ravaillac'a hiçbir şey sezdirmeden, en tabii hâliyle söylendi:

— «Haydi bakalım, artık biraz uzan da dinlen... Yoksa yarın sabah değil yola çıkmak, bacakların tutmayacak, ayağa bile kalkamayacaksın!..»

Ravaillac, sâkin sâkin:

— «Artık lüzum kalmadı. Yola çıkmayacağım...»
Diye cevap verdi.

— «O da neden? Yine ne oldun?»

— «Beni dinle, Goulard! Ben yarın yola çıkarsam, cehennemlik olurum. Cehennemin esfel-i sâfilininde yanarım. Herhalde benim cehennemlik olmamı ve cayır cayır yanmamı istemezsin, değil mi?»

— «Tabii istemem. Ben, din adamıyım. Görevim insan ruhlarını şeytanın pençesine teslim etmek değil, ondan kurtarmaktır.»

— «Eh, gördünüz mü ya? Öyleyse benim de kalmam gerekiyor! Hem zâten bu bana emredildi!»

— «Emir mi edildi? Kim emretti bakayım?»

— «Tanrı!..»

Papaz, garip bir tavır takınarak ellerini göğze kaldırıp, kısa bir dua mırıldandı.

Ravaillac ayağa kalkıp şapkasını aldıktan sonra, heyecanla:

— «Ben artık gidebilirim, değil mi?» Dedi.

Goulard, kızgın görünerek bağırdı:

— «Seni hapsetmedik ya!.. Ayağını bağlayan da yok. Canın isterse, açar kapıyı gidersin. Senin gibi nankörleri tutmam, korkma...»

— «Ben nankör değilim. Sadece alnımın yazısına uyuyorum, o kadar...»

— «Bana ne? Alnının yazısı da, sen de yerin dibine bat!.. Defol git haydi! Bir daha da yüzüne bakmam!..»

Ravaillac, büyük bir keder içinde çıkıp gitti. Hapishaneden çıkması (bayıldığı sırada ilk girdiği hücreye taşımışlardı) hiç zor olmadı.

Parfait-Goulard evin Écrivains Sokağı'na açılan kapısından çıktığında, akşamın saat altısı olmuştu. Pardaillan hâlâ meyhanedeki masasının başında oturuyordu. Papazı görür görmez hemen peşine takıldıysa da, bu sefer Parfait Goulard'ın kendini gizlemeye çalışmadığını hemen sezdi... Hattâ râhip, herkesin bakışlarını kendi üstüne çekecek birtakım acayip hareketlerde bulunmaktan bile çekinmiyordu. O önde, Şövalye arkada, Saint-Antoine Sokağı'na kadar geldiler. Parfait-Goulard, burada, küçük bir aşçı dükânına girdi ve iki saat sofrada kalacak kadar bol yemek ısmarladı.

Şövalye, bu saatten sonra papazın peşine düşmekte bir fayda olamayacağını kestirdi. Üstelik, yapacağı çok önemli bir iş de vardı. Bu yüzden, tekrar geriye hana geldi ve öğleyin küçük meyhanede yediği pis yemekleri unutturmaya yetecek nefis yemekler ısmarladı.

Yemek bittikten sonra gözlerini tavana dikip derin düşüncelere daldı. Hava kararıyor, şehir kapılarının kapanacağı vakit yaklaşıyordu. Şövalye, yerinden kalkıp kılıcını kuşandı; pelerinine sarındıktan sonra hızlı hızlı yola çıkarken:

— «Gidip bu geceyi, milyonlar değerindeki hazinenin yanında geçirelim. Neler olacağını görmeyi pek istiyorum.» Diye söylendi.

SAËTTA'NIN ENDİŞELERİ

Léonora Concini, Saëtta'nın muhafazasında, olay-
sız geçen kısa bir yolculuktan sonra konağa ulaş-
tı. İlk işi, evin kapısında eski kılıç ustasını ba-
şından savmaya yeltenmek olduysa da, Saëtta, Léo-
nora'nın hiçbir uşağında görmeye tahammül edeme-
yeceği bir lâubalilikle:

— «Sinyora,» dedi, «sizinle biraz görüşmek isti-
yorum.»

Léonora, gözlerini bir an ona dikti. Dudaklarından
hafif bir gülümseme geçti... Fakat hiçbir şey söyle-
meden, sâdece:

— «Gel,» cevabını verdi.

Concini'nin küçük çalışma odasında başbaşa kal-
dıklarında, Léonora koltuğuna yerleşti ve kayıtsız
bir tavırla:

— «Seni telâşlı görüyorum, Saëtta.» Dedi. «Seni,
böyle meraklandırıran şey, benim Yiğit Jehan'a söyle-
diğim sözler; değil mi? Herhalde, onu öldürmekten
vazgeçip geçmediğimi kendi kendine sorup duruyor-
sundur.»

— «Sinyoranın görüşleri gerçekten de keskindir.
Sizden hiçbir şey saklanamaz, hemen anlayıverirsi-
niz.»

Léonora, korkunç bir soğukkanlılıkla sözüne de-
vam etti:

— «Öyleyse, boşuna merak etme, Saëtta... Ben,
eski düşüncelerimden birazcık olsun caymadım. Fa-
kat onun güvenini kazanmak için öyle konuşmam
gerekti. Yarın o, yine benim avucuma girecektir.»

Saëtta, rahatlayıp derin bir nefes alarak sevinçle haykırdı:

— «Üstümden büyük bir ağırlığı kaldırdınız, Sin-yora... İdam tribünü havaya uçtuğu sırada, yâni Jehan'ın mahvolduğunu haber aldığım zaman ne hâle geldiğimi imkânı yok bilemezsiniz... Ümitsizliğimden, az kalsın kılıcımla karnımı deşiverecektim. Tam o sıralarda, birdenbire onun, o küstah ve dünyaya metelik vermez tavrıyla sapasağlam önümden geçtiğini görünce sevincimden yüreğim hop etti... Onun için kendisini artık rahat bırakacağınızı ona söylediğiniz anda neredeyse hiddetinden kuduracaktım.»

Léonora, yavaşça gülüverdi. Kadını pek iyi tanıyan Saëtta da: «*Dişi kaplanın bütün canavarlığı yine uyanıyor... Yiğit Jehan mahvoldu demektir...*» Diye düşündü.

Léonora devam ediyordu:

— «Beni iyi tanıman gerekir. Bu işten vazgeçebileceğimi nasıl düşündün? Doğrusu ben, şimdiye kadar bu delikanlıya kin beslememiştim. İşlerimize engel olduğu için ve ona müthiş bir kin besleyen Concini'ye hoş görünmek uğruna onun öldürülmesine uğraşıyordum... Fakat bu akşam içimde, ona karşı sönmek bilmez bir hırs ve nefret uyandı... Ona en işkenceli ölümü hazırlayacağım... Ölümlerden ölüm beğensin... Bu herif ortaya çıkmasaydı, şimdiye kadar herşeyi yoluna koymuştuk...»

Saëtta açıkladı:

— «Yâni Kral ölmüş olacaktı ve siz, duruma hâkim olacaktınız...»

— «Evet!»

Saëtta, kadına vahşî bir sevinçle bakıyordu. Kadının, dediklerinde samimî olduğunu ve mahvetmedikçe, Jehan'ın peşini bırakmayacağını biliyordu.

— «Sinyora,» diye söze başladı. «Benim, sâdece öcümü almak için yaşadığımı biliyorsunuz. Bu yüzden size, onu yakaladığınız zaman ne yapmak istediğinizi sorarsam, büyük bir suç işlemiş olmam, değil mi?»

— «Bunu sana ancak yarın söyleyebilirim, Saêta... Şimdilik şu kadarını bil: Adamım Saint-Julien bu kahraman taslağıyla ve yavuklusuyla ilgileniyor. Yarın sabah, yaptığı işler hakkında bana rapor vermeye gelecek. Umduğum gibi verdiğim emirleri harfi harfine yapmışsa, kızı elime geçirmiş olacağım.»

Buraya kadar dinlediği herşey, Saêta'yı âdetâ sevinçten çıldırtacaktı. Fakat Léonora bir söz daha söyleyince, eski kılıç hocası, buz kesiliverdi. Çünkü kadın:

— «Onlardan öyle bir intikam alacağım ki Saêta,» diye sözüne devam etmişti; «öyle bir öç alacağım ki senin hayâlini kurduğun intikam, benimkinin yanında hiç kalır.»

Léonora Concini, bu sözleri söylemekle, büyük bir hatâ işlediğini farkedemedi. Eğer o saniyede karşısındakinin neler düşündüğünü anlamaya çalışmış olsaydı, böyle bir hatâ yapmazdı.

Saêta, Pardaillan'ın oğlunu, eline geçirdiği onsekiz yıldan beri, tıpkı kendi kızı gibi darağacında öldürtmek istemişti. Zamanla bu istek onda sâbit bir fikir, bir çeşit çılgınlık hâline gelmişti. Başka bir türlü bir intikam alınabileceğini, akli kabul etmiyordu. Hattâ, delikanlının, Montmartre'deki patlamada öldüğünü duyduğunda, kederinden az daha kendini öldürecekti.

Şimdi de Léonora, Saêta'nın, canından fazla değer verdiği bu saplantısına saygısızlık gösteriyor ve Jehan'ı, kendi tasarladığı ölümle öldüreceğini söylüyordu. Bu, Saêta'nın bamteliydi. Onsekiz yıllık di-

dinmesi boşa mı gidecekti? Floransa'lı, kadının söylediklerini dinlerken, müthiş endişelerini saklayamaz oldu... Neredeyse, buna razı olmadığını haykıra haykıra açıklayacaktı. Fakat ansızın aklına gelen bir şey, bu hareketine engel oldu.

Léonora da bir an susmuş, sonra kendi kendiyile konuşuyormuş gibi devam etmişti:

— «Concini'nin bu kadar büyük bir hırsla konyuna almak istediği ve serserinin de bu derece şiddetle korumaya uğraştığı kızın, Kral'ın kızı olduğunu kim tahmin ederdi? Jehan bunu eskiden beri biliyorsa? Öyle ya, belki de aşk değildir, aslında mevki hırsından ve menfaat kaygısından başka bir şey değildir. Belki de gizli bir amacı vardır.»

Saëtta, kadının söylediği sözleri duymuştu. Bir an dalgın dalgın düşündükten sonra:

— «Sinyora,» dedi, «bana öyle geliyor ki Kral'ın kızı olduğunu söylediğiniz bu genç kız sâyesinde bir taşla iki kuş vurmak da mümkün olur.»

Léonora merakla sordu:

— «Nasıl?»

— «Henüz bir şey düşünmedim ama, bu genç kızın yarın elinizde olacağını söylüyorsunuz...»

Léonora, başıyla onayladı; Saëtta devam etti:

— «Bu genç kız, meselâ Paris civarında تنها bir yere götürülüp kapatılabilir. Kral, bu kızla ilgileniyor... Artık burası belli... Fakat bu gerçeğin herkesçe duyulmasını da hiç istemiyor. Öyle ya, kendisini görebilmek için evine gizlice gitmiş değil miydi?»

Léonora, adamın sözünü kesti:

— «Yok... Kral, onun kendi kızı olduğunu herkesten gizli tutmak istiyor. Bundan hiç kuşum yok ama, onunla ilgilendiğini belli edecek herhangi

bir hareketi de olmadı. Genç kız bir aydan beri ortadan kaybolduğu hâlde, bir kerecik olsun merak edip de aradığını görmedik.»

— «Tabii aramaz. Genç kız ona başvurup da yardım mı istedi? Oysa kendisine kötü muamele edildiğini, zor ve şiddet kullanıldığını söylemiş olsaydı, Kral ona yardım etmez miydi?»

Léonora, dalgın bir tavırla cevap verdi:

— «Belki ederdi... Ederdi ama, sen ne demek istiyorsun bakayım?»

— «Demek istiyorum ki bu genç kız, Paris yakınlarında bir eve kapatılır. Babasına haber verir ve ondan imdat ister...»

— «Kızın bunu yapacağı, yapmak isteyeceği ne belli?»

Saêtta, kadının anlayışsızlığı karşısında soğuk ve aşağılayıcı bir tutum takındı:

— «Bunu pekâlâ yapacaktır, sinyora,» dedi. «Daha doğrusu, o yapmazsa onun yerine Kral'a biz haber vereceğiz.»

— «Haa haa... Şimdi anlamaya başlıyorum.»

— «Tabii, kızı imdat isteyince Kral buna da kulak asmayacak değil ya... Öte yandan kendisinin, bu kızın babası olduğunu öğrenmemeleri için ancak itimat ettiği bir veya iki kişiyle birlikte oraya gidecektir. Bu işin böyle olacağından siz de eminsiniz ya!»

— «Olabilir.»

— «Eh, gördünüz mü işte? Şimdi farzedin ki Kral'ın geldiği sırada orada bulunmasını sağlamak üzere Yiğit Jehan'a da haber salınıyor. Orada Kral'ın başına bir felâket geldiğini de farzedin... Tesadüflere yardım edecek tedbirler alınırsa, dünyada olmayacak şey yoktur. Biz de tam vaktinde oraya yetişiyor ve Yiğit Jehan'ı, Kral'ı öldürdü diye itham ediyoruz. O

zaman, Jehan'ın da işi bitiyor ve böylece siz de amacınıza ulaşmış oluyorsunuz, ben de... Bu düşünceme ne dersiniz, sinyora?»

Léonora, sâkin sâkin:

— «Şimdilik ne evet, ne de hayır, diyebilirim. Yarına kadar bekleyelim.» Diye cevap verdi. «Sen şimdi git, Saëtta... Sana, Concini'nin, benim bu plânlarımdan haberi olmaması gerektiğini tembih etmeyi bile gerekli görmüyorum. Çünkü bu konuda onunla anlaşıyoruz.»

Saëtta, hiç sesini çıkarmadan, bir reverans yaparak dışarı çıktı... Keyifsiz ve düşünceliydi... Léonora'nın, tasarlanmış bir plânı olmasından, bu plânı kimseye haber vermemek istemesinden ve daha kötüsü, bu plâna göre, Jehan'ın kendi tasarladığı gibi darağacında ölmeyeceğinden kuşkulanıyordu.

Bütün geceyi odasında düşünmekle geçirdi. Kendi kendine mücadele edip duruyor; hoşuna gitmeyecek bir çareye başvurmak zorunda kalacağını hissediyordu. Zira başka bir çıkar yol bulamıyor; fakat yine de tereddüt etmekten kendini alamıyordu.

Sabah olunca, kararlı bir adam hâliyle kılıcını kuşanıp sokağa çıktı. İlk işi, doğruca Saint-Honoré Sokağı'na, Concini'nin konağına gitmek oldu. Fakat bu sefer Léonora'nın yanına değil, kocasının yanına çıktı ve Concini'yle onbeş dakika kadar konuştu.

Sokağa indiğinde, son derece keyifli ve memnun görünüyordu.

HAZINE

Acquaviva eve girer girmez, Yiğit Jehan da adımlarını hızlandırıp oradan uzaklaştı. Kolay kolay tesir altında kalmayacağını pekâlâ bildiğimiz Yiğit Jehan, râhibin garip bir sesle söylediği son söz üzerine bütün vücuduyla ürperiverdi. Yolda, kendi kendine söyleniyordu:

«Ne acayip iş! Acaba kavgaya karışıp bu serserilerin üçünün de ortadan kalkmasına engel olmasaydım, daha iyi etmez miydim, diye düşünesim geliyor. Şükranını bu kadar garip şekilde belirten bir adam daha görmedim doğrusu!»

Bir an durup devam etti:

«Öyle ama, ben de bile bile bir cinayetin suç ortağı olmaz mıydım? Olsaydım! Şu papazdan henüz yakayı kurtaramadığım bir gerçek. Talih, bir daha bu gece olduğu gibi yüzüme gülecek mi sanki? Ne gezer... Ne yapalım, bir kere olan oldu. İyi ama, neden benim ölümümü isteyip duruyor bu herif? Kendisini ele vermeyeceğimden emin ki oturduğu evi bile bana göstermekten çekinmedi. Herhalde benim, herhangi bir kimseyi ihbar edecek kadar kendimi aşağılamayacağımı hissetmiştir. Ama, acaba bana gösterdiği ev, gerçekten de kendi evi mi? Yarın sabah oradan başka bir yere defolup gitmeyeceği ne belli? Tuhaf iş doğrusu! Kendisini ne görmüşlüğü, ne de tanımışlığı var. Oysa benim canımı almaya can atıyor. Neden acaba? Bu işte bir dalavere var ya, neyin nesi olduğunu henüz anlayamadım...»

Söylene söylene, Montmartre kapısına kadar gel-

mişti. Karakoldaki nöbetçi çavuşunu çağırttı. Acquaviva'nın verdiği garip parayı gösterdikten sonra «*Ruilly*» Dedi. Doğrusu, bu dakikaya kadar papazın kendisiyle alay etmiş olabileceğini düşünmüştü. Fakat çavuşun, bu işareti görüp parolayı duyduktan sonra kapıyı eliyle açtığını ve kendisine aşırı derecede saygı gösterildiğini görünce, yanıldığını hemen anladı.

Sonra şehir dışında yoluna devam etti ve Pardailan'ın gösterdiği gizli kapıya gelinceye kadar, her an bir ölüm tehlikesiyle karşılaşmak ihtimaliyle, yavaş ve uyanık yürüdü.

Ancak gizli kapıyı açıp da mağaraya ulaşan yeraltı dehlizine girdikten sonra rahat bir nefes alabildi.

Mağarada bir meşale yakıp sandıklardan birinin üstüne oturdu. Orada, uzun süre dalgın ve düşünceli kaldı. Şarap fıçılarından birinden doldurduğu şişeyi yavaş yavaş farkına bile varmadan bitirmişti. Sonra ayağa kalktı ve mağarada bir aşağı-bir yukarı dolaşmaya başladı. Mahzene, yâni milyonluk hazinenin bulunduğu yere götüren dehlizin önünde dolaşüyor, bu dehlizin ağzından geçiyor ve her geçişinde, gözü ister istemez o tarafa kayıyordu. Fakat bir türlü, dehlizin içine doğru adım atmaya karar veremiyordu.

Bir aralık, dehlizin ağzında durarak hiddetle omuz silkip mırıldandı:

«*O tarafa niye gitmeyecekmişim? Gidersem, bir fenalık mı olurmuş?*»

Meşaleyi alıp dehlizden geçerek küçük mahzene girdi. Merdivenin önünde durdu ve uzun süre, basamaklara mihlanmışçasına baktı. Sonra yere eğildi. Basamaklardan birini dikkatle gözden geçirirken:

«*Eğer o kâğıtlarda okuduklarım doğruysa, milyonların altında saklı...*» Diye söylendi.

Çevresine bakınınca, bütün vücudu ürperdi: Merdivenin yanında, bir köşede, karmakarışık bir yığın hâlinde çeşit çeşit duvarcı malzemesi ve bunların en önündeki sırada da bir kazmayla kürek vardı.

«*Garip!*» Diye mırıldandı. «*Bu âletler, ne zamandır burada acaba? Şimdiye kadar hiç görmemiştim.*»

Kürekle kazmayı eline alıp gözden geçirdi. Oldukça sağlamdı. Yalnız, ikisi de iyice paslanmıştı ve bundan da belliydi ki epey zamandır, belki de yıllardan beri, burada duruyordu. Jehan:

«*Kimbilir ne dalgındım ki farkedemedim...*» Diye düşündü. «*Yukarıdaki binayı havaya uçurduktan sonra buraya inince o kâğıtları buldum. Kafam çok meşguldü; herhalde burada duran âletlere dikkat edememişim. O zamandan beri bir daha da buraya uğramadığıma göre, tabî unutup gittim. İlem o vakitten beri buraya kimsenin gelmiş olduğunu belirtecek herhangi bir iz de görünmüyor. Zaten burasını bizlerden başka bilen mi var? Herhangi bir kimsenin girmiş olmasına imkân yok ki...*»

Ama, içine kuşku girmişti bir kere. Mcşalesini yere indirerek ortalığı adamakıllı araştırdıktan sonra bir daha doğrulup söylendi:

«*Bu toprağın uzun zamandan beri kazılmadığı belli. Ben de amma kuşkulu adam oldum canım... Nedir bu hâl?*»

Bu sözlerden sonra mahzenden çıkarak pelerinine sımsıkı sarındı. Mcşalesini söndürdü. Kuru otların üstüne uzandı... Fakat rahat uyuyamadı. Acayip şeyler sezer gibi oluyor; arada bir, yerinden sıçrayıp uyanıyordu.

Sabahleyin kalktığında, her tarafı kırık ve vücutça bitkindi. Fakat bu sabah, daha önceki gibi çabucak oradan uzaklaşacağına, oturup düşünmeye başladı. Sonra, kararını vermiş bir adam hâliyle, ansızın

ayağa kalktı. Meşaleyi yaktı ve mahzene doğru yürürken mırıldandı:

«Bunun, neyin nesi olduğunu görmeliyim. Hiç olmazsa içim rahat eder. Sonra ne bileyim, belki de bütün kaygılarım boşunadır ve orada hiçbir şey yoktur.»

Kararını vermişti ama, rengi uçuktu. Dişlerini sıkıyor, çevresine endişeli endişeli bakıyordu. Kazmayı eline aldıktan sonra bir tereddüt daha geçirdi. Sonunda, omuzlarına çöken çekingenlik yükünü silkip atmak istiyormuşçasına, silkinip yere diktiği meşalenin ışığında toprağı kazmaya koyuldu.

Böylece, tam bir saat, ter içinde çalıştı. Arada bir, soluk almak için duruyor ve birkaç yudum şarap içiyordu. Epeyce kazdığı hâlde hiçbir şeye rastlamayınca, bu definenin bir masaldan ibaret olabileceğini düşündü. Meğer kâğıtta sözü edilen çukur ne derinmiş... Durmadan kazıyor, yumuşattığı toprakları çukurun etrafına yığıyordu ama, hiçbir şey çıkmıyordu.

Tam ümidini kesmeye başlıyordu ki kazmanın sert bir şeye çarptığını hissedince durdu:

«Herhalde kapak taşıdır.» Diye düşündü.

Yeniden ümitlenerek daha büyük bir gayretle işine devam etti. Nitekim biraz sonra ortaya koca bir kapak taşı çıkıverdi. Fakat iş bununla bitmiş olmuyordu. Bu taşı kaldırıp dışarıya çıkarmak gerekiyordu. Meşaleyi eline alıp taşı inceledikten sonra ışığı da çukura indirdi; kazmayla yerinden oynattığı taşı kaldırıp bir kenara dayamayı başardı. İlk dikkatini çeken, taşın altında bulunan ve ufak bir bodruma benzeyen boşluk oldu. Meşalesi elinde, bu bodruma adımını atarken söylendi:

«İşte, tabut da burada!..»

Önünde, çok kalın ve sağlam tahtadan yapılmış bir tabut duruyordu. Görünürde başka hiçbir şey yoktu. Delikanlı, meşalenin ışığında, tabutu iyice gözden geçirdikten sonra kazınasının ucuyla kapağını sökmeye çalıştı. Fakat birdenbire duraladı:

«*Sakin içinden kuplcuru bir iskelet çıkmemesin?*»

Baştan ayağa ürperdi. Kuşkusuz, cesur bir adamdı ama, işleyeceği büyük suçtan o kadar ürküyordu ki dehşetinden tir tir titriyordu. Bu, eskiden hırsızlığın ve soygunculuğun bir suç olmadığını sanan delikanlıda, sevgilisi Bertille'yle konuştuktan sonra meydana gelen en büyük değişiklikti. Kendisine ait olmayan milyonlara el sürmeye başladığını düşündükçe, Bertille'ye verdiği sözü hatırlıyor ve müthiş acı çekiyordu.

Sinirleri adamakıllı bozulmuştu. Tüylerinin diken diken olduğunu ve kulaklarının uğuldadığını hissetti. Bir süre sonra bu uğultular kulağına apaçık sesler hâline geldi. Sanki binlerce ses:

«*Hırsız! Hırsız! Bu hazine senin mi de, el sürüyorsun?*» Diye bağırıyordu.

O sırada tabutun üstüne doğru eğilmişti. Fakat duyduğu sesler ona öylesine tabii geldi ki «*Acaba kim bağırıyor?*» Diyerek başını kaldırdı. Fakat meşaleyi yukarıya kaldırdığında, ışıktaki gördüğü şey üzerine olduğu yerde taş kesilmiş gibi durakladı: Açtığı deliğin ağzında kendisine kederli gözlerle bakan bir insan kafası görmüştü. Bu başın gözlerinde, öyle derin bir üzüntü okunuyordu ki ister istemez göğsünden bir utanç hıçkırığı taşıtı; gözlerinden yaşlar boşanırsa, inler gibi söylendi:

«*Mösyö de Pardaïllan!*»

Sonra da: «*Bir kuruntuya kapılmış olamaz mıyım?*» Diye düşündü ve bunun üzerine bütün soğuk-

kanlılığını bulmasıyla, bodrumdan mahzene sıçraması bir oldu...

Hiç kimseler yoktu...

Tâ mağaraya kadar koştu. Fakat orada da kimsecikleri bulamadı.

Alnında beliren soğuk terleri silerken, kendi kendine: «*Bu tuhaf işte...*» Dedi. «*Eğer bu gördüğüm o değilse... Ne bileyim...*»

Gizli kapıya atılıp baktı: Yine kimseler yok...

«*Ne kadar çevik bir adam olursa olsun, bu kadar kısa sürede imkânı yok kaçamazdı,*» dedi. «*Herhalde hayâl gördüm.*»

Mağaraya dönüp içi silâh dolu sandığı dehliz kapısının önüne dayadı.

«*Eğer yanılmıyorsam, buraya gelen gerçekten oysa, bir dahaki gelişinde kapıyı açmak için şu sandığı yerinden oynatması gerekecektir,*» dedi. «*O zaman, çıkacak gürültüden işi anlarım.*»

Bu tedbiri aldıktan sonra yine merdivenlere kadar geldi ve hâlâ deminki heyecanın tesiri altında bulunduğu için köşeyi-bucağı, bir insanın saklanmasına yarayabilecek her yanı aradı.

Hiçbir şey bulamayınca; yüksek sesle:

— «Allaha şükürler olsun ki o değilmiş,» dedi. «Yoksa, beni bu durumda görseydi, utancımдан ölürdüm. Ya Bertille duyarsa!..»

Sonra sert karakteri ağır bastığı için ayağını şiddetle yere vurup yaptığı işi kendi kendine de affettirmeye çalıştı:

— «İyi ama, neden? Ben burayı hırsızlık yapmak için kazmadım ki... Sâdece görmek istiyorum, bakalım doğru mu, yalan mı. Başka bir isteğim yok ki...»

Bunun üzerine soğukkanlılığını yeniden elde etti ve deliğe inip işine daldı.

Oysa başını havaya kaldırmış olsaydı, deliğin üstünde Pardaillan'ın yüzünü bir kere daha görecekti. Hem bu sefer, ilk defa gördüğü gibi, bir kuruntuya kurban olmadığını daha iyi anlayacaktı. Çünkü bu, Pardaillan'ın ta kendisiydi ve alaycı bir gülümseyişle bakarken şöyle düşünüyordu: «*Demek hırsız değilsin haa! İyi ya, öyle olsun! Ama, hele bir görelim bakalım, daha neler yapacaksın.*»

Bu sırada Jehan, birkaç kuvvetli kazma savurarak tabutun kapağını sökmüştü. Ne var ki tahta tabutun içinde, kurşundan yapılmış ikinci bir tabut daha vardı. Şimdi bu tabutu da açması gerekiyordu. Bu iş, hem biraz daha uzun sürdü, hem de zor oldu.

Kurşun tabut da yarılnca, içinden değişik boylarda sandıklar, çekmeceler ve kutular çıktı. Bunlardan alıp birini açtı. Açar açmaz da, gözleri yuvalarından uğrayacakmışçasına büyüdü ve hayretler içinde, taş kesilmiş gibi kalakaldı.

Çünkü açtığı küçük sandık, üç bölmeye ayrılmıştı ve bu bölmelerden birinde her cinsten altın para doluydu.

İkinci bölmede, insanı şaşırtacak derecede güzel yapılmış, değerli nadide mücevherat vardı. Yüzüklerin, gerdanlık, küpe, bilezik ve diğer ziynetlerin haddi hesabı yoktu; bunların hepsine de göz alıcı taşlar kakılmıştı.

Üçüncü bölme, yalnız taşlara ayrılmıştı. Burada elmas, pırlanta, akik, zümrüt, yakut ve daha akla gelebilecek her çeşit değerli taş vardı, bunlar o kadar ılık verip göz alıyordu ki Jehan, kamaşan gözlerini kapamak zorunda kaldı.

Boğazı kurumuş, şakaklarına soğuk terler inmişti. Gözleri yuvalarından uğrayacakmışçasına büyümüş

ve kafası allak bullak olmuştu... Gözlerini, önünde yığılı duran efsanevî zenginlikten ayıramıyor; baktığı hâlde gördüklerine sanki inanamıyordu.

Kafasında bir tek düşünce belirmişti:

«İstersem, bunların hepsi benim olur. Haydi Jehan, işte hazineler önünde duruyor. Bu kıymetli taşlardan yalnız birkaç tanesini alsan bile zengin oldun demektir. Koca yığından birkaç taşın eksik olduğunu kim farkedecek ki?»

Doğrusu bu akıl almayacak hazine karşısında insanın dayanmasına imkân yoktu. Kim olursa olsun, bütün ahlâk kurallarını, bütün namus telâkkilerini unutup giderdi... Nitekim, Jehan için de öyle oldu. İnsan sesine hiç benzemeyen bir sesle, düşündüklerini açığa vurdu:

— «Kim farkına varacak, kim? Bir anda elimi uzatıp mutluluğu avuçlamak yetecekken, bunu yapmamak çılgınlığını mı göstereceğim? Neden? Boş sözler yüzünden mi? Haydi canım, dünyada namuslu kimse olarak bir ben mi kaldım?»

Ve çılgın bir hareketle elini, bu kıymetli taş yığına daldırarak avuçladı.

Tepesinde, Pardaillan'ın yüzünün çizgileri birdenbire gerilmiş, bakışları sertleşmiş, sanki bütün vücudu buz kesilmişti. Yavaşça yerinde doğruldu ve deliğe atlayıp, hırsız suçuüstü yakalamak için ayaklarını aşağıya sarkıttı.

KUYU

O kuyucularımız, hem Concini'ye, hem de Léonora'ya sadakatle hizmet eden Saint-Julien'i tanıyacak; Concini'nin bu adama verdiği ödevi de, hatırlayacaklardır.

İşte bu salı gününün sabahında, Saint-Julien, perlerine sarınmış dört kişiyle birlikte, sessiz sadasız mağaraya açılan gizli kapının bulunduğu yöne doğru yürüyordu. Ekilmemiş, küçük bir tarlanın önüne gelince, yoldan ayrılıp ağaçlara doğru ilerledi. Birdenbire yanbaşımda, ağaçlardan birinden hemen aşağıya kaymış olan bir adam belirdi. Saint-Julien, alçak sesle sordu:

— «Ne oldu?»

— «Gözetlediğim adam, şu tarladaki taşocağına girdi ama, bir daha çıkmadı. Sanırım, neredeyse çıkar. Zâten herşey hazırlandı!»

Saint-Julien, vahşî bir sevinçle söylendi:

— «Öyleyse yakaladık gitti!..»

Yanımdaki dört adama bir işaret çaktı; onlar da kendilerine katılmış olan beşinci adamın peşine takılarak taşocağının ağzında önceden hazırlanmış olan çukurlara gizlendiler.

Saint-Julien, onların yanından ayrılarak doğruca Montmartre manastırına gitti ve kendisini hemen başrâhibe Marie de Beauvilliers'in yanına çıkardılar. Manastırdan çıktığında, yanında manastır muhafızlarının komutanı ve tepeden tırnağa silâhlı beş kişi vardı.

Saint-Julien, bu yeni yardımcılarını da bir tarafa gizledikten sonra, bir tarafta kendisini bekleyen on kişilik bir kafiye yöneldi. Bu on kişinin hepsini, o gün görecekları iş için parayla tutmuştu; bunların Concini'yi filân tanıdıkları yoktu. Silâhşor, bu adamları dosdoğru dilber Perrette'nin evinin önüne götürüp değişik yerlere dikti.

Bütün bu hazırlıklar, Paris kapılarının açılacağı saate kadar bitmişti.

Yine o sabah, şehir kapıları açılır açılmaz, Paris'ten ilk çıkanlar arasında Gringaille'yle Escargasse de vardı. İki arkadaş, her sabah yaptıkları gibi, erkenden dilber Perrette'nin evinin çevresine; iki genç kıza bir kötülük gelmesini önlemek üzere nöbet beklemeye gidiyorlardı.

Bugün Escargasse, evin arka tarafındaki küçük kapıyı bekleyecek, Gringaille de ön kapıyı kollayacaktı. Bu yüzden, eve yaklaşıncaya birbirlerinden ayrıldılar. Fakat evin arkasındaki kırlıklara doğru yürüyen Escargasse, dalgın dalgın, otları eze eze giderken, hiç ummadığı bir sırada ayağına takılan bir engel yüzünden dengesini kaybetti ve boylu boyunca yere uzanıverdi. Adamakıllı içerleyerek müthiş bir küfür savurup ayağa kalkmaya niyetlendiyse de, yerinden bile doğrulmaya fırsat bulamadı. Üstüne çullanıveren dört kişi, göz açıp kapayıncaya kadar zavallıyı sımsıkı bağladıktan sonra, karga tulumba edip kaldırdılar ve koşar adımla Martyr kilisesine kadar götürüp oradaki izbelerden birine tıkıverdiler.

Aradan on dakika ya geçmiş, ya geçmemişti ki yanına, kendisi gibi bir insan vücudu daha fırlatıldı. Bu, arkadaşının âkıbetine uğrayan Gringaille'den başkası değildi.

Saint-Julien, parlak başarıyla sonuçlandırdığı bu

iki işten sonra altı adamını Perrette'nin evini kollamakla görevlendirerek taşocağına koştu.

— «Ne haber?»

— «Daha bir şeyler yok.»

— «Aman, ben bu işten kuşkulanmaya başlıyorum. Sakın elimizden sıvışıp gitmesin?»

— «Sabredelim. Elbette çıkacaktır.»

— «Peki, bu taşocağının bir çıkış yeri daha olmadığından emin misiniz?»

— «Orasını kesin olarak söylemeye imkân yok; çünkü buradan yıllardır taş çıkarılmıyor. Yeraltı dehlizlerinin nerelere doğru kazılmış olduğunu bilen kimse kalmadı. Hattâ, kaç dehliz bulunduğunu da bilen yok. Bu ocakta çalışmış olanların hepsi ihtiyarlayıp öldüler. Ne kadar uğraşsak, kimseden bir şey öğrenemeyiz.»

Saint-Julien, biraz kızgın ve sıkkın:

— «Bekleyelim bakalım...» Kararını verdi.

Konuştuğu adamla birlikte, bir deliğe sindi. Burası her tarafa öyle hâkimdi ki oradan geçen herkes, bu gözetleyicilerce mutlaka görünürdü.

*

Yiğit Jehan, avucunu kıymetli taşlara ve elmaslara daldırmış, irileşen gözleriyle binbir ışık saçan bu herbiri bir hazine değerindeki mücevherleri süzüyordu. Bir an, çaldıklarını nereye koyup saklayacağını şaşırان bir hırsızmış gibi durdu. Sonra birdenbire elindeki değerli taşları, aldığı yere fırlatıp bağırdı:

— «Hayır, ben bunu yapamam!»

Şövalye, delikten aşağıya atlamak için ayağının birini sarkıtmıştı ki delikanlının söylediği bu son

sözü duyar duymaz yavaşça ayağını çekti; yüzündeki soğuk ifade de aynı anda kayboldu. Kafasından, şimşek hızıyla şu düşünceler geçti: *«Ben de öyle tahmin ediyordum zâten... Yoksa, onun hakkında bu derece yanılmış olmama imkân mı vardı? Fakat ne heyecan çektim... Ömrümde bu kadar çarpıntı hissettiğimi hatırlamam...»*

Bu sırada Jehan da yüksek sesle, kendi kendine konuşmaya başlamıştı:

«Gerçi ben, eskiden, sokaklarda geç saatlere kadar kalmış olanların yolunu kesmekten başka bir şey yapmazdım. Fakat o zaman yaptığımın kötü bir şey olduğunu bilmiyordum. Tam tersine, bana bunun meşrû olduğunu ve hiçbir şeyi olmayan bir adamın, çok şeyi olan bir adamdan payını pekâlâ alabileceğini söylemişlerdi. Başka türlüünü bilmediğim için, ben de bu sözlere inanmıştım. İnanmamak için sebep de yoktu. Zira bütün tanıdıklarım, böyle düşünüyor ve böyle yapıyorlardı. Fakat bugün işin aslını biliyorum. Hem Bertille, hem de Mösyö de Pardaillan bana, asıl ve yüksek vicdanlı bir insanın olayları nasıl değerlendirmesi gerektiğini ve ne şekilde hareket edeceğini öğretiler. Şimdi şurada kendi kendime karşı da iyi bir imtihan vermiş oluyorum. Eğer bu alçakça hırsızlığı yapmış olsaydım, bir daha Şövalye'nin mert yüziine bakamaz, yerin dibine geçerdim. Hele Bertille'nin gözüne bile görünemezdim. Ben onlardan olduktan sonra zenginlik ne anlam ifade eder? Falcir, hattâ sefil olarak kalayım da yeter ki dünyada en çok sevdiğim şu iki insanın gözünden düşmeyeyim.»

Delğin ağzında Pardaillan'ın gözleri, memnunlukla parlıyor ve delikanlı söyledikçe o da başını eğip:

«Aferin, böyle olmalı!» Demek istiyordu. *«Demek ki benim sevgim ve dostluğum da onun gözünde, sev-*

gilisine olan bağılılığı kadar değerli. Çok garip doğrusu... Çünkü henüz babası olduğumdan haberi yok.»

Beri yanda, Jehan'ın pişmanlığı ve kendi kendinden utanması da gittikçe artıyor ve kendine karşı büyük bir hiddet hâline gelmeye başlıyordu:

«Ben ne alçak adamım ki böyle kötü bir hırsızlığa kadar düştüm. Benim gibi bir adamın kafası ezilmeli!»

Adamakıllı keyiflenmiş olan Pardaillan, için için alay etti: *«Mükemmel fikir, doğrusu. O zaman, yüzüme büsbütün bakamaz olursun, iki gözüm.»*

Jehan, söylenmeye devam etti:

«En müthiş cezayı hakettim. Kendi kendimi cezalandıracağım...»

Pardaillan telâşlandı: *«Aman, bu deli oğlan, kalıp kendi canına kıymaya filân yeltenmesin.»*

«Onlara, işlediğim suçu anlatacağım ve benden yüz çevirirlerse, o zaman hakettiğim cezayı çekeceğim.»

Pardaillan, ferahlayarak güldü: *«Hah şöyle... Hele bir itiraf et de bak, mesele korktuğun kadar önemli miymiş, görürsün!»*

Delikanlı, hiddetle küçük sandığın kapağını örttü. Sonra tabutları kapattı; bu iş bitince de yemin edercesine, elini tabutların üstüne doğru uzatarak:

«Bu mahzenin kimin olduğunu bilmiyorum. Fakat eğer yeryüzünde bunun varlığını bilen sâdece bensem, sâhibi, bu hazinenin hiçbir parçasına el sürülmeyeceğinden emin olabilir.» Diye söylendi.

Şövalye, neredeyse dayanamayacak ve: *«Bunların hepsi senindir!»* Diye bağıracaktı. Fakat vaktin epeyce ilerlemiş olduğunu ve son zamanlarda oğlunun etrafında dolaşan felâketi önlemek için acele etmesi gerektiğini düşünerek, harekete geçmeye karar verdi. Hemen yerinde doğruldu. Birkaç adım ötesinde, yer-

de bir delik görünüyordu. Şövalye, sessizce delikten içeriye kaydıkdan sonra aşağıdan yukarıya kapanan gizli kapak taşını çekti. Tekrar doğruldu ve gözünü küçük bir deliğe uydurup mahzenin içinde olan bitenleri seyretmeye başladı.

Biraz sonra Jehan'ın bodrumdan çıktığını ve kapak taşını yerine koyduğunu gördü. Artık endişesizce işine gidebilirdi... Oğlu, bu büyük mertlik ve karakter imtihanını başarıyla vermişti.

Şövalye, mahzeni gözetlediği küçük deliği de kapadıktan sonra bir yeraltı dehlizinde ilerledi ve değirmenlerin yanındaki taşocağının ağzından çıktı. Bundan sonra da hızlı ve sert adımlarla Paris'e yönelerek kararını vermiş bir adamın kesin tavrıyla:

«Artık sizinle konuşabiliriz, Mösyö Claude Acquaviva!» Diye mırıldandı.

Pardaillan Paris'e yönelirken, Jehan da toprakları taş kapağın üstüne atıp kazdığı çukuru dolduruyor ve hiçbir iz bırakmamak için toprağı iyice çiğneyip bastırmaya uğraşıyordu. Çukuru, sabahın dördüne doğru kazmaya başlamış ve-şimdi saat sekiz olduğuna göre- tam dört saat bu işle uğraşmıştı.

Hem vücutça, hem ruhça adamakıllı bitkin hâle gelmişti. Büyük mağaraya döndü, kendini hemen kuru otların üstüne atarak derin bir uykuya daldı. Böylece saat onbire kadar uyudu. Kalktığında gücü kuvveti yerine gelmiş; eski çevikliğini elde etmişti. Artık bir-iki saat önce kafasını karmakarışık eden düşüncelerden de eser kalmamıştı.

Ateş yakıp kendine bir omlet yaptı. Koca bir parça jambonla biraz da salam aldı. Ekmek biraz kuruydu ama, şarap o kadar serin ve lezzetliydi ki ölüyü bile diriltirdi. Güzelce karnını doyurduktan ve sofrayı iyice silip süpürdükten sonra kuvvetinin yerine geldiğini hissederek:

«Artık öyle olmuştur.» Diye söylendi.

Bertille'yi düşündü ve yavaşça, başkalarının duy-
masından çekiniyormuşçasına mırıldandı:

«Canım, onu görmeyi öylesine istiyor ki...»

Şimdi dehlizden dehlize geçerek ilerliyordu. Taş-
ocağı mağarasında, karanlıkta yürüdüğü sürece çok
itinalı ve tedbirli hareket ediyor, adımlarını tartarak,
ağır ağır atıyordu. Biraz daha aydınlık olan çıkış ye-
rine gelince hızlandı.

Ocaktan çıkmadan önce etrafına dikkatle bakındı:
Hiç kimseyi görmeyince, hızlı ve çevik adımlarla yo-
la koyuldu. Daha dört adım ya atmış ya atmamıştı ki
dengesini sağlamak için kollarını öne doğru uzatma-
ya mecbur oldu ve sendelerken de hiç farkında ol-
madan bağırdı:

«Bertille!..»

Toprak ansızın, ayaklarının altında kayıvermiş ve
başdöndürücü bir hızla, derin kuyuya doğru, bütün
ağırlığıyla yuvarlanmıştı. Bir çığlık daha attı:

«Bertille!..»

Yere hızla çarptı. Bu müthiş düşüşten sonra, ken-
dini hâlâ sağ hissetmekten ileri gelen şaşkınlıkla bir
an kıpırdanmadan kalakaldı. Sonra, ayakları üstün-
de tutunamayarak yere yıkıldı.

Başının sivri bir kayaya çarptığının farkında de-
ğildi; orada uzanıp kalırken, başındaki yaradan sızan
ince bir kan şeridi, yavaş yavaş bütün yüzünü kızıl
bir maskeye bulayıverdi.

Yukarıda, yolun üstünde Saint-Julien'le adamları
sindikleri yerlerden fırlayıp sürüne sürüne bu derin
ve karanlık çukurun ağzına yanaştılar. Saint-Julien
eğildi; kafasını deliğin üstüne doğru sessizce uzatıp
kulak kesilerek içeriyi dinledikten sonra, vahşi bir
gülümseyişle doğrularak:

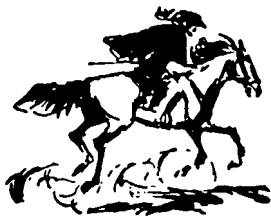
— «Hesabı tamamdır,» dedi. «Bundan sonra artık hiç kimsenin suratını allak bullak edemez.» Sonra adamlarına dönerek emir verdi: «Haydi bakalım, iş başına!.. Ne yapacağınızı biliyorsunuz!..»

Adamları, esrarengiz ve müthiş işlerine koyulurken Saint-Julien oradan ayrılarak Martyr kilisesine yöneldi. Orada manastır başrâhibesinin muhafız komutanını ve adamlarını buldu. Onlara kısaca:

— «Gidelim,» dedi.

Bu söz, ne yapacağını bilen muhafız komutanına yetmiş olacak ki fazla bir açıklama yapılmasını istemeden adamlarının başında yola koyuldu. Saint-Julien arkalarından gidiyordu. Hava almak için gezinmeye çıkmış tasasız bir adam tavrıyla arkalarından yavaş yavaş yürümeye koyulmuştu.

Muhafız komutanı, iki yol kavşağındaki büyük haça doğru inen yokuştan ilerledi ve sola dönerek Montmartre yönünde yürüdü.

KADINLAR KALESİNDE

Aynı gün öğle vakti, yâni tam Jehan mağaradan nişanlısına gitmek üzere çıkacağı sırada, dilber Perrette'nin, hem oturma odası, hem yemek odası ve hem de atelye olarak kullanılan geniş salonunda, çiçekli bahçeye bakan bir pencere önünde Bertille oturuyordu.

Entarisinin kollarını dirseklerine kadar sıvamış olan Perrette de çamaşır ütüleemekle uğraşıyordu. Perrette'ye hem çamaşır işlerinde yamaklık, hem de ev işlerinde hizmetçilik eden Martini kadın, biraz önce kalktıkları sofrayı kaldırmaktaydı.

Bertille âhenkli sesiyle:

— «Perrette,» dedi, «siz ne kadar işe düştünüz böyle... Biraz dirlenseniz olmaz mı? Demin rahatsız olduğunuzu söylüyordunuz. Hemen yine işe koyulunuz. Yemekten de daha şimdi kalktınız. Biraz olsun dinlenmeyecek misiniz?»

Perrette her zamanki sevimli ve ciddi tavrıyla, hiç üzüntü duymadan cevap verdi:

— «Ne yapalım, bizim gibi fakirler, durmadan çalışmak zorundadır...»

Bertille hemen atıldı:

— «Gerçi ben de zengin değilim ama, o kadar da fakir değilim. Pekâlâ hepimizi geçindirebilecek kadar varlığım var. Bilmem ki para kazanmak için kendinizi ne diye bu kadar yoruyorsunuz?»

— «Öyle mi hanımefendi? Ya sizin o peri elleri gibi zarif elleriniz, o ince, zarif iş üstünde neden yoruluyor öyleyse?»

Bertille güldü:

— «Ayol, ben vakit geçsin diye bununla uğraşıyorum.»

Perrette de güldü:

— «Ben de öyle!..» Dedi ve daha alçak sesle, kendi kendine konuşuyormuş gibi ilâve etti: «İş görmek insanı avutuyor. Sonra sesini yükseltti: «Ama, biliyor musunuz? Ben bu elişlerinde sizin kadar ustasını görmedim. Öyle zengin, asîl hanımlar tanıyorum ki sizin bu güzel işlerinize dünyanın parasını verirler.»

Bertille yine güldü:

— «Yook, doğrusu, değil dünyayı, kâinatı verse-ler, climde işlediğim şu şalı vermem. Zaten sahibi var.»

Perrette, hayretle sordu:

— «Kimmiş bu bahtiyar?»

— «Epey yakında bulunan birisi. Ne dersiniz, Perrette? Bu şal, sizin omuzlarınızda çok güzel durmaz mı?»

Perrette, aynı hayretle cevap verdi:

— «Böyle şeyler, benim gibi fakir kızlara yaraşmaz. Zengin hanımlarda daha iyi durur.»

Bertille, kurnaz kurnaz gülümsedi:

— «Kim söylemiş onu? Lâf... Hem bunu mutlaka omuzlarınıza atmanız gerekecek. Neden, biliyor musunuz? Sizin için yapıyorum da ondan!»

İki genç kız, böylece hiçbir şeyden endişelenmeden akıllarına hiçbir kötülük getirmeden yaşayıp duruyorlardı. Çünkü kendilerini yakından gözetleyenlere de, uzaktan koruyanlara da sonsuz güvenleri vardı.

O sırada, birdenbire evin arka kapısının hızlı hızlı vurulduğunu duydular.

Martini kadın, kurnaz bir gülüşle:

— «Bu, Mösyö Jehan'ın vuruşuna benziyor, açayım mı acaba?» Diye sorup cevap beklemeden kapıya koştu.

İki genç kızın bulundukları oda, evin ön yüzüne bakıyordu; arka kapıya vuranın kim olduğunu görememişlerdi. Zaten akıllarına şüphelenmek de gelmedi. Birazcık kuşkuda olsaydılar, hizmetçi kadın kapıyı asla açmazdı. Nitekim o kapıya koştuğu sırada ikisi de işlerine devam ettiler.

Ne var ki evin arka tarafından bir çığlık koptu. Martini kadın bağıırıyordu. İki genç kız, dehşetle birbirlerinin yüzüne baktılar ve ikisi birden yerlerinden fırlayarak kapıya doğru atıldılar.

Daha onlar bir-iki adım atmışlardı ki odanın kapısı şiddetle ardına kadar açıldı ve siyahlar giyinmiş yaşlı bir adam, kendi evine giren bir insan hâliyle, şapkasını bile çıkarmaya lüzum görmeden içeriye daldı. Arkasında, ellerinde mızrakları, dört kişi duruyordu. Bu dört adamın başlarındaki miğferlerde Montmartre başrâhibesinin arması vardı. Bu yetmiyormuş gibi, dışarıda, pencerenin önünde de aynı kılıkta iki adam belirmişti.

İki genç kız, bunların Montmartre başrâhibesinin muhafızları olduğunu hemen anladılar ve oldukları yerde, taş kesilmiş gibi kalakaldılar.

Muhafızların komutanı, azametli tavrıyla birkaç adım ilerledikten sonra, korkunç bir sesle bağırdı.:

— «Matmazeller! Ünlü Montmartre başrâhibesi kudretli ve pek sayın Marie de Beauvilliers adına, ikinizi de tevkif ediyorum!»

Adamlarına dönerek emir verdi:

— «Yakalayın bunları!»

Dört muhafız, hemen iki genç kızın etrafını almış-

lardı. Bertille, böyle zamanlarda soğukkanlılığını muhafaza etmesini bilen bir kızdı. Gururlu bir tavırla sordu:

— «Beni başrâihbe adına ne hakla tevkif ediyorsunuz?.. Başrâhibenin benimle ne işi varmış?.. Dikkat edin, mösyö... Asıl bir genç kıza karşı zor kullanmaya kalkıyorsunuz. Benim elimdeki kudret, sizin başrâhibenizin kudretinden hiç de aşağı değildir. Bu hareketi Kral'a şikâyet edeceğim.»

Adam, hiç irkilmeden cevap verdi:

— «Orasını bilmem. Yargılandığınız zaman şikâyetlerinizi de söylersiniz. Şimdi benim görevim, sizi kutsal annemiz başrâhibenin zindanına götürmektir.»

— «Ya gitmezsem?»

— «O zaman zor kullanırım ve bunun sorumluluğu da size ait olur...»

— «Peki, öyleyse giderim. Fakat Kral'a şikâyet edeceğimden şüpheniz olmasın.»

Muhafız komutanı, bu şikâyeti pek umursamadığını belirtmek istermiş gibi, omuz silkti. Bertille'yle Perrette, pelerinlerine sarınarak elele verdiler ve muhafızların ortasında yola koyuldular. Arka kapıda, iki başka muhafız da yarı baygın durumda yatan Martini kadını tutuyordu. Komutan:

— «Bu kadını bırakın,» dedi. «Kendisine tembih edin, bir daha gözümüze görünmesin.»

Kadın, serbest kalır kalmaz, kapıları sımsıkı kilitleyip sürgüledi ve ancak ondan sonra rahat bir nefes alabildi.

O sırada Montmartre sırtında gezinip duran bir adam vardı. Bu, yalnız başına canının sıkıldığını bahane ederek iki arkadaşını, Escargasse'yle Gringaille'yi aramaya koyulan Carcagne'ydi. Böyle bir gezin-

ti fırsatının kendisine, canından çok sevdiği Perrette'yi görme imkânı verebileceğine de sevinmekteydi. Fakat muhafızların ortasında gelen iki kadını görünce, gözleri faltaşı gibi açıldı:

«*Vay canına! Bunlar Montmartre başrâhibesinin koruyucuları değil mi?*»

Arkadaşları ve kendi ayarındaki serseriler gibi, güvenlik kuvvetlerinde ne kadar silâhlı insan varsa hepsini tanırdı. Önce korkup kaçmaya niyetlendiyse de, sonra artık namuslu bir adam olduğunu hatırladı ve onlardan korkmaması gerektiğini düşünmenin verdiği sevinçle kabileyi seyre başladı...

Bu da az sürdü. Çünkü muhafızlar biraz daha yaklaşıncı, Carcagne'nin benzi soldu.

«*Vaay! Bunlar Perrette'yle o asîl hanım değil mi? E, bizim Escargasse salağıyla Gringaille budalası ne yapıyor? Jehan bunu duyarsa ne diyecek?*»

Carcagne, birkaç kişiyi kolaylıkla yere serebilecek bir kişiydi. Muhafızların yedi kişi olduğunu görünce hepsini haklamaya niyetlendi. Fakat geride, başlarında Saint-Julien'in olduğu on kişilik bir silâhlı kafilesi daha bulunduğunu görünce, muhafızların da korunduğunu anlayarak onyedi kişiyle başa çıkamayacağını hesapladı. Bir kenara çekilip gizlenmenin ve kafilenin peşine takılarak nereye gideceklerini gözetlemenin daha akıllıca bir hareket olduğunu düşündü.

Kafile Paris'e girdikten sonra dolambaçlı dar sokaklardan geçerek Montmartre başrâhibesinin hapishanesinin bulunduğu çıkmaz sokağa daldı. Saint-Julien'in yanındaki on adam da bu sokağın ağzını kestiler. Carcagne, biraz daha sinip bekledi. Muhafızların, birkaç dakika sonra Perrette'yle Bertille'yi bırakmış olarak hapishaneden çıktıklarını gördü. Onlar gidince, Saint-Julien pelerininin altından bir ke-

se altın çıkararak bekleyen on kişiye attı. Adamlar paraları hemen oracıkta paylaşp çilyavrusu gibi dağıldılar. Demek ki görevleri burada bitmişti.

Saint-Julien, onların da çekilmelerini bekledikten sonra çıkmaz sokağa girerek Kadınlar Kalesi'nin kapısını vurdu. Kapının gözetleme penceresi açıldı ve aralıkta bir kafa belirdi. Saint-Julien bir kâğıt uzattınca, kanat hemen açıldı ve o da içeriye kayıverdi.

Carcagne bir süre orada durdu ve ne yapması gerektiğini düşündü. Sonra kendi kendine:

«Önce şu *Escargasse*'yle *Gringaille*'ye ne olduğunu bir öğrenelim; sonra *Mösyö Jehan*'a haber veririz,» dedi.»

Adımlarını açıp oradan uzaklaştı.

Bertille'yle Perrette, hapishanenin oldukça rahat bir hücrelerine kapatılmışlardı. Bu hücrede iki dar yatak, küçük bir masa ve iki sandalye vardı. Tutukluların yatmasına yarayacak kuru ot yığını bulunan hücrelere nisbetle, burası cennet gibi bir yerdi. Fakat onlar, bu çeşit şeylere dikkat bile etmediler. Sadece birbirlerinden ayrılmadıklarına sevindiler. Beraber oldukça hapishane hayatı pek ağır gelmezdi. Zaten Bertille, pek endişeli görünmüyordu. Başbaşa kaldıklarında, kendisini korkutan tek adamın Concini olduğunu söylemişti. Oysa bu tevkif, hiç de Concini'nin marifetine benzemiyordu. Şüphesiz, yakında buradan kurtulurlardı. Ya Jehan, yahut da Mösyö de Pardaillan, ne yapıp edip izlerini bulurlardı. Olmazsa Kral'a bir haber ulaştırıp ne durumda bulunduğunu bildirmenin câresine bakacaktı.

Akşam olunca, orta hallice bir yemek getirildi. Bertille mâkul davrandı ve yemeye çalıştı. Sabahtan beri rahatsız olan Perrette ise hiçbir şey yemedi; ancak arkadaşının ısrarı üzerine birazcık şarap içti.

Gerçi Bertille soğukkanlı görünüyordu ama, Per-

rette'nin sandığı kadar telâşsız değildi. Zira Pardailan'la yaptığı uzun bir konuşmada, birçok şeyin içyüzünü ve Montmartre başrâhibesinin de kendinden daha kudretli birçok kimsenin elinde oynaktan başka bir şey olmadığını öğrenmişti. Kendisinin, görünüşte râhibelerin elinde tutuklu bulunduğunun ve aslında, onu bu durumda tutmak isteyenlerin büsbütün başka insanlar olduklarının pekâlâ farkındaydı. Çok iyi biliyordu ki kendisini yakalatanlar, bu işi elinde bulunan kâğıtlar ve hazine uğrunda yapıyorlardı. Nasıl olsa, hazinenin yanlış yerde arandığı bir gün meydana çıkacaktı. O zaman, hiç şüphesiz, yüzlerindeki maskeyi atacak, Bertille'nin üstüne saldıracak, onu sıkıştırıp hazinenin asıl yerini söyletmeye çalışacaklardı. Herhalde bu yüzden uzun süre tutuklu kalacak; kimbilir ne işkenceler çekecekti.

Kısacası, genç kız geleceğini çok karanlık görüyordu. Fakat arkadaşına bütün bunları sezdirmeyişi, onun ne derecede soğukkanlı bir insan olduğunu ortaya koymaya yeterdi.

Kafasında böyle meseleler bulunduğu, birçok şeyden korktuğu ve bazı ümitleri de olduğu hâlde, bütün bunlar, yatar yatmaz uyumasına engel olmadı. Bu çeşit düşünceleri olmayan Perrette, yattıktan sonra sağa döndü, sola döndü, bir türlü uyuyamadı... Yatağında kıvranıp durdu... Bu da yetmiyormuş gibi, açık gözle rüya görüşüne ne demeliydi?

Kendini ölmüş gördü. Uzandığı ölü yatağının başucundaki duvar, birdenbire ortadan kayboldu. Hücreye tatlı bir ışık yayıldı ve duvarın bulunduğu yerde beliren delikten çıkan, kukuleteleri yüzlerine kadar inik iki papaz, yatağına yaklaştılar. Genç kız bunlardan birisinin kendi elini kaldırdığını görür gibi oldu. Sonra elinin tekrar yatağa düştüğünü hissetti. Fakat bu düşüş, Perrette'ye tabii geldi. Öyle ya, ölmüş değil miydi?»

Papazlardan biri, ötekine fısıldadı:

— «Uyuyorlar.»

Sonra, rüya bambaşka bir şekil aldı. Perrette, duvara baktı. Duvar kapanmış, delik kaybolmuştu. Fakat iki papaz, hücreye girmiş ve Bertille'ye yaklaşıp, kızın yorgana sarılı vücudunu tutup kaldırmışlardı. Papazlardan biri, bir eliyle genç kızı tutarken ötekiyle duvarda bir şeyler aradı. Sert bir şıkırtı duyuldu ve Perrette, duvarın tekrar ortadan kaybolduğunu gördü. Bundan sonra iki papaz, Bertille'yi, duvardan açılan delikten götürüp kayboldular. Arkalarından duvar tekrar kapandı. Tatlı ışık kayboldu ve Perrette, derin bir karanlık içinde kaldı.

Seslenmek, yerinden kalkmak, uyanmak için ümitsizce çabalar harcadıysa da kolları ve bacakları kurşun gibi ağırlaşmıştı; yerinden bile kıpırdayamıyordu. Böylece uzun zaman kalakaldı.

Sonra ansızın bir gıcırtı duyarak kalkınca, hücrenin kapısının açıldığını gördü. Odaya tekrar loş bir ışık düştü. İçeri giren iki papaz, deminki gibi onu da yatağından kaldırdı. Önlerinde elinde fener bulunan bir gardiyan vardı. Hücrenin kapısından çıkınca, tam karşıdaki merdivene doğruldular. Genç kızı taşıyarak bu merdivenden çıkıp üst katta sağa döndüler. Gardiyan, solda bulunan iki kapıyı açtı. Perrette, buraya sokulduğunu ve kuru bir ot demeti üstüne bırakıldığını hissetti. Ondan sonra da iki papazla gardiyan, sanki hayâlmîşler gibi ortadan kayboluverdiler ve genç kız, tekrar koyu bir karanlığa gömüldü.

Bir süre sonra, kapı açıldı. Eli fenerli gardiyan tekrar görüldü ve öteki elindeki bohçayı genç kızın ayaklarına doğru savurdu. Perrette, bunun berabesinde getirdiği çamaşır ve esvap bohçası olduğunu farkettiler. Adam çekilince ortalığı yeniden karanlık

bürüdü. Genç kızın korkulu rüyası orada bitti... Çünkü bundan sonra artık hiçbir şey görmedi ve kendinden geçercesine derin bir uykuya daldı.

Uyandığında, yere yansıyan güneşin kalın demir parmaklıkla birkaç kısma bölünmüş olduğunu gördü. Baş zonk zonk ediyordu. Hayretten açılan gözleri ayakucunda darmadağınık hâlde duran çamaşır bohçasına takıldı. Sonra da dün akşam yattığı kerevette değil, bir ot yığını üstünde uzanmış olduğunu farketti. Bu hücre, dün akşamki hücre değildi. Burası daha karanlık, daha pisti; zındana benziyordu. Küçük penceresinden birazcık hava girmesine de şükretmek lâzımdı. Yoksa duvarlardan sızan pis rutubet kokusuna dayanmak imkânsızdı.

Bir köşede bir testi ve üstünde de kara bir ekmek somunu duruyordu.

Perrette'nin içini birdenbire keder bürüdü ve hıçkırığa hıçkırığa ağlayarak mırıldandı:

«Lânet olsun! Meğer gördüklerim rüya değilmiş. Vah zavallı Bertille!.. Ya Jehan duyarsa, ne olur? Mahvolur zavallı!..»

BİR HÂİNİN SONU

Saint-Julien, Kadınlar Kalesi Hapishanesi'nden çıktığında saat dördü geçiyordu. Fakat o, saat altıya kadar orada-burada gezerek vakit öldürdü. Çünkü kocasının ancak saat altıdan sonra evde bulunmayacağını bilen Léonora, bu saatte randevu vermişti.

Silâhşor, saatin altıya yaklaştığını görünce Conci-ni'lerin konağına doğru yola çıktı ve oraya varınca hemen Léonora'nın yanına kabul edildi. Genç kadın sabırsızlıkla sordu:

— «Ne oldu? Halledildi mi?»

— «Halledildi, madam.»

— «İkisi de mi yakalandı?»

— «İkisi de, madam!..».

Léonora keyifle güldü. Fakat bu keyif o kadar korkunç ve dehşet vericiydi ki kadının gözlerine bakan Saint-Julien, nefret ettiği adamın başına gelecekleri sezerek tir tir titredi.

Léonora, bu başarı haberinden sonra koltuğuna gömülerek müthiş bir soğukkanlılıkla sordu:

— «Şimdi bana anlatın bakayım! Önce, genç kızı nasıl yakaladınız, ondan haber verin!»

Saint-Julien zevkle kendisini dinleyen kadına, hiçbir ayrıntıyı ibmal etmeden, Bertille ve Perrette'nin nasıl yakalandıklarını anlattı. Hikâye bitince Léonora:

— «Ya delikanlı?» Dedi. «Onu nasıl yakaladınız? Dövüş oldu mu? Öldü mü yoksa?»

— «Hayır, madam, sağdır.»

Léonora, biraz ferahlamış göründüyse de, sormadan edemedi:

— «Demek hiç dövüşülmedi. Öyle ama, bana dediklerine göre düştüğü çukur, bir çukur da değil de, basbayağı kuyuymuş. Bu kadar derine düşünce bir tarafı kırılmadı mı?»

— «Kuyu çok derin hazırlanmıştı ama, dibine bir yığın ot döşenmişti, madam. Düşünce bu yumuşak ot tabakasına rastladığı için kendisine bir şey olmadı. Başkası olsa geberir giderdi ama o, ufak-tefek sıyrıklarla kurtuldu.»

— «Yaralandı mı?»

— «Yara bile denemeyecek kadar önemsiz... Kafası taşa çarptı, biraz kanadı. Hapishanede kendine geldi. Şimdi yine turp gibi... Dört duvar arasında kendini sapasağlam görünce adamakıllı şaşacaktır, madam...»

— «Dediklerimi harfi harfine yaptınız mı?»

İkiyüzlü silâhşor güldü:

— «Tabii!.. Kuyunun içinde gebermediğine göre, herhalde böyle bir ölümün çok hafif olacağını ve kendisine daha müthiş ölümlerin lâyük olduğunu düşünmüştür... Silâhlarını elinden aldık. Mahmuzlarını bile çıkardık. Kendini bekleyen işkenceden, intihar ederek de kurtulamaz. Çünkü intihara yarayacak silâhı yok...»

Léonora, sâkin sâkin:

— «Çok iyi, çok iyi!» Dedi. «Nasıl yakaladığınızı şöyle baştan aşağı anlatın bakayım.»

Saint-Julien, Yiğit Jehan'ın nasıl yakalandığını ballandıra ballandıra anlattı. Léonora, bu hikâveyi dikkatle dinledikten sonra, kendisine başarısından ötürü teşekkür etti ve:

«Eh,» dedi, «artık monsenyörün bu iki genç lıkkındaki emirlerini yerine getirmenize sıra geldi. Allah sclâmet versin, Mösyö de Saint-Julien... Sizden çok hoşnut kaldım.»

Saint-Julien, kadının kocasını îma ederek söylediği bu söze gülmemek için kendini zor tuttu. Artık Concini'nin iki tutuklu hakkında vereceği emirlerin değeri mi olurdu?.. Yine de Léonora'nın bu nüktesiyle ilgili hiçbir îmada bulunmadı; saygıyla eğilip kadının yanından çıktı.

Hava kararmaya başlıyordu. Saint-Honoré Sokağı'ndan sağa saptı ve acelesiz, kendini gizlemeye lüzum görmeden yürümeye başladı. Dalgın yürüyordu ama, bir yandan da keyifli keyifli gülümsüyordu. Kazandığı paraları düşünen bu hâinin keyiflenmesine imkân mı vardı?

Fakat Orléans Sokağı'na saparken birdenbire omuzuna bir el inince, o da elini kılıcının kabzasına atarak yana sıçradı. Çok sâkin konuşan bir adam soruyordu:

— «Eee, Saint-Julien, ne var, ne yok bakalım?»

Bu sözleri söyleyen Concini'ydi.

Saint-Julien, efendisinin gözlerine, içinden geçenleri okumak istercesine baktı ve Concini'nin pek durgun olduğunu gördü. Hattâ gülümsüyor ve delikanlının bu heyecanına şaşıyor gibiydi. Saint-Julien'in ilk anda duyduğu korku silindi. Elini, terden sıril sıkılam olan alnına götürerek:

— «Affedersiniz monsenyör,» dedi, «o kadar dalgın yürüyordum ki birdenbire ürküverdim.»

Concini, gülerek:

— «Bu ne sinirlilik canım!» Dedi. «Biraz kendinizi toplayın. Sizi bu durumda görenler, vicdanınızın pek rahat olmadığını düşünecek!»

Saint-Julien, şöyle bir etrafına bakındı ve gözlerini yine Concini'ye dikti. Adam, durmadan gülüyordu. Hâlinden, şaka ettiği belliydi. Delikanlının içi rahat etti ve kendini neşeli göstermek için zoraki bir kahkaha atarak:

— «Doğrusu bu vakit, omuzuna böyle bir el ini veren herkes kuşkulanır,» dedi.

— «Hakkın var burası hiç aklıma gelmemişti.»

Concini, bu sözleri, Saint-Julien'in korkusunu silip süpüren bir samimilikle söylemişti. Adam, bu hâli görünce: «*Hiçbir şeyden haberi yok. Nereden bilecek? Bizim madam Concini çürük tahtaya basar mı?*» Diye düşündü. Concini, şen ve sevimli tavrıyla devam ediyordu:

— «Louvre'ye gidiyorum, beni saraya kadar uğurlar mısın?»

— «Emredersiniz, monsenyör!»

Concini, Sint-Julien'in koluna girdikten sonra onu Louvre yönünde sürükleyerek:

— «Şimdi bana yarınki iş için ne tedbirler aldığını anlat bakalım.» Dedi. «Artık sabrım tükendi azizim. Yarın da o haydutla yavuklusu elimde olmazlarsa karışmam haa!..»

— «Hiç merak buyurmayın, monsenyör... Yarın herşey bitmiş olacak... Yâni izninizle şurasını da hatırlatayım ki bu işin şimdiye kadar bitmemiş olmasının tek sebebi, sizin yarın herşeyin halledilmesini emretmemiş olmanızdır.»

— «Hakkın var, kardeşim. Bunda haklısın.»

Saint-Julien'in artık korkusu kalmamıştı. Efendisini bu kadar kolay aldatmış olduğunu düşündükçe güleceği geliyor, fakat ciddi görünmeye çalışıyordu. İçinden geçenleri belli etmemek için:

— «Monsenyör... Bugün işe koyuldum.» Dedi.

«Genç kızın evini muhafaza eden adamlar, yâni Jehan'ın arkadaşları, şimdi elimde bulunuyorlar. Bunlar, ancak yarın bütün işler bittikten sonra serbest bırakılacaklar.»

— «Kaç kişiydi onlar? Üç değil mi?»

— «Evet monsenyör. Fakat ikisi evin önünde nöbet beklerken, üçüncüsü dinleniyordu. Bu dinleneni yakalamayı akıl kârı saymadım. Nemize gerek, var-sın Jehan eve uğrayınca onu orada bulsun da başka yardımcıları arayıp işimize engel olmaya kalkışmasın, dedim.»

Concini, yine beğendi:

— «Pek doğru!..»

Bu sırada Saint-Julien'in kolunu bırakmıştı. Belinden ufak, süslü bir kama çıkarıp tasasız bir tavırla tırnaklarını düzeltmeye koyuldu. Saint-Julien, anlatmaya devam etti:

— «On kişi tuttum. Eve saldırıp genç kızı ele geçireceğiz... Adamlarımız kızı, nereye emrettiyseniz oraya götürecekler... Biz de evde saklanıp serseriye bekleyeceğiz. O eve gelince, hizmetçiyi korkutup kapıyı açtıracacağız ve kapının önüne önceden yerleştireceğimiz engellere takılıp da yuvarlanınca üstüne çullanıvereceğiz.»

Böylece, konuşa konuşa Saray yakınlarına ulaştılar. Şimdi geçmekte oldukları dar sokak, çok tenha ve ıssızdı. Concini, aynı yumuşak tavrıyla:

— «Güzel!» Dedi. «İyi yapmışsın. Doğrusu, sen artık bir mükâfat hakettin. Al, bu senin mükâfatın olsun.»

Daha sözlerini bitirmeden, tırnaklarını düzelttiği küçük kamayı apansızın, hızla Saint-Julien'in göğsüne saplayıverdi. Adam, bir tek hırıltı bile çıkar-

madan yere yıkıldı. Concini'ye delikanlının üstüne eğilerek dişlerini gıcırdattı ve müthiş bir sesle:

— «Daha gebermedin, değil mi?» Dedi. «Öyleyse beni dinle. Sen, Léonora ile elbirliği edip bana oyun oynadın. Bertille'yle Jehan'ı Kadınlar Kalesi'ne hapsedtiniz ve sandınız ki ben yarın bomboş eve saldıracığım. Tabii bütün çabalarım boşa gidecekti; hiçbir şey elde edemeyecektim. Fakat senin, bana ihanet eden senin de eline bir şey geçmeyecek, görüyor musun?»

Concini, zâlim bir yüzle doğruldu ve aynı korkunç sesle, son olarak:

— «Haydi, şimdi köpek gibi geber!» Diye bağırdı.

*

Concini, ikiyüzlü adamının can çekişen vücudunu orada bırakarak dosdoğru Écrivains Sokağı'ndaki eve varıp kapıyı çaldı. Kapıyı Parfait-Goulard açtı ve Acquaviva'nın orada bulunmadığını söyleyerek İtalyan'ı savmaya niyetlendi. Fakat Concini papazla uzun uzun konuştu; evden çıktığında pek keyifli görünüyor ve çevik adımlarla yürüyordu.

Papaz, yalnız kalınca, bir an düşünceli durduktan sonra mırıldandı:

«Vah vah, kendisine bir şey söylemeyi unuttum. Gören insanın, aynı zamanda duyacağını söylemek aklımdan çıktı. Ne yapalım? Bu yüzden kızacak değil ya! Jehan'a gelince; mademki görecektir, duyarsa daha iyi olur.»

Sonra Parfait-Goulard da evden çıktı; Saint-Denis Sokağı'na doğru yürüdü.

Henüz sokağın ağzındaydı ki pelerinini burnuna kadar çekmiş bir adam, gizlendiği yerden çıkarak papazın peşine düştü. Bu adam, okuyucularımızın şaş-

madan tahmin edecekleri gibi, Pardaillan'dı. Karanlıkta gözleri ışıltı ışıltı yanıyordu. Kendi kendine:

«Nasıl oldu da Kadınlar Hapishanesi'ne girdiğini gözlerimle gördüğüm bu papaz şimdi Écrivains Sokağı'ndan çıkıverdi?» Diye söylenmekteydi.

Bu soruya güldü ve yine cevabı kendi yapıştırdı:

«Çünkü beni aptal gibi oynatıp durdu. Demek oluyor ki gizli bir geçit, Écrivains Sokağı'ndaki evi hapishaneye bağlıyor. Artık bu işin anlaşılmasız bir tarafı kalmadı. Yarın hapishaneyi adamakıllı kolaçan etmeli... Şimdi de bu herifi gözden kaybetmeye gelmez. Gerçi, işini bitirdiği ve yatmaya gittiği besbelli ama, bu akşam peşini bırakmazsam, hiç olmazsa yarın işe nereden başlayacağımı anlamış olurum...»

Parfait-Goulard, تنها ve dolambaçlı sokaklardan geçerek, şehir kapılarının kapanma saatinden az önce Saint-Honoré kapısına ulaştı. Adım adım kendisini takip eden Pardaillan:

«Haa,» dedi, «bu herif manastıra, yatmaya gidiyor. Demek ki Acquaviva manastırdan ayrıldı ama, oradaki papazlarla gizli gizli haberleşiyor.»

Fakat herif belki de geri döner diye düşünerek şehir kapıları kapanıncaya kadar orada bekledi. Parfait Goulard'ın dönmediğini ve kapının kapandığını görünce Saint-Honoré Sokağı'na çıktı ve kendi kendine mırıldandı:

«Biz de bu papaz gibi yapalım ve gidip yatalım!»

Papazı takip ederken geçtiği yollardan dönüyordu. Birdenbire, sokağın ortasında bir kâğıt gördü. Başka zaman olsa, bunu belki de hiç önemsemez, geçerdı. Fakat bu sefer öyle olmadı. Üstelik ayışığı da kâğıdı gözalcı bir şekilde parılatıyordu. Şövalye, keskin gözlerini dikerek söylendi:

«Üstünde Montmartre başrâhibesinin armaları ve

mührü var. Acaba bu kâğıdı papaz mı düşürdü? Hele bir alıp bakalım!»

Fakat karanlık sokakta, ayışığı altında kâğıdı okuyamadı. Ceketinin cebine koydu ve ancak hana varınca, şamdan ışığı altında açıp okuduktan sonra:

«Demek bu kâğıda kim sahip olursa, başrâhibenin emriyle Montmartre Kadınlar Hapishanesi'ne serbestçe girebilecek ve onun adına vereceği her emre itaat edilecekmiş ha...» Diye söylendi. *«Doğrusu talih de insana ancak bu kadar yardım eder. Bu kâğıt belki de çok işime yarayacak!»*

Bu son rastlantıyla artık bugünü boş geçmiş sayılmazdı. Deliksiz bir uyku çekti.

Pardaillan'ın bulduğu bu kâğıt, Saint-Julien'in hapishaneye girmek için göstermiş olduğu kâğıttı. Buralara kadar gelmesi de son derece basit bir olaya dayanıyordu:

Concini, Saint-Julien'in ölüsünü oracıkta bırakıp savuştuktan sonra, Orléans Sokağı'ndan beri peşini bırakmayan bir karaltı da Saint-Thomas Sokağı'nda yatan cesedin yanına gitmişti. Bu, Saëtta'ydı. Hemen ölünün üstüne eğilmiş, yaraya baktıktan sonra söylenmişti:

«Amma da vurmuş haa! İş tamamıdır. Bâri bir saatçik olsun yaşasa da, konuşsa... Başka türlü Sinyora'yı nasıl inandırabilirim ki...»

Sonra, Saint-Julien'in hareketsiz vücudunu kucaklayıp kaldırarak yürümeye koyulmuştu. Fakat Saëtta gibi güçlü kuvvetli bir adam bile, Saint-Julien ağırlığında bir delikanlıyı kolay kolay taşıyamazdı. Bu arada, ağır yaralı silâhşorun cebinden dökülen öteberiye pek dikkat edememişti. Kâğıt da böylece düşüp sokağın ortasında kalmıştı.

Saëtta, Concini'nin konağına kadar geldi. Yukarı-

ya çıkıp Léonora'nın odasına girdi ve ancak Saint-Julien'i bir koltuğa yatırdıktan sonra, rahat bir nefes alabildi. Sonra, bir tek söz bile söylemeden, Concini'nin karısına ölüm hâlinde bulunan genci gösterdi. Kadın, onu hemen tanıdı. Fakat gözlerinde ne en ufak bir heyecan, ne merhamet belirdi. Şaşırması gibiydi. Ona kalırsa, kendisine hizmet edenlerin canları hiç de önemli değildi; bunların hepsi birer âletten ibaretti. Âlet kırılıp bozulursa, yerine bir yenisini satın alıverirdi, o kadar...

Nitekim, Saëtta'ya sâkin sâkin sordu:

— «Ölmüş mü?»

— «Henüz ölmedi, Sinyora!»

— «Kim vurmuş?»

Saëtta, bu soruya cevap veremeyeceğini, çünkü hiçbir şey bilmediğini göstermek istercesine omuzlarını ve kollarını havaya kaldırdı. Léonora ise, bir an düşündükten sonra:

— «Onu kimin vurduğunu öğrenmeliyiz!» Dedi.

Ve sadece bu merakı yüzünden yaralıya karşı ilgisiz kalamadı; Saëtta'nın yardımıyla onu kendine getirmeye uğraştı. Ancak bir süre sonra Saint-Julien hayat parıltısını gittikçe kaybeden gözlerini açtı. Léonora, sahte bir merhametle sordu:

— «Seni kim yaraladı böyle?»

Saint-Julien, güçlkle ve hırıldayarak cevap verdi:

— «Concini!..»

Léonora'nın gözlerinde müthiş hiddet kıvılcımları yandı ve yaralıya hücum edecekmişçesine ileri atılıp bağırdı:

— «Neden? Demek ki herşeyi öğrenmişti... Öyleyse, bu işi yeteri derecede dikkatle başaramadınız.»

Saint-Julien cevap verecek kadar kendini toparlamadı. Sâdece gözleriyle «evet» diyebildi ve sonra başı yana düştü. Artık vücudundaki son hayat ışığı da sönmüştü.

Léonora, delikanlının can verişine aldırmadı bile... Aynı hiddetle:

— «Aptal!» Diye haykırdı.

Ölünün yanından uzaklaşıp bir koltuğa yerleşti ve başını ellerine dayayarak düşünmeye başladı.

Sonra birden, Saëtta'yı şüphe dolu bir bakışla süzerek sordu:

— «Sen bunu nerede buldun bakayım?»

Saëtta hareketsiz duran vücuda baktı. Sâkin ve kayıtsız bir tavırla:

— «Saint - Honoré Sokağı'nın köşesinde,» dedi. «Zavallıcık oraya kadar sürüklenmişti.»

Léonora gözlerini yere indirince Saëtta hafifçe gülümsedi. Kadının kuşkulanaacağını sezmiş ve bu şüpheyi daha doğmadan giderivermişti...

Léonora, elini çingırağa uzatıp çaldı. İçeriye giren uşağa, gözleriyle ölüyü işaret etti. Uşak, hemen anladı ve hiçbir şaşkınlık göstermedi. Biraz sonra bir arkadaşıyla birlikte döndü; ölüyü alıp götürdüler. Bundan sonra kadın tekrar düşünceye daldı ve ancak bir süre geçtikten sonra müthiş bir soğukkanlılıkla ve sanki yarıda kalmış bir konuşmaya devam ediyormuş gibi, sordu:

— «Ne diyorduk, Saëtta? Genç kızı تنها bir yere götürüp bir taşla iki kuş vurmaktan ve hem Kral'dan, hem de senin oğlundan kurtulmaktan bahsetmiyorduk? Öyleydi galiba, değil mi, Saëtta?»

Saëtta, içinden: «*Hah şöyle... Asıl konumuza gelelim bakalım... Zâten ben bunun böyle olacağını biliyordum ya...*» Diye söylendi. Sonra bir gün önce

anlatmış olduğu plânı, en ince noktalarına kadar tekrarladı. Sözü bitirince Léonora bu düşünceyi mükemmel bulduğunu belirtti ve:

— «İyi fikir bu!.. Bunu da gözönüne alacağım... Yarın sabah saat ona doğru buraya gel; sana bu meseleyle ilgili bazı şeyler söyleyeceğim.» Dedi.

Saêtta, oradan sevinçle ayrıldı.

*

Concini, Acquaviva'nın sağ kolu olan Parfait-Goulard'la uzun uzun konuşmuştu ama, herşeyden kocasından fazla haberi olan ve kendisine kocasından fazla güvenilen Léonora, doğruca Kadınlar Kalesi'ne gitmekten çekinmedi. Çıkamaz sokaktaki esrarengiz evin küçük odasına girdi ve orada Acquaviva'yla konuştu. Hapishaneden çıktıktan sonra da dosdoğru Louvre'ye giderek Kraliçe Marie De Médicis ile uzun süre görüştü; evine ancak saat onbirde dönebildi.

Saêtta orada, artık sabrının son kırıntılarını da tüketmiş bir hâlde kendisini bekliyordu.

JEHAN'IN ÇEKTİKLERİ

Saint-Julien'in Léonora'ya söylediklerinden de anladığımız gibi, Yiğit Jehan derin bir kuyuya düşmüştü ama, ölümden kurtulmuştu. Başındaki yara da önemsizdi. Yalnız, düşmenin şiddetiyle kendinden geçmiş ve ayılmasına fırsat bırakılmadan oradan çıkarılarak tezelden Kadınlar Kalesi Hapishanesi'ne taşınmıştı. Fakat orada fazla kalmadı; bu sefer de onu gizli yoldan Acquaviva'nın evine taşıdılar.

Ayılınca, sağ kalışına kendisi de şaştı. Bir zaman hiç kımıldamadan kalakaldı. Başındaki sızı henüz geçmemiş; kafasının berraklığı da eski hâlini bulamamıştı.

Dakikalar geçtikçe yavaş yavaş kendini toparladı. Ötesini-berisini yoklayarak kırık çıkık olup olmadığını araştırdıktan sonra hiçbir rahatsızlığı olmadığını gördü ve memnunlukla mırıldandı:

«Tanrı'ya şükürler olsun, eksiğim gediğim yok, ama fena düştüm haa... Hâlâ o sarsıntıdan yakayı kurtaramadım. Meğer Mösyö de Pardaillan: 'Ayak bastığın yerlere bile dikkat et!' Derken hiç de haksız değilmiş. Şimdi fena bir tuzığa kısıldım kaldım işte... Gel de pirincin taşını ayıkla bakalım. Bu Allahın belâsı yerden nasıl çıkacağız? Yoksa, bu giriş son giriş mi? Bir daha dünya yüzünü göremeyecek miyiz?»

Jehan, öyle uzun uzun gevezelik ederek vakit geçirip oturduğu yerde kalacak insanlardan değildi. Ken-

di kendine sorduğu bu sorulara cevap verebilmek için hemen ayağa kalkmak gereğini duydu.

«Böyle kara kara düşünüp ah vah etmekle buradan kurtulamayız,» diye mırıldandı. «Biraz şöyle ortalığı bir kolaçan edelim bakalım. Elbette ne durumda bulunduğumuzu kestiririz.»

Ayağa kalktı. Ne var ki bacakları vücudunu taşıyamayacak hâldeydi. Bütün gücünü toparlayarak şöyle bir gerindi ve kuvvetinin yerine geldiğini görünce memnurlukla güldü:

«Hiçbir şey değilmiş. İyi ki makine henüz sağlam. Hele şuranın ne biçim bir yer olduğunu anlayalım bakalım.»

Etrafı eliyle yoklamaya başladı. Fakat bu yoklama işi hem çabuk bitti, hem de Jehan'ı hayretler içinde bıraktı:

«Amma iş haa!.. Epey büyük bir kuyuymuş meğerse... Bu kadarını hiç ummamıştım doğrusu... Peki, kuyular yuvarlak olmaz mı? Neden burası yuvarlak değil?»

Sağını-solunu bir daha araştırıp duvarları yokladıktan sonra:

«Mükemmel örülmüş bir duvar,» dedi. «Peki ama, benim kafamı çarptığım o sivri kaya nerede?»

Duvarları yoklayarak yürümeye devam etti. Fakat bir-iki adım atınca durup söylendi:

«Bu ne bu? Kapı, değil mi? Öyle ya... Bal gibi kapı işte... Hem de sapasağlam ve adamakıllı kilitli... Demek ki bir zındanda bulunuyoruz da haberimiz yok. İyi ama, bu ne biçim kuyu böyle?.. Yoksa beni kuyudan çıkardılar da farkında mı değilim? Peki ama, ne zaman çıkardılar? Nasıl çıkardılar? Kim çıkardı? Acaba şimdi neredeyim?»

Birdenbire üstünü başını yoklamaya başladı ve ne kılıç, ne kama, hattâ ne de mahmuz namına bir şey kalmamış olduğunu gördü. Bir hayret ıslığı çalıp: «*Bu iş de, bizim eski ahbap Claude Acquaviva'nın işine benziyor.*» Diye düşündü. «*Bana bir şeyler yapmaya niyetleri var ama, ne? Şimdilik açlıktan gebermemi istemedikleri, bir testi suyla bir somun ekmek koyuşlarından belli. Eh, yine hiç yoktan iyi...*»

Kapıya yanaşıp yokladı; fakat kısa bir araştırmadan sonra, kapıdan yana hiçbir ümit beslememek gerektiğine aklı kesti. Bir kerevet ve su testisiyle ekmek somunundan başka şeye rastlanmıyordu. Her taraf koyu bir karanlığa gömülü ve esrarengiz bir sessizlik içinde... Aklına tavan geldi. Kolunu kaldırıp hızla sıçradıysa da yetişemedi.

Bu sefer de döşemeyi yoklamayı düşündü.

Duvardan ayrılıp zindanın ortasına doğru bir-iki adım atınca, döşemenin yekpâre demirden yapılmış olduğunu hemen anladı. Hangi korkunç ve müthiş amaçlarla buranın döşemeleri böyle demirden yapılmıştı? Şimdilik bu soruya cevap vermesine imkân yoktu...

Daha fazla araştırmayı gerekli görmeden, pelerini yere serip üstüne oturdu. Biraz ekmek yiyip, bir parça da su içti. Sonra mendilini ıslatıp başındaki yarayayı yıkadı. Bu işler bitince:

«*Hele şimdi kafayı dinlendirelim de elbette gerekeni yapacağız.*» Diye düşündü. «*İçime doğduğuna göre, pek yakında bütün kuvvetimi harcamak zorunda kalacağım.*»

Yine uyuyakaldı. Fakat ne kadar uyuduğunu kendi de bilemiyordu. Zâten ne kadar zamandır bu zindanda bulunduğunu da kestiremiyordu. Ayaklarının uyuşukluğunu gidermek için, dolaşmaya başladı. Du-

var diplerinden ayrılmıyordu; döşemenin orta kısmından her nedense korkuyordu.

Böylece uzun bir süre yürüdükten sonra, ayağı bir engele takıldı. Hemen yine eğildi yokladı. Bir testi su, içi jambonlu bir somun ekmek; ayrıca bir de şişe...

«*Testideki su taze,*» dedi. «*Ekmek de yumuşacık... Hele bu şaraba ne demeli? Anlaşılan, burada bana iyi bakılacak. Galiba bir dirhem bile zayıflamama râzı değiller...*»

Tam karnını doyuracaktı ki ansızın aklına gelen bir düşünce, açlığını unutturdu. Bu testi, bu ekmek ve bu şişe, buraya hangi delikten girmişti? Mademki bunlar girmişti; aynı delikten belki kendisi de çıkabilirdi. Bu düşüncenin tesiriyle bütün zıندانı karış karış aradıysa da hiç delik bulamayınca vazgeçip midesinin sesine kulak vererek yere çöktü, karnını iyice doyurdu. Tıka basa yediği hâlde, daha bir öğün-lük yiyecek kaldığını görünce de sevindi.

Dakikalar, saatler geçiyordu. Gün, epeyce ilerlemiş olmalıydı. Belki de şimdi öğle sıcağıydı. Çünkü zıندانaki sıcaklık da artıyordu. Hattâ, sıcaklığın dayanılamayacak hâle geldiğini hissederek:

«*Ne oluyoruz!*» Diye söylendi. «*İnsan burada kavrulacak!*»

Sıcaklık, çizmelerinin tabanlarından geçiyordu. Şaşkın şaşkın etrafına bakınırken gözleri döşemeye takıldı; demirin birçok yerinden ısındığını, kıpkızıl kesilmiş olduğunu gördü. Birdenbire, sırtından soğuk terler boşandı ve:

«*Yoksa beni bu kızgın demir üstünde kebab mı edecekler?*» Dedi.

Önce, geniş adımlarla gezinmeye başladı. Kapının önünün, karşıındaki duvar dibine nisbetle pek az sı-

cak olduğunu farkedince de gidip orada durdu. Tam karşısındaki kıpkızıl döşemeye bakarak:

«Eğer şuranın altında koca bir ocak yoksa adam değilim!» Diye mırıldandı.

Döşemenin nerelerinin kızardığını, nerelerinin kızarmaya başladığını inceleyerek bir kurtuluş çaresi araştırırken, gözleri tam karşıdaki duvara takılıverince müthiş bir çığlık attı:

«Ne o? Deliriyor muyum yoksa? Bertille!.. Öteki de Concini, değil mi? Ta kendisi!..»

Karşısındaki duvar yok olmuş, içinden kızıl alevler fışkıran koca bir delik belirvermişti. Bu alevlerin ardında bir oda ve odanın içinde de Bertille'yle Concini görünüyordu. İkisi de berrak hayâller hâlindeydiler. Delikanlı, yerini değiştirdiğinde bu hayâller de bulanıyor, fakat sonra tekrar berraklaşıyordu. Sonunda, İtalyan'la genç kızın bulundukları odayı adamakıllı seçti. Bu odanın ortasında bir masa vardı. Sağda, karyolanın önünde Bertille duruyordu; dehşetle bakan gözleri, masanın öte yanına, sola dikilmişti. Burada, tam oda kapısının önünde, kollarını kavuşturmuş, şehvet dolu bakışlarla Bertille'yi süzen Concini görülmekteydi.

Delikanlı neredeyse delirecekti. Neydi bu? Nasıl oluyordu da nişanlısıyla Coneini aynı odada bulunuyorlardı ve onları sâdece bir masa ayırıyordu. Hele, âdi herifin, ardındaki kapıyı sürgülemeyi bile gerekli görmemiş oluşuna ne demeliydi?

Birdenbire Coneini'nin dudaklarının kımıldadığını farkettiler ve pek uzaktan gelir gibi olmakla beraber, neler söylediğini de apaçık duydu.

Coneini diyordu ki:

— «Ne o cicim? Beni göreceğini hiç ummuyordun galiba? Yakayı benden kurtardığını sanıyordun ama,

yine elime geçtin işte... Hem bu sefer artık elimden kurtulamayacaksın!..»

Bertille, nefret taşan bir sesle:

— «Alçak!» Diye bağırdı.

Yiğit Jehan'ın saçları diken diken olmuştu; kendi kendine bunun hayâl mi, gerçek mi olduğunu sorup duruyordu. Fakat Ravailac gibi boş kuruntulara inanacak kadar bulanık kafalı biri olmadığı için hemen bir çözüm yolu arayarak mırıldandı:

«Burası adamakıllı dalavereli, makineli bir yer... Herhalde bir sürü ayna oyunları ve ses verme araçlarıyla benden epeyce uzakta olması gereken olayları bana seyrettiriyorlar.»

Concini, ona bu düşüncesinde haklı olduğunu göstermek istiyormuş gibi, genç kıza:

— «Senin serseri şövalyen şimdi nerede, biliyor musun?» Dedi.

— «Tabii buralarda olmasa gerek!.. Olsaydı, siz şimdi çoktan kaçmıştınız!»

Concini, homurdanarak bu hakareti yutup duymamışçasına devam etti:

— «O kadar uzakta değil, şekerim. Buralarda!.. Fırın üstünde, bir mezarın içinde, yavaş yavaş kebab oluyor. Bu sana müthiş gelir ama, ileride yaşayacakların yanında hiç kalır. Onunla aramızda şimdi ateşten bir uçurum var. Fakat hem seni, hem de beni görüyor. Şimdi ben seni ya zorla, ya da kendi isteğiyle kucağıma alacağım ve senin haydudun bunu da görecektir, anlıyor musun? Fakat ne buraya gelebilecek, ne de imdadına koşacak... Orada, bir yandan kavru-lacak, bir yandan da çaresizlik içinde kendi kendini yiyerek, senin Concini'ye nasıl metres olduğunu seyredecek... Dilerim, bu hâli görürken delirir veya kudurur. Ne mükemmel tasarlanmış bir şey, değil mi? Nasıl, öç almasını biliyor muyum?»

Jehan, bu sözleri duyunca gerçekten de kuduracakmış gibi oldu. Concini'nin beklediği çılgın bakışlarla etrafını süzüp hırsından yumruklarını ısırarak müthiş bir sesle:

«*Olmaz be, olmaz!*» Diye bağırdı. «*Korkunç bir şey bu... Merhamet edin, acıyın! Bertille!*»

Fakat kendisi herşeyi duyduğu hâlde, sesini kimseye duyuramıyordu. Çünkü Bertille'nin de, rezil İtalyan'ın da onu duymadıklarını, değişmeyen hâllerinden anlıyordu. Ümitsizlik içinde yırtındı:

«*Ah! Ne yapmalı, nasıl etmeli de onu bu rezil alçağın elinden kurtarmalı?*»

Concini'nin sesi bir daha duyuldu:

— «Daha fazla bekleyemeyeceğim. Artık benim sin. Benim olacaksın!..»

Delikanlı, herifin, genç kıza yiyecekmişçesine bakarak yürüdüğünü gördü. Concini, yoluna engel olan masayı itip Bertille'ye doğru bir adım attı. Genç kız soğukkanlılığını muhafaza ediyordu. İtalyan'ın ikinci bir adım daha attığını görünce, yanındaki iskemleyi kapmasıyla havalandırıp herifin kafasına savurması bir oldu. Fakat Concini, bunu önceden sezmiş olacak ki iskemleyi havadayken yakalayıp masanın yanına fırlatarak ilerledi. Sonra müthiş pençeleri, arzudan titreyerek genç kızın omuzlarına indi ve bir sevinç hırıltısıyla:

— «İşte elime geçtin!» Diye bağırdı. «Artık benim olacaksın! Şimdi görsün bizi bakalım!»

Bertille, olanca gücüyle bu ırz canavarının elinden fırlayıp kurtularak haykırdı:

— «Jehan! İmdat Jehan! Kurtar beni!..»

Delikanlı, çılgıncasına:

«*Geliyorum!*» Diye bağırdı.

Kendini tutamayarak öne doğru atıldı; kıpkızal

döşeme üstünde tabanları cazırdayarak, alevlerin kapladığı deliğe kadar koştu. Fakat aşılamayacak bir uçurum kenarında bulunduğunu anlayınca duraladı. Tabanları yanan çizmelerinin kokusu ve müthiş sıcaklık, onu kendine getirdi. Soluk soluğa, tekrar kapıdan yana fırladığında, artık ayakları üstünde duracak hâli kalmamıştı. Dizüstü düşerken karşı duvara baktı:

«*Ulu Tanrım! Şükürler olsun sana, kurtuldu!*»

Tam Concini'nin pençesi kızın omuzuna indiği sırada, kapı birdenbire açılmış, içeriye iki kadın girmişti... Bunlardan son derece sâkin görüneni Léonora'ydı. Çok kibirli ve azametli duran öteki kadının yüzünde siyah bir maske vardı.

Concini, ellerini hemen genç kızdan çekerek olduğu yerde mihlanmış gibi bir an kaldıktan sonra, müthiş bir hiddetle parıldayan gözlerini Léonora'ya dikip elini hançerine attı ve hızla karısına doğru koştu.

Léonora, ölüm tehlikesi karşısında olduğu hâlde hiç istifini bozmadı. Gözlerinde büyük bir şefkat ifadesi belirdi. Fakat Concini, hırsıyla üstüne yürümekte devam etti. Tam hançeri karısına indirecekti ki gözü maskeli kadına ilişince dehşetle durakladı. Sonra iki adım geri fırlayarak eğilip derin bir reverans yaptı.

O zaman, maskeli kadının, maske altında parıldayan gözlerinde de büyük bir sevgi ifâdesi sezildi. Léonora, sâkin sâkin:

— «Görüyorsunuz ya madam!» Diye söylendi. «Concini'yi, kendisine çok ağır gelen bir işten kurtarmak için tam vaktinde yetişmişiz!»

Maskeli kadın başıyla onaylayarak cesur ve soğukkanlı duran Bertille'ye dönüp, tatlılaştırmaya çalıştığı sesiyle:

— «Geliniz!» Dedi. «Benimle beraber oldukça hiçbir şeyden korkmanız gerekmez.»

Bertille, karşısına Azrail bile çıksa, şu anda ona dört elle sarılacaktı. Hiç duraksamadan:

— «Sizinle nereye isterseniz giderim, madam.» Dedi. «Yeter ki şu uğursuz evden ve şu alçak adamdan uzak olayım...»

Maskeli kadın hayret etmiş göründü. Gözlerini genç kıza dikerek:

— «Ne demek istiyorsunuz?» Diye sordu.

Bertille'yi konuşturmak isteyen Léonora, dikkati çekmeye çalışarak:

— «Size anlatmıştım ya, madam...» Dedi. «Concini, zora başvurmak mecburiyetinde kalınca bakın ne biçim sözler işitiyor?»

Sonra Bertille'ye döndü:

— «Size karşı zor kullanılmış olduğunu söylemek istiyorsunuz, değil mi?»

— «Evet madam... Beni kurtarmak için tam vakitinde yetişmiş olmanızdan ötürü size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum...»

Maskeli kadın, duyduğu ve gördüğü şeylere şaşmış bir hâlde, Concini'ye tekrar sevgi dolu bakışlarla baktıktan sonra Bertille'ye döndü:

— «Geliniz!»

Odadan çıktıklarında, Léonora, kapanan kapıya yaklaşıp dışarıyı dinledi ve gittiklerini anlayınca kocasına döndü:

— «Hiç merak etme!.. Kraliçe'nin dünyadan haberi yok... Ona, Kral'ın bu genç kızı çaldırasıya sevdiğini söyledim. Hem adamakıllı kışkırttım; hem de onu, bu genç kızın Madam de Vernaille'den bile tehlikeli olduğuna inandırdım... Şimdi sözde bu kız kaçırarak da Kral'dan böylece öç alacak.»

Concini, Kraliçe kapıdan çıkar çıkmaz yine kuduza dönmüştü. Karısına, öldürmeye susamış gözlerle

bakarken eli tekrar kamasına gitti ve dişlerini gıcırdattı:

— «Tam zamamnda... Tam onu... Gelip elimden aldın ha!»

Léonora kederli bir tavırla gözlerini kocasına dikmiş, düşünüyordu: «*Ne kadar acı çekiyor. Ne kadar da seviyor şu kaltağı... Ah, şu kızı bir yakalasam da ciğerini söksem...*»

Fakat kocasına yalvarır gibi:

— «Ne kızılıyorsun, ne köpürüyorsun, Concini'ciğim...» Dedi. «Bunu yaptımsa, senin istikbalin uğrunda yaptım. Sırf seni bu memleketin başına geçirecek olan plânımızı uygulayabilmek için, sevgilim. Haydi hançerini kınına sok. Delilik etme!.. Elimize mükemmel bir fırsat geçti. Bu sefer Marie bile elimizde... Bu fırsatı da mı kaçıralım?»

Concini, karısının söylediklerini duyunca hemen sâkinleşti. Léonora, onun zayıf damarını bilirdi. Bu adamın kalbini tekrar kazanmak ümidini çoktan kaybetmişti. Fakat gözleri önüne parlak bir istikbal sercek ona hâkim olmayı kolayca başarıyordu. Nitekim Concini, onu öldüreceğini unutmuş, soruyordu:

— «Nedir? Söyle bakalım. Ne demek istiyorsun?»

— «Şunu demek istiyorum ki bu kız, şimdi hemen Ruilly'deki, Acquaviva'nın malı olan eski Kral köşküne götürülecek ve oraya kapatılacak. Yarın öğleden önce Kral, kendi kızı olan bu mendeburu kurtarmaya gelecek. Bu sefer, karşımıza engel olarak dikiilecek bir Yiğit Jehan olmadığı için Louvre'ye ancak Kral'ın ölüsü dönecektir. Öğleden sonra da Fransa'nın tek hâkimi sen olacaksın. Şimdi bu kızı neden elinden aldığımı anladın mı?»

— «Peki ama, başarılacağından emin misin bakalım?»

— «Her türlü tedbir alındı, Concini... Orasını hiç merak etme... Bu sefer Kral yakayı sıyıramayacak. Mademki artık Fransa'ya egemen olacaksın, bu kızından sonra da koynuna alabilirsin. Benim böyle şeylere önem vermediğimi bilmez misin?»

Léonora, içinden: «*Koynuna alırsın ama, ölüsünü... Dirisini değil!*» Diyordu.

İşte Jehan, kızgın demir döşeme üstünde bütün olup bitenleri gördü ve bütün bu konuşmaları duydu. Demek ki Bertille kurtulmuştu. Fakat ne kadar zaman için?.. Léonora'nın dediği gibi yarın Fransa'ya el koyacak olan bu rezil herif bir kere genç kıza el attı mı, artık Bertille'yi onun pençesinden kurtarmak imkânsızdı. Zâten kendisi de bu kızgın zındandan sağ kurtulabilecek miydi bakalım?

Karşıdaki delik kaybolmuş, duvar tekrar yerine gelmiş, ortalığı yine koyu bir karanlık bürümüştü. Şimdi artık demir döşemenin kıpkırmızı kesilmedik yeri de kalmamıştı. Buradan kurtulamayacağını düşünüyordu. Hem bu, pek müthiş bir ölüm olacaktı. «*İyisi mi, kafamı duvara vura vura ölüp gideyim.*» Diye düşündü. Sonra birden aklına yine Bertille geldi. Ya o, ne olurdu sonra?

«Hayır,» diye mırıldandı. «*Şu tende, bir nefes can kalıncaya kadar dayanmam ve kurtulacağımı ummam gerekiyor!*»

Tam bu sırada, bulunduğu köşede duvarın kımıldadığını farketti. Arkasında, içinden hafif ışık sızan bir delik meydana çıktı. Ne düşündü, ne de tereddüt etti. Hemen bu delikten öte yana geçti ve o geçer geçmez delik de kapandı. Ne var ki girdiği yer de sâdece bir zındandı. Gerçi bu seferki zından, deminkine oranla hiç olmazsa çevresini gösterecek kadar aydınlıktı ama, görünüşü bakımından eskisinden de berbatı. Delikanlı, ilk ağızda buranın çıktığı zından gibi

tabanlarını yakmadığını görerek sevindi. Fakat bu yeni zındanı şöyle biraz gözden geçirince, hiç de beğenilecek bir tarafı olmadığını çabuk kestirdi ve mırıldandı:

«*Bu ne biçim zından böyle?*»

Burası yusuvarlak, sarnıçlara benzeyen bir odaydı. Tavanı, duvarları ve döşemesi parıl parıl parlayan demirden yapılmıştı. Ne bir kapı, ne de pencere görünüyordu. Işık, tepeden geliyordu. Asıl garibi, döşemeydi. Kenarda, duvarın dibinde, çepeçevre bütün zındanı dolaşan, dar ve bir kedinin bile zor tutunacağı genişlikte düz bir kısım vardı. Bundan ötesi, ortaya doğru çukurlaşıp huni şeklini alıyordu. Bu huninin üstünde durmaya imkân yoktu. Ancak, hiç durmadan yürünürse bu kaygan zeminde belki tutunabilirdi. Fakat herhalde buraya girenin ortadaki çukura doğru kayıp yuvarlanması düşünülmüş; herşey ona göre hesaplanmıştı. Duvar dibinde uzanıp giden dar düzlükle huni kısmı arasında bir insan parmağının rahatça girebileceği kadar yarık bulunuşu, huni zemininin duvardan ayrı olduğunu ve duvara bağlı olmadığını belirtiyordu. Ortaya doğru oldukça sarp bir şekilde çukurlaşan bu huninin üstünde yer yer yuvarlak çukurluklar görünüyordu. Fakat bütün bunlar içinde en çok ilgi çeken şey, hiç şüphesiz, bir yuvarlak biçimindeki bu yerin çapı boyunca bir yandan öte yana uzayan demir ve düz köprüydü. Bu acayip zındanda oturabilecek bir yer arayan Jehan'ın gözleri de ilkönce köprüye takıldı. Bundan başka huninin göbeğinde de oturabilirdi ama, köprüyü denemeye karar vererek tırmanıp sağlam olup olmadığını yokladı. Sağlamdı... Jehan: «*Herhalde beni ya bu köprüde, yahut da huninin orta yerinde oturtmak istiyorlar. Acaba buraya yerleştikten sonra ne olacağım? Bu alçak Concini bana yine ne biçim bir işkence hazırladı?*» Diye düşündü. Bir kere daha zındanın her

yanını yokladı, huninin göbeğine baktı; hiçbir sonuca varamayınca:

«İyisi mi, şu köprüde kalayım. Başıma ne gelecektse burada gelsin,» diye söylendi.

Köprünün ortasına oturdu. Tam o sırada, köprünün öbür ucunda, hunideki çukurluklara benzeyen bir çukur daha bulunduğunu gördü. Bütün bunlar, hayra yorulacak şeyler değildi ama. ne olacağını, başına neler geleceğini bilmeyişi. içini herşeyden fazla sıkıyordu.

Aklı fikri, bir tek şeye takılmıştı: Ne olacaktı? Başına ne gelecekti?

Böylece, kimbilir kaç saat geçti. Birden, üstünde bulunduğu köprünün öte ucunda, boşanan bir yay sesi duyar gibi oldu. Hemen başını kaldırıp bakınca, epey yüksekte açılan bir deliği farkettil. Aklına ilk gelen soru: «Acaba beni, başka bir yere mi sürüklemek istiyorlar?» Oldu. Fakat ayağa kalkıp deliğe kadar uzanınca, bunun geçebileceği kadar geniş olmadığını gördü. Fakat asıl tuhafına giden, deliğin içinden gümbür gümbür bir ses duyulmasıydı. Neydi bu?

Tam bu sırada açılan delikten bir şey yuvarlanıverdi ve tam Jehan'ın üstünde durduğu köprünün bir ucundaki çukurluğa oturdu. Delikanlı bütün dikkatiyle bakınca, bunun iri bir demir gülle olduğunu farkettil. Duvardaki delik de hemen kapanmıştı. Delikanlı, demir gülleye yanaşıp yakından bir göz attı ve sonra şöyle bir kaldırıp ağırlığını anlamaya kalkıştı. Hayret! Kaldıramıyordu. Ne demekti bu? Tüyleri diken diken oldu. Bakışları bir gülleye takılıyor, bir huni şeklindeki yere kayıyordu. Birdenbire belli belirsiz gülümsedi ve işin içyüzünü nihayet kestirdiğini sanarak:

«Vay canına! Demek ki üstünde durduğum köprüden hiç ayrılmamam gerekiyor.» Diye söylendi.

Fakat sanki düşmanları söylediklerini duymuş gibi, acayip zıندانın şekli değişmeye başladı. Nitekim, Jehan'ın üstünde durduğu köprü, birdenbire harekete geçti ve bir yanından itiliyormuş gibi, öteki ucundan duvarın içine girmeye başlayarak, delikanlıyı büsbütün yeni bir tehlike karşısında bıraktı. Köprü duvara girince yer kalmayacak; Jehan da, gülle de yere; yâni huninin içine yuvarlanacak ve ağır gülle delikanlının üstüne düşüp bir anda pestilini çıkarıverecekti.

Ama Yiğit Jehan ölüme kolay kolay boyun eğecek adam değildi. Bertille tehlikedeydi; onun imdadına koşması gerekiyordu. Kendini kapıp koyuvermeye ne hakkı vardı? Tam tersine, bu tende bu nefes kaldıkça, görevi ölümü geciktirmekti.

Birden kendini huninin kenarına fırlatıverdi. Tam zamanında atlamıştı. Aynı anda, ağır demir gülle de müthiş bir gümbürtüyle huninin göbeğine düşüverdi. Gözlerini bu cansız, fakat müthiş canavara dikmişti. Ne yapacaktı bu gülle ona? Ne biçim işkenceler hazırlıyordu? Çünkü bütün tehlikenin ondan geleceğini seziyordu...

Böylece yüzyıllar kadar uzayan dakikalar geçti... Sonra birdenbire, ayağının altındaki yerin hareket etmeye başladığını farkettil. Jehan, sanki ortadaki çukurlukta, yâni huninin göbeğinde, bir mihvere bağlıymış gibi, dönmeye koyulmuştu. Tetikte bulunmasa, güçlükle tutunduğu bu kaygan ve meyilli yerden yuvarlanıp huninin ortasına, güllenin yanına düşecekti. Şimdi burada tutunabilmek için bir tek çare vardı: Yürümek!.. Ne yürümesi, hattâ koşmak gerekiyordu! Çünkü zeminin dönmesi gittikçe hızlanıyordu. Bu hızlanma artarsa, huninin göbeğinde bulunan demir gülle de kenarlara doğru fırlayacak, içerde yuvarlanmaya başlayacaktı... Öyle ya... Her dönüş, göbekten dışarıya doğru fırlatacak güçteydi!

Aklına gelen, başına da geliyordu: Bunu düşünüp de yürümeye, hattâ koşmaya başlamıştı ki birdenbire demirden canavarın da huninin göbeğinden kaygan yamaçlara doğru fırladığını ve gümbürdeye gümbürdeye ardısıra koşmaya, kendisini kovalamaya başladığını gördü... Bir tek kurtuluş çaresi vardı: Daha hızlı, gittikçe daha hızlı koşmak...

Ve koştu... O koştukça gülle de amansız bir inatla peşinden seğirtti. Kâh hızlanıyor, kâh yavaş ilerliyordu ama, delikanlıya soluk alma fırsatı bırakmıyordu. Tam biraz yavaşlar görünürken, Jehan da durup bir an dinleniyor; sonra güllenin birdenbire yeni baştan hızlandığını görünce, yine delicesine koşmaya başlıyordu.

Artık güçlkle soluk almaya başlamıştı. Demir canavar, birçok kere yanibaşından hızla geçmiş, hattâ elbisesine bile sürünmüştü. O, Jehan'dan daha hızlı koşuyordu. Delikanlının onunla yarışmasına imkân yoktu. Gücünün de gittikçe kesilmesi, artık ölümün yaklaştığını belirtiyordu. Fakat kendi kendine:

«*Durursam, ölürsem Bertille mahvolacak!*» Diye cesaret verdi ve koştu, koştu... Demir canavar da peşinden gümbürdeye gümbürdeye seğirtti.

KORKUNÇ SAATLER

Carcagne, iki genç kızın Kadınlar Kalesi'ne kapatıldıklarını gördükten sonra dilber Perrette'nin evine dönmüş, ne olup bittiğini bir kere de yerinde incelemeye karar vermişti. Fakat evin kapılarının sınıksıkı kapalı olduğunu ve yıkacakmış gibi vurduğu hâlde kimsenin ses vermediğini görünce yakındaki komşulardan birinden bir merdiven uydurup bahçe duvarına dayayarak içeriye atladı. Evde, bir karyolanın altına sinmiş olan Martini kadını güçlüklerle bulabildi. Anlattığına göre, kapının vurulduğunu duyar duymaz, kendini de yakalamaya geldiklerini sanarak buraya gizlenmiş ve hiç ses vermemişti. Carcagne, kendisinin kim olduğunu anlatıp, kadının korkusunu giderinceye kadar akla karayı seçti. Ne yazık ki Martini kadının anlattıklarından da kesin bir sonuç çıkaramadı.

Bunun üzerine evden çıktı, arkadaşlarıyla nöbet beklerken pusu kurdukları yerin önünden birkaç defa geçerek Gringaille'yle Escargasse'nin orada olup olmadıklarını anlamak, oradalarsa onları uyar-mak istediye de bundan da bir sonuç alamayınca umudunu kaybedip Paris'e döndü. Birlikte gittikleri bütün meyhaneleri gözden geçirdi. Fakat bu araştırmalardan da hiçbir şey elde edemedi.

Artık, hiç ümidi kalmamış; kederinden ağlamaklı olmuştu. Bou-du-Monde Sokağı'ndaki odasına gidip ot minderlerden birinin üstüne kendini atıverdi.

Ertesi günü de yeniden araştırmaya koyulduysa da, sabahtan akşama kadar taban teptiği ve yorgunluktan bittiği hâlde yine hiçbir ize rastlayamadı.

Mösyö Jehan'ın da görünürlerde olmayışı, kafasını allak bullak ediyordu.

Akşamüstü, herşeyden büsbütün umudunu kesmiş Saint-Honoré Sokağı'nda ilerlerken, birdenbire Gringaille ve Escargasse'yle burun buruna geliverdi.

Öpüşüp sarılıştılar, gözlerinden yaşlar boşandı... İki arkadaşı, kendisine nasıl yakalandırsa öylece, hiçbir şey sorulmadan ve bunun sonucu olarak da hiçbir şey öğrenmeden salıverildiklerini anlattılar. Bundan sonra ilk işleri Perrette'nin evine uğramak olmuş ve orada iki genç kızın tutuklandığını öğrenmişlerdi. Martini kadından başka bir şey öğrenemediklerinden, bu marifetin de Concini'nin başının altından çıktığı sonucuna varmışlardı. Carcagne, gördüklerini onlara da anlattı.

Şimdi iş, Jehan'ın nasıl olup da ortadan kaybolduğunu anlamaya kalıyordu.

— «Gidip mağaraya da baktın mı?»

Carcagne salak salak söylendi:

— «Ah! Bak bu hiç aklıma gelmedi.»

Gringaille, uzun süre düşünmeyi gerekli bulmaz; hemen kararını verirdi. Çabucak komutayı ele aldı:

— «Siz çıkmaz sokağa gidin, ben gelinceye kadar hapis haneye göz kulak olun,» dedi. «Ben Montmartre'ye gidiyorum.»

Koşar adımla arkadaşlarından ayrıldı. Taşocağının ağzına varınca, Jehan'ın içine yuvarlandığı kuyuyu gördü. Delikanlıya tuzak kuranlar, kuyunun ağzını bile kapamamışlardı. Gringaille, işkilli işkilli kuyuya baktı:

«Bu da nereden çıktı? Son geçişimizde burada kuyu muyu yoktu!»

Kuyunun etrafında henüz kazıldığı belli olan nemli topraklar vardı. Ağzına doğru eğilip düşündü: «Bu

kuyu, eski bir kuyu ama, ağız yeni açılmış. Acaba neden?» Epey kafa patlattıysa da bir cevap bulamadı. Oradan doğruca mağaraya girdi. Tabii orada da hiçbir şey yoktu. Fakat kuyuyu bir türlü aklından çıkaramıyordu. *«Neden açılmış? Neden ağızını açmışlar?»* Deyip duruyor ve karanlıkta oraya kolayca yuvarlanılabileceğini seziyordu. *«Sakin Jehan'ın başına da böyle bir şey gelmiş olmasın?»* Diye düşünerek kaygılandı. Hemen civardaki değirmene giderek oradan sağlanı bir halatla iki delikanlı aldı ve bir altına karşılık kendisini kuyunun dibine indirdikten sonra tekrar yukarıya çekmeleri için uyuşturdu. İpin ucunu beline bağladı; bir meşale yakıp içeriye sarktı.

Kuyunun dibinde bir çift mahmuz buldu. Bunların yanında, Jehan'ın kılıcıyla hançeri vardı. Gringaille'nin gözleri büyüdü. İki değirmenci kendisini yukarıya çekerlerken:

«Bizim reis nalları dikmiş olsaydı, onu buraya yuvarlanmış olanlar, silâhlarını bırakmazlardı. Demek ki Jehan sağ. Öyleyse, acaba nereye götürdüler? Sakın onu da Kadınlar Kalesi'ne kapatmış olmasınlar?» Diye söyleniyordu.

İki değirmenciyi savdıktan sonra mağaraya girip kılıç, hançer ve mahmuzları oraya bıraktı. Sonra içi silâh dolu sandıklardan birine yanaştı; oradan birkaç silâh seçerek hepsini güzelce birbirine bağlayıp omuzladı, dışarıya çıktı.

Carcagne'yle Escargasse'yi, gönderdiği yerde buldu... Doğruca bir silâhçıya gittiler; hararetli bir pazarlıktan sonra dükkândan çıktıklarında artık silâh tomarı ellerinde değildi ama, ceplerinde yirmi altın vardı.

O geceyi, Paris'in ayaktakımıyla dolu bütün meyhanelerini dolaşıp korkunç suratlı bir sürü herifle ahbaplık etmekle geçirdiler. Geç vakit odalarına dön-

düklerinde ceplerinde bir tek metelik bile kalmamıştı. Fakat hepsinin de yüzleri gülüyordu, keyifleri yerindeydi.

Ertesi gün sabahın saat dokuzunda, bir akşam önce ahbaplık ettikleri müthiş haydutlardan onbeş taneyle birlikte, dosdoğru Kadınlar Kalesi'ne yollandılar.

Gringaille'nin hazırlıkları tamamdı. Hapishaneye baskın vermek ve Jehan'la iki genç kızı kurtarmak için onbeş gözüpek adam tutmuştu. Bugün, ne yapacak edecek, bu işin hakkından gelecekti.

*

Şövalye de Pardaillan, papaz Parfait-Goulard'ın peşini bırakmıştı ama, onu izlemekten büsbütün caymış değildi. Nitekim, ertesi sabah gün doğmadan Saint- Honoré kapısında yerden bite'rcesine bitmiş, papazın şehre girmesini beklemeye koyulmuştu. Bu bekleyiş hiç de uzun sürmedi. Parfait-Goulard dosdoğru çıkmaz sokağa yönelip hapishaneye girdi. Pardaillan, herifin ansızın Écrivains Sokağı'ndaki bir evden çıktığını görmesin mi? İşi hemen anladı. Zaten Parfait-Goulard da sanki Şövalye'ye bunu anlatmak istiyormuş gibi boyuna gidip geliyor; bazan da Écrivains Sokağı'nda beliriveriyordu. Şövalye, bu iki yeri birbirine bağlayan gizli bir geçit bulunması gerektiğine karar vermişti. Anladığı bir şey daha vardı: Acquaviva'nın da buralarda oturması gerektiği... Bu sonuca varınca, hapishane civarını iyice gözden geçirdi. Kadınlar Kalesi'nin yanıbaşındaki, gizlenmiş gibi duran küçük eve gözlerini dikti. Hattâ bu kadarla da kalmadı; kimseyi kuşkulandırmadan komşuların ağızlarını arayınca, sahibinin kim olduğu bilinmeyen ve boş olması gereken bu küçük evin, aradığı yer olduğu kanısına vardı.

«*Sahibi kim olursa olsun... Eğer Acquaviva burada saklanmıyorsa, ben de adam değilim. Onun için, artık Parfait-Goulard'ın peşinde taban tepmenin de gereği kalmadı... Buraya girersem, işin düğüm noktasını da çözmüş olacağım. Girmek zor değil. Değil ama, kuşu yuvasında ürktmemek lâzım. Bu işi nasıl halletmeli?»* Diye düşünüyordu.

Şövalye, geceleyin bir karara varmak üzere hana gitti. Fakat ertesi sabah da plânını kurmuş, eve nasıl gireceğini tasarlamış değildi. Yavaş yavaş yola koyulup çıkmaz sokağa geldiğinde, sokağın kılıksız kıyafetsiz ve kötü bakışlı insanlarla dolu olduğunu görünce şaşaladı. Bu herifler, koca bir kalas da getirmişlerdi. Görünüşe bakılırsa, hapishane kapısını kırıp içeriye girmek niyetindeydiler. Oysa hapishanede hiçbir savunma hazırlığı sezilmiyordu... Bu işe Şövalye'nin canı sıkıldı. Ortalık bir kere velveleye verilirse Acquaviva'nın kaçacağı muhakkaktı. Şövalye dirsekleriyle kendine yol açıp hapishane kapısına kadar ilerlediyse de, itip kaktığı adamlar ileri-geri homurdandılar. Tam birkaçını haklamaya niyetleniyordu ki ansızın bir ses duyuldu:

— «Yol verin be!.. Mösyö de Pardaillan geldi. Açılın diyorum size!..»

Şövalye hayretle baktı ve oğlunun üç yakın yardımcısını, Gringaille, Escargasse ve Carcagne'yi hemen tanıdı. Gringaille, sınırsız bir sevinçle:

— «Ah, mösyö de Pardaillan!» Dedi. «Sizi Allah gönderdi.»

— «Ne var? Ne oluyor?»

Zaman kaybetmemek gerektiği için, olanı biteni kısaca anlattılar. Şövalye, oğlunun ortadan kaybolduğunu duyunca telâşlanarak:

— «İnşallah geç kalmamışsızdır!» Diye söylendik-

ten sonra: «Şu kalası elinizden bırakın,» dedi. «Bunun faydası olmaz. Sekiz kişi benimle gelsin.»

Haydutlardan sekizini alarak Écrivains Sokağı'ndaki eve doğru yürüdü. Evin Monnaie Sokağı'ndaki kapısına dört, Écrivains Sokağı'ndaki kapısına da dört adam dikerek ihtar etti:

— «İçeriye girmek isteyen olursa, bırakın girsin. Fakat dışarıya kimse çıkmayacak.»

— «Sağ çıkmayacak mösyö!.. Direnirse tepeleyeceğiz değil mi?»

— «Yoo... Cana kıymak yok. Sâdece dışarıya kimseyi çıkarmayacaksınız, o kadar...»

Çıkamaz sokağa dönerek karanlık suratlı heriflerin geri kalan kısmına da hapsihaneyi ve küçük evi gözetleme görevi verdikten sonra üç arkadaşa:

— «Siz de benimle geleceksiniz!» Dedi.

Bundan sonraki olaylar, umulduğundan daha sâde ve çabuk geçti. Pardaillan, hapisane kapısına gidip (Parfait-Goulard'ın parolalı vuruşuna dikkat etmişti), parolalı şekilde vurdu. Kapının küçük gözetleme penceresi açıldı. Şövalye, zavallı Saint-Julien'den düşen değerli kâğıdı kapıcıya gösterir göstermez kanat hemen açıldı. İçeriye girince, önünde saygıyla eğilen kapıcıya, otoriter bir tavırla:

— «Bu üç mösyö de benimle beraber gelecek,» dedi.

Kapı, üstlerine kapandı. Dördü birden başgardiyanın yanına çıkarıldılar. Adam, gösterilen kâğıt karşısında derin bir reverans yaparken, Pardaillan, hem emredici bir tavırla, hem de nezâketli bir sesle:

— «Azizim,» diye söze başladı. «Önceki gün size kutsal anamız başrâhibenin emriyle iki tutuklu kız getirildi.»

— «Evet, monsienyör!..»

Şövalye bir an sustuktan sonra, cesaretle savurdu:

— «Aynı zamanda bir de delikanlı getirilmiş olacak. Bağlı mı, yaralı mı, ölü mü, işte öyle bir şey...»

— «Sâdece baygındı monsenyör...»

Pardaillan ferahlayıp derin bir soluk alırken, yanbaşında sevinçlerini tutamayacak bir hâle gelen üç ahbap çavuşlara ters ters baktı. Üçü de donakaldılar. Şövalye, başgardiyanı döndü:

— «Pekâlâ, şimdi beni bu tutukluların yanına götürün bakayım!..»

Başgardiyan, kesin bir cevap verdi:

— «İmkânı yok, monsenyör.»

Şövalye isteğinin reddedildiğini sanmış ve yüzü pek korkunç bir hâl almıştı. Fakat kendine hâkim olarak kâğıdı uzattı:

— «Kutsal başrâhibemizin emirleri var!»

— «Aman efendim. Kutsal anamızın emirleri başımızın üstüne... Emirlerinize uymamak aklımdan bile geçmez. Fakat tutuklular burada değil ki...»

Dört ağızdan da, aynı düşünceyi belirten değişik sözler çıktı:

— «Lânet olsun!»

— «Allah belâsını versin!»

— «Canı cehenneme!»

Şaşkınlık ve korkusundan donakalan gardiyan, bir hatâ yaptığını ve başına müthiş bir belâ geleceğini sanarak kekeledi:

— «İkisi gitti efendim. Elimde genç kızlardan birinden başka kimse yok.»

Pardaillan patlayıverdi:

— «Neden baştan söylemiyorsunuz? Çabuk beni yanına götürün!»

— «Pekâlâ efendim. Buyurun efendim.»

Hep birlikte binanın üçüncü katına çıktılar. Başgardıyan, bir kapının sürgüsünü çekerek açtı. O zaman Pardaillan:

— «Siz şurada, koridorun başında bekleyin,» dedi. «Tutukluyla görüşeceklerimiz, kutsal anamızın gizli emirleriyle ilgilidir.»

Üç ahbap çavuşlara, gardıyanı hiç gözden ayırmalarını işaret ederek içeriye daldı. Gringaille'yle arkadaşları, Şövalye'yi on dakika beklediler. Sonra onun, dilber Perrette'yle birlikte dışarı çıktığını gördüler.

*

Pardaillan, Gringaille'nin kız kardeşi, Carcagne'nin nişanlısı olan Perrette'yi zındandan çıkarırken Claude Acquaviva da açık penceresinin önünde Parfait-Goulard'la her zamanki gibi kısa cümlelerle konuşuyordu:

— «Ravaillac?»

— «Yola çıktı.»

— «Nasıl haber aldı?»

— «Askerler kendi aralarında konuşurlarken duymuş, hemen yola çıkmış. Bu bakımdan da kimse bizden kuşkulalmaz.»

— «Peki, ya Kral?»

— «Mektubu aldı. Arabasının koşulmasını da emretti. Dosdoğru oraya gideceği belli!»

— «Mektubu kim götürmüştü?»

— «Kim olacak, tabîi Colline Colle kadın... Bu işten epeyce para kazanacağına güveniyor. O bakımdan da bizden şüphe olunamaz.»

— «Jandarma Komutanı?»

— «Ben ilgilenmedim. O işi Saëtta üstüne aldı.»

— «Concini?»

— «O da öğleye doğru olay yerinde bulunacak. O genç kızı mutlaka ele geçirmek istiyor.»

— «Demek bu kadar seviyor?»

— «Daha çok, Yiğit Jehan'dan öç almak istiyor herhalde.»

Acquaviva yerinden kalkıp düşünceli bir tavırla odada aşağı-yukarı dolaştıktan sonra:

— «Bu Concini'de hiç akıl yok.» Dedi. «İnsan, Yiğit Jehan'ı, Ruilly'e gitsin diye serbest bırakır mı? Pardaillan'ın oğlunun, babasından bir dirhem aşağı kalır yeri yok. Onların ikisi de akıl-sır ermez insanlar... Böyleleri, bir kere ele geçtikten sonra artık dakika kaybedilir mi? Hemen gerekeni yapmalı. Onun için Concini'ye uyup onu serbest bırakacak değilim. Bu bir saat içerisinde Pardaillan'ın oğlu da ölmelidir. Bu işi hemen yoluna koyunuz.»

— «Ama Concini de bazı emirler vermiş olmalı, monsenyör... Onun verdiği emirleri değiştirmeyi büsbütün unuttum.»

Acquaviva, adamakıllı endişelendi:

— «Ne o? Yoksa serbest mi bırakıldı?»

— «Hayır ama, korkarım ki şu dakikada 'dönen oda'dadır...»

— «Boş bir işkence, oğlum. Eğer iş işten geçmediyse, hemen gidip şu işkenceyi durdur.»

Parfait-Goulard, yerinden fırladı:

— «Başüstüne, monsenyör!»

Fakat hızla kapıyı açmasıyla olduğu yerde kalamaması bir oldu.

Karşısında Pardaillan duruyordu! Yolunu kesmiş kendisini odaya doğru gerisin geriye itmekteydi.

*

Şövalye, dilber Perrette'yle birlikte koridora çıkınca, başgardiyanın yanına giderek:

— «Bizi yukarı kata çıkarın!» Dedi.

Gardiyana, hiç duraksamadan isteğini yerine getirdi. Zira altında manastır başrâhibesinin mührü bulunan kâğıttaki emir açıktı. «*Bu kâğıdın sahibine, kayıtsız şartsız itaat edilecek*» ti.

Şövalye, yukarı katta Perrette'nin kolunu sıkması üzerine bir kapının önünde durup gardiyana da durdurdu ve:

— «Açın!» Dedi.

Kanat açılınca, Perrette'yle birlikte girip kapıyı arkasından kapattı; yavaşça genç kıza sordu:

— «Hangi kerevetti, kızım?»

Perrette'nin gösterdiği kerevete doğru yürüdüler. Şövalye, duvarı biraz yokladıktan sonra:

— «Anladım!» Dedi.

Tekrar dışarıya çıktı, üç ahbap çavuşu da yanına çağırdı ve başgardiyana:

— «Siz, kapıyı kilitleyip gidin,» dedi.

— «Ya tutuklu kız, monsenyör?»

Pardaillan, soğuk bir tavırla:

— «Burada, benim yanımda kalacak!» Dedi.

Başgardiyana anlamlı anlamlı gülümseyerek:

— «Emredersiniz!» Deyip çıktı.

Dışarıdan kilit sesleri ve adamın uzaklaşan adımları duyuldu. Pardaillan hemen duvara eğilerek gizli bir manivelâyı oynattı; duvar bir yana kaydı ve or-

taya bir kapı çıktı. Şövalye önden geçtikten sonra genç kızla üç arkadaş da girdiler.

Dosdoğru, Acquaviva'nın evinin sofasına geçmişlerdi.

Şövalye, bulundukları yeri gözden geçirdi: Kilitli bir kapıyla o anda papazların içinde bulundukları odanın kapısını ve merdivenleri gördü. Yavaşça sesler gelen odanın kapısına yaklaştı. Ötekiler de onun vereceği işareti bekleyerek bir kenarda sessiz sadasız durdular.

Bu sırada odadan Parfait-Goulard'ın sesi duyuluyor ve papaz, «*Daha ziyade Yiğit Jehan'dan öç almak istiyor galiba,*» diyordu. Pardaillan, eğilip kulağını kapıya vererek konuşmayı sonuna kadar sabırla dinledi. Sonra Parfait-Goulard birdenbire kapıyı açınca, Şövalye'yle burun buruna geldi. Şövalye'nin yüzü, en şiddetli heyecan içinde bulunduğu anlardaki gibi son derece sâkindi. İleriye doğru bir adım atınca, papaz gerilemek zorunda kaldı.

Odada ağır ağır dolaşan Acquaviva, bu yabancıyı gördüğü gibi, Parfait'in yüzündeki korkuyu da hemen farkettiler ve tasarılarını altüst eden bir olayın çıktığını hemen kestirdi. Fakat soğukkanlılığını koruyup pencereye doğru iki adım attı. Ama Pardaillan açık pencereyi görmüş; keskin gözleriyle Monnaie Sokakı'nın köşesindeki evin penceresinden bakan garip kıyafetli papazı da farketmişti. Acquaviva'dan daha çabuk davranarak, onun işaret vermesine fırsat bırakmadan pencereyi kapatıp perdeleri örttü.

Parfait-Goulard, Şövalye'nin kapıdan çekildiğini görünce hemen dışarı fırlamıştı ama, karşısında Gringaille Escargasse ve Carcagne'yi buluvermişti. Gringaille:

— «A!» Dedi. «Parfait Goulard'mış bu... Bizim ayyaş Parfait'miş meğerse...»

Escargasse de bütün kibarlığını takındı:

— «Ne âlemdesin bakalım? Özledik seni...»

Carcagne ise gerçekten de pek merak ediyormuş gibi:

— «Bugün kaç kadeh çektin, hazret?» Diye sordu.

Papaz da işi şakaya dökmeye kalktı ve kahkahalarla gülerек:

— «Haydi arslanlar, bırakın da geçeyim. Acele işim var,» dedi.

Gringaille, hiç istifini bozmadan, yerinden de kılmıdamadan:

— «Geç iki gözüm, geç,» dedi. «Senin acele işlerine de engel olacak değiliz ya...»

Ama Parfait-Goulard, yakalandığını anlamış ve uç abbaba dehşetle bakıp gerilemişti. Bu sırada, pek sâkin görünen Acquaviva da şöyle diyordu:

— «Benim gibi âciz bir ihtiyar rahipten ne istiyorsunuz? Artık evlerimizde de güven kalmadı mı?»

Pardaillan kısa kesti:

— «Mösyö, ben Şövalye de Pardaillan'ım... Bunun ne demek olduğunu kavradınız, değil mi? Mükemmel... Öyleyse, hiç durmadan, beni müthiş bir işkencede olduğunu söylediğiniz oğlumun yanına götürün. Bekleyecek vaktim yok. Saniyeler bile değerlidir!»

Acquaviva, Pardaillan'ın gözlerinin içine baktı ve kollarını göğsünde kavuşturarak eski yöntemine başvurdu:

— «Demek Şövalye de Pardaillan'sınız, öyle mi? Fakat ben sizin gözlerinizden, benim gibi âciz bir ihtiyara dokunmayacak kadar mert bir adam olduğunuzu okuyorum. Bakalım, düşüncemde yanılmış mıyım?»

Şövalye, papazın işi uzatmak istediğini hemen kavradı... Üç arkadaşa bir işaret çakınca, epeyce direnmesine rağmen Parfait-Goulard'ı kısıklıvrak yakaladılar. Pardaillan da Acquaviva'nın kolunu tuttuğu gibi, herifi küfe sürüklermişçesine sofaya, oradan da merdivenlerden aşağıya indirmeye başladı. Bir yandan da hiddetle bağırıyordu:

— «Sizin gibi ihtiyarları öldüremem. Ama, gözünüzü açın. Bakın aşağıya iniyoruz. Vaktinde kararınızı vermezseniz ve sizin yüzünüzden oğluma bir şey olursa, hem sizi, hem de şu yamağınızı Louvre'ye kadar sürüyüp götürür ve Kral'ın karşısına çıkardıktan sonra şöyle derim: *'İşte Majeste, Cizvit'lerin elbaşısı Claude Acquaviva... Bu adam size suikast hazırlıyor. Yardakçısı da şu Parfait-Goulard'dır. Sizi öldürmesi için yarım akıllı yobaz Ravaillac'ı kışkırtan da bu Parfait-Goulard'dır.'* Ve ben bunu dedikten sonra boynunuzun kıldan ince olacağından bilmem şüphe eder misiniz? Ama, bu size tesir etmez.» Şimdi Pardaillan da kurnazlık yapıyor ve Acquaviva'nın bam teline dokunuyordu: «Çünkü cesur bir adamsınız. Burası belli... Fakat öte yanda Cizvit Kurumu adıyla yükseltmeye çalıştığınız mezhep de mahvolup gidecek. Eseriniz de yarım kalacak. Artık buna da gönlünüz razı olur mu bilmem? Haydi, kararınızı verin, yaklaşıyoruz!»

Merdivenlerden aşağı, taşlığa inmişlerdi. Pardaillan artık tek kelime bile söylemiyordu.

Fakat son söyledikleri hemen etkisini gösterdi; Acquaviva, soğukkanlılığını kaybetmeden papaza dönerek:

— «Goulard kardeş...» Dedi. «Bizi Mösyö de Pardaillan'ın oğlunun yanına götürün.»

İçinden de: *«İnşallah gecikmeyiz. Bu adam, hiç şüphesiz dediğini yapacak.»* Diyordu. Anlaşılan Par-

fait-Goulard da aynı fikirdeydi ki emri tekrarlatmadan hızlandı ve önden yürüyerek birtakım gizli kapılar açtıktan sonra hepsini bodrum katına indirdi. İlerledikçe kulaklarına, müthiş gümbürtülere karışan iniltiler geliyordu. Pardaillan'ın da, üç arkadaşın da yüzlerinden bütün kanları çekilmişti. Artık koşuyor ve Parfait-Goulard'ı da âdetâ sürüklüyorlardı.

Râhip, kulakları sağır eden gürültü arasında durdu. Bir manivelâyı tutup bütün gücüyle çekince duvar açıldı ve Pardaillan'la üç ahabap çavuş, açılan delikten hızla geçtiler.

O zaman, gözlerinin önünde müthiş manzara belirdi: Yiğit Jehan, çıldırmışçasına demir bir huni üstünde koşuyor; ardından da ağır bir demir gülle, müthiş gümbürtülerle yuvarlanıyordu. Delikanlı, o kadar heyecan ve dehşet içindeydi ki inleye inleye koşarken kendisine bakanları ve seslenenleri farkedemedi. Fakat, hızla yanlarından geçerken, dört güçlü kol delikanlıyı koltuk altlarından kavradığı gibi havalandırıp korkunç huninin üstünden çekti aldı.

Jehan, hemen kendinden geçiverdiyse de, bu baygınlık, yüzüne serpilene biraz su ve Acquaviva'nın cebinden çıkarıp sunduğu iki damla ilâçla çabucak giderildi. Jehan gözlerini açarak derin bir nefes alınca, Cizvit'lerin elebaşısı:

— «Kurtuldu!» Dedi.

Şövalye, Acquaviva'ya döndü:

— «Mösyö,» dedi, «ne yaptınızsa hepsini unutuyorum. Bu işkencenin sizin suçunuz olmadığını biliyor ve sizi affediyorum. Gidiniz mösyö...» Hiddetten titreyen sesiyle ve tehdit dolu bir tavırla ekledi: «Onun servetini elinden almak için giriştiğiniz bu kördövüşü, inanınız ki hiçbir sonuç vermeyecektir. Değil mi ki ben size böyle söylüyorum, doğru oldu-

ğuna inanın. Hem sonra, memleketinize dönmenizin sizin için en hayırlı yol olduğunu da hatırlatırım. Ayrıca, benim sabrıma fazla güvenmemenizi de tavsiye ederim, mösyö...»

Acquaviva:

— «Tavsiyeleriniz akla yakın görünüyor.» Diye cevap verdi. «Dediğiniz gibi yapacağım, mösyö...»

Başka bir şey söylemeden yavaş yavaş oradan uzaklaştı.

Jehan'ın gözleri açıktı ama, kendinden geçmişcesine bir süre dalgın dalgın baktı. Sonra, üstüne doğru eğilen Pardaillan'ı farkettil. Yaşlı gözlerle kendini süzen Perrette'yi ve neredeyse gözlerinden yaşlar boşanacak olan üç arkadaşı gördü. Bunların kafasında uyandırdığı izlenimler şuurunun yüzüne çıkmış olacak ki yeni durumunu kavramış olduğunu belli eden bir hareket yaptı. Ne şaşmış, ne teşekkürü gerekli görmüş, ne de kendisini burada nasıl bulabildiklerini sormayı akıl etmişti. Ansızın, müthiş bir düşüncenin verdiği çabayla yerinden fırladı. Sınırsız endişe ve telâş sezilen sesiyle:

— «Bugün günlerden ne?» Diye sordu.

Pardaillan, bu âni ve yersiz soruya şaşırmıştı ama yine de yavaşça cevap verdi:

— «Perşembe, evlâdım.»

Delikanlı, bu sözü duyunca pek sevindi. Fakat önceki soruyu heyecanlı bir soru daha izledi:

— «Saat kaç?»

— «Sabahın onbuçuğu olmalı...»

Jehan'ın sevinci taşı:

— «Allah'a bin şükürler olsun!.. Zaten ben tam vaktinde yetişeceğimi biliyordum. Hiç 'durmayalım. Çabuk gelin!..»

Başka bir şey söylemeden, arkadaşlarının kendisini

izleyip izlemediklerine bile dikkat etmeden, Parfait-Goulard'ın açmakta olduğu kapıdan fırladı. Pardailan, Perrette, Gringaille, Escargasse ve Carcagne de atıldılar. Böylece Jehan önde, ötekiler arkada, uzun süre koşular. Sonunda, serin ve temiz hava alarak biraz belleği yerine gelmiş olan delikanlı durdu. Kendisine ilkönce ulaşmış olan Pardaillan'a:

— «Mademki henüz saat onbuçuk, hızla Louvre'ye kadar gidecek vakit var,» dedi.

Fakat koşarcasına yol almakta devam ediyordu. Saint-Denis Sokağı'ndan bu hızla geçerlerken, bir yandan da Şövalye'ye, Concini'yle karısı arasında geçen konuşmayı anlatıyordu. Pardaillan:

— «Vay canına!» Dedi. «Şimdi Acquaviva ile Goulard arasındaki konuşmayı daha iyi anlıyorum. Ruilly'den ne kasedtiklerini pek anlayamamıştım. Demek ki atlarımız da lâzım olacak. Hana da uğrayalım.»

Hana ulaştıklarında, Jehan, atları eyerlemeye koştu. Şövalye de, Perrette'yi, hancı Nicole kadına emanet ettikten ve ona kızı gibi bakmasını tembihledikten sonra Gringaille'nin kulağına bir şeyler fısıldadı. Üç ahbap çavuş, yaylarından fırlayan oklar gibi ileri atılıp bilinmeyen bir yönde harekete geçtiler.

Pardaillan'la oğlu da eyerlenmiş olan atlarına atlayarak dörtnala Louvre sarayına gittiler ve hiç bekletilmeden Kral'ın huzuruna kabul olundular.

RUILLY ŞATOSUNDA

Ruilly'deki Kral şatosu, çok eskiden yapılmış bir av köşküydü. Yıllardır terkedilmiş, bekçileri tarafından çiftlik olarak kullanılmaya başlanmıştı. Bu köşk, iki ayrı binadan ve bunların arasında, bahçenin ortasında yükselen burç şeklinde yapılmış bir kuleden ibaretti. Kuleyi çepeçevre yüksek iki duvar çeviriyor; bu duvarlar, şoseye doğru uzanırken bir çıkmaz sokak gibi birbirine yanaşıyordu. Bu çıkmaz sokakta, şoseden görülme tehlikesi olmadan, bir sürü insan saklanabilirdi.

Bertille'yi Kadınlar Kalesi'nde bir kuleye kapatmışlardı. Kulenin zindana benzer odalarından birisine bir kerevet konmuş ve bu oda, genç kızı barındırmak için hazırlanmıştı. Odanın demir bir kapısı ve içeriye pek az ışık sızdıran daracık penceresi vardı.

O sabah, Pardaillan, Kadınlar Kalesi'ne doğru yola çıktığı sırada, Bertille'nin zindanının kapısı da birdenbire açılmış ve içeriye Léonora girmişti.

Léonora, genç kızın karşısında durarak uzun süre, hiç konuşmadan ona baktı. Fakat Bertille, bu bakışlarda, kendi idam hükmünü okumuşçasına irkildi ve gerisin geriye dönüp, soğukkanlılığı elden bırakmadan söylendi:

— «Madam, diin beni kurtardığınızı sanmış ve size minnet duymuştum. Oysa bugün, beni oradan çıkarıp bu zindana sokmaktan başka amacınız olmadığını anlıyorum. Görüyorum ki bana kin besliyorsunuz. Peki ama, neden madam? Ben size ne yaptım? Siz kimsiniz?»

Léonora cevap vermeden bir iskemle çekip oturdu. Bertille'ye de oturmasını işaret etti. Bu sırada yüzü o kadar tatlılaştı ki Bertille şaşıtı kaldı. Gerçekten de Léonora güçlü bir aktrismişçesine tamamen değişmiş, yumuşamış, genç kıza acıyormuş gibi bir tavır takınmıştı.

— «Bir an sizi bu kadar güzel, kendimi de böyle çirkin görünce içimden kötü kıskançlık ve kin duyguları geçtiğine üzüldüm. Beni affetmenizi rica ederim.» Dedi.

Zavallı genç kız, bu sözlere hemen inandı. İçinde, karşısındakine karşı sınırsız bir merhamet uyanırken Léonora devam etti:

— «Neden bir an içimde böyle vahşice bir duygu belirmiş olduğunu hemen anlayacaksınız. Ben, sizi kaba bir hırsla takip edip duran Concini'nin karısıyım.»

Bertille'nin bakışlarında müthiş bir ürkme sezince:

— «Yok yok... Benden çekinmenize hiç sebep yok,» dedi. «Siz, bu kadar güzelsiniz ve kocam da size vurgunsa, bunda sizin ne suçunuz var? Ben sizin Concini'yi sevmediğinizi biliyorum. Siz başkasını seviyorsunuz ve ömründe bir kere seven kadınlardan olduğunuz da besbelli... Concini'ye sizde korkudan ve nefretten başka bir his uyandırmıyor..» Bir an sustuktan sonra, kelimelere basarak, ağır ağır: «Hem öyle bir korku ve nefret ki,» dedi, «onun sizi bir kere öpmesindense, kendinizi öldürmeyi hiç duraksamadan kabul edersiniz.»

Bertille, bir isyan çığlığıyla:

— «Evet!» Dedi. «Ölümü bin defa tercih ederim.»

Léonora, konuşmanın istediği yolda yürüyüşünden memnunmuş gibi, hafifçe gülümseyerek, kendi kendine söyleniyormuşçasına devam etti:

— «Meğer ne asıl kızmış... Oysa şuraya ilk girdiğim saniyede haksız yere ondan nefret ettim.»

Bertille:

— «Rica ederim, o şaşkınlık ânını unutalım artık madam,» diye söylendi.

Léonora, rolünü oynamaya devam etti:

— «Hem güzel, hem de merhametli ve iyi kalpli...»

Sonra Bertille'ye döndü:

— «Evet, siz Concini'yi sevmiyorsunuz. Oysa, ben şimdiye kadar yalnız onu sevdim, hâlâ da onu seviyorum ve ömrümün sonuna kadar da seveceğim. Concini, benim için herşeydir. Onun yüzünün gülmesi için seve seve canımı veririm. Fakat o müthiş bir adamdır ve beni hiçbir zaman sevmediği gibi, bundan sonra da hiç sevmeyecektir.»

Léonora, şu saniyede içten konuşuyor, en tabii ihtiyaçla derdini döküyordu. Bertille, ister istemez acıdı:

— «Zavallı kadın!» Diye mırıldandı.

— «Bana acıyorsunuz, değil mi? Gerçekten de acınacak hâldeyim. Yıllardan beri çekmediğim kalmadı. Asla sevmeyen ve sevemeyecek olan bir erkeği çılgıncasına sevmenin ne büyük bir felâket olduğunu tahmin edemezsiniz.»

Bertille, teselli etmek istedi:

— «Ama, ümidinizi kesmemelisiniz. Sizinki kadar samimî bir aşk, mutlaka mutlu bir sona ulaşacaktır.»

Léonora, çok acı çekiyormuş gibi başını salladı:

— «Ben de öyle sanmıştım ama, artık ümidim kalmadı.» Heyecanlandı. «Siz, işin içyüzünü bilmezsiniz. Ben kıskanç bir kadınıyım. Hem de delicesine kıskanç... Concini, beni istediği kadar sevmesin. Eninde sonunda kocam, erkeğim değil mi? Bu yüz-

den onu herşeye, özellikle kendi budalalıklarına karşı korumak zorundayım. Gerçi o bana hayatı zından ediyor ama, ben onu hâlâ seviyorum.»

— «Size bütün kalbimle acıyorum, madam.»

Léonora, sâkin görünmek için, aşırı bir çaba harcayarak kendini zorladı ve:

— «Ben size bunları, sizi neden Concini'nin elinden kurtardığımı anlatmak için söyledim,» dedi. «Yoksa ben sizi tanımam, beni hiçbir şekilde ilgilendirmezsiniz. Bana teşekkür etmenizin de gereği yok. Ben sizi onun elinden kurtardımsa, size iyilik olsun diye değil; kendi çıkarım için kurtardım. Anlıyor musunuz?»

— «Anlıyorum madam...»

— «Sizi burada hapsettiğimi sanıyorsanız, bu da yanlışdır. Ben sizi, sâdece Concini'ye unutturmak için burada saklayacaktım. Bu da uzun sürecek değildi. Çünkü Concini, çabucak unutuverir.»

Bertille, ümitle:

— «Demek beni yine serbest bırakacaksınız, öyle mi?» Dedi.

Léonora, üzülyormuş gibi başını salladı:

— «Yazık ki bugün artık buna imkân kalmadı.»

Genç kızın ümidi, sabun köpüğü gibi sönmüştü. İçi titreyerek sordu:

— «Niçin?»

— «Niçin mi? Concini benden daha kurnaz çıktı da onun için... Şimdi buraya gelirken, binanın kuşatılmış olduğunu gördüm. Bütün çiftliği Concini'nin adamları sarmış. Bu durumda sizi buradan çıkarmaya kalkışırsam, ikimizi de öldürürler. Zaten Concini de buraya gelmek için yola çıkmış bulunuyor. Nereyse gelir.»

Bertille, çevresini perişan bakışlarla süzdü:

— «Mahvoldum öyleyse,» diye mırıldandı. «Elimde kendimi korumaya yarayacak bir silâh bile yok.»

Léonora, sinsi bir gülümseyişle:

— «Evet, yazık ki mahvoldunuz, çünkü sizi kurtarmama imkân kalmadı.» Dedi.

Bertille, ufacık yumruklarını sıktı:

— «Lekelenmektense, ölümü bin kere tercih ederim. Fakat nasıl ölmeli, nasıl?»

Léonora, yine sinsi sinsi bakındı; sonra ayağa kalkarak cebini karıştırdı ve genç kıza elini uzattı:

— «Yazık... Canınızı kurtaramadım ama, hiç de ğilse namusunuzu kurtarabilirim sanıyorum. Bunu ister misiniz?»

Bertille, kadının eline âdetâ saldırdı ve Léonora'yı sevinçten ürperten bir heyecanla bağırdı:

— «Allah aşkına verin bana onu, madam!.. Verin onu bana!..»

Léonora'nın avucunda küçük bir şişe vardı. Sâkin bir sesle:

— «Bununla kaderinize hükmedebilirsiniz,» dedi. «Bu şişedeki sudan iki damla içince, Concini'nin elinden kurtuldunuz demektir.»

Bertille, şişeyi kaparcasına aldı:

— «Teşekkür ederim! Tanrı sizden razı olsun?»

Léonora, pek garip bir tavırla genç kızın yüzüne baktıktan sonra:

— «Size daha büyük bir iyilikte bulunmak isterdim ama, ne yazık ki insan her zaman istediğini yapamıyor.» Dedi.

Bertille, artık Concini'nin elinden kurtulduğuna emindi; bu yüzden bütün soğukkanlılığını kazanmıştı. Ölümünden hiç korkusu olmadığından:

— «Bana yaptığınız bu iyilik yeter, madam.» Diye cevap verdi.

Léonora, genç kıza bir kere daha merhametle baktıktan sonra:

— «Allaha ısmarladık,» dedi.

— «Tanrı yardımcınız olsun, madam...»

Kadın bir gölge gibi sıyrılıp gitti. Gerçi genç kıza her yanın kuşatılmış olduğunu söylemişti ama, görünürlerde kimseler yoktu. Zindanın kapısını, kilitlemeyi gereksiz bularak, sâdece sürgüledi. Sonra ağır ağır ve dudaklarında aynı korkunç gülümseyişle bahçenin sonundaki duvarın ardında bekleyen arabasına yöneldi. Araba Paris'e yollanırken ipek yastıklara gömülen Léonora, hem sinsi sinsi gülmekte devam ediyor, hem de mırıldanıyordu:

«Evet, daha büyük bir şey yapmak; sözgelimi yüreğini söküp dişlerimle parçalamak isterdim ama, olmadı. Güzellikleriyle beni kocama unutturan ve Concini'mi elimden almak isteyenlerin başına er-geç aynı şey gelecektir. Haydi bakalım Concini, koş şimdi sevgiline... Bu sefer, senden önce davrandım. Kollarına leşten başka bir şey alamayacaksın. Bu genç kıza benim öldürdüğümü de ileri süremezsın artık...»

*

Vakit öğleye yaklaşıyor, yakıcı bir güneş ortalığı kasıp kavuruyordu. Her yer تنها ve ıssızdı. Ruilly'deki Kral köşkünde, bahçe kapısının yanbaşındaki duvarın iri kayanın arkasında bir gölge kıvıldadı. Bu, saatlerdir orada bekleyen Ravailac'tı. Sağ eli pelerinin altında, hançerinin kabzasını sıkıyor ve gözlerini bir saniye olsun şoseden ayırmıyordu.

Fakat aynı şose üstünde, Saint-Antoine kapısı önünde, yıkık bir duvarın ardında Saëtta da bekliyordu.

Birkaç adım berisinde bir at vardı. Saëtta da Ravailac gibi gözlerini şoseye dikmişti.

Birden üç çift cins atın çektiği güzel bir araba, şehir kapısından çıkarak bütün hızıyla şoseye girip Ruilly yönünde uzaklaştı. Bunu gören Saëtta'nın yüzünde sevinç izleri belirdi ve coşarak söylendi:

«Kral geçti!»

Sonra, birdenbire endişelenerek devam etti:

«İnşallah Jehan da vaktinde yetişir. Eğer Concini benimle alay ettiyse, ona gösteririm. Hayır, hayır... İşte geliyor.»

Gerçekten de iki atlı, yıldırım hızıyla şehrin kapısından ok gibi fırlayıp geçmişlerdi. Hava pek sıcak olduğu hâlde atlıların ikisi de pelerinlerine iyice sarınmışlardı. Fakat bu durum Saëtta'yı şaşırtmadı. Çünkü kendisi de tanınmamak için iyice pelerinine bürünmüştü. Belki atlılar da tanınmak istemiyorlardı ama, Floransa'lı ikisini de tanımakta gecikmemiş ve dişlerini gıcırdatarak söylenmişti:

«Git bakalım, Jehan!.. Alnının yazısını yerine getirmeye koş... Artık bu sefer seni kimse kurtaramaz. Hattâ baban Pardaillan'dan bile medet umma!..»

Kapıyı geçip, yola doğru bakınca, dörtmala ilerleyen bir atlı grubu gördü. Bunun üzerine hemen gerisin geriye koşarak atına atladı ve olanca hızıyla oradan uzaklaştı. Epey yol aldıktan sonra bahçeli bir evin önünde durdu. Concini'yle Eynaüs ve Longval bahçe duvarının arkasına saklanmışlardı. Yanlarında da yirmi kadar atlı ve silâhlı vardı. Concini, Saëtta'yı görünce sordu:

— «Ne haber?»

— «Arabasıyla geçti. Jehan'la babası da hemen peşlerine düşmüşler. Ama, geç kalacaklar. Jandarma

Komutanı da yolda... O da Jehan'ı enselemek için mutlaka tam vaktinde yetişecek!»

Concini, endişeli ve dalgındı:

— «Acaba herifi serbest bırakmakla hatâ etmedim mi?» Dedi. «Ne güzel elime geçmişti; bir daha da kurtulamayacaktı!»

Saêtta, sevincinden yerinde duramıyordu.

— «Beni meraklandırıyorsunuz,» diye cevap verdi. «Böyle olduğu daha iyi... Artık bu sefer kurtulamaz.»

Concini:

— «Bakalım, göreceğiz.» Diye söylendi.

Böylece birkaç dakika daha oldukları yerde beklediler.

Ansızın dörtnala uzaklaşan bir atlı belirdi ve yanlarına yaklaşmadan bağırdı:

— «Herşey tamam, monsenyör!.. Adam vuruldu. Hem de bir tek hançer yeyince işi bitti. Yol açık!..»

Bu haberi, Concini'nin Ruilly köşkü civarına yerleştirdiği gözcü getiriyordu. Gözcü, vurulduğunu gördüğü insanın kimliğinden habersizdi. Zaten Concini'nin adamları arasında işin içyüzünü bilen yalnız Saêtta'ydı. Çoğu, gözcünün öldürüldüğünü söylediği adamın Yiğit Jehan olduğunu sandılar. Concini, adamdan daha ayrıntılı bilgi istediye de işine yarar bir şey öğrenemedi. Gözcü, arabanın köşkün önünde durduğunu görmüştü. Tam bu sırada, nereden çıktığı belli olmayan birisi, arabanın kapısına atılarak elindeki hançeri içeriye doğru müthiş bir kuvvetle savurmuştu. Bu savuruştan sonra acı bir inilti işitilmişti. O, bunu da görünce, atına atlayıp dörtnala efendisinin yanına seğırtmişti.

Concini anlatılanlarla yetinmek zorunda kaldı. Yü-

zünden müthiş bir kibir okundu. İçinden çılgın bir sevinç taşarken: «*İşte bütün Fransa avucuma girdi!*» Diye düşündü. Sonra adamlarına emir verdi:

— «Haydi bakalım, yola çıkıyoruz!»

Çevresindekileri toplayıp en kestirme yoldan, olanca hızıyla Ruilly köşküne yollandı. Birkaç dakikada arka kapıya ulaştı ve atların başında beş adam bırakarak ötekilerle birlikte içeriye daldı. O sırada Saêta, alaylı bir ifadeyle:

— «Monsenyör,» dedi, «siz yuvaya girip kuşu ele geçirirken, ben de şöyle bir ortalığı kolağan edeyim. Bakalım Jehan yakalanırken ne yapacak? Benim asıl merakım bu!..»

Kuleye varmışlardı. Başıyla Saêta'ya ne isterse yapmasını işaret ederken heyecandan titreyen ellerle kapının sürgüsünü açıp içeriye daldı.

Bertille, Léonora'nın gittiğinden beri, kesin karar almış olmanın verdiği soğukkanlılıkla, bu ânı beklemişti. Bu yüzden, zindanının kapısı açıldığında hiç de şaşırmadı. Ayağa kalkarak, cebinden çıkardığı zehir şişesini eline alıp her ihtimale karşı hazır durumda bekledi.

Concini içeri girdikten sonra kapıyı sürgülemedi; sâdece ayağıyla iterek kapatıp genç kıza baktı. Arkadaşları, dışarıda itişip kakışıyor, kahkahalar atıyor, babalarının evindeymişçesine şakalaşıyorlardı. Concini, kızı artık elinden kaçırmayacağına inanıyordu.

Genç kızın karşısında durunca hiçbir şey söylemedi ama, en korkunç tehditlerden daha müthişini yaptı; asabî kahkahalarla gülmeye koyuldu. Sonra birdenbire kahkahaları kesildi. Genç kızın omuzuna dokundu ve dudakları vahşî bir şehvetle titrerken:

— «Şimdi artık benimsin!..» Dedi.

Bertille'nin kılı bile kıpırdamadı. Yavaşça:

— «Allaha ısmarladık, Jehan!.. Allaha ısmarladık hayat ve aşk...» Diye mırıldandıktan sonra, İtalyan'ın en ufak bir hareket yapmasına meydan bırakmadan elindeki şişeyi hızla dudaklarına götürdü.

*

Kral arabası, köşkün yanındaki iki duvar arasına çıkmaz sokağa benzeyen yere girip kapının önünde durmuştu ki Ravailac gizlendiği yerden fırlayarak arabanın kapısındaki basamağa atladı ve açık pence-reden içeriye hançerini sokup yıldırım hızıyla indirdi.

Concini'nin gözcüsü de, bu sahneyi görür görmez atına atladığı gibi soluğu efendisinin yanında almıştı.

Eğer bu kadar acele etmemiş olsaydı, işin içyüzünün büsbütün başka türlü olduğunu anlamakta gecikmeyecekti. Çünkü Ravailac'ın hızla inen kolunu, arabanın içinde çelik gibi bir el sımsıkı yakalayivermişti. Aynı zamanda da sâkin, fakat başa kakan bir ses:

— «Ya, öyle mi, Jean François! Beni öldürmek mi istiyorsun?» Dedi.

Ravailac, bu sözleri Yiğit Jehan'ın söylediğini anlayınca, dehşet ve utancından inledi. Faltaşı gibi açılan gözleriyle arabanın içinde boşuboşuna Kral'ı aradı. Fakat kolunu mengene gibi yakalamış olan Pardaillan'la Yiğit Jehan ve Escargasse'den başka kimseyi göremedi. Bunun üzerine inler gibi:

— «Ah Mösyö Jehan,» dedi, «ben artık günahkâr oldum.»

Şövalye, zavallı kaçığın kımıldayamayacak kadar şaşaladığını anlamıştı. Adamın kolunu bırakmakta bir tehlike olmadığını sezince, artık tutmadı.

Bu sırada Saëtta'nın Yiğit Jehan'la babası sandığı iki atlı, arabanın yanında durdular. Bunlar, Pardailan'la Jehan'ın şapka ve pelerinlerini sırtlarına geçirmiş olan Gringaille'yle Carcagne'dı. Gringaille hemen Jehan'a yanaştı:

— «Reis,» dedi. «Jandarma Komutanı'yla adamları peşimizedir. Birazdan çıkagelirler.»

Jehan, önemsemediğini anlatır tarzda başını sallayıp arabanın kapısını açtı. Üçü birden indiler. Ravailac o zaman, gerisin geriye bir-iki adım attıysa da kaçma teşebbüsünde bulunmadı. Bakışları perişanlaşmış, zâten kıt olan aklı büsbütün başından gitmiş gibiydi. Ümitsizlik içinde:

— «İkinci defadır ki bana dünyada en fazla iyilik etmiş olan adama el kaldırdım. Günahkâr oldum günahkâr...» Diye söyleniyordu.

Jehan, sâkindi:

— «Beni öldürmek istiyorsun, öyle mi?» Dedi.

Ravaillac, samimî bir itiraz hareketi yapmaya yeltendi. Jehan ise:

— «Hatırlıyor musun?» Dedi. «Kral'ı bir kere daha öldürmek istedindi. O zaman Jandarma Komutanı suçlu diye beni yakalamaya gelmişti. Bugün aynı şey bir kere daha oluyor. Şu nal seslerini dinle... Bak, duyuyor musun? Jandarma Komutanı beni yakalayıp cellâda teslim etmeye geliyor. Zavallı adam!.. Seni, Kral'ı öldürmeye kışkırtanların amacı, aynı zamanda beni de suçlu gösterip cellâda teslim ettirmek. Eğer Kral'ı öldürürsen, beni de mahvetmiş olacaksın.»

Ravaillac, boğuk sesle, hırıldar gibi:

— «Nasıl olur?» Dedi. «Gerçeği söylerim, herşeyi anlatırım.»

— «Sana konuşma fırsatı verecekler mi? Hemen

bir zındana kapatıp ölünceye kadar orada bırakırlar.» Yumuşak, inandırıcı bir ses tonuyla sözüne devam etti: «Beni kurtarmak için bir tek çıkar yol var; o da bu alçakça suikast teşebbüsünden vazgeçmendir. Şimdiye kadar bu gerçeği bilmiyordum ama, sonunda öğrendim. Onun için, şimdi sana soruyorum, Ravaillac: Ne yapmak niyetindesin? Bunda ısrar edecek, birçok kere seni kurtarmış olan bir adamın ölümüne sebep olduktan başka, Kral'ı da öldürerek en müthiş işkencelere uğramayı göze alacak mısın?»

Ravaillac, başını eğip tekrarladı:

— «Tepemde belâ dolaşıyor! Günahkâr oldum.»

İçinde amansız bir mücadelenin süregeldiği belliydi. Jehan'ın ölümüne sebep olmayı hiç istemezdi. Fakat Kral'ı öldürmekten cayarsa büyük bir günah işlemiş olacak ve cehennemin kızgın alevleri içinde yanacaktı. Öte yandan, kendisine bu kadar iyilik yapmış bir adamın ölümüne sebep olmak da büyük bir günahtı. Ne yapmalıydı şimdi? Birden kararını verip kendi kendine mırıldandı:

«*Ne yaparsam yapayım, günah işlemeye mahkûmum. Onun için...*»

Kafasını doğrulttu. Gözlerinden boşanan birkaç damla yaş, çökük yanaklarından aşağıya yuvarlanırken sesini yükseltti:

— «Hemen buradan hareket ediyorum. Ardıma bile bakmadan, dosdoğru Angoulême'ye gideceğim. Allaha ısmarladık...»

Ve başka bir şey söylemeden, ardına bile bakmadan yürüdü. Pardaillan, birkaç adımda ona yetişti. Küçük bir keseyi eline tutuşturarak:

— «Yolda lâzım olur,» dedi.

Ravaillac, bu yerinde yardımın hiç farkına varmamış gibi, büyük bir dalgınlıkla ve ağır adımlarla, hıçkıra hıçkıra, uzaklaştı.

Jehan, ferahlayıp derin bir soluk alarak:

— «Nihayet gidebildi!» Dedi.

Pardaillan da:

— «Yarı yolda cayıp tekrar geri dönmezse...» Diye cevap verdi.

— «Biz dürüst bir insanın yapabileceği herşeyi yaptık... Daha fazlasını yapmak elimizde değil!» Gülümseyerek sözünü sürdürdü: «Böylece Kral'a ait ne kadar iş varsa hepsini halletmiş bulunuyoruz. Şimdi birazcık da kendi işlerimizle ilgilensek iyi olacak!»

Şövalye cevap vermeden köşkün bahçe kapısına yöneldi ve daha itmeden kapı kendi kendine açılıverdi. İçeride Saëtta göründü. Pardaillan alayla:

— «Ooo, ooo... Maşallah... Sinyor Guido Lupini'ymiş...» Dedi.

Jehan da sinirli sinirli söylendi:

— «Her işe burnunu sokarsın! Bir sürü alçak kaatilin beni öldürmek için toplandıkları bir yerden senin de eksik olmayacağını zaten biliyordum.»

Bir yandan söyleniyorlardı ama, öte yandan da adamakıllı afallayan Saëtta'nın, kapıyı kapamasına meydan vermeden eşiği aşmışlardı. Concini'nin adamları, efendileriyle birlikte kulenin içindeydiler; kapıda neler olduğunu göremezlerdi. Saëtta bunu biliyordu ve imdadına koşmaları için seslenmekten başka çare olmadığını da farkındaydı. Kendi eliyle büyütmüş olduğu Jehan kadar, mertliği herkesçe bilinen Pardaillan'ı da tanıyordu. Üstelik, kimseyi çağırmayı da gururuna yediremezdi; zaten gereği de yoktu. Karşısındaki beş adamın, hep birden üstüne saldırmayacaklarından emindi. Nasıl olsa bir tek kişiyle karşılaşacak değil miydi? Bu durumda imdat istenebilir miydi? Nitekim hiç sesini çıkarmadı ve kılıcını çekerken: «Onu iki dakika burada oyalasam yeter.»

Diye düşündü. «*O zamana kadar nasıl olsa Jandarma Komutanı yetişir. Kral ölmüşse - hiç de öyle bir şey olmuş gibi görünmüyor - hemen Jehan'ı yakalayacaktır. Kral ölmemişse, o zaman da Concini'nin kızı alıp götürmesini sağlamış olurum. Yâni Jehan yine elimin altında demektir.*»

Doğrusu aranırsa, Jehan da, Saëtta'yla dövüşmeye istekli görünmüyordu. Fakat Saëtta öyle küstahça bir tavırla kabadayılık taslıyordu ki onunla çatışmak zorunda kaldı.

Saëtta'nın amacının sâdece Jehan'ı oyalayıp vakit kaybettirmek olduğu seziliyor; delikanlıysa, tam tersine, bu işi çabuk bitirmek istiyordu. Saëtta burada olduğuna göre, Concini de mutlaka buradaydı. Yâni Bertille, tehlikenin tam göbeğinde bulunuyordu.

Böyle düşündüğü için, şiddetle saldırıya geçti. Nitekim, yıldırım hızıyla birkaç darbe indirince, Saëtta'nın elindeki kılıcın havaya fırlamasıyla düşmesi bir oldu. Floransa'lı, utancından kudurmuş gibi:

— «Şeytan!» Diye bağırıp kılıcını yerden kaldırmaya koştu.

Fakat Jehan'ın kılıcının sivri ucunu gırtlığında buldu. Delikanlının sâkin ve soğuk bir sesle:

— «Kımıldanırsan geberirsin!» Dediği duyuldu.

Bunun üzerine Saëtta kollarını göğsünde kavuşturup dikilerek bağırdı:

— «Durmasana! Öldürsene beni!.. Ne duruyorsun?»

Jehan, buna 'tenezzül etmediğini' göstermek için, başını salladı. Sonra Gringaille'ye bir şeyler fısıldadı ve Saëtta'yla daha fazla ilgilenmeyi gereksiz bularak kuleye koştu. Koşarken de:

— «Bertille! Bertille! Geliyorum!» Diye haykırdı.

Tam bu anda Bertille, zehir şişesini dudaklarına

götürmüştü. Delikanlının bağırması biraz daha gecikmiş olsaydı, canına kıyacaktı. Nişanlısının sesini duyar duymaz şişeyi ağzından çekti ve bir-iki adım gerileyerek haykırdı:

— «Jehan! Jehan! Buradayım ben!..»

O zaman, delikanlının sesi daha yakından duyuldu.

— «Savulun! Geliyorum!»

Concini de delikanlının sesini duymuş, onu tanımıştı. Bembeyaz kesilerek, şaşkın şaşkın mırıldandı:

— «Bu cehennem zebanisi, bu haydut hâlâ yakalanmadı mı?»

Bertille'yi bıraktı; kılıcını çekip dışarı fırladı. Zindanın önündeki dehlizde küfürler, bağırtilar, inilti-ler birbirine karışıyordu. Bu kargaşalıkta, kapıdan ayrılmasına bile imkân yoktu. Durup bu akıl sir ermez müthiş dövüşü seyretmek zorunda kaldı.

Pardaillan'la Jehan, kalabalığın arasında, gezintiye çıkmışçasına ilerliyorlardı. Her ikisi de kılıçlarını ellerine almışlardı ama, kabzalarından değil de uçlarından tutuyor ve kabzalarını bir tokmak gibi rast geldiklerinin kafasına indiriyorlardı. Her vuruşta bir adamı yere seriveriyorlardı.

Bu iki adamın, kendilerine kılıçlarının ucuyla saldırmaya tenezzül etmemeleri, Concini'nin ücretli haydutlarını kuduza çevirmişti. Fakat bu kızgınlıkları uzun sürmedi. Tam bu sırada, Gringaille, Escargasse ve Carcagne çıkageldiler; kılıçlarının tersiyle değil, sivri tarafıyla saldırıya geçtiler... Concini'nin on kadar adamı vardı. Karşılarında beş kişi bulunuyordu ama, bunların herbiri beşer adama bedeldi! Dövüşün kendi aleyhlerine döndüğünü anlayınca, içlerinden bazıları ihtiyatı sıvışmakta buldular; atlarına atladıkları gibi ortadan kayboldular.

Pardaillan, kılıcını kınına soktuktan sonra, en yakındaki düşmanlarından ikisini enselerinden yakaladığı gibi kafalarını tokuşturmaya başladı. Herifleri salıverirken:

— «Haydi defolun!» Dedi. «Bir daha da gözüme görünmeyin!..»

Böylece çarpışma sona ermiş, Concini zından kapısının önünde tek başına kalmıştı. Jehan ona doğru yürüdü. Bu sırada İtalyan, kılıcını uzatmaya yeltenseydi, onu bir hamlede delik deşik edecekti. Herif, yerinden bile kıpırdanmadı.

Jehan yanına yaklaştı ve onu şöyle eliyle itiverdi. Fakat bu basit hareketi öyle bir kuvvetle yapmıştı ki Concini birkaç adım öteye yuvarlandı. Bir an olduğu yerde kaldı; sersemlemişti. Üç ahabap çavuşlar onu sınıksıkı yakalayiverdiler. Kendine gelince, gururunun kırılmış olmasının verdiği utançtan gözyaşlarının boşanmasına engel olamadı.

Tam bu sırada Jehan da Bertille'yi kollarına almış, zındandan çıkıyordu. İki sevgili, hiçbir şey konuşmuyor, sâdece tatlı tatlı bakışıp gülüşüyorlardı. Öylesine mutluydular ki dünyayı unutmuş gibiydiler.

Ansızın, üç ahababın sürgülediği kule kapısına şiddetle tekmeler indiği duyuldu. Aynı anda, sökülen sürgü yüzünden kanat arkasına devrildi ve ter içinde çıkmış bir adam, koşa koşa gelerek Concini'ye:

— «Monsenyör, Kral geliyor!» Dedi. «Saraydan çıkmış, birazdan burada olacak!»

Concini, çılgın bakışlarla Jehan'a baktı. Kollarını kavuşturup başını sinirli sinirli sallamakla yetindi. Jehan, herşeyi duymuştu. Üç ahababa bir işaret çaktı; sonra İtalyan'a:

— «Haydi git, Concini,» dedi. «Kaç git, seni affediyorum.»

Bu sözleri duyan Bertille'nin gülümsemesi daha da artmış; Pardaillan'ın gözleri parıldamıştı. Fakat, Concini, perişan bir tavırla gözlerini delikanlıya dikerek dişlerini gıcırdattı:

— «Ama, ben seni affetmiyorum.»

Jehan, dünyanın en ezici ve aşağılayıcı tavrıyla gülümsedi:

— «Ona şüphe mi var? Fakat ben seni yine affediyorum. Kaç, kendini kurtarmaya bak!»

Concini kaçtı; Kral'ın kendisini burada görünce tutuklatacağından korktuğundan değil; Jehan'ın kendisini affedişini bir daha duymamak için...

O sırada Jehan, Bertille'ye döndü ve şefkatle:

— «Geliniz,» dedi.

Genç kız mutlulukla gülümseyerek yürüdü.

Pardaillan'la Jehan, Bertille'yi ortalarına aldılar; Jandarmaların kırmak üzere bulundukları bahçe kapısına yöneldiler. Carcagne, Escargasse ve Gringaille de arkalarındaydı. Hepsi yalın kılıçtılar. Üstleri başları toprak ve kan içinde, paramparça olmuş, bu beş adamın yüzleri öyle müthişti ki en cesur insanları bile ürkütürdü. Nitekim Jehan, kapının sürgülerini kendi eliyle çekip de kanadı açınca, üzerlerine yürümeye hazırlanan Jandarma Komutanı Neuvy, dehşetle geriledi...

Kral'ın arabası, bıraktıkları yerde duruyordu. Arabacıyla iki seyis, tasasız bir tavırla arabanın yanında bekliyorlardı. Pardaillan'la Jehan, genç kızı arabaya doğru götürdüler. Bu arada birkaç saniye içinde Jandarma Komutanı da kendini toparlamıştı. Hemen arabanın önüne dikilmiş, elini uzatıp, zafer kazanmışçasına ve ölçüsüz bir sevinçle:

— «Sizi Kral namına tevkif ediyorum,» diyordu.

Jehan hiçbir şey söylemedi. Sağ elinde bulunan kı-

lıcını, sol eline aktardı ve demin Concini'ye yaptığı gibi, elinin tersiyle şöyle bir itince Neuvy de birkaç adım öteye yuvarlanıverdi. Delikanlı, hiçbir şey olmamış gibi arabanın kapısını açtıktan sonra nişanlısına döndü:

— «Buyurun, çıkın,» dedi.

Bertille, en tatlı tebessümüyle karşılık vererek arabaya girdi.

Hiddetinden köpükler içinde kalan Neuvy bağırıyordu:

— «Bu küstah haydut, ikidir bana el kaldırmaya kalkışıyor. Tutun! Tutun onu!..»

Jehan, hiçbir şeyle ilgilenmiyor, yalnız sevgiliysiyle meşgul görünüyordu. Fakat Pardaillan'la üç arkadaşı da etraflarını kollamaktan başka bir iş yapmıyorlardı. Jandarmaların ilerlediklerini görünce, Gringaille de, Escargasse ve Carcagne de kılıçlarını çekip dövüşe hazırlandılar.

Pardaillan, kılıcını havada şaklatarak:

— «Geri basın!..» Diye bağırdı. «Kimse kımıldamasın! Yoksa, Mösyö de Neuvy işte size pek pahalıya malolacağa benzeyen yeni bir olay!»

Bu sözler, o kadar karşı durulmaz bir otoriteyle söylenmişti ki Jandarmalar duraklarken Neuvy telaşla sordu:

— «Ne demek istiyorsunuz, mösyö?»

Pardaillan, sâkin sâkin:

— «Charenton şosesinden gelen şu nal seslerini duyuyor musunuz, mösyö?» Dedi. «Hah, işte bu gelenler Kral ve muhafızlarıdır. Bana sorduğunuz sorunun cevabını, isterse Kral verebilir.»

Neuvy afallayarak kekeledi:

— «Nasıl Kral? Demek Kral?»

Pardaillan alayla omuz silkti. Bertille'yi arabaya rahatça yerleştirip dönmüş olan Jehan da Jandarma Komutanı'na soruyordu:

— «Siz bir şey mi söylüyordunuz, mösyö?»

Neuvy bu sözlerde yine hakaret sezerek, kızgınlığından kuduracak gibi oldu ve bağırdı:

— «Evet, sizi Kral namına tevkif ettiğimi söylüyordum... Jandarmalar, tutun şunu!..»

Jehan yola doğru kulak kabartınca, nal seslerinin adamakıllı yaklaştığını farkettti. Birkaç dakikaya kadar Kral'ın burada olacağı muhakkaktı. Bunu kestirince rahat bir tavırla kılıcını kınına soktu ve alayla gülerек:

— «Haa, şu mesele...» Dedi. «Demek ki beni tevkif etmek istiyorsunuz! Olsun mösyö, olsun... Doğru, bu kadar yüksekten gelen bir emre itaatsizlik edilmez. Yalnız şu jandarmalarınıza emir verin de biraz uzakta dursunlar; beni de boş yere huylandırmasınlar. Kral gelinceye kadar yerimden kımıldamayacağıma ve tevkifimin haklı olup olmadığı konusunda onun yargıya varmasını bekleyeceğime söz veririm, mösyö.»

Bu sözleri duyan Pardaillan'la üç ahabap da kılıçlarını yerlerine yerleştirmişlerdi. Neuvy karşısındaki-lerin kendilerine bu kadar güvenleri olduğunu görünce şaşkınlıkla, düşünceli düşünceli bıyıklarını ısırmaya başlamıştı. Birden aklına, köşkün içini aramak; Kral'ın orada olup olmadığını anlamak geldi. Yanına on kadar jandarma alıp bahçeye dalar dalmaz, bir köşede kıvrılıp yatmış bir insan karaltısını görünce, heyecanla oraya seğırtti. Fakat, tabî bu Kral değil; üç ahababın bağlayıp yere yatırdıkları Saëtta'ydı. Komutan, onu adamlarına teslim etti. Bundan sonra, binalardan birine dalarak içini aradı. İkinci binayı da aramak üzere dışarı çıkınca bahçe

kapısının dışında atından inmekte olan Kral'ı ve maiyetini görüp durakladı...

Kral pek keyifli görünüyordu. Sağında-solunda en yakın dostları yer almıştı. Arkadaki muhafızların başında da yüzbaşı de Vitry vardı.

Dördüncü Henri, Pardaillan'la Jehan'a doğru ilerlerken, kanlı ve paramparça üstlerini görünce bağırdı:

— «İşe bakın! Adamakıllı dövüş oldu desenize!..»

Kral bu sözleri doğruca Jehan'a söylemişti ama, delikanlı başını Şövalye'den yana çevirerek kara gözlerinde sonsuz bir şefkat ve gururla ona baktı. Karşısındakinin babası olduğunu, yarım saat kadar önce saraya gittiklerinde öğrenmişti. Böyle bir adamın oğlu olmak, ona haklı bir gurur veriyordu. Şövalye oğlunun neden kendinden tarafa bakıp silindiğini anladı ve bu alçakgönüllülüğten büyük heyecan duymakla beraber, sâkin bir sesle:

— «Sen anlat oğlum, bütün zorlukları sen yendin!» Dedi. «En ağır yükü sen taşıdın. Bunun şerefi de sana aittir!»

— «Çok önemsiz bir şeydi, Majeste... Birkaç dakikalık bir dövüş... Sonunda haydutların hepsi kaçtı...»

Henri, hemen sordu:

— «Ya genç kız ne oldu?»

— «Majestelerinin arabasında, efendim.»

Kral, hayretle:

— «Yaa!..» Dedikten sonra: «Demek ki doğruymuş!» Diye devam etti.

Arabaya doğru iki adım atmışken, birdenbire durup sordu:

— «Peki, bu suikast meselesi?»

Jehan, kurnaz kurnaz gülümseyerek babasına bak-

tı. Onun da aynı düşüncede olduğunu hissedince, gözücuyla şaşkın duran Jandarma Komutanı'nı işaret etti:

— «Suikast suya düştü, Majeste... Mösyö de Neuvy'e sorarsanız, size, suçlunun tam zamanında tevkif edilmiş olduğunu söyleyecektir.»

Bu sözler, zavallı Neuvy'i kudurtacak bir tavırla söylenmişti. Kral, merakla Jandarma Komutanı'na dönüp sordu:

— «Demek sonunda bu sefillerden birini ele geçirdiniz, ha? Tutuklu nerede, Mösyö de Neuvy? Onu kendim sorguya çekip ağzındaki baklayı çıkarttıracam.»

Adamakıllı şaşalayan Neuvy, ancak:

— «Majeste...» Diye kekeleyip de, Kral sabırsızlıkla:

— «Söyleyin bakayım... Kimmiş?» Diye tekrarladı.

Jehan, yerlere kadar eğilerek devam etti:

— «Mösyö de Neuvy'nin tutukladığı adam, Majestelerinin önünde saygıyla eğilmekle şeref duyar!»

Kral, bembeyaz kesilen Jandarma Komutanı'nı tersledi:

— «Bu da ne? Bu budalaca oyun da ne oluyor?» Sonra gittikçe artan bir heyecanla: «Şu delikanlıyı, bir kere daha hayatını tehlikeye atarak beni kurtardığı sırada, yakalamaya gelmişsiniz.» Dedi. «Bugün yine bana olan bağlılık ve sevgisini fedakârca gösterdiği anda yeniden onun peşine takılmış bulunuyorsunuz. Mösyö, siz görevinizi ne biçim yapıyorsunuz?»

Jandarma Komutanı'nın dili dolaştı. Bir şeyler yumurtlamaya niyetlendiyse de, Kral hemen payladı:

— «Susunuz mösyö!.. Dairenize dönün ve orada emirlerimi bekleyin!..»

Bu, görevinden uzaklaştırılması, mahvolması demekti ...Neuvy, sendeledi. Jehan, artık işin şaka götürür tarafı olmadığını kestirerek, adamcağıza acıdı ve söze karıştı:

— «Majeste... Sizden bir ricada bulunmak cesaretini gösterebilir miyim?»

Kral yumuşadı. Hafifçe güldü:

— «Söyleyin bakalım. Fazla aşırı gitmezseniz, bugün hiçbir isteğinizi reddedecek hâlde değilim.»

— «Mösyö de Neuvy’i af buyurmanızı rica edeceğim. Jandarma Komutanı, beni tutuklamak isterken, doğru bir iş yaptığına inanıyordu ve duygularında samimiydi. Bu yüzden kendisine hiçbir kızgınlığım yoktur. Mösyö de Neuvy’in başka meselelerde de suçu yoktur. Olaylar, onun duyacağı gibi değildi, ne yapsın?»

— «Bu isteğinizi reddedemem.»

Dördüncü Henri, Neuvy’e döndü:

— «Bu meseleyi unutalım, Neuvy... Rica ederim, bundan sonraki işlerinizde biraz daha dikkatli olun!..»

Sonra Jehan’ın elinden tuttu ve herkesin duyabileceği kadar yüksek sesle:

— «Mösyöler,» dedi. «Sizlere Saugis Markisi, Margency ve Vaubrun Kontu Mösyö de Pardaillan’ı takdim ediyorum. Bu şahıs, birkaç hafta içinde tam dört defa hayatımı kurtarmıştır. Büyük dostum babası Mösyö de Pardaillan’dan sonra en fazla hayran olduğum ve sevdiğim insandır. Bunu herkes böylece bilmeli ve ona göre davranmalıdır.»

Heyecan ve sevinçlerine artık hâkim olamayan Escargasse, Gringaille ve Carcagne, reislerinin bu kadar önemli bir adam oluşu karşısında dayanamayarak, bir ağızdan bağırıp ortalığı çın çın öttürdüler:

— «Yaşasın Kral!»

Dördüncü Henri, eliyle bir teşekkür selâmı gönderdi.

Neuvy, Kral'ın keyiflendiğini görünce, devirdiği çamı düzeltmek niyetiyle öne doğru bir adım atıp:

— «Majeste!..» Dedi. «Yaptığım yanlışlıktan dolayı önünde saygıyla eğilerek af dilediğim Mösyö Marki'den başka, size kendisi hakkında bazı açıklamalarda bulunacağım bir tutuklu daha var.»

Kral, yine biraz terslendi:

— «Daha önce ne diye haber vermedin? Nere-deymiş o?»

Neuvy, jandarmalarına Saëtta'yı getirmelerini buyurduktan sonra kendisine birçok kere casusluk etmiş olan Floransalı'yı gösterdi ve:

— «İşte, majeste,» dedi.

Fakat Jehan, hemen atıldı:

— «Kral hazretleri, Mösyö de Neuvy, yine yanıltıyor... Bu tutuklu onun değil, benimdir.»

Neuvy, dudaklarını ısırarak «evet» demek zorunda kaldı. Bunun üzerine Jehan:

— «Bu adam, hiçbir şey bilmediği için, hiçbir şey de söylemeyecektir,» dedi. «Zâten onunla görülecek eski bir hesabımız var. O bana aittir. Majestelerinden, onu bana bırakmalarını rica ederim.»

Dördüncü Henri, bir Jehan'a, bir de Saëtta'ya baktı:

— «Peki,» dedi, «sizin olsun...»

Arabaya girdi, Bertille'nin yanına oturdu. Jehan da Saëtta'nın vücudunu saran ipleri kesti. Sonra Par-daillan ve üç ahabıyla birlikte Saëtta'yı bir kenara çektiler. Delikanlı, Saëtta'nın yere çaldığı kılıcı alıp uzun süre adamın yüzüne baktı. Gringaille'yle ar-

kadaşları, reisin onu hemen yere sereceğini sanıyorlardı. Saëtta da böyle düşünüyordu. Fakat Jehan'ın hiçbir şey yapmadığını görünce, gözlerini onun gözlerine dikerek, boğuk bir sesle:

— «Beni neden öldürmüyorsun, delikanlı?» Dedi. «Ölümden korktuğumu, senden merhamet dileneceğimi mi sanıyorsun? Bak, sana ne kötülükler yaptım ben... Seni bir hırsız ve kaatil yapmak istedim, olmadı. Seni darağacında öldürtmek istedim - hattâ bunun için Arbre - Sec Sokağı'ndaki olayda Neuvy'i ben göndermiştim - olmadı... Peşine Sully'in adamlarını taktım, olmadı... Bugün de yine Jandarma Komutanı'na ben haber ulaştırdım, fakat yine başaramadım. Sana karşı giriştiğim müthiş mücadelede yenildim. Bu kötülüklerimi bana ödet... Beni temizleyiver!..»

Jehan, yavaşça başını sallayarak dinlemişti. Saëtta, konuşmasını bitirince:

— «Bu dediklerinin hepsi doğrudur, Saëtta!..» Diye cevap verdi. «Hepsini biliyorum... Fakat sizinle bunları konuşacak değilim... Belki de beni hiç anlayamayacaksınız, ama ben sana büsbütün başka şeylerden bahsedeceğim... Ben küçük bir çocuktum, Saëtta... Sen bana baktın. Hastalandığım zamanlar, bir anne gibi başucumda bekledin. Bunları unutamam. Al kılıcını, git!.. Seni öldürmek benim elimden gelmez. Hattâ şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da sana bakacağım. Haydi, Tanrı selâmet versin!..»

Eline tutuşturduğu kılıçla olduğu yerde taş kesilmişçesine kalakalan Saëtta'ya dönüp bakmadan Par-daillan'ın koluna girerek arabaya doğru yürüdü ve babasına sordu:

— «Siz de böyle yapmaz mıydınız, baba?»

Şövalye cevap vermedi. Oğlunun elini tutup anlamlı şekilde sıktı. Arabanın yanına varmışlardı.

Dördüncü Henri, pencereden başını uzatıp neşeyle bağırdı:

— «Pardaillan'lar! Gelin yanıma bakayım!»

Arkasından da, kurnaz bir gülümseyişle:

— «Sizinle ailece görülmesi gereken bir işimiz var.» Diye ekledi.

Pardaillan'la oğlu arabaya binerlerken Kral, bir törendeymişçesine dimdik duran üç ahbap çavuşlara bakıp güleryüzle emir verdi:

— «Üç ahbaplar! Siz de atlarınıza atlayıp yanımızda geleceksiniz! Reisinizi yakından korumalısınız. Anladığıma göre, ondan ayrılmaya hiç niyetiniz yok!»

Üç ahbap, Kral'ın kendilerine hitap etmesinin ve arabasının yanında gitmelerini istemesinin verdiği şerefle coşarak, ellerini yüreklerinin üstüne götürüp gırtlaklarını patlatırcasına bağırdılar:

— «Yaşasın Kral!»

Kral, şakrak bir kahkaha savurdu:

— «Nazar değmesin. Pek de sağlam ciğerleri varmış.»

Jehan, ciddiyetle:

— «Onların yalnız ciğerleri değil, yürekleri ve kolları da sağlamdır. Majeste,» dedi.

Kral bağırdı:

— «Haydi saraya, mösyöler!..»

Araba yola koyulunca Kral, Bertille'nin elini tutarak Jehan'ın avucuna bıraktı ve:

— «Kızım,» dedi, «umarım ki sizi, seçtiğiniz ve sizin gibi değerli bir kimseye lâyık olan gence vermekle, size karşı yaptığım kötülüklerin bir kısmını unutturabilirim.»

Bir an çok üzülmüş gibi durduysa da, bu hâli kısa sürdü ve kahkahayı bastı:

— «Düğün ne zaman ve nerede olacak bakayım?»

Bu soruya Pardaillan karşılık verdi:

— «Saugis'de, Majeste... Bu ay içinde ve hiç şatafatsız!..»

Kral, bir kahkaha daha savurdu:

— «Öyle ya, fazla gösterişin ne gereği var? Onlar birbirlerine yeterler ve yalnızlık ararlar. Ama, bu düğüne beni de dâvet edeceğinizi umarım. Fakat benim gelişim, bu sâdeliği bozmamalı. Bize de gösteriş yapacak değilsiniz ya!.. Biz de aileden sayılmaz mıyız?»

Sonra birdenbire Jehan'a döndü:

— «Bu kızcağıza çeyiz namına bir şey vermiyorum diye sakın şaşmayın... Sizinle ölçülürsem, benim fakir bir dilenciden farkım kalmayacağını babanız da bilir.»

ÇİFTE DÜĞÜN

Pardaillan'la Jehan, saraydan çıkınca Bertille'yi Düşes ve Dük d'Andilly'lerin konağına götürdüler. Bu sevimli karı-koca, Jehan'ın kim olduğunu da öğrenince, iki genci kendi evlâtlarıymışçasına bağırllarına bastılar.

Şövalyc'yle oğlu, ertesi günü Montmartre'deki dar ağacının altında bulunan mağaralara gittiler. Jehan mağarada babasıyla başbaşa kalınca, biraz sarardı. Fakat çok geçmeden, pek mert ve dürüst bir tavırla, orada bulduğu hazineden bahsettiği ve bu hazineyi soymaya kalkıştığını anlattı. Pardaillan, delikanlının sözünü keserek:

— «Bunları biliyorum.» Dedi. «O zaman ben de buradaydım ve her yaptığını gördüm, her söylediğini de duydum.»

Baba-oğul, bir saat kadar uğraştıktan sonra, toprağı kazıp hazineyi meydana çıkardılar. Şövalye, gözlerini oğlunun gözlerine dikerek:

— «Çalmak üzereyken, dürüst bir insan olduğun, vazgeçtiğin bu milyonlar senindir, oğlum.» Dedi. «Söyle bakayım, bu hazineleri ne yapacaksın?»

Jehan, durup gözlerinin önüne serilen büyük servete baktı. Sonra:

— «Bana anlattıklarına göre, siz Kont de Margency olduğunuz vakit zengin Margency topraklarını oranın yoksullarına bırakmışsınız ve onlar da orada kendi toprakları üstündeymişçesine yaşıyorlarmış...» Dedi.

— «Doğru!»

— «Yine bana anlattıklarına göre, ikinci hanımınızdan kalan ikiyüzbin Frank'ı da Saint-Denis mahallesinin yoksullarına bağışlamışsınız.»

— «Bu da doğru, oğlum...»

— «Bu milyonlar, bir sürü yoksula ve bahtsız mutluluk sağlayabilir. Zâten bunca milyon, bir tek insana çok, pek çok, değil mi?»

Şövalye'nin gözlerinde bir ışık yandı. Merakla sordu:

— «Ne demek istiyorsun, Jehan?»

— «Ben kendimi bildim bileli yoksuldum, baba... Bana öyle geliyor ki yüzbin altın, muazzam bir servettir.»

— «Elbette, Yüzbin altın bu!..»

— «Vaubrun ve Saugis toprakları Bertille'nindir. Karımın gelirine el sürersem ayıp olur. Onun için bu hazinelerden kendime yalnız yüzbin altın alacağım. Ne dersiniz?»

— «Mükemmel!..»

— «Ayrıca dört yüzbin altın daha alacağım. Üç yüzbinini bizim üç ahaba... Yüz bini de Perrette'ye.»

— «Adam başına yüzbin lira... İyi para... Sonra?»

— «Geri kalanını da tamamen fakirlere bırakıyorum.»

— «Pek doğru bir hareket, oğlum. Aferin sana!..»

— «Oğlunuzdan başka bir şey mi beklerdiniz, baba? Şimdi gelelim size...»

— «Öyle ya... Tamam. Ben de varım... Bana ne veriyorsun bakalım?»

Jehan, babasının iki eline yapıştı ve:

— «Babacığım! Siz, şu milyonların birkaç misli değerdesiniz. Size hiçbir şey ayırmıyorum. Çünkü benim nem varsa zâten sizindir.» Dedi.

Şövalye, kollarını açıp oğlunu bağrına bastı:

— «Hık demişim, burnumdan düşmüş. Tastamam benim oğlum işte!..»

* * *

Pardaillan'ın oğlu ile Bertille de Saugis'in düğünleri, bir ay kadar sonra yapıldı. Kral düğünde bulunamadı. Kızına çeyiz de vermedi ama, düğün hediyesi olarak çok değerli bir markizlik tacı gönderdi.

Aynı gün, Carcagne'yle dilber Perrette'nin de nikâhları kıyıldığından 'çifte' düğün oldu ve Jehan de Pardaillan'ın yüzerbin altınlık hediyesi, yeni karı-kocayı birdenbire zengin etti.

Gringaille'yle Escargasse de yüzerbin altın aldılarsa da Jehan'dan ayrılmak istemiyorlardı; Saugis civarında birer arazi satın alarak yerleştiler...

Hikâyemizin bellibaşlı diğer şahıslarına gelince:

Acquaviva, Pardaillan'lar yaşadığı sürece Fransa'da pabucun pahalı olduğunu kestirdiğinden Roma'ya döndü. O gidince Parfait-Goulard'ın da ortalıktan kaybolduğu, onun da Roma yolunu tuttuğu tahmin edilebilir.

Saëtta, artık büsbütün umutsuzluğa kapılarak delirdi ve bir gün kılıcını yüreğine saplayıp dünyayı kendi vücudundan temizledi.

Ravailac da memleketine döndü.

Colline Colle kadının evine bir gün, saraydan bir subay geldi. Kadın, Kral'ın para gönderdiğini sanarak deli-divane olduysa da umduğuna kavuşamadı. Kendisini bir zındana tıktılar ve oradan, bir yıl sonra ancak ölüsü çıkabildi.

Tabîî ne Concini, ne de bu işin peşinde olanlar, hazine'nin zırnığını bile bulamadılar. Bu milyonlar uğ-

runda yapılan kazılar, sâdece Montmartre Başrâhibesi'ne yaradı. Çünkü yeraltından çıkan küçük türbeye bir sürü saf ziyaretçi geliyor ve râhibeler, onlardan bol bol para sızdırıyordu.

Şövalye de Pardaillan ise, çocuklarının yanında ancak bir ay kalabildi. Günlerden bir gün, başıboş ve özgür yaşamayı seven, sergüzeştsiz edemeyen Şövalye, yine hazırlığa başladı. Ne yalvarma, ne yakarma para etti. Pardaillan atına atladı ve:

— «On ay sonra, torunumun ad koyma töreni için mutlaka gelirim,» dedikten sonra çıkıp gitti!..

SEKİZİNCİ CİLDİN SONU